

Algemeen Nederlandsch familieblad

Vereeniging het Nederlandsch Familie Archief

ALGEMEEN NEDERLANDSCH

FAMILIEBLAD.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH

FAMILIEBLAD.

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-, Wapen-, Zegelkunde, enz.

ONDER LEIDING VAN

A. A. VORSTERMAN VAN OYEN

EN

G. J. HONIG,

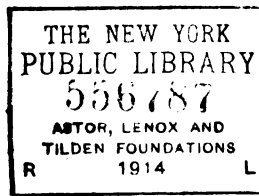
met medewerking van anderen.

IV[de] Jaargang.

Genealogisch en Heraldisch Archief.

'S-GRAVENHAGE

1887.

INHOUD.

Genealogiën, Kwartierstaten en Genealogische aanteekeningen.

Blz.

Geslacht van Loon, door P. J. E. van Loon (vervolg vorige jaargang) 9
Geslacht von Bönninghausen, door Mr. R. E. Hattink 17
Geslacht van Vlierden, door L. J. C. J. van Ravensteyn 18
Geslacht van der Mieden 19
Geslacht van Appeltere, door Ch. J. Polvliet . . 37
Geslacht van Niel, door Mr. A. de Roever Nz. . 38
Geslacht van Hoey, door Ch. J. Polvliet . . 65, 299
Mededeelingen betreffende Jacobus Taurinus en zijne kinderen met een genealogisch overzicht, door W. H. Croockewit 113
Afstammelingen van Mr. Coenraad van Beuningen 131
Geslacht Verschoor, door V. 137
Het geslacht Ver Huell (met wapenplaat) 150
Geslacht van Niel, door Ch. C. V. Verreyt . . . 160
Geslacht van Wingen 165
Genealogie der familie Keetlaar, door J. van der Baan en J. C van der Muelen 193
Het Geslacht van Dam, door W. H. Croockewit 204, 250
Joost van den Vondel en zijn geslacht (met portret), door A. A. Vorsterman van Oyen 224
Afstammelingen van Mr. Coenraad van Beuningen, door J. G. Frederiks 236
Geslacht Voet, door Ch. J. Polvliet 242
Het geslacht van den Vondel (aanvulling), door J. van der Baan, A. J. Servaas van Rooyen en A. van Lommel 246
Het geslacht de Graaff in Over-Flakkee, door A. J. van der Poest Clement 253
Geslacht van Groenenberg, door Fred. Caland . . 260
Geslacht van Beverwijk, door C. J. Wasch . . . 261
Geslacht de Meyer, door T. G. Versfelt 289
Genealogie van het geslacht van Gennep, door Mr. J. E. van Someren Brand. 315
Vereeniging der familie van Oordt 26
De familiën Seba, Marcus en Muilman, door C. W. Bruinvis 80
Aanteekeningen betreffende het geslacht van Velzen, door H. de Jager 93
Aanteekeningen betreffende het Antwerpsche geslacht Coymans, door J. G. Frederiks 161
Aanteekeningen betreffende het geslacht van Velsen, door J. van der Baan 183

Blz.

Aanteekeningen betreffende het geslacht Pierlinck, door Ch. C. V. Verreyt 183
Een familie-annonce betreffende het geslacht Bouwens 237
Een talrijke familie (Le Franc van Berckhey) . . 196
Een talrijke familie (Saez) 165
Pieter van Hatting, raadsheer in den provincialen raad over Vlaanderen, door Mr. R. E. Hattink . 212
Geslacht Marnix. 249
Geslacht van den Velden, door J. J. Bastert . . . 269
Geslacht Brouwer, door T. G. Versfelt. 300
Bericht betreffende de familie Nahuys, door graaf Maurin Nahuys 249
Geslacht Rothschild 314
Geslacht Bourbon 316
64 kwartieren van H. K. H. Prinses Wilhelmina der Nederlanden (met wapen) 2a
Kwartieren van Mr. Herman Gerlings en diens echtgenoote Henriëtte Schas 18
Kwartieren van Mr. François Aernout Druyvesteyn. 45
Kwartieren der kinderen van Jhr. Cornelis Karel van der Wyck 90
Kwartieren van Mr. F. C. Druyvesteyn 123
Kwartieren van de kinderen van Meindert Johannes Waller 145
Kwartieren van Mr. Walraven Elias Jan baron van Balveren 173
Kwartieren van Nicolaas Beets 199
Bijdrage tot het geslacht Everwijn met de 16 kwartieren van de kinderen van Arnoldus Lucas Everwijn, door Mr. D. Everwijn 252a
Kwartierstaat van Alphonsus XIII, Koning van Spanje 269
Iets over het nut der genealogische wetenschap . 91

Wapen- en Zegelkunde.

De wapens der Zaanlandsche gemeenten (met zegelplaten), door G. J. Honig 19, 46, 98, 132, 189, 218, 270, 291, 213.
De zegelstempels van den admiraal de Winter, door Mr. J. Nanninga Uitterdijk 24
Gravure van het wapen van Leiden, volgens Lucas van Leyden, door A. A. Vorsterman van Oyen (met een plaat) 49
Het wapen van Beverwijk, door J. A. Koopmans . 75
Het zegel en wapen van Drenthe, door J. Hogeman 82
Beschrijving der gebrande kerkglazen in de St. Bavo

Blz.

of Groote-kerk te Haarlem, door J. D. G. en D. G. van Epen 128
Wapenborden op het stadhuis te Haarlem, door J. D. G. en D. G. van Epen 185
Een zegel van Beverwijk, door K. A. Gonlach . . 210
Beschrijving der zilveren zegels van schepenen, welke in het archief der stad 's-Hertogenbosch bewaard worden, door Ch. C. V. Verreyt 299
Virgili Solis (met een plaat) 247, 298
Familie-wapens voorkomende in eene collectie Alba amicorum uit de 16e en 17e eeuw, door Mr. P. A. L. ridder van Rappard 248
Het geschil over het wapen der stad 's-Hertogenbosch in 1676, door Ch. C. V. Verreyt 265
Wapengravure van Michel le Blon (met plaat) . . 297
Het ruitschild in de heraldiek, door J. A. Koopmans 297
Het ruitschild in de heraldiek, door Alb. Thym . 314
Over eigen- en familienamen door P. N. 161
Eigenaardige voor- of familienaam 168
De Nederlandsche vlag 160
Ottokar Lorenz over historiographie 156

Geschiedenis, enz.

De registers der graven in de Kloosterkerk (met plaat) door J. C. van der Muelen (vervolg vorige jaargang) 3, 29, 57, 85
Het grafschrift van den admiraal de Winter, door Mr. H. D. Guyot 25
Gardes d'Honneur (1813), door G. J. Honig . . . 41
Register van 't aengeven van begraven te Overschie, door A. Verschoor 43
Aanteekeningen uit de trouwregisters te Sluis, door J. A. Dorrenboom (vervolg vorige jaargang) 71, 178, 285
Naamlijst van de officieren der genie, sedert de oprichting van het korps ingenieurs in 1814, door Ch. J. Polvliet. 87, 124, 146, 174, 200, 238
Poorter Eed te Amsterdam 100
De bezitters der heerlijkheden in de meierij van 's-Hertogenbosch, tusschen de jaren 1473—1478 en 1647—1750, door Ch. C. V. Verreyt . . . 101
Doop-, trouw- en begrafenisboeken in het gemeente-archief te Goes, door Dr. Soetbroodt Piccardt . 117
Opschriften van grafzerken voorkomende op het kerkhof der hervormde gemeente te Oisterwijk . . . 139
Goudenhuwelijkszang op Andries Walwerk en Josina de Raadt, 1689, medegedeeld door T. G. Versfelt 140
Grafschriften van 1673—1713, voornamelijk uit Indië, Utrecht, Rotterdam, enz. 141
Aangename Trouwdag, door Fr. C. 156
Aanvullingen en verbeteringen op de 's-Gravenhaagsche huwelijken, door Fred. Caland . . . 158
Blz.

Eenige aanteekeningen uit een boedelberekening van het einde der XVIIIe eeuw, door J. C. van der Muelen 169
Schenking aan de Rijks-archieven 196
Bijdragen tot de kerkgeschiedenis in Zeeland, door Ch. C. V. Verreyt 197
De predicanten bij de Nederduitsche Hervormde, Waalsche en Engelsch Hervormde gemeenten op Walcheren en Noord-Beveland in 1753 197
Het graf van Johan van Oldenbarneveldt, door A. Verschoor 209
De vroedschap te Brielle in de jaren 1618—1794, door H. de Jager 213
Grafschriften op het protestantsche kerkhof te Oirschot, door Aug. A. Vorsterman van Oyen . . 237
Eenige graven in de kerk te Burg (eil. Texel), door graaf Maurin Nahuys 250
Tijdelijke bewaring van het Middeleeuwsch archief 250
Testament van Réné de Chalon, door F. F. T. . 262
Curieuse advertentiën uit vroegeren tijd 299
Het huis Putten, door M. 281, 309
Emigranten in Zuid-Afrika 300

Levensberichten.

Necrologie over 1886, door W. G. van Oyen . . 105
Georg Rappard, 1723, door Mr. J. Nanninga Uitterdijk 144
Leopold von Ranke (met portret) 157

Boekbeoordeelingen en aankondigingen.

Nieuwe Drentsche Volks-almanak voor 1887, onder redactie van Dr. H. Hartog Heys van Zouteveen 26
Geldersche Volks-almanak voor 1887, Arnhem, P. Gouda Quint 27
Friesche Volks-almanak voor 1886 en 1887, Leeuwarden, A. Meyer 27
Volks-almanak voor Nederlandsche Katholieken, voor 1887, door J. A. Alberdingk Thym en H. J. C. van Nouhuys 27
West-Friesch Jaarboekje voor 1887, Hoorn, P. Geerts 28
C. Teske, Die Wappen der Groszherzogthümer Mecklenburg, ihrer Städte und Flecken, Görlitz, 1885, 28
Het patriotisme te Alkmaar, 1781—1791, door C. W. Bruinvis, Alkmaar 1886 49
Het leven van Frederik Ruysch door Dr. P. Scheltema, 1886 50
Het klooster van Diepenveen, door W. R. E. H. Opzoomer, 1887 50
Meerveld en Meervelder Bosch, door Dr. W. Pleyte, A. van den Bogert en H. Bouwheer 51

Blz.

Bibliographische Adversaria, 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1886 51
Catalogus van de boeken en kaarten van het Departement van Koloniën, 's-Gravenhage, 1884 . . . 83
Gezantschappen door Zweden en Nederland wederzijds afgevaardigd, gedurende de jaren 1592—1795, door Mr. A. H. H. van den Burgh 84
Catalogue de la Bibliothèque de la fondation Teyler, door C. Ekama, Haarlem 1885—86 84
Geslachtkundige aanteekeningen von Bönninghausen, door Mr. R. E. Hattink 109
Dynastiën en Vorsten, door L. Elsbach 109
Catalogus van het Archief van het kapittel van St. Pieter, door Mr. S. Muller Fz. 109
Meppel en Omstreken, door P. A. Derks 109
De oude scholen, door C. Ed. Taurel 110
De Aesthetiek der vrouwen-handwerken, door Dr. J. J. de Gelder 110
Les Montalbanais et le Refuge. Augmenté des notes recueillies dans les archives de Berlin, door H. de France 110
Beiträge zur Genealogie rheinischer Adels- und Patrizierfamilien, nach urkundlichen Quellen bearbeitet, door Herm. Fried. Macco 111
Genealogische aanteekeningen over geslachten van New-York en New-England, verzameld door S. W. Talcott 111
De Commanderij der Duitsche orde te Vucht met aanhangsel over die van Gemert 166
Reglement van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant, 166
Wappenfibel, kurze Zusammenstellung der hauptsächlichsten heraldischen und genealogischen Regeln, door Ad. M. Hildebrandt 251
Praktische Heraldik. Dem Adel und den Patriziërn gewidmet, door Clemens Freiherr von Hausen . 251
Jahrbuch der K. K. heraldischen Gesellschaft «Adler» in Wien. Redigirt unter Leitung des Vice-Präsidenten Dr. Ed. Gaston Pôttickh Grafen von Pettenegg 251
Verslag van de Commissie van Bestuur van het Museum van Oudheden in Drenthe over 1886 . 251
Verslag der Commissie ter verzekering eener goede bewaring van gedenkstukken van geschiedenis en kunst te Nijmegen over het jaar 1886 251
Jaarverslag van de commissie voor het Archief der gemeente Rotterdam, over het jaar 1886 . . . 251
Stedelijk Museum te Alkmaar. Verslag over het jaar 1886 252
Verslag van den toestand van het West-Friesch Museum te Hoorn en van de verrichtingen van de Commissie van Toezicht op genoemd Museum over het jaar 1886 252
Verslag over de Historische Verzamelingen der schutterij te Amsterdam 1887 252
Inventaris van het Oud-Archief der gemeente Heusden opgemaakt in 1885, door Mr. C. C. M. Krom, archivaris in Noord-Brabant 252
Het merkwaardig beleg van Ostende, 5 Juli 1601—22 Sept. 1604, door Jhr. C. A. van Sypesteyn, 1887 300
Verslag omtrent 's Rijks oude archieven, VIII. 1885 301
Verslag omtrent 's Rijks verzamelingen van geschiedenis en kunst, VIII. 1885 301
Gids voor de bezoekers van het Nederlandsch museum voor geschiedenis en kunst, door David van der Kellen Jr. 302

Inhoud Tijdschriften.

Maandblad van het Genealogisch-Heraldiek genootschap «De Nederlandsche Leeuw» . . . 51, 303
De Maasgouw 51, 166, 304
Tijdschrift voor Noord-Brabantsche Geschiedenis, Taal- en Letterkunde 52, 304
De Nederlandsche Heraut 52, 304
Archief voor de geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht 52, 304
De Dietsche Warande. 52, 166
Oud-Holland 52, 304
De vrije Fries 166
Verslagen en mededeelingen der Koninklijke Academie van Wetenschappen 52, 166, 305
Bijdragen tot de geschiedenis van Overijssel, door Mr. I. J. van Doorninck en Mr. J. Nanninga Uitterdijk 166
Acht-en-vijftigste verslag der handelingen van het Friesche Genootschap van Geschied-, Oudheid- en Taalkunde te Leeuwarden 166
Tijdschrift voor Geschiedenie, onder redactie van A. M. Kollewijn Nz. 52, 305
Handelingen van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant . 166
1885 166
Verslag van het verhandelde in de Algemeene Vergadering op 28 Sept. 1886 van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap 166
Archief voor Nederlandsche Kunstgeschiedenis 53, 305
Archief. Vroegere en latere mededeelingen voornamelijk in betrekking tot Zeeland, uitgegeven door het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen 53
Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem 304
Catalogus der verzamelingen Bilderdijk en van Lennep, aanwezig in de boekerij der Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam, 1887 . . . 305

Blz.

Jaarboek van de Koninkl. Akademie van Wetenschappen, gevestigd te Amsterdam, voor 1886 . 305
Monatsblatt der Kais.-Kön. Heraldischen Gesellschaft »Adler« 53, 167, 306
Der Deutsche Herold. Zeitschrift für Heraldik, Sphragistik und Genealogie 53, 167, 306
Deutsches Adelsblatt 53, 167, 306
Anzeiger des germanischen Nationalmuseums 54, 167, 306
Jahrbuch der Gesellschaft für bildende Kunst und vaterländische Alterthümer zu Emden . . 167, 306
Zeitschrift des Harz-Vereins für Geschichte und Altertumskunde 307
Neues Lausitzisches Magazin 307
Bulletin de la Soiciété Héraldique et Généalogique de France 54, 167, 307
Messager des sciences historiques ou archives des arts et de la bibliographie de Belgique 54, 168, 307
Bulletin historique et litteraire de la société de l' Histoire du Protestantisme Français. 55, 168, 308

Blz.

Annales de l' Académie d' Archéologie de Belgique 56, 308
Archives Héraldiques et Sigillographiques, publiées á Neuchâtel par Maurice Tripet, Héraldiste. 168, 308
Bulletin de la commission pour l'Histoire des Églises Wallonnes 308
Giornale Araldico-Genealogico-Diplomatico, publicato per cura della R. academica araldica Italiana 56, 168
The New-York Genealogical and Biographical Record 56, 168, 308

Vragen.

Geslacht Oranges 28
Geslacht Tesson of le Tesson 28
Familie Banta. 250
Geslacht van Strijen 316
Geslacht van Valkenburg 316
Wapens gevraagd van Canters, Luyks of Luycx, Selcart, Greup en Werdenier 280, 316

ERRATA.

Blz.	17	kolom 1	regel	23	van onder,		staat:	Bönning-, lees: Bönnings-.
»	17	» 2	»	6	»	»	» :	18, lees: 8.
»	105	» 1	»	28	»	boven, achter naam:		lees: der provincie.
»	108	» 1	»	15	»	»	staat:	1827, lees: 1823.
»	108	» 2	»	7	»	»	» :	1833, lees: 1823.
»	131	» 2	»	15	»	onder,	» :	Haage sijn, lees: Haage en sijn.
»	132	» 1	»	23	»	»	» :	dinsdag, lees: dingsdag morgen.
»	132	» 1	»	13	»	»	» :	26, lees: 16.
»	132	» 1	»	12	»	»	» :	Ys, lees: Js.
»	132	» 2	»	4	»	boven,	» :	Gerard, lees: Gerhard.
»	132	» 2	»	13	»	»	» :	1697, lees: 1695.
»	132	» 2	»	10	»	onder,	» :	Amersfoort, lees: Amersfoort en.
»	160	» 2	»	2	»	»	» :	1842 en 1849, lees: 1742 en 1749.
»	183	» 2	»	14	»	»	» :	schepenzegels, lees: zilveren zegelstempels.
»	197	» 2	»	14	»	boven,	» :	Izaak, lees: Jacob.
»	197	» 2	»	17	»	onder,	» :	Hubertus M., lees: Hubertus van M.
»	204	» 2	»	22	»	boven,	» :	Hubertus, lees: Herbertus.
»	205	» 1	»	5	»	»	» :	Amandina, lees: Arnaudina.
»	205	» 2	»	9	»	onder,	» :	6, lees: 5.
»	206	» 1	»	1	»	»	» :	Hain, lees: Harn.
»	230	» 2	»	8	»	boven,	» :	Screivel, lees: Sceivel.
»	230	» 2	»	7	»	onder,	» :	Francois, lees: Franconis.
»	231	» 2	»	11 en 12	»	»	» :	omgeven door een ring, dit moet vervallen.
»	265	» 2	»	16	»	boven,	» :	te noodzaken, lees: te willen noodzaken.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH
FAMILIEBLAD
TIJDSCHRIFT VOOR
Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz
ONDER LEIDING VAN
A. A. Vorsterman van Oyen,
MET MEDEWERKING VAN ANDEREN

Abonnement per jaar *f* 8.— franco per post.
Elke maand verschijnt een geïllustreerd nommer van 32 bladzijden; 12 nommers vormen een jaargang.
Alle stukken, dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH-HERALDISCH ARCHIEF, Balistraat 39A, 's-Gravenhage.

Advertentiën, in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.10. Voor de abonnenten worden de persoonlijke familieberichten *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn niet verkrijgbaar.

N°. 1. IV^de JAARGANG. JANUARI 1887.

VOORBERICHT.

Bij de verschijning van het eerste nummer van den vierden jaargang van dit blad een woord tot inleiding.

De wensch in 1884 en 1885 door ons uitgesproken werd vervuld. De belangstelling in het tijdschrift neemt gelukkig meer en meer toe en menige abonnent heeft reeds anderen aangeworven, zoodat het cijfer der geabonneerden steeds klimmende is.

Een gunstig verschijnsel, als men in aanmerking neemt de vele kosten en zorgen die van de uitgaaf onafscheidelijk zijn. Aan medewerking heeft het gelukkig niet ontbroken; de steun in 1885 ontvangen uit dat oogpunt werd ook ruimschoots in 1886 verleend.

Als medewerkers in het afgeloopen jaar vermelden wij o. a. dankbaar de navolgende Heeren:

J. A. Alberdingk Thijm, J. van der Baan, J. J. Bastert, L. J. A. Braakenburg, J. A. Dorrenboom, Mr. H. O. Feith, J. C. Gijsberti Hodenpijl, Dr. H. Hartogh Heys van Zouteveen, J. C. A. Hezemans, G. J. Honig, J. A. Koopmans, A. J. C. Kremer, P. J. E. v. L(oon), J. C. van der Muelen, Maurin von Nahuys, Fr. D. O. Obreen, Mr. W. van de Poll, Chr. J. Polvliet, J. Th. de Raadt, Mr. F. A. L. ridder van Rappard, J. B. Rietstap, A. de Roever, N. de Roever, G. van Rijn, Aug. Sassen, A. J. Servaas van Rooyen, T. G. Versfelt, H. de Voogd van der Straaten en vele anderen.

Door de voorhanden stof op geschied-, geslacht-, wapen- en zegelkundig gebied, hopen wij ook voor dezen jaargang de belangstelling onzer lezers te winnen, terwijl nieuwe bijdragen op dit gebied hoogst welkom zullen zijn.

Het »Kort verhaal van de afkomst van de Groninger edellieden" werd in 1886 voltooid en verscheen ook afzonderlijk. Een gunstige beoordeeling viel dezen arbeid van den verdienstelijken archivaris van Groningen Mr. H. O. Feith Sr. ten deel, in *de Nederlandsche Spectator* van 4 December 1886.

Nog slechts eenige maanden en het artikel »De registers der graven in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage" door den Heer J. C. van der Muelen zal ook voltooid zijn.

Mocht iemand onzer lezers een dergelijken breedvoerigen historischen arbeid in handschrift hebben, dan zal die gaarne worden opgenomen en per maand geregeld worden voortgezet.

Aanvullingen, verbeteringen, vragen, antwoorden en verdere bijdragen zullen dankbaar door de redactie in ontvangst genomen en ter zijner tijd geplaatst worden.

Wij hebben te berichten dat sedert 1 Januari jl. de tweede ondergeteekende, van af de oprichting medewerker aan dit tijdschrift, als deelgenoot in het genealogisch-heraldisch archief is opgetreden en bij gevolg ook de mederedactie van het maandblad heeft aanvaard.

Bij het eindigen van dit voorbericht U, lezers van dit blad, heil in 1887. Met de meeste toewijding zal door ons de begonnen arbeid worden voortgezet. Verleent daartoe Uw steun, hulp en medewerking.

A. A. Vorsterman van Oyen
en
Gerrit Jan Honig.

…KWARTIEREN

VAN

H. K. H.

…ina Helena Paulina Ma…

…SES DER NEDERLANDEN.

1800, tr. 1° 4 April 1743

Conradina Eleonora Isabella, Gravin van Reusz-Köstritz, geb. 22 Dec. 1719, st. 2 Febr. 1770.

Frederik Eugenius, Hertog van Wurtemburg, geb. 21 Jan. 1732, st. 23 Dec. 1797, tr. 29 Nov. 1753

Frederika Dorothea Sophia, Markgravin van Brandenburg-Schwedt geb. 18 Dec. 1736, st. 9 Maart 1798.

Karel Willem Ferdinand, Hertog van Brunswijk-Wolfenbuttel, geb. 9 Oct. 1735, st. 10 Nov. 1806, tr. te Londen 16 Febr. 1764

Augusta van Brunswijk-Lunenburg, Prinses van Wales, Hertogin van Courland, geb. 11 Aug. 1737, st. 14 Jan. 1813.

Ernst Frederik Carel, Hertog van Saksen-Hilburghausen, geb. 10 Juni 1727, st. 22 Sept. 1780, tr. 3° 1 Juli 1758

Ernestina Augusta Sophia van Saksen-Weimar, geb. 5 Jan. 1740, st. 10 Juni 1786.

Carel Lodewijk Frederik, Hertog van Mecklenburg-Strelitz, geb. 10 Oct. 1741, st. 6 Nov. 1816, tr. 18 Sept. 1768

Frederika Carolina van Hessen-Darmstadt, geb. 20 Aug. 1752, st. 22 Mei 1782.

…abella Augusta, Vorstin v. Reuss-…reitz, geb. …Aug. 1752, … 10 Oct. …824.	Frederik Willem Carel, Koning van Wurtemberg, geb. 6 Nov. 1754, st. 30 Oct. 1816, tr. 27 Oct. 1780	Augusta Carolina Frederika Louisa, Hertogin v. Brunswijk-Wolfenbuttel, geb. 3 Dec. 1764, st 27 Sept. 1788.	Frederik, Prins van Saksen-Hilburghausen, geb. 29 April 1763, st. 29 Sept. 1834, tr. 3 Sept. 1785	Charlotta Georgina Louisa Frederica, Prinses v. Mecklenburg-Strelitz, geb. 17 Nov. 1769, st. 14 Mei 1818.

…a Alexan-…, Gravin …benburg, …n Kirch-…pril 1772, …Jan. 1827.

Paul Carel Frederik August, Prins van Wurtemberg, geb. 19 Jan 1785, st. 16 April 1852, tr. 28 Sept. 1805

Charlotta Georgina Frederica Louisa Sophia Theresia, Hertogin van Saksen-Altenburg, geb. 17 Juni 1787, st. 12 Dec. 1847.

…us, Her-… te Vlis-… 2° 23

Paulina Frederika Maria, Prinses van Wurtemberg, geb. 25 Febr 1810, st. 7 Juli 1856.

…a Marianna, Hertogin van Nassau, geb. te Wiesbaden 12

…ningin der Nederlanden.

…ederlanden, Prinses van Oranje, geboren te 's-Gr…

…itgaaf van het Genealogisch-Heraldisch Archief, te 's-Gravenhage.

Prinses Wilhel

ERF-PRIN

Peter de Groote, Czaar van Rusland, geb. 11 Juni 1672, st. 18 Febr. 1725, trouwt in 1707

Catharina Scavronsca, geb. 1684, st. 17 Mei 1727.

Johan Lodewijk, Prins van Anhalt-Zerbst, geb. 4 Mei 1656, st. 1 Nov. 1704, trouwt 28 Juli 1687

Christina Eleonora, Gravin van Zeitsch (Zeutsch), geb. 5 Juni 1666, sterft 17 Mei 1699.

Christiaan August, Hertog van Holstein-Gottorp, geb. 11 Jan. 1673, st. 13 April 1726, tr. 2 Sept. 1704

Albertina Frederica, Markiezin van Baden-Durlach, geb. 24 Sept. 1647, st. 25 Juni 1709.

Frederik Carel, Hertog van Wurtemberg-Stuttgart, geb. 12 Sept. 1652, st. 20 December 1698, tr. 28 of 31 October 1682

Eleonora Juliana, Prinses van Brandenburg-Anspach, geb. 13 October 1663, st. in 1724.

Anselm Frans, Prins van Thurn en Taxis, geb. 1 Januari 1669, st. in 1739, tr. in 1703

Louise Anne Françoise, Prinses von Lobkowitz, geb. 20 Oct. 1683, st. in 1750.

Philip Wilhelm, Markgraaf van Brandenburg-Schwedt, geb. 19 Mei 1669, st. 19 Dec. 1711, tr. 15 Jan. 1699

Johanna Charlotta, Prinses van Anhalt-Dessau, geb. 6 April 1682, st. in 1750.

Frederik Wilhelm, Koning van Pruissen, geb. 4 Aug. 1688, st. 31 Mei 1740, trouwt 28 Nov. 1706

Sophia Dorothea, Prinses van Groot-Brittanje, geb. 16 Maart 1687, st. 28 Juni 1757.

Anna Petrowna, Grootvorstin van Rusland, geb. 7 Febr. 1708, st 15 Mei 1728.

Christiaan August, Prins van Anhalt-Zerbst, geb. 29 Nov. 1790, st 16 Maart 1747, tr. 8 Nov. 1727

Johanna Elisabeth, Prinses van Holstein-Gottorp, geb. 24 Oct. 1712, sterft te Parijs 30 Mei 1760.

Carel Alexander, Hertog van Wurtemberg-Stuttgart, geb. 24 Jan. 1684, st. 12 Maart 1737, tr. 1 Mei 1727

Maria Augusta, Prinses van Thurn en Taxis, geb. 11 Aug. 1706, sterft in 1756.

Frederik Wilhelm, Markgraaf van Brandenburg-Schwedt, geb. 27 Dec. 1700, st. 4 Maart 1771, tr. 10 Nov. 1734

Dorothea Sophia Maria, Prinses van Pruissen, geboren 25 Jan. 1719, st. in 1765.

er III Ulrich, Holstein-Gottr van Rus- 22 Feb. 1728, 1762, tr. 1 1745

Sophia Augusta Frederica (Catharina II Alexiewna), Prinses van Anhalt-Zerbst, Keizerin van Rusland, geb. 2 Mei 1729, st. 9 Nov. 1796.

Frederik Eugenius, Hertog van Wurtemberg-Stuttgart, geb. 21 Jan. 1732, st. te Hohenheim 23 Dec. 1797, tr. 29 Nov. 1753

Frederica Dorothea Sophia, Prinses van Brandenburg-Schwedt, geb. 18 Dec 1736, st. 9 Maart 1798.

etrowitz, Keizer van Rusland, geb. 1 754, st. 29 Maart 1801, tr. 2° 7 76

Sophia Dorothea Augusta (Maria Feodorowna), Prinses van Wurtemberg-Stuttgart, geb. 25 Dec. 1795, st. 5 Nov. 1828.

aulowna, Groot Vorstin van Rusland, geb. te St. Petersburg 18 Jan. 1795, st. te 's-Gra- 1 Maart 1864.

Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg,

Wilhelmina Helena Paulina Maria, Erf-Prinses der N

Johan Willem Friso, Prins van Oranje-Nassau, geb. te Dessau 4 Aug. 1687, verongelukt aan de Moerdijk 14 Juli 1711, tr. te Cassel 26 April 1709

Maria Louisa, Landgravin van Hessen-Cassel, geb. 7 Febr. 1688, sterft te Leeuwarden 9 April 1765.

George II August, Koning van Groot-Brittanje, geb. 30 Oct. 1683, st. 25 Oct. 1760, trouwt 7 Sept. 1705

Willemina Charlotta (Carolina), Prinses van Brandenburg-Anspach, geb. 1 Maart 1683, st. 20 Nov. 1737.

Frederik Wilhelm, Koning van Pruissen, geb. 4 Aug. 1688, st. 31 Mei 1740, tr. 28 Nov. 1706

Sophia Dorothea, Prinses van Groot-Brittanje, geb. 16 Maart 1687, sterft 28 Juni 1757.

Ferdinand Albert, Hertog van Brunswijk-Bevern-Blankenberg (Brunswijk-Wolfenbuttel), geb. 19 Maart 1680, st. 3 Sept. 1735, tr. 15 Oct. 1712

Antoinette Amalia, Prinses van Brunswijk-Bevern-Blankenberg (Brunswijk-Wolfenbuttel), geb. 14 April 1696, st. 6 Mei 1762.

Frederik Wilhelm, Koning van Pruissen, geb. 4 Aug. 1688, sterft 31 Mei 1740, tr. 28 Nov. 1706

Sophia Dorothea, Prinses van Groot-Brittanje, geb. 16 Maart 1687, sterft 28 Juni 1757.

Ferdinand Albert, Hertog van Brunswijk-Bevern-Blankenberg (Brunswijk-Wolfenbuttel), geb. 19 Maart 1680, st. 3 Sept. 1735, tr. 15 Oct. 1712

Antoinette Amalia, Prinses van Brunswijk-Bevern-Blankenberg (Brunswijk-Wolfenbuttel), geb. 14 April 1696, st. 6 Mei 1762.

Lodewijk VIII, Landgraaf van Hessen-Darmstadt, geb. 5 April 1691, st. 17 Oct. 1768, trouwt 5 April 1717

Charlotta Christina Magdalaine Johanna, Gravin van Hanau-Luchtenberg, geb. 2 Mei 1700, st. in Juli 1726.

Christiaan III, Paltsgraaf van Birckenfeld, Hertog van Tweebruggen, geb. 7 Nov. 1670, st. 3 Febr. 1735, tr. 21 Sept. 1719

Carolina Charlotta, Prinses van Nassau-Saarbrücken, geb. 12 Aug. 1704, sterft 25 Maart 1774.

Frederik IV, Hertog van Holstein-Gottorp, geb. 18 Oct. 1671, st. 19 Juli 1702, tr. 12 Juni 1698

Hedwig Sophia, Prinses van Zweden, geb. 26 Juni 1681, st. 12 of 23 Dec. 1708.

Willem IV Carel Hendrik Friso, Prins van Oranje-Nassau, enz, geb. te Leeuwarden 1 Sept. 1711, st. te 's-Gravenhage 22 Oct. 1751, tr. te Londen 25 Maart 1734

Anna Prinses, van Groot-Brittanje, geb. te Hanover 2 Nov. 1709, st. te 's-Gravenhage 12 Jan. 1759.

August Wilhelm, Prins van Pruissen, geb. 9 Augustus 1722, st. 12 Juni 1758, tr. 6 Jan. 1742

Louise Amalia, Prinses van Brunswijk-Bevern-Blankenberg (Brunswijk-Wolfenbuttel), geb. 29 Jan. 1722, st. 23 Jan. 1780.

August Wilhelm, Prins v. Pruissen, geb. 9 Aug. 1722, st. 12 Juli 1758, tr. 6 Jan. 1742

Louise Amalia, Prinses van Brunswijk-Bevern-Blanken-berg (Brunswijk-Wolfenbuttel), geb 29 Jan. 1722, st. 23 Jan. 1780.

Lodewijk IX, Landgraaf van Hessen-Darmstadt, geb. 15 December 1719, st. te Pirmasens 4 of 6 April 1790, tr. 12 Aug. 1741

Henriette Carolina, Paltsgravin v. Birckenfeld-Tweebruggen, geb. 9 Mei 1721, st. te Darmstadt 30 Maart 1774.

Carel Frederik, Hertog van Holstein-Gottorp, geb. 19 of 30 April 1700, st in 1739, tr. 7 Juni 1725

Willem V Batavus, Prins v. Oranje-Nassau, enz., geb te 's-Gravenhage 8 Maart 1748, st. te Brunswijk 9 April 1806, tr. te Berlijn 4 Oct. 1767

Frederica Sophia Wilhelmina, Prinses van Pruissen, geb 7 Aug. 1751, st. op het Loo 9 Juni 1820.

Frederik Wilhelm II, Koning van Pruissen, geb. 25 September 1744, st. 16 Nov. 1797, tr. 2° te Charlottenburg 14 Juli 1769

Frederica Louise, Prinses van Hessen-Darmstadt, geb. te Prentzlow 16 Oct. 1751, st. te Berlijn 25 Febr. 1805.

Carel Pe[...] Hertog van [...] torp, Keize[...] land, geb [...] st. 16 Juli [...] September [...]

Willem I Frederik, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, Hertog van Limburg, geb. op het huis ten Bosch 24 Aug. 1772, st. te Berlijn 12 Dec. 1843, tr. 1° te Berlijn 1 Oct. 1791

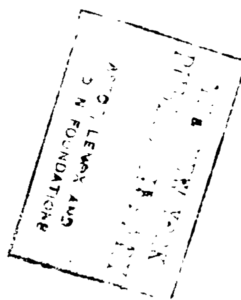
Frederica Louisa Wilhelmina, Prinses van Pruissen, geb. te Berlijn 18 Nov. 1774, sterft te 's-Gravenhage 12 Oct. 1837.

Paul I P[...] October 1[...] October 17[...]

Willem II Frederik George Lodewijk, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, Hertog van Limburg, geb. te 's-Gravenhage 6 Dec 1792, st. te Tilburg 17 Maart 1849, tr. te St.-Petersburg 21 Februari 1816

Anna [...] venhage [...]

WILLEM III Alexander Paul Frederik Lodewijk, Koning der Nederlanden, geboren te Brussel 19 Februari 1817, trouwt 2° te Arolsen 7 Januari 1879

De registers der graven in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage.

(Vervolg).

In den XIIe Regel.

Hij was een kindskind en mede Erfgenaem van wijlen den WelEd. Heer en Mr. Huybert van Roosenboom in sijn leven mede Heere van Sgrevelsregt, President in den Hogen raade in Holland en Vrouw Brigitta Bakker, indertijd Egteluyden, mitsgrs nog voor de Helft mede Erfgenaam van wijlen sijnen Broeder de Hr. en Mr. Hubert van Schuylenburg, in sijn leven mede Erfgenaam van wijlen de voorn Heer President Rosenboom ende gemelde Josina Akersloot, als met de voorn haaren man geadsisteert en Tot de onderteekening der voors acte specialijk gequalifieert ongeprejudiceert hun regt van Eygendom, geteekent en aan mij als Rentmr. geëxhibeert en overgelevert.

Solv. vboeken 2 gld., Uts. verhoogen 20 gld.

Den 25 April 1749 bij avond begraven Jonkv. Ama. Willem. Adr. (III Amaranthe Wilhelmina Adriana) Rantwijk.

f° IICXliij. Nu° 9 (en 10 later bijgevoegd). Den XXJ
I. Decemb. 1690 het graff Nu° 9 vbouct op te name van Joost Jurriaensz. en Teuntge Matthijsdochter.

Den 20 April 1636 begraven een kint van Henrick Sporck.

Den 28 Decem 1667 begraven de martganger van Ambassr. van Spagne.

7 Mey 1672 de Weduwe van Hendr. van Ottensteen.

12 Apr. 1674 Grietge Aelberts.

29 April 1676 Trijntge Willemsdr.

11 Jun. 1676 Maerte van Goch.

f° II^cXLIIIJ. Nu° (9 later bijgevoegd) 10. Den XXI
I. Decemb. 1690 het graf Nu° 9 vbouct op te name van

Joost Juriaensz. en Teuntge Mathijs dochter.

Den 7 Mey 1672 begraven de Wedue van Hendric van Ottensteen.

f° 274. Nu° 9 en 10.
II. Overgeboekt op den 22 Septemb. 1705 op den naem van Louisa en Hendrik van Dole (III van Doolen) volgen(s) de bewijsen mijn daer af gebleecken.

Solvit f 50.

Den 27 April 1744 de bovenstaande grafstede overgeboekt op den naam van Maria van Doolen, Dogter van Maria Wolf, Huysvrou van Jan Sprenger, benevens Wed. en eenige geinstitueerde erfgenaamen van Hendrik van Doolen

In den XIIe Regel.

volgens testament voor den Notaris Jacob van Hattum en getuygen alhier op den 31 Jan^r 1720 gepasseert, die in sijn leven is geweest de eenige geinstitueerde Erfgenaam van sijn Broeder Louis van Doolen, meede volgens Testament voor den selven notaris en getuygen den Eersten July 1711 gepasseert, ingevolge van de acte bij haar als huwelijkse voorwaarden de administratie van haar Eyge goederen behouden hebbende op den 22 deser loopende maand, ongeprejudiceert de portie, bij haar overlijden aan yder van haar gesamentlijke kinderen daar in sullen komen te competeeren, geteekent en aan mij geëxhibeert en overgelevert.

vboeken f 12, Uts. verhoogen f 20.

Den 13 July 1755 Maria Louisa Sigesmont, Een kind.

Den 3 Juny 1763 Johannes Sprenger.

Den 12 Novemb. 1764 bij dag begraven Hermanus van Loon.

Den 22 Maart 1764 bij dag begraven Maria Wolf (III Wolff).

Den 18 September 1767 de voors grafstede overgeboekt ten name van Ludovicus van Dole (III van Dolen), ingevolge de acte van versoek door Jacobus van der Leeuw, als in huwelijk hebbende Maria van Dole, en gem. Ludovicus van Dole eenige nagelate kinderen en erfgenamen van wijlen Maria de Wolff bevorens weduwe Hendrik van Dole en laast weduwe Johannes Sprenger, op den 15 Augustus 1767 getekent en aan mij geëxhibeert en overgelevert.

Solvit vboeken f 2.

Den 6 July 1775 bij dag begraven Johannes Caspar Sigismund.

Den 17 Oct. 1782 bij dag begraven Hendrina Sprenger.

Den 29 Maart 1790 's morgens begraven Maria Theresia van Dole.

III. Den 21 Novemb. 1737 bij dagh begrave Johanna Christina van Doole.

In den XIIIe Regel.

f° II^cXlVI. Nu° 1 en 2. Cornelis van der Schuer,
I. Camerbewaerder van des Generaliteys Reckenkamer.

Den XVI February 1636. De graffsteden Nu° een en twee vbouct op te name van Mr. Jacob Blondeel den ouden chirugijn wonen alhier in hage en ist selue bij successie nu gecomen op Mr. Jacob Blondeel de Jonge als vnicus et vltimus haeres.

In den XIIIe Regel.

Den 29 Novemb. 1636 begraven Mr. Steven Blondeel.

Den 6 April (geen jaartal) begraven een kint van Jacob Blondeel.

Den 16 Novemb. 1637 begraven 't kint van dito Blondeel.

Den 6 Meert 1640 begraven 't kint van Mr. Jacob Blondeel.

(Nota. Bij acte van hypotheque in date den XVIII martij 1653 voor de Nots. Groenevelt gepass[t], verbint Blondeel voorn̄ aen̄ heer van Pietershouck zijne bovengestelde Graf't Steden voor den tijt van drye jaeren en bij aldien hij dan geen contentement heeft als voorn̄ heere van Pietershouck wegens eene jaarlijxse losrente van XLV gld., soo transporteert hij (tot taxatie van luyde hun des v̄staende) de meergemelte twee graven te behouue en voor gemelten heer van Pietershouck hier voor; alles doorgehaald).

Den 27 Juny 1674 v̄bouct.

f[o] 277.

Nu[o] 1 en 2.

II. Den 27 Juny 1674 Nu[o] 1 en 2 ov̄gebouct op den naem van Salomon Blondeel als hem bij legaat gemaect van den heere van Pietershouck.

Sol[t] bij remissie en op een restant van de moeders begrafenisse te zamen 50 gld.

Den 7 April 1681 de bovenstaende grafstede Nu[o] 1 en 2 overgebracht op den naem van Petronella van Oldenbarneveld, Dovagere van wijlen Loeys Grimauld de Tailefer heere van Mouriac in zijn leven Colonel ten dienste deser lande.

S[t] van v̄boucken 50 gld.

Den 21 January 1741 overgeboekt op den naem van den Heer Louis Daniël van Haertaing de Marquette eenige naergelate soon en Univerzeel Erfgenaam van Vrouwe Maria van Appelthoorn Douarière van de Heer Louis Maximiliaan van Hertaing de Marquette, die in sijn leven, voor de helft mede Erfgenaam is geweest van Jouffrou Johanna Taillefer van Moeriac, die een dogter en universeele Erfgenaam was, van de Heer Louis Grimault de Taillefer van Moriac en van vrouwe Petronella van Oldenbarnevelt, haar vader en moeder en aan welke vrouwe Maria van Appelthoorn Douarière de Marquette de wederhelft door de verdere mede Erfgenamen van gemelde Jonkvrouwe Johanna Taljefer van Moriac, in vollen vrijen eygendom is gecedeert bij acte

In den XIII[e] Regel.

op den 16 en 22 Augustus 1732 voor de notaris Adam van der Smaling en getuygen alhier gepasseert en mij als Rentmeester geëxhibeert.

Sl[t] overboeken 12 gld., verhoogen 20 gld.

Den 5 Sept. 1791 's morgens begraven de Heer Grave Iwan van Golowkin, geen regt.

f[o] II[c]XLVIIJ. Nu[o] 3 (4, 5, 6, 7, 8, 9 en 10 doorgehaald).

I. De Rentmr. Johan Hallingh.

Den XXIX Septemb. 1638 het graff Nu[o] 3 v̄bouct op de name van

Hans de Jode.

Den XXX January 1642 het graff Nu[o] 3 v̄bouct op ten name van̄ Procureur Vogel.

Mr. Paulus van Peenen, Adv[t] voorde̊ houe van Hollandt.

Den XVJ Marty 1655 het graff Nu[o] 3 v̄bouct op de name van de voorn̄ heere Adv[t] van Peene en is 't recht van ov̄boucken bet. met 23 gld.

Den 1 July 1669 begraven Juffre Gillis.

Den 27 Aug. 1669 een kind van de Heer Ad[t] Gillis.

Den 16 Juny 1670 de bovenstaende grafstede overgebouct op den naem ende ten behouve van de gesamentlike erfgenamen van den Heer Ad[t] van Penen, vts.

Den 8 Novem 1671 een kind van̄ hr. Ad[t] Gillis.

17 Janu. 1674 Juffre Gillis.

10 Apr̄ 1674 D'Hr. Ad[t] Gillis.

Den 25 Juny 1674 ov̄gebouct.

f[o] 279. Nu[o] 3.

II. Den 25 Juny 1670 ov̄gebouct op den naem van Elisabeth van Penen ten behouve van haer en de v̄dere en gesamentlike erfgenamen van Mr. Paulus van Penen, ad[t].

Den 9 Janu 1676 begraven den Ad[t] Gillis.

30 Maart 1676 Juffre Gillis.

Den 19 Novemb. 1740 de voors̄ grafstede overgeboekt op den naam van den Heere en Mr. Jacob Gillis als bij Erfenis en Versterf het regt van Eygendom tot het selve bekomen hebbende.

Solvit ov̄boeken f 6 gld. Uts. v̄hogen f 10 gld.

Den 1 Oct. 1741 begraven Maria Cocq.

Den 30 Mey 1742 bij avond begraven Mr. Jacob Gillis.

Den 22 X[br] 1751 bij avond begraven Sara Maria Gillis (III Een kint).

Den 15 Septr. 1765 bij avond begraven Mr. Jacob Gillis (III van Rijswijk alhier gebragt).

f[o] II[c]XLIX. Nu[o] 4. Dirck Arentsz. Toll.

In den XIIIᵉ Regel.

I. Den IX February 1646 het graff N° 4 v̄bouct op te name van Arnout de Vogel, procureur.

Den xiiij Juny 1650 het graff hier boven genoemd v̄bouct op te name van Joffre Cornelia van Hoorn, wedᵉ wijlen Alexander Le Clair in sijn leven concierge van Sijne Hoᵗ de prince van Oranje.

Den 16 7ᵇʳ 1674 v̄bouct.

f° 280. N° 4.

II. Den 16 Sepᵗ 1674 ov̄gebouct op den naem van Juffre Cornelia van Hoorn, weduwe wijlen Alexander Le Clair.

Den 27 Dec. 1675 Juffre Le Clair begraven.

Den 22 Mars 1685 de bovenstaende grafstede overgebouct op den naem van Philip van Dolre not. alhier als Executeur van den testamente van Alexander Le Clair, ten behouve van de samentl. Erfgenamen van vscr̄ Le Clair, naergelaten Soon en eenig Erfgenaem van Cornelia van Hoorn deszelfs moeder..

Solvit voor v̄boeken XXV gld. en voor v̄suym viij gld.

Den 24ᵉ Novemb. 1692 overgebouct op den naem van Philip van Delden Ten Berckhuys, ingevolge van seeckere acte van Transport van de Erfgen̄. van Alexander Le Clair, die een soone was van Cornelia van Hoorn, in dato den 30 Mey 1692 en mij op huyden vertoont.

Solvit 24 gld. voor het overboeken.

Den 10 Decemb. 1740 de voors̄ grafstede overgeboekt op den naam van Anna van Gelder wonende te Arnhem in Gelderland als geïnstitueerde Erfgenaam van Philip van Delden Ter (sic) Berkhuys bij deszelfs besloten Testamentaire dispositie van date 18 April 1721, waar van Extract authenticq aan mij als Rentmr. is geëxhibeert en overgelevert.

Solvit vboeken 6 gld., verhoogen 10 gld.

Den 29 July de voors grafstede overgeboekt op den naam van de Heer Mr. P. A. Gillis, Raad en Thesaurier-Generaal van de Unie uit kragte van de acte van koop door Heeren kerkmeesters en op dato deses geteekent en aan mij als Rentmeester geëxhibeert.

Solvit koop 100 gld., overboeken 12 gld.

Den 2 Aug. 1774 bij avond begraven Vrᵉ Elisabeth Nicolette Brigitta Oetgens van Waveren met een wapen (III 4 quartieren).

Den 16 April 1792 's morgens begraven Paulus Abraham Gillis.

f° 280ᵛᵒ. De voorenstaande grafstede overgeboekt ten naame van Helena Berthold als eenige erfgenaam van Mr. Paulus Abraham Gillis, ingevolge acte van versoek aan mij als Rentmeester geëxhibeert, acte den 15 Nov. 1792.

Solvit overboeken f 12.

f° 11ᵉl. N° 5. Den XV Juny 1639 het graff N° 5

I. v̄bouct op te name van

Dirck Arentsz. Toll, metselaar.

Dito Tselve graff v̄bouct op

Jan Ericsz. van Oldenseel, commis.

Den iiij February Dit graff v̄bouct op te name van

½ Pr. Arijensz. 't Hooft en Bartholomeus Drijfhout.

Den XVI May 1664 is d'helft van dit graff toegekomen hebben Pr. Adriaansz. 't Hooft v̄bouct op Pieter Post, architekt alhyer in den Hage en 't recht van 't overboucken betaelt tot XII gld. X Sch.

½ Pieter Post, architect.

Den 13 Decem̄ 1666 begraven een kint van Spijck, blikslʳ.

Den 6 Juny 1668 een kind van Spijck.

Den 26 Maert 1669 een kind van Spijc.

Den 6 Mey 1669 den architect Post.

Den 23 July 1670 een kind van Monsʳ Millee.

Den 3 Maert 1672 een kind van Monsʳ Post.

19 Aug. 1673 een kind van Monsr. Millee.

Den 22 Nov. 1674 een kind van Monsr. Spijc.

Den 26 Novem. 1674 v̄bouct.

f° 281. N° 5.

II. Den 26 Novem̄ 1674 ov̄gebouct op de namen van Johannes Post en François Drijfhout ieder voor de Helft, te behouve van de selve ende de vdere descendenten van Pieter Post en Bartholomeus Drijfhout.

Den 13 Jul. 1675 begraven een kind van monsʳ Drijfhout.

Vermits niemand van de mede participanten in de voors grafstede, niettegenstaande de advertentie in de couranten tot het overboeken der graven gestelt sig binnen den tijd aldaar bepaald heeft opgedaan, is de voorn̄ grafstede op heden den 14 Febr. 1743 over het geheel als Eygenaresse gestelt ten name van Vrouwe Magdalena van Hardenbroek, wedᵉ en erfgenamen (sic) van wijlen den Heer Commis Mr. Pieter Drijfhout, in sijn leven soon en mede Erfgenaam van François Drijfhout.

Solvit v̄boeken 6 gld., Uts. v̄hogen 10 gld.

Den 3 IXᵇʳ 1749 bij avond begraven Vrᵉ Petronella Helena van Eys.

Den 31 July 1751 bij avond begraven Vrᵉ Magdalena van Hardenbroek.

In den XIIIe Regel,

Den 25 July 1761 bij avond begraven Mr. Anthony Gerard Drijfhout.

Den 7 Aug. 1766 bij avond begraven Petrus Georgius Drijfhout van Leiden alhier gebragt.

III. Den 3 November 1749 Mr. Pieter Drijfhout overgebragt uyt het 6^e graft van de 15^e Regel.

f° 282. N° 6 en 7.

II. Den 20 Nov. 1792 Sara Wouters van 's Gravesande gebragt.

dito 's morgens begraven Jacob Cornelis van Marken, een kind van 's Gravesande gebragt, daar reeds begraven was geweest.

Den 1 October 1793 's morgens begraven Egbertus Willem van Marken een kind van 's Gravesande gebragt.

IIe VI. N° 6. Den IX Novemb. 1638 het graff N° 6

I. v̄bouct op de name van Jan Bartholomeusz.

Den 15 Novemb. 1638 begraven de bottelier vañ Heer van Brederode.

Den 31 Decemb. 1638 begraven Pouwels Heytman.

Den 5 Febr. 1639 begraven Mr. Pr. Steencamp.

Den 15 dito Juffre Middelbeeck.

Den 19 dito kint van Jan Bartholomeusz.

24 Marty 1639 begraven Keesje Spijcx.

Den 19 Juny 1639 begraven Maertje Jacobs.

Den 20 July 1639 begraven Joffre Pijll.

Den 14 Sept. 1639 begraven 't kint vañ advt. Pijll.

Den 2 Octob. 1639 begraven Jacob Lybergen.

Den 21 Nov. 1639 begraven de cap̄ des armes vañ Guarde van sijn Hoocheit.

Den 31 Decemb. 1639 begraven Mr. Fritz de Cocq.

Den 7 Febr. 1640 begraven de President Bernaege van 's-Hertogenbosch.

Den 21 April 1640 begraven 't kint van Monsr Warmenhuysen.

Den 15 Mey 1640 de huisvrou van Monsr de Waert.

Den 28 July 1640 begraven 't kint van Monsr de Waert.

Den 14 Novemb. 1640 Pier de Hellebardier sijns Hoogh^t.

Den 26 Decem̄ 1640 begraven de Swager van Jan de Waert.

Den 28 dito 1640 d'Heer van de (onleesbaar).

Den 30 dito 1640 begraven 't kind van Berckman.

Den 8 Maert 1675 Jacob Hackee.

f° IIe III N° 7. Den xiij Decem. 1693 het graff N° 7

I. v̄bouct op den name van Andries van Houten.

Den 27 July 1674 v̄bouct.

In den XIIIe Regel.

f° 283. (N° 6 En, dit is er later bijgevoegd) N° 7.

II. Den 27 July 1674 ov̄gebouct op den naem van Andries van Houten.

Den 10 Nov. 1722 overgeboekt op den naem van Alida van Houten, getrouwt met Corn^s Coelemey voor de eene Helft en Petronella van Houten, getrouwt met Hermanus van Reverhorst, Alida en Petronella van Houten kinderen van Andries van Houten hier boven gemelt.

Solvit 25 gld.

Ten selven dage de Voors̄ grafstede voor de Helft overgeboekt op den naam van Cornels Coelemey en Alida van Houten, volgens acte van Koop, door gem̄ Hermanus van Reverhorst en Petronella van Houten, onder hare handteekeninge gepasseert op den 9 January 1706, mij geëxhibeert.

Ten selven dage de voors̄ grafstede overgeboekt op den naam van Maria Coelemey, wed. wijlen François Heyblom, Cornelis Heyblom, eenige naergelaten soon van Petrus Heyblom en Jacoba Coelemey, Willem Coelemey en Andreas Coelemey, welke Marie, Jacoba, Willem en Andreas Coelemey naargelaten kinderen sijn van Cornelis Coelemey en Alida van Houten, hier boven gemelt.

Ten selven dage de voors̄ grafstede overgebracht op den naam van den Coster Hendrik van Huwett, volgens acte van Coop tusschen hem en de hier bovengemelde Maria Coelemey, Cornelis Heyblom, Willem Coelemey en Andreas voor den notaris Jacob van Tingen (onduidelijk) en seekere getuygen alhier op den 4 deser loopende maand gepasseert mij geëxhibeert.

Solvit 25 gld.

Den 18 December 1734 overgeboekt op den naam van de Heeren Mrs. Henderik van Ourijk, Secretaris van de generaliteits Muntkamer ende Caspar Balthazar Dol van Ourijk, advocaat voor de respective Hoven van Justitie, volgens acte van Coop en Transport door gem̄ Hendrik van Huet op den 26 October deses Jaars 1734 voor den Notaris Herbert Ferdinand van Sanden, en getuygen alhier gepasseert en aan mij geëxhibeert.

Solvit 50 glds., $^{6}/_{16}$ 41. Solvit verhoogen 20 glds.

f° 283^vso. Den 5 Aug. 1740 bij dag begraven Petronella van der Cruck.

Den 14 Aug. 1743 bij avond begraven Vrouwe Maria Muller (III Mulder).

Den 2 July 1753 bij avond begraven de Heer Burgemr. Hendrik van Ourik.

In den XIIIe Regel.

Den 11 Novb. 1758 overgeboekt de Helft in de voorš grafsteden op den naam van Cornelia van Ourijk, eenige nagelate kind en universeele Erfgenaam ab intestato van wijlen haar vader wijlen d'Heer en Mr. Hendrik van Ourijk, in leven regeerend Burgemr. van 's Hage, ingevolge de acte van versoek tot het doen der gemelde overboekinge door haar op den 2 deser onderteekent en mij als Rentmr. overgeleverd.

Solvit verboeken 2 gld., versuym 10 gld.

Den 30 Nov. 1774 bij avond begraven Vre Cornelia van Ourijk, van Weesp herwaarts gebragt.

Den 18 Maart 1775 overgeboekt de Helft in de voorš grafstede op den naam van Mr. Matthias van Marken ingevolge de acte van versoek door denselve, als eenige en universeele Erfgenaam van zijne overledene Huysvrouw Cornelia van Ourijk, volgens testament op den 25 Maart 1764 voor den notaris Abraham Gerard Muller en getuygen alhier gepasseert en waar van Extract authenticq aan mij als Rentmr. is overgelevert, den 3 deser geteekent en aan mij geëxhibeert en overgelevert.

Solvit overboeken f 6.

Den 31 Janū 1778 de geheele grafstede overgeboekt ten name van den Heer Mr. Matthijs van Marken, als sijnde reeds voor de helft eigenaar van deselve en voor de wederhelft den eigendom bekomen hebbende door de vrijwillige cessie en transport van Johan Hendrik van Ourijk, als gequalificeerd van zijn broeders en susters, als gesamentlijke kinderen en erfgenamen van den Heer C. B. Doll van Ourijk, blijkens de acte van versoek door gem. Heer J. H. van Ourijk den 20 deser geteekent en aan mij als Rentmeester geëxhibeert en overgelevert.

Solvit overboeken f 6.

Den 2 (III 12) Maart 1785 bij avond begraven Matthijs van Marken, van Weesp alhier gebragt.

Den 14 Janū 1786 de voorš grafstede overgeboekt ten name van de Heer Jacob van Marken Cornelisz., ingevolge de acte van versoek door denselve en Barthout van Ourijk, Schepen en Raad der Stad Dordrecht, in qualiteit als Executeurs van den testamente van wijlen Mr. Matthias van Marken, in leven Secretaris der stad Weesp, den 24 Nov. 1778 voor den Notaris A. G. Muller en getuigen in 's Hage gepasseert, den 17 Dec. 1785 getekent.

In den XIIIe Regel.

Solvit overboeken f 12.

Zie begr. op Nu° 6 f° 182.

Dese grafsteden op den 18 Juny 1793 overgeboekt ten name van Bernardus van Marken, predikant te 's Gravesande, ingevolge acte van versoek aan mij als Rentmr. geëxhibeert.

Solvit overb. 2 gld.

f° IIcliij Nu° 8. Den vij January 1641 het graf Nu° 8
I. v̄bouct op de name van de wede van Henrick Willemsz. Werdolen.

Den 17 Augusti 1638 begraven Hendrik Vtholen (sic).

Den 17 Janū 1669 een kind van Verdole.

Den 18 Sep. 1669 een kind van̄ Homan Steuff.

Den 12 Janū 1671 Maertge Verdole.

13 Mey 1673 een kraemk. van Geerart de Heer.

22 Mey 1673 de Vrou van Gerrit de Heer.

18 Mars 1674 een kind van Monsr Verdole.

Den 7 July 1674 v̄bouct.

f° 284. Nu° 8.

II. Den 7 July 1674 ov̄gebouct op den naem en ten behouve van Jacob Verdele (sic).

Den eersten Juny 1741 de voorš grafstede overgeboekt op den naem van Michiel Roda, ingevolge de acte door hem als in huwelijk hebbende Jacoba Verdole voor de Helft ende nog bij schriftelijke overgifte van Jacoba en Alida Naghenius, voor twee agtste parten en de aldus te samen voor ses agtste parten eygenaar van de selve grafstede; mitsgaders Johan George Linkenbach als in Huwelijk hebbende Gouda Nachenius voor een agtste part Eygenaar voorš graff en Johannes Ernestus Hofman in Egt hebbende Cornella Nachenius, voor het resteerende agtste part eigenaar van deselve grafstede ongeprejudiceert hun yders regt van eygendom hier boven gem̄ op den 30 April laatstleden geteekent en aan mij als Rentmr geëxhibeert en overgelevert.

Solvit v̄boeken 3—10 gld., Uts. verhooge 10 gld.

Den 17 Janū bij dag begraven het kind van Johan George Linkenbach.

Den 14 Feb. 1747 bij dag begraven Ro . . (III Michiel Roda).

Den 30 Juny 1749 bij dag begraven Everhardus Linkenbach. Een kind.

Den 23 Sept. 1750 bij avond begraven een kind van Joh. Chorge (sic) Linkenbag, dood.

Den 13 IXbr 1751 bij avond begraven een kind Joh. Chorge (sic) Linkenbag, dood.

Den 28 Xbr 1754 bij dag begraven Johannes Linkenbach.

In den XIIIᵉ Regel.

Den 11 Janū 1773 bij avond begraven Jacoba Werdole, van Delft herwaarts gebragt.

Den 27 Febr. 1773 bij dag begraven Juliana Linkenbach.

III. Den 10 April 1739 bij dagh begrave Gerida Werdoole.

Den 25 July 1740 begraven het kint van Johan George Linkenbag doot ter wereld gekomen.

Den 29 Decemb. 1744 bij dag begraven 2 kinderen van Johan George Linkenbag in Een kistje.

Den 6 September 1747 bij Avont Begrave het kint van Jan Chorge Linkenbag doot ter werelt gekomen.

fº IIᶜlIIIJ. Nuº 9. Den VIIJ April 1638 het graff Nuº 9 v̄bouct op de name van

Abram Joostz. van der Heul.

Den 12 April 1638 begraven Jorisge Abrahams.

Den 6 Sept. 1640 begraven Abraham Joostensz. van̄ Heul.

15 Jul. 1673 Abraham van der Heul.

fº 285. Nuº 9.

II. Den 11 Novem̄ 1674 ov̄gebouct op den naem van Simon Kievit als in huwelijk hebben̄ Lidia van der Heul sulcx voor twee derde erfgenaem van Abraham Joosten van der Heul haren vader ende voor het resterende derde als transport hebben̄ van samentlike erfgenamen van Maria van der Heul hare Suster volgens de acte notariael hier geëxhibeerd.

III vervallen aan de kerk.

fº IIᶜlV. Nuº 10 (later bijgevoegd). Den ij January 1640

I. het graff Nuº 10 v̄bouct op te Name van de

Wed.ᵉ van Joris Barens Palphrenier.

Den 24 Febry 1638 begraven Juffre de Haes.

Den 20 Octob. 1640 Ary Pieters Houtkoper.

Nota. Alsoo dit voorsz. Graff Nuº 10 een bijval heeft gecregen, dattet in sich selven sooveel is als een Dubbelt Graff Soo heeft de voorn̄ wed.ᵉ van Joris Barens

Op den IIIJ Juny 1651 de gerechte helft van

Nº 10ᵇ dit voorsz. Graff getransporteert aen

Douwe Jonckes van der Aert.

't Recht van 't ov̄boucken betaelt met XXV gld.

Op den 28 Mey 1666 de grafstede van Douwe Jonckes van der Aert overgebouckt op den Deurwaerder Tomas Robijn als bij publycke opveylinge van̄ Gerechte van den Hage daer van coper gebleven zijn̄ op den V Feb. 1666 sijn̄ de originele acte van coop alhier v̄toont

In den XIIIᵉ Regel.

en fº seqᵉ mede gedenoteert met Nuº 10.

Solᵗ 't recht van overboucken XXV gld.

Den 5 Juny 1666 begraven een kint van capp̄ Belle.

Den 8 Maert 1672 Isabella Hendrix.

Den 17 Sep 1674 v̄bouct.

fº 286. Nuº 11ᵇ.

II. Den 17 Sep̄ 1674 ov̄gebouct op den naem van Cathrine van Alten, weduwe van Nicolaes Ballee als eenige naergelate dochter en Erfgenaem van de Weduwe van Jacob Barentsz.

Den 22 Decem̄ 1674 de bovenstaen̄ grafstede bij Catharina van Alten getransporteerd op den naem en ten behouve van Jan Cornelisz. Bol en Maertje Claesz. van Berchem sijn Huisvroue.

Solvit 25 f.

Den 24 Septᵇ 1743 de bovenstaande Grafstede overgebracht op den naam van Elisabeth Kielhuysen, Huisvrou van Anthony van Son, uyt kragte van de acte soo door haar voor d'een Helft als Maria, Otto en Pieter van Thil voor de wederhelft Eygenaars van deselve grafstede, ongeprejudiceert hun yders regt van Eygendom op den 23 Maart aº 1741 onder haar handteekening verleden ende gepasseert aan mij als Rentmʳ geëxhibeert en overgelevert.

Solvit v̄boeken 6 gld., Uts. v̄hogen 10 gld.

Den 28 Sept. 1758 bij dag begraven Elisabeth Krelhuysen.

Den 15 Septᵇ 1761 bij dag begraven Anthony van Son.

Den 10 Nov. 1762 bij dag begraven Otto van Thol.

Den 25 July 1781 's morgens begraven Jan Fremijn.

III. Den 7 Mey 1744 bij dag begraven Maria van Thol.

fº IIᶜlVI Nuº 10ᵇ. Den 28 Mey 1666 v̄bouct op Thomas

I. Robijn blijckt fº antecedenti, dewijl het selve wel als een dubbeld graf in sig begreep.

Den 1 July 1667 het v̄scr. graf overgebouckt op den naem van den oud homan Roeland van Tiel.

Solᵗ 't recht van overboucken XXV gld.

Den 2 Augusti 1667 begraven een kind van Roeland van Thiel.

Den 13 Oct. 1667 een kind van Monsʳ van Thiel.

Den 9 Juny 1670 een kind van Monsʳ van Thiel.

(Wordt vervolgd).

J. C. VAN DER MUELEN.

Geslacht van Loon (Vijfde tak).
(Vervolg en slot).

ee. Cornelis van Loon, gedoopt te Oosterhout 19 April 1718; peter: Petrus van Loon.

ff. Joannes van Loon, gedoopt te Oosterhout 27 Juni 1720; peter: Henricus van Loon.

d. Catharina van Loon, huwde met Christoffel Adriaanszoon Ploeghmans, waaruit vijf kinderen:

aa. Adriana Maria Ploeghmans, gedoopt te Oosterhout 2 December 1712; peter: Dymphna van Loon, Gijsbertsdochter.

bb. Gijsbertus Ploeghmans, gedoopt te Oosterhout 29 Januari 1715, peters: Henricus van Loon en Egidius van Loon.

cc. Cornelis Ploeghmans, gedoopt te Oosterhout 27 Januari 1717; meter: Helena van Loon.

dd. Elisabeth Ploeghmans, gedoopt te Oosterhout 7 Januari 1719.

ee. Cornelia Ploeghmans, gedoopt te Oosterhout 30 October 1721; peter: Guillelmus van Loon.

e. Cornelia van Loon, huwde Pieter de Wit. Hij verwekte bij haar vijf kinderen:

aa. Maria de Wit, gedoopt te Oosterhout 9 Januari 1715.

bb. Joannes de Wit, gedoopt te Oosterhout 23 Januari 1717, sterft jong.

cc. Joannes de Wit, gedoopt te Oosterhout 2 Mei 1718.

dd. Joanna de Wit, gedoopt te Oosterhout 22 Augustus 1722; peter: Gijsbertus van Loon.

ee. Mathilda de Wit, gedoopt te Oosterhout 25 November 1724.

f. Dielis of Egidius van Loon, leefde in 1714.

g. Dymphna van Loon, leefde in 1712.

B. Willem van Loon, geboren omstreeks 1649; hij was 24 jaar oud in 1673, en huwde den 25 Januari 1671 Maria Blaeuw, geboren in 1653.

4°. Peeter van Loon, die leefde in 1643.

5°. Willem van Loon, in 1646 pachter van den vrijheids impost van Oosterhout, overl. vóór 1661. Hij huwde Maria Dionyssen; hunne kinderen waren:

A. Nicolaas van Loon, die zich in den echt verbond met Cornelia Goris, Sebastiaansdochter; zij schonk hem twee kinderen:

a. Willem van Loon, gedoopt te Oosterhout den 16 September 1670.

b. Anna van Loon, deze huwde Gualterus van Erp, dien zij drie kinderen schonk:

aa. Joanna van Erp, gedoopt te Oosterhout 12 December 1711, meter: Adriana van den Corput.

bb. Franciscus van Erp, gedoopt te Oosterhout 27 November 1713.

cc. Cornelis van Erp, gedoopt te Oosterhout 20 April 1716, peter: Nicolaas van Loon, grootvader van het kind, en meter: Maria van Erp.

B. Maria van Loon, huwde Adriaan Brouwers Corneliszoon; zij verwekten de volgende kinderen:

a. Cornelis Brouwers, gedoopt te Oosterhout den 31 Juli 1672.

b. Adrianus Wilhelmus Brouwers, gedoopt te Oosterhout 21 November 1674; als meter komt voor Catharina van Loon, Willemsdochter, tante van het kind.

C. Catharina van Loon, leefde nog in 1674, doch zij overleed vóór 1680.

D. Dionysius van Loon, welke nog leefde in 1690.

E. Anna van Loon, huwde Ferdinand de Witte, en overleed vóór 1680.

F. Cornelia van Loon, deze huwde Sebastiaan van Vorssel (1), Janszoon.

6°. Maria van Loon, gehuwd den 14 Februari 1649 met Jacobus Leendert, Laureyszoon.

7°. Elisabeth van Loon, deze huwde op 29 April 1657 Hendrik Dammers Gerardszoon.

8°. Dingeman van Loon.

9°. Bartholomeus of Meeus van Loon; deze komt slechts als getuige voor, overigens hebben wij van hem niets aangeteekend gevonden.

IV. Jan van Loon, werd geboren omtrent 1617, hij was 56 jaar in 1673. Hij leefde te Dongen in 1649, en trad in het huwelijk met Joanna Lenaerts, welke hem de volgende kinderen schonk:

1°. Gaspar van Loon, huwde Quirina van de Weyer, Adriaan Quirijnsdochter; uit dit huwelijk:

A. Joannes van Loon, geboren te Oosterhout, huwde in eerste huwelijk Adriana Nevens Matheus dochter, en in tweede huwelijk te Oosterhout 18 Mei 1732 met Catharina Paets Anthonis dochter, geboortig van Oisterwijk. Hij had uit zijn eerste huwelijk drie kinderen:

a. Joannes van Loon, gedoopt te Oosterhout 25 Maart 1714; hij stierf jong.

b. Arnoldus van Loon, gedoopt te Oosterhout 14 Juni 1715, getuige zijne grootmoeder Quirina van de Weyer Adriaansdochter. Hij huwde te Oosterhout den 25 April 1739 Maria Plancken Aertsdochter, geboortig van Oosterhout.
Uit hun huwelijk slechts eene dochter:

aa. Catharina van Loon, gedoopt te Oosterhout 20 Januari 1742.

c. Joannes van Loon, gedoopt te Oosterhout 6 Juli 1718; peter: Anthonius van Loon, zoon van Gaspar.

B. Hendrik van Loon, huwde Adriana Clara Gyben, bij wie eene dochter:

a. Maria van Loon, gedoopt te Oosterhout 13 Februari 1722; peter: Gaspar van Loon Janszoon;

---

(1) Cornelis van Vorssel was notaris in Oosterhout in 1690.

Zij huwde te Breda den 9 Augustus 1744 met Hendrik Verstraten, geboortig van Breda.

C. Anthonius van Loon, huwde met Elisabeth Smits, Willemsdochter, zij waren de ouders van zes kinderen:

a. Joannes van Loon, gedoopt te Oosterhout 29 Januari 1712.

b. Gaspar van Loon, gedoopt te Oosterhout 20 October 1720; peter: Joannes van Loon Gasparszoon.

c. Anna Maria van Loon, gedoopt te Oosterhout 10 April 1722.

d. Petrus van Loon, gedoopt te Oosterhout 22 Maart 1719.

e. Petronella van Loon, gedoopt te Oosterhout 14 Mei 1725; getuige M. Nevens.

f. Jacobus van Loon, huwde Petronella Liefmans, en wonnen:

aa. Adriana Maria van Loon, gedoopt te Oosterhout 11 Augustus 1742.

bb. Allegondis van Loon, gedoopt te Oosterhout 18 October 1744.

D. Adrianus van Loon, gedoopt te Oosterhout 25 Februari 1692.

E. Maria van Loon, gedoopt te Oosterhout 25 Augustus 1697; peter: Cornelis van Loon, zij sterft jong.

F. Maria van Loon, gedoopt te Oosterhout 24 Augustus 1699.

2°. Christoffel van Loon, geboren omstreeks 1648; hij was 25 jaar oud in 1673 en huwde met Maria N....., Bartholomeusdochter, die hem de volgende kinderen schonk:

A. Bartholomeus van Loon, geboren te Oosterhout in 1681, huwde aldaar 7 Mei 1719 met Margaretha Nieuwenhuizen, geboren te Bukkenhuyzen bij Leeuwen in 1681; uit hun huwelijk:

a. Joannes van Loon, gedoopt te Oosterhout 4 November 1719; peters: Gijsbert van Loon, Christiaan van Loon en meter: Catharina van Loon.

b. Maria van Loon, gedoopt te Oosterhout den 5 October 1720; peters: Petrus van Loon, Cornelis van Loon; en meter: Catharina van Loon.

B. Adrianus van Loon, geboren te Oosterhout; de naam zijner vrouw vonden wij niet aangeteekend; wel dat hij een zoon gehad heeft:

a. Christoffel van Loon, geboren te Oosterhout en aldaar gehuwd den 1 Mei 1735 met Johanna van Arendonck Pietersdochter; geboortig van Oosterhout. Uit dit huwelijk:

aa. Adrianus van Loon, gedoopt te Oosterhout, 18 December 1742.

bb. Adrianus van Loon, gedoopt te Oosterhout 15 December 1747.

C. Gijsbert van Loon, hij huwde eerst met Geertruida Heymans, en daarna met Dymphna van Dongen. Zij wonnen zes kinderen:

a. Maria van Loon, gedoopt te Oosterhout 30 Juni 1716; peters: Cornelis van Loon, Christoffel van Loon.

b. Melchior van Loon, gedoopt te Oosterhout 1 Mei 1717; peter: Bartholomeus van Loon.

c. Henricus van Loon, gedoopt te Oosterhout 20 Juli 1719; peter: Cornelis van Loon.

d. Joanna van Loon, gedoopt te Oosterhout 14 September 1721.

e. Cornelis van Loon, gedoopt te Oosterhout 19 Juni 1723.

f. Nicolaas van Loon, gedoopt te Oosterhout 29 Juni 1726.

D. Cornelis van Loon, gedoopt te Oosterhout 26 November 1692; peter: Gijsbert van Loon Dieliszoon.

E. Helena van Loon, gedoopt te Oosterhout 6 Februari 1695; peter: Godefridus van Loon.

F. Willem van Loon, gedoopt te Oosterhout 10 December 1696; getuigen: Christoffel van Loon Janszoon en Geertruida van Loon.

G. Catharina van Loon, gedoopt te Oosterhout 7 Juli 1698; peter: Cornelis van Loon Gijsbertszoon, meter: Maria van Loon.

H. Petrus van Loon, gedoopt te Oosterhout 13 Juli 1701; meters: Cornelia Donckers en Digna Burggraef.

3°. Adriaan van Loon, huwde te Oosterhout den 15 Juni 1687 met Joanna van Gils, Peetersdochter, geboren te Gilse en Rijen, bij wie de volgende kinderen:

A. Aleidis van Loon, gedoopt te Oosterhout 14 October 1692.

B. Catharina van Loon, gedoopt te Oosterhout 10 April 1694, huwde Petrus van de Sande, waaruit:

a. Wilhelmus van de Sande, gedoopt te Oosterhout 2 Januari 1717.

C. Maria van Loon, gedoopt te Oosterhout 12 Maart 1696.

D. Paulina van Loon, gedoopt te Oosterhout 5 Januari 1698, peter: Gaspar van Loon en meter: Johanna van Loon, geboren Lenaerts.

E. Johannes van Loon, gedoopt te Oosterhout 26 Augustus 1699; meter: Helena Maes Abrahamsdochter.

F. Willem van Loon, gedoopt te Oosterhout 17 September 1702; peter: Jan van Loon, grootvader van het kind.

G. Cornelia van Loon, gedoopt te Oosterhout 12 Februari 1705.

H. Dymphna van Loon, gedoopt te Oosterhout 29 November 1707.

4°. Catharina van Loon, geboren te Oosterhout, huwde te Breda 13 Februari 1689 met Anthonie van Riethoven Arnolduszoon; hij had bij haar vier kinderen:

A. Adrianus Anthonius van Riethoven, gedoopt te Oosterhout 11 April 1692; meter: Petronella van Loon Jansdochter.

B. Arnoldus van Riethoven, gedoopt te Oosterhout 4 Februari 1698; peter: Gaspar van Loon; meter: Catharina Huberti.

C. Maria van Riethoven, gedoopt te Oosterhout 31 Januari 1702.

D. Christoffel van Riethoven, gedoopt te Oosterhout 19 Januari 1703.

5°. Dingeman van Loon, die volgt v.

6°. Willem van Loon, gedoopt te Oosterhout, huwde aldaar 27 Mei 1691 met Cornelia van Gils Jansdochter, geboren te Oosterhout. Zij verwekten vier kinderen:

A. Jan van Loon, gedoopt te Oosterhout 9 Februari 1692.

B. Cornelis van Loon, gedoopt te Oosterhout 15 Januari 1695; peter: Adriaan van Loon Janszoon, meter: Francisca Brouwers.

C. Petrus van Loon, gedoopt te Oosterhout 22 April 1698.

D. Adrianus van Loon, geboren te Oosterhout, huwde aldaar 21 Januari 1741 met Adriana van den Bogaerd Claesdochter, geboren te Oosterhout. Zij hadden drie kinderen:

a. Wilhelmus van Loon, gedoopt te Oosterhout 26 November 1741.

b. Wilhelmina van Loon, gedoopt te Oosterhout 20 Juli 1743, peter: Wilhelmus van Loon.

c. Maria van Loon, gedoopt te Oosterhout 20 Juli 1743, peter: Gijsbert van Loon.

7°. Johanna van Loon, huwde met Christiaan Tack Corneliszoon, bij wie twee kinderen:

A. Cornelis Tack, gedoopt te Oosterhout 30 Juni 1695.

B. Johanna Tack, gedoopt te Oosterhout 27 September 1699.

8°. Maria van Loon, huwde met Dingeman van Brouckhoven, zij schonk hem twee kinderen:

A. Elisabeth van Brouckhoven, gedoopt te Oosterhout 17 Augustus 1705; meters: Adriana van Loon en Martina van Loon.

B. Catharina van Brouckhoven, gedoopt te Oosterhout 24 November 1713; peter: Adrianus van Loon en meter: Lucia Liefmans.

9°. Petronella van Loon, huwde te Oosterhout 11 Mei 1704 met Jacobus Liefmans, geboren te Oosterhout. Uit hun huwelijk acht kinderen:

A. Gerardus Liefmans, gedoopt te Oosterhout 13 Februari 1705; peter: Jan van Loon.

B. Joannes Liefmans, gedoopt te Oosterhout 13 Januari 1707.

C. Joanna Liefmans, gedoopt te Oosterhout 25 Maart 1709.

D. Henricus Liefmans, gedoopt te Oosterhout 1 April 1715.

E. Petronella Liefmans, gedoopt te Oosterhout 4 November 1717.

F. Anna Liefmans, gedoopt te Oosterhout 4 November 1717, bij den doop dezer tweelingen waren getuigen: Ida van Loon Jansdochter, en Gijsbert van Loon Janszoon.

G. Christiaan Liefmans, gedoopt te Oosterhout 27 April 1719, getuigen: Christiaan van Loon en Ida van Loon.

H. Francisca Liefmans, gedoopt te Oosterhout 16 April 1723.

10°. Anna van Loon, huwde Jan Donckers; zij waren de ouders van drie kinderen:

A. Elisabeth Donckers, gedoopt te Oosterhout den 16 April 1721; peter: Gijsbert van Loon.

B. Jan Donckers, gedoopt te Oosterhout 8 Juni 1723. Hij stierf jong.

C. Joannes Donckers, gedoopt te Oosterhout 8 October 1726; peter: Gysbert van Loon.

11°. Eyltjen of Ida van Loon, komt als getuige voor in 1710.

12°. Helena van Loon, komt als getuige voor in 1713.

13°. Gysbert van Loon, komt als getuige voor in 1717, 1721 en 1726.

v. Dingeman van Loon, van wien de tak der familie van Loon afstamt, welke thans nog te Antwerpen gevestigd is. Hij werd gedoopt te Oosterhout 3 Augustus 1662; peter: Bartholomeus Dingemans van Loon; meter: Catelyna Leenaerts, zijn oom en tante van vaders- en moederszijde. In 1727 werd hij aangesteld tot gezworen lid der regeering van de vrijheid Oosterhout en hernieuwde als zoodanig zijnen eed in 1728, 1729, 1730, 1731 en 1732. Hij ondertrouwde te Oosterhout 21 Januari 1696 en huwde den 5 Februari daaraanvolgende met Cornelia Goverden, dochter van Cornelis, kleindochter van Adriaan Goverden; zij was geboortig van Teteringen en schonk hem acht kinderen:

1°. Johanna van Loon, gedoopt te Oosterhout 20 October 1696; getuige was: Petronella dochter van Johannes van Loon.

2°. Cornelia van Loon, gedoopt te Oosterhout 23 April 1699; peter: Jan Biestraten; zij huwde met Adrianus Segers, en hadden eene dochter:

A. Adriana Segers, gedoopt te Oosterhout 18 Mei 1726; getuige: Dingeman van Loon.

3°. Catharina van Loon, gedoopt te Oosterhout 27 September 1701.

4°. Judith van Loon, gedoopt te Oosterhout 29 Februari 1704; peters: Petrus Franciscus Bax, Petrus de Wit; meters: Joanna van der Biestraten, Bouwensdochter en Ida van Loon Jansdochter. Zij ondertrouwde te Oosterhout op 11 Juni 1735 met Bernardus Rovers, geboren te ter Heyden.

5°. Hendrina van Loon, gedoopt te Oosterhout 20 Mei 1706; peter: Cornelis Crul Godefridus Cornelis zoon en meter: Elisabeth de Ro.

6°. Cornelis van Loon, gedoopt te Oosterhout 20 Maart 1708.

7°. Jan van Loon, die volgt VI.

8°. Judocus van Loon, gedoopt te Oosterhout 21 Mei 1713; meter: Helena van Loon Jansdochter.

VI. Jan van Loon, gedoopt te Oosterhout 20 Maart 1710; peters: Godefridus Cornelis Goverden Adriaanszoon, Joannes Cornelis Goverden Adriaanszoon, en meter: Eylje van Loon Jansdochter. Hij huwde met Cornelia Wilhelmina Lamberecghts Willemsdochter en verwekte bij haar drie kinderen:

1°. Dingeman van Loon, die volgt VII.

2°. Wilhelmina van Loon, gedoopt te Oosterhout 17 October 1746; peter: Cornelis van Loon en Digna Lambrecghts. Ingekomen in Juni 1770 in het klooster St. Catharinadal en werd Agnes genaamd; zij werd gekleed 7 Januari 1771, plechtig geprofest 13 Januari 1772, is geweest succentux (onderzangeres) in 1776 en procuratresse in 1801 en overleed 25 Maart 1803.

3°. Maria van Loon, overleden te Oosterhout den 19 Mei 1809, huwde met Willem van Etten, overleden te Oosterhout op 14 April 1804. Zij waren de ouders van:

A. Joannes Hermanus Josephus van Etten, gedoopt te Oosterhout 8 April 1774, lid der provinciale staten van Noord-Brabant en wethouder der stad Oosterhout, aldaar overleden den 29 Maart 1849.
Hij huwde met Adriana Maria Praets, overleden te Oosterhout 26 December 1851 in den ouderdom van ruim 80 jaren. Zij wonnen de volgende kinderen:

a. Willem van Etten, geboren te Oudenbosch den 9 November 1801 en overleden te Oosterhout 27 November 1867, gehuwd met Joanna Catharina van Zon, geboren te Oosterhout 3 Juli 1790 en aldaar overleden 6 Juli 1860, kinderloos.

b. Adrianus Martinus van Etten, geboren te Oosterhout den 26 Januari 1803 en aldaar ongehuwd overleden 22 September 1875.

c. Maria Cornelia van Etten, geboren te Oosterhout den 4 Januari 1806 en aldaar ongehuwd overleden den 30 Maart 1836.

d. Joannes Cornelis van Etten, geboren te Oosterhout den 1 December 1807, pastoor te Steenbergen, thans rustend pastoor te Oosterhout.

e. Petrus Henricus van Etten, geboren te Oosterhout 19 Juli 1811, gehuwd met Henrica Adriana Gerardina van Son, geboren te Dongen den 21 Februari 1810. Zij verwekten:

aa. Adriana Maria Cornelia van Etten.

bb. Arnoldus Petrus Joannes van Etten.

cc. Cornelia Maria van Etten.

f. Josephus Hermanus van Etten, geboren te Oosterhout 6 Augustus 1817, en aldaar overleden 16 Juli 1873, huwde Maria Elisabeth Sprangers, geboren te Dussen 6 Novembrr 1814, overleden te Oosterhout 5 December 1882; Zij verwekten de volgende kinderen:

aa. Adriana Maria van Etten.

bb. Joannes Hermanus Arnoldus van Etten, priester.

cc. Petrus Josephus Henricus van Etten.

VII. Dingeman van Loon, gedoopt te Oosterhout 24 Juni 1742, getuigen: Dingeman van Loon Janszoon, en Adriana Lamberecghts Willemsdochter en werd begraven te Roosendaal 17 October 1797. Hij huwde Angela Verstruyven, geboren te Zundert, en begraven te Roosendaal 1 Augustus 1795. Uit hun huwelijk sproten:

1°. Jan C. van Loon (1), geboren te Roosendaal den 17 Juli 1769, drossaard van Oudenbosch, en aldaar overleden 2 September 1801; hij huwde

---

(1) In het sterfregister der R. K. gemeente van Oudenbosch, berustende op het Raadhuis, aldaar, staat aangeteekend:

1801.

»Die 2da 7^bris^ obiit Joannes Cornelis van Loon ex Roosendaal filius »Dingemanni et Angelinæ Verstruyven.

»Primus Catolicus Drossardus post Revolutionem, aetatis suae 32, »uxoratus cum missa cantata.

Tot aan de fransche revolutie mochten geen drosten, maires of burgemeesters, tenzij protestanten, aangesteld worden.

Een raam, later dicht gemetseld, achter het Hoogaltaar der thans gesloopte kerk, waarnaast een driedubbel opschrift of rijmpje; de inhoud van twee (van leden van het R. K. kerkbestuur) is niet meer bekend, maar het derde in het midden geplaatst, luidt letterlijk als volgt:

Drost van Loon
in midden schoon
voor iedereen ten toon.

Hij was de man die zeer veel geijverd heeft om de oude R. K. kerken, sedert de vrede van Munster door de Protestanten in bezit genomen, weder aan de Katholieken te doen teruggeven, waarin hij door samenwerking met anderen kort voor zijn dood geslaagd is. Daarom ook werd dit rijmpje in de kerk uit erkentelijkheid jegens hem geplaatst.

Joanna E. Praets, overleden te Oudenbosch 10 Maart 1836, oud zijnde 69 jaar; uit dit huwelijk:

A. Angelina van Loon, geboren te Oudenbosch 10 Juli 1793, aldaar overleden 14 December 1852.

B. Adriana van Loon, geboren te Oudenbosch 24 Februari 1795, overleden te Antwerpen 29 December 1855 (begraven te Merxem), huwde te Oudenbosch 30 Juli 1816 met Arnoldus J. Lodewyckx, geboren te Antwerpen, einde December 1782, apotheker, lid der medische commissie van Antwerpen, aldaar overleden 15 Februari 1848; uit dit huwelijk:

a. Elisabeth C. Lodewyckx, geboren te Antwerpen 23 September 1817.

b. Hubertus P. H. Lodewyckx, geboren te Antwerpen 27 Augustus 1823, apotheker van het onze lieve vrouwe Gasthuis te Aerschot.

c. Jan J. C. Lodewijckx, geboren te Antwerpen 17 Augustus 1824, priester te Oliveten bij Mechelen.

C. Dymphna van Loon, geboren te Oudenbosch 23 Maart 1796, en aldaar overleden 6 April 1882.

D. Peter H. van Loon, geboren te Oudenbosch 1 November 1798, aldaar overleden 7 October 1846, vicaris te Wouw, daarna te Breda en eindelijk rector te Oudenbosch.

E. Jacobus L. van Loon, geboren te Oudenbosch 1 December 1800, burgemeester van Steenbergen, dijkgraaf van den Roosendaalschen en Steenbergschen vliet, aldaar overleden 15 November 1868, huwde Elisabeth Tacx, geboren te Steenbergen 16 April 1799, aldaar overleden 29 April 1877. Hunne kinderen waren:

a. Maria van Loon, geboren te Steenbergen 28 Juli 1830.

b. Josephina van Loon, geboren te Steenbergen 1831, overleden te Tilburg 7 April 1876, huwde Arnoldus A. Mutsaers, geboren te Tilburg 16 Februari 1827, schepen aldaar. Uit hun huwelijk:

aa. Elisabeth Mutsaers, geboren te Tilburg 12 Mei 1858.

bb. Jacobus Mutsaers, geboren te Tilburg 23 Mei 1859, jong overleden.

cc. Jacobus Mutsaers, geboren te Tilburg 31 Maart 1860.

dd. Maria Mutsaers, geboren te Tilburg 10 April 1861.

ee. Bernardina Mutsaers, geboren te Tilburg 6 Juni 1862.

ff. Coleta Mutsaers, geboren te Tilburg 15 Juli 1863.

gg. Melania Mutsaers, geboren te Tilburg 7 Juli 1865.

hh. Josephus Mutsaers, geboren te Tilburg 15 Juni 1868, jong overleden.

ii. Anna Mutsaers, geboren te Tilburg 12 September 1871.

jj. Bernardus Mutsaers, geboren te Tilburg 2 September 1872.

kk. Arnoldus Mutsaers, geboren te Tilburg 15 September 1875, jong overleden.

c. Dymphna van Loon, geboren te Steenbergen 24 December 1832; huwde Lodewijk Robert, geboren te Utrecht 22 Augustus 1826, overleden te Oosterhout 25 Maart 1883. Zij verwekten de volgende kinderen:

aa. Thomas Robert, geboren te Jutphaas 21 Mei 1861.

bb. Elisabeth Robert, geboren te Jutphaas 24 Maart 1863.

cc. Josephina Robert, geboren te Oosterhout 17 October 1863, jong overleden.

dd. Josephina Robert, geboren te Oosterhout 26 October 1866.

ee. Wilhelmina Robert, geboren te Oosterhout 22 Juli 1870.

ff. Maria Robert, geboren te Oosterhout 22 Juli 1870.

gg. Jacobus Robert, geboren te Oosterhout 9 Januari 1874.

d. Coletta van Loon, geboren te Steenbergen 14 Augustus 1837.

e. Jacobus van Loon, geboren te Steenbergen 4 Mei 1840, burgemeester van Steenbergen, dijkgraaf van den polder Kruisland, de beide Cromwielen en het Oudenland; hij huwde met Elisabeth C. F. Verheyen van Estvelt, geboren te Boxmeer 10 Maart 1850. Uit hun huwelijk:

aa. Jacobus van Loon, geboren te Steenbergen 1 Juli 1874.

bb. Joseph van Loon, geboren te Steenbergen 30 Maart 1877.

cc. Arnoldus van Loon, geboren te Steenbergen 23 December 1878.

dd. Antonius van Loon, geboren te Steenbergen 29 September 1880.

ee. Elisabeth van Loon, geboren te Steenbergen 8 Juli 1882.

f. Melania van Loon, geboren te Steenbergen 4 Januari 1843, religieuse te Vucht (Noord-Brabant).

2°. Cornelis J. van Loon, geboren te Roosendaal 26 December 1770, tweede burgemeester te Roosendaal, aldaar overleden 4 November 1816. Hij huwde Antonetta M. Timmermans, geboren te Roosendaal 3 December 1788, en aldaar overleden 28 December 1865. Uit dit huwelijk:

A. Peeter C. van Loon, geboren te Roosendaal 29 December 1815, er overleden 22 April 1860, huwde Joanna C. Eeman, geboren te Gastel, Noord-Brabant, 11 October 1811, waarvan:

a. Emilius van Loon, geboren te Roosendaal 23 Februari 1841, huwde Maria van Weel, geboren

te Roosendaal 15 October 1839. Zij hadden de volgende kinderen:

aa. Edmond P. M. van Loon, geboren 1 October 1869.

bb. Stanislaus P. M. van Loon, geboren 27 Juli 1871, overleden 28 December 1875.

cc. Joseph J. B. M. van Loon, geboren 23 Juni 1873, overleden 27 December 1875.

dd. Ignatius T. M. van Loon, geboren 15 October 1875, overleden 15 December 1876.

ee. Maria I. L. van Loon, geboren 14 December 1878.

3°. Willem van Loon, geboren te Roosendaal 5 September 1773, werd te Leiden aan de Hooge School ingeschreven 13 October 1799, en promoveerde tot med. docter. Hij overleed te Oudenbosch 14 Juli 1817 en huwde Catharina Hellemons, van Roosendaal, overleden te Oudenbosch 12 April 1836, oud zijnde 59 jaar (zij was in eerste huwelijk gehuwd geweest met Antonius Maes, docter in de medicijnen te Oudenbosch, er overleden 21 Mei 1802, in den ouderdom van 39 jaar). Uit dit huwelijk:

A. Angelina M. G. van Loon, geboren te Oudenbosch 20 Februari 1813 en overleden 26 September 1874. Zij huwde Joannes A. Gouverneur, geb. te Oudenbosch 14 Juli 1814. Uit dit huwelijk:

a. Adriaan F. Gouverneur, geboren te Oudenbosch 21 April 1845, huwde Theresia van Opstal, geboren te Herenthals 23 April 1841.

b. Willem B. Gouverneur, geboren te Oudenbosch 30 Maart 1848, overleden 22 Maart 1854.

c. Hendrik A. H. Gouverneur, geboren te Oudenbosch 3 November 1851, huwde Helena M. A. van Houtum, geboren te St. Oedenrode 13 Januari 1856.

d. Catharina D. J. W. Gouverneur, geboren te Oudenbosch 7 Februari 1855 en overleden den 31 Mei daaropvolgende.

e. Dymphna C. J. M. Gouverneur, geboren te Oudenbosch 2 Juni 1856, huwde Franciscus Dirken, geboren te Oudenbosch 29 October 1851. Uit dit huwelijk:

aa. Maria A. C. A. Dirken, geboren te Oudenbosch 8 Mei 1881.

bb. Angelina M. T. Dirken, geboren te Oudenbosch 5 April 1882.

4°. Jacobus L. van Loon, geboren te Roosendaal 11 Augustus 1775, jong overleden.

5°. Anna C. van Loon, geboren te Roosendaal 15 December 1777, overleden te Oudenbosch 25 Januari 1860, huwde Franciscus A. Maes, docter in de medicijnen te Oudenbosch, geboren te Hoeven 16 Juli 1772 en overleden te Oudenbosch 7 Maart 1845. Zij wonnen:

A. Antonius Maes, geboren te Oudenbosch op 23 December 1804, docter in de medicijnen, overleden te Oudenbosch 19 Februari 1832.

B. Angelina D. Maes, geboren te Oudenbosch en er overleden 27 November 1881, oud zijnde 74 jaar.

C. Dymphna Maes geboren te Oudenbosch 30 November 1811 er overleden op 8 Mei 1843.

D. Den Zeer Eerwaardigen Heer Monseigneur Franciscus L. Maes, deken en pastoor te Beek bij Breda, geh. kamerheer van Z. H. den Paus Leo XIII, geboren te Oudenbosch 10 Augustus 1815 en overleden te Beek 4 Maart 1886.

6°. Agnes van Loon, geboren te Roosendaal 13 December 1779, overleden te Roosendaal 25 December 1862, huwde Willem A. Raaymakers, geboren te Roosendaal 25 September 1782, en er overleden 9 Februari 1841. Uit hun huwelijk:

A. Antonetta D. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 26 Augustus 1812, en overleden 3 Juni 1853, zij huwde Jan Baptista Hellemons, geboren te Roosendaal 27 April 1805, waarvan de volgende kinderen:

a. Mathilda A. A. Hellemons, geboren te Roosendaal 6 Mei 1838, huwde Lodewijk J. Pieters.

b. Alphonsus P. J. Hellemons, geboren te Roosendaal 13 April 1846, overleden 28 Januari 1875.

c. Lodewijk M. G. Hellemons, geboren te Roosendaal 19 Mei 1849.

d. Maria Hellemons, geboren te Roosendaal 7 Juni 1851, huwde Joseph A. de Bruyn.

B. Petrus J. Raaymakers, geboren te Roosendaal 14 April 1818, huwde Joanna J. van Vught, dochter van Pieter van Vught, notaris te Roosendaal. Zij wonnen de volgende kinderen:

a. Louisa F. W. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 23 Maart 1841, aldaar overleden 3 September 1868, huwde Jacobus de Bruyn.

b. Rosalia A. P. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 21 Mei 1842 en overleden 21 Mei 1883.

c. Albrecht J. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 23 Juni 1843, huwde A. Geerts.

d. Eduard Th. A. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 24 Maart 1845, huwde Joanna de Bruyn.

e. Constant C. M. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 3 Augustus 1847, huwde Maria Konings.

f. Maria C. P. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 18 Maart 1851, huwde Arnoldus J. van Meens.

g. Melania L. P. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 23 Mei 1853.

h. Hubert P. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 2 November 1854.

i. Mathilda G. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 30 October 1855.

j. Gustaaf C. M. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 3 Juny 1858.

C. Godefridus Raaymaakers, geboren te Roosendaal 5 Maart 1818, er overleden 15 Augustus 1882, huwde Maria Joanna Janssens, geboren te Roosendaal 14 Februari 1842, dochter van Jan Baptista Janssens, advokaat te Roosendaal en van Anna Cornelia Verheyen. Zij verwekten de volgende kinderen:

a. Joanna C. P. Raaymaakers, geb. te Roosendaal 31 Maart 1848, huwde Huybert Frans van Heeswyk.

b. Ernestus P. M. Raaymaakers. geboren te Roosendaal 21 Juli 1859, kapelaan te Breda.

c. Prosper J. M. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 17 Mei 1851.

d. Joseph J. J. M. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 23 Augustus 1853, huwde Maria J. C. Timmermans.

e Alphonsus M. A. J. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 11 Februari 1857, huwde Betsy van Heeswijk.

f. Maria A. J. C. Raaymaakers, geboren te Roosendaal 28 Maart 1860.

7°. Peter Jan van Loon, die volgt VIII.

VIII Peter Jan van Loon, geboren te Roosendaal 3 September 1783, overleden te Antwerpen 27 Maart 1852, werd te Merxen begraven. Hij was Garde d'honneur te Roosendaal van Z. M. Louis Napoleon, Koning der Nederlanden. Hij huwde te Antwerpen 22 Juni 1809 Isabella M. Lodewijckx, geboren te Antwerpen 3 Juni 1783, er overleden 24 Maart 1863, begraven te Merxen, dochter van Hubertus Lodewijckx, doctor in de medicijnen en van Maria E. Brans. Uit dit huwelijk negen kinderen, te weten:

1°. Elisabeth J. van Loon, geboren te Roosendaal 14 April 1810; peter: Cornelis van Loon, meter: Elisabeth Brans, vrouw van Hubert Lodewijckx.

2°. Angelica D. van Loon, geboren te Antwerpen 1 September 1811 en gedoopt parochie St. Carolus Borromeus; peter: Huybert Lodewyckx, meter: Anna van Loon, zij huwde George G. van Alphen, geboren te Geertruydenberg 9 Mei 1806, overleden te Breda 2 Februari 1874, zoon van Adriaan van Alphen, van Gorinchem, en van Adriana Martens, van Oosterhout. Zij overleed te Breda 11 October 1886. Uit hnn huwelijk o.a. de volgende kinderen:

A. Charlotta A. A. H. van Alphen, geboren te Breda 20 December 1836: zij huwde Huybrecht B. Swagemaekers, Heer van Hilvarenbeek en van Diessen, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw. Uit hun huwelijk kinderen.

B. Alphonse N. G. H. van Alphen, geboren te Breda 29 September 1839, huwde Coralie Doudan, waarvan kinderen.

C. Gerardus G. J. H. van Alphen, geboren te Breda 11 November 1842, huwde Elisabeth Sormani.

D. Leonia C. A. H. van Alphen, geboren te Breda 10 Augustus 1845, huwde Jean F. de Booy, waarvan kinderen.

E. Emmanuel Ch. G. H. van Alphen, geboren te Breda 18 Februari 1851, huwde Maria Tant, waarvan een zoon, jong gestorven.

F. Franciscus M. G. H. van Alphen, geboren te Breda 10 Juli 1852; huwde Catharina Janssen, van Amsterdam.

G. Desiré J. G. H. van Alphen, geboren te Breda 24 Juni 1854.

H. Bertha C. A. H. van Alphen, geboren te Breda 22 October 1856.

3°. Joanna J. van Loon, geboren te Antwerpen 15 Februari 1813, gedoopt in de Jesuiten-kerk; peter: Willem J. van Loon; meter: Joanna Lodewijckx; zij huwde Jan Ch. P. Gilbert, geboren te Antwerpen 18 October 1807, overleden te Antwerpen 15 Juni 1868, zoon van Jan P. J. Gilbert en van Coletta J. de Wael. Uit dit huwelijk:

A. Gustavus P. J. Gilbert, geboren 22 Februari 1839, huwde Emilia Simon.

B. Herman L. M. Gilbert, geboren 8 Mei 1840 en overleden te Antwerpen in 1856.

C. Maria B. C. Gilbert, geboren 16 October 1841.

D. Ernestus P. Gilbert, geboren 18 Maart 1843.

E. Leonia M. J. Gilbert. geboren 16 Juli 1845, jong overleden.

F. Jan G. Gilbert, geboren 12 Augustus 1851, huwde Hortensia Bernard.

4°. Pieter A. van Loon, geboren te Antwerpen 26 December 1814 en gedoopt in de Jesuitenkerk; peter: Albert Lodewijckx, docter in de medicijnen; meter: Theresia Lodewijckx; eerste luitenant der Gardes d'honneur van Antwerpen, huwde Theresia Borrewater, overleden te Antwerpen 30 October 1868, oud zijnde 65 jaar, dochter van Frans H. J. Borrewater en van Theresia Verheirbruggen, zonder kinderen.

5°. Josephus F. van Loon, die volgt IX.

6°. Regina T. van Loon, geboren te Antwerpen 1 Februari 1818, in de Capucienen-kerk gedoopt, peter: Jan B. Govaerts, meter: Regina J. Lodewijckx, zij overleed te Antwerpen 25 December 1820.

7°. Cecilia J. van Loon, geboren te Antwerpen 14 Februari 1820, in de Capucienen-kerk gedoopt; peter: Joseph Lodewijckx, meter: Cecilia Lode-

wijckx; overleden te Antwerpen 19 Augustus 1866. Zij huwde Josephus A. de Ridder, geboren te Deurne 12 December 1816, notaris, zoon van Pieter M. de Ridder en van Maria T. Keirsmaeckers; zij wonnen de volgende kinderen:

A. Aubert P. M. de Ridder, geboren te Borgerhout 23 Februari 1850.

B. Leo P. J. L. de Ridder, geboren te Borgerhout 24 Augustus 1851, er overleden 14 November daaropvolgende.

C. Georgius J. D. de Ridder, geboren te Borgerhout 18 September 1852, huwde Maria Ludovica Naemloos.

D. Irma M. C. de Ridder, geboren te Borgerhout 19 October 1854, huwde te Deurne 2 Juni 1881 met Joseph Jan Paepen, geboren te Deurne 27 December 1857.

E. Pieter E. E. de Ridder, geboren te Borgerhout 6 Januari 1857 en overleden 27 November 1857.

F. Josephus F. M. de Ridder, geboren te 's-Gravenswezel 15 November 1858.

G. Charles B. de Ridder, geboren te Antwerpen 20 September 1862.

8°. Isabella M. A. van Loon, geboren te Antwerpen 5 Januari 1822, en in de Capucienen-kerk gedoopt; peter: Joseph Domus, man van Joanna Lodewyckx; meter: Elisabeth J. van Loon; zij huwde Frans A. J. de Gruytters, geboren te Antwerpen en overleden 31 Mei 1877, in den ouderdom van 57 jaar, zoon van Jacobus A. de Gruytters en van Christina G. M. Bax, geboortig van Heusden. Uit dit huwelijk:

A. Prosper P. M. de Gruytters, geboren te Antwerpen 27 Januari 1846, overleden 24 Juni 1874, huwde: Leonia Simons.

B. Clement A. F. de Gruytters, geboren te Antwerpen 20 Augustus 1847, huwde Maria van Eeckhoven, overleden te Antwerpen in 1885.

C. Elisa C. M. de Gruytters, geboren te Antwerpen 20 November 1851, huwde Eugenius J. F. Vergouts, geboren te Lillo 22 Mei 1849, zoon van Franciscus J. A. Vergouts, burgemeester van Lillo, ridder der Leopoldsorde en van Julia M. Woumans.

D. Georgina E. J. M. de Gruytters, geboren te Antwerpen 8 November 1853.

E. René G. M. de Gruytters, geboren te Antwerpen 25 December 1855.

F. Leonia M. A. de Gruytters, geboren te Antwerpen 20 Augustus 1858, overleden 23 Juli 1873.

G. Josephina M. F. de Gruytters, geboren te Antwerpen 29 Augustus 1861, overleden 29 Mei 1880.

9°. Rosalia A. D. van Loon, geboren te Antwerpen 14 April 1825 en in de Capucienen-kerk gedoopt; peter: Willem Raaymaakers, man van Agnes van Loon, meter: Angelina van Loon. Zij huwde Charles Lodewykx, zoon van Peter A. Lodewykx, doctor in de medicijnen en van Maria L. van Hoof. Zij wonnen de volgende kinderen:

A. Athanas P. M. Lodewyckx, geboren 2 Februari 1853, huwde Anna Moris.

B. Alina Lodewijckx, geboren 8 Maart 1855, huwde Carolus de Lange.

IX. Josephus Frederik van Loon, geboren te Antwerpen 17 Maart 1816, en in de Capucienen-kerk gedoopt, peter: Antonius Maes, man van Anna Cornelia van Loon, meter: Agnes van Loon; hij overleed te Antwerpen 1 Maart 1884 en huwde Joanna Lissen, geboortig van Breda, zij overleed te Antwerpen 8 Juni 1874 oud zijnde 55 jaar en elf maanden, dochter van Lodewijk Lissen en van Clasine Hilt.

Uit dit huwelijk twee zonen:

1°. Pierre Joseph Edouard van Loon, die volgt X.

2°. Alexander Maria Frederic van Loon, geboren te Antwerpen 18 December 1855, huwde Petronella Born, waarvan:

A. Alexander J. J. R. van Loon, geboren te Antwerpen 18 Januari 1878.

B. Petronella A. C. van Loon, geboren te Antwerpen 22 April 1879, jong overleden.

C. Frederic A. E. van Loon, geboren te Antwerpen 22 October 1882, aldaar overleden 7 Juni 1885.

D. Emiel H. C. van Loon, geboren te Antwerpen 22 October 1882, jong overleden.

X. Pierre Joseph Edouard van Loon, geboren te Antwerpen 30 November—1 December 1850, ridder der koninklijke Wasa Orde van Zweden, huwde te Antwerpen 18 Juli 1874 Joanna Henrica Janssens, geboren te Antwerpen, dochter van Jan Frans Janssens en van Theresia Blockhuys. Uit hun huwelijk:

A. Joseph Petrus Frans van Loon, geboren te Antwerpen 2 Augustus 1875, jong overleden.

B. Joseph Henricus Franciscus Leopoldus van Loon, geboren te Antwerpen 15 November 1877.

C. Jan Frans Eugenius van Loon, geboren te Borgerhout 3 Januari 1879, er overleden 13 November daaropvolgende.

D. Joannes Desiré Eugène Frans van Loon, geboren te Antwerpen 20 Juli 1882 en aldaar overleden 29 September 1884.

E. Joanna Justina Emelia Isabella van Loon, gedoopt te Antwerpen 27 December 1883.

Zesde Tak, Utrechtsch geslacht, volgens een oud handschrift.

Anthonis van Loon, Gerritssoon, huwde Joff. Cecilia Pieck.	Pelgrum van Hoy, huwde Alith dr. van Aernt Passert.	Willem Pijll, huwde Geerty Crachtwijck.	Gerrit Knoop, huwde Joffr Wendelmoedt Vos, Willemsdr.
Gijsbert van Loon, huwde:	Joffr. Christina van Hoy.	Mr. Henrick Pijll, advocaet van de Staten van Utrecht, huwde:	Joffr. Maria Knoop.

1°. Mr. Anthonis van Loon, raed in den Hove van Utrecht, huwde met: Joffr. Hillegonda Pijll.
2°. Pelgrum van Loon, raed in den Hove van Hollandt.
3°. Joffr. Gerarda, huysvr. van Gillis Storm van Wena.
4°. Aernt van Loon, canonick te Wijck.
5°. Cornelis van Loon, capiteyn.
6°. Elisabeth van Loon, bagijne.

Uit het huwelijk van N° 1 (Anthonis van Loon met Hillegonda Pijll) zijn de volgende kinderen gesproten:
A. Gijsbert van Loon, Raed van sijn Exc^e Prins Maurits.
B. Joffr. Alith, huysvrou van *a* Anthonis van Harn.
b Adriaen de Molder te Cuylenburch.
C. Johan van Loon, colonel van het Stichtsch regiment en Gouverneur van Oostende, aldaar doodgeschoten A° 1604. Hij had getrout Joffr. Geertruid van Sweeten.

Antwerpen, November 1886.

P. J. E. v. L.

Geslacht von Bönninghausen.

Al wordt de Staatsalmanak voor het koninkrijk der Nederlanden ook «met machtiging van de regeering uit officieele opgaven samengesteld» toch veroorloof ik mij eene enkele aanmerking op de lijst der adellijke geslachten, in den jaargang 1887 voorkomende.

Men treft daarin aan M. F. C. F. von Bönninghausen, welke daarin, naar de praemisse dat er, zooveel mogelijk, geene personen in worden opgenomen wier geslacht uitgestorven is, niet meer behoort voor te komen.

Omtrent het geslacht von Bönninghausen gaf ik eenige aanteekeningen in de *Bijdragen tot de geschienis van Overijssel*, 9^e deel, waaruit ik het volgende bij uittreksel mededeel.

Max von Bönninghausen, wiens namen voluit luiden: Maximilianus Fredericus Carolus Franciscus von B., werd op den huize Heringhaven bij Tubbergen geboren en den 23 Juni 1793 gedoopt; hij was de vierde zoon van Josephus Ernestus Ludovicus Franciscus Alexander von B. uit diens tweede, in 1784 gesloten huwelijk met Theresia Regina barones von und zu Weichs zu Wenne. Als luitenant bij de lichte cavalerie maakte hij met het Fransche leger den veldtocht naar Rusland mede, werd in den slag bij Smolensko gewond, trad in 1814 in Nederlandschen dienst en nam deel aan den slag bij Waterloo.

Hij trouwde 5 Maart 1817 te Tongeren met Maria Alexandrine de Villers de Pité, gedoopt te Utrecht 8 December 1795, overleden te Tubbergen 30 Juli 1824, dochter van A. A. de Villers de Pité en A. C. G. Cousebant, welke laatstgenoemde eene achter-achter kleindochter was van Gerard baron van Wassenaer van Duyvenvoorde, een der aanverwanten van den stichter van het hofje van Nieuwkoop te 's-Gravenhage en evenals zijne descendenten gerechtigd tot de benoeming van den rentmeester over hetzelve.

Hij werd bij diploma van 14 Juni 1822 in den Nederlandschen adel ingelijfd en overleed 31 October 1822 op de havezathe den Eeshof bij Tubbergen, in 1820 door hem aangekocht, ook het huis Eschede of Tubbergen geheeten en het kasteel Tubbingen genaamd in de bij het Koninklijk besluit van 25 Juli 1825 (Stbl. N°. 61) gevoegde eerste lijst van de personen of geslachten, wier titels en adeldom op de registers van den Hoogen Raad van Adel zijn ingeschreven, waarin zijn naam, met de aanduiding dat hij bereids overleden was, voorkomt als Maximilianus Frederik Carel Frans von Bönnighausen.

Uit zijn voormeld huwelijk liet hij een kind na, de op 24 Januari 1818 te Utrecht geborene Anna Maria Hildegarda Elisabeth von B, welke 11 Februari 1839 te Heek (Pruissen) trouwde met H. I. B. Th. Freiherr von Heyden en 18 Juni 1843 te Ahaus overleed.

Met haar stierf dus deze tak van het geslacht v. B. uit, zoodat hij niet moest genoemd zijn in de lijst van adellijke geslachten in den Staatsalmanak voor 1887 geplaatst.

MR. R. E. HATTINK.

Kwartieren van Mr. Herman Gerlings en diens echtgenoote Henriette Schas.

Peter Gerlings (Gerlings) uit Goch in het land van Kleef overgekomen, heeft zich in Haarlem nedergezet; tr. vóór 1620 Anna v. Bellinchove uit een Kleefsch geslacht.

Cornelis Dirksz. Guldewagen, geb. 11 Febr. 1599, burgemeester en raad der stad Haarlem, tr. in 1627 Agatha van der Horn, st. in 1680.

Jan Schas (1), geb. 25 November 1584, st. 26 April 1649, tr. 22 Nov. 1626 Barbara van Hoogstraten.

Mr. Albert van Nierop (2), raad in den Hove van Holland, tr. Cornelia van der Meer.

Herman Gerlings, regent van het weeshuis, geb. te Haarlem, st. 10 Sept. 1667, tr. 13 Mei 1659 Christina Guldewagen, weduwe van Mattheus Schout, raad en schepen te Haarlem. Zij sterft in 1688.

Adriaan Schas, heer van Santhorst, geb. 5 Juni 1634, tr. 17 Juni 1654 Cornelia van Nierop.

Mr. Herman Gerlings, geb. te Haarlem 25 Juni 1666, st. aldaar 6 Dec. 1716, raad en schepen, bewindvoerder van de O.I. compagnie, weesmeester, kerkmeester en regent van het weeshuis te Haarlem, trouwt aldaar 1 Augustus 1690 met:

Henriette Schas, geb. 24 Mei 1668, st. te Haarlem 10, begr. 16 April 1740, weduwe van Mr. Jacob Bruynsteen, begr. te Haarlem 19 Januari 1687.

Geslacht van Vlierden.

Naar aanleiding van het artikel over dit geslacht, voorkomende in nº 9 van den IIIen jaargang van dit tijdschrift, kan misschien het navolgende nog van eenig nut zijn.

In de genealogie van het geslacht van Ravesteyn komt o. a. voor: Beatrix van Ravesteyn, geboren te Rotterdam 2 Juli 1656.

Deze huwde met zekeren Olivier van Vlierden, omtrent wien mij nadere bijzonderheden ontbreken.

Zooals mij voorts is gebleken, zijn uit dit huwelijk geboren drie kinderen, te weten:

1º. Olivier van Vlierden, gehuwd met Bavina van Eyk.
2º. Dirk van Vlierden, gehuwd met Maria Taats.
3º. Ariana van Vlierden, gehuwd met Adriaan van Aller.

Datum van geboorte, huwelijk of overlijden van deze personen zijn mij verder niet bekend.

Rotterdam.

L. J. C. J. van Ravesteyn.

(1) De geslachtslijst dezer familie zal behandeld worden in het Stam- en wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche geslachten.

(2) De portretten van Mr. Albert van Nierop en Cornelia van der Meer, door Frans Hals geschilderd, komen onder No. 79 en 80 voor in het Museum van Haarlem, zijnde legaat van Jhr. Fabricius van Leyenburg.

(3) Mr. Herman Gerlings voerde zijn wapen gekwartierd met dat van Guldewagen, zooals de afbeelding aangeeft. Het wapen aan hem toegeschreven in de kwartierstaat Crommelin is dus niet juist. Aldaar komt ook het wapen van Schas voor.

Geslacht van der Mieden.

In de Studiën over Constantin Huygens van prof. Th. Jorissen (Arnhem, 1871), komt onder Bijlage A het geslachtregister van Constantin Huygens voor, waarin op blz. 335 en vlg. ook zijne achterkleindochter Susanna Doublet, gehuwd met Jacob Coren van der Mieden en hunne afstammelingen vermeld worden.

De opgaven omtrent dezen tak der van der Miedens zijn echter niet geheel volledig. Zooveel mogelijk aangevuld volgen zij hier:

Jacob Coren van der Mieden, gest. te Lent bij Nijmegen 17.., baljuw van de Nieuwburgen, tr. te 's-Gravenhage 27 Januari 1726 Susanna Doublet, oudste kind van Philips, heer van St.-Annaland en Moggershill en van Hester Quarles. Zij was de laatste van haren stam, die den naam Doublet droeg. Hare kwartieren waren (Her. Bibl. 1880, blz. 258 en 259; Nav. XXVII, 134):

Doublet.	Quarles van Ufford.
Huygens.	De Vos.
Huygens.	Van Berckel.
Van Baerle.	Coulster.

Zij was geb. te 's-Gravenhage 2 Sept. 1703, werd 1752 lidmaat te Bemmel, aengekomen van Alkmaar, en st. te Nijmegen 178..

Deze echtelieden bezaten de heerlijkheid Calantsoog en schonken een glas in de kerk aldaar (Tegenw. Staat der Nederl., XVIII, 373). Hunne kinderen waren:

1°. Anna van der Mieden, geb. te Alkmaar 16 Dec. 1726, komt in 1765 als lidmaat te Bemmel aan van Nijmegen, gest. te Kleef in 1799, nalatende ééne dochter; tr. 1° Hend. Rijnen, waaruit 18 April 1751 te Lent werd gedoopt Anna Spuria, de getuygen die daarover gestaan hebben zijn Bernardus van Aken en Anna Maria te Niet; 2° te Ressen, ingeschreven te Bemmel en te Nijmegen 5 Oct. 1765, Cornelis van Meurs, zoon van Hendrick, scholtus van Bemmel en tollenaar te Arnhem, en zijne 1ᵉ vrouw Beatrix Rootbeen, geb. 13, ged. 15 Nov. 1731 te Arnhem, gest. of begr. 24 Febr. 1778 te 's-Hertogenbosch, 28 Januari 1745 ingeschreven aan het Arnhemsch Gymnasium, 6 Juli 1752 als lidmaat aangenomen te Bemmel, komt nog voor op de lidmatenlijst, door Ds. Hendrik Voet bij zijne bevestiging aldaar 28 Nov. 1756 opgemaakt en tot 1771 bijgehouden, scholtus van Bemmel. Cornelis van Meurs was eerst gehuwd 31 Mei 1752 met Johanna Berendina van Beem, dochter van Berend Steven, scholtus van Valburg en van Anna Mechteld van Scherpenzeel, geb. 11 Juli 1736, in 1754 als lidmaat aangekomen te Bemmel van Valburg, gest. op den huize 't Grote Meere te Bemmel 30 Nov. 1764.

2°. Hester Philippine van der Mieden, geb. 2 April 1730, gest. 1731.

3°. Elisabeth van der Mieden, geb. 14 Maart 1732, werd 23 Dec. 1754 tot lidmaat aangenomen te Bemmel en komt nog voor op de genoemde lidmatenlijst, met latere bijvoeging: «vertrokken na Gent»; zij st. 8 en wordt begr. 14 Maart 1797 te Bemmel: tr. 1° te Gent, ingeschreven te Bemmel 21 Aug. 1761, Ary Knuyver, beyde woonagtig te Gent; 2° als zijne weduwe, te Bemmel 5 Oct. (ingeschr. 14 Sept.) 1784, Johannes van Erp, jongman te Bemmel, die vóór haar sterft.

4°. Susanna Jacoba van der Mieden, geb. te Alkmaar in 1734, werd 23 Dec. 1754 tot lidmaat aangenomen te Bemmel en komt nog voor op bovengenoemde lijst van 1756 met latere bijvoeging: «vertrokken na Nijmegen»; gest. te Nijmegen in 1803; tr. te Angeren, ingeschr. te Bemmel 23 Apr. 1758, met den Heer Wemmer van de Velouw, hij woonagtig te Nijmegen, zij te Bemmel; zoon van A. van de Velouw en diens nicht . . . . van IJsseldijk. Bij Jorissen zijn hunne afstammelingen vermeld, thans o. a. nog de van Oldens te Arnhem.

5°. Cornelia van der Mieden, geb. 17 Sept. 1736, gest. 6 Aug. 1737.

6°. Aris van der Mieden, geb. te Alkmaar 30 Nov. 1738, gest. 30 Dec. 1738.

7°. Hester Cornelia van der Mieden, geb. 3 Juni 1740, 1759 tot lidmaat aangenomen te Bemmel, volgens latere bijvoeging «vertrokken na Nijmegen», aldaar kinderloos gest. 18 Nov. 1772: tr. te Bemmel, ingeschr. aldaar 17 Aug. 1759, Peter van de Velouw, landschrijver des Rijks van Nijmegen.

8°. Margaretha Emerentia van der Mieden, geb. 23 Juni 1741, in 1759 tot lidmaat aangenomen te Bemmel, volgens latere bijvoeging «vertrokken na Nijmegen», aldaar ongehuwd gest. 18 Nov. 1762.

9°. Adriana Constantia van der Mieden, geb. 17, ged. 22 Aug. 1745 te Lent, gest. te Nijmegen 18 Febr. 1785, tr. in 1768 Jan Rabo Schonck, geb. te Hedel in de Bommelerwaard 13 Mei 1740, gest. te Nijmegen 3 Nov. 1808. Hunne afstammelingen, thans o. a. nog de familie Staats Evers te Arnhem, zijn bij Jorissen te vinden.

De wapens der Zaanlandsche gemeenten.

Het wapen van Wormer.

Het dorp Wormer, liggende aan de oostzijde van den Zaanstroom tegenover Wormerveer, thans een eenvoudig boerendorp, was eertijds een der voornaamste ambachten van Kennemerland, hebbende reeds vroeg door handel en scheepvaart een zeker aanzien verworven, dat later door de bekende talrijke beschuitbakkerijen tot grooten bloei en welvaart vermeerderde. Van 1518 tot 1611 was Wormer met het nabij gelegen

Jisp onder één schoutambt vereenigd, in welk jaar zij weder op last der staten gescheiden werden. In 1729 werd de ambachtsheerlijkheid van Wormer mêt Oost-Knollendam aan de regenten van het dorp verkocht voor 16000 guldens, zoodat de regenten zelve de ambachtsheeren werden, evenals dit in de overige Zaanlandsche dorpen plaats vond. Tegenwoordig zijn de gemeenten Wormer en Jisp beiden onder het bestuur van één burgemeester.

I.

De oorsprong en de legenden daaraan verbonden.

Het wapen van Wormer is tegenwoordig: *In blaauw een aanziend gebaard manshoofd van goud, de haren omwonden met een wrong of band van hetzelfde.*

«Wie der Zaanbewoners kent «het gebonden hoofd van Wormer» niet? Wie heeft nooit de legenden, die deswegen van ouder tot ouder tot ons overgekomen zijn, gehoord, of wel wie heeft nooit het spreekwoord: «Hij gelijkt het gebonden hoofd van Wormer», hooren gebruiken voor iemand, die het hoofd met een doek omwonden had?»

Het is met deze woorden dat op bl. 32 van den 3^en^ jaargang van het *Zaanlandsch jaarboekje* JACOB HONIG JANSZ Jr., onder den pseudoniem van HERALDICUS de beschrijving en geschiedenis van het wapen van Wormer aanvangt. Woorden, welke ook nu nog van alle kracht zijn, al zijn er sedert den tijd, dat zij geschreven werden, een veertigtal jaren verloopen. Nog altijd verheugt zich in de Zaanlanden Wormers gebonden hoofd in een populariteit, welke slechts door het hinkend veulen van Assendelft wordt geëvenaard.

Behalve de voorstelling zelve brengt veel tot deze algemeene bekendheid de legende toe, die van den oorsprong van het wapen de ronde doet, en welke uitvoerig in het jaarboekje wordt verhaald.

Zij voert ons met onze gedachten terug naar het merkwaardige jaar 1574, toen van de Staatsche zijde alle krachten in het werk werden gesteld tot het beveiligen van het Noorderkwartier tegen de steeds naderrukkende Spaansche krijgers, welke nu eens uit Zaandam, dan uit Assendelft herhaaldelijk de overige Zaanlanden overstroomden en maar al te zeer hun sporen daar achterlieten. Bij een dezer tochten gingen ook de bloeiende dorpen Wormer en Jisp voor den Prins verloren, doch niet dan na een heftigen tegenstand van de bezetting, door vele burgers en vrijbuiters manmoedig daarin bijgestaan; een tegenstand, die, mocht zij dan ook de plaatsen niet behouden, toch dit voordeel gaf, dat velen zich uit de dorpen met hun tilbare have konden redden en een veilige toevlucht zoeken in de naburige stad Purmerende.

De overlevering vermeldt, hoe een der ijverigste verdedigers, de weesjongen Jan Gerritsz, een houw over het gelaat ontvangen hebbende, het hoofd met zijn halsdoek omwond en zich weer op nieuw in den drom der strijdenden wierp en niet van terugwijken weten wilde, vóór hij een Spaanschen hopman, welke hem beval zich over te geven, het hoofd van den romp gehouwen had.

«Zooals de arend nederschiet uit de hoogte op het lam in de dalen», zoo wierp de jongeling zich op het hoofd en zijn vluchtende landslieden volgende brengt hij zijn buit als een zegeteeken te Purmerende aan Hollands gouverneur, den heer Diedrick Sonoy.

En nu luidt het slot van dit verhaal, dat: «dat Worremer waape van den weesjonge Jan Gerritse ontleent is, en dat dit gebondene hooft hem voorstelt, zoals hij ten tweeden male op de Spanjaerden inhieuw.»

Ofschoon dit verhaal niet meer dan een legende is, kon ik niet nalaten het voorop te stellen, als onmiddelijk met ons onderwerp in verband staande. Daarbij is het altijd aangenaam zich bezig te houden met het meer poëtische en romantische gedeelte der heraldiek: de wapenlegenden en historische overleveringen, die aan sommige wapens zijn verbonden.

Ofschoon nog velen de genoemde legende houden voor den oorsprong van het Wormer wapen, is het gemakkelijk aan te toonen, dat zij onwaar is.

Zonder te spreken van het onwaarschijnlijke dat een weesjongen een zoo zwaren baard draagt als op bijna alle voorstellingen van het hoofd te zien is, is er een reden, die de geheele overlevering omverwerpt: wij vinden het manshoofd reeds op een zegelstempel van de Wormer regeering, welke in het jaar 1570 is vervaardigd, dus vier jaren vroeger dan de tijd der handeling van het bovengenoemd verhaal.

De legende is dus van latere vinding, en zelfs van betrekkelijk jongen datum, daar zelfs SOETEBOOM van deze geheele geschiedenis geen woord zegt.

Hij verhaalt in zijn *Zaanlandsche Arcadia* (1658) een geheel andere historie, waaraan het wapen zijn wezen zou zijn verschuldigd.

SOETEBOOM voert ons terug naar de Middeneeuwen, naar den tijd toen Floris V, die graaf zoo goedig voor boeren en burgers, het bestuur over Holland had.

In dien tijd, het einde der 13e eeuw vinden wij Wormer door visscherij, handel en scheepvaart reeds genoemd als een plaats van beteekenis, welke haar goederen ver in den lande verzond; de bewoners «de mannen van Wormer» waren bekend om hun dapperheid in den oorlog, waarvan zij zoo menig blijk gaven in de herhaalde gevechten met de onrustige West-Friezen, welke den stoeren nek maar niet buigen wilden onder den scepter der Hollandsche graven! Het was in een dezer gevechten, schrijft SOETE-

BOOM, in zijn eigenaardige taal, dat de Wormers, «een deel Vriesen» gevangen namen, en nu «wordt gehouden dat se den Veld-hooftman van dat rebellig volck het hooft afgehackt, en het selve nevens de gevangenen de Grave vertoont hebben», die toen juist te Egmond zijn kwartier had en hun daar «tot vergeldinge van zoo een vroome daad» met een privilegie begiftigde, dat hen vrijheid van tol en kwijtschelding van de jaarlijksche bede vergunde; «ja men zegt», heet het verder, «dat ze doen ook van hem verkregen het afbeeltsel van des Oversten hooft in hunne wapenschilt te mogen voeren, hetwelke tegenwoordig bij die van Wormer noch gedaan werd».

Wij vinden dit verhaal in plaat voorgesteld, begeleid van een paar rijmen, op SOETEBOOM's prent van den optocht in het jaar 1648 te Wormer gehouden ter viering van den Munsterschen vrede (1).

Hier zien wij in een open hal graaf Floris, staande op een verhevenheid in krijgsmansdracht, met het zwaard op de heup en zijn wapenschild op den rechter arm (foutief voert hier de grafelijke leeuw het zwaard en den pijlbundel), het meergemelde privilegie overreikend aan twee gewapende Wormers, die met ontbloot hoofd voor hem geknield liggen, hebbende reeds het wapenschild ontvangen, hetwelk een krijgsmansbuste vertoont, en omgeven is met een lauwerkrans. Een raadsheer en eenige krijgslieden vullen de zaal. In de tweede helft links zien wij buiten het gebouw op den achtergrond een gevecht, terwijl eenige gewapenden een paar gevangenen geboeid naar den graaf voeren. Hieronder leest men het vierregelig versje:

«De vroomheydt voor het lant bragt 't wapen aan de Wormers,
Zij bragten aan de Graaf, des vaderlandts bestormers.
De Vries en ruste niet voor dat des Wormers handt
Hem in den slag verwan, en met zijn zeelen bandt».

En in de beschrijving, die in losse bladen bij de plaat is gevoegd vindt men nog een lofdicht:

Op 't wapen van Wermere:

«Het wapen eener stad draagt menig Man tot schandt,
En menigh wapen wert gemaakt uit beuzel-dingen;
Hier voegter 't gout wat bij, daar gunste, daar verstant,
Maar Wermers vroomheidt deed dit wapen hen toe bringen,
Wanneer hun swaard de Vries versloeg, en Veltheers hooft
Zijn schilt bezetten mogt door waepenen afgeklooft».

De Nederlandsche stad- en dorpbeschrijver VAN OLLEFEN (1796) verhaalt mede deze legende als de oorsprong van het wapen, maar verbindt daaraan nog een noot, welke nog al verward is. Zij is van dezen inhoud: „Anderen verhaalen dat zekere Jan Gerritse, een weesjonge, in een slag tegen de Spanjaarden, na een hak in 't voorhoofd gekregen te hebben, die hij met zijn' doek verbond, de Overste van den vijand geveld, en deszelfs kop in persoon ('t geen anderen echter tegenspreken), aan Graaf Floris, die toen te Muiden was, gebragt zoude hebben; de Graaf zoude hem daarop dit wapenschild ter gedachtenisse zijner heldhaftigheid, en in hem aan Wormer, hebben vereerd.»

HERALDICUS heeft blijkbaar uit deze noot de derde lezing van de wapenlegende geput. Hij heeft Spanjaarden veranderd in Friezen en Muiden in Egmond, waardoor de onmogelijkheid in het door VAN OLLEFEN verhaalde verdwijnt, zoodat de schrijver in het jaarboekje geen bezwaar ziet om deze als de ware lezing aan te nemen, daar hierin de bijzonderheden der beide anderen gevoegelijk tot een zijn te brengen, met deze uitzondering dat het hoofd dat van den hopman is en geenszins dat van den weesjongen.

Volgens deze verhalen zou de oorsprong van het wapen in den krijg gezocht moeten worden en daar het reeds vóór den Spaanschen troebel voorkomt, zou het niet onmogelijk zijn, dat deze te vinden is in een der Friesche oorlogen, welke een tijdvak van omtrent 300 jaar beslaan. Maar dat het in 1280 door Floris V aan de Wormers geschonken is, is niet wel aan te nemen omdat het dan bij de andere voorrechten in den giftbrief zou vermeld zijn, daar het schenken van een wapen aan een dorp een hooge zeldzaamheid zou zijn, omdat in de 13e eeuw deze nog niet gerechtigd waren tot het voeren van een wapen, welk recht alleen den heer toekwam, later ook de vrije steden.

Het gebruik van een zegel was iets anders; vele dorpsbesturen bedienden zich dan ook van een cachet tot het bezegelen van brieven en charters. Op het raadhuis te Wormer is evenwel geen cachet uit de Middeneeuwen afkomstig aanwezig, terwijl mij verder ook nooit een Wormer zegel uit dien tijd is voorgekomen. Daar in de beschrijving der vroegere Nederlandsche gemeentezegels, door den rijks-archivaris den heer Mr. L. Ph. C. VAN DEN BERGH uitgegeven, ook geen melding gemaakt wordt van een middeneeuwsch zegel van het dorp Wormer, kunnen wij aannemen dat de magistraat geen zegel heeft gebruikt vóór het reeds gemelde van 1570, welk jaarcijfer op de achterzijde van het zilveren cachet is gegrift.

De stempel, groot 3.2 cM., is flink gesneden met fraai relief en vertoont het hoofd gevat in een uitgetand wapenschild. Het omschrift luidt: S † Wormariense † Ad † Causas † (Zegel voor de Wormer zaken).

Hier vinden wij een schild beladen met een figuur, dus een wapen. Waarschijnlijk dagteekent dan ook eerst van dezen tijd het gebruik van het Wormer

(1) Zie over deze plaat JB. HONIG JSZ. JR. *Hist., oudh. en letk. studiën* I, blz. 91.

wapen; het blijft echter zeer wel mogelijk dat een oude overlevering van een feit, als het gebeurde met het afgehouwen hoofd van den Frieschen Overste, tot de keuze van het wapenfiguur heeft geleid.

II.

Het gebruik in zegels en afbeeldingen.

Er blijft ons nu nog over het vraagpunt te behandelen, hoe zijn de kleuren en hoe moet het hoofd afgebeeld worden? Hoe is de stand van den kop en waardoor onderscheidt deze zich van anderen; is deze aanziend (en face) of van ter zijde (en profil), een onderscheiding die altijd moet opgegeven worden.

Het type van het Wormer wapenfiguur ligt in den bijnaam *gebonden* of *verbonden*, welke te danken is aan den haarband die het hoofd omgeeft. Toch is dit geen bijzonderheid in de wapenkunde. Heel dikwijls zijn de hoofden in de wapens omwonden; bij de moorenkoppen is dit bijna altijd het geval. Maar het voorwerp zelve kan verschillen in wezen, in vorm of in kleur.

Afgaande op de overlevering zou men nu de band om het Wormer hoofd houden voor een doek of windsel. Ofschoon velen dat in beschrijving of afbeelding hebben willen uitdrukken is dit toch niet juist.

Gaan wij de manieren na, waarop men het Wormer hoofd heeft voorgesteld, dan merken wij een groote verscheidenheid op. Reeds klaagde Soeteboom over deze weinige overeenstemming; steunende op zijn overlevering uit den Frieschen krijg zegt hij: «Wat het eygentlyck voor een gedaante geweest is weet men niet, of het een Vriesman, Geldersche ofte een ander Noorman was wordt niet verhaaldt. Om het kop zeer vreemt af te beelden, maken de sommige een Moriaanskop, andere een hooft of het sieck was en een jaar te bed gelegen had».

Hij spreekt dus niet van een hoofd, wegens een wond verbonden.

Deze afbeeldingen uit Soeteboom's tijd zal men voornamelijk hebben moeten zoeken in de schoone en groote kerk, die eertijds een sieraad van het dorp was. De tijd van stichting is onbekend, doch deze moet ongetwijfeld van oude dagteekening zijn, daar zij genoemd wordt als de moederkerk van het nabij gelegen dorp Jisp, dat in 1439 een eigen kerk verkreeg. De kerk van Wormer is van tijd tot tijd vergroot en meer en meer versierd, eerst op de wijze der Roomsch Katholieken en na den tijd der reformatie op die der Hervormden. In het begin dezer eeuw zeer bouwvallig geworden zijnde, werd besloten een nieuw kerkje te bouwen, dat het verregaand verval van het eens zoo bloeiende dorp in aanmerking genomen, voor de helft kleiner dan de oude zou zijn (1).

Dit gebouw is zeer eenvoudig en heeft niets bijzonders, dan juist datgene wat van de oude kerk nog is overgebleven en daar in is overgebracht, zooals de grafsteenen, de scheepjes en de koorbanken. Het is juist op deze koorbanken, dat wij op drie verschillende wijzen het Wormer hoofd vinden voorgesteld. Allen zijn zuivere renaissance, en zijn niet ouder dan 1600. Een daarvan, waarschijnlijk de oudste, is in den rand gesneden van het eikenhout der bank en is dat van een aanziend man met baard en knevel, het haar vastgebonden door een eenvoudigen band. Naar het doophuis zijn twee ingangen, waarboven men koperen bogen vindt, boven van een knop voorzien, waarop schilden zijn aangebracht, beladen met een manshoofd. Dit is van ter zijde gezien, geheel zonder baard en knevel en met lang sluik haar, terwijl een breeden doek van achteren samengeknoopt, om den schedel gebonden is. De derde waarschijnlijk de jongste afbeelding bevindt zich in den koperen lezenaar van den voorzanger en stelt een moriaanskop voor, ter zijde gezien, met een smalle wrong om het gekroesde haar, ringen in de ooren en een mantel om de schouders (2).

Men ziet uit deze drie voorstellingen, die toch min of meer officieel zijn, hoe willekeurig men te werk ging met het afbeelden van het Wormer wapenfiguur en hoe Soeteboom dus volle recht tot zijn klacht had. De magistraat verdiende echter in dezen geen verwijt. Hij zegt immers verder: „Maar de heeren van Wormer dit beter overwegende, hebben een bekwaam afbeeldsel doen maken, bij haren ingeboren Tymon Arentsz Kraft, uijtnemende schilder, wonende in den Hage (3).»

Dit afbeeldsel hangt nog in de raadkamer ten gemeentehuize van Wormer, en was ook in 1874 te Zaandam te zien op de tentoonstelling van Zaanlandsche Oud- en Merkwaardigheden.

Het is goed geschilderd en stelt een aanziend manshoofd voor met zwaren baard en half geopenden mond, de oogen zijn ziende, terwijl de haren toegebonden zijn met een witten doek. Het hoofd is in natuurlijke kleur, het veld van het schild rood gekleurd. Het

---

(1) Zie over de kerk te Wormer: Jb. Honig Jsz. Jr. *Hist., oudheid en letterk. studiën*. Deel 1 bl. 134.

(2) De voornaamste herbergen die sedert ouden tijd in het dorp bestaan, zijn *het wapen van Wormer* en *het Moriaans hoofd*. Deze laatste bestond reeds op het einde der 16e eeuw. In *de handvesten en privilegiën van Kennemerland*, uitgegeven door den Wormer burgermeester W. G. Lams, vinden wij melding gemaakt van een vergadering, gehouden den 28 October 1591 »ten huize van Frerick Claesz. Waert in 't Moerjaens-hooft tot Wormer."

(3) Zie over den schilder Kraft: *Zaanl. jaarboekje* 1847, blz. 57.

wapen hangt aan een rood koord of lint en rust tegen den stam van een eikenboom.

SOETEBOOM geeft de volgende kritiek van Kraft's tafereel: «in dit selve is acht genomen op alle omstandigheden (nl. van zijn overlevering uit den Frieschen oorlog), uitgezondert dat de hoofdharen met een sluyer toegebonden, mijns bedunckens behoorde een Hooftcieragie te wezen, naar de wyse van oude volckeren, hetzij dan eenen Huive, met goudt en zilver doortoogen, ofte een kostelycke Bonnet met zyden stukken en gekleurde vederen versiert, en opgetooyt».

Wanneer wij daarentegen het hoofd beschouwen op de oudst bestaande afbeelding, indien wij tenminste het zegel van 1570 als zoodanig mogen aanmerken, dan zien wij dat ook hier slechts een eenvoudige band, die om het hoofd eenigzins als een wrong is ineengedraaid, de haren omvat, en verder aan weerszijden van het gelaat naar beneden kronkelt. SOETEBOOM zou dus hier de zelfde kritiek kunnen toepassen. Wat het gezicht betreft, dit is eenigszins woest van uitdrukking door het gefronste voorhoofd, den hoogen neus, den zware baard en knevels, niettegenstaande het licht in de oogen schijnt te ontbreken.

Een koper spuitstuk van de Wormer brandweer dagteekenende uit de 17ᵉ eeuw, vertoont mede een wapen met aanziend hoofd en is blijkbaar vervaardigd naar het bovengenoemden zegel van 1570, evenals dit met het zegel der Hervormde Gemeente het geval schijnt te zijn, waarvan hierbij een afbeelding.

Op de tentoonstelling te Zaandam waren nog ingezonden drie steenen, afkomstig uit den gevel van het oude, in 1605 gebouwde raadhuis, volgens den catalogus voorstellende het gebonden hoofd, de gerechtigheid en de trouw. Op een kleine teekening aº 1726 van dit gebouw, dat in deze eeuw gesloopt is, worden deze twee laatsten gezien, terwijl boven op den gevel zich een zittende leeuw bevindt, die een wapenschild in zijn klauwen houdt, hetgeen waarschijnlijk het wapen is geweest.

Tot mijn spijt zijn de pogingen om deze weder onder de oogen te krijgen tot heden mislukt.

In den zoogenaamden beschuits- of beschuitbakkerstoren in de eerste helft der 17ᵉ eeuw gebouwd in het Westeinde van het dorp om de bewoners, vooral de beschuitbakkers van dit gedeelte, mede van een uurwerk te voorzien, vindt men onder de gevelsteenen één met het dorpswapen, zijnde een gebaard manshoofd en profil; onder staat de naam van Willem Gerritse, toenmalig burgemeester van Wormer, denzelfden als Willem Gerritsz. Lams, den uitgever der *Handvesten en privilegiën van Kennemerlandt en Kennemer-gevolgh* (aº 1664). Op de titelplaat van dit werk, bevattende de wapens der Kennemer dorpen, komt het wapen van Wormer even zoo voor. Tot voorbeeld van teekening schijnt de manskop genomen te zijn, welke zich boven den geeselpaal bevond, die midden op het kerkplein geplaatst was. Kan deze kop die vrijelijk van alle kanten bezichtigd kon worden en zich dus nu eens en face, dan en profil voordeed, ook een reden tot deze twee verschillende wijzen van voorstellen hebben gegeven? Onmogelijk is dit niet. Deze kop versiert thans den gevel van het tegenwoordig raadhuis, zijnde geplaatst op een console boven den hoofdingang van dit gebouw, dat, eertijds een koopmanshuis, ons nog doet zien welke deftige woningen in vroegeren tijd in het eens zoo welvarend dorp werden gevonden.

Vatten wij dit nu nog eens kort te samen, dan blijkt dat de oudste bron voor het wapen het cachet van 1570 is, dat dit een aanziend manshoofd als van een krijgsman vertoont, de haren met een band te samen gebonden, terwijl een oud schilderij, *op last van den magistraat van het dorp* vervaardigd, het émail aangeeft, nl. het hoofd in *natuurlijke kleur*, de haren omwonden met een *witten* doek, alles op een *rood* veld. En aldus behoorde het wapen van Wormer te worden afgebeeld en in kleuren uitgemonsterd! En waarom is dit dan niet zoo?

Wij behoeven slechts de aandacht te vestigen op de voor onze gemeentewapens zoo gedenkwaardige jaren in het begin dezer eeuw, toen zij op het woord van den grooten Keizer werden vernietigd en na zijn val wederom door Koning Willem I hersteld, in geval de gemeenten zelve daarop prijs stelden. En dit deed het dorp Wormer! Ingevolge besluit van den Hoogen Raad van Adel van 24 December 1814 vroegen zij vergunning het aloude wapen wederom te mogen voeren, hetwelk den 26 Juni 1816 werd toegestaan, zijnde het besluit den 20 Februari van dat jaar gedateerd.

Het gemeentebestuur, onbekend met de regels der heraldiek, schijnt bij zijn aanvraag om bevestiging van het wapen gemeend te hebben met de toezending van een afdruk van het oude zegel te kunnen volstaan; het heeft tenminste verzuimd het émail op te geven. Vandaar dat het verleende wapen geheel in kleuren verschilde met de afbeelding op de schilderij van Kraft, hetwelk in de raadkamer hing. Want was hier het hoofd op een rood veld geschilderd, de wapenbrief vertoonde een blauw schild. De Hooge Raad van Adel

had immers tot algemeenen regel aangenomen, wanneer de gemeentebesturen geen kleuren hadden vermeld, de wapens met de kleuren van het rijkswapen te voorzien, het wapenfiguur goud en het veld lazuur. En alzoo is het ook met het Wormer wapen geschied.

Eigenaardig is het, dat in het artikel in het Zaanlandsch Jaarboekje over dit onderwerp het veld als wit wordt geblazoeneerd, zooals HERALDICUS het vond in de meer aangehaalde dorpsbeschrijving van VAN OLLEFEN.

Zie, daar hebben wij nu rood, wit en blauw!

Of er nog andere kleuren voor het wapenveld gebruikt zijn, heb ik niet kunnen nagaan. Gaarne zou ik kennis genomen hebben van de vaandels, die vroeger door de Wormer schutterijen of burgercompagniën zijn gebruikt, maar ik heb tot mijn leedwezen geen exemplaar onder de oogen kunnen krijgen. In het jaar 1672 in den oorlog met Frankrijk en Engeland waren ook de Zaanlanders onder de wapenen geroepen. SOETEBOOM zegt (1) van de vaandels der compagniën die toen in de dorpen opgericht waren, dat deze niet enkel bestonden uit de Prinsenvlaggen, maar uit allerlei kleuren en deviesen, alleen van boven voorzien van strooken rood, wit en blauw. Zij waren dan voorzien met de wapenfiguren der dorpen, of zooals SOETEBOOM schrijft »met de Wapenen van hare voor-ouderen verkregen door vroomheyt en getrouwigheit aen degene die hun goed deden, en sy weder naar vermogen bijstonden».

Zoo voerden Wormer's mannen, die eertijds Grave Floris tegen de West-Friezen geholpen hadden en «den Oversten van dat volk in een seker slagh 't hoofd afgeslagen hadden», dit afbeeldsel tot hun wapen, «dat se toen boven de 380 jaren gebruikt hadden». Op de Zaanlandsche tentoonstelling was een zijden vlag ingezonden, die te oordeelen naar de inscriptie waarschijnlijk van later dagen is, en wellicht dagteekent uit den Patriotten tijd, zijnde aan beide zijden beschilderd met het wapen van Wormer, het gebonden hoofd, benevens de inscriptie:

S. P. Q. W.
Steeds getrouw met woord en daad
Aan 's Volks Vrijheid in den Staat.

Wat het gebruik van het wapen door het gemeentebestuur tegenwoordig betreft, dit bestaat in het zegelen, waartoe nog steeds het oude cachet van 1570 wordt gebezigd, terwijl het wapen op den Indian rubberstempel naar dit zelfde model vervaardigd is, hebbende tot randschrift: Gemeente Wormer. Op de gemeentepublicaties is geen wapenvoorstelling aanwezig. Wel is een cliché met het wapen der gemeente in het bezit van de firma J. Heynis Tz., boekdrukker te Zaandijk, maar dit wordt alleen bij stembriefjes gebruikt. Het schild daarvan is eenvoudig en net van vorm, terwijl het hoofd wederom geteekend is naar het oude zegel, zoodat dit ook alweder gelukkig is geslaagd. Het ware te wenschen dat vele gemeentebesturen aldus gehandeld hadden en de oude goede modellen uit vroegeren tijd niet hadden voorbijgezien, dan ware ons menig misselijk heraldisch product uit deze eeuw bespaard gebleven!

(Wordt vervolgd).

GERRIT JAN HONIG.

(1) *Het Ned. Schouttooneel*, bl. 14.

De zegelstempels van den admiraal de Winter.

Naar aanleiding van de zegelstempels van admiraal de Winter die in de elfde aflevering 1886, van dit maandblad werden afgebeeld, wensch ik hier enkele mededeelingen te doen.

Jan Willem de Winter of zooals zijn naam eigenlijk luidt Johann Wilhelm de Winter of Winter, werd 1 April 1761 te Kampen geboren.

Zijn vader was Johannes Christophel de Winter, die den 9 Februari 1751 in de Broederkerk te Kampen huwde met zijne moeder Anna Elisabeth Dresselius.

Haar vader was Johannes Dresselius geboortig van Zuschen in 't Casselsche, die op 21 April 1730 voor zich en voor zijn dochtertje Maria Elisabeth het grootburgerrecht te Kampen aankocht.

De moeder van de Winter werd 17 Januari 1732 te Kampen geboren; hare moeder was Hiedewigh Madeleen van den Hook.

De ouders van de Winter hadden nog meer kinderen nl. Bartold Johannes Helvink, geb. 25 Maart 1753; Anthonius Carl Ludwig en Sophia Hedwig Elisabeth, tweelingen geb. 29 Maart 1755; Hendrik Justus Otto, geb. 13 Juli 1757; Theodatus Reinhart Christoph, geb. 14 April 1765 en Johannes Christoph, geb. 26 Juli 1767.

Wie de grootvader van de Winter was, bleek mij niet; zeer waarschijnlijk was zijn vader een Duitscher die zich in Kampen vestigde; welke betrekking of welk ambt hij daar vervulde bleek mij evenmin.

Op twaalfjarigen leeftijd in zeedienst getreden onderscheidde onze de Winter zich door ijver en moed, zoodat hij in 1787 reeds den rang van luitenant ter zee had bekomen. Doordien hij zich als vurig patriot had leeren kennen zag hij zich genoodzaakt naar Frankrijk te vluchten, verkreeg daar een plaats bij het leger te velde, nam deel aan de veldtochten van Dumourier en Pichegru en werd weldra tot den rang van brigade-generaal verheven.

Toen in 1795 ons land door Pichegru was bemachtigd, keerde de Winter naar zijn vaderland terug.

De Staten-Generaal boden hem bij voorbaat den post van adjunct-generaal tot organisatie der marine aan.

Nog in 't zelfde jaar werd de Winter tot vice-admiraal en commandant van 's lands vloot aangesteld.

Als zoodanig wist hij de Hollandsche vloot uit haar diep verval op te heffen.

Onder de regeering van Lodewijk Napoleon werd de Winter aangesteld tot admiraal en benoemd tot commandeur in de orde van de Unie. Als zoodanig zal de Winter het zegelstempel, links beneden op de afbeelding geplaatst, hebben gebezigd. Het heeft toch tot omschrift: „*Admiral de Hollande de Winter*" en vertoont het wapen van het koninkrijk Holland, met het commandeurskruis van de orde van de Unie en de spreuk: „*Eendragt maakt magt.*"

Na onze inlijving bij Frankrijk stelde Napoleon I hem aan tot vice-admiraal en inspecteur-generaal der Noordelijke zeekusten. Als zoodanig zal hij gebezigd hebben het cachet rechts boven afgebeeld met het omschrift: »Vice-amiraal Insp^t.-Genl. des Côtes de la mer du Nord" om het keizerlijk wapen.

Het zegel links beneden afgebeeld, geeft het familiewapen van de Winter, zooals hij dat later gekwartileerd voerde, 1 en 4 zijn familiewapen, 2 en 3 een oorlogs-fregat van goud op een veld van sinopel, van de tenants, twee matrozen, houdt de een een standaard met den Nederlandschen leeuw, de andere met zijn naamcijfer, terwijl beneden op een band het woord «Moed» gelezen wordt.

Het wapen wordt gedekt door een gravenkroon, en werd zeker op deze wijze door hem gevoerd na zijne verheffing tot den gravenstand door Lodewijk Napoleon.

Het eerst afgebeelde cachet vertoond zijn wapenschild, beladen met een in den grond staanden eikentak, aan den eenen kant drie eikels, aan den anderen drie bladeren dragende, gedekt met een helm waaruit drie struisveeren.

Het schild geplaatst op eene achtpuntige ster, aan de punten van die ster hangen de linten waaraan een commandeurskruis van de orden van de Unie en van het Legioen van eer.

Het middelste wapenschild geeft het wapen van de Winter volgens het wapenboek van het keizerrijk gekwartileerd: 1 een zwaard van zilver met gouden gevest op een veld van lazuur, 2 en 3 zijn familiewapen, 4 een oorlogsfregat van goud op een veld van sinopel.

Het zilveren zwaard in blaauw in het 1ste kwartier is de gebruikelijke wapenvermeerdering voor de comtes tirés de l'armée, want de Winter was als admiraal (en waarschijnlijk als zoodanig lid van den Senaat) comte de l'empire. Het schip was reeds symbolisch in zijn wapen gekomen bij zijne verheffing tot graaf onder Lodewijk Napoleon.

De koperen cachetten hier boven beschreven zijn het eigendom van het genealogisch-heraldisch archief waaruit zij mij welwillend ten gebruike werden afgestaan.

Kampen,

MR. J. NANNINGA UITTERDIJK.

Het grafschrift van den admiraal de Winter.

In het *Algemeen Nederlandsch Familieblad*, jaargang 1885, bladz. 210, deelt Mr. J. Nanninga Uitterdijk mede het proces-verbaal, den 1 Augustus 1821 opgemaakt van de overbrenging van het hart van den admiraal Jan Willem de Winter (geb. te Kampen, overleden te Parijs 2 Juni 1812) in de daarvoor bestemde urne of vaas in de St. Nicolaas-kerk te Kampen. In dat proces-verbaal komt ook voor het bijschrift in 1813 op het voetstuk der vaas aangebracht:

«Isala nascentem, morientem Sequana vidit»
«Utraque victuro nomen honore colit.»

Wie is de vervaardiger van dat bijschrift geweest? Hij die daarin belang mocht stellen vindt het antwoord in onderstaande brieven van den heer J. Augier, secretaris van de stad Kampen en van den heer Ramperti te Parijs, beide aan prof. H. D. Guyot gericht en door mij onder diens papieren gevonden.

KAMPEN 27 April 1813.

Zeer waarde Vriend!

Ziehier een stuk in forma; wanneer er nu zelfs niets van de zaak mogt komen, kan van de intentie van de familie en het verlangen van de Kampers ten eeuwigen dage blijken uit de notulen van het verhandelde bij gecommitteerden ter behartiging der finantiele belangen van het Nederduitsch hervormd kerkgenootschap in Kampen! Weytingh heeft mij een idée voor een opschrift gegeven wanneer er nog eenig vereischt wierd.

«Isala nascentem, morientem Sequana vidit»,
«Gloria sed, factis parta, perenius erit».

De heer de Winter is gedoopt den 1 April 1761; van den dag zijner geboorte vind ik geene mentie gemaakt op het doopboek; hij komt daarop voor met den voornaam van Johan Wilhelm. Nu enz.

UEd. Dw. Dienaar en vriend,
J. AUGIER.

PARIS, 1 Juillet 1813.

Mon cher ami!

Enfin le monument destiné en mémoire de feu l'amiral de Winter a pu partir et je me mets en devoir de répondre la lettre amicale dont vous m'avez honoré le premier Mai. Je commence par vous témoigner ma plus vive

reconnaissance pour l'empressement et le zèle que vous avez mis pour faire agréer à Campen le placement du monument susdit et je suis bien aise que par là nous obtenions le double but de remplir d'une manière convenable les intentions de feu mon beaufrère et de faire en même temps plaisir aux compatriotes du brave de Winter. Ce fut une excellente idée de votre part, pour laquelle je vous serais beaucoup de gré.

Ce monument est donc parti pour Amsterdam où il arrivera dans le courant de la semaine prochaine. Votre offre d'aller vous même à Campen pour assister à son placement est on ne peut plus généreuse et j'y suis extrêmement sensible. Cependant comme j'ai à Amsterdam Mons' van 't Wout ainsi que l'architecte Mons' Zisenis qui s'en est déjà occupé de cet objet, je croirais abuser de votre complaisance à en profiter, et j'ai prié ces Messieurs de s'en charger ulterieurement. Je vous joins deux copies du dessein de ce monument, par lesquelles vous verrez, que Mons' Marron a fait une petite altération aux deux vers latins que vous m'aviez trouvés pour servir d'inscription. Au reste j'ai donné des ordres afin que ces Messieurs de Campen n'aient rien à débourser et qu'il leur reste par contre tout l'honneur de notre offrande par la bonne grace qu'ils ont mis à l'accepter. J'espère etc.

Votre devoué ami
RAMPERTI.

Uit bovenstaande brieven volgt kennelijk, dat de eerste regel van het grafschrift afkomstig is van den heer Weytingh, de tweede echter van den bekenden latijnschen dichter Paul Henri Marron, den eersten predikant van de hervormde gemeente te Parijs. (Zie *bulletin de la Commission pour l'histoire des Eglises Wallonnes,* jaargang 1883 pag. 94 seqq.).

Groningen, Jan. 1886. Mr. H. D. GUYOT.

Vereeniging der familie van Oordt.

Op het voetspoor der in Duitschland met zoo gunstige gevolgen werkende «Geschlechts-Verbände» is ook in ons land in den loop des vorigen jaars onder de leden van het geslacht van Oordt, nevens hare afstammelingen, waaronder de familiën Ledeboer, Mees, de Monchy, van Rossem, enz. eene groote plaats innemen, eene familie-vereeniging opgericht.

Het was juist 250 jaren geleden, dat de stamvader der familie van Oordt, namelijk de eerste, die zich zoo noemde (want zijne voorvaders schreven zich van Oort), te Zalt-Bommel in 1636 op driejarigen leeftijd, uit eenen schijndood van twee dagen mocht ontwaken, en nu vereenigden zich zijne afstammelingen tot eenen bond, waarvan het initiatief ter oprichting uitging van zijne descendenten in de mannelijke linie, zoodat alleen zijn naamdragers als stichters voorkomen.

Deze vereeniging wier statuten bij Koninklijk besluit van 14 Nov. 1886, n°. 27 werden goedgekeurd, draagt den naam van: «Vereeniging der familie van Oordt» en heeft haren zetel te Rotterdam, de bakermat harer leden; — de namen der oprichters, gesteld naar hunnen leeftijd zijn die der Heeren:

Willem van Oordt,
Jacob Anne Mathias van Oordt van Bunschoten,
Jan Bleuland van Oordt,
Gabriel Henri Louis van Oordt,
Hendrik Christiaan van der Houven van Oordt,
Adriaan Pieter Marie van Oordt,
Willem Hendrik van Oordt,
David van Oordt,
Willem Hendrik van Oordt H.W.Azn.,
Hermannus Lubertus van Oordt,
Jacob Joan van Oordt tot Bunschoten.

Ook op genealogisch terrein begeeft zij zich, want volgens art. 12 harer statuten is een familiearchief onder beheer van eenen archivaris, opgericht en volgens art. 7 alinea 5 wordt elk jaar een verslag van de voornaamste gebeurtenissen in de familie opgemaakt en gedrukt, ten behoeve van hare leden. Deze genealogische, ons belangstelling inboezemende werkzaamheid, begroeten wij met blijdschap en wenschen ook voor het overige deze vereeniging, wel niet de eerste van deze strekking (1), maar toch de eerste van dusdanige inrichting in ons land, een voorspoedig en nuttig bestaan.

Boekbeoordeelingen en aankondigingen.

Nieuwe Drentsche volksalmanak voor het jaar 1887, *Orgaan van de Commissie van Bestuur van het Provinciaal Museum van Oudheden in Drenthe* onder redactie van Dr. H. HARTOGH HEYS VAN ZOUTEVEEN. Assen, van Gorcum en Comp., 1887.

Steeds begroeten wij met ingenomenheid de jaarboekjes die uitgegeven worden voor een bepaald deel van ons land, omdat daarin artikelen opgenomen kunnen worden, die alleen op dit gewest betrekking hebben en dus in een algemeen historisch werk niet zoo goed op hun plaats zijn, terwijl men toch onder

(1) Dergelijke familiebonden bestaan in ons land nog van de familiën Dedel, van Halmael, Hoedemaker, van Hove van Zijll, Tulleken, Tydeman, van Zuylen van Nyevelt en de Gruyter, deze laatste echter met eenigzins andere bedoelingen. Gaarne stellen wij onze kolommen, op nader overeen te komen voorwaarden beschikbaar voor de mededeelingen, betreffende deze vereenigingen. Wie kent er meer?
RED.

deze verscheidene aantreft, die werkelijk voor den beoefenaar van geschiedenis en oudheidkunde van belang zijn en ten volle waardig om door den druk aan de vergetelheid ontrukt te worden. Ook de Nieuwe Drentsche Volksalmanak mocht met dit jaar zijn vijfde jaargang intreden. Hij levert ons behalve belletrie, enz. veel wetenswaardigs over de geschiedenis en oudheden van de provincie Drenthe van de hand van vele bekende Drentsche schrijvers. Wij vinden bijdragen van Dr. H. Hartogh Heys van Zouteveen, Mr. L. Oldendenhuis Gratama, Mr. W. L. van den Biesheuvel Schiffer, J. A. R. Kymmell, Mr. Menno O. Gratama, W. Jonker Jr., Dr. J. Lorié, enz. Ook de wapenkunde en aanverwante wetenschap, de zegelkunde, werd er niet in vergeten. Jhr. R. O. van Holthe tot Echten gaf een belangrijk artikel over het recht van zegelen der eigenerfden in Drenthe, terwijl de Heer J. A. R. Kymmell uit verschillende bronnen eenige lezingen mededeelt over het ontstaan van het eigenaardig wapen der provincie Drenthe waaruit blijkt, dat in deze zaak het laatste woord nog niet gesproken is.

Twee plaatjes, o. a. een afbeelding van de aloude kerk te Anloo, verhoogen de waarde van dezen jaargang.

Geldersche Volksalmanak voor het jaar 1887. Arnhem bij P. Gouda Quint, firma Is. An. Nijhoff en Zoon.

De drie en vijftigste jaargang van den Gelderschen Volksalmanak zag het licht en de inhoud mag even belangrijk genoemd worden, als die der vorige jaargangen. Voor den beoefenaar van Geldersche geschiedenis en oudheidkunde, van oude zeden en gewoonten, taaleigen, enz. zijn vele merkwaardige bijdragen te vinden. Uit de nagelaten papieren van den heer P. Nijhoff wordt door Mr. J. W. Staats Evers een opstel geleverd over de oude Geldersche stedezegels, dat wij met het oog op de betrekkelijk weinige belangstelling die de heraldiek en sphragistiek van steden en dorpen in tegenstelling met die van personen en geslachten mag ondervinden, met ingenomenheid begroeten. Jammer is het dat de zegels niet nauwkeuriger zijn beschreven, bijv. met opgave der grootte, de kleur van het zegelwas, enz.

Van de Genealogische aanteekeningen op oude geslachten, medegedeeld door A. Schimmelpenninck van der Oye, verscheen thans het III[e] stuk, dat zeer belangrijk is voor de Geldersche geslachtkunde in de 12[e], 13[e] en 14[e] eeuw. Mede als vervolg op den vorigen jaargang levert de heer H. M. Werner het slot van de geschiedenis der heerlijkheid Spaensweert. Mr. A. Ver Huell geeft een artikel over den admiraal Wemmer van Berchem, door twee wapenafbeeldingen verduidelijkt. Nog vindt men historische bijdragen van J. C. Quack, A. de Roever Nz., A. J. C. Kremer, J. Anspach, H. J. Krebbers en anderen, o.a. een beschrijving van het bekende Duivelshuis van Maarten van Rossum te Arnhem, waarbij een tweetal fraaie afbeeldingen van dit gebouw zooals zich dit volgens de onderschriften vertoonde in de 16[e] eeuw en zooals het in dezen tijd nog te zien is. Verder is een afdeeling gewijd aan Geldersche spreekwijzen, zeden, gewoonten en gebruiken, terwijl een opstel van den heer H. M. Werner »Nog iets over den Rooden Toren» dezen jaargang besluit, die wij hopen dat nog door vele zal gevolgd worden.

Friesche Volksalmanak voor het jaar 1886 en 1887. Leeuwarden, A. Meyer, firma H. Kuypers en J. G. Wester.

Onder de jaarboekjes, die het hunne bijdragen tot verbreiding van de kennis van provinciale geschiedkundige bijzonderheden en tot opwekking van meerdere belangstelling in het verleden van het gewest en zijn bewoners, waarvoor zij worden uitgegeven, bekleedt de Friesche Volksalmanak voorzeker een voorname plaats. Reeds de in de Friesche volkstaal geschreven bijdragen geven een eigenaardig cachet aan den inhoud, die het van de anderen direct onderscheidt als orgaan van een meer zelfstandig gewest in ons koningrijk. De bijdragen in beide jaargangen hebben alleen op Friesland betrekking en die op letterkundig, historisch en oudheidkundig gebied nemen als gewoonlijk een groote plaats in. Zij werden geleverd door de meest bekende Friesche schrijvers, als J. Winkler, Mr. Ph. H. van Blom, S. Koopmans, G. H. van Borssum Waalkes, P. J. D. van Slooten, Dr. W. Pleyte, Dr. F. Buitenrust Hettema, J. van Loon Jz., D. Cannegieter, Dr. H. Handelmann, M. E. van der Meulen, Dr. W. K. J. Schoor en meer anderen.

De jaargang 1887 geeft ons ook bijdragen op genealogisch en heraldisch gebied. Mr. A. J. Andreae deelt een en ander mede over het geslacht van Buma, H. Wenning geeft een beschrijving van een toiletspiegel uit de 17[e] eeuw met 16 kwartieren van het geslacht Wissema, terwijl Dr. H. Hartogh Heys van Zouteveen ons een studie levert over het wapen van Noord-Friesland. Kleine novellen, gedichten, versjes en bladvulling geven verder aan het geheel een aangename afwisseling en dus voor «elk wat wils.»

Volks-Almanak voor Nederlandsche Katholieken door J. A. ALBERDINGK THIJM en H. J. C. VAN NOUHUYS A. D. 1887. Amsterdam, C. L. van Langenhuysen.

Deze bundel, zijnde reeds de 36[e] van den bekenden Volks-Almanak, is met het oog op het jubeljaar van Joost van den Vondel, hoofdzakelijk gewijd aan den grooten Nederlandschen dichter, wiens portret dan ook dezen jaargang siert, terwijl de heeren Alberdingk

Thijm, Norbert van Reuth, D. J. van Medevoort en L. A. van Sonsbeeck bijdragen in proza en poëzie over Vondel en zijn werken hebben geleverd. Verder vinden wij weder vele min of meer belangrijke bijdragen op historisch en oudheidkundig gebied als de schoolmeesters van Deurne door H. N. Ouwerling, Karel van Mander door Claudius (met een portret); het Gymnasium te Gemert, door fr. A. van Kerkhoff en pater Dirk van de Poll, S. J. door J. Allard, in welk artikel belangrijke genealogische aanteekeningen over het geslacht van de Poll en aanverwante familiën voorkomen. Eenige prozastukjes en vele grootere en kleinere gedichten verhoogen verder de waarde van dezen jaargang.

West-Friesch Jaarboekje voor 1887. Hoorn, P. Geerts. Onder de verschenen volksalmanakken moet nog gemeld worden het West-Friesch Jaarboekje, hetwelk een drietal geschiedkundige bijdragen bevat, betrekking hebbende op het verleden van het Noorderkwartier. Wij hopen dat deze eerste jaargang nog door vele zal gevolgd worden.Een artikel van wijlen den heer J. H. Snellebrand getiteld XI en XII October 1573 geeft ons een flinke en levendige beschrijving van den roemrijken zeestrijd op de Zuiderzee der Noordhollanders tegen den admiraal Bossu. Een belangrijke bijdrage van den heer K. Gorter is gewijd aan de levensbeschrijving van den bekenden gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië Jan Pietersz. Koen, wiens geboortedag nu 300 jaar geleden voorgevallen, dezer dagen te Hoorn feestelijk is herdacht. Het portret van den beroemden Hoornschen burger met wapenafbeelding is tegenover den titel geplaatst. Ook de heer C. W. Bruinvis gaf een historische bijdrage, Alkmaars vaandel verloren en hernomen, ons een tweetal episoden verhalende uit de burgertwisten die in de 15ᵉ eeuw het Noorderkwartier beroerden. Eenige dichtstukjes van Mr. W. L. ten Kate en B. ter Haar Bz. besluiten den inhoud van dezen jaargang van het West-Friesch Jaarboekje.

C. TESKE, *Die Wappen der Groszherzogthümer Mecklenburg, ihrer Städte und Flecken*, Görlitz. 1885, Verlag von C. A. Starke.

Het genoemde werk is een belangrijke bijdrage voor de kennis der Mecklenburgsche wapens en een aanvulling van het door Masch uitgegeven «Mecklenburgische Wappenbuch" dat de wapens van den Adel behandelt. De heer Teske geeft ons hier een doorwrochte heraldische studie, bewerkt naar vele officieele bronnen, vooral zegels, zoowel oude als nieuwe en tevens een fraaie uitgave van wapens in kleuren, allen in zuiver gothieken stijl bewerkt, welke afbeeldingen de waarde van het werk zeer verhoogen. Alleen de volledige wapens der beide groothertogdommen Mecklenburg zijn met goud en zilver gekleurd, bij de stedewapens is het zilver wit gelaten en het goud door geel vervangen, hetgeen zeer goed voldoet. Wat den tekst aangaat, na het ontstaan der wapens in het Mecklenburgsche behandeld te hebben, wijdt de schrijver een hoofdstuk aan de beteekenis en afkomst van de twee meest bekende Mecklenburgsche wapenfiguren, den griffioen en den ossenkop. Overigens kan het werk in twee afdeelingen gesplitst worden, nl. de wapens der groothertogdommen Mecklenburg—Schwerin en Mecklenburg—Strelitz, met die der gewesten, waaruit zij zijn ontstaan, alles in chronologische volgorde en met bewijzen gestaafd. De tweede afdeeling behelst een beschrijving der wapens van 44 steden en heerlijkheden of dorpen (Flecken) van Mecklenburg-Schwerin en 9 van Mecklenburg—Strelitz, toegelicht door vermelding en beschrijving van respectievelijk 347 en 67 oude en nieuwe zegels. Juist omdat de wapens van steden en gemeenten over het algemeen zoo weinig uitvoerig zijn behandeld dient ieder beoefenaar der heraldiek met dit werk van den heer Teske kennis te maken en zal het een welkome bijdrage zijn voor elke historische bibliotheek.

VRAGEN.

ORANGES.

Gaarne worden inlichtingen ingewacht omtrent een familie ORANGES in Calabrië (Italie), van welk geslacht twee broeders zich op het einde der vorige eeuw in Nederland zouden hebben gevestigd, zijnde in het begin dezer eeuw in de omstreken van Amsterdam overleden. In het *Algemeen Amsterdamsch Handelsblad* heeft over deze familie een artikel gestaan. Gaarne ontving men hieromtrent eenige mededeeling.

Tesson of le Tesson.

In de eerste helft dezer eeuw stierf in Noord-Nederland Henri Joseph of François Joseph Tesson of le Tesson. Kan iemand de plaats waar hij stierf opgeven?

Inlichtingen verzocht door de redactie van dit blad.

BERICHT.

Met het oog op den a. s. zeventigsten verjaardag van Zijne Majesteit den Koning, voegen wij bij dit nummer een staat met de 64 kwartieren van H. K. H. Prinses Wilhelmina der Nederlanden.

Tevens zijn wij in de gelegenheid aan onze abonnenten een onuitgegeven portret van Zijne Majesteit op meer jeugdigen leeftijd aan te bieden, waarvan het Genealogisch en Heraldisch Archief door aankoop eigenaar is geworden.

De registers der graven in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage.

(Vervolg).

In den XIIIe Regel.

15 Jun. 1673 de Vrou vañ Oud Homan van Thiel.

9 Jun. 1674 Neeltje Jansdr.

Den 17 7^{br} 1674 v̄bouct.

f° 287. Nu° 10°.

II. Den 17 Sep. 1674 overgebouct op den naem van Roeland van Thiel, vroedschap van 's Graven Hage.

Den 27 Maart 1675 begraven de Not. David Vinc.

Den 25 Oct. 1680 begraven Monsr. Wallegert.

Den 31 Mey 1741 de voors̄ grafstede overgeboekt op de naam van d'Heer Roeland van Thiel, Predicant te Muyderberg, uyt kragte van de acte soo door hem als door d'Heer Roeland van Thiel, Coopman te Amsterdam, beyde zoons soonen van wijlen den Vroedschap Roeland van Thiel, nevens Juffre Maria Fabius (laast wed^e en Boedelhoudster van wijlen den Heer Willem Mentink, die te voren in Huwelijk hadde gehad Clasina van Thiel, dochter van gem̄ Roeland van Thiel en tot haar universeele Erfgenaam bij Testamentaire dispositie was geinstitueert) als desendenten en Erfgenamen van wijlen den meergemelden Roeland van Thiel, op den 19 deser loopende maand ongeprejudiceert hun regt van Eygendom geteekent en aan mij als Rentmr. geëxhibeert en overgelevert.

Solvit v̄boeken 1 gld. Uts. verhogen 10 gld.

Den 28 's morgens begraven Roeland van Thiel.

III. Den 28 Aug. 1756 's morgens begrave Roeland van Thiel van Leiden herwaarts gebragt.

1801, 12 January 's morgens begraave Louis Laurens Basters, out 5 jaar.

In den xiiij^e Regel.

f° II^clvij.

I. Nu° 1 en (2 doorgehaald). Den ij January 1640 het Graff Nu° 1 v̄bouct op te name van Cornelis Dircksz.

Den 1 April 1640 begraven Maerten Jacobsz.

Den 11 July 1640 begraven Jan Dirksz. van Overduyn.

Den 18 Oct. 1666 begraven een kint van Dispontijn.

Den 14 Maert 1670 een kind van Dispontijn.

3 Sep̄ 1673 een kind van Monsr. Dispontijn.

12 Sep̄ 1674 kraemk. van Corn. Conijn.

Den 27 Sep. 1676 v̄bouct.

In den xiiij^e Regel.

f° 288.

II. Den 27 Sep̄ 1676 overgebouct op den naem van Martina van Overduyn weduwe vañ Luiten^t Schulenburg ten behouve vañ gesamentlike descendenten van Cornelis Dircxsz.

Den 11 July 1710 overgeboekt op den naem van Maria van Kuyk, getrout met Cornelis Conijn en Geertruyt van Kuyk als mede de kinderen van Kornelis van Kuyk, dewelke drie kinderen waeren van Krijntje Overduyn, die getrout had Johannis van Kuyk, dogter van Cornelis Dirkse Overduyn en die in descendente (sic) Linie erfgenamen van de voorschreven Cornelis Dirkse Overduyn voor de eene en nogh bij Coop ten overstaen van de heeren weesvaderen van het weeshuys alhier bij acte voor den notaris Adam van der Smalingh in dato den 16 April 1709 gepasseert gecogt hebbende de wederhelft mij gebleekē.

Solvit 't regt van 't overboeken voor de gecogte helft f 12—10.

Den 27 April 1741 de voors̄ grafstede overgeboekt op̄ naam van Cornelia van Cuyck uyt kragte van de acte door haer nevens haare twee Broeders Pieter en Franciscus van Cuyk, kinderen van Cornelis van Cuyck, yder voor een vijfde part Eygenaars van de voors̄ grafstede, mitsgaders Christiaan van Cruysselberge, als in huwelijk hebbende Anna van Cuyck, Anthony Grevers in egt hebbende Maria van Cuyck en Catharina van Cuyk, alle kinderen en erfgenamen van haar overleden vader, Martinus van Cuyck, mede soon van gem̄ Cornelis van Cuyk, te samen voor het vierde vijfde part, als mede Hendrik Rots, als voogd over Maria eñ Cornelis Rots, naargelate kinderen van Anna Maria van Cuyk, in haar leven Huysvrouw van voorn̄ Hendrik Rots en naargelate(n) dogter van de voors̄ Cornelis van Cuyk met haar beyden voor het laatste vijfde part eygenaars van deselve grafstede en te samen bij afsterven van Maria en Geertruyt van Cuyk den vollen eygendom

f° 288^{vso} tot het selve bekomen, op den 23 deser loopende maand, ongeprejudiceert hun regt van eygendom, hier boven gemelt, geteekent en aan mij als Rentmr. geëxhibeert en overgelevert.

Solvit v̄boeken 6 gld., Uts. verhoge 10 gld.

Den 4 Jan. 1746 bij dag begraven Een kind genaamt Christ. (III Christiaan) van Cuyck.

Den 25 (III 26) IX^{br} 1752 bij dag begraven Anna van Kuyck.

Den 1 Aug. 1752 bij dag begraven Cath. van Cuyck.

In den xiiij^e Regel.

Den 24 Jun. 1755 bij dag begraven Henderik Rots (III Rost).

Den 25 July 1758 bij dag begraven Christiaan van Kruysselbergen.

Den 7 Maart 1759 bij dag begraven Cornelia van Cuyck.

Den 22 Oct. 1764 bij dag begraven François van Cuyck.

Den 30 April 1765 bij dag begraven Pieter van Cuyck.

Den 27 December 1765 de voors̄ grafstede overgeboekt op den naam van de Heer Pieter Johannes van Cuyck, uit kragte van de acte, door Pieter, Maria en Carel van Cuyck, kinderen van Pieter van Cuyck, die voor de helft erfgenaam is geweest van Cornelia van Cuyck, en ab intestato geregtigt in de portie van Franciscus van Cuyck, soo voor hun selve, als instaande voor de verdere erfgenamen van Franciscus van Cuyck, Martinus van Cuyck en Anna Maria van Cuyck, welke voornoemde Cornelia van Cuyk, Pieter van Cuyck, Martinus van Cuyck, Anna Maria van Cuyk en Franciscus van Cuyck, ieder voor een vijfde part eigenaars sijn geweest der gem̄ grafstede op den 17 Decr 1765 ongeprejudiceert hun ieders regt van eigendom geteekent en aan mij als Rentmeester geëxhibeert en overgelevert.

Solvit v̄boeken f 6, 6 jaren versuym f 6.

Den 3 April 1766 bij dag begraven Christina van der (III van den) Hout.

Den 12 Janū 1776 bij dag begraven Catharina Poirrier du Bois.

Den 30 April 1781 's morgens begraven Pieter François de Mey, een kind.

Den 10 July 1781 bij dag begraven Maria Catharina Prot.

Den 23 Aug. 1781 bij dag begraven Martinus Antonius van Kruysselbergen, een kind.

Den 10 Sept. 1781 's morgens begraven Christina van Cuyk.

Den 8 Mey 1783 's morgens begraven Elisabeth Barbara Bauman, een kind, geen regt.

Den 2 October 1787 's morgens begraven Pieter Johannes van Cuyck.

Den 7 January 1796 's morgens begraven Mr. Pieter de Mey.

III. Den 2 October 1738 bij dagh Begrave Anna Maria van Cuyck.

Den 24 July 1739 bij dagh begravẹ Geertruyt van Cuyck.

f° II^clviij. Nu^o 2.

In den xiiij^e Regel.

I. Den XX April 1637 het graf Nu^o 2 v̄bouct op de name van

Dirck Luyten Leydecker.

Den 16 Febr^y 1636 begraven Dirck Luyten Mr. Leydecker.

Den 7 Octob. 1639 begraven de dochter van Dirck Luyten.

Den 20 Decem̄ 1640 begraven de dochter van dito Luyten.

Den 29 Maert 1673 de Huisvroue van Van der Snouc.

16 Decem̄ 1674 kraemk. van Monsr. van Eck.

Den 20 Decem̄ 1674 v̄bouct.

f° 289. Nu^o 2.

II. Den 20 Decem̄ 1674 ov̄gebouct op den naem van Frans van der Snouc, te behouve van de gesamentlike descendenten van Dirk Luten van der Snouc.

Den 13 Feb. 1675 kraemk. van Monsr. de Witt.

1 Dec. 1675 kraemk. van van Haestert.

Den 12 Nov. 1692 begraven een kind van Monsr. de Witt.

Den 27 January 1742 de voors̄ grafstede overgeboekt op den naam van den Heer Willem van Haansbergen, uyt kragte van de acte door hem en sijn Broeder Pieter van Haensbergen op den 6 deser loopende maand, als Erfgenaam̄ van Sophia van der Snoek haar overledene moede(r), bevorens weduwe van Jan van der Snoek, die een soon was van Frans van der Snoek en voorts haar sterk makende en de rato caveerende, voor alle onbekende(n) dewelke eenige actie of pretentie souden willen maken op de voorn̄ grafstede, ongeprejudiceert hun yders regt van Eygendom geteekent en aan mij als Rentmr. geëxhibeert en overgelevert.

Solvit v̄boeken 1 gld., Uts. verhogen 10 gld.

Den 8 October 1747 bij avond begraven Susanna Jacoba van Haansbergen.

Den 13 July 1750 bij avond begraven Een kind genaamd Petr. Adr. (III Pieter Adrianus) van Haansbergen.

Den 7 Nov^b 1750 bij dag begraven Maria (van) Haansbergen.

Den 28 X^b 1751 bij avond begraven Cath. Jacomin. Sheerenberg.

Den 3 Maart 1755 bij avond begraven Anthonie Gerard Tarée, Een kind.

Den 19 April 1755 bij avond begraven Willem van Haansbergen.

Den 19 Mey 1772 de voors̄ grafstede overgeboekt op den naem van Mr. Cornelis Johannes

In den xiiij^e^ Regel.

van Haansbergen, uit kragte van de acte van versoek door denselve en Anna Rebecca van Haansbergen, eenige nagelate kinderen van Willem van Haansbergen, en hare nog in wesen sijnde vrouwe moeder Elisabeth van der Moezel, wed. voorñ Willem van Haansbergen verclarende dat deselve aan haar bij sekere acte den 16 Mey 1772 heeft gecedeert, haar Ed. voor de eene Helft opgekomen als eenige en universeele erfgenaam van haren voorñ man Willem van Haansbergen en voor de andere helft van Willem Adrianus Tarée en Adriana Willemina Tarée, geboren van Haansbergen, blijkende volgens acte en transport in dato 1 Juny 1769 sijnde de voorñ Adriana Willemina Tarée geb. van Haansbergen geweest de eenige dogter en erfgename van Pieter van Haansbergen, den 12 deser getekent en aan mij geëxhibeert en overgelevert.

Solvit v̄boeken f 1, 17 jaren v̄suym f 17.

f° 289^vso^. Den 15 Janū 1777 bij avond begraven Henrietta Johanna van Haansbergen, een kind.

Den 11 Sept. 1778 bij avond begraven Maria Henriette van Meerloo.

Deze twee lijken overgebragt in de IXe Regel van het 18^e^ en 19^e^ graf.

Den 27 Decbr. 1786 's morgens begraven Vr. Elisabeth van de Moezel.

III. 1740 den 2 Maart bij avont begraven Adriana Kruyt.

Den 30 Maart 1754 bij Avont Begrave het kint van de Heer Willem Adrianus Ferre (sic), niet gedoopt een soon.

f° II^c^lIX. Nu^o^ 3. Dirck Jansz. van Luchtenburch (sic),

I. Schoenmaecker.

Den ij February 1636 het Graff hier bouen geroert v̄bouct te name van

Dirck Jansz. van Lichtenbergh (sic), Abraham Robbert en Aeltje Jans van Lichtenberch elcx voor een IIJ^e^ part.

Den 22 Oct. 1666 begraven de chirurgijn Lichtenberch.

Den 3 Decem̄ 1666 de suster van Lichtenberch.

Den 25 Mey 1668 een kind vañ dochter van Lichtenberg.

Den 8 Janū 1671 een dochter vañ oud homan Lichtenberg.

Den 20 Juny 1675 $^1/_3$ van Dirck Jansz. van Lichtenberg v̄bouct.

Den 19 Decem̄ 1676 $^1/_3$ van Abraham Robbert en de helft van $^1/_3$ van Aeltge Jans vbouct.

Den 26 Dec. 1676 de wederhelft van $^1/_3$ van Aeltge Jans v̄bouct.

In den xiiij^e^ Regel.

f° 290 Nu^o^ 3.

II. $^1/_3$ vañ bovenstaeñ grafstede op den 20 Juny 1674 ov̄gebouct op den naem van Leendert van Lichtenberg voor hem en de v̄dere descendenten van Dirc Jansz. van Lichtenberg.

Den 19 Decem̄ 1676 $^1/_3$ van Abraham Robbert en de helft van $^1/_3$ van Aeltge Jans van Lichtenberg v̄bouct op Maria Nicolaesz Crimon, weduwe van Johannes Robbert, ten behouve vañ descendenten van Abraham Robbert, die nu de helft iñ vs̄r. grafstede hebben.

Slt. van Aeltge f 4-3-4.

Den 26 Decem̄ 1676 de wederhelft van $^1/_3$ van Aeltge Jansz. v̄bouct op de v̄sr. Leendert van Ligtenberg die nu mede de helft daer in heeft.

Slt. tot f 4-3-4.

Den 30 Octob^r^ 1776 de voors̄ grafstede overgeboekt ten name van de Heer Willem Anne Baron van Grovestins, uit kragte van de acte van koop door Heeren kerkmeesteren op dato deses geteekent en aan mij als Rentmeester geëxhibeert.

Solvit koop f 100, overboeken f 10.

Den 31 Octob. 1776 's morgens begraven Anna Margareta Elisabeth van Grovestins (III Grovesteins) een kind beneden 14 jaren.

Den 21 April 1777 's morgens begraven Carolina van Grovestins (III Grovesteins).

Den 29 July 1793 's morgens begr. Adelaide Gratiana Grovestins (III Grovesteins) een kind.

Den 24 Aug. 1793 's morgens begr. Vr. Jacoba Johanna Bouwens.

III. Den 7 Nov. 1776 het lijk van Hobbe Grovesteins, sijnde een kind beneden de 3 Jaren uit de West Capel overgebragt in dit Graf.

f° II^c^lIX^verso^. Nu^o^ 4. Den XIX January 1636 het graff

I. Nu^o^ 4 v̄bouct op de Name van Vechter Anthonis als tselve ouergenomen hebbeñ van Gerard vand. Maes. Dus nu voor

Vechter Anthonisz. Biersteecker in de drie pijltjens op de Bierkade.

Den 24 April 1640 Begraven Vechter Theunis Biersteker.

Den 7 July 1666 begraven Monsr. Appeldoorn.

Den 17 Mey 1674 overgebouct.

f° 291. Nu^o^ 4.

II. Den 17 Mey 1674 overgebouct op den naem van Matthijs van Winden te behouven van de samentlyc. descendenten van Vechter Anthonisse.

Den 3 Mey 1741 de voors. grafstede overgeboekt op den naem van Leendert Goske, ingevolge de acte, soo door hem selven, als

In den xiiij• Regel.

als Petronella Goske wed. John Lillie en Dirk van Outhoff, als in huwelijk hebbende Maria Goske mitsgrs. nog vervangende en haer sterk makende voor de kinderen van hare overledene Broeder en drie susters, met name Johan, Eva, Catharina en Cecilia Goske, alle Kinderen en Kindskinderen van wijlen Pieter Goske, wiens moeder is geweest een dogter van Vegter Anthonisse en de uyt dien Hoofde wettige dessendenten van den voorn. Vegter Anthonisse op den 29 April 1741 ongepreju-diceert hun regt van Eygendom geteekent en aan mij als Rentm[r] geëxhibeert en overgelevert.

Solv[t] v̄boeken f 1, Uts. v̄hoge f 10.

Den 28 Febr. (III April) 1742 bij dag begraven Gerard van Rijk.

Den 29 Mey 1742 bij dag begraven David Stippius.

Den 4 April 1744 bij dag begraven Leonardus Goske.

Den 30 April 1756 (III 1757) bij dag begraven Johannes Baermans (III Baartmans).

Den 31 Mey 1765 bij dag begraven Geertruy Cecile Wapperom, een kind.

Den 9 Juny 1766 bij dag begraven Pieter Baartmans.

Den 31 Janū 1767 bij dag begraven Dr. Willem Daniël Lillie.

Den 3 July 1767 bij dag begraven Petronella Goske.

Den 21 April 1768 bij dag begraven Jeannetta Helena de Rijke.

Den 16 Aug. 1769 bij dag begraven Petronella Johanna Wapperom, een kind.

Den 14 Sept. 1772 bij dag begraven Hendrina Klasina Wapperom, een kind.

Den 30 Mey 1774 de voors̄ grafstede overgebracht op de naam van de Hr. Johan Adrianus Baartmans, ingevolge de acte van versoek door Judith Carpentier, wed. Pieter Baartmans, Geertruida Zebel, wed. van Rijk, Petronella Zebel, Johan Adrianus Baartmans en Johan Wapperom, als in huwelijk hebbende Eva Cecilia van Rijk, alle erfgenamen van Leendert Goske en ook nog vervangende en sig sterk makende voor de verdere erfgenamen of participanten geregtigt tot de voors̄ grafstede, den 24 deser geteekent en aan mij als Rentmeester geëxhibeert en overgelevert.

Solvit overboeken f 6, 29 jaren [v]suym f 29.

Den 3 Febr. 1774 bij dag begraven Gerard Petrus Wapperom, een kind beneden 14 jaren.

Den 6 Maart 1777 bij dag begraven Petronella Sebel.

In den xiiij• Regel.

Den 4 Aug. 1778 bij dag begraven Johanna Cornelia Anthonia Wapperom, een kind (III beneden de 14 jaren).

Den 8 April 1782 bij dag begraven Mr. Johannes Adrianus Baartmans.

Den 23 Sept 1783 bij dag begraven Geertruyda Sebel.

Den 24 Sept. 1783 bij avond Heva Cicilia Johanna Wapperom, een kind.

Den 10 Octob. 1787 bij avond begraven een onvoldragen kind, dood ter wereld gekomen van den heer J. J. Wapperom.

f[o] 292[vso]. Den 21 November 1787 's morgens begraven Rijnira Catharina Baartmans.

Den 12 February 1790 bij dag begraven Joannes Wapperom.

Den 12 (III 4) Juny 1790 's morgens begraven Francina Johanna Baartmans.

Den 20• Juny 1710 de voors̄ Grafstede overgeboekt ten naame van Jacobus Johannes Wapperom, ingevolge de acte van versoek door Judith Carpentier, weduwe Pieter Baartmans, Bartha Burgersdijk weduwe van Johannes Adrianus Baartmans (op wien deeze Grafsteede laatst is overgeboekt), Heva Cicilia van Rijk weduwe van Joannes Wapperom en Samuel Willemier als in huwelijk gehad hebbende Johanna Francina Baartmans, alle volgens voorige overboeking gedeeltelijk als Erfgenaamen van Leendert Goske en tot de voornoemde familie behoorende, alsmeede vervangende en sig sterk makende voor de meedeparticipanten en geïnteresseerdens geregtigt tot de voors̄ Grafsteede den 14 deeser geteekent en aan mij als Rentmeester geëxhibeert en overgeleevert.

Solvit overboeken f 1. Nog 8 jaaren v̄suym f 8.—

Den 30 Juny 1791 's morgens begraven Judith Carpentier.

Den 14 Decemb. 1736 begrave Clasina van der Linden.

f[o] II[c]lx. Nu[o] 5, 6 (en 7 doorgehaald). (Dirck doorgehaald) Gerridt Maes, Goutsmith.

Den xxvj January 1636 het graff Nu• 5 v̄bouct op̄d. naem van

Gerrit Maes, Vts.

Den 23 Juny 1633 een kint begraven van Gerrit Maes.

Den 15 Febr[y] 1636 begraven de huysvrouwe van Corn Joppen.

Den 26 Sep̄ 1636 begraven de dochter van Jan van Son.

In den xiiij^e Regel.

Den 18 Feb. 1671 een kind van Heer Burgemr Maes.

Den 17 Juny 1674 vbouct.

f° II^c lxI. Nu° (5 later bijgevoegd) 6. Gerrit Maes, Goudsmith.

Den XXVJ January 1636 het graff Nu° 6 vbouct op de name Vts.

Den 15 July 1639 begraven 't kint van Monsr. van Maas.

Den 25 Septeb. 1639 begraven de huysvrouw van bode op Wesel.

Den 9 Mey 1668 de schoonmoeder van Heer Schepen Maes.

Den 19 April 1670 een kind van Solliciteur Comans.

Den 29 dito een kind van den selven.

Den 17 Juny 1674 vbouct.

f° 292. Nu° 5 en 6.

Den 17 Juny 1674 Nu° 5 en 6 ovgebouct op den naem van Juffre Elisabeth Lasson, Weduwe en boedelhoudster wijlen Gerrit Maes.

Den 11 Maert 1687 Nu° 5 en 6 overgeboekt op naam van Heer Jacob van Houven Heer van Heeswijk, etc. en sijne descendenten jngevolge seeckere cavelinge, gedaan tussen de resp^e. Erffgen. van Elisabeth Lasson voornt.

Den 9 Maart 1742 de voorn. grafstede overgeboekt op den naam van den Heer en Mr. Cornelis Boey, Secretaris van haar Ed. groot mogende, uyt kragt van de acte door gemelte Heer als eenige en geheele Erfgenaam van wijlen sijn moeder Anna Marie van der Hoeven, nagelate dogter en mede Erfgenaam van Mr. Jacob van der Houven, Heere van Heeswijk en Dinter etc. en Vr^e. Agatha Brielle en ook als mede Erfgenaam van haar overleede Broeders en Susters Johan, Marius, Elisabeth en Marie van der Hoeven en hem voorts sterk makende, voor sijn moeye Cornelia van der Hoeven en de Heer Mr. Cornelis Speelman, Heere van Nieuwland, als in Huwelijk hebbende vrouwe Agatha van der Hoeven, mede kinderen en Erfgenamen van de voors. Mr. Jacob van der Hoeven en Agatha Brielle ongeprejudiceert hun yders regt van eygendom, op den 6 deser loopende maand geteekent en aan mij als Rentmr. geëxhibeert en overgelevert.

Solvit vboeken 2 gld., uts. vhogen 20 gld.

Den 9 Aug. 1745 een kind van Heer Boey Secret^e. van Hove van Holland (III dood ter werelt gekomen).

Den 11 X^br. 1748 Jonkv. Lisette Gollofkijn

In den xiiij^e Regel.

dochter van ambassadeur van Rusland.

Den 16 April 1755 bij avond begraven Agneta van Schoonhoven.

Den 30 Maart 1759 bij avond begraven Mr. Cornelis Boey.

Den 3 Sept. (III 1760) bij avond begraven Henriette gravinne van Gollofkin (sic), geen regt (III dogter van Zijne Exellentie den grave van Gollofkin, ambassadeur van Rusland, van Rijswijk alhier gebragt).

(Den 30 Maart 1762 bij avond begraven Anth. Terwe van Hoogstraten. Dit is doorgehaald).

Dit kind is overgebragt in de 7^e Regel Nu° 1 en 1/2.

Den 27 Febr. 1777 bij avond begraven Mr. Thimon Boey.

Den 26 Febr. 1780 bij dag begraven Johanna Frederica Drosado, geen regt.

(Den 19 Nov. 1785 's morgens begraven een ongedoopt kind, zijnde een meisje van den Hoog Wel Geb. Heer Thimon Cornelis van Heerdt.

Den 24^e Nov. 1787 's morgens begraven een kind, dood ter wereld gekomen zijnde een zoon van T. C. Baron van Heerdt tot Eversberg, etc.

f° 292^vso. Den 7 November 1788 's morgens begraven een ongedoopt kind, zijnde een jongetje van den Hoog Ed. Geb. Heer Baron Thimon Cornelis van Heerdt. Dit alles is doorgehaald).

N.B. dit en 2 vorige kinderen den 14 Nov. 1790 op order overgebragt in de 7^e Regel het 19de Graf.

III. Den 24 Decemb. 1738 bij avont begrave Maria van der Hoeven.

Den 21 Augustus 1742 bij avont begrave het kint van de Heer Secretaris Boey van den Hove van Holland, doot ter werelt gekomen.

f° II^c lxij. Nu° 7. Den XXVI January 1636 het graf Nu°

I. 7 vbouct uts. Namentl.

Gerrit Maes, Goutsmith.

Den XXVJ January 1640 de Graffstede hier bouen geroert vbouct op te name van heer Commies Johannes van den Brouck.

Den 2 April 1639 begraven Rector La Szon (onduidelijk).

Den 18 7^br vbouct.

Nu° 8 (9 en 10 doorgehaald). De Rentmr. Johan Hallingh.

De Nu° 10 vide f° 265.

Den XXIX Septemb. 1638 het graff Nu° 8 vbouct op te name van

Hans de Jode.

Den XXVJ January 1649 het bouengeschreuen

In den xiiij^e^ Regel.

graff van Nu⁰ 8 v̄bouct op te name van de Heer Commies Johannes van d. Brouck.

Den 18 7^br^ 1674 v̄bouct.

f⁰ 294 Nu⁰ 7 en 8.

II. Den 18 Sept. 1674 ov̄gebouct op den naem van de Heer Mr. Gerbrand Sas als getroud hebbeñ Juffre van der Brouc.

Den 28 April 1741 de voors̄ grafstede overgebouct op den naam van den Heer en Mr. Volker Melchior van Goens uyt kragte van de acte voor den Heer Carel Michael Sas van den Bossche als eenige overgeblevene soon van wijlen den Heer en Mr. Gerbrand Sas van den Bossche sulks voor sig selven en Mr. Rijclof Michael van Goens eenigste overgebleven soon van Vrouwe Christina Sas van den Bossche, Dogter van de voors̄ Heer en Mr. Gerbrand Sas van den Bossche en over sulks representeerende syn voors̄ moeder, ook voor sig selve, en Gerbrand Sas van den Bossche, eenigste overgebleven zoon van de Heer Eduard Sas van den Bossche, die een soon was van gemelde Heer en Mr. Gerbrant Sas van de Bossche en over sulks representeerende syn voorñ. vader, ook voor sig selven en alle sig sterk makende voor de verdere decendenten van bovengemelde Heer en Mr. Gerbrand Sas van den Bossche, die absent en in leven mogte sijn, ongeprejudiceert hun regt van eygendom op den 25 deser loopende maand geteekent en aan mij als Rentmr. geëxhibeert en overgelevert.

Sl^t^ verboeke f 2, Uts. verhoge f 20.

f⁰ II^c^lxiij. Nu⁰ 9. Den XXI July 1690 het graff Nu⁰ 9 v̄bouct op de name van de gemeene Erfgñ. van Joris Faes in sijn leven mr. metselaer vand. hove, comt nu toe.

Leonard Kettingh voor 2 IIJ^e^ p^tn^ en 't resteren̄. III^e^pt voor sijn huysvrouwe de Wed^e^ geweest van Faes zal^r^.

Den 16 Novemb. 1635 begraven Joris Faes.

Den 17 Augusti 1640 begraven 't kint van̄ Backer int ontset van Leyden.

Den 24 Novemb. 1640 begraven huysv. van Procureur Vosch.

Den 13 Janū 1670 Juffre de Witt.

Den 24 Sep̄ 1671 de Hr. ad^t^ de Witt.

23 Mey 1674 ov̄gebouct.

f⁰ 246. Nu⁰ 9.

Den 23 Mey 1674 overgebouct op Laurens de Jong als universeel erfgenaem van Adriana Lucas de Reuslyn (onduidelijk) gewesene huisvrouwe, die dae aen gecomen was bij wtcoop

In den xiiij^e^ Regel,

jegens de Erfgenamen van Joris Faes.

S^t^ tweemaal recht van overboeken f 60.

Den 4 Augusty 1688 overgeboekt op den naem van Sr Frederik van Kessel, Johannes Terhaer en Gerard Tjalinck jngevolge van seeckere acte van koop voor den not^s^ Hendrick Wieghwaert op den 16 July 1688 gepasseert en aan mij geëxhibeert.

Solvit 't recht van overboucken f 25.

(III vervallen aan de kerk).

Den 28 October 1789 's morgens begraven Cornelia Lucretia van Imbijzen van Batenburg, getransporteerd van Honsholredijk.

Den 24^e^ November 1789 de voors̄ grafstede overgeboekt ten naame van den Heer Gijsemanis Christ. Rentmeester op Honsholredijk, uit kragte van de acte van koop door Heeren Kerkmeesteren op den 11^e^ November 1789 geteekent en aan mij als Rentmeester geëxhibeert.

Solvit koop f 100, overboeken f 12.

Den 4 February 1792 's morgens begraven Lotje Venendaal, geen regt.

f⁰ II^c^lxv. Nu⁰ 10. Den XXVJ January 1636 het graff

I. Nu⁰ 10 v̄bouct op de name van

Dirck Adriaensz. Toll metselaer.

Den 10 Augusti 1636 begraven Jacob de Vries.

Den 29 Octob. 1636 begraven 't kint van Frity (onduidelijk) de Viquens.

Den 1 Juny 1638 begraven 't kint van Adriaen Diricksz. Toll.

Den 16 dito 1639 begraven de huysv. van Monsr. Blommetier.

Den 27 Octob. begraven Vechge Vhles (onduidelijk).

Den 17 Decem̄ 1666 begraven een kint van van Tonningen.

1667 den 16 Feb. begraven een kind van Arie Dircksz. Tol.

Den 18 Oct. 1668 een dochterken van Pieter van Tonningen.

Den 28 Novem̄ 1668 de oudste soon van Dirc Tol de graefmaker.

Den 25 Juny 1674 v̄bouct.

f⁰ 297. Nu⁰ 10.

II. Den 25 Juny 1674 ov̄gebouct op den naam van Arie Dirksz. Tol te behouve van hem en v̄dere descendenten van Dirc Arents sijn vader.

Den · Janū 1676 begraven Arye Dircsz. Tol.

Den 9 July 1742 is de bovenstaande grafstede overgeboekt op den naam van Jacobus Koster in huwelijk hebbende Johanna van Olsthoorn, soo uyt eygen Hoofde en als bij

In den xiiij^e Regel.

Transport aan mij Rentmr. geëxhibeert van de andere geinteresseerdens den 18 Febr^y 1742 den Eygendom van het selve bekomen hebbende.

S^t. verhogen 10 gld., 't verboeken 6 gld.

Den 15 December 1742 bij dag begraven Anna Maria Coster.

Den 2 April 1748 bij dag begraven Anthony Coster (III Koster) Een kind.

Den 4 July 1749 bij dag begraven Johanna Nieuland.

Den 16 Feb. 1750 bij dag begraven Anth. Coster, een kind.

Den 5 Sept^b. 1750 bij dag begraven Debora Johanna Coster.

Den 8 Febr. 1753 bij dag begraven Johanna Olsthoorn (III Olsthoren).

Den 18 Decb. 1755 bij dag begraven Jacobus Coster (III Koster).

Den 15 Septb. 1758 bij dag begraven Een kind genaamt Cornelis van Zuyle (III van Suylen).

Den 27 Feb. 1759 bij dag begraven Jacobus Coster (III Koster).

Den 25 Maart 1766 de bovenstaande grafsteede overgeboekt op de naam van Johannes Coster uit kragte van de acte van versoek door denselven Johannes Coster en Catharina Coning, Weduwe van wijlen Jacobus Coster, in qualiteit als moeder en voogdesse over hare vier minderjarige kinderen met name Geertruyd, Debora, Anna, Cornelis Johannis en Anna Catharina Coster, sijnde de voorn̄ Johannis Coster, benevens de gemelde vier minderjarige kinderen te samen erfgenamen van hunnen overleden oom Jacobus Coster, ingevolge desselfs testamentaire dispositie van d^o 24 Juny 1757, waarvan extract auth. aan mij als Rentmeester is geëxhibeert en overgegeven.

Solvit v̄boeken f 6, versuym f 6.

Den 8 Sep^t 1772 bij dag begraven Pieter van Oltshoorn, van Delft herwaarts gebragt.

Den 1 Novemb. 1779 bij dag begraven Anna Koning.

Den 1 Nov. 1779 bij dag begraven Johannis Coster (III N.B. man en vrouw tegelijk).

f° 297^{vso}. Den 3 February 1780 de voors̄ grafstede overgeboekt ten name van Cornelis van Zuylem (sic) (III Zuylen) ingevolge de acte van versoek door denselve als erfgenaam van sijne overledene aanbehuwd vader Johannis Coster, als voor de helft portie hebbende in het voorn̄ graf en door Geertruyd Debora Coster

In den xiiij^e Regel.

en Anna Coster, so voor haar selve als de rato caveerende voor hunne broeder Cornelis Johannis Coster en hunne suster Catharina Anthonia Coster, als voor de andere helft eigenaars van de bovenstaande grafstede, op den 31 Janū deses jaars geteekent en aan mij als Rentmeester geëxhibeert en overgelevert.

Solvit overboeken f 1.

Den 11 April 1789 bij dag begraven Louisa Basters. (III Een kind).

Den 23 November 1790 's morgens begraven Johannes van Zuylen.

Den 11 Mey 1791 's morgens begraven Jeannetta Maria Basters, een kind van Voorburg gebragt.

III. Den 6 October 1735 bij avond begraven 't kraemkind van Pieter Monnicks, dood ter werelt gekomen.

Den 11 Aug. 1736 begraven Johannes Bus.

17 December 1799 's morgens begraven Johannes Basters.

27 December 1794 's morgens begraven een ongedoopte Dogter van Hermanus Nicolaas Basters.

12 Januari 1801 's morgens begraven Louis Laurens Basters.

Den 27 Mey 1803 's morgens begraven wijlen de Heer Cornelis van Zuylen.

Johanna Elisabeth van Zurk, een kind beneden de drie jaaren, den 18 Nov^b 1803, geen regt, Consent.

f° II^c lxvi.

In den xv^e Regel.

I. Nu^o 1 en 2, Jan Schortes (sic), Sijde laecken coper.

Den XXIIJ February 1636 De Graff Steden Nu^o 1 en 2 v̄bouct op de name van Jan Chortes (sic) Sijdelaecken coper.

Den 15 Mey 1634 begraven een kint van Jan Schorters (sic).

Den 1 Jan^{ry} 1634 begraven een kint van Jan Schorters.

Den 13 April 1636 begraven een kint van̄ keukenschrijver van̄ konin̄.

Den 2 Mey 1637 begraven Monsr. Schorter.

Den 25 Novem̄ 1637 't kint van Monsr. Schortes.

Den 17 Mey 1632 begraven 't kint van dito Schortes.

Den 21 Septemb. 1639 't kint van de keukenschrijver van̄ Coninginne.

Den 15 Oct. 1674 v̄bouct.

f° 299. Nu^o 1 en 2. Den 15 Oct. 1674 Nu^o 1 en 2

In den xv^e Regel.

II. ovgebouct op den naem van Anna Elisabeth Chortes, huisvrouw van Bartholomeus Meyburg, als haer, volgens vclaringe van Jan van Velsen, gewesene Voocht, bij cavelinge tusschen haer en haer broeder Hubert Chortes aengecomen.

Den 9 Mars 1683 heeft Bartholomeus Meyburg de twee bovenstaende grafsteden doen overboeken als deselve vkocht hebben aen en te behouve van Rijcloff en Volkert van Goens.

Solvit overbouken 50 f.

Op den 22 Jan 1691 is deese grafstede gestelt en overgebouct op den Naem van kinderen en erffgen van Rijcloff van Goens, volgens schiftinge en dijlinge gevallen tusschen de kinderen van de Heer Volckert van Goens ter andere sijde gepasseert binnen Delft voor den Nots. Philip de Brits (of Bries) en seeckere get. jn dato den 20 Octob. 1689.

Den 4 Dec. 1770 bij avond begraven Rijkloff van Goens.

Den 23 Decemb. 1741 de voors grafstede overgeboekt op den naam van de Heer Commis Casper Clotterbooke Junior, ingevolge van de acte door Perpetua van Goens, Huysvrouw van de Heer Caspar Clotterbooke. Constantia Louisa van Goens, wed^e wijlen de Heer Commis Duyvens ende Johanna Margaretha Lathé (onduidelijk) weduwe wijlen d'heer en Mr. Volkert van Goens, als moeder en voogdesse van haar minderjarige kinderen aan haar voorn man geprocreëert, ongeprejudiceert hun yders regt van Eygendom op den 13 deser loopende maand geteekent en aan mij als Rentmr. geëxhibeert en overgelevert; sijnde de voorn. Perpetua, Constantia, Louisa en Volkert van Goens kinderen van wijlen d'Heer Rijclof van Goens, in sijn Ed^n leven gouverneur van Ceylon, etc. etc. etc.

Solvit vboeken 2 gld., Uts. vhogen 20 gld.

Den 21 Novr 1736 bij avond begraven Constantia de Millet.

Den 21 April 1740 bij avond begraven Cornelia Wilhelmina Verdion.

Den 25 x^b 1745 bij avond begraven Mr. Caspar Clotterbooke, wapen.

Den 6 Octr 1752 bij dag begraven Hermanus Bartholdus Hoedemaker.

Den 15 Octo^b 1759 bij dag begraven Mr. Cornelis Duyvens (III Duyvense).

Den 5 IX^b 1759 bij avond begraven Constantia Louisa van Goens.

Den 10 Juny 1761 bij avond begraven Ve Perpetua van Goens.

In den xv^e Regel.

f° 299^vso. Den 26 Mey 1769 bij avond begraven Elisabeth Louisa Snevens.

Den 19 Oct. 1779 bij avond begraven Mr. Jan Justus Clotterbooke, van onder de jurisdictie van Nieuveen alhier gebragt.

Den 12 Janù 1780 bij avond begraven Vrouwe Johanna Jacoba van Segveld, wapen (III 4 quartieren).

Den 10 Sept. 1782 bij avond begraven Maria Elisabeth van Segvelt, wapen (III met 4 quartieren).

Den 22 Oct. 1793 de voors. grafstede overgeboekt ten name van Mr. Casper Clotterbooke, ingevolge acte van versoek, mij als Rentmeester geëxhibeert.

Solvit f 2.

Den 20 Juny 1791 's morgens begraven Mr. Casper Clotterbooke, wapen met 4 Quartieren.

f° II^clxvIIJ. Nu^o 3 (en 4 doorgehaald). Hans de Jode

I. Goutsmith.

Den 17 April 1637 begraven 't kint van Tobias va^n Bosch.

Den ij Juny 1644 het graff Nu^o 3 hier boven genoemt vbouct op ten name van de Erffgenamen van Pleuntge Pieters, Namentl. T. T. (onduidelijk) van den Bosch, Clara Thyssen, Maarten Aelberts en Maria Gerrits.

Den XXIX Octob. 1652 het bouengescr. gracht (sic) Nu^o 13 vbouct op te name van Jan Arentsz Colijn en zijn Erffgenamen.

Den 19 Juny 1672 begraven de huysvrouwe van Colijn.

Den 18 7^br 1674 vbouct.

f° 301. Nu^o 3.

II. Den 18 Sept. 1674 ovgebouct op den naem van Arie Colijn voor de helft, mitsgaders Willem en de Weduwe van Pieter Colijn ieder voor een vierde.

Den 17 Mey 1741 de voors grafstede overgeboekt op den naam van d'Heer Johan Heeneman, uyt kragte van de acte door J. van Wolfswinkel, weduwe de Graaf, Anthonia de Graaff, Martina de Graaff en Maria (de Graaf, doorgehaald) Wolfswinkel, als geïnteresseerde en regthebbende tot dese grafstede, staande ten name van Ary Colijn, mitsgaders Willem en de wed^e van Pieter Colijn, ongeprejudiceert hun regt en eygendom op den eersten Mey 1741 geteekent en aan mij als Rentm^r geëxhibeert en overgelevert.

(*Wordt vervolgd*).

J. C. van der Muelen.

Geslacht van Appeltere.

Blijkens de fragment-genealogie van de Belgische Appelterens, voorkomende in de *Notices généalogiques Tournaisiennes* par le Comte P. A. DU CHASTEL DE LA HOWARDRIES-NEUVIREUIL, blz. 126 en vlg., voerden de op blz. 156 van den tweeden jaargang van dit tijdschrift vermelde personen tot wapen: in goud een in twee rijen van zilver en rood geschakeerd St. Andries kruis.

Zij behooren dus niet tot de Gorinchemsche familie van Appeltere, maar tot het Betuwsche geslacht, dat vermoedelijk van het dorp Appeltern herkomstig is, en waartoe ook behoorde Willem van Appelteren, in 1440 burggraaf van Nijmegen (Zie diens zegel: Maandblad *Nederlandsche Leeuw*, II blz. 24).

Van den Belgischen tak van dit Betuwsche geslacht was de stamvader:

I. Jan van Appelteren, geboortig uit Gelderland. Hij volgde in 1420 Jan IV hertog van Brabant van daar naar Brussel, tijdens de tegen hem opgestane Brabanters diens broeder Philips van Bourgondie, graaf van St. Pol tot ruwaard hadden benoemd, en liet twee kinderen na:

1°. Theodoric of Dirk van Appelteren, volgt onder II.
2°. Margaretha van Appelteren, huwde in 1436 Alexander Madoets.

II. Dirk van Appelteren had bij Catharina Oste van Arteberwoet twee kinderen:

1°. Jan van Appelteren, volgt onder III.
2°. Catharina van Appelteren, huwt Jan Mosselman.

III. Jan van Appelteren huwde eerst met Geertruida Wijngaerts, daarna met Dorothea van Rhode, en liet bij de tweede vrouw twee kinderen na:

1°. Jan van Appelteren, volgt onder IV.
2°. Dirk van Appelteren, griffier van den kerkeraad (conseiller-greffier du consistoire des mayeur et échevins) te Doornik, overleden zonder kinderen na te laten bij zijne echtgenoote Johanna du Chambge, overleden te Doornik 27 Januari 1556, dochter van Pieter, procureur-generaal te Doornik.

IV. Jan van Appelteren huwde Johanna Baetseler (Baceler) en had bij haar acht kinderen:

1°. Frans van Appelteren, volgt onder V.
2°. Jerome van Appelteren.
3°. Karel van Appelteren.
4°. Antonia van Appelteren, huwt Roeland Sweerts.
5°. Geertruida van Appelteren.
6°. Johanna van Appelteren.
7°. Anna van Appelteren, huwt Mr. Frans van Parijs, raad van Brabant.
8°. Isabella van Appelteren, huwt Jan de la Biche.

V. Frans van Appelteren huwde Margaretha Gielis, (wier moeder Mennens heette) en had bij haar drie kinderen:

1°. Karel van Appelteren, volgt onder VI.
2°. Franciska van Appelteren, huwt Jan van Beringhen.
3°. Elisabeth van Appelteren huwt Jan van Male, zoon van Willem van Male, genaamd Malinëus en Hippolita Reynen.

VI. Karel van Appelteren, heer van Ischaut (1), geboren te Brussel omtrent 1543, was eerst secretaris van den heer van Champigny, gouverneur van Antwerpen, later (1576), lid van de rekenkamer te Rijssel.

Hij huwde eerst met Maria Adriaenssens, genaamd Danes, overleden in 1583 en begraven te Rijssel, daarna met Johanna Castelain, dochter van Willem heer van Ploich, Wattignies, Gondicourt, Becquerel, enz. en van Johanna le Blancq.

Hij had bij de eerste zes, bij de tweede twee kinderen.

1°. Karel van Appelteren.
2°. Frederik van Appelteren.
3°. Margaretha van Appelteren, overleden 26 Maart 1616, in 1606 gehuwd met Erasmus de Vooght, ridder, heer van Barizeele, Cruys-Eecke, enz., overleden 22 Februari 1631, zoon van Jan en Eleonora van Bracle, weduwnaar van Marie d'Ercle en later hertrouwd met Esther van Hell.
4°. Anna van Appelteren, geestelijke te Marquette.
5°. Johanna van Appelteren, in 1609 gehuwd met Jan Kijndt, ridder, schepen van Yperen, zoon van Joost en Maria van Dixmude.
6°. Maximiliaan van Appelteren, geboren in 1583.
7°. Matthys van Appelteren, overleden te Jumont in 1617 en begraven te Marquette.
8°. Magdalena van Appelteren, vrouwe van Wattignies en Becquerel, huwde in 1610 Philips van Kessel, ridder, heer van Milleville, baljuw van Jumont.

Vermoedelijk behoorden onderstaande personen tot dit geslacht van Appelteren of van Appeltern.

Otto van Appelteren, heer van Persingen en Poederoyen, gehuwd met Cornelia van Hoxwier, en daarbij vader van Elisabeth van Appelteren, in 1587 gehuwd met Paul van Arnhem en op 25 October 1588 overleden (*Ridderschap van de Veluwe*, blz. 144).

Thomas van Appelteren, echtgenoot van Johanna van Bijlandt, dochter van Johan en Johanna van Bentheim.

Josina van Appelteren, in 1329 gehuwd met Wessel II van den Boetzelaer.

Maria van Appelteren huwde Johan Mom (1539). (*Heraldieke Bibliotheek*, N. R. V., blz. 177).

---

(1) Zie zijne Kwartieren L. LE BLOND. *Quartiers généalogiques*, blz. 371.

N. van Appeltern, huwde Daem van Heerde (*Heraldieke Bibliotheek*, N. R. V., blz. 235).

Hendrik van Appelteren, in 1473 beleend met de heerlijkheid Persingen (*Familieblad* II. blz. 3).

Willem van Appelteren Danielszoon, beleend met Appeltern, echtgenoot van Engbert Uytenweerde (*Familieblad* II., blz. 3).

Geertruid van Appelteren, beleend met de halve tiend te Lent en Doornik (*Familieblad* II., blz. 31).

Robert van Appelteren, vader van Geertruid van Appelteren, omtrent 1345 gehuwd met Hendrik van Doornwerth (H. M. WERNER, *Heerlijkheid Doornwerth, Huisvriend* 1886).

's-Gravenhage, CHR^n J. POLVLIET, *Kapt. Ingenieur.*

Het geslacht van Niel.

De hier behandelde familie, welke meer dan drie eeuwen haren hoofdzetel had in de Neder-Betuwe en alzoo tot de Geldersche geslachten mag gerekend worden, voerde in goud twee ruggelings gekeerde raven, kraanvogels of papegaaijen (Indiesche raven). De zegels en zegel-afbeeldingen, die ik bezit, laten omtrent de soort der vogels twijfel over. De helm was versierd met den vogel uit het schild.

Er heeft eene gelijknamige familie gewoond te Deventer, welke aan de regeerings-familiën aldaar verwant was; zij voerde in rood een zwarten balk, in 't midden versierd met een naar rechts gewenden hertenkop van zilver. Tusschen beide familiën heb ik geen verband kunnen ontdekken.

De Betuwsche familie schijnt haren naam te ontleenen aan een in 't Kleefsche gelegen dorp Niel. Reeds in 1233 wordt Adam van Niel genoemd als getuige bij een verdrag tusschen Otto van Gelder, en het kapittel van Emmerik (1). Een naamgenoot vàn dezen, die in het midden der 14e eeuw leefde, voerde in blaauw een zilveren balk. In 1354 is Arnt van Niel, knape, borg voor Johan graaf van Cleve (2). In 1412 is Daem van Niel ambtman te Cranenburg (3). Hij moet een tijdgenoot geweest zijn van den persoon waarmede de genealogie van dit geslacht begint, t. w.:

I. Rutger van Niel, die zich vermoedelijk in de Neder-Betuwe vestigde, en als stamvader mag worden aangemerkt van Aelbert van Niel genoemd 1472, Reinier van Niel genoemd 1492, Ott van Niel, gerichtsman in de bank van Kesteren, genoemd 1552—1560, Adriaan van Niel, te Kesteren, genoemd 1559, en Brand van Niel Reinierszoon mede te Kesteren genoemd 1560—1565.

Rutger van Niel had een zoon:

II. Jan van Niel, die voorkomt in 1418 en wiens weduwe, juffrouw Mechteld, genoemd wordt te Tiel in 1431 als moeder van:

1°. Rutger, die volgt III.

2°. Heer Jan van Niel, priester en bedienaar van 't St. Catharina altaar in de St. Walburgskerk te Tiel 1432—1470.

3°. Margaretha van Niel, 1432.

4°. Wouter van Niel, 1432.

III. Rutger van Niel, genoemd 1418 en 1454 had een zoon:

Rutger, die volgt IV.

IV. Rutger van Niel had op zijne beurt een zoon, Gerrit, die volgt V.

V. Gerrit van Niel, genoemd te Tiel 1527, toen hij met zijne echtgenoot Geertruyd Steck Quirynsdr. zeker reeds hoog bejaard was, had de volgende kinderen:

1°. Rutger van Niel, wiens weduwe Willemke genoemd word 1530—1537 en die één zoon had:

A. Rutger van Niel Rutgersz., deken van O.-Lieve Vrouwe-Broederschap, genoemd 1530—1564, overleden vóór 1575.

2°. Quiryn van Niel, die volgt VI.

3°. Heer Frans van Niel, priester en rentmeester van de St. Maartenskerk te Tiel, 1528—1543.

4°. Luitgard van Niel, in 1528, echtgenoot van Johan Wolff, stamouders zoo het schijnt van de familie Wolff van Brakel. In 1553 was zij overleden.

5°. Jan van Niel, die volgt VIbis na zijn broeder.

VI. Quiryn van Niel, genoemd 1528, deken van 't Heilige Kruisgilde, overleed in 1556 in zijn huis in de Weerstraat te Tiel. Zijne weduwe Aleyt besprak den 28 April 1566 aan de Vrijdagsche armentafel in de St. Maartenskerk een jaarlijksche rente van drie gulden uit een huis in de Waterstraat te Tiel, dat ten gebruike zou blijven van hare dochter Gericke. Uit hun huwelijk werden geboren.

1°. Gerrit van Niel, die volgt VII.

2°. Rutger van Niel, die volgt VIIbis.

3°. Jan van Niel Quirynsz., genoemd 1557, huwde in 1561 Jonkv. Hendrika van Batenburch, die als kinderlooze weduwe voorkomt in 1565.

4°. Geertken van Niel, in 1565 echtgenoot van Herman Schoock, die zijn goed verkwistte. Zij overleed in 1566.

5°. Cornelia van Niel, echtgenoot van Dirk van Maesacker, die in 1589 overleden was.

6°. Balthazar van Niel, die volgt VII^ter.

7°. Ida van Niel, gehuwd met Goossen de With, over-

---

(1) Codex Hist., Utr. Gen. 1855, bl. 153.
(2) Oork. Id. » » 1853, » 179.
(3) Bondam, bl. 386—392.

leden vóór 1597, ouders van Hendrik en van Jan de With.

8°. Gericke van Niel, in 1556 genoemd als huisvrouw van Maarten Jansz.

VII. Gerrit van Niel, Quirynsz. komt het eerst voor in 1548, genoemd met zijn broeder Rutger onder de voorname ingezetenen van Tiel, die door Anderlech in 1574 werden opgeroepen, toen hij Tiel de Spaansche zijde wilde doen kiezen. In 't volgende jaar wordt hij als overleden gemeld. Hij bewoonde het goed den Hoefacker onder Tiel en was gehuwd met Jonkvr. Christina van Batenburgh, bij wie hij verwekte:

1°. Quiryn van Niel Gerritsz., buurmeester van Zandwijk, genoemd 1587 tot 1620, was gehuwd met Dirkske Tielman, dochter van Allard Tileman en Elisabeth van Noerden, waarbij: *a.* Allard van Niel, in 1634 uitlandig; *b.* Gerrit van Niel; *c.* Christina van Niel.

2°. Anna van Niel, in Januari 1575 gehuwd met Willem van Cattenburgh.

3°. Luitgard van Niel, trouwde in Maart 1585 met Hendrik de With de jonge, die den 18 Nov. 1590 werd doodgeslagen, achterlatende Gerrit, Hendrik en Margareta de With. Zij hertrouwde met Hendrik Frederiksz. in 1595.

4°. Frenske van Niel, huwde 7 Juni 1592 te Tiel met Pieter de Roever, zoon van Gerrit de Roever, en Christina van Veen, geb. 1565 en overleden 1637. Hij wordt eigenaar van het goed Hoefacker. Uit dit huwelijk o.a. Dirk de Roever, gehuwd met Maria van Cattenburch en Anna de Roever, gehuwd met Cornelis van Niel.

VIIbis. Rutger van Niel Quirynsz, in 1556 genoemd, met zijne vrouw Anna. Hij behoorde tot de aanzienlijkste ingezetenen van Tiel, (zie boven) en stierf 1575. Zijne kinderen waren:

1°. Quiryn van Niel, die zich te 's-Hertogenbosch vestigde, luitenant van den «Jongen Voetboog» werd en gehuwd was met Emerentia . . . Hij werd begraven onder een blauwe zerk met wapen in de St. Janskerk te 's-Hertogenbosch, 22 Sept. 1594. Hij had een zoon en een dochter.

A. Jan van Niel, overleden 22 Aug. 1666, gehuwd met Johanna Tholinck, overleden 25 Januari 1635; vader van: *aa.* Roeland van Niel, genoemd 1680, overl. 17 Sept. 1690 en bij zijn ouders begraven in de St. Janskerk te 's-Hertogenbosch, ongetwijfeld de stamvader van eene katholieke linie, *bb.* Juffr. Johanna van Niel, genoemd 1680.

B. Elisabeth van Niel, ongehuwd overleden.

2°. Gerrit van Niel Rutgersz.

3°. Luitgarde van Niel, huwde 1577 met Jan Bossus Jansz.

4°. Anna van Niel, gehuwd met Wolter Nooth.

5° en 6°. Remke en Willemke van Niel.

VII^ter^. Balthazar van Niel Quirynsz., in het witte kruis in de Weerstraat te Tiel, kwam in 1590 onder verdenking van zijn neef Hendrik de With te hebben doodgeslagen. Een langdurig rechtsgeding volgde, dat evenwel met zijn vrijspraak eindigde. Hij overleed 1615, na tweemaal te zijn gehuwd geweest Zijne kinderen waren:

1°. Quiryn van Niel, die volgt VIII.

2°. Aleid van Niel, genoemd 1624—1652, eerst gehuwd met Herman Egbertsz., burgemeester van Zandwijk, overleden vóór 1637, weduwnaar van Willemke van Schaerdenburgh.

3°. Marie van Niel in 1647 genoemd als weduwe van Ludolf Bouwens Jansz. en als echtgenoot van Huybert Vinck Jordensz. Zij leefde nog in 1668.

4°. Elisabeth van Niel.

VIII. Quiryn van Niel, brouwer te Tiel in 1594, overleden omstreeks 1625, huwde Margaretha van der Steegh, dochter van Mattheus van der Steegh, schepen te Tiel. Zij overleden in 1623.

Hunne kinderen waren:

A. Johan van Niel, diaken der hervormde gemeente in 1635, werd lid van 't Kramersgild 1636, overleden omstreeks 1639, was gehuwd met Maria de Vries, die hertrouwde met Jan van Mameren. Uit zijn huwelijk werd geboren Johan van Niel, nog onmondig in 1639, maar weldra gehuwd met Cornelia Udents, dochter van Anthonie en bij haar vader van drie kinderen, onmondig in 1668:

a. Jan van Niel, die in 1683 meerderjarig was. De twee anderen waren vermoedelijk:

b. Cornelis van Niel, te Gameren, wiens zoon Antonie van Niel vóór 1731 gehuwd was met Susanna Hollebeek, en bij zijne aanstelling tot klerk ter thesaurie extra-ordinaris te Amsterdam den 12 Februari 1743 het poorterrecht kocht. Hij werd in 1750 makelaar en overleed in Mei 1767. Zijne weduwe werd 2 Juni 1772 in de Wester-kerk begraven. Geertruida Maria van Niel, hierna te noemen, was wellicht hunne dochter.

c. Antonie van Niel, die zich als wijnkooper te Amsterdam nederzette en er 23 December 1686 het poorterrecht kocht. Deze Antonie schijnt zich later weder te Tiel te hebben gevestigd en vader te zijn van:

aa. Quiryn van Niel, koopman in huiden en leder te Amsterdam, deken van 't huidenkoopers en schoenmakers gilde, huwde te Amsterdam in Maart 1728 met Dorothea van den Bosch.

bb. Antonie van Niel, wonende op de Keizersgracht bij de Prinsenstraat te Amsterdam, gehuwd met

Johanna Magdalena Buth Jacobsdochter, die 12 Mei 1758 begraven werd in de Noorder-kerk, ouders van:

a. Jacobus van Niel, begraven O. Z. kapel 27 Juni 1763, gehuwd met Geertruida Maria van Niel, die hertrouwde met Jan Frederik Berith.

b. Aletta van Niel, begraven in de Nieuwe-kerk te Amsterdam 16 April 1767, gehuwd met Jan de Cerff, zoon van van Jan en van Dirkje Roelofs Swart,

en wellicht ook van:

c. Dr. Cornelis van Niel, Med. Doctor, gehuwd met Johanna Caecilia Vos.

d. Antonie van Niel, geb. in 1742, apotheker, begraven te Amsterdam in de O. Z. kapel 11 Nov. 1771.

cc. Maria van Niel, gehuwd met Gijsbert Mulders, ontvanger van de convooien en licenten te Batenburg, wiens weduwe zij wordt genoemd in 1743. Zij woonde toen te Nijmegen. In 1758 woonde zij met haren tweeden man Coenraad Beunninger te Rotterdam en aldaar begraven 11 Febr. 1780.

Jan van Niel en Cornelia Udents, waren beiden vóór 1668 overleden.

B. Cornelis van Niel, lakenkooper te Tiel en deken van 't Heilige Kruisgilde, later ook van 't Kramersgilde, weesmeester en stadsfabriekmeester, was vier malen gehuwd: 1° Anna de Roever, dochter van Pieter de Roever en van Francyne van Niel; 2° Maria van der Steegh; 3° Dirkske van Cattenburch, dochter van Hendrik van C. en van Dirkske de Man; 4° Elisabeth van den Kerckhoff, als weduwe genoemd in 1670.

Hij had zeker één zoon, Quiryn van Niel, genoemd 1676—1718.

C. Evert van Niel, deken van 't Kramersgilde en van St. Antonie broederschap, dijkmeester van 't Tielsche veld 1659, woonde in de Weerstraat van 1627—1680. Zijne vrouw was Margaretha Michiels, die hem vader maakte van vijf kinderen:

a. Quiryn van Niel, in 1666 lid geworden van 't Kramersgilde, deken 1670—1671, diaken bij de hervormde gemeente 1671.

b. Michiel van Niel, in 1671 lid geworden van het Kramersgilde.

c. Johan van Niel, in 1679 lid geworden van het Kramersgilde.

d. Josina van Niel, in 1718 echtgenoot van Lambert de Graeff.

e. Margriet van Niel.

D. Cornelia van Niel, genoemd 1645—1676. Eerst gehuwd met Marcelis van der Zandt, en na 1660 hertrouwd met Geurt Scheers.

VIbis. Jan van Niel, zoon van Gerrit van Niel en van Geertruyd Steck, werd genoemd 1526—1536, terwijl Christina als zijne weduwe voorkomt in 1539.

Hij had de volgende kinderen:

a. Geurt van Niel, in 1554 medeplichtig aan een vrouwenkracht bedreven door Willem van Avesaeth, waarvoor hij in boete werd geslagen van 50 gulden. In 1567 was hij rentmeester van Tiel. Hij overleed omstreeks 1578. Hij had een zoon Jan van Niel Geurtsz., in 1576 genoemd, die waarschijnlijk vader was van Geurt van Niel, die nog in 1635 leefde.

b. Rutger van Niel, genoemd van 1541—1582. Hij was kerkmeester der St. Maartenskerk 1560—1574. Deken van O. L. Vrouwegilde en van St. Marienbroederschap, en schepen sedert 1575. Uit zijn huwelijk met Margaretha van Herwerden Goossensdr. had hij:

aa. Jan van Niel, hopman in Spaanschen dienst, door de Staatschen gevangen genomen en door zijn vader voor 400 gulden losgekocht, was gehuwd met juffr. Catharina Pierlinck, wed. in 1603.

bb. Antonia van Niel, genoemd in 1572 als echtgenoot van Philips de Gier. Zij was dood in 1590.

cc. Dr. Jan van Niel, rechtsgeleerde, ordinaris raad in den hove des Furstendoms Gelder en des Graafschaps Zutphen, neemt als zoodanig zitting 20 Juni 1576. Hij leefde nog in 1587 en wellicht nog in 1596. Hij bleef kinderloos en liet zijn vermogen aan broeders en zusters kinderen na.

dd. Hermana van Niel, huwde 18 Mei 1536 met Gerrit Vriesch van Rhenen Dirksz., die burger werd van Tiel in 't volgende jaar,

Tot deze zelfde familie zullen ook wel behoord hebben de volgende personen die ik evenwel geen plaats in de geslachtslijst kon geven.

Cornelis van Niel, poorter te Gorinchem in 1504.
Robbrecht Willemsz. van Niel te Amsterdam 1636.
Lambert van Niel » id. 1664.
Jan Baptiste van Niel » id. 1732.
Julius Anthony van Niel Jansz. » id. 1748.
Aletta van Niel » id. 1765.
Jan Jeremias van Niel » id. 1765.
Cornelis van Niel, apotheker te Haarlem in 1724.

Hilleken van Niel, testeert te Tiel voor schepenen in 1653, daarin worden genoemd:

Jan haar broeder, zijn dochter Fijken.
Herman haar broeder, zijn zoon Johan.
Lysbeth hare zuster, gehuwd met Jacob......, ? waarbij vijf kinderen.

Johannes van Niel, uit Bommel, in 1709 ingeschreven als student te Leiden.

Anthony van Niel, burgemeester te Bommel in 1725.

Govert van Niel, pachter van den grooten Geldersche Tol te Bommel 1769—1784.

Bernardus van Niel, drost van Ravenstein 1729—1734.

Cornelis van Niel uit 's-Gravenhage, in 1743 ingeschreven als student te Leiden, in 1770 J^r^. M^e^. D^r^.

Philippus van Niel, uit 's-Gravenhage, in 1751 ingeschreven als student te Leiden.

Martinus Adrianus van Niel, uit 's-Gravenhage, in 1774 ingeschreven als student te Leiden, in 1790 J^r^. D^r^.

Bernardus Jodocus van Niel, drossaard van Megen, in 1733.

Catharina Johanna Adriana van Niel, vrouwe van Zuidewijn-Capelle, trouwde den 18 Juni 1756 te Megen Mr. Jan Gerrit Joseph Montens, zij overleed aldaar als zijn weduwe 18 Maart 1802.

Johannes van Niel, uit Megen, in 1743 ingeschreven als student te Leiden.

Antonius van Niel uit Megen, in 1781 ingeschreven als student te Leiden,

Bernard Everwyn Christiaan van Niel, uit Putten, als theol. student ingeschreven te Utrecht 19 Sept. 1801, overleed als predikant te Vaassen 2 Dec. 1836.

Amsterdam. A. DE ROEVER NZN.

Gardes d'honneur (1813).

Dwangmaatregelen.

Naar aanleiding van het artikel van Mr. N. DE ROEVER AZ. over de Gardes d'honneur uit het Dep^t^. van de Zuiderzee in den vorigen jaargang van het *Algemeen Nederlandsch Familieblad,* werd ons de onderstaande brief ter plaatsing toegezonden, gericht aan Jonkheer Deutz van Assendelft, verblijf houdende op zijn kasteel Assumburg bij Heemskerk. Gaarne laten wij onder dankzegging aan den inzender den inhoud volgen, als belangrijk voor de dwangmaatregelen, die bij de onwillige Gardes d'honneur in toepassing werden gebracht.

Monsieur !

Je m'empresse de vous faire parvenir une lettre, que je viens de recevoir par le courier d'au jour d'hui pour mr. votre fils et pour vous mettre à même de juger de la rigueur avec la quelle on va traiter cette affaire, j'ai cru vous pouvoir donner les expressions du prefet dans une lettre que je viens de recevoir de sa part, quelques uns des gardes d'honneur designés et rebelles à mes ordres sont dirigés sur Metz par la gendarmerie et à pied de Brigade en Brigade la on décidera s'ils sont dignes d'être dans le Regiment des gardes d'honneur et probablement ils seront incorporés dans un Regiment des deserteurs et des refractaires pour y servir comme soldats.

Les pères des quelques uns de ces facheux seront mis à la disposition du gouvernement pour être enfermés indéfinitivement dans une prison d'Etat — le chatiment suivra de près la désobeissance — qu'on sache donc une bonne fois que l'autorité doit être respectée et que ce n'est pas en vain qu'on peut braver ses ordres et ses conseils."

Je suis persuadé, monsieur, que vous ne me saurez pas mauvais gré de l'information que je mets sous vos yeux; je le suis également que vous n' aviez pas besoin de connaitre au juste les positions qui suivraient la désobeissance, mais la crainte que le moindre desagrement arrive à mes administrés — surtout à des Familles respectables comme la votre — m'a porté à vous donner cette communication inofficielle. Je vous prie monsieur de me dire en deux mots si je puis assurer mr le prefet de l'obéissance de mr votre fils par le porteur de la presente qui a ordre d'attendre votre réponse.

J'ai l'honneur d'être avec les sentiments d'estime et d'une considération parfaite.

Monsieur!

Votre très humble serviteur

à ALKMAAR, le 16 Juin 1813. (get).

G. F. VERSCHUIR (1).

Bijdrage tot de kosten van uitrusting van een Garde d'honneur.

Het onderstaande geeft ons een denkbeeld van de onkosten, die verbonden waren aan de uitrusting, etc. der Gardes d'honneur. De origineele stukken berusten in het Zaanlandsch Archief van wijlen den heer J^b^ Honig Jsz. Jr., in leven burgemeester te Zaandijk en zijn afkomstig van Mr. Jacob Cornelis Honig, geb. te Zaandijk 11 Mei 1786, zoon van Cornelis Jacobsz. en van Moertje Ongelaar, naar wie hij zich ook genoemd heeft Mr. J. C. Honig Ongelaar. Hij schijnt zich geheel vrijwillig op eigen verlangen in het corps der Gardes d'honneur te hebben begeven. Uit niets is mij gebleken dat hij als zoodanig is opgeroepen, terwijl hij ook niet genoemd wordt onder de Gardes, die uit het Dep^t^ van de Zuiderzee uittrokken, ofschoon hij door zijn woonplaats daar toch toe behoorde. Het wordt bevestigd door een familieaanteekening, waarin melding gemaakt wordt van de oproeping, die hij met een 15 tal der meest aanzienlijke jongelieden van Zaandijk ontving om te Haarlem voor de Nationale Garde te loten. Mr. J. C. Honig werd echter daarvan vrijgesteld, «uithoofde hij zich in den Haag als Garde d'honneur had *aangegeven*». Hij ver-

(1) Gijsbert Fontein Verschuir, onderprefect te Alkmaar. Zie over hem o. a. C. W. BRUINVIS, *Het Patriotisme te Alkmaar,* blz. 139 en 162.

trok den 26en Mei naar deze stad, juist op den dag, dat zijn oudere broeder zich in het huwelijk had begeven. Wat Honig tot het besluit als Garde dienst te nemen heeft geleid, heb ik niet kunnen nagaan. Wellicht staat het in verband met het juist gedempte Oranje-oproer te Zaandam, bij welke gelegenheid hij de zeven personen, die als hoofdschuldigen waren gevat, heeft verdedigd. Slechts van één dezer mocht hij het leven redden; over de anderen werd het doodvonnis uitgesproken, dat naar men zegt, reeds vóór de verdediging was geveld. Dit had den 25 April plaats en zeer kort daarop moet hij zich reeds tot Garde hebben laten inschrijven. Tenminste volgens onderstaande rekening werd hem reeds den 15 Mei daaraanvolgende een uniform geleverd:

15 Mei 1813.

Een complete Garde d'honneurs Uniform van Extra Fijn Laken gelevert	ƒ	250.—.—
Een Ordonnantie Vest gemaakt. . . .	„	3.—.—
16 Ellen vierkante Tres à 3 st. de El . .	„	2.8.—
3¼ El gallon. . . . „ 4 „ „ „ .	„	14.—
6¼ dozijn knopen . . „ 8 „	„	14.—
⅞ El Rood Laken. . „ ƒ 16 „ „ . .	„	15.15.—
Vest Voering en Rugge	„	1.12.—
Een Bonnet Polis gemaakt met verschot van de voering	„	2.—.—
Een El gallon	„	4.—
16 Ellen Figuur Tres.	„	1.4.—
Een Bonte rand.	„	2.—.—
6 Linne Onderbroeken met verschot van 't Lindt (?)	„	4.4.--
12 Ellen Wit Fijn Linnen à ƒ 1.2 . . .	„	13.4.—
Een Rij Pantelon vermaakt en rode streepe opgeset met verschot van 't Laken. .	„	2.4.—
De Uniform Chevrons als Marechal de Logis opgeset.	„	3.10.—
Zegel . . .		3.—
S°	ƒ	304.13.—

Den 31 Mei vertrok hij met een detachement van 40 Gardes over Rotterdam naar Breda en vervolgens naar Metz (1). Denzelfden dag schreef hij zijn vader, dat hij op diens kosten een paard had gekocht, hetwelk met f 400.— moest betaald worden. Van de betaalde équipementskosten is slechts één kwitantie meer te vinden, groot f 120.—, ter voldoening van den tweeden termijn, zijnde geteekend F. de Bas Wz., Thesaurier en gedateerd 22 Jun 1811, hetwelk zal moeten zijn Juni 1813. Namens den ontvanger-generaal van het Dept van de Monden van de Maas in den Haag, werd door diens collega van het Dept van de Zuiderzee, den heer Bicker, aan Honig's vader te Zaandijk per missive van 18 September 1813 verzocht, hem per eerste gelegenheid 25 francs te betalen voor een «sabre a la Hussarde» door den heer J. C. Honig Ongelaar, garde d'honneur, aangekocht, waarvan de kwitantie 24 September daaraanvolgend is gedateerd en geteekend Bicker. Verder is nog een uniform rekening aanwezig van een zekeren Aubert «maître tailleur au 2e Regiment des Gardes d'honneur», die hier volgt:

A. Mr. Honig, Mal de logis au dt Regiment.

Savoir,

Un dolman, soie & argent	ƒr	175.—
Un Gillet rouge, uni	„	30.—
Un Gillet tressé	„	75.—
Garniture à un pantalon rouge, soie & argent	„	75.—
Une redinguotte	„	120.—
Un bonnet de police	„	30.—
Un pantalon large de drap verd	„	75.—
Un pantalon de cheval gris pour le domestique	„	48.—
Un habit gris pour le domestique	„	48.—
Total . . .	ƒr	616.—

hetgeen maakte 293 gulden Hollandsch.

Aan «Monsieur le Comte, chapellier à Metz», was hij nog een rekening schuldig van 116 francs of 58 guldens Hollandsch, voor welk bedrag hij een wissel op zijn zwager Simon Jut van Zaandam had getrokken, gedateerd 18 November 1813, welke den 29 van dezen maand met betaling vereerd werd. Tot zoover de papieren van Mr. J. C. Honig als Garde d'honneur. Hoe en wanneer hij wederom in Holland teruggekomen is, is mij onbekend gebleven. Maar dit zal wel in den zelfden tijd geweest zijn waarin de terugkomst der meeste Gardes plaats had, nl. in de eerste maanden van 1814. Wij vinden tenminste zijn naam genoemd met twee andere heeren uit het kanton Zaandam, onder de 600 notabelen of aanzienlijken in den lande, die gekozen waren om te stemmen over de al of niet aanneming der eerste grondwet, hetwelk plaats had den 29 Maart 1814.

Mr. J. C. Honig is tevens bekend als tooneelschrijver (1), één zijner tooneelstukken is in den schouwburg te Amsterdam opgevoerd geworden. Ook hanteerde hij de teekenstift niet onverdienstelijk.

Hij heeft niet lang mogen leven. In 1825, den 3 September overleed hij te Zaandijk in den ouderdom van 39 jaren, nalatende zijn weduwe Matthea Bernardina Catharina Gevelaer, met wie hij 23 April 1818 te Hellendoorn in Overijsel was gehuwd en twee kinderen.

Medegedeeld door G. J. Honig.

(1) Zie Jorissen, *Bijdragen Omwenteling van* 1813. *Gedenkschriften* van Donker Curtius, blz. 116.

(1) Zie van der Aa. *Biographisch Woordenboek.*

Register van 't aengeven van begraven te Overschie.

22 Juli 1702. Aengegeven het lijk van Cornelis van Campe, schepen tot Overschie.

2 October 1702. Idem van Pieter de Crocq, schoolmeester.

18 September 1703. Id. van Johannes van Lodensteyn.

27 Augustus 1704. Idem van d'H[r] Johan van den Heuvel.

21 November 1704. Idem van Adrianus Heemskerk.

13 September 1705. Idem het kint van d'H[r] van Wassenaar.

5 November 1706. Idem van d'H[r] Nicolaas Coornwinder, out capiteyn ten dienste deser lande.

25 November 1706. Idem Magdalena van Lodensteyn, huysvrouw van de H[r] Mr. Gerard Sanne, secrets. tot Overschie.

28 Mei 1707. Idem Pieter van der Wilt, Chirurgijn.

28 Juni 1708. Idem van Juffr. Magdalena van Rijn, Wed[e] van Johannes van Lodensteyn.

24 Januari 1709. Idem Juff[r] Margarijta van Yck.

22 Juli 1709. Idem Gerrit de Vroom, Chirurgijn.

20 October 1709. Idem D[s] Christophorus Haax, gewesene predicant tot Roon.

24 October 1710. Idem Johan du Crocq.

7 Januari 1711. Idem d'H[r] M[r]. Gerard Sanne. In sijn leven Secrt[s] van Overschie in den Hogenban.

13 Augustus 1712. IJsbrand Heemskerk geeft aan het lijk van zijn vrouw, Leuntje Heemskerk.

3 Mey 1713. Idem het lijk van d'heer Arnoldus van Herselen, in sijn leven geweest zijnde majoor ten dienste van de Staet der Vereenigde Nederlanden, ongehuwd, vervoerd na de Kethel.

30 Januari 1714. Idem de H[r] Hendrik van den Heuvel in sijn leven geweest zijnde Capiteyn van 't Ed. mog. Collegie ter Admiraliteyt op de Mase.

27 Februari 1714. Idem vrouwe Petronella Callenburg in haar leven Wed[e] wijlen d'H[r] Hendrik van den Heuvel, in sijn leven geweest zijnde capiteyn van 't Ed. mog. Collegie ter admiraliteyt op de Mase.

19 Maart 1714. Idem Aaltje Joppe Roest, huysvrou van Jan Rodenburg.

14 Mei 1717. Idem IJsbrand Heemskerk.

25 October 1719. Idem Anna Verschoor, in haar leven huysvrou van Adriaan van de Reyt.

1 Maart 1720. Idem Juff[r] Susanna Sickinga, huysvrouw van Olivier van der Cloete.

1 November 1720. Idem een dood kintje van de heer J. Engelijng, Leuytenant van de artelery deser lande, zijnde het kintje in de Schuyt tusschen Rotterdam en Overschie overleden.

1 Februari 1721. Idem d'heer Abraham Pijl.

20 December 1723. Idem Jacomina van Westerhout, wed[e] van D[s] Abraham Pijl.

13 Juli 1724. Idem Elisabeth Samson in haar leven wed[e] van Adriaan van der Duyn.

9 November 1725. Idem vrouwe Maria van der Laan, wed[e] van de heer Johan van den Heuvel.

11 Maert 1726. Idem Juff[r] Engeltie Engele, in haar leven wed[e] van D[s] Pieter Borreman in sijn leven predikant in de Ketel.

12 Maart 1726. Idem Juff[r] Helena van Heel, wed[e] van Johan Donraat.

5 September 1726. Id. D[s] Johan Stampioen, is nooyt getrout geweest, vervoert na Rotterdam.

19 September 1727. Idem Catharina Cornelis Paridon, in haar leven huysvrouw van Clase van Noorden.

26 Januari 1728. Idem Maria Renaut, wed[e] van Pieter du Crocq.

13 Juli 1728. Idem vrouwe Lucretia van Harzele, in haar leeven wed[e] van den heer Mr. Jacob Muys de Brauw, vrouwe van Kethel en half Spaland, overleden alhier, en zullende vervoert worden na de Kethel, om aldaer te worden begraven.

16 Juli 1731. Idem Anna Renaut, wed[e] van Hendrik van Rijn.

31 December 1732. Idem Juffr[r] Cornelia Doetmijnnuyt, wed[e] van Antony van Heel.

5 October 1733. Idem het kint van George Jacob Laurillart dit Fallot.

22 December 1734. Id. Niesje Swanenburg, in haar leven huysvrou van Arnoldus van Rhijn.

10 Januari 1735. Id. Cornelia Jacoba Catharina van der Duyn ongehuwd, vervoert na Rotterdam.

27 Maart 1738. Id. Johanna Maria Pennins, huisvrouw van Gerrit Masius.

19 November 1739. Id. vrouwe Christina van Herselen in haar leven wed[e] van de heer Mr. Abraham van de Werken. Vervoert na Rotterdam.

7 October 1740. Id. de heer Hermanus Ziegel.

18 November 1740. Id. de Heer Hugo du Bois (ter zijde staat): Vermits de Heer du Bois zijn domicilium binnen Rotterdam was hebbende, en alhier op zijn buytenplaats is comen te overlijden en na de plaats van zijne Residentie gevoert, is des wege geen vervoerregt subject.

3 Juni 1741. Id. Pieter Heemskerk.

7 November 1741. Id. Bartholomeus de Beye, nooit getrouwt geweest.

12 April 1742. Id. Anna van Harmelen, in haar leven wed[e] van Cornelis Comans.

6 Maart 1743. Id. 't zoontje van Kornelia van der Graaff, verwekt bij Adriaan van Konijnenburg, hertrouwd met Tobias van Woeringen, eerste beleender in de Leenbank, overleden te Rotterdam om hier te worden begraven.

11 Maart 1745. Id. Juff[r] Sophia Rijkhals, in haar leven huysvrouw van de heer Andries de Veth, vervoert na Rotterdam om daar te worden begraven.

15 Juni 1745. Id. Juff^r Maria Priese, in haar leven huysvrouw van Johannes Petrus Roelands.

4 Mei 1746. Id. Gerrit Masins.

9 December 1746. Id. Juffr^r Anna Liefting, wed^e Kervel, vervoert na Delft om aldaar begraven te worden.

2 Januari 1748. Id. Anna Comans, nooyt getrout geweest.

28 Januari 1750. Id. Leendert de Raet.

14 November 1750. Id. Charles Richardin.

5 Maert 1751. Id. dood kint van Gerbrant Stam, wonende in 's Hage, genaemt Anthonia Stam in Hogenban overleden.

20 December 1752. Id. De heer Andries Vet om vervoert te worden na Rotterdam.

17 April 1754. Id. d'heer Gerardus Hendericus Blanken, predicant alhier.

3 December 1756. Id. Juff^r Anna van Rhijn.

15 November 1757. Id. de heer Hen^k Comans Not^s te Overschie.

2 Januari 1758. Id. Aafje Claasse Speelman, wed^e van van Ary Jans van der Tooren.

17 Maart 1759. Id. Juff^r Maria van Warmond in haar leven laatst wed^e van Jacob van Agten.

19 Maart 1760. Id. Juff^r Erkje van Harmelen, wed^e van wijlen de heer secretaris Hendrik Comans.

10 Juni 1760. Id. Arnoldus van Rhijn, oud-secret^s alhier.

18 Mei 1761. Id. Juff^r Sara Boxmans, wed^e D^s Henricus Fliening.

19 Aug^s 1761. Id. van Juff^r Grietje van Campen, ongehuwd.

10 September 1761. Idem Leentje Jacobs van Duyn, Wed^e Jacob Bijstervelt.

21 Februari 1765. Idem Johannes Petrus Roelands.

17 Juni 1765. Id. Charles François Fossaty.

1 October 1765. Idem Maria Groenevelt, huysvrouw van Pieter Nieuwenhuysen.

17 April 1766. Idem Mevrouw Susanne Bormans, Wed^e van de Luit-Coll. van Es.

27 December 1766. Idem de zoon van de heer Dirk Messchaert, vervoert na Rotterdam.

3 Juli 1767. Idem Juff^r Catharina van der Heym, Wed^e van Izaack de Crane.

16 Augustus 1768. Idem Juff^r Maria du Crocq.

9 Januari 1769. Idem Juff^r Magdalena du Crocq, huisvrou van Monsr Hendrik Hoefmans.

2 October 1770. Idem Vrouwe Elisabeth Rees, wed^e wijlen de heer Archibald Hamilton, zullende van Sterrenburg worden vervoert na Dordrecht.

18 October 1771. Idem Maria van Casteele, wed^e van Christiaan de Visser tot Rotterdam overleden, sullende alhier worden begraven.

16 Maart 1772. Idem vrouwe Maria Roeff, douairière den Staten Generaal van Eytsma.

1 December 1772. Idem de heer Christiaan van Oirle, vervoert na Rotterdam.

11 December 1772. Idem mejuff^r Elisabeth Muyt, wed^e van de heer Willem de Wys.

15 September 1775. Idem d'heer Wm Matugnon, overleden te Rotterdam, alhier begraven.

27 December 1776. Idem vrouwe Hendrina van der Kemp, wed^e wijlen de WelEd. Gestr. heer en Mr. Gerrit Hermanus Oosterdijk, in leven veertigraad en weesmeester der stad Delft, vervoert na Delft.

5 November 1778. Idem D^s Albertus Lentfrink.

9 Mei 1779. Idem de WelEdele heer Georgius Alexander Lentfrink.

18 Mei 1781. Idem Ludowicus van Allem, koopman op de Geldersche Kaay te Rotterdam, aldaar overleden, alhier begraven.

30 Juli 1781. Idem Cornelis Zonne, man van Cornelia Gordon, op de Schie, onder Cool overleden.

5 November 1781. Idem Susanna Helena Droge, wed^e van Ernst Philip Petri tot Rotterdam overleden, alhier begraven.

30 October 1782. Idem Helena Rocquette, vrouw van Joh^s Eck op de Leuvehaven tot Rotterdam overleden, alhier begraven.

30 December 1782. Idem Maria Jacoba Lentfrinc tot Amsterdam overleden, alhier begraven.

2 Januari 1783. Idem Cornelia Gordon, wed^e Cornelis Zonne, op de Schie onder Cool overleden.

12 Maart 1783. Idem de heer Nicolaas de Lack.

30 October 1783. Idem de heer Mattgijs Killenaar.

13 November 1783. Idem de heer Johannes Kooy, in leven Secret^s van Overschie en Hogenban.

5 Maart 1784. Idem de heer Cornelis van Beek.

10 September 1788. Idem de heer Mr Izaak van Alphen, in sijn Ed. leven oud-burgemeester van Rotterdam, alhier op zijn Ed. buitenplaats «Schieleven» overleden, vervoert na Rotterdam.

25 Mey 1789. Id. vrouwe Theodora Keyser, eerst wed^e van de heer Pieter van Zon, laatst van de heer Mr. Christiaan Reynier van Groenendijk, alhier op haar Ed. Buytenplaats «de Tempel», overleden, vervoert naar Gouda en aldaar begraven.

19 December 1789. Id. Sara van Noorden, in haar Ed. leven wed^e van de Wel Eerw. Heer Georgius Alexander Lentfrink, te Dordrecht overleden en alhier begraven.

1 Februari 1790. Id. Mejuff^r Adriana Kriek, laatst wed^e van Matthijs van Heel.

1 October 1790. Id. Mejuff^r Mensje van Heel, huisvrouw van de heer G. van Heel.

30 September 1791. Id. de heer Andreas Losel.

Overschie. A. VERSCHOOR.

Kwartieren van Mr. François Aernout Druyvesteyn.

Mr. Jacob Druyvesteyn, geb. in Januari 1612, sterft 13 October 1691, raad in de vroedschap te Haarlem, schepen, burgemeester, gecomm. in de generaliteitsrekenkamer, bewindhebber van de O. I. C., gecommitteerde raad, wees-, artillerie- en kerkmeester, kapitein en kolonel der schutterij, hoogbaljuw van Kennemerland, huwde 5 Juli 1639 Wilhelmina Coymans, geb. in 1619, st. 24 Nov. 1680.

François Wouters, sterft 10 December 1661, burgemeester te Haarlem, huwde in 1627 Maria de Haan, geb. in 1603.

IJsbrand Dickx, sterft 20 November 1681, schepen te Haarlem, huwde Maria van der Camer, geboren in 1613, sterft 16 Februari 1679.

Johan de Neufville, geboren te Frankfort a/M 6 November 1613, overleden te Amsterdam vóór 1665, huwde Elisabeth van der Waeyen, geboren in 1626, overleden vóór 1665.

Mr. Aernout Druyvesteyn, geboren te Haarlem 6 Februari 1641, sterft aldaar 14 Augustus 1698, secretaris, vroedschap, schepen en burgemeester te Haarlem, gecommitteerde raad, id. ter admiraliteit, id. ter vergadering der staten-generaal, kerkmeester, weesmeester, kapitein der schutterij, artilleriemeester en kolonel, huwde 1° 14 Augustus 1668 Maria Wouters geb. in April 1640.

Mr. Diederik Dickx, geboren in 1650, sterft 22 September 1719, schepen en burgemeester te Haarlem, hoogheemraad van Rijnland, gecommitteerde in de Staten-generaal en hoogbaljuw van Kennemerland, huwde 1° te Haarlem 21 November 1680 Catharina de Neufville, geboren in 1657, sterft 6 October 1683.

Mr. François Druyvesteyn, geboren te Haarlem in December 1672, sterft te Haarlem 16 Januari 1704. Raad in de vroedschap te Haarlem, commissaris in de kleine bank van justitie en schepen, huwde 23 April 1702

Maria Dickx, geboren 14 October 1681, sterft 15 Mei 1727.

Mr. François Aernout Druyvesteyn, geboren te Haarlem 8 Juli 1703, sterft te 's-Gravenhage 25 November 1748, schepen te Haarlem, commissaris van de kleine bank van justitie, vroedschap, hoogheemraad van Rijnland, kapitein der schutterij, commissaris ter dagvaart, kerkmeester, weesmeester, thesaurier en gecommitteerde raad, huwde te Haarlem 23 Mei 1728 Henrietta Jacoba Gerlings, geboren te Haarlem 27 Februari 1704, sterft aldaar 12 Mei 1751, regentes van het oude mannenhuis te Haarlem, dochter van Mr. Herman en van Henriette Schas.

De wapens der Zaanlandsche gemeenten.
Het wapen van Jisp.

Het dorp Jisp wordt meestal in één adem genoemd met Wormer, waaraan het ten N. O. grenst. Zijne geschiedenis, opkomst, bloei en achteruitgang komen dan ook in vele opzichten met die van Wormer overeen. Beide gemeenten waren tot 1439 kerkelijk vereenigd, in welk jaar de scheiding plaats had, daar Jisp een eigen kerk verkreeg. In de korte beschrijving van het dorp, vóór de wapenbeschrijving van Wormer gevoegd, hebben wij gezien, dat Jisp weleer ook in het wereldlijke met Wormer is vereenigd geweest. Bij den verkoop der heerlijkheden in het jaar 1729 werd ook Jisp het eigendom der regenten en wel voor een som van f 10000. Zooals reeds bij Wormer gemeld is, hebben beide dorpen tegenwoordig denzelfden burgemeester tot hoofd.

I.
De Oorsprong.

Het wapen van Jisp is tegenwoordig: *In een blauw veld een gouden lepelaar, staande op een grond van hetzelfde.*

Wat is de oorsprong van den lepelaar als wapenfiguur in het wapen van het dorp Jisp? Dit is ook een der punten, die in de *Zaanlandsche Arcadia* van SOETEBOOM worden behandeld.

De schrijver die in zijn *Arcadia* zich zelven Ambiorix noemt, bevond zich met zijn vriendin Russellania en zij was hem meer (1), benevens zijn vriend Nicolaas van de Sed en diens gezellin, die den naam Dorothea draagt, op het platte dak van «het wapen van Amsterdam», één der herbergen op den dam, die den Zaanstroom in Voor- en Achterzaan scheidt en van welke hoogte men een groot deel van den omtrek kon overzien, wiens oudheid en geschiedkundige bijzonderheden voornamelijk het tafelgesprek van dit viertal uitmaakten.

«Waerom gebruycken die van Jisp een lepelaar tot hun Wapenteycken?» Met deze vraag richtte zich Russellania eensklaps tot haar alwetenden vriend, toen deze hun een beschrijving van de voormalige Jisperkerk had gegeven. En Ambiorix, de Waarmond uit andere Arcadias, als steeds bereid zijn kennis mede te deelen, antwoordde op zijn gewone eigenaardige wijze: «Gij vraegt ter bequamer tijdt, want even was ick van meeningh daer af te handelen».

Het wapen «seght men» is afkomstig van de lepelaren, die de bewoners van Jisp, en voornamelijk in het Oosteinde van het dorp in groote hoeveelheid »tot hen lieden vermaek» plachten te houden, evenals men elders ooievaars voor liefhebberij verzorgt. Dat ze juist in het Oosteinde zoo veelvuldig voorkwamen ligt hierin, dat de Jispers aldaar zich meest met de visscherij op de kleine wateren geneerden en met het verval van «kleyne aal, spieringk, pos, bley, gruntel, en diergelyck» konden de lepelaars op een gemakkelijke en goedkoope wijze worden gevoed, «dewijle dat die vogelen na dat aas zeer begeerigh zijn». Deze dieren alzoo hier overvloedig gehouden wordende, heeft naar verhaald wordt aanleiding gegeven tot het wapen van Jisp, «hetwelke sij overal in hunne vlaggen en wimpelen omme voeren.»

Ziet hier wat ons door SOETEBOOM en na hem door VAN OLLEFEN (1) en JB. HONIG JSZ. JR. (2) over den oorsprong van het Jisper wapen wordt medegedeeld.

HONIG eindigt zijn artikel met deze woorden, waarmede wij ons geheel kunnen aansluiten: «Of dit werkelijk het geval is, kunnen wij niet beslissen. De oude schrijvers geven eenparig dien oorsprong op en het is ons niet mogen gelukken iets anders daaromtrent te kunnen vermelden».

II.
Het gebruik in zegels en afbeeldingen.

Wanneer is echter dit wapen in gebruik genomen? Een bepaald antwoord kan ik daarop niet geven. De oudste voorstelling van het wapen heb ik gevonden op een zegelstempel, die in 1570, dus in hetzelfde jaar vervaardigd is als die van Wormer, hiervoor beschreven (3). Het is een zilveren cachet, in vorm en grootte gelijk aan dat van het dorp Wormer en daar ook het type van beide zegels hetzelfde is, zullen zij door dezelfde bekwame hand zijn vervaardigd. Deze gelijkvormigheid en dit zelfde jaarcijfer is, mijns inziens, een groot bewijs om de veronderstelling te wettigen, reeds bij Wormer geopperd (4) en nu hier herhaald, dat beide dorpen vóór 1570, zijnde zij in dien tijd tot één schoutambacht verbonden, geen zegel hebben gebezigd en dat van dit tijdstip af het gebruik van het wapen dagteekent.

Aan het cachet van de Jisper schepenbank is nog een kleiner, het zoogenaamde contra-sigillum of geheim zegel, met een zilveren kettingje bevestigd, dat in een schildvorm een latijnsche zinspreuk of devies te lezen geeft, nl.: Aeternitati: vigila: (waak tot in eeuwigheid). Het wapen op het zegel ziet er goed uit en bestaat uit een uitgeschulpt schild, waarin het wapenfiguur zich geheel vrij, zonder terras of grond bevindt. Wat den lepelaar zelven betreft, daar hij met gestrekte pooten voorgesteld is, is de stand niet bevallig, maar min of

(1) Hendrik Jacobsz. Soeteboom huwde 2 October 1645 met T. D. Russel.

(1) *Ned. Stad- en Dorpbeschrijver*, IV. Jisp, blz. 5.
(2) *Zaanl. Jaarboekje* 1844. HERALDICUS. Het wapen van Jisp, blz. 39.
(3) Wapen van Wormer. Zie blz. 21.
(4) Zie wapen van Wormer, t. z. p.

meer stijf. Het omschrift luidt S. Gysppense † Ad † Causas † (zegel voor de Jisper zaken).

Op de vraag: «hoe zijn de kleuren van het Jisper wapen?» luidt het antwoord evenals bij zoovelen onzer gemeentewapens: goud en lazuur. Van die der Zaanlandsche gemeenten deelt alleen Jisp met Wormer het lot van door den Hoogen Raad van Adel geverfd te zijn met de kleuren van het Rijkswapen (besluit 20 Februari, dagteekening van den brief 26 Juni 1816).

Tegenwoordig is de blazoenering zooals boven dit artikel is aangegeven en zooals men het ook in het werk van W. J. baron d'ABLAING VAN GIESSENBURG, *De Nederl. Gemeentewapens*, vindt afgebeeld. De grond waarop de lepelaar staat, is van lieverlede in het wapen opgenomen, en wel in den tijd toen de wapenkunde het ornamentale karakter begon te verliezen en men de heraldieke voorstellingen meer en meer naar de natuur ging afbeelden.

Hoe behooren de kleuren van het wapen van Jisp eigenlijk te zijn, is nu een vraag, waarmede wij ons dienen bezig te houden. En wegens de verschillende opgaven is het antwoord moeilijk te geven. VAN OLLEFEN blazoeneert een witte lepelaar op een rood veld, en HERALDICUS zegt hem dit na. Op het plaatje echter, dat de beschrijving van Jisp in VAN OLLEFEN'S werk vergezelt, is ook een kleine voorstelling van het wapen aangebracht. En wij vinden hier zeer duidelijk een horizontale arceering in het wapenveld aangegeven, zoodat dit dus een blaauwe kleur heeft.

Het is vreemd, dat SOETEBOOM bij zijn beschrijving der Zaanlandsche wapens, Westzanen alleen uitgezonderd, geheel over de kleuren zwijgt. Niet alleen is dit te bejammeren, maar men moet zich er ook over verwonderen, daar men hem niet geheel en al heraldieke kennis kan ontzeggen. Wanneer SOETEBOOM dit niet had verzuimd, had hij ons heel wat moeilijkheden bespaard! Wij dienen nu nog eenige andere gekleurde afbeeldingen van het Jisper wapen te bespreken en met elkander te vergelijken om daaruit de juiste kleuren te bepalen.

Boven de deur aan de vaartzijde van het fraai antiek raadhuisje met zijn drie trapgevels bevindt zich in een gevelsteen met het jaartal 1660, hetwelk dat eener herbouwing is, daar het gebouw reeds van ouder tijd dagteekent, een voorstelling van het dorpswapen met kleuren afgezet, zijnde een witte lepelaar met rooden bek en pooten op een blaauw veld. Niet onmogelijk zou het echter zijn dat het wapenveld vroeger een andere kleur heeft gehad en dat het in deze eeuw na het besluit van 1816 in lazuur is veranderd. De schildersbaas of diens knecht, met het beschilderen van het raadhuis belast, het bestaan van gouden lepelaars loochenende, zal het émail van dit dier in natuurlijke kleur gelaten hebben hetgeen tot heden zoo is gebleven. Wij willen hopen dat wanneer een volgend maal het gebouw, dat wij wenschen, dat nog lang voor het dorp gespaard moge blijven, weer eens de hand van den verver behoeft tot verkrijging van een nieuwer aanzien, dan meer aandacht zal worden geschonken aan de afbeelding en beschrijving van het wapen op het diploma van den Hoogen Raad van Adel, dat in de raadkamer tegen den muur hangt! Maar met het oog op het wapen in den gevelsteen is nog een andere zienswijze mogelijk. Het is niet onwaarschijnlijk, dat met het telkens overschilderen van dit wapen steeds de traditie van de juiste kleuren is gevolgd. In dit geval zou het vraagpunt opgelost zijn en behoorde het Jisper wapen te zijn: In lazuur een natuurlijke lepelaar. Te meer waarschijnlijkheid ontvangt deze onderstelling door de afbeelding van het wapen op de hoogst zeldzame en fraai uitgevoerde plaat van den optocht te Jisp den 7 November 1697 door de burgers gehouden ter viering van de Rijswijksche vrede. Het wapenschild bevindt zich alhier door een cherub vastgehouden rechts van den platten grond van het dorp, die in een der bovenhoeken van de plaat op een draperie is aangebracht. Op het exemplaar dat in de Zaanlandsche verzameling berust en dat zeer fraai is gekleurd, is de lepelaar wit met rooden bek en pooten op een terras van bruin en groen. Het veld is blauw gekleurd zooals door de gravure was aangegeven. Op enkele plaatsen is nl. de horizontale arceering heel duidelijk te onderscheiden.

Op de plaat, die vervaardigd is van den optocht, door de inwoners gehouden bij de installatie van Prins Willem V als erf-stadhouder den 8 Maart 1766, is mede, hoewel in zeer kleine afmeting, het dorpswapen aangebracht, hetwelk op een lint rust boven de afbeelding van het dorp, dat een plaats onder de voorstelling van den eigenlijken optocht is gegeven.

Hier is het een natuurlijke lepelaar op een groen veld, en dit levert dus een belangrijk verschil met de voorgaande afbeelding op. Ik houd dit echter voor een misverstand, en wel op dezen grond. Op de ongekleurde exemplaren van deze plaat is in het bovengenoemd wapentje geen arceering aangebracht. Nu bevindt zich in de witte baan der prinselijke vlag, die van de kerk wappert naast het wapen van Oranje-Nassau, dat van het dorp gevat in een gouden cartouche. In het wapenveld bevinden zich de schuine lijnen, die in de heraldiek de groene kleur aanduiden; deze hebben echter geen betrekking op het wapen maar zijn eenvoudig de schaduw van het wapperende vlaggendoek. Zeer waarschijnlijk is het dat dit de aanleiding geweest is, dat de colorist het wapenveld van groen heeft gemaakt, welke kleur wij nergens meer in het wapen van Jisp aangetroffen hebben.

Ten slotte wil ik nog één afbeelding noemen, hoe-

wel daar geen groote waarde aan te hechten is. In het Genealogisch en Heraldisch Archief berust een exemplaar van de titelplaat van de *Handvesten en Privilegiën van Kennemerlandt* in 1664 uitgegeven door den Wormer burgemeester W. G. LAMS, waarop de wapens der Kennemer dorpen zijn afgebeeld. Op dit exemplaar zijn toevallig de meeste van deze door een vroegeren eigenaar gekleurd en is dat van Jisp door hem een blaauw veld gegeven, terwijl de lepelaar ongekleurd gelaten is. Wanneer men dit alles nog eens nagaat, dan mag men het voor vrij zeker aannemen dat het wapen van Jisp oorspronkelijk was in een blauw veld een natuurlijke lepelaar, eerst vrij in het schild, later staande of loopende op een terras van het zelfde.

Wat nu de zegels van de gemeente Jisp betreft, dan komt ons het eerst voor, behalve het oude cachet van 1570, dat van 1812, uit den tijd der inlijving bij Frankrijk, toen Keizer Napoleon het gebruik der gemeentewapens had verboden. Het heeft de gewone vorm en voorstelling, die men ook elders aantreft, nl. de keizerlijke adelaar met den bundel bliksems in zijn klauwen en het omschrift: Mairie de Jisp. Dept. du Zuiderzee. In deze eeuw na de herstelling der gemeentewapens is een nieuw cachet vervaardigd met het wapen, volgens het diploma van den Hoogen Raad van Adel, hebbende tot randschrift: Plaatselijk bestuur van Jisp. De grootte is 2.8 cM. De Indian rubberstempel thans in gebruik, is hiernaar gemaakt, vertoont ten minste hetzelfde type en heeft hetzelfde randschrift. Op de gemeente-publicatiën wordt geen wapenafbeelding gebezigd.

Evenals boven den geeselpaal te Wormer zich het gebonden hoofd bevond, want deze bijnaam zal het Wormer-wapenfiguur wel altijd houden, troonde op het plein voor het raadhuis te Jisp ook de lepelaar boven een dergelijk strafwerktuig (1). Tegenwoordig is deze herinnering aan vroegere, meer ruwe tijden, toen de lijfstraffen nog in zwang waren, reeds lang verdwenen, maar daarmede tevens een getuige van de dagen van weleer, die in zoo vele opzichten een schoone en gouden eeuw voor Jisp waren. Toen was haar naam door geheel de vereenigde provinciën niet alleen, maar ook over de grenzen, tot Rome toe, bekend als de plaats waar de geneeskunst op zoo wonderbare wijze langer dan een eeuw achtereen door de leden van één geslacht «de Ledezetters» werd beoefend, die met hun «harde Vingers en Handen», met hun «IJseren Duym» kreupelen en kranken genazen, zoodat deze van heinde en verre kwamen om in het dorp Jisp hun herstelling te zoeken en meestal te vinden (2).

(1) VAN OLLEFEN *Ned. Stad en Dorp beschrijver*, IV, blz. 9.

(2) Zie over de Ledezetters te Jisp, Jb. HONIG Jz. Jr., *Hist. Oudh. en Letterk. Studiën* I., blz. 1 en P. H. WITKAMP, *De Leedsetters, voorgangers van Dr. Mezger*, in *Eigen Haard*, 1884, blz. 493.

In die dagen en nog lang daarna beleefde het Kennemer dorp een tijd van bloei en groote welvaart; nijverheid, handel en scheepvaart vermeerderden den rijkdom der burgers en een patriciaat werd onder hen gevormd. Wij vinden in het kleine kerkje op hun grafzerken hun namen en de merkteekenen of emblema's waarmede zij zich zelven of hun geslacht onderscheidden, of zelfs hun wapenschilden, soms voorzien met helm, cimier en dekkleeden! En bij het aanschouwen van die blazoenen en het lezen van die namen en de waardigheden, welke door hen, die ze voerden, bekleed waren, komen gevoelens van weemoed bij ons op, want die geheele aristocratie van het oude Jisp, als wij dit woord bij dit dorp mogen gebruiken, is verdwenen, hetzij door uitsterven of door verplaatsing naar elders, en al die vele namen van Ploegh, de Lange, Mol, Bettelem, Neelen, Mannes, van Emden, Timmer, Ploeger, Boom, enz., zal men nu te vergeefs zoeken en met hen zijn de grootheid en het aanzien van het dorp voorbijgegaan. En het was of men een voorgevoel had dat Jisp eenmaal van dit standpunt zou dalen, en of men elkander toeriep voor dit verval te waken! Was niet een der deviezen in den optocht van 1697 «In Weelde ziet toe!» en had de regeering zich niet tot kenspreuk gekozen: «Wees altijd waakzaam!» Maar te vergeefs, alle grootheid is in deze eeuw verdwenen en Jisp is tegenwoordig niets meer dan een eenvoudig landelijk dorpje, lief gelegen aan het water het Swet, te midden van geboomte en groene landerijen. Het element van den koopman en industrieel is op een paar uitzonderingen na te niet gegaan en de bewoners ontleenen hun bestaan hoofdzakelijk aan den landbouw en veeteelt en aan de visscherij op «de kleine wateren» evenals in de oude tijden van haar opkomst, toen nog de lepelaars overvloedig in het dorp te vinden waren!

(Wordt vervolgd).

GERRIT JAN HONIG.

Verheffingen in den adelstand.

Bij Kon. besluit van 19 December 1886 is de heer MARINUS PAULUS SMISSAERT met al zijne wettige nakomelingen in den Nederlandschen adelstand verheven, met het praedicaat van Jonkheer en Jonkvrouw.

Bij Kon. besluit van 2 Februari 1887 is de heer CHARLES LUCIEN MARIE SMISSAERT (ook genaamd SMISSAERT VAN DE HAERE) met al zijne wettige nakomelingen in den Nederlandschen adelstand verheven, met het praedicaat van Jonkheer en Jonkvrouw.

Behoort bij N° 2 van het Algemeen Nederlandsch Familieblad, IVe Jaargang, 1887.

Wapengravure van Lucas van Leyden.

Gravure het wapen van Leiden, volgens Lucas van Leyden.

(Hierbij een plaat).

Wellicht bestaat er in Nederland geen oudere gravure van een stedewapen, vervaardigd door een beroemd kopergraveur, dan dit, waarvan hierbij een afbeelding gaat, volgens het origineel, berustende in het Genealogisch-Heraldisch Archief. De vervaardiger Lucas van Leyden werd einde Mei of begin Juni 1494 te Leiden geboren. Hij genoot de eerste opleiding van zijn vader Huig Jacobsz., later van Cornelis Engelbrechtsen. Reeds op jeugdigen leeftijd was hij een niet onverdienstelijk schilder en hanteerde de graveernaald met veel talent. In 1520, op 27 jarigen leeftijd, bevond hij zich te Antwerpen, was aldaar ingeschreven in het St. Lucas gilde en had er omgang met Albrecht Dürer.

Volgens Dr. FRIEDRICH LEITSCHUH, *Albrecht Dürer's Tagebuch der Reise in die Niederlande*. Leipzig, 1884, blz. 190, was Lucas gehuwd met een dochter uit het adellijk geslacht van Boschhuysen, die hem, volgens dien schrijver, veel fortuin aanbracht, waardoor hij in staat werd gesteld kunstreizen te doen. In verschillende geslachtslijsten der familie van Boschhuysen wordt dit huwelijk echter niet vermeld.

Of hij bij zijn dood in 1533 ook kinderen heeft nagelaten, bleef ons onbekend.

De gravure behoeft waarlijk niet te worden toegelicht. Van de vijf medaillons, bevat het middelste het wapen van Leiden, de overige bevatten engeltjes, die heraldische attributen aanbrengen ter voltooiing van het hoofdwapen.

Daar deze gravure in het begin der XVI[e] eeuw vervaardigd is, mag men wel veronderstellen dat zij als eene eerste en oudste kan worden aangemerkt.

Is echter een onzer lezers eene vroegere in ons land vervaardigde kopergravure bekend, dan zal de aanwijzing daarvan hoogst aangenaam zijn.

A. A. V. v. O.

Boekbeoordeelingen en aankondigingen.

C. W. BRUINVIS. *Het Patriotisme te Alkmaar* 1781—1791. Alkmaar, Herm[s] Coster en Zoon, 1886.

De gevaarlijkste tijdperken voor den geschiedschrijver zijn wel die, waar partijzucht den boventoon voert. Ieder, die evenwel het verhaal leest, ons door den Heer Bruinvis geleverd over de woelingen der patriotten en prinsgezinden in Alkmaar, zal moeten toestemmen dat de schrijver in dezen zeer gelukkig is geweest. Wij ontvangen van het in de jaren 1781—1791 te Alkmaar gebeurde een getrouw verhaal, bijeengebracht uit diverse aanteekeningen van tijdgenooten, brochuren, resolutieboeken der stad en vele andere bronnen. Ofschoon het boek natuurlijk voor die van Alkmaar het belangrijkst is, zal de liefhebber en onderzoeker van de vaderlandsche geschiedenis in het algemeen zich de lezing volstrekt niet beklagen, daar het patriotisme te Alkmaar beschreven is geheel in verband met de gebeurtenissen, die toenmaals het geheele land vervulden, en de oude hoofdstad van Kennemerland zich meer dan eens op den voorgrond stelde.

Behalve *Inleiding*, *Besluit* en *Nalezing* bestaat deze studie van den heer Bruinvis uit vijf hoofdstukken: 1° *Het voorspel* (25 November 1780—14 Januari 1783) behandelt het ontstaan van de ontevredenheid benevens de redenen, waarom de Alkmaarsche Vroedschap met den Stadhouder in onmin geraakte. In het tweede door den schrijver *de Resolutie* genoemd (15 November 1782— September 1787) waarbij de patriottische partij in de vroedschap het roer in handen kreeg, wordt dit breeder uitgewerkt en ontvangen wij een eigenaardig kijkje in de raadszittingen van die dagen, toen de minderheid zich nooit neerlegde bij de besluiten van de meerderheid, maar dadelijk met aanteekening protesteerde. Van het derde hoofdstuk is de titel: *Het volk gewapend en aan het woord* (25 Juni 1783—20 Sept. 1787), waardoor de inhoud voldoende aangegeven wordt. Wij vinden in Alkmaar terug wat ook elders geschiedde. Een gewapend Burgergenootschap werd opgericht, dat excercitiën en wapenschouwingen hield, waaraan met gloeiende vaderlandsche toespraken vaandels werden overhandigd, enz. Ook de Alkmaarsche schutters trokken bij den inval der Pruisische krijgsmacht uit ter verdediging van Utrecht en ook zij verlieten deze stad evenals hun andere wapenbroeders na het verraad van den Rhijngraaf van Salm. Belangrijk is mede het optreden van het patriottische gezelschap onder de zinspreuk:

> Het burgerhart, aan deugd verpand,
> Klopt voor zijn stad en vaderland,

dat met het schuttergenootschap een niet onbelangrijken invloed op den gang van zaken had.

Hoe deze glorierijke dagen voor de patriotische partij door Pruisische overmacht voor een achttal jaren eindigden, wordt ons in de beide laatste hoofdstukken getoond, *Het oude hersteld* (16 Sept. 1787—28 Oct. 1788) en *De Prinslui aan het roer* (26 Aug 1788—19 April 1791).

Eenige noten met levensbijzonderheden van verschillende personen, die in die jaren een rol vervulden, leveren tevens voor den beoefenaar der geslachtkunde zeer gewenschte bijdragen. Een uitgebreid naamregister en inhoud vergemakkelijkt het gebruik van dit belangrijk boek.

Dr. P. SCHELTEMA, Arts te Sliedrecht, *Het leven van Frederik Ruysch.* Sliedrecht, 1886.

Ruysch neemt in de geschiedenis der geneeskunde een eervolle plaats in. Hij is een krachtige figuur, die ongelooflijk veel heeft gewerkt. Op drieëntwintigjarigen leeftijd opende hij in den Haag, zijn geboorteplaats, een apothekerswinkel, zonder daartoe bevoegd te zijn, in Mei 1661. Aangezocht om zijn «preuve», examen, te doen, verklaarde hij zich onmiddellijk daartoe bereid en werd den 17 Juni tot «confrer» in het apothekersgilde aangenomen. In December daarop huwde hij de achttienjarige dochter van den beroemden architect Pieter Post, Maria, die hem één zoon en verscheiden dochters schonk.

Hij wilde vooruit en verkreeg den 28 Juli 1664 den doctoralen graad in de geneeskunde te Leiden. Daar hij in den Haag bleef wonen, vertrok hij meermalen in den nacht naar Leiden, om de lessen te kunnen volgen. Op blz. 9 beroept de heer S. zich op Fontenelle om te bewijzen, dat de promotie te Leiden geschiedde. Edoch Ruysch zegt dit zelf, Epist. XV, 8.

Twee jaren later, 29 December 1666, werd hij te Amsterdam benoemd tot Voorlezer, praelector, der anatomie. Na den dood van den beroemden Hendrik Roonhuyse in 1672 werd hij «Statsvroevaer», d. i. «Voorleser voor de vroetwijven." Dezen Hendrik Roonhuyse verwarre men niet met zijn zoon Rogier, berucht door het «Roonhuysiaansche geheim». Volgens de Bree zou Chamberlin zijn geheim verkocht hebben aan onzen Ruysch, die het weder aan Rogier Roonhuyse overdeed. Vermoedelijk met een «winstje», daar Ruysch nog al op den penning zag.

De heer S. bewijst, dat Ruysch professor was in de Plantenkunde aan het Athenaeum te Amsterdam sedert 24 Maart 1685, en praelector in de ontleed-, heel- en verloskunde. Daar Ruysch zich zelven in 1674 anatomiae professor noemt, zullen zijn toehoorders hem als zoodanig hebben aangesproken en vandaar ook de dwaling, dat Ruysch de eerste professor in de verloskunde is geweest. Historisch is het feit, dat hij de eerste medicinae doctor was, die de verloskunde in Nederland doceerde.

De oogst zijner levensbijzonderheden valt schraal uit. Van zijn jeugd is alleen bekend, dat hij in een apotheek heeft gewerkt of vulgariter «gestaan». Van zijn ouderdom kent men de bezoeken van den grooten Haller, uit de *Tagebücher seiner Reisen nach Deutschland, Holland und England,* 1723—1727. *Mit Anmerkungen herausgegeben von* LUDWIG HIRZEL, Leipzig 1883. Dit werkje schijnt den heer S. onbekend te zijn geweest. Toch is het aangekondigd in het Tijdschrift voor Geneeskunde van 1883, blz. 501, door Dr. R. Krul. In dit referaat leest men, dat de student Haller driemaal te Amsterdam Ruysch heeft bezocht in 1725 en 1726. Hij woonde in de Roos (1) op de Bloemgracht, die uit de Prinsegracht «ontspringt», was hardhoorend, onderrichtte en werkte gaarne. Het verstand was door den ouderdom verzwakt, hoewel het oordeel en de geleerdheid nooit sterk waren geweest. Daardoor scheen alles wat hij zag hem nieuw en werd voor eigen vinding gehouden. Hij was blufferig, kleingeestig en kindsch. Hoewel zeer hoffelijk, toch tamelijk ingebeeld. Haller maakte ook kennis met een dochter van 28 jaar, «zimlich garstig». De huishouding bleek slecht: toen Dr. med. Bohlius, dien hij zeer mocht, zijn gast was, schafte hij «nichts als Stockfische». Gelukkig werden er geen fooien gegeven. Toen nog had hij een redelijke geneeskundige practijk.

Zijn zoon Hendrik noemt Haller «ein unnüzer Mensch», die Prof. Botan. is geweest (2), nu echter door «Sauffen und H.» voor alles onbruikbaar. Deze zoon, den 23 Maart 1663 gedoopt, promoveerde in de geneeskunde te Franeker in 1696 en werd Stadsvroeddoctor te Amsterdam in 1712. Hij stierf in 1727, vier jaar vóór zijn vader, die in 1731 overleed.

Den schrijver dankende voor zijn flinke studie, is het zeer te bejammeren, dat de uitoefening der practijk hem heeft belet, om Ruysch ook als heel- en verloskundige te beschouwen, daar de schets van den ontleedkundige zeer goed is afgewerkt.

De geleerde gaat op in den practicus.

De tijdroovende en geestdoovende practijk heeft reeds menig talent doen verloren gaan.

Den Haag, 3 Febr. 1887. Dr. R. KRUL.

W. R. E. H. OPZOOMER. *Het klooster van Diepenveen.* Handschrift, uitgegeven en toegelicht. 's-Gravenhage, Gebr. Belinfante, 1887. f 0.75.

Dezer dagen verscheen het tweede gedeelte der levensschetsen van vrome zusters, die in de 14[e] eeuw het klooster te Diepenveen tot sieraad hebben gestrekt. Uit een oogpunt van de geschiedenis van zeden en gewoonten vooral van het toenmalig kloosterleven, alsmede voor de godsdienstige denkbeelden in die dagen is dit handschrift zeer belangrijk te noemen en heeft de heer Opzoomer met de uitgave daarvan een zeer verdienstelijken arbeid volbracht, waarvoor men hem grooten dank verschuldigd is. Dit tweede gedeelte bevat de levensbeschrijving van jonkvrouw Jutte van Ahuys uit Overijsel en van de Hollandsche jonkvrouw Catharina, dochter des heeren Hendrik van Naaltwijk en van vrouwe Catharina van Heenvliet, heer Hugo's dochter en is daarom uit een genealogisch oogpunt mede niet onbelangrijk, vooral voor het geslacht van

(1) Het familie-wapen is: in zilver een blauwe roos.

(2) Dit is een vergissing, professor in dit vak was de vader.

Naaltwijk in het laatst der 14e en in het begin der 15e eeuw. Met heel veel belangstelling hebben wij van deze uitgave kennis genomen en raden ieder de lezing daarvan aan.

Dr. W. PLEYTE, A. VAN DEN BOGERT en H. BOUWHEER. *Meerveld* en *Meervelder Bosch* (Bijdrage tot de geschiedenis van Barneveld). Leiden, A. H. Adriani, f 1.80, in linnen f 2.25.

Een eigenaardige uitgave is voorzeker het boek, welks titel wij hierboven afschreven. Het bevat een hoogst belangrijke bijdrage tot de oude geschiedenis van de Veluwe, vooral van Barneveld en omstreken en sluit zich aan bij de bekende, vroeger verschenen werkjes van Mr. C. A. Nairac, in leven burgemeester te Barneveld, die zich niet alleen door zijn studiën en nasporingen voor de geschiedenis en het verleden van zijn gemeente heeft verdienstelijk gemaakt, maar tevens door de verzameling van Veluwsche oudheden, die door hem op het raadhuis is bijeengebracht en waarmede een plattelands museum tot stand kwam. Door de samenstellers van *Meerveld* en *Meervelderbosch* is zijn arbeid met deze uitgave als het ware voortgezet.

Wij moeten dit boek geheel beschouwen als bron en volstrekt niet als een uitgewerkte geschiedkundige beschrijving en aldus heeft het groote waarde voor de kennis van den vroegeren maatschappelijken toestand van de Veluwe in het bijzonder en voor die van het markwezen in het algemeen, hetwelk een onderwerp is, dat nog niet uitgeput mag genoemd worden. Het in dit werk uitgegeven Maalboek van Meerveld, de stukken uit dat van Garderen, de extracten uit het actenboek van den Hove van Gelderland en uit de boeken der Landdags- en Quartierrecessen, enz., zijn alle belangrijke bijdragen daarvoor. Eenige kaarten en gesteendrukte platen verduidelijken den tekst aanmermerkelijk en sieren de uitgave, terwijl een uitgebreid zaak- en naamregister de studie ten zeerste vergemakkelijkt. Het ware te wenschen dat bij historische werken dit steeds gedaan werd.

Bibliographische Adversia. Vijfde deel, N°. 6, 7, 8—10. 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1886.

In den loop van het vorig jaar verschenen wederom een vijftal afleveringen van deze belangrijke uitgave op het gebied van bibliographie. Daarin zijn de navolgende bijdragen te vinden:

De prototypographie in Nederland, door Dr. M. F. A. G. Campbell; Lijst van Engelsche vlugschriften, betrekking hebbende op de Nederlandsche geschiedenis tot het jaar 1640, door Dr. W. P. C. Knuttel; Nederlandsche boeken in het buitenland gedrukt, door Martinus Nijhoff; «De Duytsche Theology», door J. J. van Toorenenbergen; De eerste uitgave van Blaeu's Licht der Zeevaart, door P. A. Tiele; Geulincx-bibliographie; De Santhorstsche geloofsbelijdenis en de Menuet en de Domineespruik, door J. J. Doedes; Een krachtig libel; Bibliographisch overzicht.

Inhoud Tijdschriften.

Maandblad van het Genealogisch-Heraldiek genootschap «De Nederlandsche Leeuw». IVe jaargang.

N°. 8. Nieuw benoemde leden; Aanteekeningen omtrent de doopsgezinde familie de Vries; Geslacht van Oldenbarneveld; De ambachtsheerlijkheid en het geslacht van der Nisse (met een plaat); Geslacht Mulert (vervolg); Familieberichten.

N°. 9. Nieuw benoemde leden; Boekwerken, enz. ontvangen voor de bibliotheek en het archief; Het handschrift Roorda (met een plaat); Aanteekeningen omtrent de wapens van eenige Amsterdamsche familiën; Het geslacht Burkens met kwartierstaat; Geslacht Mulert (vervolg); Familieberichten.

N°. 10. Geslacht Carré; Huwelijken tusschen eenige leden der geslachten de Mauregnault en van Panhuys; Familieberichten.

N°. 11. Jacob en Adriaan van Cronenburg; Huwelijken tusschen eenige leden der geslachten de Mauregnault en van Panhuys (vervolg); Het geslacht Schorer; Geslacht Mulert (vervolg); Familieberichten.

N°. 12. Boekwerken, enz. ontvangen voor de bibliotheek en het archief; Geslacht Larcher; Geslacht Mossel; van der Nisse; Familieberichten.

De Maasgouw. Orgaan voor Limburgsche Geschiedenis, Taal- en Letterkunde, 8e jaargang 1886.

N°. 21. De groote processie met supplicatie te Maastricht gehouden in 1488; De kleinste staat van Europa; Latijnsche disticha van Joannes Decker, griffier van het Valkenburgsche leenhof; Kroniek der stad Maastricht (vervolg).

N°. 22. De Duitsche en Vlaamsche dichter Hendrik van Veldeke (einde XVe eeuw); Over de muntspeciën in de jaren 1641 en 1644 hier ter stede (Maastricht) in omloop; Langs de Geul; Cleuter.

N°. 23. De broederschappen van St. Sebastiaan en St. Joris in de vrije Rijksbaronnie Petersheim; Het journaal van Jacques Belten, koopman te Sittard en later te Amsterdam; De Maastrichter schilder Vogelaar; Portretten van Friedrich Magnus, prins van Salm, gouverneur van Maastricht; Kroniek der stad Maastricht (vervolg).

N°. 24. De schutterij van St Joris; De landhoeve «de Waai» te Well; Kroniek der stad Maastricht (vervolg); Vragen: Geslacht Mostaert.

N°. 25. De Duitsche en Vlaamsche dichter Hendrik van Veldeke; Een gravure van Goltzius; De romaansche kerk van Mesch; Nogmaals de schutterij van

Sint-Sebastiaan te Lanaken; Het voormalig Scholtissenhuis de Harakken te Well; Het weefhuis op het «Sand» te Well; Kroniek der stad Maastricht (vervolg).

N°. 26. De Augustijner Eremieten te Maastricht; De fontein in de Dor te Gronsfeld; Het Posthoorn te Well; Godefridus Molanus, Beurzenstichter; In den St. Pietersberg.

N°. 27. Testament van den kanunnik Lambertus Munten te Aken (1558); De landhoeve Op Wis, Wisscherhof en de Holl te Well.

N°. 28. Testament van den kanunnik Lambertus Munten (vervolg en slot); Het nieuwe blazoen van het hertogdom Limburg; Schilderijen over Maastricht; Charters van het kapittel van St. Servaas aan Koning Willem I ten geschenke aangeboden; Kroniek der stad Maastricht (vervolg).

Tijdschrift voor Noord-Brabantsche Geschiedenis, Taal- en Letterkunde, onder redactie van AUG. SASSEN te Helmond. III° jaargang.

N°. 17. De heerlijkheid Asten en Ommen; Oorkonde van 26 Sept. 1618; Allerlei uit oude papieren; Extracten uit het trouwboek der Hervormde-kerk van Nuenen; Breda in staat van beleg.

N°. 18. Onuitgegeven gedichtje over den slag van Lekkerbeetje; Geslacht Huygens; Oorkonden betreffende Steenbergen (vervolg); Sobels—Huygens.

N°. 19. Jan van Haven (Legende); Formatie bij de Armée van Brabant; Oorkonde van 4 Aug. 1529; Allerlei uit oude papieren; Ruïne van Stryen; Taxandria.

N°. 20. Inhuldiging van den land-commandeur van Gemert in 1786; Bijdrage tot de geschiedenis der godsdienstige beroerten der 16° eeuw te 's-Hertogenbosch; Aangaande Jan de Bologne en het gedenkteeken voor Engelbrecht van Nassau te Breda; Extracten uit het grafboek van Someren; Grafzerk te 's-Hertogenbosch.

N°. 21. Inhuldiging van den land-commandeur van Gemert in 1786 (vervolg); Oorkonde van 22 October 1607; Extracten uit het grafboek van Someren (vervolg); Oorkonden betreffende Steenbergen (vervolg); Iets over den Heidrik.

N°. 22. Grafzerk te Oirschot; Wapens in de kerk te Vierlingsbeek; Grafzerk in de kerk te Bavel; Wapen van van Diepenbeek; Iets over den Heidrik (vervolg); Een kerkboek uit de 16° eeuw; Grafzerk in St. Janskerk te 's-Hertogenbosch; Oorkonde van 3 Mei 1261; Inhuldiging van den land-commandeur van Gemert in 1786 (vervolg).

Archief voor de Geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht. XIV° deel 1887.

6° afl. Eenige brieven en stukken gevonden in het «Museo Borgiano» te Rome; Amersfoort; Godsdienst en onderwijs, 1580—1680 (vervolg); het Premonstratenser—Nonnenklooster van Zennewijnen (vervolg); Bescheiden betreffende het voormalig bisdom Groningen (vervolg); Opvolging der Jesuiten als Missionarii in eenige steden en dorpen van het tegenwoordige Aartsbisdom van Utrecht; Calendarium et Necrologium Ecclesiae S. Plechelmi.

De Nederlandsche Heraut. Tijdschrift op het gebied van geslacht-, wapen- en zegelkunde. III° jaargang.

4° afl. Necrologie van D^r. Maximiliaan Wolfgang Duncker; de Dordrechtsche tak van het geslacht van Mewen, en diens nakomelingen in de vrouwelijke lijn; Nieuwe gemeente-wapens.

De Dietsche Warande. Nederlandsch tijdschrift voor aesthetische beschaving V° deel, 1886.

5° aflevering. Het tooneel en de Hollandsche katholieken; Epithalamium ofte bruyloftsgedicht ter eeren van de heere professor Daniel Heinsius ende juffrouw Erngaert Rutgers; Vondel, de lierdichter; Verleden der roomsch-katholieke gemeente Deurne; Vondel's Albumblaadje; Aanteekeningen bij een gedicht van Suzanna van Baerle.

Oud-Holland. Nieuwe bijdragen voor de geschiedenis der Nederlandsche Kunst, Letterkunde, Nijverheid, enz., onder redactie van Mr. N. de Roever en A. Bredius, IV° jaargang.

4° afl. De Amsterdamsche schuttersstukken in en buiten het nieuwe Rijksmuseum (III); Caspar van Baerle, III, (1619—1631) met bijlage I en II; Iets tot de Vondeliana; Ambrosius Bosschaert; Une revue d'art du XVII° siècle; Dirk van Hoogstraten; Italiaansche schilderijen in 1672; De rariteiten-kamer verbonden aan 't Amsterdamsche gemeente-archief; Biografische aanteekeningen betreffende voornamelijk Amsterdamsche schilders, plaatsnijders, enz. (vervolg).

Verslagen en mededeelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen. Derde reeks. Derde deel. Tweede stuk 1886.

Gewone vergaderingen gehouden op 15 Febr., 8 Maart, 12 April, 10 Mei en 7 Juni 1886; Bericht over den wedstrijd in latijnsche poëzie; Verslag over een verhandeling van den heer Kern; Verslag over de verhandeling van Dr. C. Leemans; Grieksche opschriften uit Klein-Azië; Aardrijkskundige fragmenten uit de Syrische litteratuur der zesde en zevende eeuw (met schetskaartje); De ontdekker van het landgoed van Horatius; Asémos. ''Αδημος; Vondel en Rembrandt.

Tijdschrift voor Geschiedenis, onder redactie van A. M. KOLLEWIJN Nz., 1° jaarg. 1886.

6° afl. De gebeurtenissen in Bulgarije in 1885 (slot); Ierland onder Engelands heerschappij (slot); De heer en mevrouw de Buat; Mededeelingen: Zalfbusjes, enz., in oude graven.

IIe jaarg. 1e afl. Frankrijk tijdens de Restauratie 1815—1830; De Graven-broeders in Friesland; Het nihilisme en de revolutionnaire bewegingen in Rusland; Het aandeel van Napoleon III aan de oorlogsverklaring in 1870; Eene levensgeschiedenis uit de zestiende eeuw; Thomas Platter; Iets over den werkmansstand in het laatst der vorige eeuw; Mededeelingen; Beantwoorde vragen.

Archief voor Nederlandsche Kunstgeschiedenis, onder redactie van Fr. D. O. OBREEN, 6e deel.

Afl. 1—3. Godfried Schalcken; Arent de Gelder; Necrologium van Delftsche kunstenaars opgemaakt uit begrafenisboeken in het archief van Delft; Veilingen van schilderijen in het begin der zeventiende eeuw; Drie Goudsche graveurs; Iets over den schilder Christoffel Pierson.

Afl. 4—5. Vervolg op Christoffel Pierson; Oud tafereel ter gedachtenis van de Heeren van Montfoort (met eene plaat); De portretten van Erasmus door Dürer; Nalezing op het necrologium van Delftsche kunstenaars; Bijzonderheden aangaande den schilder en dichter Cornelis Ketel.

Afl. 6—12. Vervolg op Cornelis Ketel; De gildeboeken van St. Lucas te Middelburg.

Archief. Vroegere en latere mededeelingen voornamelijk in betrekking tot Zeeland, uitgegeven door het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen. Zesde deel.

2e stuk. Borsele als ambachtsheerlijkheid en als polder (vóór 1795).

Monatsblatt der Kais. Kön. Heraldischen Gesellschaft «Adler.»

No. 71. Mittheilungen der Gesellschaft; Aus dem hinterlassenen Manuscripte des Dr. Ernst Edlen von Hartmann-Franzenshuld; Literatur.

No. 72. Heraldische Briefe (V).

No. 73. Mittheilungen der Gesellschafft; Aus dem hinterlassenen Manuscripte des Dr. Ernst Edlen von Hartmann-Franzenshuld.

No. 74. Mittheilungen der Gesellschaft; Die Urkunden des Deutsch—Ordens—Centralarchives in Wien; Literatur.

Der Deutsche Herold. Zeitschrift für Heraldik, Sphragistik und Genealogie. Organ des Vereins «Herold» in Berlin. XVIIe Jahrgang, 1886.

No. 11. Bericht über die Sitzung vom 21 September 1886; Ein Gnadenakt Johann Georgs II, Kurfürsten von Sachsen; Uber die zweite Gemahlin Arnulf's des Bösen von Baiern; Zur Kunstbeilage; Familiën-Chronik; Der Liebesknoten in der Heraldik; Die Fürsten, Reichsgrafen und Grafen von Diesbach.

No. 12. Bericht über die Sitzung vom 5 Oktober, die Sitzung vom 19 Oktober, und die Sitzung vom 3 November 1886; Regensburger Wappen; Berichtigung zu der Entgegnung des Herrn A. von Mach; Familien-Chronik.

XVIII. No. 1. Bericht über die Sitzung vom 16. November, und über die Sitzung vom 7 December 1886; Zur Frage der bürgerlichen Wappen; Ein unbekannter gräflich orlamundischer Grabstein; Thaly's Forschungen über die letzten Rakoczy; Das Wappen Philipps, des letzten Grafen von Katzenellnbogen; Berichtigung; Notizen über die Wappen derjenigen drei Städte des ehemals bayerischen Innkreises, die jetzt, seit 1779, zu Oesterreich gehören; Familien-Chronik.

Vierteljahrsschrift für Heraldik und Sphragistik. Herausgegeben vom Verein «Herold» zu Berlin XIVe Jahrgang.

Heft 4. Urkundliche Beiträge zur Geschichte der Adelsfamiliën in den ehemals vereinigten Kreisen Bunzlau-Löwenberg.

Deutsches Adelsblatt. Wochenschrift für die Interessen des christlichen Adels. IVe Jahrg. 1886.

No. 44. Kapital und Arbeit und die Reorganisation der Gesellschaft; An die adelige Jugend; Ahnenbilder; Adel verpflichtet (Feuilleton); Die ritterliche Erziehung; Aus dem Standesleben; Wissenschaft, Kunst und Literatur: Familiën-Nachrichten.

No. 45. Kritik der bestehenden kapitalistischen Gesellschafts-Ordnung; Bibliothek und Lesetisch; Ahnenbilder (slot); Adel verpflichtet (Feuilleton); Aus dem Standesleben; Wissenschaft, Kunst und Literatur; Familien-Nachrichten.

No. 46. Die Erhaltung der Mittelstände; Bibliothek und Lesetisch; Adel verpflichtet (Feuilleton); Vom Adel fremder volken; Adelsbezeichnungen; Berichtigung der Mittheilung über Schlosz Spyker auf Rügen; Wissenschaft, Kunst und Literatur; Familien-Nachrichten.

No. 47. Bibliothek und Lesetisch; Adel verpflichtet (Feuilleton); Aus dem deutschen Böhmerwalde; Aus den Standesleben; Wissenschaft, Kunst und Literatur; Familien-Nachrichten.

No. 48. Von der deutschen Adels-Genossenschaft; Bibliothek und Lesetisch (slot); Die Graphologie und der französische Adel; Adel verpflichtet (Feuilleton); Aus dem Standesleben; Vergangenheit; Wissenschaft, Kunst und Literatur; Die Ritterwürde und der Ritterstand (Bücherschau); Familien-Nachrichten.

No. 49. Der Symbolismus der St. Georgsbilder; Adel verpflichtet (Feuilleton); Aus der ungarischen Adels-Gesellschaft; Aus dem Standesleben; Wissenschaft; Kunst und Literatur; Familien-Nachrichten.

No. 50. Der Symbolismus der St. George-bilder; Unsere Jugend uud die Heraldik; Feuilleton; Aus dem Standesleben; Zur Geschichte der Familie von

Massow-Parenbecke (Vergangenheit); Wissenschaft; Kunst und Literatur; Familien-Nachrichten.

N°. 51. Der Symbolismus der St. Georgesbilder; Der Adel im Lichte der Kritik; Adel verpflichtet (Feuilleton); Aus dem Standesleben; Vergangenheit; Wissenschaft, Kunst und Literatur; Familien-Nachrichten.

N°. 52. Zum Weihnachtsfeste; Der Symbolismus der St. Georgesbilder (slot); Der Adel im Lichte der Kritik; Aus dem Standesleben; Vergangenheit; Wissenschaft, Kunst und Literatur; Familien-Nachrichten.

v^e^ Jahrgang 1887. N°. 1. Auf welche Weise sorgt der Adel am besten für seine zukünftigen Generationen in geistiger und leiblicher Beziehung; Adel verpflichtet (Feuilleton); Aus dem Standesleben; Vergangenheit; Wissenschaft, Kunst und Literatur; Familien-Nachrichten.

N°. 2. Die Bekämpfung des wirthschaftlichen Nothstandes durch das Genossenschaftswesen; Sprechsaal; Adel verpflichtet (Feuilleton); Aus dem Standesleben; Vergangenheit; Wissenschaft; Kunst und Literatur; Familien-Nachrichten.

N°. 3. Heraldische Beitrage; Das genealogische Taschenbuch der adeligen Häuser; Adel verpflichtet (Feuilleton); Aus dem Standesleben; Literatur, Kunst und öffentliches Leben; Familien-Nachrichten.

N°. 4. Heraldische Beitrage; Sprechsaal; Adel verpflichtet (Feuilleton); Die Symbole der Deutschen Kaiser; Aus dem Standesleben; Literatur, Kunst und öffentliches Leben; Familien-Nachrichten.

N°. 5. Der Niedergang des Standes-Vermögens und die von demselben gebotene Abwehr; Familienbuch des dynastischen Geschlechts der von Eickstedt; Adel verpflichtet (Feuilleton); Aus dem Standesleben; Literatur, Kunst und öffentliches Leben.

N°. 6. Der jüngste Hohenzollernspross; Deutsche Adels-Genossenschaft; Der Niedergang des Standes-Vermögens und die von denselben gebotene Abwehr; Album Peters von Leyen; Adel verpflichtet; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N°. 7. Deutsche Adels-Genossenschaft; Bürgerthum und Adel; Der Adel im Lichte der Kritik; Der Niedergang des Standes-Vermögens und die von demselben gebotene Abwehr; Album Peters von Leyen; Adel verpflichtet (Feuilleton); Aus dem Standesleben; Literatur, Kunst und öffentliches Leben; Familien-Nachrichten.

Anzeiger des germanischen Nationalmuseums. I^e^ Band, 1886.

N°. 35 und 36. Chronik des germanischen Museums; Nürnbergischer Schrank vom Beginne des 17 Jahrhunderts; Trinkgefäss in Gestalt eines buttentragenden Winzers; Ein Holzschnitt vom Jahre 1707; Die Weihe der Osterspeisen; Eine Pultdecke aus der zweiten Hälfte des 14 Jahrhunderts; Ein Hamburger Ofen des 18 Jahrhunderts; Nürnberger Kartenmaler des 16 Jahrhunderts; Der Goldschmied Christan Empl zu Rattenberg wird von der Leibeigenschaft befreit.

Bulletin de la Société Héraldique et Généalogique de France. 7e année 1886.

Septembre. Notices sur les familles nobles; Familles quasi féodales: Hédouville, Arras de Prouilly; Familles anoblies: Chamillart de la Suze, Crespin de Billy; Crespin de la Woivre, Dureau de Vaulcomte, Fayet de Peychault, Fayet de Serris, Nougarède de Fayet, Franchessin; Familles en possession de noblesse: Fayet de Gabriac et de Chabannes; Familles n'ayant pas fait de preuves de noblesse et n'ayant pas voté en 1789: Arras, Bruslé, Grimaldi de Bueil, Pandin de Narcillac, Richoufftz; Liste des élèves admis en 1886 à l'École militaire speciale de Saint Cyr; Notes d'état civil nobiliaire: Mariages et décès du mois de septembre.

La Ligue et les Papes; Histoire généalogique de la maison de Kersauson; Les Gardes-Françaises sous Louis XV; Inventaire général du mobilier de la Couronne sous le règne de Louis XIV; La Lorraine illustrée; Mme la vicomtesse de Martignac; Le comte de Trani; M. Mareschal de Longeville; Réponse aux Curieux; La maison de campagne.

Octobre. Notices sur les familles nobles; Familles féodales: Agoult, Agoult d'Olières, Vincens d'Agoult; Familles anoblies: Bacot de Romand, Grand; Familles en possession de noblesse: Aviau de Piolant, Romand; Baüyn d'Angervilliers et de Perreuse; Constant d'Yanville; Notes d'état civil nobiliaire; Mariages et décès d'Octobre; La duchesse de Vallombrosa; Arnoud d'Oikenart et sa famille; Les Bourgeois d'autrefois; Les Evêques de Carpentras; Les Zouaves de Charette; L'Université protestante en Béarn; Les Archives de l'Intendance de Languedoc.

Novembre et Décembre. Notices sur les familles nobles; Durand ou Durant de Prémorel; Notes d'état civil nobiliaire du mois de novembre; Variétés; Bibliographie; Chronique; Grandet de Vauventriers et de la Villette; Notes d'état civil nobiliaire du mois de Décembre.

Messager des sciences historiques ou Archives des arts et de la bibliographie de Belgique.

Année 1886. 1re livraison. Le château de Gérard le-Diable à Gand; Exhumation des ordres d'Isabelle d'Autriche; Coup d'œil historico-linguistique sur le flamand dans ses rapports avec les idiomes celtiques et les dialectes germaniques de la Grande-Bretagne; Le peintre Louis David et ses relations avec la Société des Beaux-Arts de Gand; Le mobilier de Monseigneur de Strickland, évêque de Namur (1725—1740); Variétés: Cronique.

2me livraison. Archives Gantoises; Voyage littéraire

de Dom Guyton dans les provinces Belges en 1746; Coup d'œil historico-linguistique sur le flamand dans ses rapports avec les idiomes celtiques et les dialectes germaniques de la Grande-Bretagne; Les manuscrits du musée Plantin-Moretus (catalogues de 1592 et de 1650); Variétés; Chronique.

3me livraison. Les anciennes fortifications de la ville de Gand; La naissance et les premières années de Jacqueline de Bavière; Coup d'œil historico-linguistique sur le flamand dans ses rapports avec les idiomes celtiques et les dialectes germaniques de la Grande-Bretagne; Nouvelles recherches sur Henri de Gand; Chronique.

4me livraison. L'adoration des mages de Memling au musée de Madrid; Notice biographique sur Henri Waelput; Appendice; Un administrateur au temps de Louis XIV; Coup d'œil historico-linguistique sur le flamand dans ses rapports avec les idiomes celtiques et les dialectes germaniques de la Grande-Bretagne; Les tonneliers de Bruges et de l'Écluse en 1461; Variétés; Chronique; Nécrologie.

Bulletin Historique et Litéraire de la Société de l'Histoire du Protestantisme Français. 35e année, 1886.

N°. 5. Le monde malade et mal pansé ou la Comédie protestante au XVIe siècle; Un nouveau portrait de Calvin; Daniel Chamier (suite); Les nouveaux convertis de Divonne dans l'ancien pays de Gex, leur nombre et leur condition religieuse en 1697; Chronique.

N°. 6. L'émigration en 1752 *(Documents inédits)*; La réaction catholique à Orleans pendant la Ligue; Jean Vauvelles et Jeanne Jacquemain d'Ingré, Avril 1586; Les tablettes et le journal d'Alexandre Roussel, proposant martyr, 1723—1728; Étude historique et biographique sur la discipline ecclésiastique des églises réformées de France; Documents de la discipline (suite); Codification de la discipline, et la discipline dans les églises presbytériennes hors de France; Sur le poème de la Patience; F. Bod, Historia hungarorum ecclesiastica etc.; Jacques Adert.

N°. 7. L'émigration en 1752. *(Documents inédits)*; Madame duchesse de Bar et sœur de Henri IV; Quatre lettres inédites, dont trois de Catherine de Bourbon et une du pasteur D. de Losses, dit La Touche (1590—1602); Les tablettes et le Journal d'Alexander Roussel, proposant-martyr, 1723—1728 (suite et fin); Liste chronologique des sermons prêchés par Alexandre Roussel; Étude historique et bibliographique sur la discipline ecclésiastique des églises réformées de France; Manuscrits de la discipline; Léopold de Ranke; M. Édouard Cunitz.

N°. 8. L'émigration en 1752 *(Documents inédits)*; Récit inédit des massacres de la Saint-Barthélemy à Toulouse; Daniel Chamier, nouvelles recherches et informations nouvelles (suite); Jean Goujon, la vérité sur sa religion et sur sa mort d'après M. M. Tommasco Sandonnini et A. de Montaiglon; La sépulture de Cathérine de Bourbon, duchesse de Bar; M. le professeur Michel Nicolas.

N°. 9. L'émigration en 1752; Deux martyres parisiennes: Radegonde et Claude Foucaut (28 juin 1588); Daniel Chamier, nouvelles recherches et informations nouvelles (fin); Étude historique et bibliographique sur la discipline ecclésiastique des églises réformées de France.

N°. 10. Le Prédicant Chapel et le Jubilé de la Révocation en 1735; La Réforme à Metz et à Thionville en 1524; Lettre inédite de Claussequin d'Ays de Thionville, à son frère François de Hannonville, à Metz; De Thionville, 17 Octobre 1524; Les plaintes des protestants brûlées par le bourreau à Londres (19 mai 1686); La solidarité catholique; Quatorze victimes de la Révocation à Bilbao, en Espagne, en novembre 1687; Statistique du protestantisme français en 1760; Encore le séminaire français de Berlin; Les lettres aux catholiques romains, par Claude Brousson, 1688; Illustrations.

N°. 11 volgt later.

N°. 12 La tolérance du cardinal Sadolet (deuxième article); Introduction de la Réforme en Rouergue II. Millau; Le Réfuge à Maldon (Angleterre) en 1686; Comment on délivrait les forçats pour la foi, 1713; Daniel Chamier; Revue des publications faites à l'occasion du deux-centième anniversaire de la Révocation de l'Édit de Nantes; Sur les sépultures des protestants à Paris; Sur les sermons du désert de France.

36e année 1887. N°. 1. Odet de Nort, pasteur à la Rochelle, son contrat de mariage (22 avril 1564), son testament (8 janvier 1593), et ses dernières heures (mars 1593); Lettre et requête de Daniel Javel, dauphinois, natif de Veyne, bourg du Gapençois, forçat sur la galère «la Gloire» à Marseille, 25 janvier 1698; Les sépultures des protestants, étrangers et régnicoles à Paris, au XVIII siècle, d'après les dépôts de l'état-civil incendiés en 1871; Correspondances des Reformateurs dans les pays de langue française; La Fête de la Réformation en 1886; Les descendants des réfugiés protestants devant la loi; L'hôtel d'un fils de huguenots parisiens; Edouard Fick; Fac-similé de la lettre et de la requête de Daniel Javel, forçat pour la foi.

N°. 2. La tolérance du cardinal Sadolet (suite); Lettres de Théodore de Bèze au roi Henri IV et à Casaubon, et de Henri IV à Théodore de Bèze (1598—1599). Billet d'invitation aux obsèques de Théodore de Bèze (14 octobre 1605) et feuillet d'album autographe, du même (1603), appartenant tous deux à la Bibliothèque de l'histoire du protestantisme français; Le

refuge à Ardenbourg en Hollande (1685—1686); Les sépultures des protestants étrangers et régnicoles à Paris, au XVIIIe siècle, d'après les dépôts de l'état-civil incendiés en 1871; Le vieux Cévenol, avec préface; Un proces scandaleux à propos d'un mariage béni au désert; Jean-Baptiste Tavernier; La sépulture du voyageur Tavernier; François Rochette et les trois frères de Grenier; Paul Rabaut, deux sermons; Trois brochures; Bayle et Jurieu; Daniel de Superville; La jeunesse de A. d'Aubigné; Les adresses de quelques habitants de Paris en 1572; La demeure de l'admiral de Coligny à Paris en 1572; M. Germain; Fac-similé du billet d'inventation aux obsèques de Théodore de Bèze (1605), et de son autographe, de 1603; La maison de la rue de Béthisy où Coligny fut assassinée; Plan des deux rives de la Seine en 1572.

Annales de l'Académie d'Archéologie de Belgique. XL. 3e Serie. Tome X.

1e Livraison. Études étymologiques et linguistiques sur les noms de lieux romans et bas-allemands de la Belgique.

2e et 3e Livraison. Etudes étymologiques et linguistiques sur les noms de lieux romans et bas-allemands de la Belgique (suite).

4e livraison. Études étymologiques et linguistiques sur les noms de lieux romans et bas-allemands de la Belgique (suite). Daniel Seghers de la compagnie de Jésus, peintre de fleurs, sa vie et ses œuvres, 1590—1661.

XLI. 4e Serie. Tome 1er.

1e et 2e livraison. Pèches, par M. le comte de Villermont.

3e livraison. Quelques mots sur la commune d'Hemixem et sur l'abbaye de St. Marie, dite de St. Bernard; Annexes et additions; La correspondance de Philippe Chifflet et de Balthazar Moretus I.

4e livraison. Les trois zeupires, pierres levées ou menhirs, à Gozée, près de Thuin; L'avouerie de Mons, étude historique.

Giornale Araldico-Genealogico-Diplomatico pubblicato per cura della R. Accademica Araldica Italiana.

Anno XIV.

Num. 1. La Sicilia nella battaglia di Lepanto (Cont.); Cenno storico-genealogico del ramo cadetto della famiglia Pico della Mirandola; Rivista bibliografica; Recentissime pubblicazioni; Necrologia; Annuario della Nobiltà italiana; Ai Signori Soci della R. Accademia araldica ed ai gentili nostri Abbonati; Ai Signori Soci del Paraguay.

Num. 2/3. La Sicilia nella battaglia di Lepanto; Cenno storico-genealogico dei Signori Gonzaga d'Oltr' Olio; Della nobile famiglia del già principato di Trento, de Fontana, e più specialemente di Felice e Gregorio; Varietà storico-gentilizie; Rivista bibliografica; Recentissime pubblicazioni; Onorificenza; Un Livre à Lire; Annales de l'Ordre Teutonique depuis son origine jusqu'à nos jours par Félix Salles.

Num. 4, 5, 6. Le iscrizioni delle antiche lapidi sepolcrali delle chiese di Monte S. Giuliano; La Sicilia nella battaglia di Lepanto; Rivista bibliografica; Recentissime pubblicazioni; Il famoso Anatomico Bartolomeo Eustachi ed il Conte Commend; Severino Servanzi Collio; La Maison des princes de Lusignan; Un Ordine cavalleresco per i domestici; Annunzio.

The New-York Genealogical and Biographical Record. 1886.

N°. 1. Admiral Sir Isaac Coffin, Bart; Traces of the Dwight Family in Early English History; The Lordship and Manor of Gardiner's Island; Some Descendants of Robert and Anne Drummond; Genealogical History; Ancient New-York Tombstones; Records of the Reformed Dutch Church in the City of New-York; The Arms and Seals of New-York; Records of the First and Second Presbyterian Churches in the City of New-York; Blauvelt and van Antwerp Families; Pike Family Genealogy; East Haddam Folk's Record; Record Index; Hannum Genealogy; Marseilles Arms.

N°. 2. Cornelius and William H. Vanderbilt; Address of President Wilson; The Rutgers Family of New-York; Memorial Sketch of Franklin B. Hough, M. D.; Records of the Roformed Dutch Church in the City of New-York; Proceedings of the Society; Mott Family; The American Historical Association; A Chinese Vanderbilt; Sears and Smith; Drummond Family; The Duychings; Schuyler Family; Columbus Statue; Family Memorials; An Ancient Journal; Election of Officers; Careless Printers; Continental Soldiers; Longevity; No Ancestors; Conant; Corson; Hoogland; Boardman.

N°. 3. Four Primes; Pruyn Family, American Branche; Henri Thayer Drowne; Records of the Society of Friends of Westbury, L. I.; Biographical Sketch of Gerlando Marsiglia; Records of the Reformed Dutch Church in New-York; Records of the First and Second Presbyterian Churches in the City of New-York.

N°. 4. John Delafield, the Englishman; The de Witt family, of Ulster County, New-York; Brookhaven (L. I.) Epitaphs; Early Settlers of Ulster County; Records of the Reformed Dutch Church in New-York; Records of the First and Second Presbyterian Churches.

De registers der graven in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage.

(Vervolg).

In den xv^{e} Regel.

Solv. v̄boeken f 3—10. Uts. verhogen f 10.

Den 16 Jany 1749 bij avond begraven Johannes Heeneman.

Den 25 April 1749 bij avond begraven een kind van̄ Predikant Roeling (III Roering), dood ter wereld gekomen.

Den 6 Maart 1753 bij dag begraven Johanna van Wolfswinkel.

Den 6 Septr 1784 de voors̄ grafstede overgeboekt ten name van Mejuffrouw Martina Heeneman, ingevolge de acte van versoek van Mr. Gijsbert Heeneman, Cornelia Heeneman en Johannes Roering (sic), Hendrik van den Heuvell, als in huwelijk hebbende Maria Jacoba Roering en Gijsbertus Martinus Roering, kinderen van Johanna Heeneman in huwelijk verwekt bij Ds. Jacobus Roering en nog Mr. Daniel François Pichot, als in huwelijk hebbende Agatha Wilhelmina Hogerwaerd, Maria Hogerwaard en de rato caveerende voor hunne broeders Johannes en Martinus Hogerwaard, kinderen van Vr^{e} Henriette Heeneman, in huwelijk verwekt bij Mr. Arnoldus Fredericus Hogerwaerd, en dus gesamentlijke erfgenamen van hunlieder moeder en grootmoeder maternel Vrouwe Maria Wolfswinkel, wed^{e} en erfgename van wijlen de Heer Johan Heeneman, den 1^{e} deser geteekent.

Solvit overboeken f 1, 35 jaren versuym f 35.

Den 16 February 1797 's morgens begraven Martina Heeneman.

III. Den 8 Maart 1752 bij dag begraven Maria van Out Heusden.

Den 4 October 1758 het Lijk van Johanna Wolfswinkel overgebragt in den 4 Regel, 19 Graft.

1799 den 7 Jan. Begraven het lijk van Cornelia Heeneman in eigen graf R. 15, N. 3.

Den 11 Juny 1779 de voors. grafstede overgeboekt ten name van Gijsbertina Maria Hoogerwaard ingevolge acte van versoek den rentmeester geëxhibeert.

f° II^{c}LXIX. Nu^{o} 4. Den XI January 1676 het graff Nu^{o} 4 bij Hans de Jode aen Daniel Geselle overgedragen en daervan alhier op zijne naem v̄bouct

Daniel Geselle.

Den 28 Sept. 1635 begraven de dochter van Daniel Geselle.

In den xv^{e} Regel.

Den 7 Juny 1666 begraven bij (Avond doorgehaald) daeg Juffre Steuker.

Den 7 July 1666 begraven de wijncoper Appeldoorn.

Den 23 dito de homan Geselle.

Den 5 April 1667 Juffre Steucker.

Den 29 Novem. 1669 een kind van Daniel Geselle.

Den 3 Novem. 1670 Monsr. Walewijn.

Den 17 Feb. 1671 een kind van den oudhoman Geselle.

Den 2 July 1674 v̄bouct.

f° 302. Nu^{o} 4.

Den 2 Jul. 1674 ov̄gebouct op den naem van Jacob Geselle ten behouve van de samentl. descendenten van Daniel Geselle

Den 3 7^{b} 1716 voor een vijfde overgeboekt op den naam van Daniel Steinjker, die een zoon was van Jacomina Gezelle, die een dogter was van Daniel Gezelle hier boven gemelt en erfgenaam was van sijn broeder en suster en daer van twee vijfde parten geërft heeft.

Solvit f 1—12—8.

Den 18 Novemb. 1741 de voors̄ grafstede overgeboekt op den naam van den Heer Joan Vollevens, vroedschap deser stede, uyt kragte van de acte van cessie en afstand door de geinteresseerdens in het voors̄ graft van haar respective portien op den (oningevuld) Mey 1741 ten behoeve van̄ gem̄ Heer Johan Vollevens geteekent en aan mij als rentmeester geëxhibeert.

Solvit v̄boeken f 6, Uts. verhoge f 10.

Den 7 Octob. 1748 bij dag begraven Heinderyke Geselle.

Den 16 Maart 1759 bij avond begraven Joan Vollevens.

Den 29 Maart 1763 bij avond begraven Antonia Rolandus, een kind.

Den 21 Novr 1766 de voors̄ grafstede overgeboekt ten name van Heer Govert Rolandus, als in huwelijk hebbende Anna Elisabeth Vollevens, eenige nagelate dogter van den Heere Joan Vollevens, in sijn Ed. leven Vroedschap van 's Hage en desselfs eenige en universeele erfgenaam ingevolge desselfs testamentaire dispositie op den 31 December 1753 voor den Notaris Matthijs van der Burch en sekere getuygen gepasseert en op den 10 Maart 1759 metter dood geconformeerd, den (oningevuld) November deses Jaars geteekent en aan mij Rentmeester geëxhibeert en overgegeven.

Solvit ov̄boeken f 1, versuym f 6.

In den xv^e Regel.

Den 11 Decr 1772 bij avond begraven Adriana Elisabeth Vollevens.

f° 302^verso Den 4 Mey 1774 's morgens begraven Govert Rolandus.

Den 16 Maart 1784 de voors grafstede overgeboekt op Vrouwe Adriana Elisabeth van Till gebore Rolandus, ingevolge de acte van versoek door Otto Willem van Till, liutenant Collonel van de Infantery en capiteyn in 't Regement gardes te voet en desselfs bovengem Huysvrou, die is geweest de eenige nagelate dogter en Erfgename ab intestato van wijlen haar E. vader de Heer Govert Rolandus in huwelijk verwekt bij vrouwe Adriana Elisabeth Vollevens, den 15^e deser geteekent.

Solvit overboeken f 1, 9 jaren versuym f 9.

Den 27 Decr 1785 's morgens begraven Vr^e Adriana Elisabeth van Till.

Den 7 January 1786 de voors grafstede overgeboekt ten name van de Heer Otto Willem van Till, Luitenant Collonel van de Infantery en Capitein onder het Regiment Hollandsche gardes te voet, ingevolge de acte van versoek door denselve als erfgenaam van zijne Huysvrouw Vr^e Adriana Elisabeth Rolandus, volgens testament van dato 23 Mey 1781 op heden geteekent.

Solvit overboeken f 6.

III. Den 13 October 1736 begrave Hester Ooms.

f° II^c lxx. Nu^o (5 en 6 doorgehaald) Gerridt Maes Goutsmith.

I. Nu^o 5. Den xvj February 1636 het graff Nu^o 5 vbouct op den name van

Frans Dammesz.

Den 16 July 1679 begraven een kind van Mr. Frederic Lindener.

Den 21 April 1670 de Huisvrou van Langendelft.

Den 12 Maert 1671 Sr. Langendelft.

4 Mei 1673 de huisvrouw van Frederic Meindersz.

10 Oct. 1673 een soon van Corn. Langendelft.

Den 5 Juny 1674 vbouct.

f° 303. Nu^o 5.

Den 5 Juny 1674 ovgebouct op den naem van Cornelis Langendelft, voor hem en vdere descendenten van Frans Damasz.

Den 13 April 1741 de voors grafstede overgeboekt op den naam van Johannes Schorrenburg eenige naargelate Soon en Erfgenaam van Tabita Verschuyl in haar leven huysvrouw van Derk Schorrenburg, welke Tabita Verschuyl een eenige naargelate Dogter van

In den xv^e Regel.

Elisabeth Langedelft in haar leven Wed^e wylen Johannes Verschuyl en eenige naargelate dogter van Cornelis Langedelft.

Solv^t vboeken 2 gld., verhoge 10 gld.

Den 1 November 1742 bij dag begraven Johannes Schorrenburg.

Den 4 Decr 1763 bij dag begraven Anna Schorrenburg.

Den 11 Janu 1781 bij avond begraven Ds. Theodorus Schorrenburg, van Kamerik herwaarts gebragt.

Den 11 Janu 1784 bij dag begraven Theodoris van Duysel.

Den 5 Oct. 1784 de voors grafstede overgeboekt ten name van Willem Kluit, minderjarige zoon van de Heer Hendrik Kluit en wijlen Vr. Elizabeth Provo, sijnde de susters kleinzoon van den heer Theodorus van Duysel, ingevolge de acte van versoek van Mr. Jacob de Kempenaer en Stephanus Broekman en qualiteit als Executeurs van den testamente van wijlen gem Theodorus van Duysel op den 11 Janu 1784 alhier overleden, welke is geweest weduwenaer en geïnstitueerde erfgenaem van Anna Catharina Schorrenburg op den 6 Decr 1763, mede alhier overleden sijnde geweest een der drie kinderen van wylen Johannes Schorrenburg, op den 1 Nov. 1742 begraven en tusschen welke kinderen het bovenstaande graf volgens scheiding van gem boedel in d^o 9 Mey 1743 is gebleven in gemeenschap, den (oningevuld) Maert 1784 geteekent.

Solvit overboeken f 6, 41 jaren versuym f 41.

III. Den 3 April 1739 bij dagh begrave Anna van Bommel.

f° II^c lxxj. Nu^o 6. Den XVI February 1636 het graf Nu^o 6 vbouct op de name van

Joost Winters van der Pels.

Den 19 Septemb. 1636 begraven een kint, (doorgehaald) dochter van Joost Woutersz.

Den 17 April 1667 begraven Monsr Pels.

Den 19 Mey 1674 ovgebouct.

f° 304. Nu^o 6.

Den 19 Mey 1674 overgebouct op den naem van Claude Pels ten behouve van hem en vdere descendenten van Joost Woutersz. Pels haren vader.

Den 27 Maert 1717 overgeboekt op den naem van Anthony van Hardenbroek als in huwelijk hebbende Elisebeth Donk en Isaac Lense als in huwelijk hebbende Cornelia Donk, kinderen van Magdalena Pels en Gerrit Donk,

In den xv^e Regel.

mitsgaders ten behouve van de verdere en andere descendenten van Magdalena Pels en Daniel Pels en Claude Pels, voornt.

Den 11 July 1741 de voors grafstede overgeboekt op den naam van den Heer en Mr. Jan François Drijfhout, commis ter griffie van sijne Hoogheyt den Heere Prince van Orange en Nassau etc. etc., als voor de Helft Eygenaresse van deselve grafstede, als mede Samuel Hogeboom, Penningmr. ter griffie van den Hove van Holland en Frederik Abraham Cassa, Commis ten Comptoire van de Thesaurie van de generaliteit, als Eygenaars voor de wederhelft, ongeprejudiceert hun regt van eygendom hierboven gemelt op den 29 Juny laastleden geteekent en aan mij als Rentmr. geëxhibeert en overgelevert.

Solvit vboeken 1 gld., Uts. vhoge 10 gld.

Den 3 April 1758 bij dag begraven Anna Debora Lense.

Den 31 X^b 1759 bij avond begraven Maria Johanna Cassa.

f° 304^vso Den 13^e April 1770 de voors grafstede overgeboekt ten name van de Heer Frederik Abraham Cassa, commis van de Finantie van Holland, ingevolge de acte van versoek door denselve als in huwelijk hebbende Cornelia de Reus, de rato caveerende voor de Heer Samuel Hogeboom, penningmeester van de griffie van den Hove van Holland, descendenten van Joost Wouters van der Pels (sic) welke den 10 Juny 1631 bij koop van Gerrit Maas, eigenaar van deselve is geworden, waarvan voor de helft eigenaars zijn en welke voors grafstede op den 11 Jul. 1741 is overgeboekt op Mr. Jan François Drijfhout, dog die bij desselfs missive den 2 Oct. 1769 aan den voors F. M. Cassa geschreven heeft gedeclareert van sijn regt op de voors gemeene grafstede, af te sien als hebbende een andere grafstede op den 9^e geteekent en aan mij gëexhibeert en overgelevert.

Solvit overboeken f 6.

Den 5 Nov. 1776 bij avond begraven Frederik Abraham Cassa.

Den 18 Maart 1777 bij dag begraven Cornelia Sophia Cassa, een kind.

Den 13 Janu 1778 de voors grafstede overgeboekt ten name Vr^o Cornelia de Reus, weduwe Cassa, ingevolge de acte van versoek door haar als Erfgename van haar man, den 7 deser geteekent en aan mij als rentmeester geëxhibeert en overgelevert, hebbende de

In den xv^e Regel.

Erven van wijlen de Heer Hogeboom volgens rapport van den notaris A. G. Muller gedeclareert van hun regt op de voors grafstede af te zien.

Solvit overboeken f 6.

Den 26 April 1783 's morgens begraven Sophia Cornelia Cassa, een kind boven 3 jaren.

Den 27 Decr 1783 bij avond begraven Vr^e Cornelia Reus.

Den 2 Maart 1784 de voors grafstede overgeboekt ten name van de Heer Mr. Johannes Samuel Cassa, ingevolge de acte van versoek door denselven en Mr. Anthony Isaac, Daniël, Mr. Gerard Cornelis Cassa en Frederik Abraham Cassa, te samen eenige nagelate kinderen en kindskind en ingevolge den testamente van 31 Decr 1776 voor den notaris van den Bos en getuigen alhier gepasseert, de eenige universeele erfgenamen van wijlen hun lieder moeder en grootmoeder respective Vr^e Cornelia de Reus, wed^e Cassa, en also geregtigd tot de voors grafstede welke onder hun lieden in gemeenschap zal worden onderhouden en bekostigd.

Den 19 February 1787 's morgens begraven Antony Izaak Cassa, een kind beneden de 3 jaar.

Den 19 July 1787 's morgens begraven Sophia Regina Cassa, een kind beneden de 3 jaren.

Den 10 September 1789 's morgens begraven Gerardus Cornelis Cassa, sijnde een kind beneeden de drie jaren.

Den 2 (III 15) 's morgens begraven Daniel Cassa.

III. Den 12 Septemb. 1738 bij avont begrave meester Pieter Drijfhout.

f° II^clxxIJ. Nu^o 7 (8, 9 en 10 doorgehaald). De rentmr.

I. Johan Hallingh.

Den 24 Augusti 1636 begraven Phls Jorisz. Balck.

Den 2 Decem. 1637 begraven de heer de Wit.

Den 27 April 1638 begraven Jofr. van Campen.

Den 16 Janu 1668 een kind van raetsheer Persijn.

f° 305. Nu^o 7.

II. Den 8 Juny 1711 op expresse ordre van de Heeren kerkmeesteren dit graft Nu^o 7 overgeboekt op den naem van de gesamentlijke Erfgenaemen van Vrou Anna van Persijn, wed^e van Zal^r de Heer en Mr. Rochus van den Honaert.

In den xv^{e} Regel.

Solvit 't regt van 't overboeken f 25, nogh over versuym f 15.

Den 27 Juny 1745 de bovenstaende grafstede overgeboekt op den naem van Jonkvrouwe Cornelia van den Honert ingevolge van de acte soo door haar, als door den Heer Jan Carel van Eck tot Nergena, als universeele Erfgenaam van wijlen Vrouwe Cornelia de Witte, die universeele Erfgenaam is geweest van haar man de Heer R. van den Honert in leven Raadsheer in den Hove van Brabant en Lande van Overmaase, op den 24 deser loopende maand geteekent en aan mij als Rentmeester geëxhibeert en overgelevert.

Solvit ov̄boeken f 6, v̄hogen f 10.

III. Den 29 (geen maand) begraven Ve Johanna van den Honert, 1725.

f^{0} II^{c}lxxiij. Nu^{0} 8. Den XXIX Septemb. 1638 het graff

I. Nu^{0} 8 v̄bouct op te name van Hans de Jode.

Den XXVI January 1640 het graf hier boven geroerd v̄bouct op te name van d'heer commis Johannes vand. Brouck.

Den 22 Mey 1666 begraven een kind van de heer Verlasius.

Den 28 Janū 1667 begraven een kind van den Ad^{t} Sas.

Den 18 7^{br} 1674 v̄bouct.

f^{0} 306. Nu^{0} 8.

II. Den 18 Sep. 1674 ov̄gebouct op den naem van de Heer Mr. Gerbrand Sas, Rekenm^{r} wegens de provincie van Utrecht, als getrout met Vrouwe (oningevuld) van den Brouc (III van den Broek).

Solvit v̄boeken 1 gld., Uts. verhog. 10 gld.

Behoort bij Nu^{0} 7 en 8 in den XIVe regel.

Den 29 Febr. 1752 bij dag begraven Gerbrant Sas van den Bossche.

Den 20 July 1756 bij dag begraven Anna Cornelia Langevelt.

f^{0} II^{c}lxxiiij. Nu^{0} 9. Den 26 Septemb. 1637 het graf

I. Nu^{0} 9 v̄bouct op te name van Pieter van Soutelande en Passchier Henricksz.

Den 30 Augusti 1636 begraven Josua Braconier.

Den 26 Octob. 1639 Pieter Willemsz Beest.

Den 7 Decemb. 1639 Mr. Willem van Beest.

Den 16 Jan^{ry} 1640 begraven een kint van dito Beest.

Den xiij Mey 1653 de helft van het bouen gescr. graft v̄bouct op te name van Margaretha Dobbelijn wed^{e} wijlen Pr. Willemsen Soutelande, blijveñ de verder helft noch ten behouve vañ crediteuren van Passchier Henricksz Bolleman.

In den xv^{e} Regel.

Bij app^{t} van den Houe van Hollt. in dato den xiiij Mey 1653 werdt gedispenseert van 't recht van ouerbouckinge deser grafstede ter somme van XV X sch.

Den xvij Mey 1653 het bovengescr. graf Nu^{0} 9 v̄bouct op te name van Heer en Mr. Caspar Huet Advt. voor de houe van Hollandt en is 't recht van overbouckinge betaald.

Den 16 Febr. 1675 v̄bouct.

f^{0} 307. Nu^{0} 9.

II. Den 16 Feb. 1675 ov̄gebouct op den naem van Mr. Jacob Huet, Ad^{t} ten behouve van hem en de v̄dere descendenten van Mr. Casper Huet.

Overgebouckt op den 10 October des jaers 1704 op den naem van de heer commijs Aelbert Hoppingh, volgens v̄coop gedaen door Nicolaes van Amerongh en Johan van Castel als bij den Ed. Hoven van Hollant aengestelt sijnde tot Curateurs over den boedel en de goederen van wijlen Mr. Jacob en Theodorus Huet voor d'eene helft mitsgaders de Heer Johan Huet voor hem selven sigh sterk maekende en de rato caverende voor Juff^{w} Cornelia Huet desselfs suster voor de wederhelft, mijn op dato voorsr̄ gebleken.

Solvit 25 guld. voor 't overboucken.

Den 20 Septb. 1725 overgeboekt op den naam van Jacob Willem en Maria Catharine Hoppingh, als kinderen en Erfgeñ van haar lieder vader de Heer Commys Aelbert Hoppingh, hier boven gemelt.

Den 4 February 1741 de voors̄ grafstede overgeboekt op den naam van den Heer Jacob Willem Hoppinck, Commis ter griffie van haer Hoog mog: voor de helft eygenaer van de voors̄ grafstede, en uyt kragte van de acte door sijn suster Maria Catharina Hoppinck voor de weder helft Eygenaresse van de voors̄ grafstede, ongeprejudiceert haar regt van Eygendom op den 28 January laastleden geteekent en aan mij als rentmr. geëxhibeert en overgelevert.

Solvit overboeken 1 gld., 't verhogen 10 gld.

Den 8 Aug. 1772 bij avond begraven Mr. Jacob Willem Hopping.

f^{0} 307^{vso} Den 19 October 1772 de voors̄ grafstede overgeboekt ten name van Juffr. Maria Catharina Hoppinck, ingevolge het versoek door deselve als eenige Erfgenaame van den Heer Mr. Jacob Willem Hoppinck voor de eene helft possesseur geweest zijnde van de voors̄ grafstede, terwijl zij reeds eigenaresse was van de andere helft, den 15^{e} deser geteekent en aan mij geëxhibeert.

In den XVe Regel.

Solvit overboeken f 6.

Den 24 December 1776 bij avond begraven Maria Catharina Hoppinck.

Dit graf is aan de kerk gelegateerd door bovengem̃ Juffr. Maria Catharina Hoppinck en mag nooit worden geopent, maar moet worden toegemetselt. Vid. resolutie van 2 Janũ 1777.

fo IIclxxv. Nuo 10. Den 23 February 1636 het graf
I. Nuo 10 v̈bouct op te name van Gerrit Simonsz. van Bourgoigne en Syer Crijnsz. van Bleyckersduyn.

Nota. Dit graff is in twee gesepareert en comt Syer Crijne het noordelijke, Uts. en Gerrit Symonse het zuydelycke.

Den 22 Maert 1637 begraven huysv. van Sier Crijns.

Den 3 Mey 1638 begraven huysv. van Simon Gerritsz Bregongne.

Den 28 Sept. begraven 1640, 't kint van Thomas Jooszen van Bregongne.

Den 19 Decemb. 1640, begraven Simon Gerritsz. von Bourgongne.

Den 7 Febr. 1667 begraven een kind van Mr. Willem van Bourgongne.

Den 11 April 1669 Annetge Pieters Mannijs.

Den 24 Maert 1673 Trijntge van Blinckersduyn. (sic).

fo IIclxxvvso. Nuo 11. Den XV Septemb. 1649 het graff
II. hier boven gestelt v̈bouct op te name van Mr. Coenraet Wegewaert Groffbusengieter alhier in̄ Hage.

Den 7 Novem̃ 1665 begraven het kind van Monsr Pater.

Den 4 Oct. 1666 begraven een kint van Mr. Hendrick van der Smaling.

Den 13 Aug. 1669 de geschutgieter Weegewaerd.

Den 29 Aug. 1670 Monsr Weegewaerd.

Den 8 Mey 1674 de bovenstaen̄ grafstede overgebouct op den naem van Juffre (oningevuld) Weduwe van de geschutgieter Weegewaerd.

Den 7 January 1736 begrave Willem (Paneel, onduidelijk) bij dagh.

Den 25 February 1736 begrave Maria Teresia van Bourgongne.

Den 9 Novemb. 1737 begrave Glaude Lansel.

Den 2 Juny 1740. Bij avond begraven Richard Ignatius Josephus van der Kun.

Den 4 Juny 1742. Bij dag begraven Cornelia van Bourgoendien.

fo 308. Nuo 10 en 11.
I. Den 5 July 1674 Nuo 10 en 11 ov̈gebouct

In den XVe Regel.

op den naem van Gerrit Simonsz. van Bourgogne, voor hem en de descendenten van Sier Crinen van Bleikersduyn.

Den (oningevuld) 1687 overgebouckt op den naem van Mr. Willem van Bourgogne voor hem en desselfs descendenten bij overgifte van̄ erfgen̄ van Sier Crinen van Bleyckersduyn.

Den 24 Juny 1741 de voors̃ grafstede overgeboekt op den naam van Gijsbert van der Kun, soon en erfgenaam van Maria van Bourgondien, uyt kragte van de acte soo voor sijn selven, en als de rato caveerende voor sijne suster Theresia en Agnis van der Kun, mitsgaders nog voor Joan de Ruyter, eenige soon van Jacobus de Ruyter, die een eenige soon was van Petronella van Bourgondien en als Testamentaire voogd over deselve; alsmede nog door Johanna van Coesvelt en Jacoba van Coesvelt Dogtrs en Erfgenamen van Anna Maria van Bourgondien en Cornelia van Bourgondien, weduwe van Hermanus Verlaar, welke Cornelia, Maria, Petronella en Anna Maria van Bourgondien kinderen en erfgenamen sijn van Willem van Bourgondien, die soon en Erfgenaam was van Willem Simonsz. van Bourgondien, in sijn leven possesseur van het voors̃ graf, op den 27 April deses jaars 1741, ongeprejudiceert hun regt van eygendom, geteekent en aan mij als Rentmr. geëxhibeert en overgelevert.

Solt v̈boeken 2 gld., Uts. v̈hoge 20 gld.

Den 19 IXbr (III 1750) 's m. begraven François Antoine Marie de Schadenberg.

Den 26 Febr. 1752 bij dag begraven Susanna La Lance.

Den 25 Maart 1752 bij dag begraven Jacobus de Ruyter.

Den 5 April 1754 bij dag begraven Gijsbert van der Kun.

Den 22 Maart 1754 (III 1755) bij dag begraven Maria Cath. van̄ Kun, geb. van Rijtingen.

Den 21 Aug. 1754 (III 1755) bij dag begraven Gijsbert Emanuel van der Kun.

Den 11 Septb. 1758 bij dag begraven Johanna Theodora van Koesvelt.

fo 308vso. Den 2 Decr 1755 de voors̃ grafstede overgeboekt ten name van Henricus Petrus Josephus Joannes van der Kun, thans woonagtig in de stad Brussel, ingevolge de acte van versoek door Dinfna Catharina Josephania van der Kun, getrouwt sijnde met den Heer Nicolaas Franciscus de Fraye, doch buyten gemeenschap van goederen en bij huwelijkse voorwaarden

In den XVe Regel.

op den 17 Novr 1761 gepasseert voor den notaris J. van den Bos en getuygen in 's-Gravenhage, aan zig zelf behouden hebbende de vrije administratie van hare eige goederen; en bovengeñ H. P. J. J. van der Kun, als nu nog eenige overgebleven kinderen en erfgenamen van wijlen hare vader Gijsbert van der Kun het regt van eigendom gekregen hebbende van de bovengem̃ grafstede bij hun in gemeenschap gehouden geweest zijnde, dog door bovengem̃ D. C. J. van der Kun voor het geheel aan hare voorñ broeder H. P. J. J. van der Kun gecedeert en afgestaan hebbende, den 27 April 1775 te Brussel onderteekent en aan mij als rentmeester geëxhibeert en overgelevert.

Solvit ov̄boeken f 1—10, 21 jaren v̄suym f 31—10.

III. 4 Maart 1810 Maria Emantirie (sic) van der Kruys, weduwe A. van der Houf, geen regt.

f° 310. Nu[o] 12.

I. Den 8 Mey 1674 overgebouct op den naem van (oningevuld) Weduwe wijlen de Geschutgieter Weegewaard.

III Vervallen aan de kerk.

f[o] 311.

I. Niewe huierkelder onder de copere camer van de geschutgieterye dicht bij ende genougsaem annex het Choor.

Compt de kerk toe en werd v̄huierd.

1674 Den 4 Mey 1674 begraven kraemk. van Monsr. Hodenpijl.

8 Jul. 1674 d'Hr. Maior Wachtensleven.

28 Aug. Juffre Reclaes.

20 Sep̄ Juffre Hodenpijl.

20 Oct. Juffre Vlenbrouc.

8 Decem̃ de Vrouw van Mr. Jan van Maseyc.

1675 20 Mey Juffre Polens.

19 Jun. Kraemk. van Mons. Hodenpijl.

10 Jul. kraemk. vañ Scherm[r] van Vliet.

10 Sep. een kind van Cap. Poison.

9 Nov. Juffre de Voocht.

18 dito een knecht vañ Hr. van Lier.

13 Dec. kapit. Ruwerts.

19 een kind van Vendrig Verstraete.

25 een kind vañ Hr. Cleesman.

1676 19 Janù d'Hr. Pijll.

1 Mars Jacob Brouwer.

13 Mey de Vrou vañ glaesmaker vañ Kerc.

n. b. 1705, den 29 Mey begraven de Heer Claude Vallée, Seigneur de Chenaille waer af bij mijn extract is gegeven den 22 July 1705.

In den XV[e] Regel.

f[o] II[c]LXXVI. In de Oost Cappelle ofte Oostportael van de Clooster Kercke.

Nu[o] 1 beginneñ deñ noortmuer gecocht bij Laurens Rubens.

Den XXX Mey 1637 het graf hier boven genoemt v̄bouct op de name van Maria Roemers wed[e] van Sr. Willem Schortus.

Den 26 Maert 1669 begraven Mons[r] Smits.

Den 25 Febr. 1675 v̄bouct.

f° 323.

Oostportael beginnende van de noordt muier.

Nu[o] 1. Den 25 Feb. 1675 ov̄gebouct op den naem van Anna en Margareta Chortus (sic), als kinderen en erfgenamen van Maria Roemers haarlieder Moeder, nevens Elisabeth Chortes (sic), weduwe Cloeting, François, Rachel en Jacobus Chortus.

Den 21 Febr. 1676 begraven Juffre Chortus weduwe Cloeting.

Den eersten Febr. 1730 de bovenstaende grafstede overgeboekt op den naam van Willem, Maria en Margaretha IJkendaal, kinderen en erfgenamen van haar moeder Martijntje Mansveld, wed. wijlen Gijsbert IJkendaal, volgens testament op den 13 Jan[y] 1723 voor den not[s] Cornelis van Dansio en seekere getuygen alhier gepasseert welke Martijntje Mansvelt, in haar leven is geweest naast overgebleve representante in den bloede van Elisabeth Schortus, Wed. Cloeting en Jacobus Schortus hier boven gemelt, mitsgaders erfgenamen van Rachel Schortus mede hier boven gem̃ volgens testament op den 17 April 1710 voor den notaris Melchier van Ceynenburg en seeckere getuygen binnen Haarlem gepasseert en welke Rachel Schortus in haar leven niet alleen is geweest erfgenaam van haar zuster Margareta Schortus insgelijks hier boven gem̃ volgens Testament op den 1 Mey 1706 voor den notaris Gijsbert de Cretser en seekere getuygen alhier gepasseert, maar ook van haar suster Anna Schortus alsmede hierboven gem̃ Volgens Testament op den 26 Feb[r] 1696 voor gem̃ notrs. de Cretser en getuygen mede alhier gepasseert en welke Anna Schortus, nevens deselve Rachel Schortus Erfgeñ sijn geweest van François Schortus mede hier boven gemelt, volgens testament op den 30 October 1674 voor den selven notrs. de Cretser en getuygen alhier gepasseert, alle welke testamenten mij syn geëxhibeert.

S[t] van 't verboeken 25 pd. fl.

Den 25 April 1741 bovenstaande grafstede

In den XVe Regel.

overgeboekt op naam van Willem IJkendaal als uyt eygen hoofde eygenaar voor een derde part van de voors grafstede en de twee overige derde parten van de eygenaars van deselve bekomen hebbende bij de respective actens, de eene van dato 29 Jan. en de andere 22 April 1714 aan mij als rentm^{r} geëxhibeert.

Solv^{t} vboeken 8 gld., 't verhogen 10 gld.

Den 24 xb. 1741 begraven Barbara van Leeuwen een kind.

Den 28 July 1742 bij dag begraven Willem van IJkendaal (III Willem Eykendaal).

Den 28 July 1762 bij dag begraven Johanna Reuwers een kind.

Den 21 Nov. 1766 bij dag begraven Gijsbert van (sic) Eykendaal.

III. Den 2 September 1735 bij dag begraven Mertina Eikendal.

Den 6 Mey 1740 bij dag begraven Jannetje La Broy.

Den 2 January 1802 's morgens begraave het leyk van Anna Maria Elisabeth van Son.

Den 20 January 1802 de voorschreeve grafsteede overgeboekt op naam van de WelEdele Gestrenge Heer Martinus Quintijn (of Quirityn) Hartingh Comans, oud collonel van de infanterie en capiteyn in het Regiment Hollandsche Guardes te voet, uit kragt van acte van koop door mij Fannius Scholten als rentmeester gedaan en geteekend.

f° II^{c}lxxvi^{vso}. Nu^{o} 2. François Koedyc (of Roedycx).

I. Den 19 Oct. 1669 begraven Juffre Goesdorp.

Den 19 7^{br} 1674 vbouct.

f° 324. Nu^{o} 2.

II. Den 19 7^{br} 1674 ovgebouct op den naem van Maria Caron, weduwe en boedelhoudster van François Coedijx.

Den 14 July 1742 vermits niemand van de geene die eenig regt tot het voors graf soude vermynen te hebben, niettegenstaande de waarschouwing bij Publycque Couranten gedaan, sig heeft bekent gemaakt als alleenlijk Ve Françoise van Diepen, wed. wijlen den heer Godefridus Schalken, is het selve graft ten voors dage ten haren name overgeboekt.

Solvit vboeken f 24, Uts. vhogen f 10.

Den 14 X^{br} 1743 bij avond begraven Geertruy Cornelia Dutelius.

Den 22 Jany 1744 bij avond begraven Vrouwe Françoise van Diemen.

Den 29 April 1744 de bovenstaande grafstede overgeboekt op de naam van d'Heer en Mr. Thomas Cleypoole de Norbourough als in

In den XVe Regel.

huwelijk hebbende Vrouwe Françoise Schalken eenig naargelate kind van Vrouwe Françoisia van Diemen, wed. Schalken hier boven gemelt.

Solv^{t} vboeken 1 gld.

Den 5 Aug. 1757 bij avond begraven Françoisia Schalken.

Den 23 Janu 1768 bij avond begraven Zwana Maria de la Coste.

Den 2 Sept. 1780 bij avond begraven Mr. Thomas Cleypole de Norbourg (sic) wapen gebroken, III en in 't Graf gelegd.

Den 30 Dec. 1783 de voors grafstede overgeboekt op den Heer Pieter van Spaam als in huwelijk hebbende Vr. Cornelia Catharina Clepole (sic) de Norbourg (sic), ingevolge de acte van versoek door denselve en gem. zijne huysvrouw, als eenige en universeele erfgename van hare vader Thomas Clepole de Norbouroug (sic), des eenige en universeele erfgenaam is geweest van zijne huysvrouw Française Schalken, den 29 deser geteekent.

Solvit overboeken f 1, 3 jaren vsuym f 3.

Den 2 February 1742 begr. Elisabeth Cornelia Clypole.

Den 4 July 1742 bij dag begrave Johanna Elisabeth Dutelius een kint.

f° II^{c}lxxvij. Nu^{o} 3. Maerten Arnouts.

I. Den 27 April (Mey doorgehaald) begraven juffre Adriana Persijn.

Den 15 Oct. 1672 Monsr. Beukelaer.

Den 17 Janu 1673 den Heer van Zulestein.

21 Oct. 1674 een kind van cap van Otte.

Den 22 Novem. 1674 vbouct.

f° 325. Nu^{o} 3.

II. Den 22 Novem 1674 ovgebouct op den naem van Heiman Beukelaar presd^{t} schepen in 's-Gravenhage als getroud met Maria Aernouds ten behouve van deselve, en van vdere descendenten van Maerten Aernouts haren vader.

Den 22 Febr. 1675 begraven Juffre Beukelaer.

8 July 1675 de vrou van Cap van Otte.

8 Janu 1676 de Postm^{r} Aernouts.

III. Vervallen aan de kerk.

13 Maert 1802, 's morgens begrave in 't Oostportaal Nu^{o} 3 Martha Cornelia Bualia, huysvrouwe van de Heer De Thomeese.

's Morgens begraven den 27 Juny 1803 Mr. Adriaan Cornelis de Thomeze.

Volgens testamentaire dispositie, is met d'Hr. Fannius Scholten Rentmeester geconvineert dat dit graft voor rekening van de kerk moet gesloote blijven, waarvoor betaald

In den XVe Regel.

is de somma van drie hondert guldens. Eens, dit is geschied, daar kan niet meer begraven worden.

f⁰ IIᶜLXXVIJ^vo^ Nu⁰ 4. Wm Jansz. van der Hoocht.

I. Den 11 Novem̃ 1674 v̄bouct.

f⁰ 326. Nu⁰ 4.

II. Den 11 Novem̃ 1674 ov̄gebouct op den naem van Catharina Van (sic) der Hoog weduwe van den Luiten^t^ Alderkinderen, als eenige naergelate dochter en erfgen̄ van Willem Jans. Van (sic) der Hoog.

Den 4 Feb. 1679 v̄bouct op den naem van Hester Wigmans huysvrouwe van Jacob Bommelaer v̄mogens den testamente van Catharina Van (sic) der Hoog voor den Not. Johannes Loukers in̄ Hage gepass^t^ op den 22 Decem̃ 1676. S^t^ f 25.

Alsoo deese bouenstaende grafstede bij acte (door Jacobus Bommelaer als bij testamente van sijne huysvrou Hester Wigmans eygenaer van het selve geworden) gecedeert en getransporteert is ten behoue van de kerckmeesters van̄ Kloosterkercke soo hebben deselve ingevolge van de voorn̄ acte in dato den 16 Juny 1695 op hare kosten de nieuwe schaelen op hetselve doorgaens doen leggen ende de verdere reparatien dies aengaende bet. met de som̃e van 18 gld. 10 sts.

f⁰ IIᶜLXXVIIJ. Nu⁰ 5. Guilliam van Couwenburch, deur-

I. waerder van de Camer der Ho: Mo: heeren Staten generael.

Den XI Jan^ry^ dit also v̄bouct.

Den 28 Oct. 1668 begraven Hans Mortier trompetter.

Den 2 April 1675 v̄bouct.

f⁰ 327. Nu⁰ 5.

II. Den 2 April 1675 ov̄gebouct op den naem van Florus Hendric van Couwenberg ten behouve van de samentl. descendenten van Guilliam Couwenberg haer L. grootvader.

Den 30 Juny 1705 dese grafstede overgebouct op den naem van Johan van Hage volgens de acte van transport voor den notaris Henderik Wegewaert alhier in 's chraeven Haege (sic) op den 28 April 1703 gepasseert en mijn als rentmeester geëxhibeert.

Solvit nog 't overboeken f 25.

Den Eersten Maart 1734 de voors̃ grafstede overgeboekt op den naem van Anna van Hagen bevorens wed. van Simon van der Bel en naderhand getrouwt met Adriaan van Dijk, sijnde de gem̃ Anna van Hage (sic) Een dochter en erfgenaam van Johan van Hagen hiervoren

In den XVe Regel.

gemelt. Ten selven dage de voorm̃ grafstede voor een derde part overgeboekt op den naam van Johanna van der Bel, huysvrou van Michiel La Tour, sijnde de voorn̄ Joh. van der Bell, dogter en voor een derde part erfgenaam van wijlen Anna van Hagen hier boven gemelt, voor het twee derde part op den naam van Alida Maria van der Bel, insgelijks dogter en voor een derde part mede erfgenaam van de voorn̄ Anna van Hage, en voor het resteerende part op den naam van Adr. van Dijk in qualiteyt als voor het resteerende derde part mede erfgenaam van sijn voorn̄ overledene Huysvrou Anna van Hage, volgens testamente gepasseert op den 13 Septemb. 1719 voor den notaris Arnoldus de Guyliker en getuygen binnen Rotterdam.

Solvit voor ¹/₃ f 8—6—8.

Ten selven dage de voors̃ grafstede voor het geheel overgeboekt op den naam van Bartholomeus Walevelt, notaris alhier, volgens acte van koop tusschen hem en Michiel La Tour, als in huwelijk hebbende Johanna van der Bel en Daniel Wiltens in qualiteyt als voogd over Alida Maria van der Bel, volgens acte van Voogdije over den voorn̄ Notaris Arnoldus de Guyliker en getuygens tot Rotterdam gepasseert en de nog deselve Michiel La Tour en

f⁰ 327vo Daniel Wiltens als hun selven sterk makende, mitsgaders de rato Caveerende voor Adriaan van Dijk hier boven gemelt, den 28 July 1733 voor den notaris Gijsbert Mijne en getuygen alhier in den Hage gepasseert en aan mij geëxhibeert.

Solvit 25 gld. voor 't overboeken, Solv. v̄hogen 10 gld.

Den 31 Jany 1736 bij dag begraven Anna van Walevelt.

Den 14 Mey 1737 bij dag begraven Adriana van Walevelt.

Den 19 July 1639 Uts. Willem Walevelt (III Een kint).

Den 4 July 1740 Uts. Johanna Walevelt (III Een kint).

Den 16 July 1742 Uts. Willem Walevelt (III Een kint).

Den 8 Mey 1743 Uts. Cornelia Mijné (III Een kint. Dit kint op den 20 July 1745 overgebragt in den 4 regel het 21e graft).

Den 15 April 1749 Uts. Willem Adrianus Walevelt (III Een kint).

(*Wordt vervolgd*).

J. C. VAN DER MUELEN.

Geslacht van Hoey.

Het Gorinchemsche geslacht van Hoey, voor zoover mij bekend, in de mannelijke lijn uitgestorven, voerde tot wapen: in zilver negen zwarte leliën, (4, 3, en 2) met een gouden schildhoofd, waarin een rood springend hert; gekroonde helm, helmteeken: het hert uitkomende.

Als stamvader vond ik vermeld:

I. Aart van Hoey, overleden in 1603, bij zijne echtgenoote Judith Alers de Roy, die in 1615 te Gorinchem overleed, twee kinderen nalatende:

1°. Gerard van Hoey, volgt onder II.

2°. Engelina van Hoey, op 30 October 1611 gehuwd met Aart Dirksz. van Clevesteyn, burgemeester van Gorinchem, overleden in 1655 (1).

II. Gerard van Hoey, geboren te Gorinchem, in 1636 burgemeester aldaar, overleden in 1653, huwde 24 Augustus 1608 met Christina van Neercassel, dochter van Wouter van Neercassel, en had bij haar vier kinderen:

1°. Aart van Hoey, volgt onder III.

2°. Mathijs van Hoey, geboren in 1624 of 25, raad en schepen van Gorinchem, op 26 Augustus 1642 gehuwd met Jacomina Schut en in 1690 kinderloos overleden.

3°. Pieter van Hoey, volgt onder III*bis*.

4°. Abraham van Hoey, volgt onder III*ter*.

III. Aart van Hoey, gedoopt te Gorinchem 23 Juli 1623, was aldaar in 1658 burgemeester en overleed in 1665. Hij was op 29 Juli 1635 gehuwd met Catharina Vervooren en had bij haar vijf kinderen:

1°. Johanna van Hoey, op 27 Januari 1660 gehuwd met Cornelis van der Kolk.

2°. Gerard van Hoey, gedoopt 10 Januari 1638, in 1663 schepen van Gorinchem en ongehuwd overleden.

3°. Cornelis van Hoey, gedoopt 26 October 1639, schepen te Gorinchem, op 13 November 1666 gehuwd met Bertruy Schut en bij haar vader van een zoon Arnold, die ongehuwd in Oost-Indië overleed.

4°. Christina van Hoey. Zij huwde driemalen, eerst op 1 Februari 1664 met Johan van Herwaarden, zoon van Aart en van Anna Snoeck, daarna op 20 December 1667 met Herman van de Graaf, geboren 21 Januari 1642, controleur te Middelburg en zoon van Tierck en Agatha Froterma, laatst op 17 December 1678 met Willem van Everdingen.

5°. Arnoldus van Hoey, volgt onder IV.

IV. Mr. Arnoldus van Hoey, schepen te Gorinchem, huwde 8 Februari 1670 met Antoinette van Grootveld, dochter van Jan en Margaretha Bloemaert en had bij haar vier kinderen:

1°. Arnold van Hoey, commies der convoyen en licenten, gehuwd met Sara Lamberts en vader van Arnold van Hoey, in 1752 als majoor overleden.

2°. Catharina van Hoey, geboren 13 September 1670, op 10 April 1695 gehuwd met Johan Pompe, overleden te Gorinchem 11 September 1703, zoon van Martinus Pompe en van Cornelia van den Bergh.

3°. Margaretha van Hoey, op 16 September 1691 gehuwd met Willem Verschuuring.

4°. Jan van Hoey, ongehuwd overleden.

III*bis*. Pieter van Hoey, zoon van Gerard en van Christina van Neercassel, geboren 20 September 1626, op 2 April 1652 gehuwd met Catharina Bloemaert, dochter van Arnold en van Antoinetta van der Ulft, was bij haar vader van drie kinderen:

1°. Gerard van Hoey, volgt onder IV.

2°. Antoinetta Maria van Hoey, in 1725 nog in leven, in Juni 1679 gehuwd met Richardus Steenis, burgemeester van Gorinchem, (vermoedelijk) zoon van Jan Hendrik Steenis en Elisabeth Richardsdr. Ouwens.

3°. Arnold van Hoey, als vaandrig ongehuwd overleden.

IV. Gerard van Hoey, huwde Cornelia Belle en was bij haar vader van:

1°. Hendrik van Hoey.

2°. Cornelia van Hoey.

3°. Catharina van Hoey, gehuwd met Abraham Belle.

4°. Abraham van Hoey, volgt onder V.

5°. Caspar van Hoey, gehuwd met Antje Last en bij haar vader van eene dochter Catharina van Hoey.

V. Abraham van Hoey, huwde in 1721 Susanna Lucretia Groenesteyn, Diederiksdr., en had bij haar twee kinderen:

1°. Gerard Diederik van Hoey, volgt onder VI.

2°. Caspar van Hoey, vaandrig.

VI. Gerard Diederik van Hoey, geboren in 1722, huwde met Agatha Sophia van Overveldt, dochter

---

(1) Uit dit huwelijk sproten:

1°. Dirk van Clevesteyn, raad van Gorinchem en bij Catharina van Herwaarden vader van:

a. Mr. Arnoldus van Cl., raad van Gorinchem, in 1726 ongehuwd overleden.

b. Johan van Cl., in 1682 gehuwd met Catharina Bolaan en in 1727 kinderloos overleden.

c. en *d*. Margaretha en Engelina van Cl., ongehuwd overleden.

2°. Aert van Cl., geboren 5 Januari 1620.

3°. Maria van Cl., op 30 October 1657 gehuwd met Ds. Nicolaas Ouwens.

4°. Abraham van Cl., geboren 4 December 1622, op 10 Juli 1659 gehuwd met Johanna Clant, op 14 September 1664 hertrouwd met Elisabeth van de Werke.

5°. Judith van Cl., op 16 September 1634 gehuwd met Willem van Alphen, secretaris van het hof van Holland.

6°. Anna van Cl., geboren 22 Augustus 1624.

7°. Isaac van Cl., geboren 2 Mei 1628.

van Jacobus en van Agatha Ravens, en had bij haar vier kinderen:

1°. Agatha Susanna van Hoey, gedoopt te 's-Gravenhage 2 Juni 1752, aldaar overleden 27 December 1800, op 2 Februari t: v: aldaar gehuwd met Mr. Johan Emants, rentmeester van de exploiten van het hof van Holland, geboren te 's-Gravenhage 12 December 1734, aldaar overleden 1 September 1806, zoon van Mr. Marcellus en van Christina Sebastiana Sweerts (1).

2°. Lucretia Jacoba van Hoey, geboren in 1754.

3°. Jan Pieter van Hoey, volgt onder VII.

4°. Adriana Jacoba van Hoey, geboren in 1757 overleden 13 Februari 1834 als echtgenoot van W. Methorst Wz.

VII. Jan Pieter van Hoey, geboren te 's-Gravenhage 30 Juli 1755, door zijn huwelijk heer van Vlijmen en Engelen, werd in 1769 kadet bij de Gardes te voet, in 1772 vaandrig, in 1773 luitenant, in 1775 kapitein, in 1783 luitenant kolonel en in 1794 kolonel. Als zoodanig maakte hij den veldtocht mede in Brabant en was tegenwoordig bij de inneming van Landrecies. Den 6 April 1797 gepensioneerd, werd hij na de omwenteling van 1813 kolonel plaatselijk commandant te 's-Hertogenbosch, 17 Maart 1814 generaal majoor, 21 April 1815 luitenant generaal, 10 December 1822 lid van het Hoog Militair Gerechtshof, op 14 Juni 1825 gepensioneerd en overleed te Vlijmen 13 October 1838.

Hij was op 13 Juli 1784 te Oirschot gehuwd met Maria Elisabeth Francina barones Sweerts de Landas, geboren te Gorinchem 30 November 1756, dochter van Lodewijk Johan Baptist en van Sara van Barnevelt, en liet bij haar twee dochters na:

1°. Agatha Sophia Gerardina van Hoey, vrouwe van Vlijmen, geboren te Oirschot 30 Augustus 1784, op 28 December 1815 gehuwd met den generaal majoor jonkheer Abraham Rodolphe de Muralt, geboren 25 Mei 1783, overleden te Utrecht in December 1859 (2).

2°. Sara Geertruida van Hoey, vrouwe van Engelen, geboren te 's-Gravenhage 29 December 1790, overleden te Rotterdam 11 Mei 1853, als weduwe van William Smith, geboren in 1781, overleden te Rotterdam 1 April 1853 (3).

III*ter*. Abraham van Hoey, zoon van Gerard van Hoey en van Christina van Neercassel, geboren 1 December 1627, was schepen van Gorinchem en huwde 25 Augustus 1650 met Adriana van Peursem, bij wie hij vier kinderen naliet:

1°. Gerard van Hoey, volgt onder IV.

2°. Caspar van Hoey, volgt onder IV*bis*.

3°. Christina van Hoey, ongehuwd overleden, en

4°. Mathijs van Hoey, schepen te Gorinchem, ongehuwd overleden.

IV. Gerard van Hoey, geboren 28 October 1656, burgemeester van Gorinchem (1686) en lid van den raad van state (1687), overleed 16 Januari 1708.

Op 23 Juni 1680 te 's-Gravenhage gehuwd met Cornelia Deym, dochter van Maarten en Margaretha Pantser, geboren 21 November 1656, op 2 Mei 1737 te Gorinchem begraven, had hij bij haar vier kinderen:

1°. Abraham van Hoey, volgt onder V.

2°. Jan van Hoey, volgt onder V*bis*.

3°. Caspar van Hoey, secretaris van Gorinchem, geboren 2 November 1689 en op 9 Januari 1751 ongehuwd overleden.

4°. Adriana Margrieta van Hoey, geboren 27 Februari 1697, op 31 October 1719 gehuwd met Dr. Gijsbertus van Peursem.

V. Mr. Abraham van Hoey, geboren 4 December 1684, drost en baljuw van Hardinxveld, raad en burgemeester van Gorinchem, overleed aldaar 19 April 1769, huwde 1 October 1709 met Geertruid Cecilia Schilthouwer (1), dochter van Johan Schilthouwer en van Elisabeth Schut en had bij haar elf kinderen, allen te Gorinchem geboren:

1°. Cornelia Johanna van Hoey, geboren 19 September 1710.

2°. Jan van Hoey, geboren 18 December 1711, jong overleden.

3°. Johanna Petronella van Hoey, geboren 21 Januari 1713, overleden 11 Januari 1795, huwde 18 October 1735 Mr. Anthony Hagoort, schepen van Gorinchem, geboren 14 December 1715, overleden 25 September 1752, zoon van Mr. Adriaan en van Hendrika van der Meulen.

4°. Gerard van Hoey, geboren 30 September 1714, jong overleden.

5°. Gerard van Hoey, geboren 29 Augustus 1717, jong overleden.

6°. Geertruid Elisabeth van Hoey, geboren 31 Mei 1719, overleden 20 Mei 1806.

7°. Gerard van Hoey, geboren 2 October 1720.

8°. Jan Schilthouwer van Hoey, volgt onder VI.

9°. Cornelia van Hoey, geboren 21 Augustus 1723, overleden 31 Augustus 1750, huwde 9 Augustus t. v. kapitein Georg Adam Gmelin (?).

10°. Adriana Margaretha van Hoey, geboren 27 Mei 1725, gehuwd 7 September 1751 met Roderick Mackenzie.

11°. Jan Jacob van Hoey, volgt onder VI*bis*.

---

(1) Zie Vorsterman van Oyen, *Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederl. familiën*. Art. Emants.

(2) Zie Rietstap, *Wapenboek Nederl. Adel*. Art. de Muralt.

(3) Hun zoon: Jan Pieter van Hoey Smith van Engelen, huwde te Kralingen 12 September 1844 Jacoba Johanna Twiss.

(1) Wapen: in rood drie palen van vair, in een gouden schildhoofd een rooden gaanden windhond.

VI. Mr. Jan Schilthouwer van Hoey, later genaamd van Hoey Schilthouwer, geboren te Gorinchem 26 Maart 1722, eerst secretaris, later burgemeester van Gorinchem, aldaar overleden 17 October 1793, huwde 25 Januari 1752 met Cornelia Boudina Mathea van Oostee (1), dochter van Adolf van Oostee en Adriana Coolen, en had bij haar veertien kinderen, allen te Gorinchem geboren:

1°. Cecilia Geertruid van Hoey, geboren 12 Juli 1752, overleden 3 Augustus 1752.
2°. Abraham van Hoey, geboren 10 April 1755, overleden te Rotterdam 15 December 1806 als gepensioneerd kolonel.
3°. Adolf van Hoey Schilthouwer van Oostee, volgt onder VII.
4°. Adolphina Goverdina Adriana Margaretha van Hoey, overleden 6 November 1760.
5°. Gerard van Hoey Schilthouwer, volgt onder VII*bis*.
6°. Pieter Jacob Coolen van Hoey, geboren 12 September 1759, officier der marine (2).
7°. Johan van Hoey, geboren in 1760, overleden 17 September 1761.
8°. Jan Jacob van Hoey Schilthouwer, geboren 5 Februari 1762, op 29 Januari 1816 als majoor der artillerie ongehuwd overleden.
9°. Cornelis Mathias van Hoey, volgt onder VII*ter*.
10°. Cecilia Geertruid van Hoey Schilthouwer, geboren 17 November 1764, overleden te Gorinchem 4 December 1780.
11°. Govert Adriaan van Hoey Schilthouwer, volgt onder VII*quater*.
12°. Cornelia van Hoey Schilthouwer, geboren 20 December 1767, overleden te 's-Gravenhage 2 October 1840, vóór 1791 gehuwd met Wouter van Lexmond.
13°. Boudewijn van Hoey Schilthouwer, volgt onder VII*quint*.
14°. Goverdina Adriana van Hoey Schilthouwer, geboren 8 Mei 1771.

VII. Adolf van Hoey Schilthouwer van Oostee, luitenant generaal der artillerie, ridder der Militaire Willemsorde 3e klasse, geboren te Gorinchem 30 Juni 1756, overleden te 's-Gravenhage 2 April 1839, was tweemalen gehuwd geweest. Eerst huwde hij Johanna de Bosson, die tijdens haar echtgenoot uitgeweken was, op 24 September 1801 te Lingen overleed. Hij hertrouwde te Amsterdam in Maart 1804 met Johanna Charlotta Coets, die te 's-Gravenhage stierf oud 83 jaar 3 September 1839, en eerder weduwe was van Maurits Gunther. Uit het eerste huwelijk zes kinderen:

1°. Cornelia Boudewina Mathia Adolfina van Hoey Schilthouwer van Oostee, geboren in 1793, overleden te Delft 4 April 1873 als weduwe van Carel Frederik Grunebosch.
2°. Gerard van Hoey Schilthouwer van Oostee, geboren in 1793, kapitein adjudant van het regiment grenadiers en jagers, ridder der Militaire Willemsorde, gehuwd met eene weduwe van Eyk, en overleden op het kasteel Bouvigne bij Breda 12 December 1841.
3°. Cornelis Mathias van Hoey Schilthouwer van Oostee, geboren in 1796, overleden te 's-Gravenhage 8 September 1839 als 1e luitenant der artillerie.
4°. Boudewijn van Hoey Schilthouwer van Oostee, geboren te Lingen 19 November 1798, gesneuveld op de Citadel van Antwerpen 15 December 1832 als kapitein der artillerie.
5°. en 6°. . . . . . .

VII*bis*. Gerard van Hoey Schilthouwer, zoon van Mr. Jan en C. B. M. van Oostee, geboren te Gorinchem 24 Mei 1758, was ontvanger der belastingen te Oldenzaal en overleed 4 Januari 1822. Hij was 27 Februari 1787 geh. met Elizabeth Willemina Eekhout, geboren 14 April 1748, dochter van Christoffel Willem Eekhout en van Anna Catharina Thomassen à Thuessink, weduwe van C. Heufke.

VII*ter*. Cornelis Mathias van Hoey, zoon van Mr. Jan en C. B. M. van Oostee, werd geboren te Gorinchem 3 November 1763, en overleed aldaar 3 Maart 1814 als majoor der artillerie.

Hij huwde te Woerden in April 1795 met Johanna Maria Stierling, en had daarbij twee kinderen:

1°. Johanna Cornelia van Hoey, geboren in 1796, gehuwd te Gorinchem 31 December 1817 met Jan Pompe, gemeente-ontvanger aldaar, gedoopt 10 Maart 1790, overleden 3 December 1840, zoon van Jacobus Pompe en van Geertruida Cornelia Serrurier. Zij overleed te Gorinchem 1 Februari 1869.
2°. Abraham van Hoey, geboren te Lingen 10 November 1798, generaal majoor der infanterie, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, overleden te Gouda 6 Januari 1872, aldaar gehuwd met Cornelia van Lakerveld Blanken, geboren 23 Januari 1816, thans woonachtig te Gouda, dochter van Jan en Cornelia Maria Hondorf Block.

VII*quater*. Govert Adriaan van Hoey Schilthouwer, zoon van Mr. Jan en C. B. M. van Oostee, werd geboren te Gorinchem 19 October 1767, was aldaar kolonel plaatselijk commandant en overleed er als gepensioneerd generaal-majoor 25 Februari 1854.

Hij had bij zijne echtgenoote Suzanna de Bosson, geboren 29 Augustus 1760, overleden te Gorinchem 25 Juli 1833, drie kinderen:

1°. Jan Dirk van Hoey Schilthouwer, volgt onder VIII.
2°. Cornelia Boudewina van Hoey Schilthouwer, geboren te Breda in 1792, op 22 October 1825 te Gorinchem

(1) Wapen: in blauw drie zilveren golvende dwarsbalken.
(2) Zie DE JONGE, *Nederl. Zeewezen*, V, 105—111, 136 en 137.

gehuwd met Caspar van Citters, overleden 26 Januari 1834.

3°. Adolf Johan van Hoey Schilthouwer, volgt onder VIII*bis*.

VIII. Jan Dirk van Hoey Schilthouwer, geboren te Kleef in 1790, overleed te Gorinchem 17 Augustus 1828 als kapitein van de 9e afdeeling infanterie.

Hij huwde te Woudrichem in 1821 met Johanna Henriette van Grootenraay, geboren te 's-Gravenhage 15 October 1800, dochter van Pieter Johan Christiaan en van M. van der Hoek, thans als diens weduwe te 's-Gravenhage woonachtig.

Uit hun huwelijk sproten twee kinderen:

1°. Govert Adriaan Jan Dirk van Hoey Schilthouwer, geboren te 's-Gravenhage 25 Juli 1822, aldaar overleden 16 Juli 1857 als 1e luitenant bij het regiment grenadiers en jagers; en

2°. Pieter Johan Christiaan van Hoey Schilthouwer, geboren te 's-Gravenhage 30 September 1823, kapitein der infanterie bij het Indische leger, overleden te Soerabaya 10 Maart 1858.

VIII*bis*. Adolf Johan van Hoey Schilthouwer, zoon van Govert Adriaan en Suzanna de Bosson, geboren te Lingen 25 December 1798; werd gepensioneerd als kapitein der infanterie, was ridder der Militaire Willemsorde en overleed te Utrecht 11 Maart 1850.

Hij huwde te Gorinchem 8 Juni 1827 met Johanna Jacoba Catharina Maria van der Cruysse van Hoey, dochter van Mr. Jan Willem en van Margaretha Huberta Snoeck, geboren te Gorinchem 9 November 1807 overleden te Utrecht 7 Juli 1871.

Uit hun huwelijk sproten onderstaande kinderen:

1°. Suzanna van Hoey Schilthouwer, geboren te 's-Gravenhage 21 April 1828, overleden te Gorinchem 13 Maart 1834.

2°. Margaretha Huberta van Hoey Schilthouwer, geboren te Utrecht 27 November 1829, op 7 Juli 1853 te Utrecht gehuwd met Jhr. Mr. Cornelis van Citters, geboren 11 October 1826, burgemeester van Heinkenszand. Zij woont thans als diens weduwe te 's-Gravenhage.

3°. dochter, geboren te Middelburg 27 Juli 1831.

4°. Johanna Willemina van Hoey Schilthouwer, geboren te Gorinchem 26 December 1833, aldaar overleden 28 December 1833.

5°. Adolphina Johanna van Hoey Schilthouwer, geboren te Utrecht 21 Januari 1838, aldaar op 14 November 1867 gehuwd met Mr. Johan Hendrik Floris van Ewijck, geboren te 's-Gravenhage 2 November 1821, overleden te Maarssen 27 April 1885, zoon van Daniël Jacob en van Johanna Wijnanda Hermina Ram (1).

6°. dochter, geboren te Utrecht 18 October 1844.

7°. Goverdina Adriana van Hoey Schilthouwer, geboren te Utrecht 29 Februari 1848, overleden te Utrecht 29 April 1849.

Vermoedelijk waren de onder 3 en 6 vermelde dochters:

a. Johanna Wilhelmina van Hoey Schilthouwer, op 14 November 1861 gehuwd met K. F. M. Andrau, officier der marine.

b. Suzanna van Hoey Schilthouwer, op 11 October 1877 te Heinkenszand gehuwd met Mr. Johan Ermerins, geboren te Zierikzee 19 November 1836, zoon van Mr. Jan Gerrit en Jkvr. Adriana Wilhelmina van Citters (1).

VII*quint*. Boudewijn van Hoey Schilthouwer, zoon van Mr. Jan en C. B. M. van Oostee, geboren te Gorinchem 25 Januari 1770, overleden te Kampen 31 Juli 1840, als oud officier der cavalerie.

Uit zijn huwelijk met Christina Henrietta Wilhelmina Thummius, overleden te Kampen 24 Juni 1846, sproten drie kinderen:

1°. Johan Frederik van Hoey Schilthouwer, geboren te Lingen in 1799, generaal-majoor der infanterie, adjudant des Konings in buitengewonen dienst, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, commandeur der orde van de Eikenkroon, overleden te 's-Gravenhage 26 Augustus 1866.

Hij was op 21 Januari 1835 te Chaam gehuwd met Theodora Françoise Agneta Bekkers van Moergestel, geboren te Chaam 7 Mei 1808, thans als diens weduwe te 's-Gravenhage wonende.

Uit hun huwelijk sproot een zoon: B. C. van Hoey Schilthouwer, geboren te Chaam 10 Februari 1836, overleden te Leiden 18 Maart 1872 als kapitein bij het 4e regiment Infanterie.

2°. F.... W.... H.... van Hoey Schilthouwer, geboren in 1801, overleden te Meppel 2 Maart 1877.

3°. Cecilia Geertruida Sophia van Hoey Schilthouwer, achtereenvolgens gehuwd 30 October 1825 met Everardus Ketel, postdirecteur te Meppel, op 7 December 1836 met Jacob Berend Cramer (overleden 20 Februari 1838) en op 31 Juli 1842 met Jan M.... Schatens.

Zij overleed te Meppel 22 November 1882.

IV*bis*. Jan Jacob van Hoey, zoon van Mr. Abraham en van Geertruid Cecilia Schilthouwer, geboren te Gorinchem 7 September 1729, overleed op Schoonzicht

(1) Zie *Stam en Wapenboek van aanz. Ned. familiën*. Art. van Ewijck.

(1) Zie *Stam en Wapenboek van aanzienlijke Ned. familiën*. Art. Ermerins.

bij Gorinchem 20 Mei 1797 als gepensionneerd vice-admiraal.

Hij was 13 Juni 1769 te Gorinchem gehuwd met Catharina Maria van der Cruysse, geboren te Middelburg in December 1733, overleden te Gorinchem 16 April 1814, vier kinderen nalatende:

1°. Abraham van Hoey, volgt onder VII.
2°. Jan Willem van der Cruysse van Hoey, volgt onder VII*bis*.
3°. Gerard Hendrik van Hoey, volgt onder VII*ter*.
4°. Catharina Elizabeth van Hoey, geboren te Gorinchem in Juli 1775, overleden aldaar 13 Februari 1873.

VII. Mr. Abraham van Hoey, geb. te Gorinchem 10 October 1771, raad en burgemeester van Gorinchem, lid der Staten van Zuid-Holland, overleed te Gorinchem 3 November 1850.

Hij was er in November 1803 gehuwd met Anna Pompe, geboren aldaar 24 Juli 1774, overleden op Schoonzicht 7 Juli 1807, dochter van Adriaan Pompe en van Anna Maria Verboom. Uit hun huwelijk sproten twee dochters:

1°. Catharina Maria van Hoey, geboren te Gorinchem 12 December 1804, overleden te Heukelom 22 November 1885.
2°. Anna Maria van Hoey, geboren te Gorinchem 26 November 1805, sterft te Heukelom 1 December 1886 en was op 4 April 1856 gehuwd met haren neef Jacobus Cornelis Mathias Pompe, burgemeester van Heukelom, geboren te Gorinchem 16 December 1822, overleden te Heukelom 7 September 1886, zoon van Jan Pompe en van Johanna Cornelia van Hoey.

VII*bis*. Mr. Jan Willem van der Cruysse van Hoey, zoon van Jan Jacob en Catharina Maria van der Cruysse, gedoopt te Gorinchem 13 December 1772, president van de rechtbank te Gorinchem, aldaar overleden 16 Januari 1826. Hij huwde met Margaretha Huberta Snoeck, geboren te Gorinchem 15 Januari 1778, sterft aldaar 4 April 1808, dochter van Matthys en Maria Adriana Verboom. Uit hun huwelijk sproten drie kinderen:

1°. Jan Jacob van der Cruysse van Hoey, gedoopt te Gorinchem 12 Augustus 1804, jong overleden.
2°. Matthijs Adriaan van der Cruysse van Hoey, geboren te Gorinchem in Maart 1806, sterft aldaar 1 Juli 1806.
3°. Johanna Jacoba Catharina Maria van der Cruysse van Hoey, geboren te Gorinchem 9 November 1807, te Gorinchem op 8 Juni 1827 gehuwd met Adolf Johan van Hoey Schilthouwer, boven vermeld.

VII*ter*. Gerard Hendrik van Hoey, zoon van Jan Jacob en Catharina Maria van der Cruysse, geboren te Gorinchem 9 April 1774, was wijnhandelaar, president hoogheemraad van het Land van Arkel en regent van het Oude Vrouwenhuis te Gorinchem en overleed aldaar 6 Februari 1837. Uit zijn huwelijk met Cornelia Antoinette Snoeck, geb. 4 Maart 1781, overleden te Gorinchem 7 Juli 1865, dochter van Mathys en Maria Adriana Verboom, sproten elf kinderen:

1°. Mr. Jan Jacob van Hoey, geboren te Gorinchem 28 Januari 1803, rechter te Gorinchem, aldaar overleden 10 October 1834. Uit zijn huwelijk op 2 November 1833 gesloten met Maria Antonia Colthoff, geboren te Gorinchem 15 September 1806, dochter van Pieter Christiaan en Cornelia Willemina van Eeten, sproten geene kinderen. Zij hertrouwde te Gorinchem 7 Juni 1836 met Lambertus Gerardus van Aken, notaris te Gorinchem en woont thans aldaar als diens weduwe.
2°. Maria Adriana van Hoey, geboren te Gorinchem 4 Februari 1804, aldaar op 1 November 1832 gehuwd met Wouter van Eeten, commissaris van politie aldaar, omtrent 1855 overleden.
3°. Abraham van Hoey, geboren te Gorinchem 21 Maart 1805, aldaar overleden 26 Maart 1806.
4°. Mathijs Hubert van Hoey, geboren te Gorinchem 27 April 1806, aldaar overleden 26 December 1806.
5°. Catharina Maria Elisabeth Hester van Hoey, geboren te Gorinchem 10 Juli 1807, aldaar overleden 29 Februari 1884.
6°. Mathia van Hoey, geboren te Gorinchem 29 Augustus 1808.
7°. Jan Willem Hubert van der Cruysse van Hoey, geboren te Gorinchem 14 October 1809, aldaar overleden 10 Maart 1810.
8°. François Anne van Hoey, geboren te Gorinchem 26 Januari 1812, jong overleden.
9°. Abraham Anne van Hoey, geboren te Gorinchem 11 Augustus 1814, jong overleden.
10°. Catharina Elisabeth Hester van Hoey, geboren te Gorinchem 11 Augustus 1814, aldaar overleden 3 Januari 1872, en
11°. Anne Françoise van Hoey, geboren te Gorinchem 22 Maart 1816, aldaar overleden 22 April 1857.

V*bis*. Jan van Hoey, zoon van Gerard en Cornelia Deym, geboren te Gorinchem 10 Augustus 1686, klerk ter secretarie van Holland, overleden te 's-Gravenhage 14 September 1770, huwde te Gorinchem 8 April 1710 met Maria Margaretha Leemans, geboren 21 Juli 1684, overleden 14 Februari 1758 en hadbij haar zes kinderen:

1°. Gerard van Hoey, geboren 12 Januari 1711.
2°. Mr. Abraham van Hoey, geboren 23 December 1712.
3°. Hendrik Jacob van Hoey, geboren 2 Januari 1715.
4°. Dr. Cornelis van Hoey, volgt onder VI.
5°. Maria Adriana van Hoey, geboren te 's-Gravenhage 27 Mei 1719, huwde Gerardus van der Meer, overleden 14 Februari 1778.

6°. Cornelia Margaretha van Hoey, geboren te 's-Gravenhage 1 Mei 1722, huwde 8 April 1756 Dr Theodorus ten Bokkel.

VI. Dr. Cornelis van Hoey, geboren te 's-Gravenhage 2 Februari 1717, huwde eerst op 25 Februari 1744 met Anna de Sterke, geboren in Augustus 1719, overleden 8 Juli 1769, dochter van Arnoldus de Sterke en Margaretha Surendonk, daarna op 29 Maart 1779 met Suzanna Sophia Velzen.

Uit het eerste huwelijk had hij twee kinderen:

1°. Maria Margaretha Henrica van Hoey, geboren 10 Juli 1747, op 28 October 1764 gehuwd met Mr. Johan Gerard van Oldenbarneveldt genaamd Tullingh, advocaat fiscaal, geboren te 's-Gravenhage 27 Februari 1737, aldaar overleden 13 April 1803, zoon van Johan Gerard en Johanna Moralla Elizabeth van Cattenburgh (1).

2°. Arnoldina Cornelia van Hoey, geboren 27 Februari 1752, huwde 30 Maart 1774 Mr. Johannes Petrus Voet, fiscaal aan de Kaap de Goede Hoop, geboren 27 Augustus 1741, overleden 30 Mei 1784, zoon van Dr. Johan Eusebius en van Sara van Outshoorn.

IV*bis*. Caspar van Hoey, zoon van Abraham van Hoey en Adriana van Peursem, gedoopt te Gorinchem omtrent 1655, burgemeester en secretaris aldaar, overleed aldaar 19 Februari 1735. Uit zijn huwelijk op 10 October 1683 gesloten met Cornelia van der Esch, dochter van Engelbert en Cornelia Quarles, sproten zes kinderen:

1°. Mr. Abraham van Hoey, volgt onder V.

2°. Cornelia Jacoba van Hoey, op 22 Maart 1717 gehuwd met Cornelis van der Does, burgemeester van Gorinchem, geboren 25 December 1690, zoon van Hendrik en van Catharina van Alderwerelt.

3°. Engelbert van Hoey.

4°. Gerard van Hoey, gedoopt 15 Februari 1696.

5°. Adriana Christina van Hoey, geboren 23 Augustus 1697, begraven te 's-Gravenhage 22 November 1770, gehuwd met Mr. Jacob van Assendelft, schepen van 's-Gravenhage, geboren 2 Maart 1692 overleden 13 Februari 1752, zoon van Mr. Paulus en van Petronella van der Esch.

6°. Anna Willemina van Hoey, geboren 17 Augustus 1698, echtgenoote van den luitenant-generaal Pieter Coenraad baron van Leyden, geboren 28 Maart 1700, zoon van Pieter en Alida van Ruytenburg (2).

V. Mr. Abraham van Hoey, gedoopt te Gorinchem 10 Juli 1684, achtereenvolgens pensionaris van Gorinchem, raadsheer in het hof van Holland (1713), drost van Gorinchem (1725) en ambassadeur aan het Fransche hof (1727—1747), overleed te 's-Gravenhage 10 October 1766.

Hij was in Januari 1711 te 's-Gravenhage gehuwd met Aletta van Neck, dochter van Willem en ...... van Wingerden, overleden in October 1741 en had bij haar éene dochter:

1°. Cornelia Jenetta van Hoey, geboren 28 Januari 1714, op 15 October 1736 gehuwd met Gijsbert Karel van Hogendorp, burgemeester van Wageningen, lid der Staten Generaal, zoon van Mr. Gijsbert (1) en Catharina Margaretha Beck. Zij overleed te Gorinchem 1 October 1782.

Tot dit geslacht behoorden nog:

1°. Adriaan van Hoey, geboren 17 Februari 1630, schepen en burgerkapitein te Gorinchem, gehuwd met Maria Cools, geboren 18 November 1641, overleden 3 Mei 1722, en daarbij vader van Maria Anna van Hoey, geboren te Gorinchem 19 April 1675, aldaar overleden 26 Augustus 1738, gehuwd te Gorinchem 20 December 1707 met Leendert van Barnevelt (2).

2°. Aart Hendriksz. van Hoey, huwt 6 Maart 1707 Maria Adriaans Kranendonk.

3°. Aart Hendriksz. van Hoey, huwt 5 Maart 1724 Willemina Kuypers.

4°. Johannes van Hoey, huwt 13 Juni 1759 Maria Cruyswijk, ouders van Margaretha van Hoey, geboren in 1763, overleden te Gorinchem 2 Februari 1852, echtgenoot van Jacobus van Erp.

5°. Cornelia M..... van Hoey Schilthouwer, overleden te Meppel, gehuwd te Lonneker 4 Augustus 1819 met Cornelis Henricus Charles Marinus Tulleken, geboren te Arnhem 31 December 1785, overleden te Meppel 10 Mei 1865 (3).

6°. J. C. G. van Hoey Schilthouwer, stierf te Kampen 17 Mei 1867, oud 78 jaar, zij was gehuwd met E. G. E. Hutchinson, die mede te Kampen stierf den 12 April 1865, oud 81 jaar.

7°. Adrianus van Hoey, werd begraven te Gorinchem 26 Juni 1783; 8°. Grietje van Hoey, idem 3 December 1773 en 9°. Hendrik van Hoey, idem 3 Januari 1793.

10°. Gerardina Adriana van Hoey, weduwe van Adriaan Adolf Hoevenaar, geboren in April 1744, overleden te Rotterdam 29 December 1795 (4).

's-Gravenhage, CHRn J. POLVLIET, *Kapt. Ingenieur.*

(1) Zie de genealogie van dit geslacht: *Maandblad Nederl. Leeuw*, 1886.

(2) Zie RIETSTAP, *Wapenboek Nederl. Adel.* Art. van Leyden.

(1) Zie de genealogie van dit geslacht door SCHEFFER en OBREEN.

(2) Zie J. H. SCHEFFER, *Genealogie van Barnevelt.*

(3) Zie Genealogie Tulleken. *Heraldieke Bibliotheek.* N. R. III.

(4) Uit de annoncen na 1795, berustende in het Genealogisch-Heraldisch archief, zijn eenige aanvullingen aangebracht.

Aanteekeningen uit de trouwregisters te Sluis.

(Vervolg).

Ondertr. te Middelburg 26 Juni 1643. Jorian van Dortmont, wed^r^ soldaat onder capt^n^ Snabel met Dieuken Claes, wed^e^ van Leeuwarden, wonende tot Sluys.

19 Aug. 1643. D'Heer Johan Vlaming, Schepen 's landts van den Vrije, j. g. van Sluys met Joff. Johanna Casembroot j. d. van Sluys.

12 Aug. Jean Fadrà, wed^r^ van Garenze in Engelant, woonende in 't Retrenchement, met Jannetje Nemegeer j. d. van Sluys.

15 Aug. Franҫhois Richard, j. g. van la Valée, dien^de^ onder capt^n^ Monceaux, met Barbara du Bois, j. d. van Bethune.

Ondertr. 8 Aug. Pieter de la Croix, j. g. van Steenwerck, met Proontje Tibouts, j. d. van Steenwerck.

7 Oct. Aert van Tiel, wed^r^ Sergeant onder capt^n^ van Beveren, met Yfken Jans Kemp, wed^e^ van Frederick Fredericksen van Gorchum.

January 1644. Joffr Françoise Baldtan dit la Case versoekt attestatie om in de gemeynte van Maastricht als litmaet aengenomen te worden.

21 Feb. Attestatie gelicht om te Middelburgh te trouwen: Jean Carpentier, wed^r^ van Landeau, met Chrestien Hovaer j. d.

4 May. Pieter de Man, j. g. van Matere, dien^de^ onder capt^n^ van Beveren, met Jacquemijntje Claessens, j. d. van Oelem.

14 Mey. ondertr. Jan Beyers, j. g. van Emmerick, dien^de^ onder Lieutenant Collonel Bijma, met Christintje Jans, j. d. van Emmerick.

14 Mey. Ondertr. Lambert Maronier, j. g. van Gijsberge, dien^de^ onder d'heer Rijngraeff, met Anneken Money, j. d. van Riddervoorde.

12 Juni. Jh^r^ Jacob Campen van Bruheese j. g. van Ter Vere, Luytenant van d'heer Commandeur Berendrecht, met Joff. Lucia van Bombergen, j. d. van Sluys, (Getuigen o. a. Johan van Berchem).

21 Sept. 1644. David Deny, j. g. van Lilarre, dien^de^ onder capt^n^ Maillardier, met Rachel Gueperi, wed^e^ van Michel Beauquarne.

17 Juli. Jan van de Walle, j. g. van Lendele, met Neeltje Vleeschouers van Oostende, wed^e^ van Pieter Ellevoets.

6 Aug. Ondertr. te Middelborgh: Jan Ellieul, j. g. van Belle, met Lientje de Vos, j. d. van Middelborgh.

3 Sept. Ondertr. Henderick Rutgers, wed^r^ van Boer, dien^de^ onder capt^n^ Francq, met Janneke ten Broeck, wed^e^ van Jan Waetjes van Rees.

10 Sept. Ondertr. Gerrit Uyttenhove, j. g. van Lapschuere, dien^de^ onder d'heer Rhijngraaff, met Janneke de la Haye, j. d. van Maldegem.

2 Oct. Jury Cadet, j. g. van Atrecht, dien^de^ onder capt^n^ Maillardier, met Maria le Clercq, wed^e^ van Jacques Tripal.

12 Oct. Loys Rouillon, j. g. van Temple, met Anthonette Vepier, j d. uit Boullonnois.

30 Oct. Michiel de Man, j. g. van Matere, met Margriete Claessen, j. d. van Oelem.

16 Nov. Christiaen de Pau, wed^r^ van Gent, met Anna van Loo, j. d. van Sluys.

18 Dec. Jonckheer François de Ram, Heere van Haegedoorn, met Jonckvrouwe Machdelena van Bombergen.

28 Dec. Adriaan Barra, wed^r^ van Middelburch en Louwyse Hauselaer, j. d. van Sluys.

5 April 1645. Ondertr. Jan Dach, wonende tot Aerdenburgh, met Neelke Thijsz, wed^e^ van Robbert Jacobsz.

17 Mey. Ondertr. Hans Heyndrick Moor, j. g. dien^de^ onder capt^n^ Grofsteyn, en Christijnke van Wegem, wed^e^ van Dirrick Jacobsen, alhier woonende.

6 Sept. Geraert van Gottem, wed^r^ van St. Truyen, met Cathelientje Vervaete, j. d. uit Cadsant.

1 Oct. D'Heer Andries Parent, wed^r^ van Oostende, met Joff. Florentia van Hale van Harderwijck, wed^e^ van Doctor Abraham de Pau.

2 Nov. 1645, ondertr. Jonckh^r^ Johan van Egmont van der Nieuborgh vendrich onder d'Heer Captn Volbergen met Joff^r^ Johanna van Keuls.

15 Febr. 1646. Bernard de la Porte, wed^r^ van Anneken Lux en Lysabeth Necker j. d. van Gent.

28 April. Ondertr. Gilles de Hooge j. g. van Wingen, dien^de^ onder d'Heer Commandeur Berendrecht met Janneke Haesebroecx, j. d. Van Oelem.

27 Juni. Hercules van Lijnsele j. g. van Moerkercke diend^e^ onder d'Heer Commandeur Berendrecht met Jacomyne Luycx, j. d. van Heegem.

27 Juni. Simon Hansen, wed^r^ van Harwich, diend^e^ onder d'Heer Boetselaer met Geertruyt Paradijs van Deventer wed^e^ Jan van Nieuborgh.

1 Aug. Philips Bauzart, wed^r^ Sold. onder de comp^ie^ van d'Heer Rijngraeff met Aeltje Veermans van Schenckenschans wed^e^ van Dirrick Rutgers.

1 Aug. Jan van Nivel j. g. uit het lant van Luyck, diend^e^ onder capt^n^ Suys op de Oranje Schanse, met Martijncken Ruyschenvelt j. d. van Bolleghem.

19 Sept. Gerrit van Steenlant, wed^r^ van Sluys met Janneke Sitters, wed^e^ van Huybrecht Bogaert, alhier woonachtig.

1 Sept. Ondertr. Gilles de Coutere j. g. van Ardoye diend^e^ onder d'Heer Captn van Volbergen met Janneke Godijn j. d. van Heule.

6 Sept. Ondertr. te Haarlem Jan de Jonge met Josina d'Asonville, wonende te Haarlem; bescheyt gegeven om te trouwen tot Haarlem den 21 October.

19 Dec. Joris Verduyst, wed^r^ van Sluys met Clara van Biershoeck j. d. van Sluys.

23 Januari 1647. Philips van Bickingen, wed^r uit het Graefschap van Nassau, sergeant onder de compagnie van d'Heer Commandeur Inthyma met Maria van Thijms van Sluys, wed^e van den Luytenant Housema.

1 Mei 1647. Thomas de la Haye wed^r van Doornik dien^de onder d'heer capt^n Caue met Anthonette de Can j. d. van Rough.

31 Maart. Ondertr. op 't fort Frederik Hendrik — Jacques Fasseau major op 't fort Frederik Hendrik wed^r met Joff^r Catharina Commers j. d. van Middelburgh.

20 Juni. Doctor Johannes Moerman met Joff^r Geertruyt Meerlant ondertrout in 't Gentsche Sas den 17 Mei 1647.

26 Mei. John Gordon dien^de onder capt^n Hunne met Janneke Jonge j. d. van Bergen op Zoom.

31 Juli. Matthijs Grevenbach wed^r van Frankendale woon^de tot Middelborgh met Anna de Backer j. d. van Sluys.

7 Aug. Joos Parent j. g. van Sluys met Catharina Bara j. d. van Sluys.

19 Sept. ondertr. te Bergen op Zoom; Jonckh^r Jacob van Brouwese (Bruheese), wed^r met Joff^r Leonora Geertruyt de la Sale.

13 Nov. Dirrick Jansen j. g. van Rees dien^de onder capt^n Frencq met Grietje Pijls van Rees wed. van Albert Jansen.

27 Nov. Jan Hoecke j. g. van Belle met Pierintje Sarragons, j. d. van Sluys.

18 Dec. Samuel Maertens j. g. van Sluys, met Maghdalena de Bacquere j. d. van Sluys.

11 Feb. 1648 getr. te Bergen op Zoom, Filips van den Heede de Jonge j. g. van Sluys met Jobina de Wit j. d. van Bergen op Zoom.

9 Maart Casper Aselaer wed^r uit Hessen dien^de onder d'heer Rijngraeff met Janneke de Vos j. d. van Nieukapelle.

15 April. Pieter Jordaens j. g. van Sluys met Maaike Sarragons j, d. van Sluys.

11 April ondertr. in 't Retrenchement Maljaart van den Bussche j. g. van Langemarcq met Janneke de Schilder j. d. van IJperen.

12 Aug. 1648. Attestatie gelicht om te trouwen tot Axel: Daniel Pyket j. g. van Axel, chyrurgyn van de comp^ie van den overleden cap^t Broun met Hester D'Habt, j. d. uyt 't lant van Tholen.

23 Sept. Herman Looman, j. g. van Sluys met Christina l'Empereur j. d. van Sluys.

23 Sept. Johannes Hauweel j. g. van Sluys, met Christina Parent j. d. van Sluys.

7 Oct. François Moreau j. g. van d'Ynuy in Borgoigne dien^de onder d'Heer Captn Monceaux met Marie Renard van Muny, Wed. van Abraham Martinau.

19 Nov. Pieter Calf, j. g. van Sandwijck in Engelant met Elysabeth de Vey, j. d. van Deynse.

6 Januari 1649. Matheus del Corne j. m. van Sluys met Jacomijntje Vervaten j. d. van Cadsant.

3 Maart. Cornelis Maertens, j. m. van Sluys met Suzanna de Munck, j. d. van Sluys.

17 Maart. Jonckheer Henrick Frederick van Intima, Capiteyn en Commandeur der Stadt Aerdenborgh met Joncv. Catharina van Bombergen, wed^e van Jonckheer Jaques de Hertoge Orsmael.

24 Maart. Jacques Cesteloo j. m. van Sweveseele met Catelijne van der Donck wed^e van Jacob Sollewijn.

24 Maart. Johan St Arragon wed^r van Anneken de Prince met Maria Lievens wed^e van Abraham Teerlinck.

18 April attestatie verleend aan Geeraert Ten Holt wed^r vendrich van de comp^ie van den overleden capt^n Volbergh met Elisabeth Jans wed^e van Jacob Woutersen.

9 Mei attestatie verleend aan François Bailliard j. m. van Tholen, vendrich van d'heer Commandeur Berendrecht met Joff. Elysabeth Borselaer, wed^e van Jhr. Jan Cats.

19 Mei. Willem Vermeulen j. m. van Sluys met Martijntje Weymaers, j. d. van Sluys.

16 Mei 1649. Ondertr. Hans Berent van Outen, Sergeant major van het Regiment van Collonel Bolhé met Joffr. Judick Duykers, wed^e van Capiteyn Munster.

13 Juni attestatie gegeven om te trouwen in der Groede: Jonckheer Thomas Sonds ?, capiteyn in guarnisoen binnen Sluys met Juffr. Françoise Saint Hilaire, wed^e van Jonckh^r Maurits van Manmaecker, Cap. Luytenant van Sijn Genade den Rijngraeve.

30 Juni getrouwt Cornelis Hauweel j. m. van Sluys met Anthonetta St. Arragon j. d. van Sluys.

28 Juli. Pieter van Brienen j. g. van Sluys met Nicolette de Wispelaer, j. d. van Vlissingen.

25 Aug. Jonckheer François van Halewijn, Heere van Werve met Joff. Margrieta Maria Roussel.

8 Sept. Jan de Cock, j. g. van Loo, dien^de onder d'Heer Rijngraeff met Elysabeth Verhulst j. d. van Tielt in Vlaanderen.

15 Sept. Jacob Jansen j. g. van Scherpenisse met Magdalena Mangelaers j. d. van Sluys.

26 Sept. Anthonis Vervaten j. m. van Cadsant met Maeyken Buyckx, wed^e van Jan Way.

26 Januari 1650. Dirck Barentsz, j. g., adelborst onder d'Heer capt^n Killegreve, met Pieternella de Catte, wed^e van Paulus Ewitz.

9 Maart. Pieter van den Berge, wed^r van Yperen, met Maria Ruys, j. d. van Breda.

4 Mey. Guillaume Wezijn, wed^r dien^de onder d'Heer

Commandeur Berendrecht, met Lijsbeth Pan, wed^e van Loys Pernart.

23 April. Ondertr. Charles du Bois, j. m. van omtrent Doornick, met Pierintje de Beer, j. d. van Evergem.

23 April. Ondertr. op het Sas: Pieter van Moock, j. g. van Schenkenschans, dien^de onder capt^n Vinck, met Cornelia Rubbens, j. d. van Sluys.

25 Mei. Monsr Mattheus van der Lingen, Domheer tot Utrecht met Jonckvrouwe Adriana de Brauw.

4 Juni 1650. ondertr. Jan Lips j. g. van Sluys met Catherine de Kolck j. d. van Bergen op Zoom.

6 Juli. D'Heer Gabriel de Bechevel dit Blagny met Jonkvr. Adriana de Block.

9 Nov. Jan de Prince wed^r van Sluys met Francijntje Mangelaers j. d. van Sluys.

23 Febr. 1651. Willem Pastoor j. g. van Meurs dien^de onder d'Heer Gouverneur Wijnberge met Lusia de Clerck j. d. uit Cadzant.

26 April. Bartholomeus l'Hautain wed^r van Aix, dien^de onder d'Heer Captn van den Bosch met Magdelena le Clerck wed^e de Tellemont.

7 Mei. David Martin Provoost wed^r van Lottharingen met Cathalina Bijsens wed. van Brugge.

30 Aug. Pieter Calant wed^r van Brugge met Neeltje van den Balcke van Sluys, wed^e van Niclaes Minne.

12 Juni. Christiaen Jansen j. g. van Breevoort, dien^de onder d'Heer Gouverneur Wijnberge met Josintje van Haesebroeck van Hansaem, wed^e van Paulus de Bije.

30 Aug. Monsr Adriaan Loncke j. g. van Vlissingen, vendrich van de Compagnie van d'Heer Commandeur Berendrecht met Joff^r Suzanna Everwijn j. d. van Bergen op Zoom.

20 Sept. Nicolaus du Prié j. g. van Sluys met Jacomijntje Tayspel j. d. van Nieukercke.

8 Nov. de Heer Johan Stavenisse met Jonckv^r Anna Cornelia van der Meer van Berendregt.

21 Dec. Pieter Chevalier j. g. van Amersfoort met Sara van der Plancke van Middelborch, wed^e van Guillaume de Kommer.

7 Feb. 1652. Jan Post van de Kasteele j. g. van IJsendijcke met Maria Maertens j. d. van Sluys.

1 April 1652. Louys Rousel j. m. dien^de onder d'Heer Captn Everson met Maria Claris j. d.

23 Maart. Ondertr. Gerrit van Rees wed^r dien^de onder d'Heer Captn Snabel met Janneke D'ardein j. d. van Wingen.

1 Mei. Jacob de la Croix j. g. van Steenwercke met Catherina van Heel j. d. van Sluys.

17 Juli. François Adams j. m. van Sluys met Margriet Everwijn j. d. van Cassandria.

2 Oct. Cornelis Caen j. g. van ter Gouda met Apollonia Cloet j. d. van Aardenborgh.

5 Oct. Guillaume van Hee j. g. van Sluys met Lucretia van den Rijnge van Brugge, wed^e van Jan van den Eyckhout.

5 Oct. Ondertr. Jacob de Jeude j. g. van Slijpe met Tanneke Capelle j. d. van Moerkercke.

19 Oct. Ondertr. Jean la Verdure wed^r van Louch met Jaqueline Fontaine j. d. van Dévre.

18 Decr Hans Jurrien Cappel j. m. van Rijpe met Anna Huygens, wed^e van Jan du Flou.

2 Januari 1653. Berent Rodolff j. g. van Erfort, dien^de onder capt^n Snabel met Magdalena Duyff, wed^e van Willem Reynders.

12 Feb. Edwart Thijsz., wed^r met Philippine Colsaert j. d. van Gits.

25 Januari. Ondertr. te Aerdenborgh: Jan van Voors met Josina Hugens, wed^e van Jacob Cunis.

19 Maart. Martijn Roeland j. g. van Nimwegen dien^de onder de comp^ie van d'Heer Brunville met Prijntgen de Bernaer, wed^e van Evergem.

23 Feb. 1653. Ondertr. Dirrick Swart, wed^r met Geertruyt Paradijs, wed^e van Simon Jansen.

26 Maart 1653. Johannes de Pau j. g. van Sluys met Sara de Raet j. d. van Sluys.

26 Maart. Jean du Muny, wed^r van Montcavré, dien^de onder d'Heer Commandeur Berendrecht met Maeyken Clements van Lisweghe, wed^e van Jan Doens.

24 Juni. François Bailleux j. g. met Annetje Burgers j. d. van Aerdenborgh.

18 Juni. Dirck de Schepen j. g. van Aerdenborgh met Suzanna Utenbroeck j. d. van Sluys.

24 Juni. Henrick Schermbeeck j. g. van Doesburg met Janneke Martijnsz. j. d. van Sluys.

7 Juni. Ondertr. Jonckh^r Hercules van Ewsum, Capiteyn met Joff^r Agnes van Richard.

30 Juli. Anthony Huberts j. m. van Armentiers met Livine van Rentergem j. d. van Somergem.

23 Juli. Guillame de Wulff, wed^r van Sluys met Jaquemijntje Vervaete uyt Catzant, wed^e van Mattheus del Corne.

20 Aug. d'Heer Mattheus van der Linge, domheer tot Utrecht, wed^r van Joff^r Adriana de Brau, met Joff^r Cornelia de Boot j. d. beyde van Sluys.

1 Oct. Johannes Hauweel, wed^r van Joff^r Christina Parent van Sluys met Cornelia Tayspel j. d. van Sluys.

8 Oct. Roelant van der Waelle j. g. van 't Groote Pas met Catilina Corget j. d. mede van daar.

20 Sept. Ondertr. d'Heer Arnout Weyts, wed^r met Joff^r Cornelia van Peene j. d.

24 Sept. Ondertr. Peter de Raet j. g., dien^de onder Captn majoor Schrieck met Tanneken van Hammen j. d. van Sluys.

29 Oct. Michiel Bigge j. g. van Sluys met Lowyse Canzelaers wed^e van Sluys.

26 Nov. Antonis Locqué, wed^r van Sluys met Franzijntje Tayspil, wed^e van Mattheus Dobbelaer.

8 April. 1654. Gijsbrecht de Jonge j. g. van Gullegem, dien[de] onder d'heer Gouverneur Wijnberge met Paulina Catte j. d. van Lapschure.

25 Feb. Ondertr. te Utrecht: Nicolaus de Raet met Euphemia van der Hart.

20 Mei. Thomas Essele j. g. met Phillippine Thijsens wed[e] van Evert Thijsensz.

18 April. Ondertr. Olivier Garimincx dien[de] onder d'heer Capt[n] Eversom met Jacomijntje Jansz Burggrave j. d. van Casant.

24 Juni. Gerrit Jansen van Rees, wed[r] dien[de] onder Capt[n] Loo met Maeike Carels, wed[e] van Arnout Ballieus.

8 Juli. Philips Croeger, wed[r] van Amsterdam met Catiline de Wit j. d. van Middelburg.

28 Juli. Joris Browne wed[r] van Benstitt in Engelandt dien[de] onder d'heer Captn Sands met Sentijntje de Wulf j. d. van Vlissingen.

23 Sept. Gabriel Schreffert j. g. van Straesburg met Barber Stalpert, wed[e] van Antonis Luthers van Geestbergen.

19 Aug. getr. te Vlissingen: Mr. Henrikus du Prié dienaar des Goddelijken Woorts op de Eede met Juffr. Arnoudina Gijselinck j. d. van Vlissingen.

2 Sept. Andries Jasparsz, sarg[t] onder d'heer Captn Guilllaume de Viri wed[r] met Magdalena Nimmegeers, j. d. van Sluys.

30 Sept. 1654. Pieter Pietersz j. g. uit Ypren, dienende onder d' overleden heer capt[n] Guiljaum de Viri met Pieternella Maerschalcks j. d. van Koukerke.

6 Jan[i] 1655. D'Heer François Floriszon, wed[r] met juffrou Maria Levijns, wed[e] van d' Br. Jan Sarragon.

8 Jan[i] 1655. Henrick de Vries j. g. van Leeuwaerden met Lussia Jurgiens, wed[e] van Caspar Lucasz mede van daer.

17 Febr. Pieter Blondeel j. g. van 't lant van Cadsant met Margriete Uytenbogaart j. d. uit Cadsant.

17 Feb. Frans van Damme j. g. van Ruyslée, dien[de] onder d'Heer Rijngraef met Mary Focks j. d. van Sluys.

31 Maart. Jonckh[r] Christoffel van Richgheard j. g. van Nimwegen Lieutenant en joff[r] Machtelina van der Linge j. d. van Sluys.

3 April. Jacob Anthoniszen Blom j. g. van Vlacken met Cathelijne Anthonis, wed[e] van Symon Pieters van Armentières.

— Lieven Ulenbroeck, wed[r] dien[de] onder d'Heer Captn .... met Perijntje Isebos j. d. van Selzate.

5 Mei. Maljaart Jillisz. j. g. van Sluys met Mary van Casteel j. d. van Tertolen.

12 Mei. Carel de Mol, wed[r] van Mechelen met Margrita Herboutsz, wed[e] van Guillaume Provoost van St Jansz. Leen.

12 Mei. Maljart van den Bussche, wed[r] van Janneke de Schilder van Langemerck met Maria Duyver j. d. van Sluys.

20 Mei attest. gegeven om te Cadsant te trouwen: Guillaume Coppenool j. g. van Thiel met Martijntje Ruyssenvelt van Balegem.

6 Juli. id. te Aardenburgh. Bernhard Masklee wed[r] van Christijntje Claesz. van Knocke met Francijntje Nemegeer van Sluys.

25 Juli. Att. gegeven om te trouwen te S[t] Anna ter Muyen: Jurgen Diderick dien[de] onder d'Heer Rijngraaf van Silezie met Philippine Thijsens wed[e] van Evert Thijsens van Gits.

18 Aug. id. te Ysendijcke Mons[r] Jan Leli, Luitenant van de comp[ie] van Cap. Volbergen op 't Groote Pas, wed[r] van Janneke Jaspers met Cornelia Verschrage, j. d. van Ysendijcke.

13 Oct. Jacques Wilfoort, dien[de] onder d'Heer Cap. Major Schriek j. g. met Cathelijne de Visscher, j. d. van Loppem.

24 Nov. Maarten Thooft, dien[de] onder Cap. Bouckhoven wed[r] van Norden en Maartjen Teghelaar, wed[e] van Philip Lannoy.

9 Febr. 1656. Dirck Hillebrantsz, wed[r] van Iserloon met Margriete van de Casteele j. d. van ter Groede.

18 April. Att. om in Cadsant te trouwen: Daniel Stuart, dien[de] onder Cap. Douglas uit Schotland, j. g. met Josijntje Moyses j. d. van Cadsant.

— In S[t] Anna getrouwd, Lucas van Loven j. g. van Roecke met Francijne Verleye j. d. van Canegem.

28 Maart. Jan Pruys, wed[r] tot Sluys met Jacomijntje Simpelaers wed[e] van Claes Basijn van ter Groede.

5 April. Herman van Couwenhove, wed[r] van Anneke Cansselaers met Elysabeth Weyts, j. d. van Sluys.

19 April. Jacob de Jonge j. g. van Sluys met Gooltje Deckers j. d. van Sluys.

17 Mei. Johannes Schrinder, wed[r] met Lysbeth van de Casteele j. d. van ter Groede.

10 Mei. Willem Jansz j. m. van Ziericzee met Pieternella Burggrave j. d. van Moerkerke.

2 Juli. Att. om in den Haag te trouwen: Jonckhr. Wilhem de Viry wed[r] Schepen van den lande van den Vrije, commandeerende over een comp[ie] te voet ten dienste van dezen staat met Joffrou Machtilda Snels j. d. van 's-Gravenhage.

16 Juli 1656 att. gegeven om op d'Eede te trouwen Jean de Barville sergeant onder d'heer Brinville j. g. van Schartranborgh met Maria Beaufort j. d. van Uytrecht.

9 Juli. Michiel Tayspil j. g. van Sluys met Paulijntje de Puyt j. d. van Langemerek.

(Wordt vervolgd).

Sluis. J. A. Dorrenboom.

Het wapen van Beverwijk.

(Met een plaat).

Toen na het herstel onzer onafhankelijkheid, op den 24^{en} Juni 1814 een Hooge Raad van Adel werd ingesteld, en bij besluit van den Souvereinen vorst van 24 December deszelfden jaars bepaald: »dat door dien Raad de wapens van alle steden, dorpen, heerlijkheden, districten en corporatiën zouden worden geregeld en vastgesteld,» werden onder dagteekening van den 15^{en} Januari 1815 in de Staatscourant opgeroepen: »Alle steden, dorpen, heerlijkheden, districten en corporatiën, welke voorheen of tot dusverre het gebruik van wapens gehad hebben, om ten spoedigsten, immers vóór den 1^{en} Mey dezes jaars (1815) aan den Hoogen Raad van Adel in te zenden, eene naauwkeurige afteekening en beschrijving van derzelver wapens, met bijvoeging van alle zoodanige opgaven, als tot den oorsprong en verkrijging van dezelve wapens betrekking hebben,» enz. (1).

Onder de velen welke aan deze oproeping gehoor gaven behoort ook Beverwijk, en werd het vroeger gevoerde wapen, onder dagteekening van 26 Juni 1816 bevestigd, terwijl de afbeelding in kleuren hiervan, nader wordt toegelicht door de volgende omschrijving: «Een schild van keel beladen en chef met drie gouden leliën staande twee en een. Het onderste met vier leeuwen van goud. Een Lambel van zilver van drie pendanten over het geheele schild. Het wapen gedekt met een tent van lazuur gesierd van goud en vastgehouden ter weerskanten door een engel.» (Zie plaat).

Aldus is het wapen nu ruim 70 jaren geleden vastgesteld; op eenige gebreken en weglatingen in de beschrijving zal aanstonds worden gewezen, daar vooraf dient te gaan de vraag: hoe men aan *dit* wapen gekomen is? Zij laat zich splitsen in twee deelen: de figuren en de kleuren.

Wat de eersten betreft is de beantwoording gemakkelijk te geven; er was voorhanden een groote zilveren stempel van het jaar 1601 (zie fig. 3) waarop wij *nagenoeg* de figuren terug vinden die in het diploma zijn beschreven; ook was er een tweede van 1615 (zie fig. 4) van den voorgaanden verschillend door de attributen, want wij zien daarop het schild gedekt door een hoofd met vleugels (cherubyn). Door combinatie hiervan met de naakte jongens, zullen waarschijnlijk de *engelen* zijn ontstaan welke thans de tent en het schild vasthouden. De teekenaar schijnt evenwel niet te hebben geweten dat «heraldieke engelen» niet naakt, maar met een lange tunica bekleed moeten zijn, zoodat de voorstelling niet deugt.

Verder ontbreekt in de beschrijving: de golvende zee aan den schildvoet, en is het een grove fout in de teekening dat de leeuwen *gaande* zijn afgebeeld — wat niet de gewone stand is, dus vermeld had moeten worden — doch waarvoor geen reden hoegenaamd bestond omdat de leeuwen in de zegels, welke tot voorbeeld hebben gediend, klimmend zijn geplaatst; ook is de gracieuse baldaquin willekeurig misvormd. Over het geheel is het oude model zeer slecht gecopieerd geworden.

Wat nu de *kleuren* betreft is het mij altijd een raadsel geweest hoe men aan de foutieve opgaaf is gekomen, wijl er thans nog afbeeldingen bestaan uit de 17^e en 18^e eeuw, die geheel wat anders te zien geven. Dat het toenmalig plaatselijk bestuur zelf de opgaven heeft gedaan is buiten kijf, want de brief van den burgemeester d.d. 25 April 1815 is nog aanwezig in het archief van den H. R. v. Adel, doch zonder de bijlagen, welke vermoedelijk na gebruik zullen zijn terug gezonden, gelijk toen de gewoonte was. Ook zou, bij gebreke van dien, het systeem door den H. R. v. A. aangenomen zijn toegepast, en de kleuren van het Rijkswapen (blauw en goud) er aan gegeven zijn, wat niet is geschied wijl nu *rood* de schildkleur is.

De eenige aannemelijke grond voor de afwijking van de oorspronkelijke kleuren kan hierin liggen dat, toen de aanvraag werd gedaan, de oude getuigen waarop ik heb gedoeld nog zorgvuldig opgeborgen waren ten gevolge het decreet van de Provisioneele Representanten van het volk van Holland van 8 Juny 1795, en eerst later weer te voorschijn zijn gekomen, zoodat men, op het geheugen afgaande, in een ververkeerde voorstelling is vervallen.

Deze oude getuigen — tevens bewijsstukken — zijn: 1° een Rederijkers blazoen (thans weer op het Raadhuis) zonder jaartal, doch te oordeelen naar den stijl waarin het houten bord is uitgesneden en beschilderd, afkomstig uit de 17^e eeuw, met de spreuk: «In Liefde ghetrauwe» waarop, onder meer, een schild vertoonende het wapen van Beverwijk in de volgende kleuren: schildhoofd rood, met drie witte leliën op een rij; barensteel blauw; daaronder in geel: vier leeuwen, waarvan de 1^e en 4^e rood, de 2^e en 3^e zwart; de schildvoet golvend gefaasd van blauw en wit.

(Deze beschrijving is niet geheel overeenkomstig het gebruik in de heraldiek, maar doelmatiger voor minder ingewijden bij de vergelijking van het wapen op de plaat; des verkiezende mag men voor wit en geel, ook lezen: zilver en goud; ik heb de werkelijke verven aangegeven van het bord).

2°. Rouwborden van het geslacht van Harencarspel — voormalige ambachtsheeren van Beverwijk sedert 14 Nov. 1730 — in een afzonderlijke kapel in de Grootekerk opgehangen. Deze fraai gesneden en beschilderde borden [illegible] de vorige eeuw, vertoonen enkele malen het wa[illegible] van Beverwijk als hartschild opgelegd, in dezelfde kleuren als hiervoren, alleen met het kleine

(1) Verg. «*Nederlandsche Gemeentewapens* uitgegeven naar het officieele Register door W. J. Baron D'ABLAING VAN GIESSENBURG, 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff 1862.» blz. 2 en 3.

onbelangrijke verschil dat de zee in den schildvoet niet gefaasd, maar groen geverfd is, en éénmaal de leeuwen beurtelings zwart en rood zijn gekleurd in plaats van andersom, welke afwijking eigenlijk de *ware* voorstelling is, omdat wij hier te doen hebben met Henegouwen, wat zoo aanstonds nader zal worden ontwikkeld.

Slaat men nu een blik op de plaat, zoo zal men ontwaren dat de zegelbeelden van Beverwijk in den loop der tijden wel eenige veranderingen hebben ondergaan, maar dat het oudste symbool — de drie leliën — daarin steeds aanwezig gebleven en als hoofdfiguur beschouwd is. Over den oorsprong hiervan is niets met zekerheid te zeggen, terwijl evenmin zich laat bepalen wanneer het vlek, dat nimmer ommuurd is geweest, stedelijke rechten heeft verkregen; alleen weet men dat de naam Beverwijk reeds in 1298 bekend was en de plaats in 1468 onder de toenmalige 21 Hollandsche steden als de tiende in rang gold en zelfs onder de groote steden werd gerekend (Verg. J. KOK, *Vaderl. woordenboek*, deel VI).

Volgens de »Beschrijving der vroegere gemeentezegels in het Rijksarchief en ook elders bewaard" (1) zijn van Beverwijk de onderstaande zeven zegels bekend:

I. Origineel in groen was (behoorende tot het archief van Egmond) van 1332, met een langwerpig vierkant waarboven drie leliën naast elkander; Randschrift; *S. Dits den .... seghel van ....* Middellijn 5.2 c (zie fig. 1).

II. Origineel in groen was (charters der Rekenkamer van de jaren 1548 en 1561) waarop: boven een barensteel, daaronder twee onduidelijke figuren, misschien hanen voorstellende; onder deze drie leliën faaswijze geplaatst en daaronder golven. Randschrift: *Signetu (?) secretu opidi de Beverwy ....* Middellijn 3.7 c.

III. Origineel in groen was (charters als voren van het jaar 1551) vertoonend: een schild beladen met drie leliën. Randschrift: ..... *van Beverwich.* Middellijn 3,2 c.

De nu volgende zijn alle afdrukken in lak, behoorende tot de »Verzameling" van het Rijksarchief en respectievelijk:

IV. van Anno 1601, een schild beladen met vier leeuwen, waaronder golven, boven een barensteel met drie punten, en drie leliën in het schildhoofd 2,1. — Als tenanten twee naakte personen, een paviljoen over het schild ophoudende. Randschrift: *Sigillum majus oppidi Bevervicensis.* Middellijn 5.8 c. (zie fig. 3).

V. van Anno 1615, zegel als het vorige zonder de sieraden, maar boven het schild een hoofd met twee vleugels. Randschrift: *Sigillum oppidi Bevervicensis ad causas.* Middellijn 4. 6 c. (zie fig. 4).

VI. uit de 17ᵉ eeuw? Een schild beladen met 3 leliën 2, 1; boven het schild een hoofd met twee vleugels. Randschrift: *S. opidi de Beverwyck ad causas.* Middellijn 3 c.

VII. uit de 17ᵉ eeuw? Een uitgeschulpt schild beladen met drie leliën. Randschrift: *Weesm. der stede Beverwyck.* Middellijn 3 c. (zie fig. 5) (1).

Het oudste zegel bevindt zich dus aan een oorkonde van 1332, en wat na ruim vijf en een halve eeuw hiervan nog overgebleven is ziet men in de eerste figuur afgebeeld. Deze is overgenomen van de penteekening, verleden jaar naar het origineel vervaardigd door den heer J. M. LION, wapenteekenaar bij den H. R. v. Adel. De gestippelde cirkelomtrek is door mij er aan toegevoegd om de oorspronkelijke grootte aan te duiden. Wat de gekruiste lijnen en puntjes in het zegelvlak betreft, zijn deze niet anders dan de oudtijds gebruikelijke versiering eener ledige ruimte. Aangezien een groot deel van het randschrift is afgebrokkeld en nergens een ander exemplaar schijnt bekend te zijn waardoor het ontbrekende zou kunnen worden aangevuld, is niet meer uit te maken op welke wijze destijds de naam Beverwijk werd gespeld, noch wat tusschen *den .... zeghel* heeft gestaan, hetzij: grooten, kleinen of geheimen, om den aard van het zegel aan te duiden. Niet onwaarschijnlijk is het dat de stempel hiervan reeds een dertigtal jaren vroeger werd gesneden en gebruikt.

Tot mijn groote teleurstelling heb ik niet de gevraagde afbeeldingen deelachtig kunnen worden van de origineele zegels sub II en III, omdat volgens mededeeling van den rijksarchivaris: «bij eene veranderde rangschikking der oude brieven, deze in eene andere verzameling schijnen geraakt te zijn en men verzuimd heeft dit aan te teekenen». De door hem verordende nasporingen hebben niet tot het gewenschte resultaat geleid, want, na maanden wachtens, is het bij die ééne afbeelding gebleven.

Gelukkig is dit gemis niet zoo heel erg, wijl van

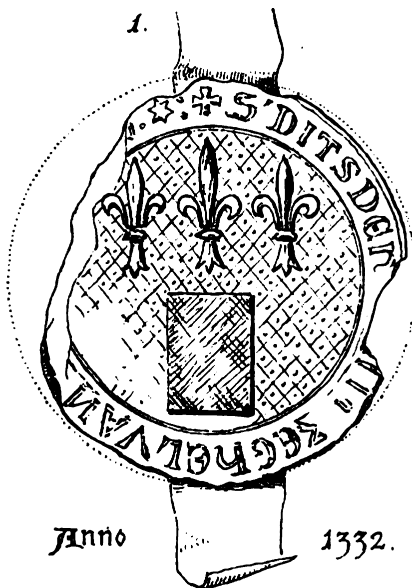
(1) De volledige titel is: »*Beschrijving der vroegere Nederlandsche Gemeentezegels. in het Rijks-archief en ook elders bewaard, benevens der buitenlandsche in het Rijks-archief berustend.* Uitgegeven op last van Z. E. den Minister van Binnenlandsche Zaken. 's-Gravenhage, bij Martinus Nijhoff, 1878."

Het werk is samengesteld door den Archivaris van het Rijk, Mr. L. PH. C. VAN DEN BERGH.

(1) Het is te betreuren dat de uitvoerige opgaven betreffende de zegels in dit werk niet zijn aangevuld met de vermelding van de lettersoorten der randschriften, omdat deze den tijd bepalen waartoe een zegel behoort, want het jaartal vóór de beschrijving geplaatst is verre van voldoende. De lettersoorten vertegenwoordigen drie afdeelingen of tijdvakken: gothische majusculen, van het midden der 13e tot het midden der 14e eeuw; gothische minusculen volgen hierop gedurende anderhalve eeuw, terwijl juist met den aanvang der 16e eeuw romeinsche majusculen opkomen en stand houden.

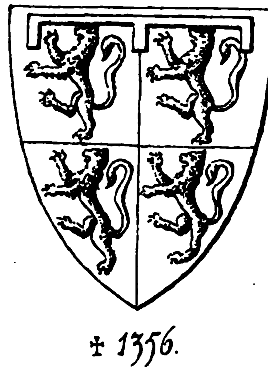
Behoort bij No. 3 van het Algemeen Nederlandsch Familieblad, 4e jaargang.

1.

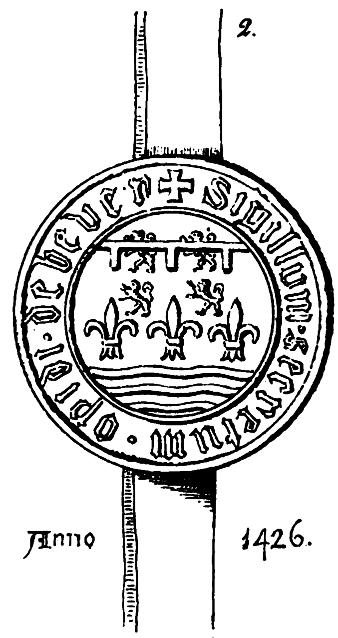
Anno 1332.

Jan Hr. v. Beaumont.

† 1356.

2.

Anno 1426.

3

1601.

5

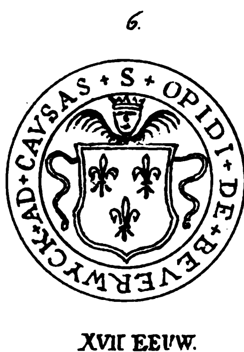
XVII EEUW.

4.

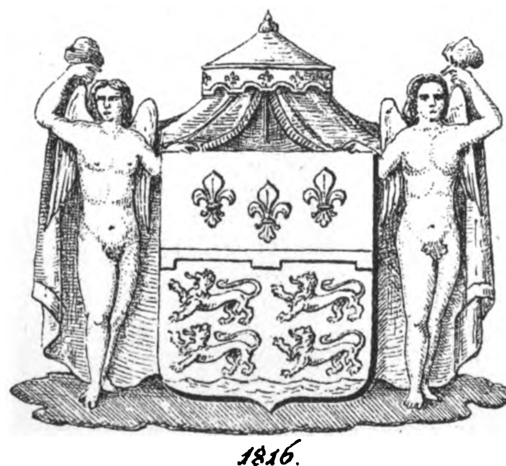

1615.

6.

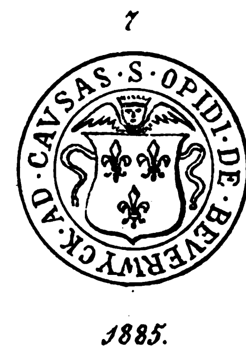

XVII EEUW.

1816.

7

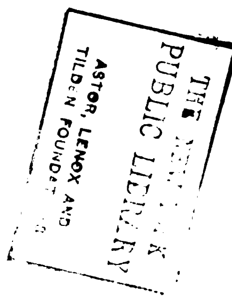
1885.

J.A. Koopmans, fecit

Januari 1887.

Zegels en Wapen van Beverwyk.

Photolithographie van G. J. Thieme te Arnhem

PUBLIC LIBRARY
ASTOR, LENOX AND

het zegel sub II een gelijksoortige voorganger wordt aangetroffen in: *Handvesten en Privilegiën der stad Haerlem* uitgegeven in 1751, een der beste werken op het gebied van zegelreproductie in kopergravure. Aan een oorkonde van 8 Mei 1426 daarin afgedrukt hangt, met nog acht andere zegels, ook dat van «Beuerwike» hetwelk toen nog geheel gaaf was en op de plaat in fig. 2 is nageteekend. Ik noem dit een voorganger van die welke aan de charters van 1548 en 61 hangen, en niet hetzelfde, omdat er eenig verschil is in het randschrift; hier: Sigillum secretum opidi de Bever; daar: Signetu (?) secretu opidi de Beverwy . . . Overigens zijn de figuren gelijk, want de «hanen» zullen hoogstwaarschijnlijk wel leeuwen zijn geweest, door afslijting onduidelijk geworden.

Bij dit zegel (fig. 2) willen wij een oogenblik verwijlen omdat daaruit de figuren van de opvolgenden en ook van het wapen zijn ontstaan.

Ter verklaring van de leeuwen met den barensteel daarin, moet de geschiedenis worden geraadpleegd en vinden wij opgeteekend dat het bestuur van Holland, na doode van graaf I (zoon van graaf Floris V) in 1299 is overgegaan op de graven van Henegouwen, als naaste bloedverwanten van het Hollandsche huis. De eerste die als zoodanig het bewind voerde was Jan van Avennes — als graaf van Holland Jan II — van 1299—1304; hij werd opgevolgd door zijn zoon Willem III (bijgenaamd de goede) tot 1337 en weder diens zoon Willem IV welke in 1345 sneuvelde bij Warns in den veldslag tegen de Friezen. Daar deze geen kinderen naliet, waren de naaste gerechtigden: zijne oudste zuster Margaretha en zijn oom Jan heer van Beaumont, broeder van Graaf Willem III. Bij verdrag kreeg eerstgenoemde het bestuur over Holland en Zeeland. Zij was de gemalin van Keizer Lodewijk uit den huize Beyeren, en droeg in 1354 het bewind over aan haren zoon Willem, waarmede de regeering der Henegouwers een einde nam.

Deze korte uitweiding was noodig om te komen op heer Jan van Beaumont en zijn betrekking tot ons onderwerp, want sedert 1304 behoorde hem de Baljuwschap van Blois (waarin begrepen was de banne van West-Zaanden met Beverwijk en omstreken) en werd hij hierin opgevolgd door de Heeren van Châtillon, graven van Blois. Hij overleed, als kundig staats- en raadsman zeer betreurd, den 11 Maart 1356. Zijn wapen ziet men op de plaat (1) en geeft de noodige opheldering over de aanwezigheid van die figuren in het zegel. Wel is in het oud-archief van Beverwijk geen oorkonde voorhanden waaruit blijkt dat Heer Jan de *concessie* daartoe heeft verleend, maar de aanwezigheid van vier leeuwen in de wapens van vele Zaanlandsche gemeenten (die door verloop van tijd allerlei kleurwisselingen hebben ondergaan) wettigt het vermoeden dat deze allen dezelfden oorsprong hebben en zijn aangenomen als nagedachtenis aan den beminden baljuw toen hij was verscheiden, of wel reeds bij zijn leven — en dan met zijn toestemming — zijn gevoerd geworden. Dit is nu moeilijk uittemaken, maar een feit is het dat zij er zijn en daarbij opmerkelijk, dat alleen Beverwijk den barensteel heeft overgenomen; dat deze in het zegel over de bovenste leeuwtjes heen gaat en ze gedeeltelijk bedekt, maakt geen wezenlijk verschil in de voorstelling en doet geen afbreuk aan de identiteit van de zaak; er was geen ruimte voor een andere schikking.

Hoewel dit zegel niet vroeger voorkomt dan 1426, (dus 70 jaren na den dood van Jan van Beaumont) is zulks geen bewijs dat eerst toen die stempel in gebruik zou zijn gekomen; deze kan en zal waarschijnlijk, om de symbolen welke er op zijn gegraveerd, destijds wel ongeveer dien ouderdom hebben gehad. De *lettersoort* van het randschrift (gothische minusculen) levert geen bezwaar tegen deze opvatting, wijl dezelve omtrent het midden van de 14[e] eeuw in zwang is gekomen; alleen verdient het opmerking dat de stempelsnijder verzuimd heeft vooraf een goede indeeling te maken van den rand en geen plaats heeft overgehouden voor de eind-lettergreep *wick* of *wike*. Deze onvolledigheid is wellicht de oorzaak geweest dat later de betere stempel is besteld geworden en in gebruik genomen waarvan de afdrukken bij II hiervoren zijn beschreven. Wat aanleiding kan hebben gegeven het langwerpig vierkant van het oudste zegel (waarvan de beteekenis mij duister is) te vervangen door de heraldieke voorstelling van de zee, in golvende fasen, weet ik niet goed te verklaren, tenzij het eenvoudigweg *water* mocht beduiden, wat dan kan zinspelen op de toen-

---

(1) Ruim viervoudig vergroot van zijn zegel overgenomen, waarin een ridder te paard in volle wapenrusting, en als randschrift in gothische majusculen S. Johis dni de Bellomonte filii comitis Hanonie ac Hollandie. Wat ordonnantie betreft heeft het veel overeenkomst met het zegel van zijn broeder graaf Willem III, in *Handvesten van Haerlem* en dat van zijn neef Willem IV, in *Studiën over Zegel en Wapenkunde* door J. TER GOUW afgebeeld. Eene calque daarvan — mij welwillend verstrekt door den Secretaris van den H. R. v. Adel, Jhr. Mr. P. A. van den Velden — is genomen uit een bandje met zegels uit de Archieven der Abtdyen van Rijnsburg, Leeuwenhorst, Bern en Koningsveld, nagevolgd naar teekeningen van Alkemade. Het kwam mij voor dat die herhaalde navolgingen eenigszins afbreuk hebben gedaan aan de zuiverheid van het oorspronkelijk type en heb ik dat zegel daarom hier niet in zijn geheel afgebeeld, te meer nog omdat de afmeting (8 c. M. in doorsnede; wat veel ruimte vergde. Ik heb mij daarom liever bepaald tot de hoofdzaak: het schild met zijn figuren op grooter schaal. Als jonger zoon uit het huis Henegouwen-Holland, koos hij als breuk van het volle wapen den barensteel en ook een ander helmteeken, namelijk een zittenden leeuw, terwijl de graven Willem III en IV als zoodanig een adelaar voerden.

malige Wykermeer — een uitlooper van het Y — waardoor Beverwijk werd bespoeld; want van de Noordzee is de plaats ongeveer een uur gaans verwijderd en kan het daarop niet wel slaan.

Bij gebrek aan een afbeelding van het zegel sub III, een schild met drie leliën, anno 1551 in gebruik, laat zich daarvan niets met zekerheid zeggen; maar alvorens over te gaan tot de volgenden, deze opmerking:

Oudtijds vertegenwoordigde het zegel alleen den persoon, kenbaar gemaakt door het omschrift, en werd het met diens dood vernietigd of met hem begraven. Op corporatiën (steden, poorterijen of wat men tegenwoordig gemeenten noemt) was die regel niet van toepassing, omdat de gemeenschap bleef bestaan. Men vindt dan ook aan oorkonden, door steden mede bezegeld, afdrukken waarvan de stempels het kenmerk dragen soms eeuwen ouder te zijn dan de dagteekening van het stuk. In die tijden was men conservatief en werd het zegel van de corporatie niet zonder noodzaak veranderd. Wanneer nu het Bestuur van de stede Beverwijk in 1601 aanleiding vond een nieuwen stempel te laten vervaardigen, zal dit wel zijn geschied omdat de ouderen in het ongerede waren geraakt, vermoedelijk ten gevolge der verwoesting van de plaats in 1573, of dat men ze niet mooi genoeg meer vond en iets wilde hebben in den stijl van die dagen. Hoe dit zij, de zegelstempel van fig. 3 kwam tot stand en wordt thans bewaard in het Museum van het Kon. Oudheidkundig Genootschap te Amsterdam, evenals die van fig. 5, terwijl die van fig. 4 nog berust in het archief van de gemeente; zij zijn alle drie van zilver en de jaartallen 1601 en 1615 op het achtervlak gegraveerd.

Naar lakafdrukken hiervan, mij welwillend door de bewaarders verstrekt en weer daarvan genomen photografiën, heb ik getracht in penteekening een getrouw beeld te geven van het wezen der zaak, met opzet overtollige en te diepe schaduwen vermijdende om duidelijk te blijven.

Beschouwen wij nu fig. 3, zoo zien wij de emblemen van het voorgaande zegel niet meer over het zegelveld verspreid, maar bijeengebracht in een heraldiek schild, dus tot een wapen gemaakt. Terloops zij hier bemerkt dat dit schild in verhouding tot zijn hoogte veel te smal is, wat niet getuigt voor het goede inzicht van den ontwerper, die anders het overige met smaak heeft geordend; alleen wil het mij niet bevallen dat de leliën, die steeds op een rij hebben gestaan, nu 2 en 1 zijn geplaatst; zeer terecht zijn die leliën in het schildhoofd aangebracht, maar heeft de graveur weer verkeerd gedaan de golvende fasen in een meer natuurlijke zee te veranderen. Dat de kruislijnen tusschen de leeuwen ontbreken en dus niet uitkomt dat dit veld gevierendeeld is, mag den graveur niet zoo kwalijk worden genomen, omdat deze op de schilden in de zegels van de graven van Henegouwen-Holland ook niet altijd voorkomen. Het was op de werkelijke schilden toch alles goud, en werden die afscheidingslijnen daardoor op zekere distantie niet waargenomen.

Aangezien nu het smalle schild slechts een kleine ruimte besloeg van het cirkelvlak, moest de leegte worden aangevuld en zijn de baldaquin en de naakte kinderen of jongens, willekeurig hiervoor gekozen attributen. De beteekenis van het latijnsche omschrift is: «Groot zegel van de stede Beverwijk».

Veertien jaren later — in 1615 — was er weer behoefte aan iets nieuws en wel een zegel «ter zake». Vergelijkt men fig. 4 met de vorige, zoo valt terstond een betere verhouding in het oog van de afmetingen van het schild, hoewel het altijd nog iets te smal blijft. Tot vulling koos men nu, ook willekeurig, een gevleugeld hoofd en gekronkelde koorden met kwasten aan de uiteinden.

Ondanks de kleine gebreken, maken de beide zegels eene sierlijke vertooning en hebben zij zelfs een zeker air van voornaamheid boven hun stand; maar Beverwijk had *stedelijke rechten* en mocht zich dus wat aanmatigen.

Hebben wij nu het *wapenbeeld* zien geboren worden, er ontbreekt nog iets zeer essentieels aan en dat zijn de *kleuren*, die op het zegel niet konden worden aangeduid, omdat het thans bekende systeem van lijnen en puntjes eerst in 1635 in toepassing is gekomen. Maar wij weten ze reeds van elders en komen straks nog even er op terug.

Het zegeltje van Weesmeesters der stede Beverwijck (fig. 5) is, van een heraldiek standpunt bezien, beter gedacht dan de twee voorgaanden; evenwel heeft het (overigens sierlijke) renaissance schildje een zonderlinge uitwas in het midden van den bovenrand, in den lakafdruk niet scherp genoeg weergegeven, maar waarin ik meen een aangezicht te ontdekken, wat ook wel daarmede kan bedoeld zijn in verband met het gevleugeld *hoofd* in fig. 4 en de beide nu volgende fig. 6 en 7.

Mij ontbreekt een lakafdruk van het zegel hiervoren beschreven sub VI, maar herinner ik mij van vroeger (tijdens mijn verblijf te Beverwijk in de jaren 1849—67 en lidmaatschap van den gemeenteraad aldaar) dat het volkomen gelijk was aan hetgeen fig. 6 te zien geeft, welke de calque is van een *inktstempel* afgedrukt op een raadsbesluit in mijn bezit dd. 30 Juni 1853. In overeenstemming met de beschrijving van den rijks-archivaris, heb ik daaronder gezet XVII eeuw, met weglating van het vraagteeken, hoewel ik het juister zou achten voor den lakstempel XVIII eeuw te stellen, terwijl de inktstempel hoogst waarschijnlijk niet ouder zal zijn dan begin dezer eeuw. Deze laatste werd, tot niet lang geleden, uitsluitend gebezigd tot waarmerking der stukken uitgaande van het gemeentebestuur, want in 1885 is een nieuw in gebruik genomen, (fig. 7) naar het oude model vrij gevolgd, wat ten

opzichte van den schildvorm geen gelukkige verbetering mag heeten.

Wat de aanleiding is geweest het gevleugeld hoofd in beiden met een kroontje te dekken, respectivelijk van 5 en 7 punten, weet ik niet te verklaren; misschien is het een fantastisch toevoegsel van den graveur, want in de eerste voorstelling (fig. 4) is hiervan geen spoor te ontdekken.

Alle figuren op de plaat zijn nu besproken en rest ten opzichte van de afbeelding van het wapen der gemeente nog bij te voegen dat deze is genomen naar de gravure in: *Nederlandsche Gemeentewapens, uitgegeven naar het officieele Register* door W. J. baron, D'ABLAING VAN GIESSENBURG met weglating van de lijnen en puntjes in het schild, wijl deze aanduiding der heraldieke kleuren afbreuk zou hebben gedaan aan de duidelijkheid der voorstelling en hier kan worden gemist; het getal 1816 daaronder, slaat op het jaar waarin het Diploma werd afgegeven.

Dit hing, in een lijst achter glas, in mijn tijd op de raadkamer en wekte steeds mijn ergernis omdat het wapen, hoe keurig netjes overigens ook bewerkt, wat stand der figuren en aangebrachte verven betreft, zooveel afweek van dat 't welk op het Rederijkers blazoen was te zien en destijds in de vestibule van het raadhuis hing. Dit bord is gedurende eenige jaren in bruikleen afgestaan aan het Kon. Oudhk. Genootschap te Amsterdam, maar weer terug gegeven en werd door mij in den nazomer van 1885 met den gemeente-secretaris onderzocht. Wat daarop staat is reeds in den aanvang van dit opstel gezegd.

Reeds vóór 1860 heb ik, bij B. en W. en mijn toenmalige collega's van den Raad, er op aangedrongen *verbetering* van het Wapen aan te vragen, maar vonden zij de zaak niet belangrijk genoeg om er gevolg aan te geven; wellicht zou thans een dergelijk voorstel beter gehoor vinden bij het bestuur van de gemeente en ik in dat geval in overweging willen geven bij den H. R. v. Adel eene wijziging aan te vragen, geformuleerd als volgt:

Gevierendeeld: van goud met een rood getongden en genagelden zwarten leeuw, en van goud met een blauw getongden en genagelden rooden leeuw, de bovenrand afgesloten door een blauwen barensteel van drie hangers (*Beaumont*); in een rood schildhoofd drie zilveren leliën op een rij; de schildvoet golvend gefaasd van 4 stukken beurtelings blauw en zilver. Het schild gedekt door een wit gevoerde blauwe tent met gouden versierselen, opgehouden door twee naakte jongskens die tevens het schild steunen, alles staande op een grasgrond, of beter nog: rustende op een bronzen arabesk (1).

Hiermede zoude men iets verkrijgen dat aan de historische gegevens beantwoordt, (want zoo als het nu is, herkent niemand den oorsprong) en te gelijk voldoet aan de eischen der heraldieke kunst, wijl tegenwoordig door genoemde hooge instelling, in hare diploma's, artistiek uitgevoerde wapenteekeningen worden gegeven.

Is reeds gebleken dat de drie leliën het oudste symbool zijn van Beverwijk, aan dit zegelbeeld moesten kleuren worden gegeven toen de plaats het in haar *Wapen* opnam (1). Niet onmogelijk, zelfs niet onwaarschijnlijk is het, dat Beverwijk als «Stede» een eigen banier, vaandel of vlag zal hebben gehad, wellicht «gebaand» van rood en wit, of van rood met de leliën in wit er op afgezet. Hoe dit zij, behalve de reeds aangehaalde getuigen (Rederijkers-blazoen en Rouwborden) vind ik nog op de bekende Wapenkaart der steden en oud-adelijke geslachten van Holland en West-Vriesland van B. Stoopendael (uitg. van B. Cleynhens te Haarlem van c[a] 1725) tusschen de schilden van 's-Gravenhage en Bommenee, dat van Beverwijk met drie *witte* leliën 2 en 1 op een loodrecht gestreept, dus rood veld. Tot mijn teleurstelling is dit slecht het *kleine* wapen, want gaarne zou ik hier de bevestiging hebben willen aantreffen van de kleuren der overige deelen van het *groote* wapen, maar toch blijkt uit deze voorstelling duidelijk dat de leliën wit (= zilver) en niet goud moeten zijn.

Uit deze meer eenvoudige afbeelding van het plaatselijk wapen, mag worden afgeleid dat het grootere en meer samengestelde destijds in onbruik was geraakt.

Uit het hiervoren aangevoerde blijkt nu voldoende dat het wapen van Beverwijk in 1816 niet juist werd vastgesteld en daardoor zijn historische beteekenis verloren heeft, weshalve herstel van de onwillekeurig begane fout zeer wenschelijk mag worden geacht.

J. A. KOOPMANS.

(1) Dergelijke schildhouders vindt men aan het wapen van de gemeente 's-Gravendeel in Zuid-Holland, vermoedelijk ook oorspronkelijk van den zelfden tijd.

Het gedeelte van Beverwijk's wapen met de leeuwen, noem ik met voordracht *Beaumont*, omdat het niet Henegouwen-Holland is, van wege den barensteel. De aanwezigheid van dit voorwerp heeft mij vroeger geïntrigeerd, maar is mij thans zeer duidelijk geworden.

De roode leeuw slaat op het graafschap Holland en de zwarte op dat van Henegouwen, en is deze laatste eigenlijk de leeuw van Vlaanderen (wat hier niet nader kan worden uiteengezet) daar Henegouwen vroeger zegelde met drie kepers. Wie in dit heraldieke vraagstuk belang stelt raadplege: P. H. WITKAMP'S *Zeventien Nederlanden*. Deel I blz. 490, 501 en 504 en TER GOUW, *Studiën over Wapen- en Zegelkunde*, blz. 17, 18 en 59.

(1) Dit is denkelijk ontstaan of aangenomen omstreeks het midden van de 16[e] eeuw, te oordeelen naar het zegel, hangende aan een charter van 1551, vermeld sub III, en beschreven als een *schild* beladen met drie leliën.

De familiën Seba, Marcus en Muilman.

In mijne jeugd leefde en stierf in het naburige Bergen een rijks-ontvanger, die den geslachtsnaam Seba Marcus voerde. Eene dochter huwde met den apotheker W. B. van Breda, beiden sinds lang overleden, een zoon Jacob werd een goede 30 jaren geleden provisor bij eene apothekersweduwe alhier, maar bezweek welhaast aan longtering. Van dien zoon genoot ik inzage van een aantal familiepapieren (testimonia, brieven, bruilofsverzen enz.), waaruit ik aanteekeningen maakte, die mij dezer dagen in handen kwamen en m.i. verdienen in het *Nederlandsch Familie-archief* bewaard te blijven.

Volgens het *Biografisch Woordenboek* van V. D. AA, werd Albertus Seba, in 1666 te Eetzel in het Oost-Friesche ambt Friedeburg geboren, te Amsterdam apothekersbediende, van waar hij, gelijk ook Collot d'Escury in *Hollands Roem* verhaalt, met koopvaardijschepen meerdere reizen medemaakte naar onze overzeesche bezittingen, en daaruit eene belangrijke verzameling tot de natuurlijke historie behoorende voorwerpen herwaarts bracht.

Volgens de *Ostfriesische Mannigfaltigkeiten*, 1e jaargang, Aurich 1784, was zijn vader een weinig bemiddelde boer, met name Johann Wilken Seba, werd hij geboren den 2 Mei 1665 oude stijl, diende hij in de beroemdste apotheken van Amsterdam als gezel, zocht hij vervolgens als scheeps-apotheker dienst en deed hij verscheidene reizen naar Oost- en West, op welke hij een uitgezochten schat van de kostbaarste en ongemeenste naturaliën verzamelde.

Komt ons de betrekking van scheeps-apotheker onwaarschijnlijk, die van scheeps-heelmeester aannemelijker voor, wij moeten de eene zoowel als de andere veronderstelling verwerpen, omdat de getuigschriften van den gezel Albert Johansz. of Albert Jansen, zooals hij veelal genoemd werd, voor overzeesche reizen geen tijdruimte laten. Den 13 April 1685 bekwam hij een bewijs van den apotheker Abraham Cramer te Gödens, den 2 Juli 1686 van Caspar Hommersz. te Groningen, den 9 Mei 1687 van Cornelis van de Veer te Amsterdam, telkens voor één jaar dienst, den 24 Februari 1690 van Nicolaes..., mede te Amsterdam, den 21 Maart 1693 van Johan Leonhardt Stöberlein te Neurenberg en den 8 Februari 1696 van Andreas Semy en Agnes Weyland, weduwe van Ernest Breszer, te Straatsburg, telkens voor driejarigen dienst als gezel.

Van Straatsburg schijnt hij nog niet rechtstreeks naar Amsterdam te zijn teruggekeerd, daar hij in Januari 1696 een vrijpas had bekomen van Eberhard Ludwig, hertog van Wurtemberg. Hij deed er echter den 11 Juni van het volgende jaar zijn examen voor het Collegium Medicum, en trad er nog een jaar later, den 3 Juni 1698, in het huwelijk met Anna Loopes. Hij dreef zijne affaire als apotheker en drogist op de Haarlemmerstraat (1), blijkens de prijscouranten die hij uitgaf, op groote schaal. Misschien leverde hij, waartoe de nabijheid van het IJ wel aanleiding gaf, ook scheepsmedicijnkisten, wat hem in betrekking tot reeders en kapiteins en daardoor tot het bekomen van naturalia uit verre gewesten heeft kunnen brengen. Hoe het zij, zijne collectie kreeg bekendheid, en Czaar Peter kocht haar voor f 15000. Als gedenkstuk van deze overdracht merk ik aan een door bovengenoemden Jacob Seba Marcus bezeten groote ovale snuifdoos, van schildpad, met uitstaande zilveren scharnieren, en een deksel dat van buiten in gedreven koper Salomo's eerste recht, van binnen het geschilderde portret van den in harnas en hermelijnen mantel gehulden keizer vertoonde. In deze doos lag een losse handteekening van den afgebeelden vorst.

Was het ten gevolge van het voor zijn kabinet ontvangen beduidend bedrag, of wel uit dankbaarheid omdat het hem overigens goed ging in zijne zaken, dat Seba en zijne vrouw in 1713 aan de kerk van zijne geboorteplaats een steenen doopvont met geelkoperen deksel en 2 schilderstukken van P. van Aken, Jezus doop en zijn gesprek met Nicodemus voorstellende, schonken? Hoe het zij, hij bracht na zijn eerste kabinet een tweede bijeen, en dat hij hierbij niet gedreven werd door verzamelzucht alleen, maar door liefde tot de wetenschap, daarvan getuigen zijne betrekkingen met geleerden, o.a. zijne veelvuldige briefwisseling met graaf Ludovicus Fernandus Marsilius te Bologna, en zijne benoemingen tot lid der Academie aldaar op 4 November 1722 (secretaris Mattheus Bazzani), van de Keizerlijke Leopold-Karelsche Academie te Weenen op 11 Juni 1727 en van de Koninklijk-Engelsche Societeit der Wetenschappen. Daarvan getuigde bovenal de door hem op 69 jarigen leeftijd aangevangen beschrijving zijner verzameling, waarvan het eerste deel in zeer groot folio, van vele platen en van zijn heerlijk door Houbraken naar Quinkhard gegraveerd portret voorzien, in 1734 het licht zag onder den titel van *Locupletissimi rerum naturalium thesauri descriptio*. De brief, waarin Boerhaave hem voor een toegezonden exemplaar bedankte, gaven wij plaatsing in den vijfden jaargang van *de Navorscher*, blz. 98. Niet minder vleiend klonk een schrijven van Franciscus Maria Zanottus, namens de Academie van Bologna, d.d. 31 Juli, waarin de groote ingenomenheid van alle leden, vooral van Josephus Monti, werd betuigd.

Seba, die ook eenige medewerking genoot van Musschenbroek en Gaubius, welke laatste bovendien alles in het latijn overbracht, mocht ook de uitgaaf van

(1) In 1784 was een zijner opvolgers Elias Engelbronner.

het tweede deel in 1735 maar niet de voltooiing van het geheel beleven. Hij bezweek den 3 Mei van het volgende jaar aan koliek, en werd vijf dagen later begraven in de Wester-kerk, waarin den 18 Februari 1738 ook ter ruste gelegd werd zijne, aan de Prinsengracht over de Noorder-kerk gewoond hebbende, weduwe. Vosmaer bewerkte het laatste gedeelte van het begonnen derde en het geheele vierde deel, welke eerst in 1761 en '64 het licht zagen. Seba's verzameling was intusschen in 1752, op 14 April en volgende dagen, in het Oudezijds-Heerenlogement verkocht, doch niet al het door hem nagelatene, daar toenmaals een gedeelte bleek reeds verdwenen te zijn.

Was Seba's levensavond verhelderd door het genot zijner lievelingsstudie en van den daarop verworven bijval, weinige jaren vóór zijn overlijden wedervoer hem het grievend leed zijne den 28 Mei 1726 met Willem Muilman, geb. te Franeker 27 December 1697, theol. doctor en predikant te Voorschoten (vroeger te Haamstede (1), later te Alkmaar en te 's-Gravenhage, ook bekend als godgeleerd schrijver en dichter, overl. 7 Februari 1759), gehuwde oudste dochter Elisabeth, uit Alkmaar ten bezoeke harer ouders overgekomen, den 28 November 1732, op 34 jarigen leeftijd onverwacht te moeten verliezen, één kind achterlatende, Wigbold M., die predikant werd op Wieringen, te Edam en te 's-Gravenhage, zich als patriot deed kennen en den 13 Januari 1793 overleed. Hare moeder uitte haar droefheid over dit verlies in eene in plano gedrukte *Rouwklacht*. Eene andere dochter, waarschijnlijk de derde en Johanna genaamd, huwde den 26 October 1734 te Amsterdam met Roeland Willem van Homrigh, en nog eene, Margaretha, in October 1725 met Jacob Marcus Janszoon, geboren 30 Juli 1702, koopman op het Singel bij de Zwaantjesbrouwerij en later op den Binnenkant, m. i. den uitgever der in 1735 verschenen *Sententiën en indagingen van den hertog van Alva*, wiens bibliotheek verkocht werd den 7 September 1750.

Uit dit huwelijk werden geboren in 1730 Albertus Seba Marcus, overleden in 1748, en den 11 November 1734 (blijkens een verjaardicht op zijnen 27en geboortedag in 1761 van zijnen vriend C. of G. J. Wildeman) Jacob Frederik Seba Marcus, getrouwd den 3 September 1761 te Amsterdam met Bregitta Bardon, die, in de Kalverstraat tusschen de Duifjes- en Gapersstegen wonende, den 20 November 1771, 38 jaren en 5 maanden oud, aan eene borstkwaal overleed en 6 dagen later in de Nieuwezijds-kapel begraven werd. Een kind uit dit huwelijk, Jacob genaamd, was den 18 Maart 1770 in de Oudezijds-kapel gedoopt door Ds. Nicolaus Tetterode, van Hoogcarspel, die den 5 April 1740 te Amsterdam gehuwd was met Anna Cornelia Elisabeth Marcus, denkelijk eene zuster van des doopelings grootvader Jacob.

Gelijk Jacob Marcus Jansz. huwde in 1734, had Jacob Marcus Nicolaasz., vermoedelijk zijn neef, het den 25 November 1725 te Amsterdam gedaan met Dorothea Goltz, en Rudolf, waarschijnlijk een broeder van een van beiden, den 9 April 1724, mede te Amsterdam met (zijne nicht?) Elisabeth Marcus, en eene vermoedelijke zuster van een van allen, Ida Cornelia, den 10 September 1719 aldaar met Hendrik Hasebroek. Genoemde Rudolf kan de vertaler geweest zijn van Fransche treurspelen; hij overleed te Amsterdam in 1772.

Tot eene vroegere generatie behoorden Joan Marcus, gehuwd in 1689 met Anna van Norden, die zijne zilveren bruiloft te Amsterdam vierde op 17 Mei 1714, Jacob M., die den 30 September 1692, mede te Amsterdam, in het huwelijk trad met Susanna de Hulter, en Pieter M., wiens jongste dochter Catharina 20 Mei 1732 te Leiden huwde met Nicolaas Romswinkel.

V. D. AA noemt van de familie Marcus nog mr. Pieter M. Jansz., gelegenheidsdichter, geboren te Leiden, overleden te Amstelveen, en de meer bekende leden Pieter Jan M., burgemeester en hoofdofficier te Leiden, geremoveerd in 1788, en Jacob Ernest M., graveur, geboren op St. Eustatius 19 Maart 1774, overleden 2 October 1826.

Aangaande de Muilmannen vond ik in de geraadpleegde papieren vermeld: Agneta, den 7 September 1691 gehuwd met Cornelis Lenaartsz.; de broeders van Willem, zijnde mr. Hendrik, advocaat voor den hove van Holland, gehuwd 23 Juni 1733 met Maria la Huelle, en Petrus, godgeleerd schrijver, den 18 September 1735 bevestigd als predikant te Uitwijk en Waarthuizen, overleden in 1793; en aangaande Wigbold I (overleden 29 Maart 1746), dat hij, tijdens de bevestiging van zijn zoon Willem te 's-Gravenhage in 1735, aldaar oudste en emeritus-predikant was (hij vroeg in dat jaar emeritaat ten gevolge van eene beroerte), alsook, dat hij eerst predikant te Etten was en toen, op 8 September 1727, in het huwelijk trad met Maria Johanna Croyze. Dat rijmt, tenzij dit huwelijk een tweede was, niet met Willems geboortetijd, en evenmin met V. D. AA'S opgaaf, die Wigbolds standplaatsen aldus optelt: S. Anna Parochie 1699, Muiden 1707, Brielle 1708, Enkhuizen 1709, 's-Gravenhage 1712, welk laatste jaartal zijne bevestiging vindt in het haagsche «*Passieboekje*». En toch, ds. Mijs te Etten (Noordbrabant) heeft de goedheid mij te berichten, dat Wigbold Muilman daar beroepen werd 17 October 1724 bevestigd 14 Januari 1725, en in 1732 (afscheid 28 September) naar Brielle vertrok. Deze Wigbold is dus niet de vader van Willem, doch wellicht een neef van den laatste.

V. D. AA deelt mede dat de Haagsche Wigbold I

(1) V. D. AA, *Biogr. Woordenboek* heeft verkeerdelijk Heemstede.

en zijne zonen Willem en Hendrik deel namen aan de correctie en revisie van de bijbeluitgaaf te 's-Gravenhage en Middelburg in 1757; en noemt voorts..., predikant en patriot te Enkhuizen, en Petrus, schepen te Amsterdam. Onze eeuw heeft in laatstgenoemde stad nog gekend den ijverigen verzamelaar van historische vlugschriften Isaäc Muilman.

Het wapen van deze familie Muilman is: in blauw een keper van zilver, vergezeld van vijf zesp. sterren, waarvan twee in de bovenhoeken van het schild en drie in de schildpunt van goud. Het komt voor op het fraai door Tanjé gegraveerde portret van Willem M., alsmede op de k. z. van den penning op het overlijden van den tweeden Haagschen Wigbold, afgebeeld in de *Vervolgen op van Loon's Nederl. Historiepenningen.* In den *Catalogus van het Penningkabinet van P. Smidt v. Gelder* komt ook een penning voor op Willem, terwijl er bovendien nog een moet bestaan op diens vader, den eersten Haagschen Wigbold.

Alkmaar. C. W. BRUINVIS.

Het zegel en wapen van Drenthe.

In de *Drentsche Volksalmanak* van het jaar 1887, verschenen te Assen bij van Gorkum & Co., komt eene studie voor van de heer J. A. R. Kymmell (bladz. 86. seq.) waarin deze terug komt op de gissingen en meeningen van vroegere schrijvers wegens den oorsprong van het wapenbeeld van Drenthe, en hij bestrijdt, zeer bescheiden overigens, de meening dat dit aan de kloosterzegels zoude ontleend zijn, zoo als de heer van Lier in de vorige eeuw giste en de heer Magnin in deze eeuw eerst schijnt te veronderstellen, hoewel hij later tot eene andere gissing meer geneigd is. De heer Kymmell toont hierin aan, dat het niet ontleend is aan het klooster Assen noch aan het convent Dickninge, hoewel hij verklaart niet te kunnen bewijzen dat het niet genomen is van het zegel van Runen's convent dat later naar Dickninge is verplaatst. Hij vindt dit echter o. i. terecht, onaannemelijk. Terwijl toch het landschap reeds een zegel gebruikte in het jaar 1262 (*De abdij Aduard* van NANNINGA UITTERDIJK blz. 16) ook in 1288 (Alm. l. c.) — en dit zal wel het zelfde zijn wat aan brieven van 1293 en 1315 voorkomt —; is het zelfs de vraag of het klooster te Runen toen reeds een zegel had, ja zelfs in het jaar 1304 schijnt het nog geen conventszegel gehad te hebben, hoewel de abt reeds een eigen of persoonlijk zegel gebruikte. In een stuk namelijk van het jaar 1304 onder de letter S(Staphorst) in het Cartularium Runo-Dickningense opgenomen beslist Henricus, miles de Cunresile, als gekozen scheidsrechter een geschil tusschen het klooster van Runen en dat van Haske, hetwelk ook aan de H. Maagd was toegewijd, wegens zekere landen en rechten te (Olde) Staphorst. Dit stuk heet bezegeld te zijn door Laurentius domicellus in Runen, Henricus van Ancen met den scheidsrechter, alsmede door den abt van Runen met den proost van het Haskerconvent (1).

Wat nu den brief van het convent Runen aangaat waarover Kymmell schrijft bladzijde 89 als zou die de oudste en van het jaar 103? zijn (eigenlijk 1036), hier in zegelt wel niet het convent, maar de abt van Runen als ook Fredericus miles de Cavondia en de kruisprediker en legaat Joannes, een kanunnik van Osnabruck: doch hier schijnen twee C's over het hoofd gezien te zijn door den kopiïst toen hij die onder B(Blidenstein of Runerwold) in het Cartularium boekte; volgens het *Register op het archief van Groningen* door FEITH draagt eene copie, aldaar voorhanden, het jaartal 1236.

Volgens RIETSTAP en J. TER GOUW in hunne werken over zegel- en wapenkunde vindt men zoo vroeg nog geen zegels van edelen en geestelijken beneden den rang van vorst of bisschop. Ook bijnamen als van Coevorden komen eerst veel later voor, en had men toen nog geen kruistochtpredikers, daarin genoemd. De goederen die de benedictijnen daar bezaten en opgenoemd worden in de bevestigingsbrieven der bisschoppen zijn genoegzaam allen na het jaar 1141 hun geworden, zooals de herkomstbrieven uitwijzen. Vele personen, hoewel niet allen, daarin genoemd, komen in de eerste helft der 13ᵉ eeuw voor, in 1322 wordt Johannes van Runen genoemd, in 1304 een Laurentius van Runen domicellus, misschien kleinzoon van dezen, in 1246 leefde een Rodolphus van Coeverden.

De heer Kymmell openbaart verder zijne meening niet over de herkomst van het wapen. Ons heeft de gissing van Magnin steeds zeer toegelachen, dat het ontleend is aan de zegels der Maria-kerk van Utrecht waaronder, en onder derzelver aartsdiaken, Drenthe stond. Pater Meyleman, Societ. Jesu, missionaris in Groningerland, beschrijft in 't jaar 1664 het wapen van Drenthe aldus: Een vergulde O. L. V. beeld, zittende met haar kindeken Jezus in den eenen arm en in de andere hand een schepter, op 't hooft eene krone dragende in een vergulden stoel ofte zetel.

Wij hebben onder onze berusting en voor ons liggen een acte van den domproost Otto en den domdeken Reim-

---

(1) Die acte eindigt aldus: praesentibus Lawrencio domicello in Rune, Henrico de Ancen aliisque pluribus clericis et laicis fide dignis. In cujus rei testimonium praesentem paginam arbitracionis nostrae Sigillis dictorum virorum religiosorum abbatis in Rune et praepositi sanctuarii Sanctae Mariae pro se *et conventibus suis*, *cum sigilla conventualia* non habeant, sigillis dictorum domicellorum simul et nostro fecimus sigillari Acta sunt haec anno Domini MCCC quarto sabbato ante Laurentii martyris in parochia Steenwijc in villa quae vulgariter vocatur Ulfelte. (Ulfelte denkelijk van Ulfo, dien in 1040 dit erf ontnomen werd).

boldus kort na den dood van bisschop Dirk, die in 1212 stierf (waarin zij de giften door dien bisschop in 1207 van tienden in en bij Zwolle van nieuw gecultiveerde landen aan het kapitel van Deventer gedaan erkennen (zie LINDEBORN blz. 72)) aan het Deventer kapittel afgegeven, waaraan de 5 zegels der 5 kerken van Utrecht gehangen hebben, doch nu enkel meer dat van S. Salvator en van S. Maria nog hangen. Op dit zegel nu past die beschrijving van pater Meyleman volkomen: Een zeer schoon O. L. V. beeld op wit was met een kroon op het hoofd op een zetel gevestigd met een scepter in de rechter hand en het kindeke Jezus op den linker arm. De bijvoegselen van het zegel zoo als die in de republiek er zijn aangehecht en beschreven geworden in de *Drentsche Volksalmanak* van het jaar 1838 en voorkomt in het *Landrecht van Drenthe* gedrukt te Meppel in 1718 op de titelplaat, kende het Drentsche zegel in de middeleeuwen niet.

Reeds lang voordat het eerste zegel van Drenthe voorkomt, stond dit landschap onder den aartsdiaken der S. Maria-kerk te Utrecht.

Professor MOLL zegt: zeker niet vroeger dan op het laatste der elfde eeuw werd het getal en gebied der aartsdiakens voor altijd geregeld. Men vergelijke ALBD. THIJM'S *Karel de Groote* en vooral het artikel *Aartsdiaken* in de nieuwe uitgaaf van het *Kirchenlexicon*. Reeds in het jaar 774 deelde Hiddo, bisschop van Straatsburg, zijn diocees in 7 aartsdiakonaten in, wat de meeste bisschoppen, vooral van groote diocesen, weldra navolgden. In de elfde en twaalfde eeuw had reeds hunne macht het hoogste toppunt bereikt. Vooral sints Karel de Groote en in den loop der negende eeuw kregen ze een eigen gebied of jurisdictio propria. Zou dit nu in het zoo uitgebreid diocees Utrecht eerst 200 jaren later dan in andere dioceesen zijn gebeurd? In hun doleancen bij koning Philips II grondden de aartsdiakens hunne oude rechten hierop ook, dat de *eerste* kerken des bisschops van Utrecht om de uitgebreidheid van het diocees de verzorging verdeeld hebben onder aartsdiakens, elk een bepaald gebied aanwijzende. (MATH. *de Nobilit.* II, p. 628). Zou niet de aartsdiaken van Deventer, als ook die van Emmerik en Oldenzaal van het begin bijna zijn rechtsgebied gehad hebben? Wordt niet verhaald in het leven van den H. Fredericus dat noch hij, noch zijn aartsdiakens er in slaagden de Friezen tot de orthodoxie terug te brengen, wat hem door den H. Oldulphus daar te plaatsen, gelukte? De aartsdiakens zullen wel die van S. Salvator, St. Jan en S. Maria geweest zijn, elk voor hun gebied. Men zal zeggen de S. Mariakerk te Utrecht is eerst tijdens bisschop Coenraad (1075—1099) van de fondamenten uit, geheel nieuw gebouwd, hoe kon er dan een aartsdiaken van S. Mariakerk zijn? Vele kerken, gestichten, vicariën zelfs, worden genoemd als van nieuws opgericht, terwijl ze reeds vaak in kleiner vorm en omvang bestonden. Deze vijf kerken worden de *eerste* kerken genoemd en hadden daarom den voorrang, zoo wij boven de aartsdiakens hoorden beweren. Er zal dus wel een Maria-kerk te voren geweest zijn. De Parochiekerk (buurkerk) was ook aan de H. Maria toegewijd en heette ecclesia S. Mariae en sinds de nieuw gebouwde Maria-kerk Mariae Minoris, en zal wel een der oudste kerken zijn. Misschien behoorde bij die clerge ook vroeger de archidiaconus. Hoe het zij, er wordt reeds in 't jaar 1085 een aartsdiaken van S. Maria genoemd (DRAKENB. *Aanhangsel*) die men echter zoekt weg te redeneeren. Sinds het jaar 900 mogen wij dus aannemen, stond Drenthe onder den aartsdiaken van S. Maria, dus twee eeuwen vóór dat Prof. MOLL wil.

In de jaren 1024—1046 kreeg de bisschop ook het tijdelijk gebied van Drenthe. Destijds schijnen landen, kapittels en aartsdiakens nog geen zegels gehad te hebben. Doch al kreeg ook Drenthe als elders eerst in den loop der 13ᵉ eeuw een eigen zegel, toen had het *ook* volgens Prof. MOLL reeds meer dan eene eeuw en volgens de praktijk der kerken destijds, reeds meer dan drie eeuwen onder den aartsdiaken van S. Maria gestaan. De notabelen en kerkvoogden zagen dit zegel op de brieven van aanstelling hunner pastoors, dekens of commissarissen hiervan (die 3 jaar door den aartsdiaken en het vierde door den bisschop benoemd werden) op de brieven, die hun rechten handhaafden of privilegiën gaven; het voldeed aan hun smaak, kunstzin, piëteit en devotie. Hetzij dat zij dien vorm nu zelf kozen of dat het hun door den landsheer gegeven werd, het beviel hun en heeft zich gehandhaafd ondanks alle beroeringen tot op onze dagen.

J. HOGEMAN,
Pastoor van de stad en Noordelijk Ambt Hardenberg en Hoogeveen.

Lutten (Slagharen), Ambt Hardenberg.

Boekbeoordeelingen en aankondigingen.

Catalogus van de boeken en kaarten uitmakende de bibliotheek van het Departement van Koloniën. Met een alphabetisch register. 's-Gravenhage, 1884.

Ofschoon reeds in 1884 gedrukt, is deze uitgebreide catalogus, in royaal 8⁰., bevattende 8,711 en 49 bladzijden, eerst in 1886 in den handel gekomen. Terecht mag men dit werk een belangrijke bijdrage tot de kennis van onze overzeesche bezittingen noemen. Immers blijkt uit deze uitgave de rijke verzameling van kaarten en boeken op allerlei gebied, over geografie en reizen, geschiedenis en oudheden, litteratuur, koloniale politiek, handel, nijverheid, cultuur en landbezit, enz., niet alleen in

betrekking tot onze koloniën, maar ook tot die van andere natiën. Deze uitgave is een uitmuntende gids ter aanwijzing van bronnen voor hen, die studie maken van het een of ander koloniale onderwerp, en zal voorzeker aan velen welkom zijn. Alle lof komt den samensteller voor de bewerking toe en vooral is men hem dank verschuldigd voor het uitgebreid alphabetisch register, dat het gebruik van het werk vergemakkelijkt.

Mr. A. H. H. van der Burgh. *Gezantschappen door Zweden en Nederland wederzijds afgevaardigd gedurende de jaren 1592—1795.* 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1886. Prijs f 1.60.

In deze uitgave heeft Mr. A. W. H. van der Burgh, tijdelijk beambte aan het rijksarchief, een inventaris het licht doen zien van een gedeelte van de rijksarchiefstukken hetwelk de betrekking behandelt van de republiek der Vereenigde Nederlanden met het Zweedsche rijk gedurende de jaren 1592-1795. Deze inventaris bevat chronologische lijsten van de Nederlandsche gezanten, commissarissen, residenten en envoyés, secretarissen, predikanten, consuls, vice-consuls en correspondenten die de belangen der republiek in Zweden hebben behartigd, als mede de namen der Zweedsche gezanten, secretarissen, agenten, consuls, enz., die in de Vereenigde Provinciën de belangen van hun land hebben voorgestaan. Bij al deze personen vinden wij bijzonderheden opgeteekend over hunne reizen, werkzaamheden en betrekkingen, die van veel belang zijn voor hun levensschetsen en bijgevolg voor de geschiedenis der familiën, waartoe zij behooren. Tevens vinden wij nog een drietal hoofdstukken over de gezantschaps-verbalen, de tractaten en varia, alles over de betrekkingen van Nederland en Zweden, die volledigheidshalve aan het werk zijn toegevoegd. Onder het hoofdstuk varia vindt men een opgave van de correspondentie, nl. ingekomen brieven en memoriën der gezanten, alsmede van de Zweedsche regeering en hooggeplaatste personen, en tevens mededeeling van eenige uiteenloopende onderwerpen over staatkunde, krijgswezen, handel en industrie, kunsten en wetenschappen, enz., zooals die in de correspondentie voorkomen en welke aantoonen, waarmede onze gezanten zich al niet moesten bezighouden. Al deze bijzonderheden hebben hun waarde voor meerdere kennis van de toestanden, zeden en gewoonten uit die dagen. Aan velen heeft de heer van der Burgh met deze uitgave voorzeker een belangrijke dienst bewezen, daar zij tevens een gewenschte en belangrijke gids is bij de raadpleging van een gedeelte van ons rijksarchief. Ook deze belangrijke studie is voorzien van een naamregister.

Catalogue de la Bibliothèque (*de la Fondation Teyler*), par C. Ekama. Harlem, Loosjes, 1885—1886.

Met genoegen maakte ik kennis met den keurig bewerkten catalogus van Teyler's Museum, uitgegeven onder bovenstaanden titel en, ofschoon voor zoover mij bekend nog onvoltooid, was het gedeelte afgewerkt, waarover ik het waag (daartoe welwillend aangezocht) een enkel woord te zeggen. Ik bedoel de afdeeling zoölogie en wel meer in het bijzonder de onderafdeeling, getiteld: animaux sans vertèbres.

Deze afdeeling bevat behalve de meest verspreide tijdschriften over entomologie, 141 nummers speciale werken over entomologie handelend.

Bij de meest belangrijke werken is de korte inhoud, soms de teekenaar der platen of andere bijzonderheden betreffende den schrijver of de historische waarde vermeld. Het geheel duidt een accurate en oordeelkundige behandeling aan. Enkele kleine leemten of vergissingen mogen worden vermeld.

1°. op pag. 196 3e aflevering vindt men onder de «*Faunes*» het werk van Sturm, Deutschlands Fauna, dat wel onder dien weidschen titel verscheen, maar toch beter bij de entomologie als enkel coleoptera behandeld, geplaatst ware.

2°. op pag. 249 staat dat het Berliner Ent. Zeitschrift in 1875 is overgegaan in het Deutsche Ent. Zeitschrift. Dit is in zoover onjuist, omdat het Berliner Ent. Zeitschrift nog bestaat en jaarlijks verschijnt naast het Deutsche het laatste onder redactie van Dr. Kraatz, het eerste onder die van Dr. Stein.

3°. op pag. 266 staat Palisot de Beauvoir voor Palisot de Beauvois.

4°. op pag. 272 staat vermeld dat de platen in het vervolg van Sepp's werk allen door Sn. van Vollenhoven zijn geteekend. Dit is wel met de meesten het geval, maar er zijn ook verscheidene van de hand van Brants, de Roo van Westmaas, van Leeuwen en misschien nog anderen. Bovendien had vermelding verdiend dat het werk na Vollenhoven's dood door Snellen en Brants wordt voortgezet.

5°. pag. 273. Het 2e en 3e deel van Snellen's vlinders van Nederland (Microlepidoptera is reeds in 1882 verschenen, zoodat dit had kunnen worden vermeld.

Ten slotte een woord van hulde voor de nette uitvoering en druk van den catalogus, die voorzeker een sieraad van de bibliotheek zal uitmaken en de schatten van de Teyler's stichting eens buiten de Nederlandsche grenzen zal doen kennen. Terecht is dan ook de Fransche taal als een der wereldtalen voor de samenstelling gekozen.

Mr. A. L.

De registers der graven in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage.

Met afbeelding der kerk.

(Vervolg en slot).

In den XV[e] Regel.

Den 5 Maart 1757 Uts. Barth. (III Bartholomeus) Walevelt.

f⁰ II[c]LXXVIIJ[vso]. Nu⁰ 6. Wijnant Barentsz. ord[e] bode van
I. de Generaliteit.

Den XI Jan[y] 1636 Dit alles v̄bouct.

Den 14 July 1675 v̄bouct.

f⁰ 328. Nu⁰ 6.
II. Den 12 July 1675 ov̄gebouct op den naem van François Wijnants.

(III) Vervallen aan de kerk.

f⁰ IICLXXIX. Nu⁰ 7 en 8. Jan Arentsz. Nijs.

Den XI Jan[ry] 1636 Dit also v̄bouct.

Den 23 Sep̄ 1667 begraven de Silversmit Montens.

Den 20 Aug. 1669 Monsr. Montens.

Den 25 Juny 1674 v̄bouct.

f⁰ 329. Nu⁰ 7 en 8.

Den 25 Juny 1674 Nu⁰ 7 en 8 ov̄gebouct op den naem van Agatha Nijs, weduwe Hendric Montens en Willem Nijs.

Den 25 April 1695 overgebouct op den naem van Johannes, Willem en Adriaen Nijs, voor de helft, als zijnde kinderen en erfgen̄ van Willem Nijs haeren vader, boven gemelt, die voor de helft Eygenaar was van deese bouenstaende grafstede.

Op den selve dito een derde part in de voorn̄ helft toekomende aen Johannes Nijs overgebouckt op den Naem en ten behoeve van Adriaen en Willem Nijs desselfs broeders die mede erffgenaemen waren van Willem Nijs haren vader ingevolge van seeckere Acte van Koop aen mij geëxhibeert, gepasseert voor den Nots. Johan van̄ Hop, in dato als boven,

Solvit $^1/_3$ part in de helft tot 8 gld.

III. Den 25 Januari 1636 b[e]grave Maria Montens.

(III) Vervallen aen de [k]erk.

f⁰ IJ[c]LXXIX[verso]. Nu⁰ 9. Claes Piet[e]rsz. van Quackelsteyn.
I. Den XI Janū 1636 [dit] also v̄bouct.

Den 3 April 1666 dit v̄ts. graft overgebouct op den naem van Anthony Jansz van Tongerlo.

Betaelt het recht vant overboucken XXV gld.

Den 1 Mey begraven Antony Jansz. Tongerlo.

Den 11 July 1674 v̄bouct.

tot f⁰ II[c]XXXVIJ ledige bladzijden.

Einde van het boek Nu⁰ I.

f⁰ 331. Nu⁰ 9.
II. Den 11 July 1674 ov̄gebouct op Anthonia (waer boven staet Cornelia) Thooft Weduwe van Antony Jans Tongerlo.
III. Vervallen aan de Kerk.

f⁰ 232. De gang voor het Comptoir van de Heeren
II. Kerckm[rs].

Compt aen de Kerk.

f⁰ 234. Het comptoir van de Heeren Kercmeesters.
II. Compt aan de Kerk.

f⁰ 238. Het vertrek beoosten het comptoir vande Kercmrs.

Compt aen de Kerk.

Op de aan het oudste register ontbrekende bladen zullen vermoedelijk de eigendomsovergangen van de grafkelders in de kapellen geboekt zijn geweest, want daarmede begint het register Nu⁰ II.

Aldaar staat op folio 1:

f⁰ 1. Lijste ofte Registers van alle de graven gelegen inde Cloosterkercke in 's Gravenhage met de namen van de eigenaers derselver die bij de generale overbouckinge in den Jare 1674 sijn bevonden daertoe gerechtigt te sijn.

Kelders, Grafsteden aen de kerck competerenden.

f⁰ ij. Eerst de Capellen. De Oost Capelle iegens het voorhout, beginnende van het Oosten aen.

De 26 Oct. 1676 is de bovenstaende Capelle ov̄gebouct op den naem van Mr. Johan Boot, Ad[t] ten behouve van hem en sijn Suster Juffre Cornelia Boot, te samen erfgenamen van Juffre Machteld Goud haer moeder, in haer leven Weduwe van wijlen Jacob (hier is een klein stuk uit het papier gescheurd) Boot, Sa., die bij dode van Jo[r] Hendric Goud den (idem) eygendom van deselve Cappele hadde becomen wtwijsende de resol. en accoord tusschen Heeren Kerckmeesters en Jacob Boot, Vts. op den 4 Novem̄ 1635 genomen en̄ gesloten en f⁰ VII[vso] geregistreerd alsmede v̄mogens de acte van accoord dato 21 Apr. 1641 tusschen H[ren] Kerkm[rs] v̄noumt en Mr. Johan Boot Vts. opgerecht en aengegaen, alhier geëxhibeerd.

Den 5 July 1679 is de bovenstaende Capelle v̄bouct op Mr. Adriaan de Bije Ad[t] als eenig universeel erfgenaem van wijlen Mr. Johan Boot in sijn leven mede Ad[t] wt krachte en v̄mogens de testamentaire dispositie van Mr. Johan Boot v̄noemt op den laetsten Decem̄ 1676 voor de Notar̄ Hendric ter Beeck van Coesfelt gepasseerd, ende is bij den selven Ad[t] de Bije volgens ordere van Heeren Kerkm[rs] voor recht

van overbouken ten behouve van de Kerk bij compisitie betaeld de som van twee hond' en vijftich Car. gls.

Den 3 April 1741 bovenstaende Capelle overgeboekt ten name van Theodorus Wilhelmus de Bije, eenige naargelaten Soon en Erfgenaam, ab intestato van Wijlen sijn Heer Vader Adriaan de Bije, als blijkt bij Verclaring op den 20 Maart laatstleden voor den Nots. Bartholomeus Walevelt en getuigen alhier in den Hage gepasseert en aan mij als Rentmr. geëxhibeert en overgelevert.

Solv' v̄boeken 6 gld. met v̄hogen 40 gld.

fº 1ᵛᵒ. In de nevens staande capel sijn door de metzelaer Gijsbert Blooteling ondekt twee graven die met kennisse van de Heeren Kerkmeesteren heb laeten plaisteren en opmaken, ook met nieuwe schaelen sijn geleyd ende betaelt den 14 Novembris 1711.

Den 20 April 1742 bet. aan N. schaale geleyt den 15 Octob. 1740, 34 gl.

fº VIII. De Zuydt ofte Prinse Cappelle.

fº XIV. De middel Cappel.

Vermits sig niemand als eenige Eigendom tot de voorsz.Cappel hebbende, niettegenstaande de advertentien tot de generale overboeking van de graven in dese kerk geleegen inde publyque couranten gesteld, heeft aengegeven als alleenlijk de Hoogh. Ed. Welgeb. Heer Willem Maurits van Kats (sic) Heere van Colster, Heylo, Oostdam (klein stuk uit het papier) Veenhuyzen, is de voor $\bar{s}$ Capelle op heden den 25 April 1743 als Eygenaar van deselve gestelt ten name van den selven Hoog Ed. Welgebooren Heer, welkers ouders en familie bij versterf van tijd tot tijd daer in gelegt en begraven sijn.

Den 2 Sept. 1743 bij avond begraven Willem Lodewijk van Wassenaer, een kind.

Den 28 July 1744 het graft in de voorz. Capel overgeboekt op naam van Jonkh. Jacob van Cats als eenige geinstitueerde Erfgenaam van de Hoog Ed. Welgeboren Heer Willem Maurits van Cats, Vrijheer van Hooghtwoud, Aertswoud en Veenhuysen, Heere van Colster, Heylo, etc. volgens desselfs testamentaire dispositie bij Sijn Hoogh Edᵉ op den 8 Mey 1741 voor den notaris Arent van Klaver binnen Alkmaar residerende en getuyge op den Huyse van Colster onder Heylo gepasseert en met sijn Hoogh. Ed. dood geconfirmeert en bekragtigt, waarvan Extract authenticq aan mij als Rentmr. is geëxhibeert.

Solvit v̄boeken 12 gl.

In den XVᵉ Regel.

III. Den 30 Oct. 1783 bij dag begraven Jacoba Johanna van Cats.

Den 13 Nov. 1786 's morgens begraven een ongedoopt zoontje van Mr. Zacharie Bergeon.

Den 5 July 1787 's morgens begraven Cornelia van Cats.

Den 14 Nov. 1788 's morgens begraven Vr. Maria Tamson Yalden, geen regt.

fº XV. Nuº 1. Grafstede in de West Zijde van de Midden cappel.

Door Mr. Willem Quarles als Rentmeester van de Cloosterkerk alhier in den Hage aen Heeren Kerckmeesteren de Wel Edele Heer Bentinck, Heer van Rhoon en de Heer van Blijswijck met en beneffens Mr. Arie van der Mieden bij de Edele Mogende Heere gecommitteerde Raden van de State van Holland en Westvriesland gecommitteerde, tot de verkopinge van de Grave in de gem̄ Kerk, kennisse gegeven zijnde, dat de Hoog Welgeb. Vrouwe van Wassenaer, vrouwe van Maesland, Maassluis, Etcᵃ Etcᵃ wel genegen soude sijn een stuk grond in de Midden Cappel van gemᵗ Kerk aen de westzijde naest de kelder van de Heer Cats willen koopen, op Conditie, dat aldaer, op Costen, van de Kerk, een kelder of grafstede, soude werden gemaekt volgens de tijkening daervan opgelevert ende dat dezelve vrouwe van Wassenaer vrouwe van Maesland daer voor aen de kerk soude betalen, ses honderd gulden eens tot xl. groot het stuk soo hebbe haer WelEdele naer voorgaende deliberatie verkocht gelijk zij verkopen bij deze voorsz. kelder off grafstede, omme de somme en Conditie hier boven gemeld, welke somme betaelt zal werden aen Mr. Willem Quarles Rentmeester van de goederen van voorsz. Kerk, die daeran gehouden werd te verantwoorden na behoren.

Den 4 Feb. 1760 bij avond begraven Vr. Maria Cornelia van Aerssen.

Den 30 Mey 1760 bij avond begr. Hr. Baron van Wassenaer van Starrenburg.

Den 17 April 1764 bij avond begraven Willem Baron van Wassenaer.

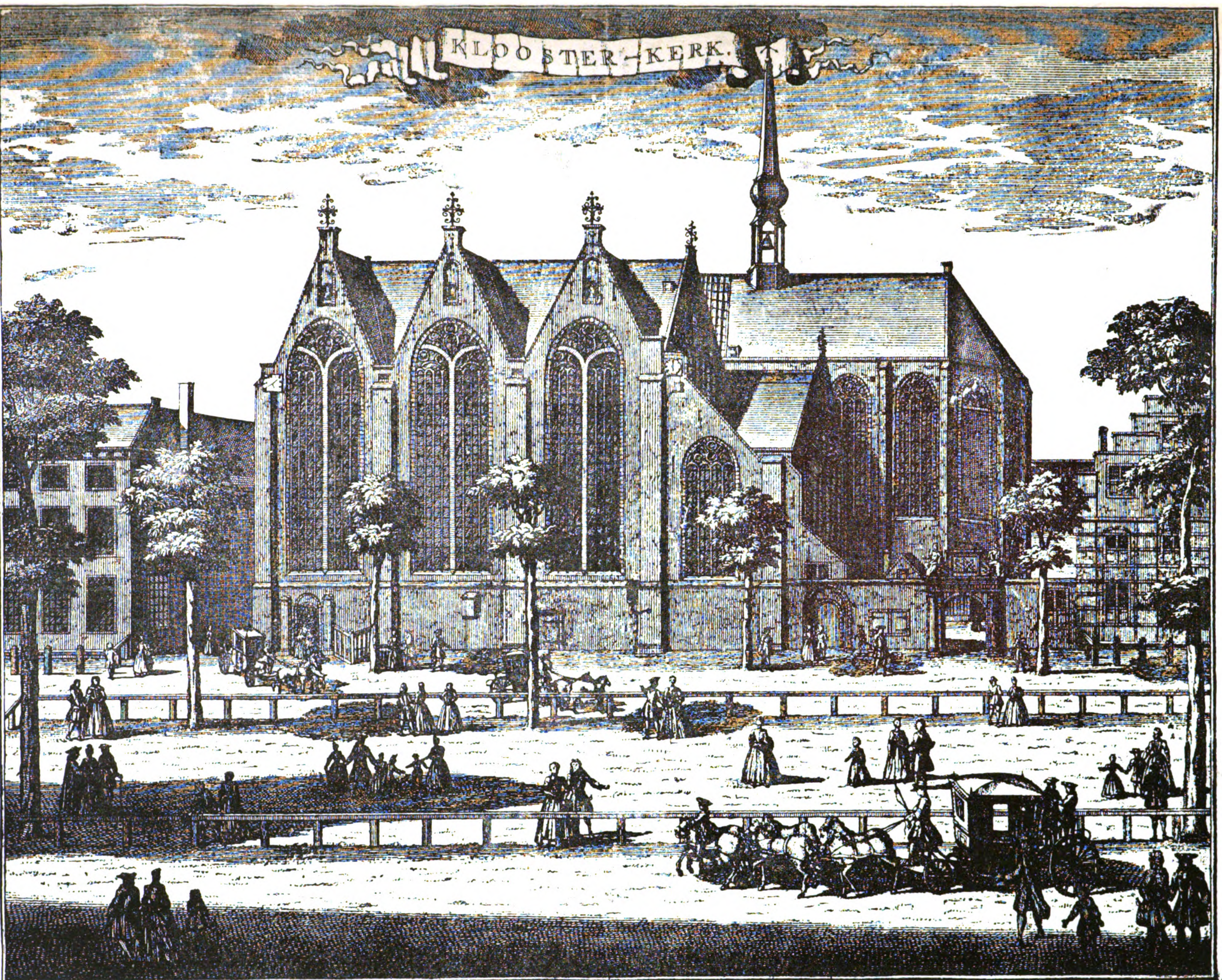
Den 9 Janū 1778 bij avond begraven Jonkv Josina Maria Baronnesse van Wassenaer.

Den 28 Dec. 1785 's morgens begraven Vr. Susanna Louisa Huigens, vrouwe van Zeelhem.

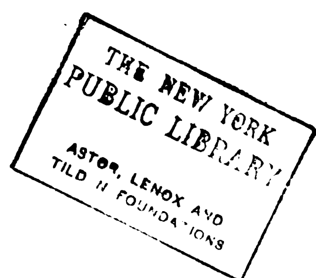
Den 18 Maart 1787 's morgens begr. Een ongedoopte Zoon van Hendrik Baron van Wassenaer, Vrijheer van Spanbroek.

Den 6 Aug. 1795 's morgens begr. Anna

Behoort bij No. 4 van het Algemeen Nederlandsch Familieblad, 3e Jaargang.

R. Boitet Excud. cum Privil.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS

Arnoudina van Boetzelaer.

Den 30 May 1761 Willem Lodewijk van Wassenaer, Een kint uyt het graft van Cats overgebragt in dese kelder.

Den 30 May 1761 Bij avont Pieter Baron van Wassenaer Heer van Starrenburg.

Den 6 April 1798 begraven het Lijk van Jan Lodewijk Hagenus van Wassenaer van Ruyven.

f° xx. De West Capell.

Compt aen de kerc.

In de Zuydwesthouc van̄ selve Cappel is een Kelder Lanc $6^1/_2$ breed $6^1/_2$ voè waer in staen drye liken van de Prinsen en Princessen van Bohemen.

Het Verdere van Vts̄ Cappel is een gemene ofte huerkelder ende den inganc ofte opening van dien int midden, iegens de westmuer aen.

1674 Den 6 Jun. begraven een kind van Mr. Floris.

19 Oct. De huisvrou van̄ Camerbewaerder de Clerc.

26 Decem̄ Juffre de Witt.

1675, 11 Janu. Den Homan Keeck (onduidelijk).

16 Feb. de Hr. La Hey.

16 Apr. Juffre de Witt.

29 dito Monsr. Baron Page van sijn Hoocht.

1676, 3 Janū De barbier Haselaer.

24 Mars Een kraemk. van̄ Hr. Meister.

18 Apr. de Vrou van Schoonder Hage.

4 Mey een Dochterken van Hr. van Achtervelt.

11 Dito Maerte Haesecamp.

EINDE.

J. C. van der Muelen.

Door de Vlaamsche vooruitstrevende studentenkring: «Geen Taal, geen Vrijheid» te Brussel werd onderstaande circulaire, einde vorig jaar, vrij algemeen verzonden, wij meenen goed te doen, die hier te laten volgen.

Red.

WelEdel Geboren Heer!

In een vroegeren omzendbrief hebben wij de medewerking van al onze taalgenoten ingeroepen voor het samenstellen eener verzameling van Nederlandsche werken, in vervanging dergenen, in Aug. ll., in den brand der boekerij van onze Hoogeschool vernield.

Wij zijn gelukkig en, tevens, met dankbare gevoelens vervuld, daar wij zien dat onze Noordbroeders ons de meest bereidwillige en belanglooze medehulp verleenen.

Ook twijfelen wij niet of wij ten volle op uwe ondersteuning mogen rekenen; en, in die hoop, hebben wij de eer UEd. beleefd te verzoeken *uwe giften te sturen tot het Algemeen Bestelhuis voor den Boekhandel te Amsterdam, welke op hoogst welwillende wijze aangenomen heeft voor Noord-Nederland de geschenken aan boeken te ontvangen, om ons die nadien over te maken.*

Daar het ons inzicht is later de lijst van die boekwerken uit te geven, met de namen der milde schenkers er bij, bidden wij UEd., te willen bij uwe verzendingen een bordereel voegen met de noodige aanteekeningen.

Wij bieden UEd., met de voorbarige uitdrukking van onzen rechtzinnigen dank, de verzekering onzer volkomene hoogachting.

Namens den Vlaamschen Vooruitstrevenden Studentenkring,

Voor het Bestuur,

Schrijver, H. Hiel.

Voorzitter, Lod. de Veen.

Naamlijst van de Officieren der Genie sedert de oprichting van het Korps Ingenieurs in 1814 door C. J. Polvliet, Kapitein-Ingenieur, Adjudant van den Inspecteur der Genie.

Het bataljon Mineurs, Sappeurs en Pontonniers werd opgericht den 9 Januari 1814, het korps Ingenieurs den 12 Maart d. a. v. Bij Koninklijk besluit van 14 December 1821 N°. 18 werd genoemd bataljon ontbonden, en bepaald dat op 1 Januari 1822 de Mineurs en Sappeurs bij het korps Ingenieurs, de Pontonniers bij de artillerie zouden worden gevoegd.

De bij de compagnie Pontonniers gediend hebbende officieren: de kapitein Georg Dietrich Benthien, geb. 29 Oct. 1769, overl. 1 Aug. 1836, de 1e luitenant Ary Schröder, geb. 3 September 1777 en de 2e luitenant Daniel Mijnard de Villeneuve geb. 20 September 1787, als hebbende nooit tot de Genie behoord, komen in de volgende naamlijst niet voor.

De officieren zijn daarin gerangschikt in volgorde van hunne benoeming tot 2en luitenant (Extra ordinaris Ingenieur).

NAMEN.	DATUM VAN GEBOORTE.	DATUM VAN AANSTELLING TOT				
		2ᵉⁿ Luitenant.	1ᵉⁿ Luitenant.	Kapitein.	Majoor.	Lt. Kolonel.
Cornelis Rudolfus Theodorus baron Krayenhoff	2 Juni 1758	—	—	—	—	23 Juli 1795
Arnoldus Croiset	8 Aug. 1753	19 Jan. 1768	21 Febr. 1779	15 Sept. 1780	18 Juli 1793	9 Juli 1795
Engelbert George van der Plaat	31 Oct. 1756	19 Aug. 1771	5 Mei 1772	5 Aug. 1790	—	id.
Sixtus Gerardus Eckringa	25 Jan. 1754	30 Mei 1774	5 Sept. 1781	30 Maart 1782	16 Maart 1814	8 Dec. 1815
Johan Heinrich Hottinger	17 April 1751	12 April 1777	Oct. 1779	1 Maart 1788	11 Mei 1802	2 Feb. 1814
Willem Holthuys	1745	id.	30 Dec. 1782	25 Juni 1793	16 Maart 1814	6 Dec. 1815
Johan George Siderius	6 Jan. 1759	12 Jan. 1778	22 Maart 1784	25 Juni 1793	—	9 Juli 1795
Andreas Johan Hendrik van der Plaat	11 Jan. 1761	24 Jan. 1780	26 Nov. 1785	1787	1787	1789
Jhr. Mathias Adriaan Snoeck	13 Aug. 1761	14 Dec. 1780	23 Dec. 1787	5 Nov. 1794	5 Feb. 1814	16 Maart 1814
Jacob Adriaan Everhard de Veye	19 Jan. 1767	14 Aug. 1781	16 Maart 1785	25 Juni 1793	6 Juni 1816	21 Juni 1828
Jacobus Arnoldus van Kesteren	11 April 1756	5 Sept. 1781	7 April 1788	9 Juli 1795	—	14 Juli 1797
Gilles Johannes Lefebvre de Montigny	1766	18 April 1782	11 Aug. 1791	id.	—	31 Maart 1800
Maximiliaan Jacob de Man	26 Juni 1765	22 Mei 1782	24 April 1789	17 Maart 1794	—	1 Maart 1807
J. C. Schultze						26 Maart 1808
Pieter Hennequin	1 Feb. 1765	3 Juli 1783	4 Jan. 1790	9 Juli 1795	—	8 Aug. 1808
Abraham Eichholtz	18 Sept. 1770	30 April 1785	6 Mei 1793	12 Jan. 1814	17 Nov. 1814	18 Oct. 1817
Jacob Benjamin Esau	12 Maart 1768	30 Aug. 1785	30 Dec. 1794	2 Feb. 1814	18 Oct. 1817	—
Cornelis Engelhardt	12 Sept. 1767	11 Dec. 1785	20 Juli 1788	—	16 Maart 1814	8 Dec. 1815
Jacob Carel Wilhelm Rühle von Liliënstern	11 Feb. 1770	30 Sept. 1786	—	19 Mei 1796	—	—
Jhr. Herman Jan van der Wijck	7 Nov. 1767	18 April 1787	—	9 Juli 1795	—	8 Aug. 1805
Nicolas Joseph Somers	17 Dec. 1768	5 Jan. 1789	—	19 Dec. 1814	—	—
Jan Henric Schuller	8 April 1775	1 Juli 1790	27 Nov. 1800	11 Mei 1802	16 Aug. 1829	Maart 1838
Diederich Christiaan Muller	16 Aug. 1771	2 Juni 1794	8 Juli 1795	21 Jan. 1812	21 Juli 1828	—
Willem Blanken Jz.	26 Feb. 1769	1 Nov. 1794	6 Aug. 1795	21 Feb. 1815	—	—
Mathias Christiaan van Herff	5 April 1754	—	14 Aug. 1795	19 Dec. 1814	—	—
Everhardus Evers	17 Nov. 1773	9 Juli 1795	30 Dec. 1796	10 Maart 1800	9 Dec. 1814	8 Dec. 1815
Pieter Scipio Alexander Lefebvre de Montigny	10 Maart 1778	id.	1797	id.	—	—
Jhr. Frederik Joan Theodorus van der Wijck	17 April 1779	id.	12 Juli 1798	20 Jan. 1804	9 Dec. 1814	8 Dec. 1815
Willem Lobry	11 Maart 1773	23 Juli 1795	30 Dec. 1796	10 Maart 1800	19 Aug. 1817	22 Juli 1822
Willem Lodewijk van Ingen	3 Oct. 1775	27 Juli 1795	id.	25 April 1799	15 Maart 1812	15 Maart 1812
François Joseph Lefebvre	8 Dec. 1763	20 Aug. 1795	19 Dec. 1814	—	—	—
Willem Valter	8 Maart 1773	22 Maart 1796	12 Juli 1798	21 Feb. 1805	19 Feb. 1815	6 Juni 1816
Willem Offerhaus	31 Dec. 1773	9 Nov. 1796	12 Juli 1798	8 Aug. 1808	19 Feb. 1815	19 Aug. 1817
David Leonard de Hoy de la Rochette	6 Oct. 1779	21 Dec. 1796	25 April 1799	id.	19 Aug. 1817	11 Maart 1825
Heinrick Camerlingh	10 Aug. 1777	3 Mei 1798	18 Aug. 1799	id.	19 Feb. 1815	19 Aug. 1817
Jan Gerhard Blaauw	16 Dec. 1777	id.	id.	id.	—	—
J. J. Uytermark		id.	18 Nov. 1799	id.	—	—
H. R. Vosch van Avesaet			10 Maart 1800	—	—	—
Laurens Erpenbeek	16 Juli 1782	17 Mei 1799	1 Juli 1802	8 Aug. 1808	1 Sept. 1817	21 Juli 1828

DATUM VAN AANSTELLING TOT			Datum en wijze waarop het Korps verlaten.	Aanmerkingen.
Kolonel.	Generaal Maj.	Lt. Generaal.		
28 Maart 1806	2 Dec. 1807	12 Maart 1814	Pensioen 10 Mei 1830	Overl. Nijmegen 21 Nov. 1840.
14 Juli 1797	8 Dec. 1807	24 Nov. 1816	» Oct. 1835	» 10 Dec. 1838.
16 Maart 1814	24 Nov. 1816	——	» 12 Oct. 1829	» Grave 15 Nov. 1831.
——	——	——	» 25 April 1821	met rang Kol., overl. te Wedde 3 Mei 1829.
17 Nov. 1814	——	——	» 6 Juli 1817	» » Gen Majoor.
——	——	——	» 19 Aug. 1817	» » Kol., overl. te Groningen 20 Maart 1820.
28 Maart 1806	24 Nov. 1816	——	» 17 Mei 1828	Overl. 19 Maart 1832.
	1813	1815	Overleden 15 Feb. 1819	Van 1787—1797 in Russischen dienst.
19 Aug. 1817	20 Dec. 1826	——	Pensioen 13 Maart 1832	Van 1795—1814 in Engelschen dienst, overl. Cuyck 1 Juni 1840.
——	——	——	» 21 Juli 1828	Overl. Nijmegen 1 Maart 1837.
8 Oct. 1817	——	——	» 11 Maart 1825	» Arnhem 3 Juni 1847.
id.	——	——	» 12 Aug. 1818	Overl. 19 Mei 1821.
11 Juni 1814	24 Nov. 1816	13 Feb. 1834	Overleden 17 Juni 1838	Van 12 Maart 1796—1 Mei 1807 buiten dienst.
1814	——	——	naar O. Indië 1815	
8 Dec. 1815	20 Oct. 1825	——	Overleden 10 Mei 1826	te Utrecht.
28 Jan. 1837	——	——	Pensioen Dec. 1839	Overleden te Grave 13 Aug. 1846, herkomstig van de Mineurs.
——	——	——	Non actief 29 Maart 1822	in afwachting van pensioen, overleden 20 April 1843, idem.
——	——	——	Pensioen 26 Juli 1820	met rang Kol., overl. te Groningen 5 Maart 1829.
——	——	——	naar W. Indië 1815	Overleden als majoor te Suriname 11 Feb. 1824.
16 Maart 1814	22 April 1815	——	Ontslagen 11 Juli 1817	Overleden te Mannheim 18 Jan. 1847.
——	——	——	Pensioen 23 Aug. 1827	met rang Maj., van 25 Juli 1795—19 Dec. 1814 buiten dienst, herkomstig van de Mineurs, overl. 9 Maart 1853.
——	——	——	Pensioen 27 April 1840	Overl. 14 Maart 1849.
——	——	——	Non actief 13 Maart 1832	in afw. van pensioen, herkomstig van de Mineurs, overl. Vlissingen 17 Aug. 1844.
——	——	——	Overleden 4 Nov. 1831	
——	——	——	Pensioen 6 Maart 1821	Van 1 Juli 1805—22 Jan. 1807 en 1 Nov. 1807—2 Feb. 1814 buiten dienst, herkomstig van de Mineurs, overl. 30 Jan. 1824.
26 Aug. 1824	29 Juli 1831	——	» 6 Mei 1840	Overleden Kleef 29 Sept. 1840.
——	——	---	» 3 Aug. 1821	Overleden 21 Aug. 1832.
21 Juli 1828	19 Feb. 1838	——	» 27 Oct. 1843	met rang Lt. Gen., overl. Kleef 2 Nov. 1858.
——	——	——	Ontslagen 30 Maart 1827	Overl. te Woerden 8 April 1835.
6 Juni 1816	——	——	Pensioen 25 Mei 1824	Overl. 15 Sept. 1827.
——	——	——	» 6 Juli 1817	Herkomstig van de Mineurs, overl. 13 Jan. 1832.
21 Juli 1828	19 Feb. 1838	——	» 6 Mei 1840	Overl. Deventer 28 Dec. 1850.
16 Aug. 1829	——	——	Overleden 12 Dec. 1830	te Utrecht.
17 Sept. 1836	——	——	Pensioen 10 Nov. 1838	Overl. te Nijmegen 15 Nov. 1856.
13 Maart 1832	——	——	» 12 April 1836	» 3 Januari 1847 te Utrecht.
——	——	——	Overleden 6 Oct. 1828	te Vlissingen.
——	——	——	Pensioen 1815	
——	——	——	vóór 1827	
——	——	——	Pensioen 1 Feb. 1831	Overl. te Grave 24 Dec. 1854.

Kwartieren der kinderen van Jhr. Cornelis Karel van der Wijck.

Jonker Berend Hendrik, ook gen. Berend Hendrik ten Oever van der Wijck, geb. te Kampen 4 Aug. 1753, overl. te Alkmaar 5 Oct. 1834, geh. te Kampen 7 Sept. 1781 met Eleonora Sophia Frantzen van Eyssen, geb. te Harlingen 13 Dec. 1760, overl. te Kampen 16 April 1824.

Cornelis Karel van Hemert, geb. te Rotterdam 22 Juni 1787, overl. te Bloemendaal bij Haarlem 10 Jan. 1850, controleur van 's rijks belastingen, gehuwd te Antwerpen 28 Nov. 1809 met Susanna Elisabeth van Lidt de Jeude, geb. te Dordrecht 24 April 1790, overl. te Haarlem 20 Nov. 1863.

Engel Pieter de Monchy, geb. te Rotterdam 17 Juli 1793, commandeur der orde van den Nederl. Leeuw, groot-officier der orde van de Eikenkroon, lid van de kamer van koophandel en fabrieken te Rotterdam, lid van de tweede kamer der staten-generaal, president van de Nederl. handelmaatschappij, overl. te Amsterdam 7 Sept. 1883, gehuwd te Rotterdam 6 Aug. 1817 met Maria Johanna Mees, geb. te Rotterdam 30 Oct. 1796, overl. te Rotterdam 27 April 1867.

Dr. Anthony Lemzon Pijnacker, geb. te 's-Gravenhage 22 Febr. 1780, overl. te Alphen 8 Aug. 1849, medicinae doctor te Alphen en assessor aldaar, gehuwd te 's-Gravenhage 18 Sept. 1822 met Catharina Antoinette Jeanne de Monchy, geb. te Rotterdam 4 Nov. 1792, overl. te Rotterdam 2 April 1862.

Jhr. Frederik Hendrik Gerrit Jan van der Wijck, geb. te Kampen 31 Aug. 1795, overl. te Utrecht 6 Dec. 1870, gepend kapitein der infanterie, ridder der militaire Willemsorde 4e kl., versierd met het Waterlookruis, het metalen kruis en de medaille van de citadel van Antwerpen, gehuwd te Amsterdam 25 Juni 1835 met Henriette van Hemert, geb. te Amsterdam 28 Jan. 1812, overl. te Utrecht 2 Augustus 1876.

Michiel Marinus de Monchy, geb. te Rotterdam 31 Maart 1820, president van de kamer van koophandel en fabrieken, voorzitter der commissie van orde voor de groote beurs van koophandel, ridder der 3e kl. van den rooden adelaar van Pruissen, gehuwd te Alphen 6 Aug. 1847 met Rachel Alida Wilhelmina Petronella Lemzon Pijnacker, geb. te Alphen 21 Feb. 1826, overl. te Charlois 27 Juli 1855.

Jhr. Cornelis Karel van der Wijck, geb. te Heusden 25 Dec. 1846, kapitein bij het reg. grenadiers en jagers, ridder der orde van de Eikenkroon, gehuwd te Rotterdam 5 Aug. 1869 met:

Catharina Francina Antoinette Johanna de Monchy, geb. te Rotterdam 20 Aug. 1848.

a. Jhr. Frederik Hendrik Gerrit Jan van der Wijck, geb. te Utrecht 3 Mei 1870, overl. te Utrecht 18 Febr. 1871.
b. Jhr. Michiel Marinus van der Wijck, geb. te Utrecht 9 Dec. 1871.
c. Jhr. Cornelis Karel van der Wijck, geb. te 's-Gravenhage 6 Dec. 1874.
d. Jhr. Berend Hendrik van der Wijck, geb. te 's-Gravenhage 6 Februari 1877.
e. Jhr. Engel Pieter van der Wijck, geb. te 's-Gravenhage 22 Juni 1880.

Iets over het nut der genealogische wetenschap.

Dat de genealogische wetenschap dikwijls een krachtig hulpmiddel is bij de beoefening der geschiedenis, mag men als algemeen bekend en erkend beschouwen, en dat omgekeerd de geschiedenis dikwijls in staat is veel aan te vullen en op te helderen in de geslachtsrekenkunde is evenzeer licht begrijpelijk; doch als men vraagt: waartoe dient de genealogische studie nog meer, als om in sommige gevallen in de geschiedenis feiten, handelingen of geheime drijfveeren van personen, enz. op te helderen en aan het licht te brengen? dan luidt het antwoord gewoonlijk: tot niets anders, dan om de persoonlijke ijdelheid van sommige menschen te streelen, en gemeenlijk het meest van hen, die, terwijl zij zelf in de wereld weinig of niets beteekenen, al hun trots gronden op eene lange lijst van wezenlijke of problematische voorouders.

Dit antwoord is evenwel ten eenen male onjuist. Ja, indien de genealogische wetenschap bestaat in het samenstellen eener lange geslachtslijst, die aanvangt, waar men zelf wil, en dit voortloopt tot op den huidigen dag, en waarin waarheid en leugen, waarschijnlijkheid en onwaarschijnlijkheid, eerlijkheid en bedrog kunstmatig zijn dooreengevlochten, dan strekt zij voorzeker tot streeling der ijdelheid, doch niet van dengene, die zich met die wetenschap onledig houdt, maar van hem voor wien de wetenschap wordt misbruikt, om hem een aureool te vlechten, die hem niet toekomt, en waarvoor hij natuurlijk veel betaalt en achter zijn rug nog wordt uitgelachen. Doch wanneer diezelfde persoon ten wiens behoeve men de wetenschap verwringt, terwijl hijzelf daarvan volstrekt geen begrip heeft en zich ter goeder trouw verheft op zijn middeleeuwschen voorvader, die als ridder zonder schroom of blaam ter kruisvaart toog, doch bij slot van rekening nimmer bestaan heeft, — wanneer diezelfde persoon eens eene grondige studie maakte van de genealogie, dan zoude hij tot geheel andere resultaten, en met ons tot de slotsom komen, dat deze dikwijls miskende en als beuzelachtigheid uitgekreten wetenschap, eene hoogst nuttige is, ware het alleen daarom, om den mensch te doen inzien, hoe dwaas het is om zich te verheffen op iets, dat zoo menigmaal als los zand onder den voet wegzinkt, en om hem voorts te leeren waarop alleen hij trotsch mag, althans kan zijn. Laat ons dit een weinig nader aantoonen.

Iets wat voorzeker iedereen weet, is, dat hij niet alleen het kind zijns vaders, maar ook dat zijner moeder is, en dat deze laatste er zeker evenveel toe heeft bijgebracht, dat hij geworden is, wat hij is, als zijn vader. Zoowel zijn vader als zijne moeder hebben weder ieder een vader en eene moeder, dus heeft ieder persoon vier grootouders, en zoo voortgaande acht overgrootouders, enz., die alle 4, 8, 16, enz. eenmaal het hunne er toe hebben bijgebracht, dat zijne persoonlijkheid het aanzijn heeft gekregen. Zooals wij zeiden, dit alles is even eenvoudig, als dat $2 \times 2 = 4$ is, maar weinigen denken er over na, wat hiervan alzoo het gevolg is. Vooreerst, dat menig hoogadellijk persoon bijv., zijne 4 stamdeelen of kwartieren ter nederschrijvende, zal bespeuren, dat er maar één adellijk — dat zijns grootvaders van vaders zijde — onder is, en 3 niet adellijke, dus dat hij maar voor één vierde gedeelte adellijk bloed in zijne aderen heeft; en ten andere, dat omgekeerd menig ander, niet tot den adel behoorende, hetzelfde doende, tot de slotsom komt, dat er onder zijne 4 stamdeelen maar één niet adellijk — weder dat zijns grootvaders van vaders zijde — te vinden is, en dat de 3 anderen van ouden adel zijn, dus, dat hij, die geen adellijken titel heeft, voor drie kwart van adellijken bloede is. Wie van deze beiden heeft het meeste recht — indien er hier van recht sprake kan zijn — om zich op zijne adellijke afkomst te verheffen?

Gaat men op die wijze voort en komt men van de 4 op de 8, 16 of 32 kwartieren, dan wordt de breuk die het adellijk bloed aangeeft bij den eerstgenoemde doorgaans, doch niet altijd, hoe langer hoe kleiner, bij den laatste daarentegen hoe langer hoe grooter. Doch niet altijd, zeiden wij, want evenmin als een adellijk persoon steeds eene adellijke moeder moet hebben, evenmin hebben adellijke ouders of voorouders altijd zelf voorouders, die allen van adel waren, terwijl omgekeerd, evenals een niet adellijk persoon eene adellijke moeder kan hebben, zoo kunnen ook niet adellijke voorouders weder van moederszijde van adellijke, zelfs hoog adellijke voorouders afstammen.

Niet geheel ten onrechte verheft zich dan ook menige graaf of baron niet zoo zeer op zijn adellijken naam alleen, als wel op het feit, dat hij 8, 16, 32 of meer voorouders heeft, die allen van adel waren, m. a. w.: op een zeker aantal adellijke kwartieren, die altijd opklimmen in de reeks; 2, 4, 8, 16, 32, 64, enz. Voorheen was dan ook persoonlijke adel niet voldoende, om in sommige ridderschappen of adellijke stiften te worden opgenomen, maar moest men daarbij met een zeker aantal adellijke kwartieren of stamdeelen worden opgezworen, zooals nu nog het geval is met de opname in de Ridderlijke Duitsche Orde.

Heeft men evenwel den moed, om, dáár waar men 16 of 32 adellijke kwartieren bewijzen kan, te trachten die kwartieren nog eens hooger op uit te werken, tot dat men er 64, 128, 256 bij één heeft, tot welke conclusie komt men dan? Dat er gemeenlijk aan dit getal eenige blijven ontbreken, die volstrekt niet te vinden zijn, en dat eenige anderen namen geven, die ongetwijfeld nimmer aan eenig adellijk of riddermatig

geslacht hebben toebehoord, m. a. w.: dat men onder zijne voorouders eenvoudige, ja zelfs onbekende personen aantreft, d. w. z.: mannen, die geleefd hebben in zeer nederigen kring, zoodat het bewijs van hun bestaan, niettegenstaande het aanzienlijk huwelijk hunner nazaten, dikwijls hunner eigene kinderen, niet is bewaard gebleven.

En wanneer omgekeerd menig eenvoudig, ja zelfs in zeer geringe maatschappelijke omstandigheden levend man op dezelfde wijze te werk ging, zoude hij graven en baronnen, wellicht hertogen en vorsten onder zijne voorvaderen ontdekken.

De genealogische wetenschap alzoo, in plaats van den eenen mensch ver boven den andere te verheffen, brengt er juist het hare toe bij, om, bij een eerlijk en flink doorgezet onderzoek, meer en meer tot de gevolgtrekking te komen, dat men zeer voorzichtig moet zijn met zich al te veel op zijne geboorte te laten voorstaan, wijl er meer gelijkheid van afkomst is als men oogenschijnlijk zeggen zoude.

Moet en mag men dan volkomen onverschillig zijn omtrent zijne afkomst en geboorte? Naar onze zienswijze volstrekt niet. Te recht is een man trotsch op den naam, dien hij draagt, mits die naam niet groot is, omdat hij al zooveel eeuwen lang hier en daar genoemd en gevonden wordt, en zich door eenigen adellijken titel van de meeste andere geslachtsnamen onderscheidt, maar wel indien hij groot is, omdat hij eenmaal gevoerd werd door mannen, die, niet door hun naam, niet door hun geld, maar door hunne deugden, bekwaamheden of roemrijke daden, schitterden onder hunne tijdgenooten, die door werkzaamheid en energie, en vooral door een nuttig en veelzijdig gebruik maken der gaven en talenten, die hen geschonken waren, de algemeene achting en liefde hunner medemenschen verworven en zich zoodoende zelf een lauwerkrans om de slapen gevlochten hebben. Te recht is een kind trotsch op de groote daden en deugden zijner ouders en voorouders, wier bloed ook door zijne aderen vloeit, mits hij dan ook door eigen handel en wandel, door zijn geheele optreden in de maatschappij toont, dat dit bloed door hem onvervalscht en ongeschonden bewaard wordt. Geschiedt dat niet, dan doet hij beter om van zijn voorgeslacht te zwijgen, om niet zijn eigen aanklager te zijn in het oog der verstandige en nadenkende wereld.

Maar nemen wij aan, dat hij het «noblesse oblige» niet uit het oog verliest, dat, wat meer zegt, hij gevoelt, wat hij aan de schimmen zijner beroemde en doorluchtige voorouders verplicht is, dat hij niet anders wenscht dan zich voortdurend aan hun leven en wandel te spiegelen, dat hij het als zijne heilige roeping beschouwt zijn naam onbevlekt en ongeschonden in zijne persoonlijkheid te doen voortleven, — heeft de kennis van zijn voorgeslacht dan geen nut voor hem, zoude hij dezelfde man zijn, indien hij daaromtrent onwetend of onverschillig ware geweest? Maar doet het dan wel iets ter zake of zijne geslachtslijst een honderd jaar of wat eerder aanvangt, en of er vóór dat begin wellicht weêr een of meer eeuwen vroeger enkele personen genoemd worden, die, blijkens den naam, die zij voerden, hoogst waarschijnlijk tot de voorouders zijner voorzaten zullen behoord hebben? En doet het wel veel — wij zullen niet zeggen: iets — ter zake, of het bloed dier beroemde voorouders langs de vaderlijke of langs de moederlijke lijn in zijne aderen is gekomen, mits het daarin maar goed effect teweegbrengt? — Neen, niet het aantal voorouders de namen en titels, die zij voerden, de heerlijkheden, die zij bezaten, maar hetgeen zij in de wereld ten goede verricht, het nut, dat zij gesticht hebben, het licht, dat door hen ontstoken werd, is hetgeen, waarop de nazaat met trots mag staren, en een eenvoudig burgerman, zoogenaamd van geene geboorte, maar die, niettegenstaande er in vele gevallen reeds eeuwen sedert zijn verscheiden verloopen zijn, nog als een groot man, een weldoener der menschheid, een uitstekend geleerde, enz. algemeen gekend en vereerd wordt, onder zijne voorvaderen te mogen tellen, is voor een hedendaagschen baron grooter eer en meer reden van trots, dan een 25-tal graven en hertogen tot ascendenten te hebben, wier aandenken alleen is bewaard gebleven, omdat zij door geboorte en fortuin boven hunne medemenschen uitblonken en omdat de nazaat het bewijs van hun vroeger bestaan uit het stof der vergetelheid heeft opgedolven, om zich zelf hierdoor een krans te vlechten, zonder te bedenken dat de bloemen die haar samenstellen, lang verflensd en verdord zijn, en geene altijd frissche lauweren, die den tand des tijds nog eeuwen lang zullen weêrstaan!

Ingezonden.

Aanteekeningen betreffende het geslacht van Velsen (1).

In en na 1560 behoorde tot de Brielsche regeeringspersonen Jan Jorisze van Velsen, in den regel eenvoudig Jan Jorisze genoemd. In 1564 trad hij voor 't eerst als burgemeester op. Zijn vrouw is genoemd in een aanteekening van 5 Maart 1592, vermeldende dat toen gedoopt werd Lenert, zoon van Joris Lenertsze Mota, schoenmaker, en Aeltge Jans, en dat daarbij getuige was «Meynsken Heinrix wed[e] wijlen Jan Joriszoon van Velsen.» Dat die vrouw reeds in 1585 weduwe was, leert ons het «*Botbouck*», begonnen 1577, waarin men blz. 159[vo] in een aanteekening van 1585 leest van twee huizen door «Meynsgen Heyndricxs dr. wed[e] van wijlen Jan Jorisze (2), in zijn leven burgemeester, vercocht aen Jacob Jansze Velsen.»

Deze Jacob was een zoon van Jan Jorisze van Velsen en Meynsken Heyndrix. Dat hij fungeerde als ontvanger der inkomsten van het convent der Regulieren te Rugge, blijkt uit Res. 4 April 1621, en is reeds door mij vermeld in eene in de «*Bijdragen voor Vaderl. Geschiedenis en Oudheidkunde*» opgenomen *Bijdrage tot de Geschiedenis van het klooster en de goederen der Regulieren te Rugge*, blz. 17. In een acte van 20 Febr. 1629 heeten Jhr. Paulus van der Laen en Jacob van Velsen «breetste ingelanden van de polder van Oostvoorne.» Andere bijzonderheden deelde ik mede in het bij Posthumus te Brielle verschenen 2[e] stuk van «*De Brielsche Archieven*». Zooals uit het daar vermelde blijkt, hertrouwde Jacob van Velsen, na den dood van Susanna van Berchem, ook Susanna Jochums dr. genoemd, in 1601 met Godelieve Bogaerd. Deze vrouw werd 19 Maart 1619 begraven. Lang werd zij door den weduwnaar niet betreurd. Den 29 Junij 1619 te Brielle ondertrouwd en daarna te Rotterdam getrouwd Jacob Jansze van Velsen, «gewesene burgemeester, weduwenaer, met Haduwy Pieters dr. van Willegen, weduwe van Willem Cornelisze, woonende tot Rotterdamme». Den 19 Mei 1633 werd die vrouw als weduwe van Jacob van Velsen te Brielle begraven. De rekening van de St. Catharina-kerk, die zulks bericht, noemt de weduwe «Hadewy Pieters dr. van Willigen». Aldus genoemd, komt zij ook voor in 't *Botboeck*, begonnen 1624, alwaar blz. 239[vo] in een aanteekening van 't jaar 1633 als haar erfgenaam vermeld is Neeltgen Pieters dr. van Willigen, wed[e] van Harman van Heemsinck, wier gemachtigde was Olivier van Willigen.

Volgens de aanwezige doopregisters kreeg Jacob van Velsen bij Susanna van Berchem de volgende kinderen:

Joachim, gedoopt 21 Sept. 1586, getuigen: Hector Jochums en Meyns Joris, de grootmoeder van 't kind.

Pieter, ged. 24 Jan. 1588, gett.: Appert Fransz. van der Hude en Cornelis Arentze, beiden van Delft, en Jannetje Cornelis dr., van Rotterdam.

Sara, ged. 13 Aug. 1589, gett.: Meyns Jan Joris, Volletgen Jans en Jan Bijvangh.

Dirk, ged. 15 Febr. 1591, get.: Jaques Marcijs, van Rotterdam, Lijsbeth Arents dr. en Meyns Hendricx.

Jacobmijne, ged. 20 Sept. 1592, gett.: Jan Lenaertsze burgemeester, Meyns Jorys en Annetge Jacobs.

Clara, ged. 9 Febr. 1594, get.: Meyns Joris.

Meynske, ged. den 25 Junij 1595, gett.: Hendrick Ottesze en Feeke Maertensze.

Joris, ged. 15 Dec. 1596, gett.: Gabriel van Berchum, Hendrikge Huybrechts.

Jannetge, ged. 5 Aug. 1598, gett.: Cornelis Pietersze, van Rotterdam, juffr. Catharina de Melfiaure, te Oostvoorne, en Meynsge Heyndricxdr.

Volgens de rekening der St. Cath.-kerk over 1604—1605 werd den 28 Oct. 1605 een kind van den burgemeester Velsen begraven. De thesaurie-rekening over 1607—1608 gewaagt van renten ten lijve van Clara en Joris, kinderen van Jacob Jansz van Velsen. In de thes.-rekening over 1609—1610 wordt Joris als overleden vermeld.

Hoeveel kinderen Jacob Jansze van Velsen had, toen hij stierf (1), en hoeveel van zijn gehuwde kinderen vóór hem overleden, blijkt uit een acte van 18 Aug. 1632, welke aldus begint: «Wy burgemeesteren, schepenen ende raden der stede van den Bryele doen cont ende certificeren midts desen, dat voor ons gecomen ende gecompareert sijn in persoone Anthonis Mason, oudt schepen der voorsz. stede, als man ende voochdt van Dirckgen van Velsen, Abraham Commersteijn, oudt burgemeester derselver stede, van wegen Johan Rijneman, wonende tot Groeningen, als man ende voocht van Sara van Velsen, Joachum Langnouwer als man ende voocht van Jacobmijna van Velsen, Jeronimus Bijvangh als man ende voocht van Clara van Velsen, Cornelis van Ceters als man ende voocht van Clementia van Velsen, Mr. Isaacq Commersteijn, secretaris der stede van den Bryele, als man ende voocht van Susanna van Velsen, soo voor haer selven midtsgaders alle oomen ende voochden respective van de

(1) De aantt. zijn ontleend aan registers, rekeningen en acten, berustende in de Brielsche archieven.

(2) Zooals uit hierna volgende aanteekeningen blijkt, werd deze vrouw wel genoemd „Meyns Joris" en „Meijns Jan Joris". Den 8 Maart 1598 werd gedoopt Lijsbeth, d. van Joris Jansze „engels soldaet" en Neeltgen Cornelis, en bij dien doop was getuige „Jan Jooris, moeder van Jacob Jansze Velsen". Men zal hier vóór Jan Jooris intevullen hebben Meyns.

(1) Blijkens een acte van 7 Junij 1632 was hij toen overleden Volgens een acte van 12 Maart 1631 leefde hij toen nog.

vijer naegelaten kinderen van sal. Johan van Velsen, geprocreert bij Maria Kegelingh, ende Jacob van Velsen, naergelaten soone van Pieter van Velsen, geprocreert bij Clara van der Meer, midtsgaders van Susanna Wilma, naergelaten weeskindt van Johanna van Velsen, geprocreert bij Heyndrick Wilma, ende lestelijck Johan van Steenhuijsen van wegen Annetgen van Velsen, naergelaten wed^e van Willem Boudewijnsze van Steenhuijsen, sijne moeder, als haren ghecooren voocht in dese saecke, alle in dijer qualiteyt erffgenamen van sa: Jacob van Velsen, in sijn leven oudt burgemeester der voorz. stede van den Bryele etc.»

Deze acte gewaagt alzoo van 10 kinderen: 1°. Dirkje, 2°. Sara, 3°. Jacobmijna, 4°. Clara, 5°. Clementia, 6°. Susanna, 7°. Johan, 8°. Pieter, 9°. Johanna, 10°. Annetje.

Van ieder dezer kinderen volge hier wat ik vond:

1°. Dirkje van Velsen, eerst gehuwd met Joris Edmeston, die tot aan zijn dood ontvanger particulier van Voorne was. 't Eerst kwam hij mij als zoodanig voor in de rekening van 't Oude Vrouwenhuis over 1616—1617, blz. 6^vso, voorts in Resol. 3 Maart 1618 en Resol. Holl. 13 Febr. 1619. Bij Resol. 2 Jan. 1615 werd hij loco den overleden Mr. Aert van Coudenhoven aangesteld tot curator der latijnsche school te Brielle en tot hoofdman van het St. Christoffelsgilde. Den 1 Oct. 1612 werd hij gekozen tot schepen, 1 Oct. 1614 tot raad, 1 Oct. 1617 tot schout. Den 11 Maart 1626 werd hij te Brielle begraven. In een aanteekening van 1603 (*Botboeck* begonnen 1598, blz. 102^vso) wordt Joris Edmeston genoemd «soon van joffr. Helena van Oudenbarnevelt.» Bij Resol. 27 Junij 1582 werd op verzoek van Helena Jacobs dr. haar huwelijk met Willem Edmeston ter zake van door dezen gepleegd overspel door burgemeesters en regeerders van Brielle ontbonden. Een zuster van Joris Edmeston, jonkvrouw Helena Edmeston als j.d. den 13 Nov. 1623 te Brielle getrouwd met «Johan Philips van Bouckhorst, Raed des deurluchtigsten Cheur-Vorsts van Brandenburch, residerende tot Embrick in den lande van Cleef.» In de rekening van den in 1625 geconsenteerden 200sten penning heet deze zwager van Joris Edmeston Johan Bockhorst.

In een acte van 25 Aug. 1607 komt Joris Edmeston voor als «vader ende voocht van Helena Edmestons zijnne dochter.» Volgens de bestaande doopregisters won hij bij Dirkje van Velsen deze 3 kinderen:

Jacob, ged. 8 Maart 1621, get. Helena Edmeston.

Meyns, ged. 11 Febr. 1622, gett. Cornelis van Ceters, Hadewy van Willijf (te lezen van Willigen) en Helena Edmeston.

Christiaan, ged. 27 Dec. 1622, gett. Hendrik Wilma en Helena Edmeston.

Deze kinderen waren 's mans eenige kinderen niet. In de rekening van Pieter van Almonde van den ontvang van den in 1628 geconsenteerden 200sten penning leest men:

«Betaelt Antonius Mason over een jaer lijffrenten op den naem van Willem Edmeston etc.

Betaelt denselven over een jaer lijffrenten, staende op den naem van Susanna Edmeston etc.

Betaelt den voorn. Mason over een jaer lijffrenten ten lijve van Jacob Edmeston etc.

Twee kinderen van Joris Edmeston te Brielle begraven, den 11 Nov. en den 20 Nov. 1625.

Jacob Edmeston j. m. in 1646 na belijdenis aangenomen tot lid der Herv. gemeente te Brielle. Zie acta van den kerkeraad dier gemeente dd. 1 Mei 1646.

Christiaan Edmeston werd aangenomen als alumnus van Brielle en studeerde te Leiden in de theologie. Zie Ress. 8 April 1633, 17 Nov 1635, 29 Nov. 1640, 26 Nov. 1644, 26 Aug, 1645, 11 Aug. 1646, 27 April en 23 Nov. 1647.

Clementia Edmeston (waarschijnlijk dezelfde als de bovengenoemde Meyns) als j. d. 13 Mei 1642 te Brielle getrouwd met Johan van Raesvelt j. m. van Bremen.

Eene attestatie van 2 Nov. 1652 luidt: «Compareerde Sr. Andreas Commersteyn, coopman, woonende alhier (te Brielle), dewelcke verclaerde waerachtich te wesen, als dat juffr. Susanna Edmeston, jegenwoordich huysvrouwe van Jacob Martens, woonachtich tot Bremen, noch is in levenden lijve, gevende hij deposant voor redenen van wetenschap als hebbende ontrent drie weken geleden gesien sekere missive, die hij deposant wel is wetende dat de voorsz. Susanna Edmeston self met haer eijgen hant aen haren broeder Christianus Edmeston, alhier in Hollant sijnde, hadde geschreven.»

Dirkje van Velsen 30 Maart 1627 te Brielle hertrouwd met Antonius Mason. In de aanteekening van dit huwelijk leest men niet van Dirkje, maar van Theodora van Velsen. Ook in de Acta van den kerker. der Herv. Gem. te Brielle dd. 4 Mei 1628 wordt A. Masons vrouw Theodora van Velsen genoemd. Elders heet zij steeds Dirkje van Velsen.

Ant. Mason werd herhaaldelijk te Brielle gekozen tot schepen. Zie de lijst van schepenen in 't 2^e stuk van «*De Brielsche Archieven.*» Den 19 Sept. 1632 werd hij benoemd tot vroedschap. Bij een acte van 30 Sept. 1631 traden Jacob van Velsen, oud-burgemeester en Nicolaes Mason, «oudt capiteyn,» voor Antonius Mason «ontfanger van den 200 penning» als borgen op. Een acte van 15 Mei 1629 begint aldus: «Compareerden.... Capiteyn Nicolaes Mason ende Antonius Mason, grootvader ende oom respective van wijlen Jan Arckenbout, overleden int schip van den Heere generael Pieter Heijn, op de leste voyagie bij denselven Heere generael gedaen, int veroveren van de spaensche silver vloote etc.» Blijkens een acte van 2 Junij 1628 waren in Mei

van dat jaar bij Ant. Mason gelogeerd «Melord Haton (later Hanton genoemd) ende Sir Herry Kerry, behoorende totte suite van den Ed. Heere Carelton, Ambassadeur van sijnne Ma[t] van Groot Brittanien.»

Dat Ant. Mason in 1636 gestorven is, blijkt uit Res. Vroedschap 11 Aug. 1636.

't Laatst vond ik Dirkje van Velsen als wed[e] van A. Mason vermeld in een aanteekening van 1643 (*Bodtb.* beg. 1641 blz. 100). In de thes. rekening over 1639--1640 komen haar kinderen voor als erfgenamen van «capt. Niclaes Mason.» Zie over 't geslacht Mason *De Navorscher* 1880, blz. 68.

2°. Sara van Velsen (1) gehuwd met J. Rijneman. In 't *Bodtboeck*, begonnen 1641, komt blz. 508 een aanteekening voor, luidende: «Alsulcken gerecht seste part in d'oude meestove... met sodanige servituyten als juffr. Sara van Velsen, huysvrouwe van Johannes Rijnnemans, woonachtich tot Groeningen, tselve lest gepossideert heeft ende alsnu bij Heyndrick Muntijngh, soone van de voorsz. Sara van Velsen, ende als procuratie hebbende van deselve sijne moeder wederom vercoft is etc. Cooper Sr. Joachim van Steenhuijsen, «I. m.» Gijfte gegeven bij den heer Mr. Jacob Commersteyn als procuratie hebbende den 28 Junij 1653.»

3°. Jacobmijna van Velsen, volgens bovenstaande acte gehuwd met Joachum Langnouwer. In de aanteekening van haar huwelijk met dien man heet hij eenigszins anders. Zij luidt: «den 12[en] Mey 1619 J[r]. Joachim Langnoir jonckgeselle, wonende int suydteynde, ende joffr. Jaquemine van Velsen jonge dr., mede wonende aldaer.» I. m. staat: «sijn getrout bij de Remonstranten.» In de acta van den kerkeraad der Hervormde gemeente te Brielle dd. 29 Jun. 1645 staat, dat met attestatie van Middelburg te Brielle waren gekomen «Joachum Langenhouwer ende Jacomina van Velsen sijn huysvrouwe, ende Clara Langenhouwer haer dochter.»

4°. Clara van Velsen als j. d. den 22 April 1631 te Brielle getrouwd met Jeronimus Bijvangh wed[r], wonende te Rotterdam. Den 11 Oct. 1592 werd te Brielle gedoopt Jeronimus, zoon van Jan Bijvanck en Elisabeth Jeronimi, getuigen Jacob Jansze Velsen, Lucas Willems en Adriaen Jans. Eene Resol. van 8 Jan. 1591 luidt: Up huyden soe hebben die Burgemeesters ende Gerechte der stede van den Briele van nyeuxs (sic) gecommitteerdt ende geaccordeert Jan Bijvanck, burger deser stede, aff te slaen ende te genyeten des stadts wijnexcijns, die bij die van den Vroetschappe ende Magistraet deser stede aldaer ten huyse sal werden gehaelt bij de stoopen, kannen ofte andere affgesteecken tonnekens tot heurluyder believen, die zijluyden binnen haeren huysen aldaer zullen doen haelen, sonder aldaer ten huyse eenige gelaegen te mogen houden etc.» Een acte van 17 Aug. 1607 begint aldus: «Up huyden compareerden... Elisabeth van Brugge wed[e] wijlen za: Jan Bijvanck, Jacob Jansz. van Velsen, out-burghemeester deser stede, ende Eeuwout de Linde, woonende tot Rotterdamme, d'welcke verclaerden dat, alsoo den voorsz. Jan Bijvanck hem met der woone hadde begeven tot Nyeubrouck ontrent Deventer in Overijsel ende aldaer bij der hant hadde genomen de bouneringe ende lanttelinge, de fortune hem sulcx es tegengeweest, dat hij desolaet ende insouffisant omme zijnne schulden te betaelen es gestorven etc.»

Een rente ten lijve van Clara van Velsen, dr. van Jacob Jansz. van Velsen, nog vermeld in thes. rek. over 1668—1669. In dezelfde rekening leest men fol. 51: «Betaelt Jeronimus Bijvanck ten lijve van sijne dochter Elisabet Bijvanck, geprocreert bij Clara van Velsen etc.»

Blijkens een acte van 24 Oct. 1631 bleven toen voor Jeronimus Bijvanck borg Boudewijn van Steenhuijsen, zijn oom, en Ant. Mason.

5°. Clementia van Velsen, gehuwd met C. van Ceters. Deze Clementia waarschijnlijk dezelfde als Meynske van Velsen, gedoopt 25 Jun. 1595.

6°. Susanna van Velsen, na belijdenis 2 Maart 1628 aangenomen tot lid der Herv. gemeente te Brielle, trad 7 Maart 1623 te Brielle in 't huwelijk met Mr. Isaäc Commersteijn, in een acte van 10 Dec. 1669 genoemd een zoon van Abraham Jansze Commersteijn en Maria Andries van Vesanevelt, en in 1623 te Brielle toegelaten tot 't avondmaal (Kerkeraadsacta van 2 Nov. 1623). Den 16 Aug. 1622 werd Mr. I. Commersteijn gekozen tot vroedschap. In 1625 trad hij als zoodanig af, daar hij 22 Sept. 1625 door de vroedschap werd benoemd tot secretaris van de stad en de weeskamer. Die betrekking bekleedde hij tot aan zijn dood in 1641 (Ress. mag. 20 en 21 Oct. 1641). Den 23 Nov. 1624 werd hij tijdelijk stads-thesaurier. Ook was hij curator van de latijnsche school (Res. mag. 15 Maart 1642). In 1637 ontvanger van de Ecclesiast. goederen geworden (zie thes. rek. 1637—1638), nam hij die betrekking waar tot aan zijn dood, toen hij opgevolgd werd door Pieter van Almonde (Res. Holl. 11 April 1642 blz. 101). Den 12 Maart 1641 is Mr. I. Commersteijn hertrouwd met Magdalena de Jongh j. d., die in 1642 als weduwe van I. Commersteijn werd aangenomen tot lid der gemeente Acta van 5 Nov. 1642. Den 3 Jan. 1633 werd een kind van Mr. I. Commersteijn begraven.

(1) Den 17 April 1605 bij den doop van Susanna, dochter van Carel Wijckhuys en Lievijntje Jans, waren getuigen «Pieter de glasemaker, offr. Barnevelt, Catarina Jans ende Sara van Velsen.»

7°. Johan van Velsen, gehuwd met Maria (Maeyke) Kegelingh. In 't doopregister staat opgeteekend, dat hij bij die vrouw won: Lijsbeth, ged. 17 Mei 1620, getuigen Pieter Jansz. van Schoor en de zuster van Maria Kegelingh; Gerrit, ged. 10 Mei 1622, getuigen Lisebet Pieters, Hendrick Pieters en Margrite Crousers.

Den 30 Mei 1627 is Johan van Velsen overleden, zooals uit bovenstaande acte van 18 Aug. 1632 blijkt, nalatende vier kinderen. In de rekening van den ontvang van den in 1643 geconsenteerden 200sten penn. staat fol. 9: «De kinderen van Johan van Velsen over de erffenisse van haer grootvader 2000 ℒ dan alsoo de voorsz. kinderen buyten de stadt sijn gehuwelyct ende de goederen aen 4 hooftdeelen gedeelt.... memorie.» In Res. 11 Mei 1619 komt Johan van Velsen voor als «oud capt. van de cloyveniers.» In de rekening van den burgemeester-thesaurier over 1629—1630 staat, dat hij in leven rentmeester van de geestelijke goederen was. Dat hij ook een korte poos de goederen van de Regulieren te Rugge administreerde, heb ik vermeld in mijne reeds genoemde bijdrage over 't klooster en de goederen dier Regulieren blz. 17 en 18. In 1626 werd hij lid van de Brielsche vroedschap. Ook op de lijst van schepenen komt hij voor. Zie die lijst in 't 2e stuk van *De Brielsche Archieven*. Zijne weduwe hertrouwde in Aug. 1638 met Assuerus Matthisius wedr. In een aanteekening van 1646 *(Bodtboeck*, begonnen 1641, blz. 233) leest men van «Maeyken Kegelinghs, huysvrouwe van Do: Assuweros Mathisius, woonachtich tot Rotterdam.»

8°. Pieter van Velsen, gehuwd met Clara van der Meer, en blijkens bovenstaande acte van 18 Aug. 1632 overleden met achterlating van een zoon, Jacob genaamd. Twee kinderen van hem te Brielle begraven, den 27 Jul. 1619 en den 9 Jul. 1622. In een aanteekening van 1627 *(Bodtboeck*, beg. 1624, blz. 82) is sprake van de wede ende de kinderen van Pieter van Velsen.» Zie ook blz. 242 van hetzelfde *Bodtboeck*.

9°. Johanna van Velsen j. d. den 21 Apr. 1620 te Brielle getrouwd met «Heyndric Willems j. m. geboren tot Groeningen, jegenwoordigh woonende tot Embden.» In plaats van Willems heeft men in deze aanteekening te lezen Wilma. Na 7 April 1630 te Brielle ondertrouwd te zijn, hertrouwde te Utrecht Hendrik Wilma als weduwnaar met Ida Kegelings j. d. te Utrecht. Den 1 Oct. 1637 werd H. Wilma loco P. van der Nieustadt te Brielle gekozen tot vroedschap, den 1 Oct. 1642 tot raad, den 1 Oct. 1639 tot burgemeester en verscheiden malen tot schepen. Zie de door mij gegeven lijst van schepenen. Hij bekleedde ook de betrekking van ontvanger particulier van Voorne (Resol. mag. 3 Oct. 1628), en nam haar waar tot aan zijn dood. Als gestorven komt hij voor in Resol. 30 Apr. 1647. Zijn 2e vrouw te Brielle begraven 7 Dec. 1632; een kind van hem begraven 28 Junij 1623. In bovenstaande acte van 18 Aug. 1632 wordt gewaagd van Susanna Wilma, «naergelaten weeskindt van Johanna van Velsen, geprocr. bij H. Wilma.» Den 18 Aug. 1643 trouwde deze Susanna Wilma te Brielle met Jacob van Feerden j. m. wonende te Bremen. Eene acte van 19 Sept. 1647 begint aldus: Compareerde... Sr. Gerardi Croesert soo voor hem selven als in desen vervangende ende de rato caverende voor Ds. Assueres Mathisius ende Mr. Joris van Nievelt, oomen ende bloetvooghden van juffr. Ida Wilma, naergelaten weeskint van sa. Heyndrick Wilma, in sijn leven out-burgemeester etc.»

In de rekening van den ontvang van den 200sten penning, in 1643 geconsenteerd, leest men fol 9: «Heyndrick Wilma met sijn weeskinderen voor haer capitael 30000 ℒ dan alsoo denselven notoirlycken niet en es gegoet, coempt alhyer voor syn weeskint getaxeert op 10000 ℒ. Desselfs dochter Susanna Wilma, geprocreert bij juffr. Johanna van Velsen, sijn derselver goederen vercocht, getrout ende metter woon getrocken naer Bremen.... memorie.»

10°. Annetgen van Velsen als j. d. den 13 April 1603 getrouwd met Willem Boudewijnsze van Steenhuijsen, j. m.. welke man vermeld is in Ress. 15 Febr. 1603 en 9 Jan. 1610, en Res. Holland 11 Maart 1610 blz. 118. In de Kerkeraadsacta van 25 April 1603 staat: «Is mede de vergaderinghe voorghecomen, dat alsoo Velsen in de bruyloft van syn dochter gheen dansen en woude toelaeten, jae selfs gheen snaerenspel, de jonghe luyden evenwel hebben ghedanst ten huyse van Pieter Cornelisze backer.» Volgens de doopregisters kreeg Willem van Steenhuijsen bij Annetgen van Velsen twee kinderen:

Boudewijn, ged. 8 Jul. 1605, gett. Maertge Crijns en Jan Jacobsze.

Jan, ged. Apr. 1607, gett. juffr. van der Veeke en Godelieve Bogaert.

Behalve deze kinderen kreeg het echtpaar nog een zoon Joachim, vermeld in acten van 1 Jun. 1646, 4 Maart 1650, 2 Jul. 1652 en 5 Nov. 1655 als burger van Brielle, en 8 Jan. 1658 aldaar begraven.

Volgens een acte van 8 Maart 1629 leefde Willem Boudensze van Steenhuijsen toen nog. Eene procuratie van 21 Junij 1630 spreekt van zijn weduwe. Een kind van hem werd 23 Aug. 1608 te Brielle begraven.

Boudewijn van Steenhuijsen, in acten van 30 Sept. 1644 en 2 Jul. 1652 jonkheer genoemd, werd 1 Oct.

1638 te Brielle gekozen tot vroedschap. Dat hij ook schepen was, toont de door mij gegeven lijst van Schepenen. Uit Res. mag. 1 Dec. 1640 blijkt, dat hij uit den Briel, en uit de vermelde acte van 2 Jul. 1652 dat hij naar Vianen ging. In 1643 werd zijn huis te Brielle verkocht aan Maria van der Meer. Den 4 Jan. 1632 werden te Brielle met attestatie van Middelburg in den huwel. staat bevestigd Boudewijn van Steenhuijsen, j. m. en «Isabella van Borsele van der Hoghe, wed• van Joncker Lewijs van Wachtendonk.» De kerkeraadsacta van 3 Maart 1633 vermelden, dat «met belijdenisse» werden aangenomen Boudewijn van Steenhuijsen en Anna van Borssele.

De boven vermelde acte van 5 Nov. 1655 gewaagt niet alleen van Jochum van Steenhuijsen, maar ook van Jr. Johan van Steenhuijsen, als zoon van Annetge van Velsen genoemd in bovenstaande acte van 18 Aug. 1632.

Wanneer Boudewijn en Johan van Steenhuijsen gestorven zijn, vond ik niet opgeteekend. Evenmin 't jaar van 't overlijden hunner moeder. Dat zij bij 't overlijden van haren vader 't oudste kind was, leert ons een procuratie van 27 Jun. 1634, waarin sprake is van «alsulcke 3 gemeten weijelant, als wijlen Jacob van Velsen sal. haer constituante (Annetge v. Velsen) vader van de Staten van Hollandt als heeren van den lande van Voorne te lene gehouden heeft, ende bij zijn overlijden (sonder wettelijck mans oijr) aen haer comparante (A. v. Velsen) als de outste ende naeste gesuccedeert ende bestorven sijn.» In 1602 bekende zij aan den kerkeraad der Herv. gemeente te Brielle dat «sij met de dwalinghe van haren vader (deze was een aanhanger van David Jorisz., zie «*De Brielsche Archieven*» blz. 213) gheen gemeenschap en hadde ende de leere, welcke openbaerlick in der kercke gheleert wert, voor de rechte leere der salicheyt hijeldt», waarop de kerkeraad haar weer vergunde op te treden als doopgetuige. Zie acta van 3 en 14 April 1602.

Behalve de genoemde personen kwamen mij nog de volgende met den naam van Velsen voor:

Johan van Velsen, notaris en procureur te Delft, neef van Pieter van Leyden gezegd Leeuwen, baljuw van den Briel, vermeld in een acte van 13 April 1632.

In een acte van 10 Febr. 1635 is sprake van land, waarvan «eygenaers zijn de erffgenamen van den heer Advocaet Barnevelt ende Maeyken van Velsen.» In 't *Bodtboeck*, begonnen 1641, komt blz. 56 eene aanteekening voor van 1642, vermeldende den verkoop van een «sevende part in de oude meestove» te Brielle, laatstelijk 't eigendom van Maeyken van Velsen en hare kinderen.

In een acte van 10 Maart 1655 is sprake van Lijntje Snakenburch wed• van Jan Abrahamsze van Velsen «gewesene soldaet onder de compagnie van den heer van Bijlant, den eersten Maert lestleden gestorven;» in een procuratie van 10 Nov. 1674 van Joost Smets soldaat, gehuwd met Maria van Velsen, met haren halven broeder erfgenaam van haren grootvader toebehoord hebbende landerijen.

Met attestatie van Hellevoet te Brielle gekomen in 1669 Pieter van Velsen «capt. over een compagnie mariniers» en zijn huisvr. Anna Elisabeth Tijssinga; in 1671 Rachel van der Hulck «ende van Velsen haer soon» (kerkeraadsacta van 25 Jul. 1669 en 22 Jan. 1671).

Den 25 Nov. 1691 te Brielle ondertrouwd Ds. Adrianus van Velsen, pred. te Oudorp en Oterleek, j. m. van Rotterdam, en Perina van Loon j. d. van Amsterdam, wonende te Brielle. Met att. naar Oudorp.

H. DE JAGER.

Uit het Genealogisch-Heraldisch archief kunnen wij over deze Brielsche familie aanvullen:

Susanna van Berchem was te Basel geboren en de dochter van Jhr. Joachim en van Clara van Brugge.

De eerste man van Haduwy Pietersdr. van Willigen was Willem Cornelisz. Prins.

De zes kinderen van Johan van Velsen, en Maria Kegelingh, die 21 October 1669 stierf, zijn:

1°. Susanna van Velsen, geb. 1 Juli 1616, huwde te Brielle 9 September 1636 met Cornelis van Arkel, j. m. te Rotterdam.

2°. Ida van Velsen, ged. 27 October 1617, huwde Michiel Viruly, die stierf vóór 22 Maart 1680.

3°. Elisabeth van Velsen.

4°. Gerrit van Velsen, huwde Aaltje van der Plas, dochter van Cornelis en van Maria Duyst van Voorhout, waarbij
   a. Cornelis van Velsen, die huwde met Liefje N.N.
   b. Aeltje van Velsen, die huwde met Hendrik Hendriksz.

5°. Jacob van Velsen. ged. 14 Sept. 1624, sterft 5 September 1628.

6°. Mensge van Velsen, geb. 8 Januari 1627, sterft 14 October 1631.

Dit bovenstaande wordt voor een deel bevestigd uit het volgende stuk:

8 Mei 1670 Michiel Viruly getrout met Ida van Velsen voor d' eene helft, Pieter Smout in huywelijck hebbende Elisabeth van Arckel, Paulus Bredenburgh, getrout met Claesje van Arckel, Maria van Arckel bejaerde dochter en zij drie laetste comparanten haer wijders sterck maeckende voor Johannes van Arckel yder voor een achtte part en sulcx te samen voor 't geheel, kinderen van Cornelis van Arckel ende Susanna van Velsen beide zal. ged., welcke Susanna van Velsen benevens de voorn. Ida van Velsen, eene dochter is geweest van zal. Jan van Velsen en Maria Kegelings, zijnde de voorn. Maria Kegelings, laetst getrout geweest met D• Assuerus Mathisius.

RED.

De wapens der Zaanlandsche gemeenten.
(*Vervolg*).

Het wapen van het geslacht en de heerlijkheid Zaenden.

In zilver een rood kruis.

De oude heerlijkheid Zaenden was gelegen ten Zuid-Oosten van Kennemerland, waarvan het sedert 1296 een gedeelte uitmaakte. Ten Oosten grensde zij aan Waterland en ten Westen aan Assendelft. Ten Zuiden werd zij door het IJ, dat in die tijden in lange na niet de breedte had van later dagen, van de heerlijkheid Amstel gescheiden, terwijl in het Noorden het Kromme IJ en de Schermer haar grenzen bespoelde.

Deze landstreek heeft ongetwijfeld haar naam ontleend aan het water de Zaan of Sane, die het IJ met de noordelijke meeren verbond, en waarin de tallooze vlieten en slooten haar overtollig water loosden.

Zaenden, het eigenlijk dorp of de hoofdplaats der heerlijkheid, lag zuidwaarts van het tegenwoordig Zaandam aan den mond van de Zaan. Oost- en Westzaanden, eerst twee buurten of gehuchten aan weerszijden van den stroom gelegen en reeds in 866 bekend als Oost en Westzegnen, werden in de 13e eeuw meer en meer uitgebreid en groeiden welhaast tot belangrijke dorpen aan. Het burchtslot der bezitters van de heerlijkheid, de van Zaenden's, lag benoorden het hoofddorp bij een water, des Heeren-Wetering geheeten, aan de Westzijde van de Zaan. Van dit oudadellijk geslacht is geen volledige geslachtlijst bekend, en deze zal, wat het oudere gedeelte betreft, toen het nog het stamslot in Zaanland bewoonde, uit gebrek aan gegevens, ook wel nooit voldoende kunnen samengesteld worden. De eerste, dien wij van de oude edelen van Zaenden in de geschiedenis vermeld vinden, is heer Willem, als deelgenoot in de zamenzwering van den adel tegen graaf Floris V in het jaar 1296. Na het gedeeltelijk mislukken van hunne plannen, behoorde hij onder de eedgenooten, die zich op het slot Kroonenburg aan de Vecht een tijd lang tegen de vervolgers verdedigden.

Het kasteel gevallen zijnde, werd Gheraert van Velsen, en met hem Willem van Zaenden door de woedende volksmenigte om het leven gebracht. Hiermede was men niet tevreden, ook moest de woede gekoeld worden aan hun eigendommen, en aldus ging het slot der Zaenden's in vlammen op en werd tot den grond toe uitgeroeid, zoodat geen steen op den ander bleef. De landsregeering deed het overige; de goederen der eedgenooten werden verbeurd verklaard en vervielen aan de grafelijkheid, terwijl hun geslacht met verbanning werd gestraft. In dit lot moesten ook de Zaenden's deelen.

Na hun terugkomst uit de ballingschap, schijnen de edelen van Zaenden in den omtrek van de stad Haarlem het land te hebben gekocht tusschen Spaarne en Delft, grenzende noordwaarts aan het dorp Schoten en zuidwaarts aan Schoterbosch.

Zij zouden de stichters van een kasteel of adellijke huizinge geweest zijn, leenroerig aan de grafelijkheid, waarvan de plaats nog lang door het Huis te Zanen werd aangewezen (1).

Ook waren zij nog beleend met goederen in de heerlijkheid van hun voorouders in den omtrek van de Zaan gelegen, o.a. werd Symon van Zaenden, «poirter van Haerlem», den 1 September 1403 met de ambachtsheerlijkheid Oostzaanden verlijd.

Het wapen van deze edelen van Zaenden was een rood kruis op een zilveren veld. Tot helmteeken hadden zij twee trompen van goud, terwijl het helmdek van een roode en witte kleur was.

Dit zelfde wapen, tenminste het schild, wordt ook aan de oude heeren van Zaenden toegeschreven. En aldus was dan ook de banier, waaronder de gewapende onderzaten der heerlijkheid, ter heirvaart opgeroepen, zich verzamelden en welke zij moesten volgen in de verschillende krijgstochten, die werden ondernomen.

Onder de witte banier met het bloedroode kruis zullen zij menigmaal gestreden hebben tegen hun erfvijanden de Drechterlanders en West-Friezen, van wier kant zij zoovele beleedigingen en verliezen in roof- en plundertocht hadden moeten ondergaan. Vooral de herinnering aan dien dag in het jaar 1155, toen bijna het geheele dorp Zaenden door de Friesche vrijbuiters in den asch werd gelegd, zal hen tot wraak hebben aangespoord, wanneer de graaf van Holland zijn krijgers ten strijde opriep en de heer van Zaenden, toen nog trouw vasal, hem met zijn mannen hulp verleende. Gaarne zullen deze hem hebben gevolgd, wanneer hij geheel gekleed in het maliën-harnas, bedekt met een witten wapenrok, waarop zich het roode kruis vertoonde, en met zijn blinkend wapenschild aan den linkerarm en de forsche lans in de vuist, hen op het zware strijdros ten aanval fier vooruitreed. Of zijn gesloten helm, die wegens den eigenaardigen vorm den naam van kuiphelm droeg, reeds een onderscheidingsteeken vertoonde en of dit dan uit de twee trompen bestond, zooals zijn nazaten in Haarlems omstreken op hun wapen voerden, zou ik niet durven zeggen, daar de helmteekens in de 13e eeuw nog verre van algemeen en zelden erfelijk waren. Ook werden zij op krijgstochten minder gebruikt dan men wel meent.

(1) In HONIG *Gesch. der Zaanlanden* worden de beide heerlijkheden Zaanden aan Spaarne en Zaan blijkbaar met elkander verward. Dit deed mij besluiten van deze heerlijkheid als aanteekening een beknopt overzicht te geven. Zie hierachter blz. 99.

Hoe dit zij, door afwezigheid van zegels en andere gegevens kan dit punt niet nader toegelicht worden. Op het plaatje in de laatste uitgave (1702) van SOETEBOOM, *Zaanlandsche Arcadia*, waar een heraut is voorgesteld, die de wapens van Zaenden en Westzaanden in de hand houdt, is ook een helm afgebeeld met twee hertshorens tot cimier, maar hieraan is weinig of geen waarde te hechten. — In de oude editie (1640) van het werkje van den ijverigen Zaanlandschen kroniekschrijver *Beschrijvinghe van Out-Zaande* wordt op blz. 42 tusschen de tekst een afbeelding van het wapen van Zaenden gegeven, in een cartouche gevat, welke aan een strik hangt, doch in tegenstelling met alle andere afbeeldingen vertoont dit een St. Andrieskruis, zonder aangeving van kleuren, hetwelk wij echter ook niet mogen verwachten daar het bekende stelsel van puntjes en lijntjes eerst in 1638 van Rome uit in gebruik kwam.

Nog moeten wij melding maken van het oudtijds bekende spreekwoord en wapenrijm

Heemskerck ende Zaanen
Maecken Schooten te samen,

hetgeen verwantschap tusschen deze drie aloude adellijke geslachten van Kennemerland uitdrukt, maar op welke wijze deze gevonden moet worden is nooit wel uitgemaakt. SOETEBOOM zegt, naar getuigenis van den kroniekschrijver en genealoog GOUTHOEVEN, dat de edelen van Scoten vermaagschapt waren aan die van Zaenden, »beydes geslagten oorspronckelijk koomende uyt den huyse van Heemskerck,» hetwelk voerde een zilveren leeuw met roode tong en klauwen in een veld van lazuur. Scoten voerde dit wapen gevierendeeld met Zaenden, het roode kruis op het zilveren veld. Deze getuigenis is echter niet wel aan te nemen, daar een Dirc van Scoten, schildknaap, reeds in 1163 voorkomt, terwijl de oudste Heemskerck eerst in 1220 wordt vermeld. Het is mij niet bekend of het geslacht van Scoten altijd het gevierendeelde wapen, zooals boven beschreven, heeft gevoerd.

In het begin der 15ᵉ eeuw leefde Agnes van Scoten, gehuwd met Claes van Ruyven, schildknaap en houtvester van Holland, gestorven A⁰. 1410, die de dochter was van heer Willem, schildknaap en van Machteld, Nicolaasdochter van Zaenden. Volgens den kwartierstaat van Elisabeth van Ruyven, gehuwd met Jacob van Cats, voerde Agnes tot wapen Heemskerck gevierendeeld met Zaenden en tot helmteeken een zilveren leeuw tusschen een antieke vlucht, uitkomende uit een gouden kuip; helmdek zilver en blauw. — Hier wordt dus werkelijk verwantschap tusschen Scoten en Zaenden aangetroffen; het is mij echter niet mogelijk omtrent dit vraagpunt meerder licht te ontsteken. Wat nu de bewoners van de heerlijkheid Zaenden betreft, zooals reeds vermeld is, was het wapen, waarmede zij te maken hadden, dat van hun heer nl. het roode kruis op zilver, hetwelk zij echter verloren, toen de heerlijkheid, na den val van het geslacht Zaenden in 1296 aan de grafelijkheid verviel. Later toen zij weder de onderzaten van bijzondere heeren werden, vertoonde zich het geslachtswapen van deze op hunne banieren en verdere eigendommen, waarover echter in het volgende hoofdstuk zal gehandeld worden.

Aanteekening.

Het adellijk huis Zanen is volgens ADR. LOOSJES, *Hollands Arcadia* bl. 557 door huwelijk gekomen uit het geslacht Zaenden, waarvan de leden zich in de stad Haarlem hebben neergezet, in dat van Bentinck; doch deze hebben langzamerhand de bezitting verwaarloosd en het oude kasteel laten vervallen, terwijl dit in de Spaansche beroerten tijdens het beleg van Haarlem nog meer heeft geleden. Omtrent het jaar 1630 werd het herbouwd als boerderij, welke een eeuw daarna tot den grond toe verbrandde, waarna op de plaats zelve weder een heerenhuizinge is gebouwd met tuinmanswoning en verdere bijgebouwen. Behalve de Bentincks zijn nog heeren van Zanen geweest leden uit de huizen van van der Duyn, Duivenvoorde en Wassenaer. Verder was in het begin der vorige eeuw Mr. Jan Munter, raadsheer in het hof van Holland, heer van Zanen, na wiens dood de bezitting kwam aan zijne dochter Margaretha Cecilia, douairière van William, graaf van Cadogan. Omtrent het jaar 1750 kwam het huis en de heerlijkheid door aankoop in het bezit van het Amsterdamsch geslacht Vorsterman, oorspronkelijk uit Bommel; Abraham Vorsterman Jacobsz., gehuwd met Christina Walyen, had een erfdochter Susanna Christina Vorsterman, die 11 April 1765 te Amsterdam huwde met Mr. Willem Gerard van Oyen, wiens oudste zoon Abraham Vorsterman van Oyen, ritmeester-proprietair van een compagnie curassiers in dienst dezer landen, lid van het Russisch-Keizerlijk Oeconomische gezelschap te St. Petersburg, later bij erfenis bezitter der heerlijkheid werd.

Het wapen is bij de nieuwe regeling der gemeentewapens omstreeks het jaar 1816 bevestigd geworden door den Hoogen Raad van Adel en wordt gevonden in het werk van Mr. baron D'ABLAING VAN GIESSENBURG; het vertoont nog het roode kruis van Zaenden op het zilveren veld, doch het bevindt zich hier vrij in het schild en is veranderd in een gelijnd latijnsch kruis. De dwarsbalk staat nl. nader bij den top en een dun lijntje loopt op korten afstand parallel met den kruisrand.

Het wapen van de banne en ambachtsheerlijkheid Westzaanden en Crommenie.

Gevierendeeld: 1 en 4, *in rood een zilveren leeuw*; 2 en 3, *in zilver een roode leeuw, de leeuwen gekeerd naar de verticale deelingslijn.*

I.

De Oorsprong.

Het is niet bekend, wie dadelijk na den dood van heer Willem van Zaenden in 1296, met zijn goederen is beleend geworden; waarschijnlijk niemand. In het jaar 1304 onder de regeering van het Henegouwsche gravenhuis ontving echter Jan van Beaumont, jongere broeder van graaf Willem IV, bijgenaamd den Goede, voor hem en zijn nakomelingen dat gedeelte in leen, hetwelk gelegen was aan den westelijken oever van de Zaan, en dat destijds den naam droeg van de ambachtsheerlijkheid Westzaanden en Crommenie. Behalve deze heerlijkheid had Jan van Beaumont ook het stedeken de Beverwijk in leen ontvangen, zijnde een groot dorp of vlek in het bezit van stedelijke rechten, met de nabijgelegen plaatsen Wijk aan Duin en Wijk aan Zee, welke goederen vroeger behoord hadden aan heer Gheraert van Velsen, den bekenden moordenaar van graaf Floris V, welke door deze daad evenals de heerlijkheid Zaenden aan de grafelijkheid gekomen waren. Nog vele andere leenen bezat Beaumont in Holland en Zeeland zooals Gouda en Schoonhoven, Tholen, Borselen, Welsdingen, enz. Was hij een groot en aanzienlijk heer, rijk aan goederen, ook was hij bekend als een edel mensch, dapper krijgsman en bekwaam staatkundige, zoodat hij o. a. bij afwezigheid van zijn broeder graaf Willem, het stadhouderschap over Holland, Zeeland en Friesland heeft waargenomen. Aan hem hadden zijn onderzaten veel te danken. Wat zijn «goede Luyden van Westzaanden ende Crommenie» betreft, hij vernieuwde hun aloude handvesten en privilegiën, welker bescheiden door brand waren vernield, zooals voorkomt in den giftbrief gegeven «inden Haghe des Donderdaeghs voor Pinxteren. Anno domenii duysent drie-hondert ses-en-veertigh», zijnde bezegeld met zijn aanhangend zegel (1).

Johan van Henegouwen, Heere van Byaumont, enz. zooals hij zich in het privilegie betitelt, overleed den 11 Maart 1356, 74 jaren oud en werd opgevolgd door Lodewijk van Châtillon of Castillon, graaf van Blois, de zoon zijner dochter Maria van Soissons. Ofschoon deze ongehuwd is overleden, bleef toch de heerlijkheid Westzaanden en Crommenie evenals Beverwijk in zijn geslacht, daar hij door zijn broeder Jan werd opgevolgd en bij diens zijn sterven door den derden broeder Guy van Châtillon. Deze in 1391 het graafschap Blois aan Lodewijk, hertog van Orleans verkoopende, schijnt toen aan zijn bezittingen, de landen aan het Wijkermeer, den Zaanstroom en het Kromme IJ, den naam van Blois gegeven te hebben. Nog tot het begin dezer eeuw droegen deze streken den naam van het baljuwschap van Blois, vormende één rechtsgebied waarover de baljuw stond, die in de Beverwijk zetelde en aldaar met de mannen van Leen de vierschaar spande en recht sprak. In 1397 Guy van Châtillon zonder kinderen overlijdende, kwam het baljuwschap van Blois wederom onder de graven van Holland, nl. aan hertog Aelbrecht van Beyeren, zijnde de zoon van Margaretha, dochter van graaf Willem IV, den broeder van Jan van Beaumont, en sedert heeft het Zaanlandsche gedeelte geen bijzondere heeren meer gehad.

(Wordt vervolgd).

GERRIT JAN HONIG.

(1) Zie over het zegel van Jan van Beaumont *Het wapen van Beverwijk* door J. A. KOOPMANS hiervoren.

Poorter Eed.
te
Amsterdam.

(Zegel van 3 stuivers). (get) Thierry

(Wapen van Amsterdam).

Dese moet ter Secretarie werden aangetekent.

Dat sweert gij, dat gij een goed en getrouw Poorter deser Stede, den Burgermeesteren en Regeerders in der tijd onderdanig wesen sult, in Waken, Byten (1), en andere Beschermenissen en lasten deser Stede u goedwillig hebben sult, dese goede Steede voor 't quaad, dat gij sult vernemen, waarschouwen, en tot alle welvaart, met raad en daad, naar allen uwen vermogen; vorderen en helpen sult; En voorts alles sult doen en laten, dat een goed Poorter schuldig is te doen en te laten.

Soo waarlijk moet u God almachtig helpen.

Gerrit de Raad, van Amsterdam varentsman, heeft de bovenstaande Eed gedaan, als getrout hebbende *Elisabeth Sinkelaar, laast weduwe van Pieter Becker, in zijn Leven varentsman* en Poorter deser Stede. Actum in Amsterdam, den *11 September 1743.*

get. *Joan Thierry.*

(1) Het openhouden der stads-grachten in den winter — het maken van bijten in het ijs.

De bezitters der heerlijkheden in de meierij van 's-Hertogenbosch tusschen de jaren 1473—1478 en 1647—1650.

In het jaar 1845 gaf Dr. HERMANS in de *Bijdragen over de provincie Noord-Braband*, 2e deel, blz. 378—384, dit stuk in het licht, naar een perkamenten handschrift, *'t Swert Previlegieboek* genaamd, berustende in het archief der stad 's-Hertogenbosch, litt. E., N°. 5, fol. 222—224^{vso} (1).

Volgens Dr. HERMANS heeft dit onderzoek naar de leenen in de meierij van den Bosch plaats gehad tusschen de jaren 1471—1473; en beroept zich hiervoor op VAN OUDENHOVEN, *Beschrijving der stad 's-Hertogenbossche*, 's Bosch, 1670, blz. 56, welke vermeldt, dat Pieter van Vertaing den 1 Maart 1471 hoogschout van den Bosch werd, en Jan Moninx in 1473 die betrekking bekleedde, met welke opgave BUTKENS, *Trophées du Brabant*, tome 1, blz. 542 overeenstemt.

Een nader onderzoek heeft mij geleerd dat die opschrijving der leenenbezitters eenige jaren later heeft plaats gehad dan door Dr. HERMANS is gesteld, en wel tusschen de jaren 1473—1478.

De volgende feiten hebben mij tot dit besluit gebracht:

Wij lezen in dit stuk: «Philips van Hoerne, heer tot Bassignis tot Gaesbeke, tot Hontscote, helt dat dorpe ende huyse van Geldrop te leene van onse genedige heere als hertoge van Gelre».

Tengevolge der verpanding van het hertogdom Gelre in 1472 door hertog Arnoud aan hertog Karel I van Bourgondië, kwam deze eerst na den dood van Arnoud, die den 23 Febr. 1473 te Grave overleed, in het bezit van dit hertogdom. Karel wordt in dit stuk als hertog van Gelre genoemd, dus een bewijs dat dit onderzoek na den boven vermelden tijd moet geschied zijn. Karel de Stoute sneuvelde op 43 jarigen leeftijd in Jan. 1477 in een slag bij Nancy en werd door zijne eenige dochter Maria in de regeering opgevolgd, die nog in het zelfde jaar huwde met Maximiliaan van Oostenrijk.

Aan den inhoud en het begin van het stuk is voldoende op te maken dat dit tijdens het leven van Karel opgesteld is, daar, zoo zulks was geschied onder de regeering van Maria, het begin van het stuk anders luiden zou. Wij kunnen hieruit met zekerheid besluiten dat dit stuk *vóór* 1477, of wel in het begin van genoemd jaar opgesteld is.

Tot nader bewijs kan nog dienen dat Pieter van Vertaing, als heer van Boxmeer en Gui van Brimeu, als graaf van Megen genoemd worden, welke eerste dien titel eerst in 1473 verkreeg door zijn huwelijk met Margaretha van Culemborg, vrouwe van Boxmeer, en de laatstgenoemde kort na den dood van hertog Karel op Witten Donderdag 1477 binnen Gent onthoofd werd, beschuldigd van verkrachting der volksvrijheden en van landverraad.

Door deze feiten geleid, kunnen wij nauwkeurig den tijd bepalen, waarin dit onderzoek naar de leenen in de meierij van den Bosch heeft plaats gehad, en wel *na* Febr. 1473 en *vóór* Mei 1477.

Volgens VAN OUDENHOVEN sneuvelde Pieter van Vertaing in een gevecht tusschen de burgerij van den Bosch op St. Jorisavond (22 April) 1473.

In de *Beschr. der meyerye van 's Hertogenbossche*, blz. 23, zegt hij in een oude memorie «gevonden te hebben, dat van Vertaing in een uytgeval tegen de Geldersche gebleven is». Dit is ook zoo en wel op 22 April 1479 in een gevecht omtrent Herwaarden. Ofschoon er van de Gelderschen meer dan 500 sneuvelden, bleef er van de Bosschenaars en ruiters niemand, dan de hoogschout ridder Pieter van Vertaing, zonder dat men weet of hij door vriend of vijand gevallen is, gelijk een oud kronijkje, dat VAN OUDENHOVEN en VAN HEURN onbekend is gebleven, ons in slecht latijn met de navolgende woorden verhaalt: «Item de post anno 1479 statim post pascha circa festum Georgii oppidum de Buscoducis cum villicatu armata manu intravit Bommelerweert et Tilerweert, et ibidem inprofesto Georgii facta est maxima clades et cæditio per capitaneos, ruyteros et incolas dicti oppidi et villicatus in Geldrensibus, qui venerunt cum maxima potentia ex oppido de Bommel et interfecti fuerunt ex Gelrensibus quingenti et ultra circa Herweerden, et ibidem interfectus est (nescitur ab inimicis vel amicis) D. Petrus de Vertanus, miles, sculterus de Buscoducis, et nullus alius ex ruyteris vel incolis de Buscoducis.»

Korten tijd geleden kwam ik in het bezit van een handschrift getiteld: *Costuymen ende Usantien der hooftstadt ende Meyerye van 's Hertogen-bossche;* achter de costuymen komen eenige stukken voor betrekkelijk de provincie Noord-Braband, waaronder ook een afschrift van het bovenvermelde stuk.

Waar die copie naar genomen is, staat er niet bij vermeld, ze verschilt nogal in spelling en bevat ook onderscheidene bijzonderheden welke in het handschrift door Dr. HERMANS gebruikt, niet voorkomen.

De afschrijver heeft bovendien op de kant der bladzijden de namen aangeteekend der bezitters der heerlijkheden tusschen de jaren 1647—1650, welke bij Dr. HERMANS niet gevonden worden.

Ik vind nog bij Eindhoven aangeteekend: «Tans heere, sijne doorluchtige hoogheyt prins Willem, prince van Orangien, grave van Nassau, etc., stadthouder, wiens heer ende vader, prince Frederick Henrick hoogloffelijcker memorie, door kloeck beleyt de stadt ende meyerye van 's Hertogen-Bossche gewonnen heeft.

Prins Willem II heeft het stadhouderschap bekleed van 1647—1650.

Dit deed mij besluiten het stuk met de daarbij gestelde aanteekeningen, die tusschen haakjes zijn geplaatst, mede te deelen.

Tot betere kennis van eenige familiën en personen volgen achter het stuk eenige aanteekeningen.

Rotterdam, CH. C. V. VERREYT.

Van de Lenen, hoege heerlicheden hebbende, ende andre leenen bynnen de meyerye van den Bossche gelegen.

Alsoe onse genedighe heere die hertoge, bij besloetene brieven mij Peter van Vertaing, scouthet vanden Bossche, off mijn stedeholder geboiden en hadde, dat wij upt extrac(t) ende regystre vanden leenen ende aghterlenen, onlancx oivergesonde, bij declarasie dairtoe roepende enighe hen des verstainde totten somme inne dese dieghenen, die hoege heerlicheden, vicomterien ofte foncerien en hebben, en oick dus dieghene heerlicheden en hebben, en dat wij dat soude doen ende excouteiren ofte doen leten bynnen die mete ende paele van onse officie, met al dilligencie ende soinder groot gerochte, ende dairnae terspoet off voir Quasimodo (2) overseynde in die stede van Mechelen bij ons genedighe heere die hertoge, of sijn liev ende getrauwe cancellier.

So hebbe ick Willem van Os, in onse voirss. genedighe heer dijnst, wesende als stedeholder vanden voorss. scouthet, dairtoe geroepe enighen hen hierinne verstainde, ende hebben de voirss. extrac(t) ende regystre oiversien ende gevysiteert, en hebbe dairinne bevonden, dieghene, die die leenen van onse voirss. genedighe heere die hertoghe te leen houden der heerlicheyt toebehoirende, in maniere nair volgeden:

In den eirsten heer Philips van Hoerne (3), heer tot Bassignies, tot Gaesbeke, tot Hontscote, etc., heeft twei dorpe (Geldrop, Heeze-ende-Leende) liggen in die meyerye vanden Bosch, dairtoe hij heeft hoech, middel ende lege gerichte.

(Tans de heere Alexandre de Renesse (4), grave van Warfusée, etc). Arnt Berwaut Roelofsoen heeft in(de) prochy van Sinte Oeden-Roeden dat goet geheyten Jexcot (5), dair hij egeen heerlicheyt toe en heeft, dan allein mannen ende laeten, dair hij med dinct.

Jan van Haestrecht heeft liggen in de meyerye vanden Bossche twei dorpen, geheyten Tilborch (6) ende Goirle, dairhy toe heeft hoech, middel ende lege gerichte.

(Tans de heere Schets, grave van Grobbendoncq ende Ursel, baron van Wesemaele, etc).

Willem van Haestrecht helt te leene 't dorpe van Druenen mit Gansoyen, wairtoe hij heeft hoegh, middel ende lege gerecht.

(Tans de heere Jacob, baron van Wassenaer, heere van Wermont ende Haeserswoude, als getrout hebbende Joffr. Isabella Maria van Haastrecht (7), vrouwe van Druinen, etc).

Dirck van Haestrecht helt dat dorp van Venloen, dairtoe behoiren hoech, middel ende lege gerichte.

(Van Venloon gemeinlijck genaemt Loon op 't Zant, is tans heere, de heer Engelbert van IJmersele (8), grave van Bockhoven, borggrave van Aelst, heere van IJmersele, Haverle, IJtegem, etc).

Wouter Bau (9) ridder vande Eeckhoven, helt 't dorp van Vremde (10) mer hebbe ick stedeholder niet en connen vernemen wat heerlicheyt dairtoe is hoirende, want dairtinne die meyerye vanden Bossche niet gelegen en is.

Heer Henrick van Ranst (11), helt 't dorp van Boxtel met Lympde ende Kessel, mit hoech, middel ende legegericht.

(Van Boxtel ende Lympde is tans heere ende baron de Hornes, grave van Bassignies, etc).

(Van Kessel de heere Johan, grave de Hornes (12), heere van Batenburg ende Kessel, gouverneur der stadt Graeve ende generael van de artillerye).

Heer Peter van Vertaing (13), ridder, helt die dorpen van Hesewijck, Dynther ende Asten, metten huyse van Hesewijck ende Asten ende tot die dry dorpe hoiren hoech, middel ende lege gerichten.

(Van Heeswyck ende Dinther, daarvan is heere, Jor. Matthys van Asperen, ritmeester ten dienste van de Staten-generael).

(Heere van Asten is Willem van den Oetelaer, als getrout hebbende Joffr. Agnes de Merode (14).

Item noch helt de voirss. Peter van Vertaing dat dorp van Gestel bij Oisterwijck, mit middel ende lege gerichte, dat hoech gericht hoert toe onse voirss. genedighen heer die hertoge.

(Gestel bij Oisterwijck gemeinlijk genaemt Moergestel, is daervan Heere,.... grave van Ursel, baron van Hoboke, etc).

Item helt die selve Peter dat dorpe van Boxmeer, geleghen in den lande van Gelre, mer weet die stedeholder niet wat heerlicheden daertoe sijn hoirende, want niet in de voirss. meyerye gelegen en is.

(Daervan is heere, Aelbert, grave van den Berg (15), etc.

Jan van Cortenbach helt die stadt ende casteel van Helmont; dairtoe en behoeren hoeg, middel ende lege gerichte.

(Heere daervan, de heer Alexandre, baron van Cortenbach, borggrave van Tervuren ende Duysborg, etc).

Johan van Werdenborch (16) helt t'huis van Gansoyen, mer wat heerlicheyt dairtoe en is hoerende, hebbe ick stedeholder niet en connen vernemen, want Jan voirss. bij de hant nyet en is.

Jacob, graeve van Hoerne (17), helt dat lant van Craendonck, van Eyndoven ende Woensel, met geen toebehoirt, dairtoe behoeren, hoge, middel ende lege-gerichten (Eindhoven reeds boven aangeteekend).

(Baronnye van Craenendoncq komt aen syn hoogheyt, den prince Willem van Orangien, etc., ende is ook heere van Woensel).

Jan Millinc helt dat dorp van Waelwijck, met hoech, middel ende lege gerichte.

(Heere van Walewijck, Jor. Philips van Leefdael).

In den voirss. meyerye vanden Bossche liggen noch zekre ende diverse dorpen ende smale heerlicheden, die in den voirss. extrac(t) ende regystre niet en sijn begrepen noch gescreven, vande welcke ick Willem van Os, stedeholder, nair ondersueck hebbe gedain, ten besten dat ick en hebben gecunnen ende vermogen, in wat maniere sy die te leene houden, van wien ende hoe, ende wat heerlicheden dairtoe behoeren, ende overmits dien, dat die ghene, die die voirss. heerlicheden toe behoeren, noch die ghenen, die dairaff in 't seker weeten te spreken, bij de hant niet en waeren, soe hebbe ick die gerechte waerheden dairæff niet cunnen vernemen; niettemyn heb ick op correxie dair aff bevonden, 't gene dat hier nae volght: Primo, heere Henrich van Hoerne behoort toe 't dorpe ende t'huys van Gestel bij Herlar: dairtoe en behoeren hoech, middel ende lege gerichte.

Willem van Ghent besit die dorpen van Aerle, Beke, Rijcstel ende Stiphout: mit hooge, middel ende lege gerichten.

Aernt van Wijck besit Nyencuyck met Honseoirt (18), mer wat heerlicheyt daar toe en behoert, is in den waerheyd van mij nyet en vernomen.

(Heere van, de heer .... van Malsen, heere van Onsenoirt).

Philips van Hoerne (19), heer tot Bassignies, tot Gaesbeke, tot Hontscote, helt dat dorpe ende huyse van Geldrop te leene van onse genedige heere als hertoge van Gelre, mit hoech, middel ende lege gerichte.

(Heere Amant de Hornes (20), is heere van Geldrop).

Joncker Wessel vanden Botselaer (21), als wettige man ende momboir jouffer Joesten syns wijfs, dochter wilen heere Ywaen die Mol, ridder, bezit 't dorpe van Doerne (22), dair toebehoert middel ende lege gerichten, ende die heerlijkheyt hoert toe mynnen voirss. genedige heer.

Die abt des gotshuys ven Floreffen besit dat dorp van Lyeshout, daer middel ende lege gerichte toe behoeren, ende die hoge heerlicheyt behoirt onse voirss. genedige heer.

(De abt van Floreffe, pretendeert nog ten dage hier de jurisdictie over het civiel en de vlucht vande patrijsen).

Die commandeur vanden Byessen (23) der Duytshe oirde besit dat dorp van Ghemert (24), mer van wyn ende hoe, en is noch in de waerheit niet vernomen.

(Heere commandeur, de heere Uldaric, baron van Hoensbroeck).

Die abt des gotshuys van Sint Truyen besit 't dorp van Alem, deir hooge, middel ende lege gerichte toe en behoiren, mer onse geneden heere heeft dair een voecht ende coiren, broecken, boeten ende amenden aldair vervallen worden ghedeylt in drien, onse genedighe heer dat derde deel, en den abt die twee andre deelen.

(Komt nog den abt van St. Truyden).

Peter van Vladeraken (25) besit het dorp van Geffen (26) mit hoech, middel ende lege gerichte, ende hout te leen als men secht, van den heere van Empel ende Merewijck, ende die hooge heerlicheyt behoirt toe ons voirss. genedighe heer.

(Daervan heer Jor. Philip de Cock van Opynen) (26).

Heere Everardt vanden Mercke, heer tot Arenberch, besit dat dorp van Empel ende Merewijck, met hoeg, middel ende lege gerichten.

(Heere Johan Diederick, baron van Efferen, vrijheer van Stolbergen).

Heere Jan van Bronckhorst, domproest tot Munster, besit 't dorp ende dat slot van Oyen, met sijnre toebehoirten, mit hoge, lege ende middel gerichte.

Die heeren deken ende capittel van sinte Lambert te Ludick besitten 't dorp van Lijt: (27) daertoe behoirt hoge, middel ende lege gerichten, daer onse geneden heer, als hertoge van Brabant, de voecht af is, sonder den welcke men gheen justicien aldair doen en mach; ende die coiren, broecken, proffyten ende amenden aldair vallende, worden gedeylt half ende half, te weten, deen helft ten proffijten ons voirss. geneden heere ende andere helft den dekenen ende capittel van Sinte Lambert tot Ludick.

(Lith behoort nog aan het capittel te Luyck).

Heere Adolph van Cleve ende van der Mercke (28) besit 't lant van Herpen ende Ravesteyn, met synre toebehoiren; mit hoge, lege ende middel gerichte, en heldet te leen, als men seegt, vanden hertoge van Brabant.

(Daervan is tans heere, Wolfgang Willem hertog van Nieuborg, etc).

Heere Guy van Brymnau (29), heer van Humbercourt, besit die stadt ende lant van Megen, met synre toebehoirten, ende dair behoeren toe hoge, legen ende middelgerichten, en helden te leene van den hertoge van Brabant.

(Heere, Aelbert Frans van Croy, grave van Megen, baron van Nortumber, etc).

Heeren Jan Dicbier helt ende besit dat dorp van Mierle, mit hoeg, lege ende middel gerichten.

Onse genedige heer die hertoge, als hertoge van

Brabant, ende heer Jan van Merode, heer van Petershem besitten die dorpen van Orschot ende van Hilvaerebeeke, elck halff ende halff: dairtoe behoeren hoech, middel ende lege gerichten, van welcker hoege heerlicheyt die administratie toe en behoirt aen onsen voirs. geneden heer, mids syner hoogh scouthet van den Bossche ende vanden middelen ende lege gerichte, mids syne scouthet van Kempelant; mer die coiren, broecken, boeten, proffijten ende amenden inden voirss. dorpen verschynnende ende vervallende, behoiren halff ende halff toe, te weten, deen helfte onse voirss. genedighe heer, ende dandre helfte den voirss. heeren Jan van Merode.

Jan van Cortenbach, heer van Helmont, helt ende besit pansgewijs van den heere van Parweys die dorpen van Waelre, Wedart (30) ende Aelst, mit hoge, middel ende lege gerichte.

(Daervan is heere, de heer Johan van der Cluyzen).

In die meyerye vanden Bossche en bevynt men nyemande die vicomterien hebben ende besittende syn.

Item die andre leenen ende aghterleenen van landen, weerden ende andre gronden, van erfve, van renthen, thyncen ende pachten syn gescreven ende geëncorporeerdt in den voirss. extrac(t) ende regystre mencie maekende van den dyensten derselver leenen ende aghterleenen ende dair omme ist van eghenen noede hier mencie dair aff te maeken.

Aanteekeningen.

1 Dit stuk komt mede voor in de privilegieboeken van MARTINUS GERARDS 'S HEEREN mede ten archieven te 's-Hertogenbosch, litt. E., n°. 20, fol. 234—237.

MARTINUS 's HEEREN overleed den 1 Jan. 1578 als schepen der genoemde stad, en proost der Illustre L. Vrouwe Broederschap aldaar.

2 Quasimodo, d. i. beloken Paschen.

3 Philips van Horne, heer van Baussignies, Gaesbeek, Hontschoten enz., huwde met Johanna van Lannoy, vrouwe van Brimeu, uit welk huwelijk vier kinderen voortsproten; zijne tweede echtverbintenis met Margaretha, dochter van Jacob I, graaf van Horne bleef kinderloos. Philips stierf in 1488.

4 Alexander van Renesse, graaf van Warfuzée, baron van Gaesbeek, enz., is te Parijs in 1658 ongehuwd gestorven.

5 Jekschot, Jeekschot of Jeckschot, is een gehucht, gedeeltelijk onder de gemeenten Veghel en St. Oederode.

6 De heerlijkheid van Tilburg, waarvan Goirle een deel uitmaakt, werd door hertogin Johanna verpand met de heerlijkheid van Drunen en Venloon, den 17 Nov. 1387 aan Paulus van Haastrecht voor 4000 oude frankische schilden.

7 Zij huwde in 1649 met Jacob, baron van Wassenaar enz., waardoor de heerlijkheid in het geslacht van Wassenaar overging. Na haar dood huwde hij voor de tweedemaal met Maria Isabella van Immerseel, en na diens dood, met Anna Catharina baronnes van Renesse van Elderen. Hij ligt te Warmond begraven.

8 Engelbert van Immerzeel, graaf van Bokhoven, enz., huwde in Aug. 1632 met Maria van Montmorency, en werd den 17 Febr. 1640 door keizer Ferdinand III tot graaf van het Roomsche rijk verheven.

Hij overleed den 26 Sept. 1652 en liet bij zijn dood vijf zonen en drie dochters achter en werd te Bokhoven begraven. Zijne graftombe, waaronder ook zijne gemalin is bijgelegd, is gebeiteld door Artus Quellin en strekt tot sieraad aan de kerk van Bokhoven.

9 Bau, by 'S HEEREN Bie.

10 Vremde, bij HERMANS Vriemde.

11 Hendrik van Ranst, ridder, heer van Boxtel en Kessel, huwde met Henrica van Hæften en schijnt den 12 Mei 1497 overleden te zijn. Hij was vele jaren raad en kamerling van Maximiliaan, aartshertog van Oostenrijk, de gemaal van Maria van Bourgondië, en is ook hoogschout van den Bosch geweest.

12 Johan, graaf van Horne, huwde in 1641 met Johanna van Bronckhorst en Batenburg, waardoor deze heerlijkheid in het geslacht van Horne overging.

13 Pieter van Vertaing, ridder, heer van Heeswijk, Dinther, Asten, Moergestel, Boxmeer en Spaubeke, hoogschout van den Bosch, is tweemaal gehuwd geweest. Het eerst met Johanna van Rouveroy en na haar dood in 1473 met Margaretha van Culemborg, vrouwe van Boxmeer.

Hij sneuvelde zooals wij boven gezien hebben in een gevecht tegen de Gelderschen op 22 April 1479, zonder kinderen achter te laten.

14 De heerlijkheid Asten behoorde voor de helft aan Jhr. Werner de Malgro Salm, kapitein, terwijl de andere helft aan vrouwe Agnes van Merode behoorde. Zij was gehuwd met Willem van den Oetelaer en kwam den 7 Juni 1671 kinderloos te sterven, waardoor de heerlijkheid in het bezit der familie van Doorne kwam.

15 Albert, graaf van den Bergh, is tweemaal gehuwd geweest, bij zijne eerste gemalin Maria Elisabeth, markgravin van Bergen-op-Zoom, gravin van den Bergh en Walheim, zijne volle nicht, had hij geene kinderen, maar bij zijne tweede echtgenoote Magdalena de Cusance, verwekte hij een zoon en

eene dochter.

Hij overleed den 1 Juli 1651, waarna zijne weduwe de heerlijkheid bestuurde tot aan haar dood in 1689 en werd door haar zoon Oswald in het bestuur opgevolgd.

16 De oude vrije heerlijkheid van Gansoyen met hoog-, middel- en laag rechtsgebied behoorde reeds in het midden der XV eeuw aan het geslacht van Weerdenborch.

17 Jacob, graaf van Horne, kocht in 1460 de baronnie van Cranendonck met de heerlijkheid van Eindhoven.

18 Nieuwkuik en Onsenoort behoorde tot aan het jaar 1648 onder het prinsdom Luik, dit werd nog den 10 Juli 1636 door de Staten erkend.

19 Zie aanteekening 3.

20 Armand van Horne was gehuwd in 1615 met Isabella de la Faille, hij stierf in 1650 en liet negen kinderen achter.

21 Botselaer (Boetselaar), bij HERMANS, Bosselaer.

22 Van de heerlijkheid Deurne wordt reeds in 1308 melding gemaakt, in 1660 werd de heerlijkheid afgelost, doch in hetzelfde jaar verkochten de Staten aan Rogier van Leefdael, *de hooge- middel en lage heerlijkheid in de jurisdictie van den dorpe en parochie van Deurne.*

23 Waarschijnlijk moet men Aldenbiezen lezen, de naam van de Duitsche orde, waaronder de commanderij te Gemert behoorde.

Men vindt van 1440—1476 als commandeur vermeld Nicolaas van der Dussen, en na hem Arnold van der Dussen, die in 1478 van hertog Maximiliaan de neutraliteit van Gemert verkreeg.

24 De heerlijkheid van Gemert werd door den hertog van Brabant verleend, voor de eene helft aan de Duitsche orde en voor de andere helft aan de heeren van Gemert, van welk geslacht weinig bekend is. Op het laatst der XIVe eeuw is de Duitsche orde in het bezit der geheele heerlijkheid gekomen.

25 Het geslacht van Vladeracken kwam omstreeks het jaar 1470 in het bezit der heerlijkheid van Geffen.

Pieter van Vladeracken was gehuwd met Sophia Heym, dochter uit een adellijk geslacht, waarvan vele leden deel hebben uitgemaakt van de regeering der stad 's-Hertogenbosch.

26 Jhr. Philips de Cocq van Opijnen, huwde Geertruida van Rysenborch, en nam de naam zijner moeder van Vladeracken mede aan.

27 Bij tractaat van 18 Aug. 1671 tusschen de Staten der Vereenigde Nederlanden en den bisschop van Luik met den kapittel deken, werd de heerlijkheid Lith in ruil afgestaan tegen *de heerlykheid La Rochette en de advoyerie de notre Dame d'Aix (het land van Fleran).*

28 Adolf van Kleef en van der Marck, heer van Ravestein, Herpen, Uden, Dreisscher en Wijnendale, huwde met Beatrix van Portugal en na haar dood met Anna, eene natuurlijke dochter van Philips hertog van Bourgondie, hij stierf den 18 September 1492.

29 Brymnau, lees Brimeu. Wij hebben reeds boven het ongelukkig einde van Gui van Brimeu besproken.

30 Wedart, thans Valkenswaard.

Nekrologie over 1886.

11 Januari 1886 te Groningen, Jhr. Mr. Hendrik Jan Trip, geb. aldaar 21 Nov. 1811, oud wethouder, oud gemeenteontvanger, lid der provinciale staten van Groningen en schoolopziener, zoon van Jhr. Mr. Herman en van Hermanna Elisabeth Tjassens, gehuwd te Groningen 14 September 1837 met Catharina Gesina Haersma van Vierssen, geboren te Leeuwarden 10 April 1816, dochter van Mr. Hector Livius en van Gesina Wilhelmina van Swinderen.

28 Januari te 's-Gravenhage, Dr. Christiaan Gottlob Evers, geboren aldaar 18 October 1818, oud hoogleeraar in de geneeskunde te Leiden, lid van den gemeenteraad van 's-Gravenhage, zoon van Arie en van Agata Arnolda Raupach, gehuwd met Hendrika Klasina Ebeling, geboren te Amsterdam 29 Mei 1828.

10 Februari te Helder, Willem Christoffel Hojel, geboren te Soerakarta 4 Juni 1831, kolonel der artillerie, van 1859—1864 en van 1869—1876 belast met het onderwijs aan de Kon. Mil. Academie, sedert 24 Juli 1880 tot aan diens dood adjudant van wijlen Z. K. H. den Prins van Oranje; hij was commandeur der orde van de Eikenkroon, ridder der orde van den Nederl. Leeuw en der Danebrogsorde van Denemarken en voorzitter der Vereeniging tot bevordering der Krijgswetenschap, zoon van Willem Augustus en van Johanna Catharina Andrée. Hij huwde te Arnhem 16 Juli 1863 met Jkvr. Anna Caroline Madelaine Bloys van Treslong, geboren 14 November 1839, dochter van Jhr. Jacob Cornelis Henri en van Jacoba Maria baronnes van Heeckeren van Brandsenburg.

13 Februari te Rotterdam, Johannes Hendrikus Scheffer, zie blz. 56 van den vorigen jaargang van dit tijdschrift.

14 Februari te Amersfoort, Anthony Jan van Mansvelt, geb. te 's Gravenhage 31 Dec. 1828, gepens. kapitein ter zee, ridder der Milit. Willems-orde, zoon van Constans en van Elisabeth Koopmans, gehuwd te Leeuwarden 15 October 1874 met Johanna Baudina Alida Suringar, geboren aldaar 28 Juli 1836, dochter van Gerard Tjaard Nicolaas en van Alida Baudina Koopmans.

15 Februari te Groningen, Dr. Rudolf Adriaan Mees, geb. te Rotterdam 27 September 1844, hoogleeraar bij de wis- en natuurkundige faculteit der universiteit te Groningen, lid der koninkl. academie van wetenschappen, zoon van Mr. Willem Cornelis en van Jacoba Claudina van den Ham, gehuwd te Groningen 29 November 1876 met Hermanna Elisabeth Gockinga, geboren te Winschoten 5 Juni 1852, dochter van Mr. Joseph en van Andrea baronnes de Vos van Steenwijk.

16 Februari te Apeldoorn, Jhr. Nicolaas Anthony Holmberg de Beckfelt, geboren te Pekalongan 3 Juni 1829, gepensionneerd kapitein ter zee, adjudant van wijlen Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, later kamerheer, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, commandeur van die der Eikenkroon, van den Gouden Leeuw van Nassau en van den Rooden Adelaar in brillanten van Pruissen, zoon van Jhr. Otto Carel en van Henriette Marie Claire Smissaert, gehuwd te Batavia 18 Juni 1864 met Adriana Jacoba Helena Prins, geboren 21 Juni 1843, dochter van Mr. Arie en van Anna Pietermaat.

26 Februari te 's-Gravenhage, Jhr. Mr. Samuel Wolter Trip, geboren te Groningen 27 Mei 1804, oud griffier der arrond. rechtbank aldaar, zoon van Jhr. Mr. Herman en van Hermanna Elisabeth Tjassens, gehuwd te Zwolle 15 Juni 1832 met Ockje van Sandick, overleden te Groningen 14 November 1868, dochter van Onno Zwier en van Henriette Engelina Feith.

8 Maart te 's-Gravenhage, Ludovicus Johannes Hubertus ridder de van der Schueren, geboren te 's-Hertogenbosch 29 April 1800, oud referendaris bij het departement van R. C. eeredienst, lid der ridderschap van Noord-Brabant, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, zoon van ridder Johannes Baptista en van Euphemia Cornelia Wilhelmina Zorreth, gehuwd te 's-Hertogenbosch 15 Juni 1836, met Jkvr. Theresia Adriana Wittert, geboren aldaar 9 Februari 1807, dochter van Jhr. Mr. Nicolaas Cornelius en van Gijsbertha Catharina Boes.

26 Maart te Rotterdam, Willem Theodorus van Griethuysen, geboren te Hasselt 25 Maart 1824, herv. predikant te Rotterdam, zoon van Ds. Willem Huybert en van Catharina Elisabeth de Haan Hugenholtz, gehuwd te Bunnik 17 October 1849 met Jkvr. Petronella Johanna Strick van Linschoten, geboren te Rhijnauwen 24 Juni 1823, dochter van Jhr. Jan Carel Wendel en van Pauline Gerhardina Sibylla Poelman.

29 Maart te Breda, Diederick Nicolaas de Fremery, geboren te Brussel 8 Maart 1822, gepens. generaal majoor der infanterie, officier der orde van de Eikenkroon, zoon van Diderik Anne, generaal majoor, en van diens tweede vrouw Antonia de Sille, gehuwd te Breda 3 Februari 1853 met Maria Caroline Josephe de Roy van Zuydewijn, geboren aldaar 5 Maart 1824, dochter van Mr. Jan Frans Christiaan Joseph en van Maria Josephina Dauw.

11 April te 's-Gravenhage, Jhr. Karel Wendelin de Kock, geboren te Weltevreden 28 Mei 1822, gepens. generaal majoor, oud adjudant van wijlen Z. K. H. Willem Prins van Oranje, zoon van Hendrik Merkus baron de Kock en van Louise Wilhelma Gertrude Bilfinger, gehuwd te Maastricht 11 November 1844 met Jkvr. Louise Elisabeth des Tombe, geboren op den huize Voorn bij Utrecht 1 November 1822, dochter van baron Andreas Jan Jacob en van Pirette Cecile de Lange.

13 April te 's-Gravenhage, David Maarschalk, geboren aldaar 3 April 1829, oud officier der genie, oud inspecteur-generaal, chef der staatsspoorwegen op Java, ridder der Milit. Willemsorde en van den Nederl. Leeuw, zoon van Henricus Lucas en van Henriette Brandligt, gehuwd te Buitenzorg 4 April 1857 met H. Groenewald.

13 April te 's-Gravenhage, Anna Louisa Geertruida Toussaint, geboren te Alkmaar 16 September 1812, de Nederlandsche romanschrijfster bij uitnemendheid, in 1851 gehuwd met Johannes Bosboom, geb. te 's-Gravenhage 18 Februari 1817, kunstschilder, zoon van Willem Johannes en van Agnieta Pouwlina Christina Willaars.

21 April te Utrecht, Lodewijk Alexander Cornelis de Bock, geboren te 's-Gravenhage 13 Juni 1804, gepens. generaal majoor, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, enz., zoon van Johannes en van Clasina Magdalena Philippart, gehuwd te Utrecht 17 November 1837 met Elisabeth Johanna Sophia van Bel, geboren te Vlissingen in 1819, overleden te Utrecht 8 November 1877, dochter van Gabriel en van Johanna Elisabeth Christina Hellemann.

1 Mei te Parijs, Dr. Coenraad Busken Huet, geboren te 's-Gravenhage 28 December 1826; Walsch-predikant te Haarlem tot 1862, daarna wijdde hij zich aan de journalistiek, vele letterkundige werken zagen van hem het licht, maar bovenal verloor de letterkundige critiek in hem een ijverig beoefenaar. Hij was de zoon van Conrad Busken en van Theodora Esther Huet en gehuwd met Anne D. van Tholl.

7 Mei te Scheveningen, Dr. François Paul Louis Pollen, geboren te Rotterdam 7 Januari 1842, vice-consul van het Duitsche rijk, ridder der orde van den Nederl. Leeuw en van vele buitenl. orden, had eene Europeesche vermaardheid op het gebied der natuurlijke geschiedenis; hij bracht drie jaren door op het eiland Madagascar, alwaar bij de fauna en flora in haren rijkdom bestudeerde. Hij huwde te 's-Gravenhage 20 Februari 1868 met Ernestine Dorothea Eugenia Maas, geboren te Scheveningen 6 Mei 1843, dochter van Adrien Eugène en van Arnoldine Marie van Renesse.

8 Mei te 's-Gravenhage, Jhr. Mr. Frans Willem Anne Beelaerts van Blokland, geboren te Kaapstad 6 Januari 1810, vice-president van het voormalig prov. gerechtshof in Zuid-Holland, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, zoon van Jhr. Mr. Gerard en van Jacoba Theodora Wilhelmina Faber van Riemsdijk, gehuwd te 's-Gravenhage 12 November 1840 met Magdalena Jacoba Merssen Senn van Basel, geboren aldaar 18 Maart 1816, dochter van Magdalenius Jacobus en van diens tweede vrouw Paulina Wilhelmina van Hoorn.

11 Juni te 's-Gravenhage, Dr. Matthijs Salverda, geboren te Appingedam 7 Februari 1840, oud hoogleeraar, inspecteur van het middelbaar onderwijs, gehuwd met J. E. Rouwenhorst Mulder.

19 Juni te 's-Gravenhage, Pieter Willem Romeny, geboren aldaar 20 September 1794, oud referendaris bij het departement van Oorlog, ridder der orden van de Eikenkroon en Nederl. Leeuw, zoon van Hendrik en van Anna Barbara Bock, gehuwd, eerst met Joanna Justina van Weemen, geboren 27 Januari 1802, overleden 26 September 1835, daarna met Joanna Elisabeth Weemen, geboren 15 Januari 1795, overleden 4 Augustus 1870.

26 Juni te Delft, Mr. Bernard Jan Gratama, geboren te Assen 7 September 1822, oud referendaris bij het departement van justitie, emeritus hoogleeraar aan de rijks universiteit te Groningen, zoon van Mr. Sibrand en van Johanna Gesina Oldenhuis Kymmell, gehuwd te Middelburg 16 Mei 1852 met Jkvr. Everdina Johanna de Jonge, geboren aldaar 14 September 1822, overleden te Groningen 12 November 1878, dochter van Jhr. Willem Dignus en van diens eerste vrouw Stephania de Weert.

1 Juli te 's-Gravenhage, Caspar Cato van Couwenberg, geboren te Arnhem 16 November 1836, referendaris bij de Algemeene Rekenkamer, ridder der orde van de Eikenkroon, zoon van Abraham Johannes en van Hendrica Alida Sophia Soury, gehuwd eerst te 's-Gravenhage 28 Mei 1862 met Maria Adriana Indewey, geboren aldaar 28 September 1838, er overleden 28 Juli 1867, dochter van Hendrik en van Elizabeth Ellen Tetrode; daarna te Kloetinge 14 Juli 1881 met Johanna Cornelia Herdink, geboren 18 Mei 1848, dochter van Pieter Jacobus en van Klazina Kopmels.

9 Juli te la Ferté sous Jouarre (Frankrijk), Jhr. Charles Henri Frederik van Capellen, geboren 29 Mei 1809, gepens. luit.-kolonel der cavalerie, kamerheer en adjudant des Konings i. b. d., militair attaché bij de Fransche republiek, ridder der Milit. Willemsorde en van de 4e klasse der St. Wladimirorde, officier van het Legioen van Eer, versierd met het Metalen kruis en de Java medaille, zoon van Jhr. Frederik Theodorus en van Petronella de Lange.

14 Juli te 's-Gravenhage, Jan Jacobus Frederik Noordziek, geboren te Amsterdam 7 October 1811, referendaris bibliothecaris van de Tweede Kamer der Staten Generaal, zoon van Paulus Mattheus en van Johanna Geel, gehuwd eerst met Johanna Christina Brocx, en daarna met Johanna Hendrika Deyselman, geboren te 's-Gravenhage 9 Maart 1833, dochter van Gerardus Jacobus en van Johanna Swaan.

22 Juli te St. Odiliënburg, Mr. A. Geradts, geb. in 1799, oud lid van den Hoogen Raad der Nederlanden, ridder der orde van den Nederl. Leeuw.

23 Juli te 's-Gravenhage, Adolf van Kerkwijk, geboren te Ouddorp 3 Juli 1835, luitenant kolonel der artillerie, hoofd der IV afdeeling van het departement van Oorlog, ridder der orde van den Nederl. Leeuw en van die der Eikenkroon, zoon van Abraham Willem en van Bastina Grinwis, gehuwd te Delft 30 Mei 1872 met Octavie Hyacinthe Emerence Verheye van Sonsbeeck, geboren aldaar 26 Juli 1842, dochter van Jacob Cornelis en van Adrienne Diderika van Franckenberg en Proschlitz.

28 Juli te 's-Gravenhage, Jhr. Mr. Willem Gerrit Hovy, geboren te Amsterdam 23 Februari 1805, lid der ridderschap en der provinciale Staten van Overijssel, kamerheer des Konings i. b. d., voormalig raadsman van wijlen Z. K. H. Prins Frederik, ridder der Milit. Willemsorde en der orde van de Poolster, gehuwd te Leiden 28 Maart 1828 met Jkvr. Maria Louise van Alphen, geboren te Soerabaya 19 April 1808, dochter van Jhr. Mr. Daniel François en van Jeanne Guillemina de Vignon d'Avrincourt.

18 Augustus te Utrecht, Dr. Egbert Heimerik Lasonder, geboren te Groenlo 4 Augustus 1831, kerkelijk hoogleeraar, zoon van Dr. Laurens en van Anna Aleida Abbing, gehuwd te Eibergen 23 April 1856 met Anna Aleida Gerharda Smits.

31 Augustus te Zutphen, Louis Eduard Werner, geboren aldaar 18 September 1803, gepensionneerd kolonel plaatsel. kommandant van Maastricht, ridder der Milit. Willemsorde en van die der Eikenkroon, zoon van Hendrik en Martyna Romer van Terwanten, gehuwd te Zutphen 1 Augustus 1845 met Gerardina Johanna Wilbrenninck, dochter van Mr. Diederik Evert en van diens tweede vrouw Charlotta Jacoba baronnes van Rhemen.

21 September te Ede, Jan Arend Godert baron van Ittersum, geboren te Vollenhove 28 Juli 1810, gepens. kolonel der cavalerie, ridder der orde van de Eikenkroon en versierd met het Metalen Kruis, zoon van baron Willem en van Geertruid Agnes baronnes de Vos van Steenwijk, gehuwd te Hemmen 22 Mei 1862 met Pauline Constance Margaretha Johanna baronnes van Lynden, geboren 30 Maart 1833, dochter van baron Willem Jan Elias en van Constance Jeannette Louise Caroline baronnes van Nagell.

1 October te Utrecht, Mr. Pieter Abraham Broers, geboren aldaar 29 Maart 1801, lid der prov. staten,

deken der orde van advocaten aldaar, zoon van Jacob Cornelis en van Francina Sophia de Rochefort, gehuwd aldaar 15 Mei 1851 met Christina Anna Rose, geboren aldaar 26 April 1811, er overleden 27 April 1872, dochter van Mr. Simon Hendrik en van Johanna Susanna Senn van Basel.

25 October te Ginneken, A. J. Pels Rijcken, oud 71 jaar, gepens. generaal-majoor der cavalerie, ridder der orde van de Eikenkroon.

5 November te Breda, Dr. Joannes Jacobus den Hollander, geboren te Aartswoud 28 Augustus 1817, oud-hoogleeraar aan de kon. milit. Academie te Breda, ridder der orde van den Nederl. Leeuw.

19 November te Amsterdam, Nicolaas Hendrik de Graaf, geboren te Utrecht 17 Februari 1827, herv. predikant, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, zoon van Nicolaas en van diens eerste vrouw Hendrika van Sisseren, gehuwd te Amsterdam 26 Juli 1859 met Johanna Elisabeth Pierson, geboren aldaar 21 Februari 1830, dochter van Jan Lodewijk Gregory en van Ida Oyens.

19 November te Utrecht, Mr. Arnoud Gerard Joost baron Taets van Amerongen, geboren te Amsterdam 9 September 1806, oud rechter in de arrond. rechtbank, luitenant kolonel der dd. schutterij aldaar, ridder der Milit. Willemsorde, commandeur der orde van de Eikenkroon, kamerheer des konings i. b. d., zoon van Arnoud Joost en van Henriette Marie baronnes de Smeth, gehuwd te Utrecht 4 Juli 1827 met Jkvr. Cornelia Sara Wilhelmina Antoinette Strick van Linschoten, geboren aldaar 8 April 1806, overleden op den huize Arenberg te de Bildt 14 Juni 1855.

4 December te 's Gravenhage, Jan Derk graaf van Rechteren, heer van Ahnem, geboren te Appeltern 22 Juni 1799, oud gouverneur van Drenthe en van Overijssel, oud lid van den Raad van State, staatsraad i. b. d., oud opperstalmeester des Konings, landcommandeur der Duitsche orde, balije van Utrecht, ridder der Milit. Willemsorde, commandeur der orde van den Nederl. Leeuw, zoon van graaf Rudolph Christiaan en van Anna Elisabeth baronnes van der Capellen, gehuwd eerst te Velp 15 November 1825 met Civile Susanne Jeanne Adolphine baronnes van Hardenbroek, geboren aldaar 30 Juni 1804, overleden op het Loo 17 December 1840, dochter van baron Govert Jan Adolf en van Justina baronnes van Spaen; daarna te 's-Gravenhage 8 Juni 1847 met Elisa Martha gravin van Limburg Stirum, geboren te Wexford (Ierland) 1 Februari 1803, grootmeesteres van wijlen Prinses Frederik der Nederlanden, dochter van graaf Frederik Willem en van Elisabeth Richards.

5 December te Groningen, Dr. Petrus Hofstede de Groot, geboren te Leer (O. F.) 8 Oct. 1802, emer. hoogleeraar in de godgeleerdheid aan de rijksuniversiteit te Groningen, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, zoon van Cornelius Philippus en van Anna Geertruida Hofstede, gehuwd te Groningen 4 Juni 1828 met Geertruida Agneta van Herwerden, geboren te Zutphen 24 October 1809, overleden te Groningen 28 Juni 1859.

9 December te 's-Gravenhage, Willem Carel baron Snouckaert van Schauburg, geboren te Gent 29 Augustus 1833, gepens. majoor der cavalerie, was achtereenvolgend stalmeester, kamerheer ceremoniemeester, hofmaarschalk en laatstelijk thesaurier en controleur-generaal over het personeel, materieël en administratie der departementen van 's Konings hofhouding, grootkruis der orden van de Eikenkroon, van St. Stanislaus van Rusland, van de Poolster van Zweden en Noorwegen, der Frederiksorde van Wurtemberg, der orde van de Waakzaamheid of den Witten Valk van Saksen-Weimar-Eisenach, der orde van Adolph van Nassau, van den Gouden Leeuw van Nassau, kommandeur der St. Anna-orde van Rusland, der Danebrogsorde van Denemarken, ridder 1e kl. der orde van Lodewijk van Hessen-Darmstadt, der orde van den Zähringer Leeuw van Baden en der Milit. orde voor Verdiensten van Waldeck-Pyrmont, officier der orde van het Legioen van Eer en ridder 3e kl. der orde van den Rooden Adelaar van Pruissen, zoon van baron Reindert en van Catharina Henriëtta Adriana van Cattenburch, gehuwd te 's-Gravenhage 20 Augustus 1856 met Helena Albertine Sahra Louisa Citadella Schultz, geboren aldaar 25 November 1832, dochter van Karel Johan en van Georgina Anna Booker.

14 December te Payo Combo (Padang), Henry Demmeni, geboren te Mühlhausen 5 September 1830, generaal majoor, civiel en militair gouverneur van Atjeh, commandeur der Milit. Willemsorde en ridder der orde van den Nederl. Leeuw.

26 December te Scheveningen, Justus Dirks, geboren te Bergen-op-Zoom 12 Januari 1825, hoofd-ingenieur van den rijks waterstaat, oud-lid van de Tweede kamer der Staten-Generaal, ridder der orde van den Nederl. Leeuw. Hij nam belangrijk aandeel in de uitvoering van het Noordzee-kanaal en niet minder bekend is het hoe hij in menig opzicht de rechterhand was van de Lesseps bij de Suez- en Panamawerken. Hij was de zoon van Justus en van Maria Elselina Backer en huwde in October 1848 met Alida Clasina Kruysse, geboren te Axel 19 Juni 1829.

31 December te 's-Gravenhage, Charles Pierre Schimpf, geboren te St. Omer 13 Februari 1812, gepens. luitenant generaal, oud gouverneur van Suriname, ridder der Milit. Willemsorde, commandeur der orde van den Nederl. Leeuw en van het Legion van Eer, ridder grootkruis der orde van de Eikenkroon, weduwnaar van Johanna Margaretha Beth.

's-Gravenhage, W. G. VAN OYEN.

Boekbeoordeelingen en aankondigingen.

Mr. R. E. HATTINK, *Geslachtkundige aanteekeningen, von Bönninghausen.*

Onder dezen titel komt van voornoemden schrijver in de *Bijdragen tot de geschiedenis van Overijssel* uitgegeven door Mrs. VAN DOORNINCK en NANNINGA UITTERDIJK 9e deel, blz. 177 een opstel voor, waarvan wij een overdruk ontvingen en waarop wij de aandacht wenschen te vestigen.

Het betreft dit adellijk, uit Duitschland herkomstig, met het predikaat van Jonkheer in den Nederlandschen adel ingelijfd geslacht en vangt aan met hetgeen hieromtrent voorkomt in een uiterst zeldzaam boekje van 1781, getiteld: *Généalogies des familles nobles et anciennes des dix-sept provinces des Pays-Bas, tant de celles qui y résident ou y ont résidé que de celles qui en sont originaires, et aussi de celles qui se sont alliées avec elles,* waarmede de schrijver in ons genealogisch-heraldisch archief kennis maakte.

Deze aanteekeningen vormen eene volledige genealogie van de Nederlandsche afstammelingen van Friedrich Christian von Bönninghausen, geb. 9 November 1692, die zich in 1723 in Twenthe heeft gevestigd; terwijl over diens voorouders mede eenige genealogische mededeelingen gedaan worden, wijkende de schrijver hier en daar belangrijk af van FAHNE.

Een plaat met het wapen in metaal en kleuren is in den overdruk tegenover den titel geplaatst, vervaardigd naar de afbeelding in RIETSTAP'S *Wapenboek van den Nederlandschen Adel.* Mr. Hattink heeft met deze uitgave een belangrijke aanvulling gegeven op het artikel von B. in laatstgenoemd prachtwerk.

L. ELSBACH, «*Dynastien en Vorsten.*» De namen der voornaamste Vorsten en Regenten uit de oude-, middel- en nieuwe Geschiedenis met tal van Genealogische bijzonderheden. Gorinchem, J. Noorduyn en Zoon, 1887. Prijs f 0.90.

Dit werkje, ofschoon niet het eerste op dit gebied (1), is een uitstekende gids bij het bestudeeren van de geschiedenis, daar het gemakkelijk is na te slaan, zoodat men onmiddellijk kan vinden, welke vorst in een zeker tijdperk over het een of ander rijk of staatje heeft geregeerd, tot welke dynastie hij hehoorde, enz.

Niet alleen vindt men de dynastiën behandeld van Europa, ook die van de landen van andere werelddeelen als China, Egypte, Assyrië, de Amerikaansche Staten, de Mohammedaansche rijken, enz. zijn vemeld. Het boekje handelt over Nederland het uitvoerigst, daar men ook nog de landvoogden en de gouverneurs-generaal in Nederlandsch Indië vindt opgenoemd. De genealogische bijzonderheden bestaan uit korte opgaven met geboortedatums der kinderen en huwelijken van de Europeesche vorsten.

Zonder twijfel zal dit boekje voor velen een welkome handleiding zijn.

MR. S. MULLER FZ., *Catalogus van het Archief van het kapittel van St. Pieter.* 's-Gravenhage, van Weelden en Mingelen, 1886.

Met de uitgave van dezen catalogus in zeer zeker een verdienstelijk werk verricht, daar men daardoor een goed denkbeeld verkrijgt van den rijkdom van dit kerkelijk archief en de belangrijkheid daarvan voor de oude en nieuwere geschiedenis, vooral van het bisdom Utrecht. Menigeen zal hierdoor zijn historische en oudheidkundige studien vergemakkelijkt zien, terwijl hem nieuwe bronnen worden aangewezen. De catalogus is in vijf hoofdafdeelingen gesplitst, die ieder weer uit onderdeelen bestaan. Zij zijn: I het Kapittel en zijne inrichting, II de Kerk en de immuniteit van het kapittel, III Goederen van het kapittel, IV Goederen behoorende bij het kapittel, doch onder afzonderlijk beheer geplaatst, V Stukken niet betreffende het kapittel, doch in het kapittel-archief gedeponeerd ter zake van rechten van het kapittel.

De samensteller doet de inventaris voorafgaan door een uitgebreide en belangrijke inleiding over de beste wijze van indeeling en catalogiseering van de archiefstukken, zeer doelmatig voor het gebruik en de bestudeering van het archief.

P. A. DERKS, *Meppel en Omstreken.* Geschiedkundig overzicht en merkwaardigheden benevens bijdragen tot de geschiedenis van Drenthe. 1e deel, Meppel, Kuiper & Taconis, 1887, met pl. Prijs f 0.90.

Door den heer P. A. Derks, burgemeester van Havelte, wordt het aantal stedebeschrijvingen met die van Meppel vermeerderd. Het 1e deel daarvan is verschenen en staat geheel op zich zelf, terwijl het vervolg de geschiedkundige bijzonderheden over genoemde stad, zoowel als over de omstreken, in deeltjes, wier aantal nog onbepaald schijnt, zal voortgezet worden. Daar dit gedeelte van Drenthe aan geschiedschrijvers niet rijk bedeeld is, kunnen wij deze bijdragen van den heer Derks niet dan met ingenomenheid begroeten, te meer omdat het reeds verschenen gedeelte getuigt van groote zaakkennis en een flinke studie over het onderwerp, zooveel mogelijk uit authentieke bronnen geput. Meer dan eens zijn in de tekst of in een noot copiën van charters en officieele bewijsstukken opgenomen. Jammer is het dat de schrijver geen andere indeeling

(1) Zoo verscheen o. a. bij Y. Rogge te Amsterdam, *Lijst van de voornaamste Vorsten en Regenten uit de Oude-, Middel- en Nieuwe Geschiedenis.* Met opgave van de regeeringsjaren en eenige genealogische bijzonderheden door Dr. H. C. ROGGE. Dit werkje beleefde verscheidene drukken, o. a. in 1877 verscheen de vierde.

heeft gevolgd, daar het ons toeschijnt, dat de raadpleging van deze geschiedkundige beschrijving, zooals zij in dit 1e deel voorkomt, niet gemakkelijk is. Er is geen geregelde volgorde in op te merken, welke echter volgens het voorbericht ook moeilijk te leveren was; daarom bepaalde de samensteller zich tot het geven van bijdragen. Wij betreuren het echter in het belang van het werk, dat deze bijdragen niet door een afzonderlijken titel van elkander zijn gescheiden, zooals dit reeds geschied is bij de Latijnsche school en Meppels plaatselijk bestuur. Zeer zeker was dan het gebruik van het boek gemakkelijker geweest en zou de waarde er zeer door verhoogd zijn, evenzeer als dit het geval zou zijn, wanneer een inhoudsopgave met een zaak- en naamregister achter het werk was gevoegd.

DR. J. J. DE GELDER, *De oude Scholen*. Geschiedkundige feiten van 1560—1806, verzameld uit het archief der gemeente Alkmaar. Alkmaar, Hems Coster & Zoon 1886. Prijs f 0.90.

Nu het onderwijs tegenwoordig tot zulk een hoogte is gestegen en ook dikwijls een punt van bespreking uitmaakt, waarover zooveel wordt geschreven, kunnen de bijdragen aangaande het vroegere schoolwezen in ons vaderland niet dan met veel belangstelling worden begroet.

Ofschoon wij niet durven beslissen, in hoeverre de bewering van den schrijver dezer studie over de oude scholen waarheid bevat, dat uit weinig gemeentearchieven in Nederland zooveel omtrent de oudste toestanden van het schoolwezen zou kunnen worden opgedolven als uit het Alkmaarsche, moeten wij toestemmen dat deze mededeelingen op groote volledigheid aanspraak kunnen maken. Bij de lezing van deze verhandeling ontvangen wij dan ook een juist denkbeeld van het onderwijs in vroegeren tijd, daar zooals de samensteller terecht opmerkt, wij hetgene te Alkmaar hieromtrent gevonden werd, ook nagenoeg in andere steden van ons vaderland kunnen waarnemen. De mededeelingen beginnen met het jaar 1395, toen graaf Aelbrecht van Beyeren reeds een charter omtrent de school te Alkmaar verleende waarna onmiddellijk de vermelding volgt van het eerste schoolreglement uit het jaar 1560; Vervolgens behandelt de schrijver het wetenswaardigste van af dit jaar tot het begin van deze eeuw. De lezing van deze studie kunnen wij een ieder aanbevelen.

C. ED. TAUREL, *De Aesthetiek der vrouwen-handwerken*. Bekroonde beantwoording van de door de vereeniging «Tesselschade» gestelde prijsvraag: «kunst toegepast op vrouwelijke handwerken» met 17 afbeeldingen en een wapenplaat. 2e verm. uitgave. Amsterdam, Gebr. Schröder, 1886.

Het is een gelukkig verschijnsel te noemen, dat een werkje als dit zich in een tweeden druk mag verheugen. Er blijkt uit dat het in een behoefte voorziet. Te hopen is het, dat het ook zijn nut heeft gedaan en dat degenen voor wie het is geschreven nl. zij, die de vrouwelijke handwerken beoefenen als vak van industrie werkelijk de goede raadgevingen van den schrijver in toepassing zullen brengen. De heer Taurel waarschuwt vooral tegen kleingeestigheid, realisme en modezucht, waaraan zoo dikwijls het werkelijk schoone en artistieke moet opgeofferd worden en waardoor zooveel onzin en wansmaak wordt voortgebracht. Flink wordt te velde getrokken tegen de zucht van velen om de natuur in de vrouwelijke handwerken na te bootsen, hetgeen uit den aard der zaak en door de beperktheid der middelen nooit bereikt kan worden en slechts tot leelijke karikaturen kan aanleiding geven. De natuurvormen met hun onregelmatigheden en grilligheden kunnen hier niet gebruikt worden, maar moeten gestileerd zijn. Meerdere kennis van kunst en stijl is een vereischte voor de vervaardigers van vrouwenhandwerken, en die poogt de schrijver te vermeerderen. Een geheel hoofdstuk wordt gewijd aan een overzicht der verschillende stijlen, terwijl in een volgend de toepassing en aanwijzingen daartoe worden behandeld. Aan hen, die wapens of aan de heraldiek ontleende versieringen op hun werk moeten aanbrengen, wordt de raad gegeven, eerst de heraldiek te bestudeeren, daar de regels en wetten daarvan een eigenaardig en bijzonder deel der ornamentleer vormen. In verband daarmede geeft de schrijver aan het slot van zijn werk een beknopte handleiding tot de voornaamste regelen der wapenkunde, verduidelijkt door een wapenplaat; een opgave van boek- en plaatwerken, waarin belangstellenden meerder kunnen vinden dan deze beantwoording der prijsvraag mocht bevatten en van de musea, wier schatten de kunstzin kunnen opwekken, zal mede voor velen een welkome gids zijn.

H. DE FRANCE, *Les Montalbanais et le Refuge. Augmenté des notes recueillies dans les archives de Berlin*, par M. PAUL DE FELICE. Montauban, Edouard Forestié, 1887.

Onder de verschenen boekwerken op het gebied van de geslachtrekenkunde verdient deze arbeid van den Heer de France zeer zeker genoemd te worden. Immers voor velen zal dit werk eene belangrijke en welkome bijdrage zijn voor hunne genealogische studiën omtrent de familiën, die wegens hun geloof Frankrijk hebben moeten verlaten om in den vreemde ongestoord hunne godsdienstige denkbeelden te kunnen volgen.

De Heer H. de France geeft in dit uitgebreid werk, dat een royaal 8° boekdeel van 560 bladzijden beslaat, en door hem wordt genoemd «fruit de longues

et minutieuses recherches dans les archives de France et de l'étranger,» de namen van ruim een duizendtal refugiés uit Montauban, dat verscheidene departementen van het Zuidwestelijk gedeelte van Frankrijk in zich bevat. Aan dit groot aantal namen zijn door den samensteller vele min of meer uitgebreide genealogische aanteekeningen en verdere levensbijzonderheden toegevoegd, terwijl door verschillende autoriteiten in het buitenland aanteekeningen en mededeelingen hieromtrent ter beschikking van den schrijver waren gesteld. De behandelde personen zijn volgens den geslachtsnaam in alphabetische volgorde opgenomen, zoodat het werk gemakkelijk te gebruiken is, terwijl daarenboven een uitgebreid register van namen en plaatsen de studie ten zeerste vergemakkelijkt. Met het oog op het groot aantal geslachten van Franschen oorsprong in Nederland heeft dit boek natuurlijk ook voor ons land groote waarde om de herkomst van vele familiën en de plaatsen waar hun voorvaderen zich na de refuge hebben gevestigd aan te wijzen.

Wij vinden er belangrijke gegevens omtrent de geslachten Balguerie, Bousquet, Braconnier, Delprat, Duncan, Dupeyrou, Faure, Ferrières, Garrisson, Guyot, Lacoste, Lespinasse, Lyonnet, Mounier, Parreau, Petit, Rigael, Testas, Vidal, Villattes, Villeneuve, enz.

Wij kunnen ieder aanbevelen zich dit werk voor zijn boekerij of familiearchief aan te schaffen. De prijs, voor ons land slechts 6 francs, kan daartoe geen bezwaar opleveren.

HERM. FRIEDR. MACCO, *Beiträge zur Genealogie rheinischer Adels- und Patrizierfamilien, nach urkundlichen Quellen bearbeitet.* Mit 6 Wappentafeln (gezeichnet von Georg Macco, und 145 Siegelabbildungen. Aachen, Selbstverlag des Verfassers, 1887.

Als vervolg op het in 1884 verschenen eerste deel, zag dezer dagen het tweede deel van de studiën van den Heer Macco over de adellijke en aanzienlijke familiën in de Rijnprovincie het licht. Dit werk in een fraaien vorm uitgevoerd en met eenige wapenteekeningen en verscheidene zegel afbeeldingen versierd, bevat vele belangrijke bijdragen, bestaande uit een groot aantal min of meer uitgebreide genealogische fragmenten, die soms tot een geheele familiegeschiedenis zijn uitgewerkt. Ook voor menige Nederlandsche familie is dit boek van belang, zooals voor Clermont, van Eys, Slicher of Schleicher, zooals dit geslacht eertijds en aldaar nog wordt genoemd, Fisenne, van Haren, Pastor, Pelser enz. De inhoud bestaat uit twee hoofdafdeelingen, nl. I Genealogische mededeelingen over de geslachten in Aken en in de Rijnprovincie, waaronder een groot aantal zijn opgenomen die voor de industrie van Aken en omstreken van gewicht zijn, II oorkonden met een naamlijst der leden van het Chem. Genootschap «Zum Bock» te Aken. Door een zorgvuldig samengesteld naamregister wordt dit verdienstelijk werk besloten. Het is te wenschen in het belang der genealogische wetenschap in het algemeen en voor het gewest zijner inwoning in het bijzonder, dat de samensteller aanleiding zal vinden zijne studiën te vervolgen.

Genealogische aanteekeningen over geslachten van New-York en New-England, verzameld door S. W. TALCOTT (1) uitgegeven door Weed, Parsons & Co. te Albany in het jaar 1883.

De meeste van de aanteekeningen, die betrekking hebben op de geslachten in dit boek vermeld, zijn door den verzamelaar getrokken uit de stedelijke en provinciale registers van verschillende deelen van het land, dat hij sedert vele jaren doorzocht bij zijn onderzoek naar de genealogie van het geslacht Talcott, welke in het jaar 1876 in het licht verscheen.

De familiën van Hollandschen oorsprong hebben bij het opmaken der genealogiën steeds de meeste moeilijkheden opgeleverd, omdat de geslachtsnamen bij de kolonisten in de eerste dagen van de Hollandsche nederzettingen nog weinig in gebruik waren, hoewel zij ze bezaten, terwijl de doopnamen zoo gewijzigd en uit hun vorm gerukt zijn, dat men ze nauwelijks kan herkennen. Bij voorbeeld Catharina was Caatje of Kaatje, Sarah was Sartje, Nikolaas, Klaus of Claas, en andere namen waren gespeld zooals oorspronkelijk in het Hollandsch en konden dus alleen verstaan worden door hen, die bedreven waren in de moedertaal.

Het aantal familiën van Hollandschen afkomst, die in het boek vermeld worden, is zeer klein maar niettegenstaande dat, zal men de genealogiën van sommigen dezer in geen ander werk zoo compleet aantreffen.

Wij vinden onder de New-Yorker geslachten, de Beeckmans, de Bensons, Bogaert, Bogart, Bogert, Douw, Dox, Gerhard, Groesbeck, Lansing, Oothout, Quackenbush, Schermerhorn, Ten Eyck, Visher, Van Bergen, Van Deusen, Van der Poel, Van Nes, Van Schaick, Van Vechten, Wendell, en anderen.

Martin de zoon van Hendrik Beeckman, de eerste van dit geslacht, die zich in Nieuw-Nederland nederzette, kwam in 1638 naar deze staat.

Er waren waarschijnlijk twee verschillende familiën Beekman, die naar Amerika zijn overgekomen. Die van Willem, gevestigd in Nieuw-Amsterdam, spelt den naam zonder c, terwijl de andere, die van Maarten Hendricksen, die zich in Rensselaerwijck vestigde, den naam met een c schreef. De genealogiën

(1) Overgenomen uit de New-Amsterdam Gazette van 21 Sept. — 28 Oct. 1886. De namen zijn geheel gevolgd, zooals zij in dit artikel voorkomen.

van al deze familiën zijn moeilijk op te maken. De Bogarts schreven hun naam op verschillende wijze, en dikwijls met het voorzetsel «van den» «van der» of «Wyt» ; één van de leden van dit geslacht was Jan Wijten Bogaert, predikant bij de Remonstranten in Holland. Een ander was ontvanger-generaal van de Vereenigde Provinciën die ons in herinnering is gebleven als zijnde het onderwerp van de beroemde ets van Rembrandt »de Goud-weger». De naam is in deze streken nog bewaard als Bogert of Bogart. Vele afstammelingen van de eerste Bogarts namen als geslachtsnaam de doopnamen van hunnen vader aan. Zij werden dus Cornelissens, Teunissens. Jansens, Pietersens, Andriessens, Adriaansens, enz. genoemd. Sommige van hunne afstammelingen vestigden zich in New-Yersey, anderen in Staten Island, weer anderen in New-York, Albany of aan de Hudson rivier. Wij lezen van een Cornelis Teunis Bogart in Holland, wiens zoon te Catskill woonde vóór 1661. Zijn naam was Guysbert. De registers van Albany toonen aan dat zijn broeder destijds in deze stad verblijf hield. De genealogie van de familie Bogart neemt verscheidene bladzijden van het boek van den heer Talcott in.

Volckert Janzen Douw, in het eerst kapitein van het Hollandsche leger, kwam in het jaar 1638 met broeder, twee zusters, neven en andere betrekkingen in Nieuw-Nederland, hij was een rijk brouwer, makelaar in vaste goederen en bezat land in eigendom te Esopus, N.-Y.

Claus (Nickolas) Groesbeck woonde in 1696 aan de Westzijde van Paerl Street, het tweede huis en erf ten noorden van Maiden Lane. Hij stierf in 1713 achterlatende zijne vrouw en gezin in goede omstandigheden.

Gerrit Frederick Lansing, uit Hasselt in Overijsel, kwam omstreeks 1650 naar Nieuw-Amsterdam met drie zoons en drie dochters.

Jan Janse Oothout, gestorven in 1695, woonde reeds vóór 1660 in Albany. Hij bezat aanzienlijke vaste en persoonlijke goederen.

Pieter Quackenbos kwam van Oestgeest in Holland. Hij bevond zich in Beverwijck (Albany) vóór 1688, en in Nieuw-Amsterdam reeds vóór dien tijd. Eenige van dit geslacht spellen hun naam als boven aangegeven, anderen Quackbosh of Quackbosch, maar de Albaansche tak schrijft over het algemeen Quackenbush.

Jacob Janse Schermerhorn kwam in 1638 naar Beverwijck in Albany. Hij was een uitstekend koopman. In 1688 maakte hij zijn testament en stierf spoedig daarna in Schenectady.

Coenraedt Ten Eyck kwam van Amsterdam uit Holland met twee of drie kinderen, en vestigde zich omstreeks 1650 in Nieuw-Amsterdam. In 1674 werd hij geacht een kapitaal te bezitten van 5000 pd. St., een groot fortuin voor die dagen. Hij stierf te New-York in 1678, nalatende verscheidene kinderen. Drie van zijn zonen volgden hem in zijn zaken op.

Harmen van den Bogaert kwam den 24 Mei 1630 naar Nieuw-Amsterdam met het schip de Eendracht, waarop hij geneesheer was. Hij had drie kinderen, allen in Amerika geboren.

Abraham van Deusen of Deursen (den naam van een gehucht in Noord-Brabant), kwam vóór 1650 naar Nieuw-Amsterdam. Een van zijn zoons huwde Engeltje Jacobsen van Woert, insgelijks tot de oudste geslachten van Nieuw-Nederland behoorende.

Teunis (Anthony) Cornelius van der Poel, alias Spitsbergen, woonde te Beverwijck van 1660—87. In zijn testament, den 17 Juni 1687 gemaakt, beschreef hij een huis te Amsterdam aan zijn echtgenoote, hetwelk was gelegateerd aan hare eenigste kinderen, zijnde drie dochters. In 1671 was hij lid van de magistraat van Albany. Er is ook een Gerrit van der Poel en een Jacobus van der Poel geweest. Deze familie is oorspronkelijk uit Gorinchem. Later vestigde zich een tak in Amsterdam, waarvan die in Amerika afstammelingen zijn.

Hendrik Gerritse van Nes kwam vóór 1654 naar Nieuw-Amsterdam, in welk jaar hij daar met zijn tweede vrouw huwde. Hij had bij zijn eerste vrouw een zoon Cornelis en leefde vóór dien tijd in Holland. In 1681 werd zijn testament en dat van zijn tweede vrouw, Maria Damen getoond om ingeschreven te worden, ten behoeve van hun kinderen Jan van Eps, Gerrit Bankers, echtgenoot van Elizabeth van Eps en Martin Gregier, man van Jannetje Hendrickse van Doesburgh. (De tweede vrouw van Cornelis was de weduwe eerst van Dirk van Eps, ten tweede van Hendrick Andriesse van Doesburgh).

Teunis Cornelissen van Vechten volgde in het jaar 1664 Michaelse Jansen in diens hoeve op, in 1648 woonde hij in Rensselaer Country, N.-Y.

Teunis Dircksen van Vechten had een hoeve te Greenbush, ten noorden van die, welke bezeten werd door Teunis bovengenoemd.

Evert Jansen Wendell kwam naar Nieuw-Amsterdam omstreeks het jaar 1642, en in 1647 verkreeg hij octrooi voor een erf, hetgeen toen de «Graft« genoemd was (nu Beaver street, New-York) maar omtrent 1651 trok hij naar Fort Orange (Nieuw Albany), waar hij besturend ouderling was van de Hollandsche kerk in 1656, weesmeester in 1657 en magistraat in 1660 en 1661. Hij stierf te Albany in 1709.

Behalve de genealogiën van vele andere geslachten bevat dit deel de aanteekeningen uit familiebijbels en begrafenis-registers van deze personen, benevens verschillende bijzonderheden, enz. Het boek is op een buitengewone fraaie wijze gedrukt en gebonden.

Genealogisch overzicht behoorende bij de mededeelingen over het geslacht Taurinus.

Petrus Taurinus, predikant te Schiedam (had een zuster Maria).

Maria Frans.

Daniel Oem van Wijngaerden.

Sophia Roecken.

Dirck Harskamp (hij hertr. Elisabeth Swaerdekroon), vermeld A° 1651.

Geertruid Dibbits.

Albert ten Haage.

N. van Sevender (die een broeder had, Jacob geheeten).

Jacobus Taurinus, geboren te Schiedam A° 1576, overleden te Antwerpen 23 Sept. 1618 (Hij had eene zuster Maria, gehuwd met Johannes Voogel, brouwer te Gorcum).

Beatrix Oem van Wijngaerden (Zij had o. a. een broeder Johan, gehuwd met Jacomina de Wist).

Gerrit Harskamp.

Elisabeth ten Haage, overleden te Utrecht 27 Juni 1644.

Petrus Taurinus, geboren te Utrecht 4 December 1614, overleden aldaar 30 Mei 1669; hij huwde aldaar 30 April 1644 (Zijne zuster Sofia huwde Johan van de Nieuwpoort, die een zuster Cornelia had, gehuwd met Vosser, en zijn tweede zuster Catharina huwde Johannes Munninks).

Magdalena Harskamp, overleden te Utrecht 24 November 1673 (Zij had eene zuster Elsabeth, ongehuwd).

Elf kinderen, allen geboren te Utrecht:

1°. Elisabeth, geboren 31 Jan. 1645, vermeld 1673.
2°. Jacobus, geboren 28 Dec. 1645, gehuwd vóór 1673, waarschijnlijk met Susanna Carpenter.
3°. Daniel, geboren 30 Sept. 1647, vermeld 1673.
4°. Dirck, geboren 24 November 1649, overleden aldaar 14 December 1649.
5°. Maria, geboren 2 Dec. 1650, overleden aldaar 22 Januari 1651.
6°. Dirck (ook Theodorus) geb. 26 Dec. 1651, gedoopt 2 Jan. 1652, was na in 's lands dienst te zijn geweest in 1717 te Breda commies van 's lands magazijnen, en was toenmaals ongehuwd.
7°. Beatrix, geboren 1 Jan. 1654, overleden aldaar 18 Oct. 1654.
8°. Beatrix, geboren 5 Febr. 1655, overleden aldaar 14 Juli 1664.
9°. Magdalena, geboren 27 Juni 1656. Zij huwde 5 April 1675 met Abram Dalemans te Ouwerkerk bij Amsterdam en was in ondertrouw opgenomen te Haarlem, waar zij in betrekking was bij Hendrik Koonink.
Deze Abram Dalemans had nog twee broeders: Johan, waarschijnlijk gehuwd met Elisabeth van Merwe en Jacobus, gehuwd vóór 1680. Zij overleed te Amsterdam 21 Juli 1710 en hij hertrouwde te Sloterdijk 15 April 1714 met Lucretia Mensing, weduwe van Wijnand van Gelselaar.
10°. Johannes, geboren 18 September 1657, vermeld 1673.
11°. Dochter, geboren 26 Augustus 1661, overleden aldaar 27 Augustus 1661.

Uit het huwelijk van Magdalena Taurinus en Abram Dalemans waren zes kinderen, de eerste geboren te Haarlem, de overige te Amsterdam:

1°. Magdalena, geboren en overleden 22 Maart 1676.

2°. Magteld Magdalena, geboren 8 Maart 1680, overleden aldaar 26 Maart 1680.

3°. Pieternella, geboren 1 Juli 1684. Zij huwde te Alkmaar 16 Aug. 1721 Paulus Meerling.

Cornelia Lucretia, geboren 14 Maart 1723.

4°. Zoon, geb. 13 Maart 1686, overleden aldaar in 1687.

5°. Magteld Magdalena, geboren 23 Dec. 1687. Zij huwde te Breda 20 Dec. 1722 Cornelis van Wijnoxbergen, notaris aldaar.

Frederik, geboren 9 Mei 1724.

6°. Pieter Hendrik, geboren 29 Oct. 1689, overleden aldaar 4 Oct. 1691.

Mededeelingen betreffende Jacobus Taurinus en zijne kinderen (1).

In eene verzameling familiepapieren in mijn bezit, heb ik de volgende aanteekeningen betreffende Jacobus Taurinus gevonden, die naar ik geloof meestal onbekend zijn, en bepaald historische waarde bezitten, vooral daar zij van de handschriften van Jacobus en zijnen zoon Petrus overgenomen zijn.

Alvorens mededeeling te doen van bovengenoemde aanteekeningen, volgen hier de berichten uit het *Biographisch Woordenboek van* VAN DER AA en uit eenige werken over de Remonstrantsche Broederschap.

Jacobus Taurinus werd te Schiedam geboren in 1576; hij studeerde in de theologie en was in 1600 predikant der Nederl. hervormde gemeente te 't Woud. Een jaar later werd hij beroepen naar Delfshaven en in 1605 naar Utrecht. Hier leerde hij de leerstellingen van Arminius kennen en werd weldra een der leiders van diens kerkelijke partij. In 1615 verscheen van hem onder goedkeuring der Utrechtsche Staten een pamflet tegen Ds. Jacobus Trigland, waarin hij de Arminiaansche leerstellingen verdedigde, getiteld: «*Van d'onderlinge Verdraagzaamheid*». Dit geschrift alsmede alle zijne verdere werken werden te Amsterdam verboden, terwijl zijn verblijf te Utrecht zeer werd bemoeielijkt, vooral na het verschijnen van een ander pamflet getiteld »*de Weegschaal*», waarvan men hem als schrijver hield. Dit stuk, dat in November 1617 verscheen, was een antwoord op eene door den Engelschen gezant Sir Dudley Carleton in October van dat jaar gehouden rede tegen de Remonstranten. De gezant achtte zich door dit pamflet beleedigd, hij protesteerde bij de Staten en een prijs werd op het aanbrengen van den schrijver gesteld. Taurinus zag zich nu genoodzaakt Utrecht te verlaten, ging eerst naar Gouda en Amsterdam, maar was weldra verplicht naar Antwerpen de wijk te nemen; hij overleed drie dagen na zijne aankomst aldaar 23 September 1618, op het Huis te Lievesteyn bij Antwerpen, in tegenwoordigheid van Johannes Uytenbogaert en eenige andere goede vrienden, toen bekennende de schrijver van bovengenoemd pamflet te zijn.

Zijn zoon Petrus werd geboren te Utrecht 4 December 1614. Deze studeerde mede in de theologie en volgde zijnen vader in de Remonstrantsche leer. Hij werd als proponent te Utrecht aangesteld tot hulp van Ds. Rijckewaert en 18 October 1639 tot predikant aldaar; in 1662 was hij examinator der studenten en overleed aldaar 30 Mei 1669.

(1) Gedrukt volgens de ingezonden copie. Om het leesbaar te maken zijn enkele hoofdletters en schrijfteekens aangebracht.
RED.

Doch zien wij nu hetgeen in de handschriftelijke aanteekeningen voorkomt. Vooreerst in eene aanteekening van Petrus Taurinus die later door zijne kinderen is voortgezet en in haar geheel luidt:

1614. Ben ik Petrus Taurinus gebooren tot Uytregt op de Nuy in het paters huys van het Heiligen klooster op sondag avont ten 11 uuren sijnde den 4 December 1614.

1615. Den 1 Juny ben ik gedoopt; de getuygen waaren mijn oom Jonker Johan van Wijngaerde, president der stadt Delft, mijn oom Jonker Janse van deene Heelijk (?) — mijn vader was Jacobus Tourinis predikant tot Uytreght, een soon van Petrus Tourinis predikant binnen Schiedam, mijn moeder die is Juffrou Bejateris van Wijngaerde een dogter van Jonker Daniel van Wijngaerde van het Huys te Kronesteyn bij Lijde omtrent Lamme.

1639. In November ben ik tot ordenaris predekant naer het uytspraek van domeny Rodesteyn saliger gesonde predikant van de Remonstranse Christenen aangenome binnen Uytregt.

1644. Den 30 april ben ik met Magdalena Harskamp, dogter van Hr. Gerrit van Harskamp sijde lakenkooper woonende tot Uytregt naest het stadthuys, en Juffrou Elysabeth ten Haage buyten de Weerpoort int sint Antonys gasthuys getrout van den predikant .... den 13 april onse geboden door domeny .... in de kerkekamer 10 uuren angetijkent.

1645. Op vrijdag en morgen ten klokke 8 uuren sijnde den 3 January is mijn huysvrouw in de kraam bevallen van een Jonge dogter naest het stadthuys in de klijne kamer; op sondag en morgen den 2 Februari is onse dogter van domeny Carolus Rijkwaert gedoopt Elysabet, naer mijn huysvrouw en moeder dien den 27 Juny 1644 op donderdag quartier voor 2 uuren is gestorven in de selfde kamer dear mijn huysvrou in de kraam gekomen is, de getuygen of de peeten die waaren mijn huysvrou en vader Hr. Gerrit van Harskamp, mijn moeder Beatris van Wijngaerde hielt het kint ten doop eenige tijd daer naer vooreerde onse vader tot een pilligift twee sulvere beekers daer op vaders wapen stont.

1645. Op sondag avont ten 10 uuren sijnde den 28 december 1645 is mijn huysvrouw in de kraam bevallen in de Jakobius straet in de geele kamer, van een Jonge soon; is op sondag voorde middag gedoopt, sijnde den 1 January 1646 van domeny Monargius gedoopt Jakobus, naer mijn vader saliger die buyten Antwerpen op het Huys te Lievestijn in tegenwoordighijt van de Heer Johannes Uytenbogaert en meer andere goede vrinden gestorven is den 23 September 1618 snagts omtrent 2 uuren; de getuigen ofte peeten die waaren mijn moeder Beatris van Wijn-

gaerde en onse oom Johannes Voogel, brouwer inde Swarte leuw tot Gorkum, getrout hebbende mijn vaders Jongste suster Maria Taurinis in wiens plaes, vermits sij niet konde koomen; de getuygen waaren onse neeff van Eewijk, wijnkooper in de goude kop, tot pilgift vereerde onse moeder een sulvere soutvat waerop sij haer eygen wapen heeft laten setten, oom Vogel vereerde tot een pillegift een sulvere gedreeven schaal.

1647. Op maendag den 30 September naermiddag ten 3 uuren is mijn huysvrouw inde Louwerstraet int klijn kamertie in de kraem bevalle van een gesonde Jonge soon, an de kant van sijn buyk een lankwerpig gekoleurt flakkie getijkent sijnde, op sondag den 3 October heeft domeny Rijkwaert onse soon gedoopt naer mijn grootvaader Jonker Daniel van Wijngaerden, Daniel; de peeten die waaren, mijn oom Jonker Johan van Wijngaerde woonende tot Lijden, in wiens plaes stont mijn schoon vader Hr. Gerrit van Harskamp ende mijn suster Sofia Taurinus, tot een pilgift vereerde onse oom van Wijngaerde een sulvere mosterpot op welkers oor oom sijn wapen liet snijden en op het schildetie ende een sulver leepeltie daer in; mijn suster Sofia Taurinus vereerde onse Daniel tot een pillegift 2 sulvere leepels daerop het wapen van Taurinus te weetten 3 osse hoofden, en heeft laten setten boven dese, de letteren D.T.

1649. Op saterdag den 24 November savonds ten 9 uuren is mijn huysvrouw in de kraem bevallen van onse 3[de] soon, ons 4de kint sijnde; op sondag den 2den desember heeft domeny Carolus Rijkwaert onse soon gedoopt naer mijn huysvrouw en grootvader tot Aarnem gedoopt Dirk Harskamp, Dirck, de peeten die waaren mijn muy Maria van Wijngaerde en de Juffr. Jakomina de Wist huysvrouw van de Heer president vant Hoff van Hollant Johannes Oem van Wijngaerde, in wiens plaes stont Juffr. Elisabet Swaerdekroon, weduwe van de voorsz man, Hr. Gerit van Harskamp ende mijn neeff Jonker Daniel van Wijngaerde Heer van Moermont in Seelant, balejuw en dijkgraff van Naerden .... in wiens plaes als getuygen stont d' heer advocaat Cosmius Baker; onse soon Dirck is op vrijdag avont den 14 december ten 12 uuren gestorven en op maendag tussen 3 en 4 uuren begraven in de mont van de kelder van mijn huysvrouw grootvader van Seventer Cornelia de Voss en tot Uytregt voor de predikstoel begraven. Tot pilgift heeft muy van Wijngaerde ons niet gegeven alsoo sij sijde in den Haage geen mannier te weesen de ouders wat te vereeren, daer de kinderen zoo Jonk quamen te sterven, neeff van Wijngaerde vertrouwe de selve Reden te weesen heeft ons ook niet gegeven, maar tot gedagtenis een oort van een sulvere borst gegeven, vader Harskamp heeft ook voor onse soon Dirik niet gegeven.

1650. Op sondag den 2 Desember smiddags omtrent 12 uuren is mijn huysvrouw in de kraem bevallen van een dogter sijnde het 5de kint inde korte Louwerstraet; op sondag den 8 dito heeft domeny Monargus onse dogter gedoopt, naar mijn grootmoeders suster Maria, de getuigen waaren toens mijn moeder Juffrou Beateris van Wijngaerde en mijn huysvrouwen vader Hr. Gerrit van Harskamp, in wiens plaes stond hij voor mijn neeff Daniel van Wijngaerde Heer van Moermont en dijkgraeff.

1651. Is onsse dogtertie Maria naer een langdurige siekte op saterdag kartier naer 6 uuren den 22 January mede in ons bijweesen gestorven en dinsdag den 25 dito begraven, op welken dag prins Willem van den Haage naer Delft tusschen 3 en 4 uuren begraven in de kerk, is inde mont van de kelder van mijn grootmoeder van Seventer.

1652. Op sondag smorgens ten 8 uuren is mijn huysvrouwe in de kraem bevallen van een Jonge soon in de Heerestraet in het salet, sijnde het 6de kind op sondag voor de middag; den 2 January heeff domeny Monargus ons kint gedoopt Dirck, naer mijn huysvrouw en vader Dirck van Harskamp; de peeten waeren naer mijn huysvrouw en grootvader Gerit van Harskamp, mijn moeder Juffrou Beatris van Wijngaerde hielt het ten doop tot pilgift heeft mijn huysvrouw en vader eenige tijt daernaer onse soon Dirck vereerdt een dubbelde Elysabeth Waerop wij geschreeven hebben in 't..

1654. Den 1 January smorgens ten half drie uuren is mijn huysvrouw inde kraem bevallen inde Heerestraet int salet vant 7de kint, de 3 dogter; op sondag den 5 dito heeft domeny Monargus onse dogter gedoopt naer mijn moeder saliger Beateris, de getuygen die waare mijn swager Johannes van der Nieupoort en mijn suster Catrina Taurinus; op sondag smorgens ten half negen uuren is onse dogtertie Beateris den 18 october gestorven, sijnde out omtrent 20 weeken; op dinsdag den 20 dito begraaven inde mont vande kelder van mijn grootmoeder van Seventer.

1655. Op maandag den 5 February naer middag ten 2 uuren is mijn huysvrouw inde kraem bevallen inde Korte Louwerstraet inhet klijne kamertie, van een dogter sijnde de 4de dogter, het 8ste Kint; op sondag den 11 is ons dogtertie gedoopt naer mijn moeder saliger, Juffrouw Beateris van Wijngaerde, gedoopt Beateris, de getuygen die waaren...

1656. Op vrijdag den 27 Juny smorgens omtrent ten 9 uuren is mijn huysvrouw inde kraem bevallen inde Korte Louwerstraet in het klijn kamertie van een dogter sijnde het 9de kint; op sondag den 29 Juny smorgens is onse dogter gedoopt naer mijn huysvrouw genoemt Magdalena; de getuygen waaren nevens mijn huysvrouw en vader Hr. Gerit van Harskamp ende

mijn huysvrouw en suster Elysabet van Harskamp jongste dochter.

1657. Op vrijdag den 18 September savons quartier naer 11 uure is mijn huysvrouw inde kraem bevalle inde Korte Louwerstraet in ons klijn kamertie van een soon sijnde 10 kint, de 5de soon; op sondag den 20 september voormiddag heeft domeny Monargus onse soon gedoopt naer mijn oom de President saliger Johanes Oom van Wijngaerde, gedoopt Johanes; de getuygen waaren nevens mijn vader Hr. Gerrit van Harskamp ende mijn suster Sofija Taurinus huysvrouw van Johan Gerit vander Nieuwpoort.

1661. Op maendag den 26sten Augustus naerde middag tussen 2 en half 3 uuren is mijn huisvrouw inde kraam bevallen van een kloekke dogter in tegenwoordigheid van mijn huysvrouw en grootmoeder van Seventer en Cornelia Voss suster van Nieuwpoort moey Magdalena ...., op dinsdag den 27 augustus savons is ons dogtertie in tegenwoordighijt van mijn als ook van bijde mijn swagers Johan van dè Nieupoort en Johannes Munniks in de buurkerk begraven.

1664. Op dinsdag den 14 July 's avons omtrent 11 uuren is ons dogtertie Beateris gestorven, in tegenwoordighijt van mijn huysvrouw, met onse dogter Elysabet en onse soon Jakobus en onse mijt Katryn, ook onse suster Catrina Taurinus, naer een siekte van 3 weeken.

(Het manuscript wordt nu door eene andere hand voortgezet).

1669. Op Sondag Pinksterdag den 30 May savons ten half 8 uur is onse vader Petrus Taurinus inde tegenwoordighijt van mijn moeder en mijn suster Elysabet en Magdelena, mijn broeder Theodorus en Johanes en onse muy Elysabeth Harskamp, gestorven met volle kennis en verstand naer een siekte van 5 daagen.

1673. Op saterdag den 24ste november tussen 11 en 12 uuren is onse moeder Magdalena Herskamp gestorven in tegenwoordighijt van ons altesamen, te weeten Jakobus met sijn vrouw, Daniel, Theodorus, Johannes, Elysabet, Magdalena Taurinus, kinderen van de voornoemde Magdalena Herskamp in presensy van oom Nieupoort en oom Munninks en huysvrouwe.

Het overige deel van het handschrift bevat de kinderen van Magdalena Taurinus en Abram Dalemans.

Onder de documenten in mijn bezit, vind ik verder de huwelijksche voorwaarden van Petrus Taurinus en Magdalena Harskamp; bijzonderheden, die niet reeds in het handschrift van Petrus Taurinus vermeld zijn, vindt men hierin niet, daarom oordeelde ik het onnoodig van deze acte een afschrift te geven.

Verder bezit ik een kwartierstaat met acht kwartieren, Anno 1700 van Johannes en Theodorus Taurinus, beide zoons van Petrus. Daar mij echter eenige fouten hierin voorgekomen zijn, zal ik na een overzicht der genealogie van deze familie gegeven te hebben, alleen de hierin voorkomende wapens beschrijven (Zie Genealogisch overzicht).

Onder de verdere documenten vind ik 1° een overlijdensgedicht op Petrus Taurinus: getiteld «Lijktraenen over de droevige doch ziel-salige sterf-dagh van den vroomen Hoogh geleerden D. Petrus Taurinus, Getrouwen Leeraar van de Gemeente der Remonstanten in Utrecht door C. Vorstius. 2° een verjaargedicht voor Magdalena Taurinus, echtgen. van Abram Dalemans dd° 5 Oogstmaand 1705 door J. Haringh. 3° een Verjaargedicht voor Theodorus Taurinus Commies van 's lands magazijnen te Breda dd° 2 Januari 1717 door T. v. d. Werff.

Het wapen van Taurinus is zooals reeds boven gezegd is: drie ossekoppen, aanziende (2 en 1) van natuurlijke kleur, op een veld van goud.

Dat van Oem van Wijngaarden is, meen ik overbodig te vermelden; men vindt omtrent dit geslacht veel bijzonderheden in SIMON VAN LEEUWEN, *Batavia Illustrata*, BALEN, *Geschiedenis van Dordrecht* en FERWERDA, *Wapenboek*.

Roecken voert: in zilver een bijenkorf, waarom heen een zwerm bijen, alles van zwart.

Harskamp: in zilver een kruis, de stam van rood en de dwarsbalk van blauw.

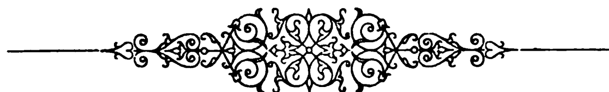
Dibbits: In blauw drie ringen van goud (2 en 1).

Ten Haage: doorsneden: a. in zilver een rad van avontuur van zwart, waarop vier personen (1, 2, 1) van rood, b. in goud drie visschen van natuurlijke kleur (2 en 1).

Vossen of Voss: in goud een dwarsbalk van rood en over alles heen twee gekruiste pijlen van zwart.

Ten slotte kan ik nog mededeelen, dat Theodorus en Johannes Taurinus hun wapen met dat van hunne moeder hebben gevierendeeld; zij voerden dus 1 en 4 Taurinus, 2 en 3 Harskamp.

Rotterdam. W. H. CROOCKEWIT.

Doop-, trouw- en begrafenisboeken in het gemeentearchief van Goes.

Meermalen verzocht men mij nasporingen te doen in ons oud-archief, omtrent geboorte of overlijden van aangewezen personen, en moest ik het teleurstellend antwoord geven, dat onze aanteekeningen niet opklommen tot den tijd, waaruit opgave werd gevraagd. Dit heeft mij tot de overtuiging gebracht, dat het zijne nuttigheid hebben kan een kort overzicht te geven van hetgeen hier gevonden wordt, vooral ook ter aanwijzing van den tijd, waarover onze aanteekeningen loopen.

I.

Doopboeken.

Hervormde kerk.

Deze zijn vijf in getal en beginnen met het jaar 1615.

I. 1615—1671.
II. 1672—1714.
III. 1715—1768.
IV. 1769—1801.
V. 1802—1810.

Zij zijn vrij nauwkeurig gehouden. Er wordt niet een jaar in gemist. Meermalen zijn zij echter vrij moeilijk te lezen. Verschillende personen, waarschijnlijk de onderscheidene predikanten, die den doop bedienden, hebben de aanteekeningen gehouden, kennelijk uit het zeer verschillend schrift in een en hetzelfde boek.

Vóór 1650 wordt slechts een enkele maal de naam der moeder opgegeven. Later integendeel is het niet noemen van deze eene zeldzaamheid. Ik vermoed dat het eerste het gevolg was van de gewoonte in den ouden tijd, om de kinderen zoo spoedig mogelijk, na hunne intrede in de wereld, te laten doopen, zoodat de moeder bij de plechtigheid niet tegenwoordig was. Men zal dan alleen de namen der aanwezigen (vader en getuigen) opgeteekend hebben.

Soms schijnt de predikant, of wie anders de inschrijving in het doopboek deed, wat gehaast te zijn geweest, of werden door hem niet de noodige aanwijzingen gevraagd. Eenmaal vind ik de plaats opengelaten, waar de naam van het kind staan moest en op eene andere plaats staat alleen *Abraham,* kind van . . . . . het overige is in de pen gebleven.

Behalve de vijf doopboeken is er ook nog een *Inventaris* der registers van geboorte en huwelijk, volgens besluit van den prefect van 10 Dec. 1810, door de bedienaars van den godsdienst der Ned. Herv. Gemeente te Goes, overgelegd ter Mairie van dezelve stad. Deze authentieke inventaris, door den toenmaligen predikant C. Colmschote, als zijnde praeses geteekend, houdt niet anders in dan eene nauwkeurige vermelding van in de doopboeken uitgeschrapte woorden, doorhalingen, verkladding, zooals die op de aangewezen bladzijden gevonden worden.

Dan is er ook nog een register van gedoopten in 1812, conform het doopboek, door de bedienaars van den godsdienst, *voor eigen liefhebberij* aangelegd en der Mairie aangeboden 10 Jan. 1813 bij een schrijven geteekend: G. Blaaubeen.

R. Catholieke gemeente.

Twee Doopboeken, vrij verward en onvolledig over de jaren 1665 tot 1810.

In het *eerste* vindt men eerst de gedoopten van 1665 tot 1700; dan een register van gehuwden van 1665 tot 1705, vervolgens de gedoopten van 1705 tot 1714. Hetzelfde boek bevat ook eene lijst van de *Anniversaria* van 1677 tot 1709 en eindelijk een register van overledenen van 1665 tot 1675.

Het *tweede* boek heeft tot opschrift: *Liber Baptismatis pastoratus civitatis Goesanae,* beginnende met 1714. In dat zelfde boek vindt men ook een *Liber Conjugatorum* van 1715 tot 1810 en eene lijst van overledenen, maar de aanteekeningen van 1675 tot 1721 ontbreken.

Als bijzonderheden in deze doopboeken teeken ik aan: 1° dat in 1739 hier een pastoor werd aangesteld, nadat gedurende een jaar hier geen pastoor geweest was en dat, daar deze toen de eenige in het eiland was, ook van het platteland kinderen herwaarts werden gebracht om gedoopt te worden, die dan ook hier werden ingeschreven; 2° dat in 1810 drie gereformeerden, vroeger in hunne kerk gedoopt, bij hun overgang tot het catholicisme, andermaal gedoopt werden; 3° met betrekking tot de Anniversaria, dat daarin wordt opgegeven, door wie de jaargetijden gefundeerd zijn, welke sommen daarvoor werden geofferd. Men vindt daarin ook den oorsprong van landbezit door de kerk verkregen. De jaargetijden waren allen door de belanghebbenden zelven bepaald, behalve een, dat door den kerkmeester werd geordonneerd voor een bijzonderen weldoener der gemeente.

Waalsche gemeente.

Van deze is maar één doopboek, dat slechts de jaren 1734 tot 1810 bevat.

Als men in aanmerking neemt dat de Waalsche gemeente hier reeds in 1661 gevestigd werd, is het zeker vreemd, dat geenerlei aanteekening der gedoopten in die gemeente vóór 1734 wordt gevonden.

Van de *Doopsgezinde* gemeente is een aanteekenboek, dat kennelijk de copie is van oudere bescheiden, waarin de geboorte van gemeenteleden wordt vermeld.

Eene *Luthersche* gemeente is hier ter stede nooit geweest. Toch waren er vele Lutherschen hier en in de omstreken. Zij lieten hunne kinderen in de Hervormde kerk doopen.

Op deze onderscheiden registers is voor eenige jaren een alphabetisch register gemaakt, dat veel gemak oplevert, maar dat niet altijd nauwkeurig is in de vermelding der namen, terwijl ook enkele daarin vergeten zijn.

II.

Trouwboeken.

Registers van personen in de *Hervormde kerk* te Goes getrouwd of alleen ondertrouwd.

I. loopende van 1593 tot 1625.
II. » » 1626 » Februari 1665.
III. » » Febr. 1665 tot Dec. 1755.
IV. » » 1756 tot 1810.

In N° 1 lezen wij op het schutblad: «20 Mei 1601 «Is goetgevonden bij de broeders des kerkeraets, dat «men niemant dergenen. die bij ons ofte elders onder«trout sijn, getuigenis geven zal om tot bewijzing van «hun houwelijck gevordert te worden, voor dat de «drye geboden sullen gegaen sijn».

En een weinig lager:

«15 Aug. 1610. Is bij de Ed. magistraet van der «Goes verordonneert, dat men geen weduwenaar, ofte «weduwe, kinderen hebbende, ondertrouwen sal, voor «dat sij sullen bewesen hebben, met acte van de wees«camer, dat sij wettelijk van hunne kinderen gescheyden «sijn».

Tot aan het jaar 1614 is wel altijd de datum van den trouwdag bij den ondertrouw aangeteekend, maar hier of daar in een hoek en soms zeer onduidelijk. Van dat jaar af heeft men volgehouden, de inschrijvingen van ondertrouw zoo te doen, dat *in margine* de datum van het trouwen, duidelijk kon worden gesteld.

Achter in dit 1e boek vindt men eene *Memorie van de Absenten.* Zij werden onderscheiden in absenten *uit de consistorie* en *uit de kerk.* Vermoedelijk waren dit de leden van den kerkeraad, die bij ondertrouwen of huwelijksvoltrekking afwezig bleven. Er schijnt op die absentie eene boete bestaan te hebben, althans ik vind aangeteekend, dat door een lid van den kerkeraad *een halve schellynck* werd betaald. Of de zaak in onbruik geraakt is, dan wel of men de aanteekening spoedig naliet, is mij onbekend, maar de zoogenaamde memorie loopt slechts over 1616 en een gedeelte van 1617.

Registers van gehuwden in de *R. C. kerk.*

I. loopende van 1665 tot 1713.
II. » » 1714 » 1810.

De pastoors der R. C. gemeente alhier bedienden zich van één boek voor de onderscheidene aanteekeningen van doop, huwelijk en begrafenis.

In het midden van het 1ste boek vindt men: *Matrimonio juncti,* 1665, enz.

In het 2e *Liber Conjugatorum* 1715, enz.

Register van de *Waalsche Gemeente.*
Registre des mariages 1734—1810.

In 1655 werd hier de eerste waalsche predikant beroepen en in het volgende jaar was de gemeente gevestigd. Bedrieg ik mij niet, dan is het archief dier gemeente, met uitzondering van bovengenoemd register, bij de opheffing naar Leiden overgebracht. Het is mij nog niet bekend of daarbij ook nog aanteekeningen van ondertrouw of trouwen worden gevonden.

Doopsgezinde gemeente.

Van deze zijn geene registers aanwezig. Er is alleen een boek van geringen omvang, waarin vooraan gevonden wordt een *Extract* uit de notulen van burg. en schepp. van Goes, dd. 27 Nov. 1703, waaruit blijkt, dat bij resolutie van de staten van Zeeland van 22 Nov. van dat jaar, aan de doopsgezinden werd toegestaan, die van hunne gezindheid in ondertrouw op te nemen en vervolgens in den huwelijken staat te bevestigen, *mits zich regulerende naar de beschreven rechten en politieke ordonnantien* en daarvan aanteekening houdende. De doopsgezinden waren daarmede zeer ingenomen, zooals uit de stadsnotulen van 25 Dec. 1703 blijkt, daar de opzieners der Mennoniete gemeente haar Ed. Agtb. hierover hooglijk hebben bedankt ende uit eene sonderlinge affectie geschonken aan het weeshuis deser stede, een liberale gifte van twintig silveren ducatons. Het blijkt echter niet, dat van deze vergunning gebruik gemaakt, of aanteekeningen gehouden werden. Geen enkele ondertrouw- of huwelijksacte komt in het bewuste boek voor. Alleen vindt men daarin twee lijsten van gemeenteleden, bij wier namen de datum hunner geboorte geschreven staat. Men vindt daarop geborenen in 1689 en ook in 1809. De andere lijst geeft een staat van de gemeente, zooals die zich bevond in 1796, met aanteekening van den datum van overlijden van enkelen. Ook worden de geboorte der kinderen van eenige familiën opgegeven, waarbij alleen de namen der vaders genoemd zijn.

Stedelijke registers van ondertrouw en huwelijk.

Zij zijn *drie* in getal.

I loopende van 1635 tot 1669.
II » » 1670 » 1760.
III » » 1761 » 1813.

In I vindt men allereerst de ordonnantie, die de aanleiding aangeeft van het ondertrouwen en trouwen ten raadhuize (27 Maart 1635). Daarin wordt gezegd: «dat sommigen onder pretext dat sij swarigheyt maeken zich in het houwelijck te laten bevestigen in de kerk der gereformeerde religie, zich laten trouwen buiten de stadt, soo sij seggen, en er niet sonder reden aan getwijfelt wordt of deselve wettichlijk sijn getrout; dat ook sommigen zich laten trouwen sonder voorgaande proclamatien ofte immers publieckelijk; weshalve Bailliu, Burg. en Schepp. geordonneert en gestatueert hebben, dat voortaen alle degenen, soowel die van Mennonitische gezindheid als anderen, binnen de jurisdictie deser stadt, die difficulteren mogten zich in de consistorie en in de kerk van de gereformeerde religie te laten ondertrouwen en trouwen, gehouden sullen wesen zich te presenteren voor de heeren van de Magistraat en aldaer versoecken, dat hunne drie geboden van het stadhuis worden gegeven, expresselijk verbiedende zich te laten trouwen, hetzij in de stadt ofte daerbuyten op de boete bepaelt in de ordonnantie van 1687. Na proclamatie en sedert getrout sijnde, sullen sij daervan attestatie overleggen aan de heeren van de magistraet, voor en aleer zij met elkander kunnen in huishouding treden of converseren, op poene van daervoor arbitralijck gecorrigeert te worden in conformiteyt van de voorsz. placcaeten».

Daarna volgen de formulieren bij ondertrouw en trouwen te gebruiken.

Formulieren van den ondertrouw.

Eerst te vragen naer de namen:

Oft zij malcanderen niet en bestaen van bloede ofte swagerschap, ende hoe naer;

Item, ofte zij vrij zijn van voorgaende trouw beloften.

Wie de presenten sijn. Soo de ouders present sijn te vragen of sij consenteren int houwelijck, soo niet te vragen de redenen van hare absentie en of sij int houwelijck consenteren.

Soo de ouders overleden sijn te vragen naer de naetsten bloetverwanten ende oft zij int houwelijck consenteren.

Af te leggen belofte.

Ick N. N. belove dat ick naer dat de houwelijksche proclamatien behoorlijck sullen gedaen wesen, sonder eenige beletsel, mij met N. N. hier tegenwoordich sal laten bevestigen in den houwelijcken staet.

Salaris

voor den officier	£	0,2,6.
voor de Schepenen		0,5,0.
voor den Secretaris		0,3,4.
voor de boden		0,2,6.
	£	0,13,4.

Fit vice versa van den Bruydegom totten Bruyt ende van de Bruyt totten Bruydegom.

Formulier van het bevestigen in den houwelijcken staet.

Te vragen naer hare respective namen. Daernaer over te leggen attestatie, dat sij sijn ondertrout en hare proclamatien onverhindert behoorlijck gedaen. Te vragen of sij dyenvolgens begeeren in den houwelijcken staat bevestigt te worden.

Forme van bevestiging.

Hier werden aan B. en B. woordelijk dezelfde vragen gedaan, die in het kerkelijk formulier, dat nog in de Herv. kerk in gebruik is, gedaan worden. Alleen zijn in den aanvang de woorden: «*voor sijne heilige gemeente*» vervangen door «*voor de justitie*» en aan het einde wordt in plaats van: «*naar uitwijsen des H. Evangelie*», gelezen: «*naer uitwijsen der goddelijcke ende wereldlijcke rechter*».

Daarop sij malcanderen de rechterhand gevende wert gesegt:

«Hiertoe wil Godt Almachtig sijnen segen verleenen».

Later werd dezelfde wensch, die in het kerkelijk formulier voorkomt, ook hierin opgenomen.

Ende daernaer geluck te wenschen.

Salaris

Voor den officier	L	0,6,8
Voor de Schepenen		0,15,0
Voor de Secretarissen		0,3,4
Voor de armen		0,11,8
Voor de acte		0,3,4
Voor de stadsboden		0,5,0
	L	2,5,0

Het boek I begint met eene huwelijksacte van 27 Maart 1635, maar bevat ook aanteekeningen van ondertrouw tot 1669.

II. Het tweede deel van het register is begonnen met eene huwelijksacte van 4 Nov. 1660. Er is daarin veel doorgehaald en veranderd, dat wel eenigen twijfel geeft omtrent de nauwkeurigheid van het voorgeslacht. In die dagen werd ook wel eens wat vergeten. Althans ik vind, dat in Januari 1729, een jonkman uit Goes, die te Oosterhout in ondertrouw opgenomen was, verzocht de geboden ook hier te laten gaan. Men had dit verzoek vergeten en het eerste gebod was niet op den bepaalden tijd afgekondigd. Er werd echter een middel op gevonden, door het latere verzoek toe te staan, dat het eerste en tweede gebod op denzelfden dag zou worden afgekondigd.

Eerst in 1725 begon men in de huwelijksacte te vermelden, dat de geboden afgekondigd waren «*uitwijsende aanteykening daervan aen de andere sijde van dit boek*». Doch ook deze bijvoeging werd wel eens vergeten.

Of het gemaks- of zuinigheidshalve was, durf ik niet beslissen, maar dit boek is van twee zijden begonnen. Aan de andere vindt men de aanteekeningen van ondertrouw beginnende met 10 April 1670.

Beide gedeelten van het register loopen door tot 1760.

Voor de huwelijksacten vindt men daarvan een alphabetische naamlijst.

Als eene bijzonderheid voeg ik hier nog bij, dat twee personen van den R. C. godsdienst, op een der naburige dorpen door den gereformeerden kerkeraad in ondertrouw werden opgenomen en dat daarvan door den predikant dier gemeente een bewijs afgegeven werd.

III. Het derde deel van het Register, van 1761 tot 1810, is eenigszins ordelijker ingericht dan de vorige. Tot aan 1766 werd op het eene blad de ondertrouw, op het andere daartegenover de huwelijksvoltrekking aangeteekend. Later werd deze laatste onder den ondertrouw gesteld.

De tarieven der kosten waren toen eenigszins verhoogd.

Ondertrouw op het stadhuis.

den Bailliu	*L* 0,2,6
Burgemeester	0,5,0
Schepenen	0,5,0
Secretaris	0,3,4
Boden	0,4,2
	L 1,6,0

Trouwen op het stadhuis.

Bailliu	*L* 0,6,8
Schepenen	0,15,0
Secretaris	0.6,8
Boden	0,10,0
Armen	0,11,8
	L 2,10,0

De ondertrouw kon toen ook aan huis geschieden. Men betaalde dan:

2 heeren Schepenen	*L* 2,6,8
Secretarissen	1,3,4
Boden	0,10,0
	L 4,0,0

Hoe men ook uit het kerkelijk trouwen voor de kerk munt wist te slaan, blijkt daaruit, dat sedert 1666 eene boete betaald worden moest, door degenen, die, als zij trouwen zouden, te laat in de kerk kwamen; later werd ook van hen, wier huwelijk elders voltrokken was, extra betaling gevorderd. In 1680 werd eene ordonnantie uitgevaardigd op het begraven, luiden over dooden, enz., waarin ook werd opgenomen: ***Op het trouwen buyten de stat en de tijt van trouwen in de kercke.*** Deze bepaling was: «dat voortaen over het «trouwen buyten de stat indifferentelijck ten behoeve «van de kerke betaelt sal moeten worden twee ponden «en tien schell. Vls.

«Alsoo door het te laet en ontijdigh aencomen van «de Bruidegom en de Bruyt seer ergerlijcke abuysen «werden begaen tot verhinderinge van den publijcken «Godtsdienst, mitsgaders diversie van devotie, is goet«gevonden daertegens mede met het stellen van eenige «boeten soo veel mogelijck te voorsien, vervolgens te «ordonneren: Dat soo Bruydegom en Bruyt naer desen «sullen moeten in de kerck wesen, voor 't quartier «slagh naer 't tweede geluyt, op de verbeurte van tien «schellingen of voor 't half uer naer tweede geluyt op «de boete van twintigh schellingen ider, soo Bruydegom «als Bruyt te verbeuren indifferentelijck en sonder «onderscheyt van morgen ofte avont predicatien.

«Ende sullen degenen die 't haren huyze sullen werden «ondertrout in 't voornoemde geval gehouden sijn te «betalen dobbel gelt naer advenant».

Het is wel eenigszins vreemd, dat deze ordonnantie niet in de trouw- wel in de begrafenisboeken is opgenomen, maar daar deze laatste eigenlijk rekeningboeken van de kerk zijn en de kerk deze inkomsten trok, heeft men die bij de bepalingen op het begraven gevoegd (Zie verder bij de Begrafenisboeken).

Ook op de registers der huwelijken is in lateren tijd een alphabetisch register gemaakt, maar waarvan de volledigheid en nauwkeurigheid evenzeer te wenschen overlaat.

III.

Begrafenisboeken.

Register der begravenen in de Hervormde (St. Magdalena) kerk of op het aanliggende kerkhof.

Onder de benaming van *Begrafenisboeken* worden in ons archief een achttal folianten gevonden, die als registers van de gestorvenen moeten gelden, maar verre van nauwkeurig zijn, omdat men er meermalen vergeefs de bevestiging in zoekt van aanteekeningen in familiepapieren en elders voorkomende omtrent personen, die hier gestorven zijn. Eigenlijk zijn het rekeningboeken van kerkmeesters der Herv. Kerk, waarin wel in de eerste plaats de ***ontvangsten*** voor ***graven*** en ***begraven*** worden vermeld, maar waarin ook andere ontvangsten zijn opgenomen, terwijl de uitgaven allen betrekking hebben op het gewone onderhoud van het kerkgebouw, het salaris der beambten, enz. Er is dan ook weinig zorg aan de opgave der namen van de begravenen besteed. Nu en dan worden zij slechts met vermelding van hunne in de maatschappij vervulde betrekkingen, zonder doopnamen, aangeduid, terwijl de datum van het overlijden geheel niet vermeld wordt.

I Coops van 1580 tot 1680.
II » » 1680 » 1729.

III Coops van 1730 » 1752.
IV » » 1753 » 1770.
V » » 1771 » 1785.
VI » » 1786 » 1800.
VII » » 1800 » 1810.
VIII is eene copie van de rekening over 1797 en 1798.

In de eerste hier voorkomende rekening door kerkmeesters gedaan over het jaar 1580 draagt Hoofds. I het opschrift: *Ontfanck van Sepulturen.* Daarin worden slechts *elf* begrafenissen vermeld, zonder aanwijzing van datum en bij sommigen, vreemd genoeg, zonder opgave van het ontvangen bedrag. Hoofdstuk II geeft den ontvangst op voor verkocht Silver en van zekere renten, waarop dan onmiddellijk de uitgaven ten dienste van het kerkgebouw volgen.

Op deze eerste rekening volgen Ordonnantiën van Burg. en Schep., waarin de werkzaamheden der kerkelijke beambten omschreven, maar ook tarieven voor begrafenissen vast gesteld worden.

In de 2ᵉ rekening over 1581 staat wel het opschrift: *Eerst van de sepulturen binnen dese kerke,* maar er komt geen enkele sepulture voor. Dan volgt de ontvang van doodschulden, waarin meer nauwkeurig de namen zijn opgegeven. In de rekening over 1583 vindt men allereerst den *ontfanck voor de kerckelijken* der daarbij genoemde personen. In deze en in enkele volgende rekeningen gaan, bij uitzondering, andere ontvangsten aan die van het begraven vooraf.

In de rekening over 1666 komt voor het eerst voor: *Andere Ontfanck van Wapenen en Blazoenen, de opschrijvinge en de liste daarvan gemaakt bij die Ed. Heeren van Magistraat den 12 Mey 1666, daervan maer is comen te ontfangen als volght, vermits eenige personen sijn van onvermogen en anderen de geslachten uytgestorven.*

Men schijnt er toen voor het eerst aan gedacht te hebben, dat hangen van wapens in de kerk, die er toen reeds velen schenen te zijn, voor de kerk productief te maken, maar verwijderde toch de wapens niet, waarvan niets te halen was, zooals uit de *Memorieposten* blijkt. Uit latere aanteekeningen ziet men, dat die weelde meer en meer toenam. Somwijlen vindt men de wapens nauwkeurig omschreven met opgave van het aantal der *quartieren.* Slechts één wapenbord is bewaard gebleven (van de familie Odde); het wordt nu in de Oudheidkamer op het raadhuis bewaard.

Bij de eerste optelling en beschrijving in 1666 was men zeker niet nauwkeurig te werk gegaan, althans in de rekening over 1668 wordt gezegd, dat *abusivelijk zekere wapens over het hoofd zijn gezien,* die dan vervolgens worden opgegeven en voor *memorie* worden uitgetrokken, met bijvoeging, dat dit geschiedde: *om te sijnder tijd daervan sooveel te consequeren als doenlijck sal wesen.* In de rekening over 1669 komen dan weder memorieposten voor van wapens, die *voor het maecken van dese ordonnantie al in de kerke gehangen hebben, die maar ½ part vant recht er op gestelt geven moeten».*

In de rekening over 1666 komt te midden der ontvangsten voor begraven, enz., onverwacht voor het eerst een *anderen ontfanck* voor en wel *van degenen, die te late in kercke komen als zij trouwen.* In deze eerste aanteekening daarvan komen drie verschillende boeten voor, twee van *L* 0,10 en eene van *L* 1.

Later scheen men beter op den tijd te passen en is het meestal: *Memorie* (1).

In deze rekening worden nog voor het eerst verantwoord, de ontvangsten voor *incoop van graven en huere van kerckapelle.* Men schijnt toen gesplitst te hebben tot vermeerdering van inkomsten en had in volgende tijden ook nog afzonderlijke hoofdstukken: *voor het begraven na de gezette uren; voor het begraven bij nachte; voor het luiden over de dooden* en *voor het gebruik van de berrie.* Na 1673 is er ook nog een: *van betaalde rechten voor lijken van hier gestorvenen, maar elders begraven.*

Ik maak hiervan met opzet gewag, omdat meermalen in een hoofdstuk bijv. *van den ontvangst voor de berrie,* namen voorkomen, die in andere niet gevonden worden.

II. Het tweede boek heeft tot opschrift: *'t Boek van de kerkelijke begravinge, beginnende met den jare 1680.* Allereerst vindt men daarin eene ordonnantie van Burg. en Schep., vastgesteld 30 Nov. 1680, gaande *over eenige saken, dependerende van de kerke derselve stat, namentlijck luyden over de dooden, tijt en ure van begravinge, openen van graven, hangen van wapens en blasoenen, enz.* In den aanhef van deze Ordonn. wordt gewezen:

«Op 't verloop en den geringen toestant van de «kerkelijke finantien». Die toestand was, zoo wordt er gezegd, «aan de sware werken en reparatien boven «den ordinaren, aan extraordinare schattingen en last «van tractementen, waardoor men genoegsaem tot eene «onmogelijckheyt gebracht was, om langer te connen «subsisteeren».

Als op een andere considerans werd ook gewezen op «de groote abuysen, excessen en onordentheden «die bij gebrek van noodige voorsieninghe, bijsonder«lijck in en omtrent den tijt, voor 't begraven der «dooden, bij alle staatspersonen zijn ende nogh daege«lijks werden gepleeght». Op grond van een en ander rustte het besluit eenige tijdelijke belastingen te stellen op zaken van de kerk dependerende «ende anderen «tot hyertoe belast sijnde een weynigh te verhoogen».

(1) Zie het daaromtrent aangeteekende bij de *trouwboeken.*

Uit de vele bepalingen, bij deze ordonn. gemaakt, teeken ik alleen nog aan, dat bij de boete, die gesteld was, als het lijk te laat in de kerk kwam (gebracht werd) gevoegd werd, dat die boete moest worden betaald: «alvorens de doode in de kerck of kerckhof sal «mogen worden geadmitteerd». Voorts dat, «ten respecte «van de vermogenden kerck en kerckhof langer open «mochten blijven dan ten respecte van de armen ende Godshuysen; dat eene begrafenis bij nacht van een bejaard persoon met honderd caroli guldens moest worden betaald, van een die beneden de vijftien jaren oud was vijftig en voor een kind vijf en twintig gulden; dat het gebruik van de berrie duurder was, als de overledene begraven werd in een wagenschotte kist, dan wanneer de kist van vurenhout was; en eindelijk dat, voor ieder wapen of blasoen, dat in het koor werd opgehangen betaald moest worden 4 *L* en zoo het «in eene casse» hing 8 *L*., «daerboven noch voor yder «quartier buyten 't principael blasoen 10 schellingen».

Het schijnt dat alle deze bijzondere inkomsten nog niet voldoende waren voor de behoeften der kerk. Althans in 1700 werd door Burg. en Schep. bepaald, dat eene belasting zou worden geheven van de stoelen in de Groote en in de Kleine kerk, waarvan nu geregeld ieder jaar in het begrafenisboek de rekening voorkomt.

III. Het derde boek heeft niets bijzonders.

IV. In het vierde boek wordt de Ordonnantie van 1680 nog eens opgenomen, met de bijvoeging dat die 23 Oct. 1700 op nieuw bevestigd was, doch met verhooging van sommige betalingen voor de gegoeden. Die tot f 3000 gegoed waren en op 't kerkhof werden begraven moesten betalen 2 *L*, vroeger was dit 8 Sch. 4 gr.

In dit boek wordt ook medegedeeld een Extract uit het testament van zekeren Ph. Coomans, die een legaat aan de kerk maakte van *L* 233,6,8 om daaruit ten eeuwigen dage de hem aankomende graven in de kerk te onderhouden. Bij gebreke daarin kwam het legaat aan de kerk van Wemeldingen.

Het boek maakt ook nog melding van onderscheiden geldleeningen door kerkmeesters aangegaan. Maar hoe weinig dit middel tot genezing van de kranke kerkefondsen toebracht kan daaruit blijken, dat men sedert 1768 steeds leende, en toch aan het einde van 1770 de rekening sloot met een kwaad slot van *L* 195,15,4.

V. In het vijfde boek komt weder eene erfmaking voor van Burgemeester Lopse tot het onderhoud van drie daarop aangewezen graven. Na den dood bleek, dat hij zich vergist had in het nommer van een der graven. De zaak werd echter vrij gemakkelijk in orde gebracht. Kerkmeesters kwamen met regenten van het weeshuis, waaraan het legaat vervallen moest, bij niet nakomen der testamentaire bepaling, overeen en het werd door de erfgenamen van den overledenen bevestigd, dat de erflater zich vergist had en Burg. en Schep. keurden zulks goed.

VI. Boek zes levert de volgende bijzonderheden. In 1786 gaf de pastoor aan de Herv. Kerk twee Rijksdaalders, hem door iemand ter hand gesteld, zonder aan den rendant van rekening de oorzaak daarvan medetedeelen.

In 1799 gelastte de Stedelijke Raad, dat de koster jaarlijks eene recognitie van f 20 aan de kerk zou betalen, waarschijnlijk wel om zoo doende op zijn tractement te bezuinigen. Reeds in de eerstvolgende rekening, over 1800, leest men dat de titularis die recognitie niet betaald had en dat die moest ingevorderd worden.

VII. Dit boek is alleen een register der dooden. De ontvangsten voor het begraven werden van toen af in de gewone kerkerekeningen verantwoord.

B. *Registers der Roomsch Cath. Kerk.*

De registers der gestorvene leden dezer gemeente zijn mede zeer onvolledig. In een klein kwartoboek, dat wij boven reeds als register der gedoopten beschreven hebben, komt achteraan een register der dooden van 1665 tot 1675 met het opschrift: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur.* Het aantal der overledenen is niet groot. De gemeente was toen ook betrekkelijk zeer klein, wat ook bevestigd wordt, door eene aanteekening in 1675, *niet een ratione potens gestorven*, waaruit blijkt dat alleen zij vermeld werden die de H. Sacramenten ontvangen hadden.

Omtrent de *Anniversaria* in dit boek opgegeven, hebben wij reeds een en ander bij de beschrijving der Doopboeken medegedeeld.

In het *tweede* aanwezige boek beginnen de aanteekeningen eerst met 1724. Het wordt daar ook uitdrukkelijk gezegd, dat die van 1685 af ontbreken.

Daar de Roomsch C. ook op het kerkhof der Hervormden begraven werden, zou men meenen dat van hunne begrafenis melding mocht zijn gemaakt in de grafboeken der Herv. Kerk. Dit is echter slechts met enkelen het geval. Vele nasporingen zijn dien ten gevolge vruchteloos.

Goes, DR. S. PICCARDT.

Kwartieren van Mr. François Constantijn Druyvesteyn.

Mr. Aernout Druyvesteyn, geb. te Haarlem 6 Febr. 1641, st. te Haarlem 14 Aug. 1698, secretaris, vroedschap, schepen en burgemeester te Haarlem, gecomitteerde raad, id. ter admiraliteit, id. ter vergadering der staten generaal, kerkmeester, kapitein der schutterij, artilleriemeester, kolonel, tr. (1°) te .... 14 Aug. 1668, Maria Wouters, geb. .... April 1640.

Mr. Diederik Dickx, geb. in 1650, st. te .... 22 Sept. 1719, schepen en burgemeester te Haarlem, hoogheemraad van Rhijnland, gecommitteerde in de staten-generaal en hoogbaljuw van Kennemerland, tr. 1° te Haarlem 21 November 1680 Catharina de Neufville, geb. in 1657 st. te .... 6 October 1683.

Herman Gerlings of Geerlings, geb. te Haarlem st. 10 Sept. 1667, regent van het weeshuis te Haarlem, tr. te Haarlem 13 Mei 1659, Christina Guldewagen, geb. te... st. in 1688.

Adriaan Schas, heer van Sandhorst, geb. 5 Juni 1634 tr. 17 Juni 1654 Cornelia van Nierop.

Mr. François Druyvesteyn, geb. te Haarlem in Dec. 1672, st. te Haarlem 16 Jan. 1704, raad in de vroedschap te Haarlem, commissaris in de kleine bank van Justitie en schepen, tr. te .... 23 April 1702 Maria Dickx, geb. te .... 14 Oct. 1681, st. te .... 15 Mei 1727.

Mr. Herman Gerlings, geb. 25 Juni 1666 te Haarlem, st. te Haarlem 6 Dec. 1716, raad en schepen, bewindhebber van de O. I. compagnie, weesmeester, kerkmeester en regent van het weeshuis te Haarlem, tr. te Haarlem 1 Aug. 1690 Henriette Schas, geb. te .... 24 Mei 1661, st. te Haarlem 10 begraven 16 April 1740.

Mr. François Aernout Druyvesteyn, geb. te Haarlem 8 July 1703, st. te 's-Gravenhage 25 November 1748, schepen te Haarlem, commissaris van de kleine bank van Justitie, vroedschap, hoogheemraad van Rhijnland, kapitein der schutterij, commissaris ter dagvaart, kerkmeester, weesmeester, thesaurier en gecommitteerde raad, tr. te Haarlem 23 Mei 1728.

Henrietta Jacoba Gerlings, geb. te Haarlem 27 Febr. 1704, st. te Haarlem 12 Mei 1751, regentesse van het oude mannenhuis te Haarlem.

Mr. François Constantijn Druyvesteyn, geb. te Haarlem 17 Nov. 1729, st. te Leiden 1 April 1767, secretaris, schepen en raad te Haarlem, tr. 1° te Leiden 21 Nov. 1751 Albertina Elisabeth baronnes du Tour, geb. 25 Febr. 1733, st. 9 Febr. 1752, dochter van Joost of Justin? en van Elisabeth van Assendelft, tr. 2° te Leiden 23 Mei 1753 Cornelia Anna van Royen, geb. te Leiden 24 Dec. 1733, st. te Haarlem 3 Dec. 1759, dochter van Mr. David en van Catharina of Cornelia van den Bergh, tr. 3° te Alkmaar 31 Oct. 1762 Jkvr. Maria van Foreest, vrouwe van Haringcarspel, Oud-Carspel en in Coedijk, geb. 11 Nov. 1730, st. 10 Dec. 1781, dochter van Jonker Nanning en van Jacoba de Vries.

NAMEN.	DATUM VAN GEBOORTE.	DATUM VAN AANSTELLING TOT				
		2^en Luitenant.	1^en Luitenant.	Kapitein.	Majoor.	Lt. Kolonel.
Theodorus Brunsveld van Hulten	31 Oct. 1779	18 Mei 1799	——	1 Juli 1802	19 Aug. 1817	26 Aug. 1824
Dirk Maaldrink	14 Sept. 1779	id.	10 Maart 1800	12 Juli 1811	——	——
Frederik Joseph Beckman	10 Feb. 1775	id.	20 Jan. 1804	id.	——	——
Pieter Jan Jacob Rauwenhoff	30 Mei 1778	id.	id.	8 Aug. 1808	17 Oct. 1818	——
Gerardus Wilhelmus Masseur	26 Dec. 1779	5 Dec. 1800	27 Juni 1802	31 Aug. 1812	9 Nov. 1832	——
Jan David van Schelle	Mei 1782	10 Aug. 1802	10 Maart 1804	12 Juli 1811	——	——
Johannes Coenradus Ninaber	1 Dec. 1779	id.	20 Juli 1804	8 Aug. 1808	22 Juli 1822	11 Maart 1825
Gerrit Pieter Versteegh	27 Dec. 1784	id.	id.	id.	25 Apr. 1821	21 Juli 1828
Jan David Pasteur	7 Nov. 1783	id.	14 Sept. 1804	id.	3 Sept. 1823	——
Paulus Statius Reinier van Hooff	14 April 1786	id.	8 Aug. 1808	1 Juli 1811	16 Maart 1814	13 Juni 1815
Pieter Jacobus Ackermans	23 Jan. 1782	id.	id.	id.	26 Aug. 1824	16 Aug. 1829
Harmanus Oortwijn	25 Oct. 1782	id.	id.	id.	11 Maart 1825	id.
Johannes Hemmes	28 Maart 1783	id.	id.	id.	——	——
Jacobus Cornelis van de Polder	13 Juli 1785	20 Juli 1804	id.	id.	11 Maart 1825	13 Maart 1832
Dirk Bos	15 Oct. 1785	id.	id.	id.	29 Maart 1825	id.
Henricus Engelen	18 Dec. 1783	id.	id.	id.	21 Juli 1828	17 Sept. 1836
Eiso Bergsma	20 Maart 1786	id.	id.	id.	16 Aug. 1829	——
Jhr. JacobMarius van der Wijck	30 Juli 1786	id.	id.	id.	id.	2 Feb. 1833
Christiaan Dirk Vaillant	11 Dec. 1784	id.	id.	10 Sept. 1816	——	——
D. J. L. Cornabé		id.	id.	8 Nov. 1809	——	——
S. M. Meynhardt		25 April 1806	id.	1 Juli 1811	——	——
Michael Witsenborg	9 Oct. 1786	id.	id.	id.	16 Aug. 1829	11 Dec. 1837
Johan Bartholdi Sandifort		id.	id.	——	——	——
François Joseph de Moor	1789	22 Jan. 1808	1 Maart 1810	10 Dec. 1811	——	——
Jan H. Erzey	28 Oct. 1780	21 Maart 1808	30 Dec. 1809	13 Mei 1814	10 Juli 1830	——
Frans David Cochius	3 Dec. 1787	8 Aug. 1808	11 Dec. 1810	1 Juli 1811	——	——
Charles Guillaume Antoine Laurillard dit Fallot	10 Febr. 1787	id.	——	id.	——	——
Johan Pieter van Woensel	22 Apr. 1789	id.	——	id.	——	——
Alexander Antony Lesturgeon	11 Mei 1788	id.	21 Sept. 1810	id.	——	——
Aart Kool	27 Mei 1787	id.	id.	id.	16 Aug. 1829	10 Nov. 1838
Carel Frederik Gey van Pittius	18 Mei 1790	id.	16 Maart 1811	id.	id.	id.
Joannes Allatus Anemaet	16 Mei 1791	id.	id.	id.	——	——
Jean Pierre Pirard	1789	——	——	1 Oct. 1811	——	——
Hermannus Johannes Abbring	28 Dec. 1787	8 Aug. 1808	——	8 Feb. 1815	——	——
Jhr. Johan Krayenhoff	29 Oct. 1790	id.	23 Feb. 1814	19 Aug. 1817	9 Nov. 1832	2 Mei 1842
Thomas Boswel	1776	1809	16 Maart 1814	id.	——	——
Jean Henry Ferdinand de Veye de Burine	10 Aug. 1790	8 April 1811	12 Nov. 1812	18 Oct. 1817	——	——
Louis Joseph Felix du Bois	23 Apr. 1787	4 Juni 1811	——	18 Dec. 1811	——	——
Albert Joseph Goblet	26 Mei 1790	1 Oct. 1811	1 Juli 1813	1 Jan. 1814	——	——
Jean Mahieux	29 Maart 1791	1 Oct. 1812	17 Juni 1813	19 Aug. 1817	——	——
Carolus Cornelis Mascheck	1793		9 Dec. 1813	id.	——	——
Jhr. Joannes Baptista Robertus de Bellefroid.	8 Juni 1793	1 Dec. 1812	2 Feb. 1814	19 Dec. 1814	19 Feb. 1835	——
Anton Willem Hendrik de Man	18 Jan. 1793	7 Maart 1813	9 Dec. 1814	——	——	——
Willem Christiaan Brade	1792	24 Dec. 1813	9 Dec. 1814	17 Dec. 1817	——	——
Justinus Christiaan Biben	11 Oct. 1792	id.	id.	17 Oct. 1818	10 Nov. 1838	——
Cornelis Jacob van Asperen	7 Oct. 1787	2 Jan. 1814	id.	25 Juni 1819	——	——
Cornelis Alewijn	15 Aug. 1788	31 Jan. 1814	18 Aug. 1814	19 Aug. 1817	——	——
Sent Foppes Klynsma	9 Nov. 1790	2 Febr. 1814	19 Dec. 1814	3 Sept. 1823	2 Mei 1842	8 Feb. 1850

DATUM VAN AANSTELLING TOT			Datum en wijze waarop het Korps verlaten.	Aanmerkingen.
Kolonel.	Generaal Maj.	Lt. Generaal.		
——	——	——	Pensioen 24 Jan. 1845	met rang Kol., was sedert 17 Jan. 1836 non actief, overl. te Breda 5 Dec. 1853.
——	——	——	» 17 Nov. 1819	Overl. te Deventer 11 April 1827.
——	——	——	Overleden 30 Mei 1824	te Deventer.
——	——	——	Pensioen 27 Aug. 1823	Overl. te Ath 21 Maart 1836.
——	——	——	» 27 April 1840	Overl. te Arnhem 22 April 1860.
——	——	——	Naar O. Indië 5 Nov. 1814	te Deventer.
17 Sept. 1836	——	——	Pensioen 27 Oct. 1843	met rang Gen. Maj., overl. Vlissingen 21 Aug. 1848.
——	——	——	» 14 Oct. 1833	Overl. te Wageningen 2 Maart 1850.
——	——	——	Ontslagen 8 Oct. 1828	Overl. te Doesburg 24 Aug, 1835.
Sept. 1825	29 Juli 1831	26 Maart 1841	Pensioen Febr. 1857	Sedert 1841 lid Hoog Militair Gerechtshof, overl. te Spankeren 1 Maart 1865.
7 Dec. 1837	——	——	» 27 Oct. 1843	met rang Gen. Majoor. overl. te Middelburg 20 Maart 1856.
3 Jan. 1839	——	——	» 1 Nov. 1841	met rang Gen. Maj., overl. te Groningen 26 Sept. 1862.
——	——	——	» 27 April 1840	Overl. te Meppel 23 Jan. 1853.
28 Nov. 1840	6 Dec. 1844	——	» 13 Sept. 1849	Overl. te 's-Gravenhage 18 Mei 1864.
id.	——	——	» 8 Feb. 1850	met rang Gen. Maj., overl. 11 Feb. 1857.
——	——	——	» 13 Dec. 1840	Overl. te Breda 31 Oct. 1847.
——	——	——	Overleden 7 Jan. 1837	te Nijmegen.
28 Nov. 1840	——	——	Pensioen 8 Feb.. 1850	met rang Gen. Maj., overl. te Terheyden 3 Feb. 1868.
——	——	——	» 9 Maart 1838	» » majoor, overl. 22 Maart 1865.
——	——	——	vóór 1824	
——	——	—	Naar O. Indië 1815	Overl. te Weltevreden (Ned. Indië) 22 Juli 1826.
3 Nov. 1843	——	——	Pensioen 13 Sept. 1849	met rang Gen. Maj., overl. te Kampen 4 Nov. 1852.
——	——	——	Overgepl. Infanterie 1814	Overl. te Leuven 15 Aug. 1816.
——	——	——	Overgepl. Waterst. 30 Sept. 1817	
——	——	——	» Gen. Staf 10 Juli 1830	
——	——	——	» O. Indie 1 Dec. 1814	Overl. huize Vredenoord bij Rijswijk 1 Mei 1876 als gepen[d] Luit. Generaal.
——	——	——	Ontslagen 20 Nov. 1826	Overl. te Brussel 18 Sept. 1842.
——	——	——	Overl. 24 October 1827	te 's-Gravenhage.
——	——	——	Pensioen 22 Maart 1841	Overl. te Dalen 7 Maart 1860.
10 Mei 1849	——	——	» 8 Febr. 1850	» te Maastricht 6 Feb. 1862.
id.	28 Juni 1852	——	» 14 Nov. 1859	met rang Luit.Gen., overl. te Utrecht 24 Jan. 1866.
——	——	——	Overl. 13 Sept. 1824	te Brielle.
——	——	——	Eerv. ontsl. 11 Oct. 1817	
——	——	——	naar O. I. 1815	Overl. te Amsterdam 14 April 1874.
8 Febr. 1850	20 Aug. 1858	——	Pensioen 14 Nov. 1859	» » » 12 Juni 1867.
——	——	——	» 18 April 1820	
——	——	——	Overleden 6 Jan. 1826	te Curaçao.
——	——	——	Eervol ontsl. 11 Nov. 1816	
——	——	——	Desertie 16 Nov. 1830	Later Inspecteur der Genie en Minister van Buitenl. Zaken in België, overl. 5 Mei 1873.
——	——	——	Overleden 26 Juli 1829	
——	——	——	» 11 Mei 1819	
——	——	——	Pensioen 8 Jan. 1844	met rang Lt. Kol., overl. te Wiesbaden 1 Jan. 1872.
——	——	——	Overgepl. Gen. St. 12 Apr. 1816	Overl. te 's-Gravenhage 18 Oct, 1842, volg. K. B. van 18 Oct. 1823 A. W. H. Nolthenius de Man.
——	——	——	Eervol ontsl. 17 Maart 1819	
——	——	——	Pensioen 27 Juli 1846	met rang Lt. Kol., overl. te Arnhem 10 Juni 1865.
——	——	——	Ontslagen 21 Maart 1827	Overl. te Utrecht 3 Oct. 1863.
——	——	——	Eervol ontsl. Mei 1832	Later commiss. publieke werken te Amsterdam, aldaar overl. 22 Mei 1839.
——	——	——	Pensioen 16 April 1853	Rang Kol., 12 Mrt. 1873, overl. te Wolvega 4 Mrt. 1874.

NAMEN.	DATUM VAN GEBOORTE.	DATUM VAN AANSTELLING TOT				
		2en Luitenant.	1en Luitenant.	Kapitein.	Majoor.	Lt. Kolonel.
Cornelis Johannes Michiel van Kaps		16 Maart 1814	1 Dec. 1814	—	—	—
Isaac Paul Delprat	25 Nov. 1793	id.	9 Dec. 1814	17 Dec. 1817	17 Sept. 1836	3 Nov. 1843
Frederic Baud	26 Feb. 1795	id.	id.	—	—	—
Willem Brouwer		21 Maart 1814	—	—	—	—
Adriaan Carel Cambier	14 Jan. 1796	id.	6 Juni 1816	18 April 1820	—	—
Francois Henri de Veye de Burine	29 Oct. 1791	23 Maart 1814	19 Dec. 1814	18 April 1818	10 Nov. 1838	3 Nov. 1843
Philip Joseph Bertram Eckhardt		7 Mei 1814	1 Dec. 1814	—	—	—
Etienne de Kruyff	1791	id.	9 Dec. 1814	—	—	—
Petrus Willem Backerseest	17 Jan. 1794		id.	25 Jan. 1819	—	—
Jhr. Carel van der Wijck.	1 Feb. 1797	id.	5 Sept. 1815	—	—	—
Johan Abraham Anne Christiaan ridder van Rappard	27 Juli 1796	id.	6 Juni 1816	25 April 1821	28 Nov. 1840	18 Oct. 1847
Govert Witteveen Deketh	5 Feb. 1795	id.	id.	id.	id.	—
Jhr. Ferdinand von Mühlen	31 Oct. 1793	id.	id.	id.	id.	—
Corneille Rippert van Lelyveld	11 Maart 1796	id.	19 Aug. 1817	26 Aug. 1824	Juli 1846	8 Feb. 1850
Frans Jacob Hendrik Valckenaer	22 Juni 1796	id.	id.	id.	—	—
Johan Heinrich Knibbe	11 Jan. 1796	id.	id.	—	—	—
Jacobus Hendrik Talbot			1 Juni 1815	—	—	—
Léandre Anton Joseph Desmaisières	9 Sept. 1794	1 Juli 1814	19 Aug. 1817	—	—	—
Evert Jan Eekhout	6 Sept. 1795	18 Aug. 1814	6 Juni 1816	22 Juli 1822	2 Mei 1842	8 Feb. 1850
Wilhelm Ulrich Huguenin.	9 Oct. 1791	9 Dec. 1814	19 Aug. 1817	11 Maart 1825	—	—
Jean Zacharie Mazel	27 Juli 1792	id.	id.	—	—	—
Jan Valter	30 Juli 1795	id.	id.	11 Maart 1825	—	—
Carel Hendrik Phaff	17 Juni 1792	16 Dec. 1814	—	—	—	—
Joseph Balthasar Hulet	9 Aug. 1785	19 Dec. 1814	18 Oct. 1817	11 Maart 1825	—	—
Christiaan van Herff	25 Dec. 1783	id.	17 Dec. 1817	id.	—	—
Johan Jacobus Hennequin	25 Maart 1796	id.	22 Juli 1822	16 Aug. 1829	—	—
Daniel Cornelis Hennequin.	3 Mei 1794	id.	3 Sept. 1823	id.	—	—
Hendrikus Josephus Weys	2 Feb. 1790	8 Jan. 1815	id.	id.	—	—
Joannes Mouchard (Muschart)	23 Dec. 1795	23 Maart 1815	19 Aug. 1817	11 Maart 1825	19 Oct. 1847	16 April 1853
Herman Gerhard van Bronckhorst	7 Oct. 1788	22 Mei 1815	3 Sept. 1823	—	—	—
William Graham		id.	—	—	—	—
Desiré François Desmaisières	14 Feb. 1793	8 Dec. 1815	19 Aug. 1817	—	—	—
Eduard Florus Godin	1 Juni 1792	12 April 1816	id.	—	—	—
Hendrik Frederik Marinus Temminck.	28 Juli 1790	6 Juni 1816	17 Dec. 1817	29 Maart 1825	—	—
Jan Willem Themmen	20 Jan. 1794	id.	id.	—	—	—
Samuel Johannes Gerardus van de Kerkhoff	30 Dec. 1796	24 Juni 1816	25 Juni 1819	21 Juli 1828	10 Mei 1849	16 April 1853
Frans van Heurn.	5 Mei 1797	id.	id.	id.	id.	id.
Joannes Marius Zwanenbeek Pauw.	9 Nov. 1798	id.	id.	id.	—	—

DATUM VAN AANSTELLING TOT			Datum en wijze waarop het Korps verlaten.	AANMERKINGEN.
Kolonel.	Generaal Maj.	Lt. Generaal.		
—	—	—	Naar O. Indië 1 Dec. 1814	
2 Aug. 1852	29 Maart 1858	—	Pensioen 14 Sept. 1862	Van 1854—62 lid 2e kamer, overl. te 's-Gravenhage 14 Mei 1880.
—	—	—	Overgepl. Waterstaat 26 Dec. 1815.	Overl. te Leeuwarden 14 Jan. 1832.
—	—	—	Naar O. Indië 1 Dec. 1814	Overl. te Soerabaya 2 Oct. 1818.
—	—	—	Pensioen 7 Dec. 1831	Overl. te Heer 9 Aug. 1859.
—	—	—	» 19 Oct. 1847	met rang Kol., 18 Nov. 1847 Militie Commissaris, 1 Jan. 1869 eervol ontslag met rang Gen. Maj., overl. te Utrecht 21 Maart 1878.
—	—	—	Naar O. Indië 1 Dec. 1814	
—	—	—	Overgepl. Waterstaat 25 Dec. 1816	Later Hoofd Ing^r, overl. te Brummen 27 Juli 1860.
—	—	—	Overleden 7 Juli 1820	
—	—	—	Naar O. Indië 3 Sept. 1815	Gepen^d als Gen. Maj., overl. te Arnhem 30 Juni 1852.
—	—	—	Pensioen 11 Sept. 1856	met rang Kol^l, overl. te Veldhorst 31 Juli 1883.
—	—	—	» 30 Jan. 1843	Kameraar te Utrecht, aldaar overl. 21 Jan. 1881.
—	—	—	» 8 Feb. 1850	met rang Lt. Kol., overl. te Nijmegen 21 Dec. 1864.
—	—	—	» 16 April 1853	Overl. 18 Nov. 1854 op den huize Laanzicht bij Breda.
—	—	—	» 16 Mei 1842	Overl. te Breda 24 Nov. 1867.
—	—	—	» 13 Maart 1832	
—	—	—	Overleden 9 Nov. 1815	vermoedelijk te Amsterdam.
—	—	—	Eervol ontsl. 27 Feb. 1824	
—	—	—	Pensioen 16 April 1853	Overl. te Weesp 23 Nov. 1857.
—	—	—	» 16 Maart 1842	Sedert 1 Nov. 1841 non actief, overl. te Delft tusschen Dec. 1846 en Jan. 1848.
—	—	—	Eervol ontsl. 1 Maart 1819	Later Secret. Genl Buitenl. Zaken, overl. te 's Hage 10 Oct. 1884.
—	—	—	Pensioen 16 Mei 1842	Sedert 1 Nov. 1841 non actief, overl. te Kampen 16 Juni 1872.
—	—	—	Eervol ontsl. 10 Sept. 1816	
—	—	—	Overleden 4 Juni 1836	te Maastricht.
—	—	—	Pensioen Juni 1839	Sedert 14 Oct. 1833 non actief, overl. 24 Feb. 1843.
—	—	—	» 1 April 1853	Overl. te Geertruidenberg 29 Oct. 1880.
—	—	—	» 16 Mei 1842	Sedert 1 Nov. 1841 non actief, overl. te Maastricht 19 Feb. 1863.
—	—	—	» 16 Mei 1842	Sedert 1 Nov. 1841 non actief, overl. 5 Mei 1857.
—	—	—	» 11 Sept. 1856	1857 Militie Comm^s, overl. te Arnhem 31 Mei 1874.
—	—	—	Overleden 24 Oct. 1827	
—	—	—	Vermist 11 Juni 1815	te Mechelen.
—	—	—	Eerv. ontsl. 18 Juni 1820	
—	—	—	Overgepl. Waterstaat 30 Sept. 1817	
—	—	—	Overleden 21 Jan. 1826	te Brussel.
—	—	—	Ontslagen 21 Maart 1827	
—	—	—	Overleden 25 Nov. 1854	te Amsterdam.
22 Mei 1858	3 Maart 1861	—	Pensioen 15 April 1864	Overl. te 's-Gravenhage 30 Maart 1872.
—	—	—	» 16 Mei 1842	Overl. te Kampen 10 Feb. 1879.

Beschrijving der gebrande kerkglazen in de St. Bavo of Groote Kerk te Haarlem.

Reeds van ouds her bezat de St. Bavo geschilderde (gebrande) glasruiten, voor het meerendeel door vrome lieden aan de kerk geschonken, of ook wel door gilden, welke aldaar hun altaar hadden.

Al deze ruiten zijn helaas door baldadige handen vernield, en daar zij uit een heraldisch oogpunt beschouwd geene waarde hebben, zoo zullen wij deze niet vermelden, maar aanstonds een begin maken met die welke nog heden de kerk versieren, en welke wij zelven opnamen en in beschrijving brachten.

In den Zuidertrans treffen wij aan:

1°. Het glas van Abraham van Stralen, vervaardigd door den welbekenden glasbrander, den Heer F. Nicolas te Roermond.

Het werd in het jaar 1877 door den Heer Abr. van Stralen, lid der Ged. Staten van Noord-Holland en Hoogheemraad van Rijnland, aan de kerk geschonken.

In Griekschen stijl ontworpen, door den architect P. J. Cuypers te Amsterdam vertoont dit glas, op een zandsteenen voetstuk, met de inscripte «Looft God in zijn heiligdom» het volgende wapen: Doorsneden I In rood een gaande gouden leeuw II Effen zilver. Dekkleeden: rood en goud (van Lennep?). Daarboven het familiewapen der van Stralens t.w. (1); Gedeeld 1 doorsneden *a*. In blauw een getinneerde toren met spits dak en windvanen, in het hoofd vergezeld van 2 vliegende vogels en in den voet van twee windmolens, alles van goud, *b*. in zwart een halve zon uitgaande van de deelingslijn; over alles heen een zilveren dwarsbalk, welke wederom beladen is met een golvende blauwe faas; II In goud een omgekeerde gaffel, beladen met een gouden ster, en vergezeld van 3 blauwe rozen, gepunt van goud, gebladerd en gesteeld van groen. Helmteeken: de ster van II. Dekkleeden: blauw en rood. Spreuk: Virtute constanter. Deze beide wapens zijn ter rechterzijde geflankeerd van de wapenschilden: Pauw, Villates t.w.

Pauw: In blauw een geknotte gouden paal, ondersteund door een dwarsbalk van 't zelfde, de paal beladen met een roode roos (2), alles vergezeld van 3 gouden sterren, een aan elke zijde der paal, en een onder den balk; over alles heen een blauw hartschild beladen met een gouden lelie.

Villates (de): In hermelijn drie roode kepers.

(1) Daar wij gegronde redenen hebben om te mogen veronderstellen dat vele der lezers van dit blad RIETSTAP's *Armorial* niet bezitten, zullen wij al de wapens beschrijven, al hoewel vele in het A. G. 2e druk voorkomen.

(2) Van waar die roode roos? (Dit is de roos van York, verbonden aan den titel van «Epues aureatus» RED.

Ter linkerzijde de schilden van Stralen en Nieuwstad. Stralen (van): zie boven.

Nieuwstad: gevierendeeld: 1 en 4 in goud een halve zwarte adelaar uitgaande van de deelingslijn, 2 en 3 in zilver een roode liggende gezichtswassenaar.

Het geheel is met bloemfestoenen, vruchten en pauwen gedrapeerd. Het bovengedeelte van dit raam, stelt vier engeltjes voor, welke alles schijnen te dragen.

Het tweede glas bevat slechts twee wapens, maar beide zijn zeer schoon uitgevoerd. Het is het wapen van Karel den Stoute en dat zijner gemalin Margaretha van York.

Het manlijk schild vertoont het wapen der hertogen van Bourgondië; de beschrijving hiervan kunnen wij gerustelijk achterwege laten, dit wapen is meer dan bekend. Het schild is gedekt door de hertogelijke muts en omgeven door den keten van het Gulden Vlies. Boven het schild op zilveren golvenden band treffen wij den bekenden kreet Montjoye St. Andrieu! aan.

Het vrouwelijk schild, dat den ruitvorm vertoont, (om welke reden is ons onverklaarbaar (1), daar het naast dat van haar echtgenoot staat) is gevierendeeld: 1 en 4 gelinkerschuinbalkt van blauw en goud, met een roode schildzoom; 2 en 3 in rood drie gaande leeuwen boven elkander. Het schild is met roode en blauwe linten omhangen en gedekt door de hertogelijke kroon.

De schenker van dit glas wenschte onbekend te blijven, zijn naam is echter bekend geworden door de volgende ruit, welke het 4e in volgorde is, maar door kleur en teekening met dit zeer sterk overeen komt.

Dit vierde glas dan vertoont de wapens Enschedé en van Walré.

Enschedé: gedeeld 1 in goud de halve adelaar, 2 in zilver een omgewende natuurlijke sikkel, paalswijs geplaatst.

Helmteeken: de sikkel. Dekkleeden: zwart en zilver.

Spreuk: Ne trop haut, ne trop bas.

Walré (van): wederom de ruitvorm en omhangen met blauwe en zilveren linten. In zilver een blauwe keper vergezeld van drie wijngaardbladen van groen.

De verdere ruimte der ruit is evenals bij het voorgaande glas ingenomen door groen- en purperkleurig gebloemd glas.

In het jaar 1876 werd deze prachtige kerkversiering door den Heer Mr. Joh. Enschedé de kerk geschonken.

Het vierde (3de in volgorde) eveneens een geschenk van evengenoemden heer (1877) is geplaatst boven het wit marmeren praalgraf der familie de Raedt. De ontwerper is de heer P. J. Cuypers, terwijl de heer Nicolas voor de uitvoering zorg droeg.

Op een fraai frontespice in Romeinsche stijl zijn 6 wapens opgehangen, (4 schilden en 2 volle wapens) links, de Raet, Broers, rechts, Muylman, Coninck.

(1) In de middeleeuwen werd meestal de ruitvorm ook door gehuwde vrouwen gebruikt. RED.

Raet (de): in rood drie gouden schaatsen, en een zilveren schildhoek beladen met de roode linkerhand der Engelsche Baronets.

Broers: in blauw vijf zilveren vuurslagen, 2, 1, 2.

Muylman: in blauw een zilveren keper, in het schildhoofd vergezeld van twee gouden sterren, en drie van 't zelfde 1, 2, in den voet.

Coninck: in blauw een gouden vos, klimmende tegen een groen boschje, uitgaande van de rechter (heraldisch) zijde van het schild, alles ondersteund van een terras van het laatste.

In het midden treffen wij de vereenigde wapens de de Raet en Schuylenburg aan, omgeven door dekkleeden en door linten verbonden: de Raet (als boven), Schuylenburg: in goud drie zwarte wolfshaken.

De vier eerstgenoemde wapenschilden zijn evenals de beide voorgaande door linten verbonden, en omgeven door bloemfestoenen en vruchtenranken.

Alles steunt op een bruin grijs voetstuk, een grafsteen voorstellend met het opschrift:

Hic Reqviescit in pace.
Arent de Raet
Jvris vtrivsque. Doctor vrbis. Harlemensis.
Senator. scabinvs et primus Consul.
Nec. non
Aggervm; Aqvarvm et viarvm in Rhenolandia
Cvrator
Natus, Amstelodami, A.D. CICICCCXII
Obiit Harlemi IX Kalendas Novembris CICICCCLXXI
Cvm uxore sva
Delphis. quam pridie. nonas decembris CICICCCXXXVI
in matrimonivm dvxerat. Antonetta van Schvylenborgh
nata Hagae comitvm IV Kalendas Martias CICICCCXVII
obiit
Harlemi III Kalendas Febrvarias ci ICCCLXI.

5°. Het Rijnlandsche Glas.

Dit glas is in 3 hoofdafdeelingen gesplitst, die elk in vier onderafdeelingen wederom verdeeld zijn.

Boven in het maaswerk zien wij het aloude wapen van Haarlem: de zilveren boom op het zwarten veld, waaronder de spreuk «Vicit vim Virtus» in zwarte letters op een gouden lint.

In de eerste hoofdafdeeling (links).

1° Het wapen van Haarlem.

2° Het wapen van Heer Jacob Baron van Wassenaer en Duivenvoirde, Heer van Duivenvoirde, Vrijheer van Voorschoten, etc. Dijkgraeff, t. w. Gevierendeeld: 1 en 4 in rood drie zilveren wassenaars (Wassenaer), 2 en 3 in blauw een gouden faas (Burggraafschap Leiden); over alles heen een hartschild van goud beladen met drie zwarte wassenaars (Duivenvoorde).

3° Het wapen van Floris Carel van Beyeren van Schagen, Grave van Warfusé, Heer van de Stede en landen van Schagen, Vrijheer van Goudriaen, Generaal-Majoor van de Ruyterije, Hoogheemraedt, etc., t. w. Gelinkerschuinbalkt van rood en goud (Hodenpijl) en een vrijkwartier gevierendeeld a. en d. Beieren, b. en c. nogmaals gevierendeeld van Henegouwen en Holland. Helm gekroond; helmteeken: een natuurlijke pauwenstaart. Dekkleeden: zilver en blauw.

Schildhouders: rechts een gouden griffioen, links een leeuw van 't zelfde.

4°. Het wapen van Mr. Jacob, Baenderheer van Wassenaer Obdam, Hensbroek, Zuidwyck etc., Luitenant-Generaal van de Ruiterye van den Staet, Gouverneur van de stad Clundert, Hoogheemraedt, t. w. Gevierendeeld Wassenaar en het burggraviaat van Leiden en over alles heen nogmaals Wassenaar. De laatste afdeeling wordt ingenomen door de emblemen der visscherij (Haarlemsche en Leidsche meeren).

In de middenafdeeling vinden wij:

1° Het wapen van Holland (Willem II Roomsch Koning).

2° Het wapen van Gerard Bicker, heer van Swieten, Hoogheemraedt. Gevierendeeld 1 en 4: In goud een roode faas (Anxter) 2 en 3: in rood drie zilveren violen (Swieten). Helmteeken: een uitkomende man, gekleed van rood, gedekt door een rooden puntigen hoed, houdende in elke hand een ontstoken flambouw.

3° Het wapen van Heer Willem Baron van Liere, Heer van de beyde Catwijken, Oisterwijk en het Sandt etc., Hoogheemraedt. In zilver drie zwarte lelies. Schildhouders: twee hermelijnen windhonden.

4° Het wapen van Mr. Johan Sylvius, Rentmeester van Rijnland. Doorsneden: 1 in rood een zilveren eenhoorn, 2 in zilver een natuurlijke haai, zwemmende in een groen water.

Helmteeken: de eenhoorn uitkomend.

5° Het wapen van Mr. Johan Hulshout, Secretaris van Rijnland. In goud met een rood schildhoofd, beladen met een groenen boom, welke een blauwen bal tot wortels heeft, op een champagne van zilver, rechts vergezeld van een molenijzer van zilver en links van een lelie van het zelfde.

Het onderste gedeelte der middenafdeeling vertoont op een rood veld, door een cartouche omgeven en gedekt door de koninklijke kroon het volgende opschrift:

«Koning Willem van Roomen heeft de hooge Heym-
«raeden van Rhijnland gepriviligeerd in den jaere 1255
«binnen de stede van Leyden op den 5den dach van
«October, de 14 Indictie»,

In de derde afdeeling bevinden zich:

1° Het wapen van Leyden.

2° Het wapen van d'heer Diderick Dikx, burgemeester en raedt der stad Haerlem, Hoogheemraedt. Gevierendeeld: 1 en 4 in goud een blauwe faas vergezeld van drie zwarte kraaien; 2 en 3 in rood een gouden keper vergezeld van 2 sterren in het schildhoofd en

een wassenaar in den schildvoet. Helmteeken: een kraai van het schild tusschen een vlucht van goud en zwart. Dekkleeden: goud en zwart en rood.

3⁰ Het wapen van Jacob van der Maes, Burgemeester en Raedt der Stadt Leyden, Hoogheemraedt. In goud drie waterbladeren van groen. Helmteeken: een waterblad tusschen een vlucht van goud. Dekkleeden: goud en groen.

4⁰ Het wapen van Adriaan van Bosveldt, Hoogheemraedt. In rood drie gouden kepers vergezeld van drie sterren van hetzelfde. Helmteeken: een boom van groen. Dekkleeden: rood en goud.

De laatste afdeeling vertoont wederom de visscherij-attributen.

Onder het middengedeelte van deze ruit staat:

»Dit glasraam door Willem van Cleef en Pieter Loover Mrs. glasschilders te Rotterdam vervaardigd, en in 1698 door Dyckgraef en Hoogheemraden van Rijnland aan de kerk te Lisse geschonken, werd in 1874 door F. Nicolas, glaskramer te Roermond, bijgewerkt, hersteld en naar hier overgebracht.

Het Rijnlandsche Glas behoort dus eigenlijk in de kerk te Lisse; zijne verplaatsing naar hier is te danken aan Jhr. Mr. J. P. Six van Hillegom, lid der Prov. Staten van N. Holland, te Amsterdam, die het aan den Heer Mr. A. J. Enschedé afstond, ter plaatsing in de St. Bavo.

Het was echter geschonden, daar alleen de wapens van Rijnland's vroegere hoogheemraden zich in hunnen oorspronkelijken toestand bevonden; den kop en verdere versierselen liet de Heer Enschedé er bij branden, welke het toen aan H.H. kerkvoogden ter plaatsing aanbood.

De zuidertrans is hiermede afgehandeld; in 't zuider kruis vinden wij behalve eenige fragmenten van glasschilderingen de wapens van Clifford, Druyvesteyn, Gerlings en Enschedé, wij mogen veronderstellen, dat al deze wapens overbekend zijn, en eene beschrijving overbodig maken.

De noordertrans is niet rijk aan geschilderde ruiten, het bevat sedert het jaar 1882 één raam, den tocht naar Damiate voorstellend, en hierboven Haarlems wapen. Dit raam is afkomstig uit de kerk van Beverwijk, maar werd door tusschenkomst van den Heer Enschedé naar hier verplaatst, zooals ook in de ruit te lezen staat.

Eindelijk vestigen wij de aandacht nog op een raam een weinig bezijden den ingang der kosterswoning, waarin de volgende familiewapens gebrand zijn. Dit glas is een geschenk van Mr. A. J. Enschedé en afkomstig uit de Hervormde kerk te Rijp.

Het maaswerk vertoont monstergezichten, terwijl de wapens staan onder twee troonhemels.

1⁰ In rood een vrouw gekleed van zilver de handen gevouwen, met een schildhoofd van blauw beladen met drie gouden lelies naast elkander. Helmteeken: een antieke vlucht van blauw en zilver. Dekkleeden: blauw en zilver.

Onder het wapen staat: »Schout Roland Dammieus».

2⁰ In goud een keper van zwart vergezeld van drie eendjes van het zelfde. Gekroonde Helm. Helmteeken: een eendje van 't schild. Dekkleeden: zwart en goud.

Onder het wapen: Gerrit Steyn van Haarlem. Oud kerkmeester.

3⁰ In zilver een groene boom, op een terras van 't zelfde, hetwelk beladen is met drie zwarte vogels. Helmteeken: een antieke vlucht van blauw (hoogstwaarschijnlijk groen) en zilver. Dekkleeden: blauw (?) en zilver.

Onderschrift: »Hermanius van Hoogendoorn. Ouderling»

4⁰ Doorsneden: 1 in zilver vier korenaren in natuurlijke kleur op een grasgrond ?, 2 een zilveren snoek zwemmende op een natuurlijk water. Helmteeken: een vlucht van zwart en zilver. Dekkleeden: zwart en zilver. (van waar dat »zwart» ?) Onderschrift »Arg. Jansz. Snoek. Ouderlingh».

In rood een omgekeerde geledigde driehoek van zilver, waarin drie zilveren penningen (schellingen ?) Helmteeken: een rood-zilveren vlucht. Dekkleeden: zilver en rood. Onderschrift «Schellinx. Pieter Claesz. Ouderlingh».

5⁰ Wapen niet wel te onderscheiden. Haek Crijn Jacobsz. Oud Ouderling.

6⁰ Doorsneden: 1 in zilver een wereldbol van blauw, het kruis omlaag en vergezeld van twee zwarte sleutels kruiswijs geplaatst, 2 in blauw drie arendspooten van zilver. Helmteeken: een rood-zilveren vlucht. Dekkleeden: rood en zilver. Onderschrift «H. W. Arend».

Verder treffen wij nog twee wapens aan, waarvan de onderschriften niet te lezen zijn, het laatste is geplaatst in eene cartouche en vertoont op een zilveren veld drie zwarte vogels.

Achter het koor treffen wij nog een raam, hetwelk behalve de drie zoogenaamde gildeglazen, de bedrijven van slotemaker, blickslager en tinnegieter, 18 familiewapens vertoont welke volgen. Deze wapens stonden eertijds in de Hervormde kerken van Alkmaar en Wouder.

1⁰ Mr. J. R. v. d. Gronde: in goud een keper van zwart, vergezeld van drie grondelingen.

2⁰ Mr. J. Bzn. van der Upwich 1780: in zilver drie rechter schuinbalken van rood.

3⁰ Mr. Pieter Themans: gedeeld 1 in goud drie sterren van zilver in 't schildhoofd en een vogel op een groen terras; 2 in blauw twee zilveren veeren gekruisd.

4⁰ Mr. G. A. Lentfrinck: in zilver drie violieren van rood, gesteeld en gebladerd van groen, op een grasgrond.

5⁰ Mr. A. P. Bommel: in blauw een faas vergezeld van een klaverblad boven en drie lelies onder den balk, alles van goud.

6° Dries, vrijheer van Dries: gevierendeeld 1 en 4 in zwart een jachthoorn van zilver, beslagen, gebonden en gemond van rood; 2 en 3 in zilver (verder niet duidelijk te onderscheiden).

7° De Pauw 1776 gevierendeeld: 1 en 4 in goud een pronkende pauw in natuurlijke kleur op een grasgrond 2 en 3 (niet duidelijk te zien).

8° 1780 Mr. Emanuel Sandiz: in blauw twee ineengeslagene handen in natuurlijke kleur.

9° Hogguer: gevierendeeld 1 en 4 in goud een halve steenbok, met drie ringen in den bek, alles van zwart; 2 en 3 in blauw een zilveren rots met drie toppen met een meeuw van 't zelfde op den middelsten top. Over alles heen een blauw hartschild beladen met een gouden leeuw.

10° Eefje Alida Wed^e^. van Daniel v. Swaenswijk Ovaal schild. Gevierendeeld: 1 en 4 in blauw een zilveren lelie; 2 in goud een halve zwarte adelaar uitgaande van de deelingslijn; 3 doorsneden: a in blauw een zilveren vogel, b in goud een natuurlijke eikel (?).

11° Floris . . . . en Eeltje, Gysbertus Schouwer, zijn huisvrouw:

Gedeeld: 1 in zilver een groene boom op een grasgrond; 2 in blauw twee gekruiste sleutels van zilver.

12° Eeltje Jans Wed. van Arend Verwey, Schout van Land en Beverwijk:

Gedeeld: 1 in goud een rood hart; 2 in zilver een adelaar van zwart.

13° Tryntje Cornelis Ramp zijn huisvrouw:

Gedeeld: 1 in goud drie roode violen; 2 in goud drie harten van rood 2, 1 in 't schildhoofd en 3 roode ruiten 2, 1 in den schildvoet.

14° van Damme: In zilver een verkort streepkruis van rood, vergezeld van twee hekken van 't zelfde. Helmteeken: een antieke vlucht van rood en goud. Dekkleeden: rood en goud.

15° Elisabeth, Cornelie (?) zijne huisvrouw: in goud drie *T* van zwart 2. 1.

16° Een wapen zonder naamvermelding, zijnde in goud een rood molenrad. Helmteeken: een zwaan.

17° Jan Corn. van der Neut en zijn broeder............ In goud drie blauwe ruiten.

18° (Zonder naam).

Tusschen beide laatstbeschreven glazen bevindt zich nog een derde dat geheel wordt ingenomen door het volgende wapen.

In groen een zilveren dwarsbalk. Dekkleeden: groen en zilver. Ruigrok v. d. Werve?

En hiermede zou ons opstel ten einde zijn, hadden wij niet een ruit vergeten welke zich ter zijde van het wereldberoemde orgel bevindt.

Dit glas werd in het jaar 1877 door de maatschappij van Nijverheid bij gelegenheid van haar 100jarig bestaan aan de kerk geschonken.

Het vertoont in het maaswerk:

Het Nederlandsche wapen? gedekt door eene koningskroon en onder het wapen op een lint de wapenspreuk «Je maintiendrai»; links schuinafhangend Holland's wapen onder een gravenkroon, rechts eveneens schuin afhangend Haarlems wapen onder een duitsche gravenkroon (?) De verdere ruimte wordt ingenomen door den Hollandschen tuin met leeuw en een spinnende maagd tegen een oranjeboom geleund. In hare rechterhand houdt zij eene lauwerkrans. In het verschiet ontwaart men de rookende schoorsteenen van een fabriek.

Deze afbeelding wordt ter rechterzijde geflankeerd door twee engeltjes met de attributen van smedekunst en landbouw, ter andere zijde eveneens door twee engeltjes met de attributen van de pottebakkerskunst.

Hieronder staat:

MDCCCLXXVII Een hart een doel
Geplaatst in
1877
Bevordering van volkswelvaart
Het doel der Maatschappij.

Het geheel is verder sierlijk met bloemen, veelkleurige linten en engelenkopjes versierd.

Haarlem, Mei 1887.

J. D. G. en D. G. VAN EPEN.

Afstammelingen van Mr. Coenraad van Beuningen.

Volgens de eigenhandige aanteekeningen op perkament van Mr. Coenraad van Beuningen en zijn zoon Isaac Samuel van Beuningen.

In Amsterd^m^ A° 1666

den 10 Feb^r^ op een Woensdag ben ik met mijn vrouw genaemt Maria Lethor getrouwt in de Walekerk van d° Collvius; onse Speelnoots zijn geweest Monfreer Jan Pieters Fontain & sijn huysvrouw en Neeff Steven van der Haage sijn huysvrouw en aan Taeffel Neeff Jan Thielens en Ma Sœur Susanna Lethor, Abram Clemens en Maria van Beuningen.

A° 1667.

den 27 Januari Donderdag avond tusschen 9 en halff 10, is Jan geboren, en den 30do gedoopt in de Westerkerk van d° Carpentier; sijn Peeten zijn Elias Turken en Maria Fontain.

1668.

den 17 July, Dinsdag tusschen 3 en half 4 is Hendrik geboren en den 22 d° gedoopt in de Nieuwe Zijdskapel van d° Silvius; sijn Peeten sijn Hans van Beuningen, Martin du Pré en Ma sœur Susanna.

1670.

den 15 Maert, Dingsdag avont, omtrent $^1/_2$ ses is

Lucretia geboren en den 30 d° gedoopt van d° Silvius; haar Peeten sijn Meutje Lijsbet en Abram Clements.

1672.

den 23 April, Saturdag 's morgens omtrent 6 uren is Maria geboren en den 29 d° van D° Silvius gedoopt; haar Peeten sijn Jan Pietersz Fontain en Maria Rijkmans.

1673.

Den 1 July Saterdag morgen omtrent 1/2 negen is Susanna Margareta geboren van Silvius den 5 dito gedoopt; de Peeten zijn Susanna Lethor, in plaats van Carel van Beuningen syn huisvrouw, en Pieter Clements voorwien Pieter van Beuningen gestaen heeft.

1676.

Den 9 January op een Saturdag morgen omtrent 9 uren is Isaac Samuel geboren, gedoopt van D° Silvius den 12 d°; de Peeten sijn Isak Minuit en Cornelis de Kuyper syn huisvrouw, in wiens plaats Martin du Preé sijn huisvrouw gestaan heeft.

1678.

Den 9 8ber op een Saturdag middag omtrent half twaelf is Jonathan geboren, den 17 d° gedoopt van D° La Plancque; Monfreer Jan de La Fontaine & Nicht Cornelia Kalf sijn mede geweest als getuygen.

1680.

den 26 Aug. Maendag namiddag is mijn Huysvrouw in de Kraam gekomen van Alexander, door D° Bekker gedoopt den 28 d°; de Peeten sijn Sara Clements en Jan de La Fontaine.

1683.

Den 9 Febr dinsdag omtrent half 6 is Maria Elisabeth geboren, gedoopt den 19 d° door D° Oyers; de Peeten sijn Sara Clements en Jan de la Fontaine.

1677 Den 13 January is Maria overleden.
1680 Den 21 Octob. is Alexander overleden.
1682 Den 18 Maert is Susanna Margareta overleden.
1697 Den 17 January is Hendrik van Beuningen des naghts tusschen 3 en 4 uur seer subit overleden, oud zijnde 58 Jaren 28 Januari.
1701 Den 2 Aprill Lucretia van Beuningen, was getrouwt 26 Febr. A° 1689.
Nadat ik IJs Samuel Eenige daagen te vooren uyt Engeland gecoomen was.
1727 den 26 November haar man Frederick van Puadellis overleden Etatis 62 3/m 26/c.
A° 1705 Den 8 November is Hendrick seer subit overleeden Sondagh naght ten twaalff uuren aen een quinantie aen de keel oud sijnde 37 Jaar 4/m E. 17 July.
1711 den 30 October moeder maria Lethor obiit etatis 69.
1720 den 18 September Jan van Beuningen In Curacao als zijnde Gouverneur etat^{s} 53 8/m, is getrouwt 26 April 1695.
1720 den 14 November Catharina Constantia van Leeuwen sijn vrouw In Amsterdam Etatis C (1) 45 sijnde 1675 geboren.
1720 Johan Gerard Ruland (susters man) 8 Maart 1708 getrouwt 16 xber.
1724 den 2 Mey *Jonathan van Beuningen* Etatis 45 6/m 22/d oud Gouverneur v. Curacao den September 1720 van daar alhier gearriveert.
1731 den 5 August. Maria van Puadellis (gebooren 3 7ber 1693) overleeden tot Elburgh Etatis C (1) 38 Jaar.

Margareta van Puadellis gebooren 21 7ber 1697 deese 2 laatste dochters van Suster Lucretia.

19 Augt 1698 gaat d'oude Puadellis met syn vrouw tot Vianen (woonen bij de wed. Egidius Vervooren) die daar overleeden is den 22 Augt 1701: En sijn vrouw tot Amsterdam bij haar schoonsoon Aarnoud van Tongeren den 19 October 1704.

Neeff Martyn du Pre sijn vrouw overleeden 1690 en zij 1725. In de Doelestraat *Naast mij woonende.*

· Neeff Mathys Looten nogh Levende 1744 C (1) 81 Jaar oud sijn vader overln 1690 En sijn moeder 1715.

5 October 1729 Trouwt Maria Elisabeth Lucretia, vijfde kind, (nadat 2 soonen en 2 dochters van 16 en 28 Jaaren overleden waaren) van Broeder Jan van Beuningen met Albertus Homoet de Jonge, 4 Juny had sijn oratie gedaan.

volgen haar kinderen:
19 April 1732 Susanna.
17 October 1733 Albertus.
4 Mey 1737 Jacoba Maria *(Suster en ik Peeten).*
1 January 1739 Maria Susanna.
3 October 1740 Jan.
23 Novemr 1743 Diederick.

6 November 1736 Trouwt (de Jongste dochter van Broeder Jan) Ulrica Anthonia met Petrus Noordbeek Predikant tot Hattem, van daar na Amersfoort 1743 tot Groningen.

20 October 1741 Jan In Amerfoort gebooren.

11 Maart 1737 Trouwt Suster Ruland haar dochter Margareta Constantia met Jacob Pouchoud Agent van Engeland In Utrecht.

25 April 1738 Maria Elisabeth gebooren.

Megedeeld door R. van Beuningen van Helsdingen, arts en geneesheer der Delimaatschappij te Deli.

(1) C beteekent waarschijnlijk circa, R. v. B. v. Helsdingen.

De wapens der Zaanlandsche gemeenten.

(*Vervolg*).

Het wapen van de banne en ambachtsheerlijkheid Westzaanden en Crommenie.

I

De oorsprong.

De reden waarom zoolang bij Jan van Beaumont en zijn afstammelingen werd stilgestaan, is, omdat aan het blazoen van zijn geslacht uit het Henegouwsche huis vrij algemeen het wapen der banne en ambachtsheerlijkheid Westzaanden en Crommenie wordt toegeschreven. En dit is ook zeer natuurlijk en geheel volgens den regel. Als ambachtsheerlijkheid, die hoewel niet zonder welvaart en aanzien en reeds in 1276 door den graaf van Holland met tolvrijheid beschonken, toch op geen stedelijke rechten kon bogen en reeds van oude tijden af onder bijzondere heeren gestaan hebbende (wij laten het korte tijdsverloop van 1296—1304 buiten rekening), hadden de schepenen geen recht een eigen teeken te kiezen, waarmede zij hun gemeente van anderen konden onderscheiden, maar zij moesten daarvoor het geslachtswapen van hun heer bezigen, dat zich dan ook op de grenspalen zal bevonden hebben, die het ambacht van de naburen scheidden en dat zich op haar vlaggen en wimpelen vertoonde; kortom overal waar een wapen of wapenbeeld werd aangebracht om de eigendommen der gemeene buren van de heerlijkheid te kenmerken, werd het blazoen van den heer gebruikt. Die heerlijkheden, die reeds in het bezit van een onderscheidingsteeken of symbool waren, zooals een poort, kerk, burcht, koggeschip of een ander beeld en welke de magistraat o. a. gebruikte in haar zegel, namen, evenals dit bij vele vrije steden met het wapen van den vorst geschiedde, het wapen of wapenfiguur van den bezitter der heerlijkheid daarbij in het zegelveld op, soms geheel vrij, dan weer als banier, doch meestal in kleine afmeting in den vorm van een wapenschildje, al naarmate het stedelijk symbool in het zegelveld zich daartoe het beste leende. Zoo was het onderscheidingsteeken van Purmerend een bemande roeiboot, waarop een vlag wapperde, die het wapen van haar heer Willem Eggert vertoonde, welke in 1410 voor het eerst met deze heerlijkheid verlijd werd. In het zegel, waaraan de heer VAN DEN BERGH in de *Beschrijving der vroegere Gemeentezegels* het jaartal 1576 verbindt, maar dat ongetwijfeld van eenigszins ouder dagteekening is, bevond zich nog een gekeperd wapenschild, zijnde dat van het geslacht Egmond, hetwelk sedert 1474 of daaromtrent de heerlijkheid Purmerend bezat. De banier zal echter steeds hetzelfde gebleven zijn nl. de drie zilveren weerhaken op een zwarten grond van heer Willem Eggert, en aldus is het stadswapen geworden dat aan den banier ontleend is. Woudrichem had tot symbool een boom, vergezeld van één of twee vogels, terwijl in de oude zegels bij dit beeld het wapenfiguur van den heer der stad was gevoegd, nl. de zalmen van het geslacht Altena. En nog heden voert Woudrichem deze dieren van rood op een goud veld tot wapen.

Schoonhoven heeft in haar oudste zegel (14e eeuw) een burcht of getinneerd kasteel, terwijl tusschen de torens een schildje is geplaatst waarin vier leeuwen gekwartileerd, zijnde het Henegouwsche wapen. In een later zegel vindt men alleen dit blazoen terug zonder de burcht, terwijl de stad steeds tot wapen heeft gevoerd de vier Henegouwsche leeuwen doch op een zilveren in plaats van gouden veld.

De Zeeuwsche stad Tholen, een der bezittingen van heer Jan van Beaumont, had tot symbool een koggescheepje, doch in haar zegel voerde zij in een schild vier leeuwen, geplaatst 2 en 2, over de twee bovenste een barensteel (Beaumont), en in den schildvoet het bovengenoemde scheepje. Aldus is het wapen gebleven, doch de barensteel wordt tegenwoordig gemist. Bij Tholen had dus nagenoeg hetzelfde plaats als bij Beverwijk, daar in het stedewapen met het blazoen van den heer, ook het oude symbool der gemeente werd gehandhaafd (1). De wapens dezer beide steden zijn dus aan het zegelveld ontleend, zooals met vele stads- en dorpswapens is geschied, terwijl andere steden hun wapen aan haar banier hebben te danken. Men veranderde den vorm van vlag en zegelveld in dien van een wapenschild en het wapen was gereed. Omstreeks het midden der 14e eeuw kwam het gebruik van een wapen bij de steden in zwang; vóór dien tijd kende men deze niet (2). Wanneer nu de stedewapens vooral ontstonden in de tweede helft der 14e eeuw, en alhier ook het wapen van den vorst in het zegelveld werd gebruikt, is het te verklaren dat in vele stede- en gemeentewapens de wapenfiguren van het Henegouwsche en Beiersche huis voorkomen.

Zooals tevoren reeds gezegd werd, is met het oog op den vroegeren, minder aanzienlijken en steeds van een heer afhankelijken toestand van de banne van West-

(1) Zie omtrent het voorkomen van de wapens van den vorst of den heer in stedezegels de studie van Dr. FELIX HAUPTMANN: «*Die Stadtwappen. Eine Studie zu Nutz und Frommen der Stadtmagistrate, der Bearbeiter von Monographien über Stadtwappen und von Wappenbüchern und aller derer, die sich mit Stadtwappen beschäftigen*, voorkomende in het *Jahrbuch des K. K. heraldischen Gesellschaft Adler*, te Weenen 1885, benevens vele voorbeelden van dergelijke Hollandsche zegels in de *Beschrijving der vroegere gemeentezegels* door Mr. L. PH. C. VAN DEN BERGH.

(2) Zie bovengenoemde studievan Dr. F. HAUPTMANN.

zaanden en Crommenie, vrij begrijpelijk, dat de gemeente geen eigen onderscheidingsteeken heeft gehad, zooals bij de bovenstaande heerlijkheden het geval was. Zelfs heeft de schepenbank tot aan de eerste jaren der 17e eeuw geen eigen zegel gebruikt.

Wanneer er gezegeld moest worden, dan bezigde hiertoe de schout zijn zegel. In de uitgaven van de privilegiën en handvesten vindt men daar eenige voorbeelden van uit de jaren 1494, 1534, 1547, 1569 en 1602.

In den brief vindt men dan een zinsnede als deze: «Schepenen van Westzaanden ende Crommenie, voorsz. zelf geen zegel en gebruikende op dezen tijd, zoo hebben wij gebeden die eerbaren.......................... onsen schout voorsz. dezen brief voor ons te willen bezegelen hetwelk ik schout voorsz. gaarne gedaan hebbe door bede van hen luyden voornoemd en hebben dezen brief over hen luiden bezegeld met mijnen Zegel, in presentie, enz» (1).

Maar al gebruikten die van Westzaanden en Crommenie de wapenfiguren van hun vroegeren, zoo beminden heer niet op een zegel, toch waren deze hun niet onbekend, want zij voerden ze steeds op hunne banieren en vlaggen, doch met verandering van kleuren en een gewijzigden stand der leeuwen, terwijl de barensteel was weggelaten. Zooals reeds aan het hoofd van dit artikel is gezegd, is het wapen der banne gevierendeeld van rood en zilver, ieder kwartier beladen met een leeuw van het een in het ander, terwijl de leeuwen naar de verticale deelingslijn zijn gewend. Waarom het wapen van Beaumont aldus veranderd is, is onbekend; SOETEBOOM is foutief in zijn beweren, zooals uit het voorgaande genoegzaam blijkt, wanneer hij zegt, dat het wapen van Westzaanden geheel gelijk is aan dat van heer Jan van Beaumont, welke in plaats van door den meer gewonen lambel met drie hangers, het teeken van een jonger zoon, op deze wijze zijn wapen zou gebroken hebben of «een weynigsken verandert» zooals SOETEBOOM zegt. Het is ook niet het wapen van zijn opvolgers, de heeren van Châtillon en Blois, daar deze voerden gevierendeeld: 1 en 4 in rood drie palen van vair met een gouden schildhoofd, zijnde Châtillon en 2 en 3 Henegouwen.

Zijn nu deze afwijkingen van het wapen van Beaumont in den loop der tijden onwillekeurig in het Westzaander wapen gekomen, of zijn ze met een bepaald doel aangebracht?

Is het slechts een bloot toeval dat de wapenkleuren volkomen gelijk zijn aan het zilver en rood van het oude Zaender wapen, of is hiermede wel degelijk rekening gehouden, toen de leeuwen van Henegouwen of liever Beaumont in gebruik werden genomen. Ziedaar eenige vragen, waarop ik een afdoend antwoord moet schuldig blijven (1).

Simon Jongewaard Junior, die als schout en secretaris in alle zaken der banne zeer ervaren was, is omtrent het wapen, dat zij «van ouds» heeft gevoerd zeer sober in zijne mededeelingen (2). Wat de oorsprong aangaat, verwijst hij naar den «Dorps-Beschouwer», waarmede S. VAN OLLEFEN, *de Nederl. Stad- en Dorpbeschrijver* zal bedoeld zijn, die evenwel hieromtrent geen nieuwe bijzonderheden mededeelt. Verder spreekt hij in de redevoering door hem gehouden bij de inwijding van het nieuwgebouwde rechthuis, den 13 Februari 1783, tot zijn mede banbestuurders, over het wapen in de volgende bewoordingen (3):

«Een wapen 't welke ons de diensten, door onze Voorvaderen aan den Lande bewezen, herinnert, en derzelver dapperheid en deugd aanduidt als bevattende vier tegen elkander oprijzende Leeuwen, van welken er twee behooren te staan in een rood — en twee in een wit veld, ons ten zinneprent zo wel van blanke deugd, als van bloedige dapperheid verstrekkende.» Deze woorden, niet ontbloot van dichterlijke vrijheid, kenmerken evenwel geheel den redenaar en minder den historicus.

Zooals reeds is aangemerkt, was Jongewaard het eens met VAN OLLEFEN, welke zegt, dat die van Westzanen het wapen *verkregen* van Jan van Beaumont, «zijnde niet eigenlijk het wapen van den huize, maar, gelijk meermalen plaats heeft, met eenige verandering;» hetwelk ontleend is aan hetgeen SOETEBOOM hieromtrent zegt. In de meergemelde handvesten door heer Jan van Beaumont verleend, wordt echter van een dergelijke wapenverleening geen melding gemaakt. Het is evenwel een feit, dat reeds in de eerste jaren van de 17e eeuw de overlevering vermeldde, dat hen het wapen geschonken was »van wegen goede diensten den Prince (nl. den vorst of ambachtsheer) in der tijdt gedaen». Toch waren er in die

(1) *Besondere Privilegien ende Handvesten verleent aan d'Inwoonders van Westzaanden en Crommenie. Zaandam* 1661, blz. 85, brief van 1534

(1) Merkwaardig is het dat ook andere Noord-Hollandsche gemeentewapens de vier Henegouwsche leeuwen voeren met verandering van kleuren, zooals Uitgeest en Limmen, terwijl Ilpendam het volle wapen voert. Limmen is gevierendeeld van zwart en zilver, ieder kwartier beladen met een leeuw van het een in het ander en Uitgeest is mede gevierendeeld: 1 en 4 van zwart met een zilveren leeuw, 2 en 3 van zwart met een rooden. Over het wapen van Krommenie zal later gehandeld worden.

(2) SIMON JONGEWAARD JUNIOR, *Iets over de Constitutie en het Bestuur van den Banne en Ambachtsheerlijkheid Westzaanden, vóór de omwenteling in den jare* 1795, blz. 20.

(3) *Aanspraaken gedaan, zo ter verlaating van het oude als ter Intreede en Inwijing van het nieuwe Rechthuis te Westzaan,* 13 *febr.* 1783, blz. 57.

dagen »sommige oude lieden», die een andere wapenlegende wisten te verhalen, wegens den oorsprong van de leeuwen in het wapen van Westzaanden en Crommenie en ter wille der curiositeit laat ik deze hier volgen, zooals zij in de *Zaanlandsche Arcadie* wordt medegedeeld: »de Ouden vertelden dat het wapen zijn herkoomen hadt van een Bootsman en van een Leeuw; het is eens gebeurt (seggen se) dat een Varendgesel van Knollendam (in het kerspel van „Zaanden gelegen) geloopen quam in regenachtig weder, met een Pije aan, door het een ofte door het ander Bosch, daer hem ontmoette een briesschende Leeuw, hebbende de mondt wijdt open ghedaen, om de man te verslinden; hij schoot zijn pij uit, en wondt die om zijn slincker arm, vatte het mes in zijn rechterhandt, daer mede hij de Leeuw toevoer, stiet zijn omwonden arm in de keele van de Leeuw, stack hem van onderen opwaerts in zijn buyk, daer hij afstierf, en dese behieldt daer na een stijven arm, dewijle de Leeuw met zijn bijten en sleuren de selve verwrongen hadde», en de graaf die in dien tijd regeerde, had de dorpen van Westzaan en Crommenie »om sijnent wille met deze ghedaente van het Wapen begiftigt».

Dit verhaal is volgens SOETEBOOM genomen uit de legenden van Gysbert Hardvuist van Krommenye, «daer wonderlijcke dingen van verteldt worden waer de oude schriften en brieven niet van en spreecken».

Ook heeft JB. HONIG Jsz. JR., onder zijn gewonen pseudoniem van HERALDICUS bij wapenkundige onderwerpen in het *Zaanlandsch Jaarboekje* (1842 blz. 38) een verhandeling over *het wapen van Westzaanden en Krommenie* geschreven.

Ofschoon de schrijver deze geput heeft uit de uitgave der handvesten en verder in hoofdzaak SOETEBOOM volgt, durft hij met dezen toch niet geheel en al de afkomst uit het Henegouwsche wapen volhouden, daar hij het te vermetel vindt in deze zaak iets beslissends te zeggen, omdat in het jaar 1607 de regenten der banne zelve verklaarden, dat hun de herkomst van het wapen onbekend was. Zij gaven dit te kennen in een request aan de Staten van Holland, waarin zij HEd. Mog. verzochten het wapen in een zegel te mogen voeren. Daar in dit verzoekschrift nog eenige bijzonderheden over ons onderwerp voorkomen, laat ik den geheelen inhoud hier volgen, zooals deze te vinden is in de uitgave der handvesten en privilegiën (1). Wij vinden hier tevens een der voorbeelden, dat de Staten van Holland zich tot een heraldiek college opwierpen, dat wapens verleende of bevestigde (2).

(1) *Besondere Privilegien ende Handvesten, verleent aan d'Inwoonders van Westzaanden en Crommenie*, blz. 177.

(2) Zie MR. L. PH. C. v. D. BERGH *Grondtrekken der Nederl. Zegel- en Wapenkunde* 1881, 3e dr. blz. 14, waar genoemd worden behalve de wapenverleening aan Westzaanden in 1607, een aan het dorp Zuid-Schermer in 1668 en Oost Vlieland in 1595 Het hof van Holland verleende een wapen aan Wieringerwaard in 1611, de Beemster in 1612, de Schermer in 1635 en 's-Graveland in 1641. Zie ook *Maandblad van het Genealogisch-Heraldiek Genootschap «de Nederl. Leeuw»* 1887, blz. 29, een verleening van een wapen of zegel aan Directeuren van de Noordkust van Afrika in 1662.

Consent, aengaende 't Wapen ende Zegel van Westzaanden ende Crommenie, den 14 December 1607.

Aende Ed: ende Mog: Heeren de Staten van Hollandt ende West-Vrieslaudt.

Vertoonen met behoorlijcke reverentie, die Schepenen ende Regeerders van Westzaanden ende Crommenie, tot voldoeninge van de Apostille van U: E: M: opte Marge van de bijgaende Requeste ghestelt, dat het wapen vande voorsz. Dorpen bestaet in vier Leeuwen, tegens malkanderen oprijsende, vande welcke twee zijn staende in een Root Veld, en twee in een Wit Veld, sonder dat sij-luyden eyghentlijck souden konnen seggen, bij welcke Prince hen-luyden 't voorsz. Wapen is gegeven, maer hebben van Ouders tot Ouders verstaen, dat haer-luyder Voorsaten 't selve gegeven soude zijn van wegen sekere goede diensten den Prince indertijd gedaen, ende dat sij-luyden 't selve wapen zijn voerende, en blijckt niet alleen bij de vlaggen die d' Ingesetenen vande voorsz. Dorpe zijn voerende, maer oock bij de Botertonnen van den selven Dorpe, daer op 't voorsz. wapen (volgende seeckere keure der Stadt Amsterdam) werdt ghedruckt ende ghebrandt: Ende belangende die groote van 't Zegel bij hen-luyden versocht, souden de supplianten konnen gherieft zijn mette groote van een Oort van een Rijcx-daelder; Versoecken daeromme d' Supplianten, U: E: M: believe op 't versoeck vande voorsz. bijgaende Requeste favorabelicken te disponeren, ende hen-luyden 't selve te consenteren, ten fijne daerinne verhaelt, dit doende, etc.

En (op) de Marge stondt: De Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt hebben gesien de verklaringhe alhier, consenteren de Supplianten 't Wapen vande vier klimmende Leeuwen jeghens den anderen, d'eene twee in een Root, ende d'andere twee in een Wit Veldt te mogen ghebruycken, ende oock 't selve in koper te moghen doen snijden, midts dattet inde ronte niet grooter en is als een Oort van een Rijcx-daelder; Ende buyten in den Randt hebbe dese woorden: 't zegel van Westzaanden ende Crommenie. Lasten eenen jegelijck 't selve aengaende, sulcx te gehengen ende te gedogen. Actum inden Hage den veerthienden December Anno sesthien-hondert seven. Onderstondt: Ter ordonnantie vande Staten; Ende was onder-teyckent A. Duyck.

II.

Het gebruik.

De wapenverleening of liever bevestiging door de Staten van Holland van het wapen der banne van Westzaanden en Crommenie is voorzeker een eigenaardig en belangrijk stuk voor de geschiedenis van de Nederlandsche gemeentewapens en in het bijzonder voor het Westzaansche zelve. Wij leeren uit dit stuk de volgende bijzonderheden kennen:

1°. De blazoeneering met opgave der kleuren.

2°. Het bestaan eener overlevering «van ouders tot ouders», als zou het wapen wegens goede diensten den landsheer bewezen, door hem verleend of geschonken zijn.

3°. Het gebruik dat men er van maakte.

Wat dit laatste punt betreft, men vindt er duidelijk in genoemd, dat het wapen aldus gevoerd werd in de vlaggen van de ambachtsheerlijkheid; dit gebruik klimt uit den aard der zaak tot oude tijden op en wel tot de dagen van de regeering van heer Jan van Beaumont, aan wiens geslachtswapen ongetwijfeld de leeuwen hun ontstaan hebben te danken, moetende wij echter in het midden laten of Beaumont ze werkelijk verleend heeft, of dat de buren van Westzaanden en Crommenie naar het gewone gebruik als zijn onderzaten geen andere vlag mochten gebruiken dan die van hem, hun landsheer, en welke zij dan na zijn dood steeds hebben behouden. Het blijft evenwel altijd vreemd, waarom een zoo belangrijke wijziging in de kleuren en den stand der leeuwen is gekomen, daar wij in het vorige hoofdstuk reeds aangetoond hebben, dat er geen sprake is van een breuk van een jongeren zoon, zooals SOETEBOOM en diens navolgers schreven.

Een ander doel waarvoor het wapen werd gebruikt, was het merken der botertonnen door middel van inbranding, hetgeen geschiedde volgens een «seeckere keure der stadt Amsterdam» zooals de regenten der banne nog in hun verzoekschrift opgeven als bewijs, 'dat zij werkelijk het door hun opgegeven wapen voerden.

Van het jaar 1607 af, toen de Staten van Holland op hun verzoek goedgunstig hadden beschikt, gebruikten de schepenen van de banne het wapen ook in een zegel. Zooals reeds hiervoor is medegedeeld, werden vóór dien tijd de stukken en brieven op het verzoek der schepenen en uit hun naam door den schout bezegeld met diens ambtzegel (1).

Eigenaardig is de bepaling, die de Staten omtrent de grootte van het zegel maakten, dat het nl. «in de ronte» niet grooter mocht zijn dan «een oort van een rijcxdaelder», terwijl zij tevens het randschrift vaststelden als: *'t zegel van Westzaanden ende Crommenie.*

Of dit zegel werkelijk vervaardigd is en of het aan de gestelde voorwaarden heeft voldaan, is mij onbekend. Wij moeten echter veronderstellen, dat dit wel het geval geweest is. Tot mijn leedwezen is mij nog nooit een afdruk voorgekomen, terwijl de stempel zelve schijnt te zijn verloren gegaan. Nergens vind ik er melding van gemaakt, ook niet in de meer gemelde *Beschrijving* van Mr. PH. L. C. VAN DEN BERGH. Maar daar het oude archief, dat bij de opheffing der banne in het begin dezer eeuw met het rechthuis in zijn geheel overgegaan is aan het bestuur der polder Westzaan, helaas nog steeds onvoldoende geordend is, zou het niet onmogelijk zijn, dat nog een exemplaar te vinden is. Te Assendelft had het zelfde plaats. In de uitgave der handvesten van de heerlijkheid wordt in 1665 van een dorpzegel gesproken, doch de stempel was verdwenen, terwijl ook geen afdrukken daarvan bekend waren, tot de burgemeester bij het zorgvuldig nazien, ordenen en inventariseren van het archief een paar brieven vond waarop dit zegel was afgedrukt. Het is dus niet onmogelijk dat een later bewaarder van het ontegenzeggelijk voor de Zaanstreek zoo belangrijk bansarchief ook een afdruk van dit eerste zegel van de vereenigde bannen van Westzaanden en Crommenie ontdekt. Dit zegel heeft echter niet lang in gebruik kunnen blijven, daar spoedig daarna, omtrent het midden der 17e eeuw, Crommenie met het onderhoorige Crommeniedijk zich afscheidden en een afzonderlijke banne vormden, terwijl door hen een ander wapen werd aangenomen, hetgeen echter in een afzonderlijk artikel zal behandeld worden.

(1) Onverklaarbaar was mij daarom de vermelding in de Catalogus van het Stedelijk Archief te Alkmaar blz. 31 dat zich daar een brief bevond van het jaar 1598 met het zegel van Westzaan in groen was. Op mijn vraag om dit eens nader te onderzoeken, had de heer C. W. Bruinvis de welwillendheid mij te berichten dat deze opgave foutief was en dat het aanhangend zegel niet was dat der banne, maar van den schout Gerrit Jansz. Heemskerck.

(Wordt vervolgd).

GERRIT JAN HONIG.

Geslacht Verschoor.

I. Jan Willemse Verschoor, huwt met Ariaentje Willems. Zij hadden vier kinderen:

1°. Willem Verschoor, geboren te Ouderkerk a/d IJssel 2 September 1691.

2°. Willem Verschoor, geboren te Ouderkerk a/d IJssel 14 September 1692.

3°. Hendrik Verschoor, volgt II.

4°. Ary Verschoor, geboren te Ouderkerk a/d IJssel 20 Juni 1706.

II. Hendrik Verschoor, geboren te Ouderkerk a/d IJssel 12 September 1694, overleden aldaar in 1760; hij huwde te Ouderkerk a/d IJssel 23 Juni 1726 met Eva Ariëns Verschoor, geboren te Ouderkerk a/d IJssel 20 Maart 1701, overleden aldaar 13 Maart 1779, dochter van Arie Thys en van Maria Sander Markesteyn.

Uit dit huwelijk:

1°. Jan Verschoor, geboren te Ouderkerk a/d IJssel 15 Juni 1727, was van 1787—1794 schout aldaar.

2°. Arie Verschoor, geboren Ouderkerk a/d IJssel 12 Mei 1731.

3°. Willem Hendrik Verschoor, volgt III.

III. Willem Hendrik Verschoor, geboren te Ouderkerk a/d IJssel 22 Juni 1739, overleden te Hellevoetsluis 19 October 1807, huwde 1° te Gouderak 24 Februari 1766 met Elisabeth van Loon, geboren aldaar 27 Februari 1743, overleden te Gouda $^{21}/_{23}$ Juli 1796, dochter van Jan en van Alida Trompert; hij huwde daarna te Gouda 10 Februari 1799 met Anna Borsius, geboren te Leiden 17 Januari 1762, overleden 26 October 1801, dochter van Lucas Borsius (Borstius) en van Anna Husman; ten 3° male trouwde hij te Hellevoetsluis 17 Mei 1802 met Johanna Margaretha de Bruyn, geboren te Arnhem 3 October 1758, dochter van Christiaan de Bruyn (Bruyne) en van Margaretha Logner.

Uit het 1e huwelijk negen kinderen en uit het 2e huwelijk één kind.

1°. Eva Verschoor, geboren te Gouderak 20 October 1767.

2°. Hendrik Verschoor, geboren 20 Mei 1769, overleden 21 Januari 1771.

3°. Johannes Verschoor, geboren 1 October 1771, overleden 21 Januari 1772.

4°. Eva Verschoor, geboren 31 December 1772, overleden 16 December 1773.

5°. Willem Verschoor, volgt IV.

6°. Arie Verschoor, geboren 1 Maart 1777, overleden 19 Maart 1847.

7°. Evert Verschoor, geboren te Gouda 5 Mei 1781, overleden 17 December 1782.

8°. Leendert Verschoor, geboren 31 October 1782, gehuwd met Jansje Mackonie.

9°. Evert Verschoor, volgt IV*bis*.

10°. Johanna Verschoor, geboren te Gouda, gehuwd met Pieter Cornelis van der Grijp, in leven hoofdcommies ter secretarie te Gouda.

Uit dit huwelijk drie kinderen.

IV. Willem Verschoor, geboren te Gouda 14 December 1774, stads-architect, overleden te Gouda 15 October 1816. Hij huwde aldaar 18 Juni 1797 met Adriana Verbruggen, geboren te Gouda 6 Februari 1779, overleden aldaar 11 October 1848, dochter van Arnoldi en van Maria Houtwever.

Uit dit huwelijk:

1°. Hendrik Verschoor, geboren te Gouda 27 Juli 1808, gepensionneerd officier van gezondheid 2e klasse van 't Indische leger, overleden te Gouda 8 Februari 1883 (1). Hij huwde 1° te Kampen in 1834 met Henrica Issels, geboren aldaar, overleden 10 Juli 1836, dochter van Joannes en van Gezina Maria Doosse. Hij hertrouwde 5 Juli 1837 met Julia Theresia Roza Hanozet Gordon, geboren op zee nabij de Kaap de Goede Hoop 10 Januari 1817, overleden te Gouda kinderloos 21 Augustus 1879, dochter van Samuel en van Jeanne Josepha Rosalie Hanozet.

Uit het 1e huwelijk een dochter:

Henrietta Wilhelmina Adriana Johanna Verschoor, geboren te Kampen 1 Maart 183$^{4}/_{5}$.

IV. *bis*. Evert Verschoor, geboren te Gouda 15 Mei 1785, overleden te Hellevoetsluis 25 Mei 1847, huwde 1° te Gouda 12 Juli 1820 met Aletta Gabry (2), geboren te Heenvliet 15 Mei 1782, overleden te Gouda 4 Mei 1826, dochter van Bartholomeus, emeritus predikant en van Hermina van Gent. Hij hertrouwde te Gouda 13 Julyl 827 met Johanna Rozina Alsted (2), geboren te Kamerik (prov. Utrecht) in 1793, overleden te Gouda 21 Juli 1844, dochter van Christian August en van Sara Gerarda Lietaert.

Uit het 1e huwelijk werd geboren:

1°. Pieter Cornelis Bartholomeus Willem Verschoor, geboren te Gouda 2 Februari 1826, huwde te Gouda in 1857 met N. N. bij wie een zoon: Cornelis Johannes Verschoor.

Uit het 2e huwelijk:

2°. Willem Eliza Arie Verschoor, geboren te Gouda 25 September 1828, overleden te Pekalongan

(1) In zijn bezit waren twee familiewapens, voorstellende het eene Verschoor: in goud 3 arendspooten van zwart geplaatst 2 en 1. Helmteeken, een vlucht waartusschen een arendspoot. Dekkleeden, zwart en goud. Op het andere paneel bevindt zich behalve het voornoemde wapen Verschoor nog dat van van Loon, in zilver drie dennenboomen (groen) waartusschen een springend rood hert. Helmteeken: een vlucht waartusschen een dennenboom, dekkleeden: zilver en rood.

(2) Welk was haar wapen?

(Ned. Indië) 12 Augustus 1864, gehuwd met Trijntje Vermaes, dochter van Abraham en van Geertrui van der Bijll.

Uit dit huwelijk:

a. Johanna Rozina Geertrui Verschoor, geboren te Rockanje 12 Maart 1856, overleden.

b. Willem Eliza Arie Verschoor, geboren 27 Augustus 1862, overleden.

c. Abraham Verschoor, geboren te Rotterdam 7 Februari 1860.

3°. Aletta Carolina Elizabeth Verschoor, geboren te Gouda 17 Januari 1830, gehuwd te Batavia in 1860 met Jan Hanozet Gordon, geboren te Brussel, broeder van Julia Theresia Rosa voornoemd, uit welken echt drie kinderen.

4°. Johanna Cornelia Wilhelmina Verschoor, geboren te Gouda 4 Maart 1834, kinderloos overleden te Koog a/d Zaan in 1871, gehuwd met Jan Engels.

O. V.

Losse aanteekeningen betrekkelijk het geslacht Verschoor.

Jan Willems Verschoor, gehuwd met Catharyna van Bleyswijck, waaruit o. a.:

Maria Verschoor, geboren te Delft 24 Augustus 1622.

Anthony Thierens, gehuwd met Maria Verschoor, waaruit o. a.:

Adriaan Thierens, geboren te Delft 4 Juni 1659; getuigen: Gerrit Jansz. van Barth en Catharina van Lodensteyn.

Jacob Pietersz. Verschoor, gehuwd met Ariaentje Pieters, waaruit o. a.:

Maertje Verschoor, geboren en gedoopt te Rotterdam 17 November 1665.

Cornelis Verschoor, huwde N. N., waaruit o. a.:

Pieter Verschoor, gehuwd in 2e huwelijk te Maaslandsluis 18 Januari 1682 met Ariaentje Martensdr., weduwe, waaruit o. a.:

Cornelis Pietersz. Verschoor, gehuwd te Maaslandsluis 10 Januari 1683 met Aagje Everts van der Spek, dochter van Evert van der Spek.

Jan Steegman, geboren te Dantzig, gehuwd te Rotterdam 11 Januari 1733 met Maria Verschoor, geboren te Rotterdam.

Christiaen of Korstiaen Cornelisse Verschoor, zoon van Cornelis Verschoor, gehuwd te Maaslandsluis 5 Juni 1735 met Dirckje Dirckse Ligtermoet, geboren te Charlois.

Pieter Cornelisz., geboren te Flensburg, gehuwd te Rotterdam 22 November 1744 met Cornelia Verschoor, geboren te Rotterdam.

D. A. P. Verschoor, geboren in 1827, overleden te Rotterdam 10 April 1858, huwde in Mei 1856 met G. W. Dooremans.

Hendrik Lindemans, geboren te Rotterdam, huwde aldaar 8 Mei 1796 met Margaretha Verschoor, geboren te Rotterdam.

Dirk Verschoor, was gehuwd, waaruit o. a.

Maria Verschoor, gehuwd met Henricus Colvius, predikant te Zwijndrecht.

Dirk Verschoor, geboren ± 1780, gehuwd met Eeske van Nijmegen, waaruit o. a.:

Jan Verschoor, geboren te Zierikzee 13 September 1820.

Cornelis Verschoor, geboren ± 1781, gehuwd met Aagje Hennevanger.

Dirk Verschoor, geboren te Zierikzee 10 Maart 1827, getuigen Jan Verschoor, oud 65 jaar.

Jan Verschoor, geboren te Maaslandsluis 1806, gehuwd te Zierikzee 3 September 1824 met Jacoba Anker, geboren te Zierikzee 1799 of 1800, dochter van Adriaan en van Maria Overloop.

Jan Verschoor, gehuwd met Neeltje Kloppenburg, waaruit o. a.:

1°. Mathijs Verschoor, geboren ± 1783, gehuwd met Maggeltje van der Snoek, waaruit o. a.:

a. Johannes Verschoor, geboren te Zierikzee 27 Februari 1820, en

b. Steyntje Verschoor, geboren te Zierikzee 20 April 1822.

2°. Stijntje Verschoor, geboren te Maaslandsluis in 1788, overleden te Zierikzee 6 November 1820, gehuwd met Magdalenus van den Boogert.

Bastiaan Verschoor, geboren in 1772, overleden te Veen 11 Juni 1814, gehuwd met J. C. van Mourik.

Uit dit huwelijk drie kinderen.

Dirk Verschoor, gehuwd met Cornelia Beker, waaruit o. a. Een dochter geboren te Sommelsdijk 22 Maart 1797.

J. A. W. Verschoor, huwde met Henriette Ernestine Payen, waaruit o. a.:

a. Anna Cornelia Verschoor, geboren te Amsterdam 28 November 1872, overleden aldaar 1 April 1873.

b. Een zoon, geboren te Amsterdam 24 Januari 1874.

c. Een zoon, geboren te Zalt-Bommel 31 October 1875.

A. G. Verschoor, geboren 1800, overleden te 's-Gravenhage 4 Januari 1873, was gehuwd, uit welken echt o. a.:

Een zoon, A. M. Verschoor.

Eene dochter, A. G. Verschoor, gehuwd met M. H. J. van Oorschot.

Dirk Verschoor, huwde met Francijna van Capellen, geboren 1786, overleden te Capelle a/d IJssel 18 Februari 1870, waaruit o. a.:

C. Verschoor, gehuwd met W. van Cappelen en P. D. Verschoor.

E. Verschoor, kapitein van het Stoomschip «Camerton» huwde A. Buyser, vermeld in 1853, waaruit o. a. eene dochter.

Jan Verschoor, woonde in 1873 nog te Nieuwenhoorn bij Brielle.

De moeder van J. N. Verschoor, van Delft is te Tilburg, den 7 September 1874, in den ouderdom van 76 jaar overleden: hare oudste dochter Adriana Wilhelmina Verschoor, overleden te Tilburg 12 December 1872.

M. Verschoor, gehuwd met Elisabeth Maria Houtgraaf, overleden te Haarlem 20 Mei 1875.

RED.

Opschriften van grafzerken voorkomende op het kerkhof der herv. gemeente te Oisterwijk (N. B.)

J. Suringar, geboren 1817, gestorven 1867.

Frederik Willem Thorbecke, geboren te Zwolle 22 Mei 1787, overleden te Oisterwijk 16 Februari 1864.

Hier rust de Weleerwaarde heer C. van Strijen, in de ouderdom van ruim 71 jaar overl. te Oisterwijk 21 Aug. 1826.

Hier rust Rosette Christine Brodier, geboren te Rotterdam 10 December 1781, overleden te Oisterwijk 21 Jannuari 1864.

Hier rust de Weledelgestrenge heer K. J. van Berg, gepensionneerd kapitein van het Oost-Indisch leger, geboren te Vaels 9 Augustus 1808, overleden te Oisterwijk 26 Augustus 1866.

Hier rust Johannes Wilhelmus Bungenberg, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, oud hoofd-inspecteur der posterijen, geboren te Zalt-Bommel 24 October 1796, overleden te Oisterwijk 6 Mei 1866.

Hier rust Willemine Bake, echtgenoote van L. G. Royaards met hare beide in de geboorte overleden kindertjes, overleden 25 November 1866.

Rustplaats van Anna Helena Rouffaer, echtgenoote van Wouter Holleman, geboren te Maastricht 12 Juni 1813, overleden te Oisterwijk 19 December 1882.

Rustplaats van Wouter Holleman, weduwnaar van Anna Helena Rouffaer, geboren te Strijp 29 September 1805, overleden te Oisterwijk 29 Juli 1886.

Hier rust Theodor Louis Stoltenhoff, geboren 8 Maart 1856, overleden te Oisterwijk 8 Juli 1883.

Hier rust Joost van Vollenhoven Gz., echtgenoot van Henriette Christine van Maanen, geboren te Rotterdam 4 Juni 1818, overleden te Oisterwijk 3 Mei 1884.

Hier rust Johanna Clasina D' Harvant, echtgenoote van F. Stoltenhoff, geboren 24 September 1826, overleden te Oisterwijk 23 September 1884.

Onder dezen steen werd het stoffelijke overblijfsel nedergelegd van Catharina Helena Hendrika Backer Overbeek, geboren Coelen, den 8 October 1884 op ruim 28 jarigen leeftijd gestorven te Oisterwijk.

N. J. van Iterson, geboren te Waspik 22 Mei 1866, overleden te Oisterwijk 19 Juni 1886.

Rustplaats van P. H. J. Wellenbergh, oud hoogleeraar aan 's Rijksveeartsenijschool, geboren 7 Mei 1814, overleden te Oisterwijk 13 December 1875, en van zijne echtgenoote, Vrouwe A. A. G. Koumans Smeding, geboren 6 Augustus 1822, overleden te Oisterwijk 19 Juni 1879.

Hier rust Anna Suzanna Schuler, overleden te Oisterwijk den 31 October 1873, dochter van wijlen J. H. Schuler, in leve luitenant kolonel der genie en wijlen vrouwe S. C. van der Werven.

Hier rust Vrouwe Sara Cornelia van der Werven, echtgenoote van J. H. Schuler, luitenant kolonel der genie, geboren te Rotterdam den 26 October 1780, overleden te Oisterwijk 23 Augustus 1848.

Hier rust de hoogedelgestrenge heer Jan Hendrik Schuler, luitenant kolonel der genie, echtgenoot van wijlen Vrouwe Sara Cornelia van de Werven, geboren te Gorinchem den 8 April 1773, overleden te Oisterwijk den 14 Maart 1849.

Hier rust Jan Louis Ernst Ignatius Breda, geboren te Oenkerk 10 Februari 1787, overleden te Oisterwijk 16 April 1839, echtgenoot van Vrouwe Maria Catharina Neuwieller.

Hier rust de Weledelgeboren Vrouwe Sophia Clara de With, weduwe van den heer Ignatius Breda, geboren te Dokkum den 5 Februari 1760, overleden te Oisterwijk 21 Januari 1846.

Jonkheer Adriaan Hendrik Falck. Geboren te Utrecht 13 Augustus 1849, overleden te Oisterwijk 8 Augustus 1866.

Hier ligt begraven de Weledelgestrengen heer H. F. Frylinck, kapitein, overleden te Oisterwijk den 19 Augustus 1836, oud ruim 70 jaar.

Vrouwe Elisabeth Henriette van Kelckhoven, weduwe Frederik Jan Breda, geboren te Moergestel 10 Mei 1796, overleden te Oisterwijk 20 April 1875.

Willem Hendrik Breda, civiel ingenieur, geboren te Moergestel 28 Augustus 1831, overleden te Gorichem 25 September 1856.

Joh' van den Heuvel, oud-rentmeester der domeinen, geboren in 1770, overleden te Oisterwijk in 1842. Achting stichte dit aandenken.

Hier rust de Hoogwelgeboren Vrouwe Carolina Fredrika von Scheydt de Groulart, geboren baronnesse de Lannoy, geboren te 's-Gravenhage 26 Januari 1771, overleden te Oisterwijk 2 Januari 1822.

Hier rust D. A. de Fremery, generaal majoor, echtgenoot van Vrouwe A. de Sille, geboren te

Gorichem 13 Jannuari 1777, overleden te Oisterwijk 2 Februari 1855.

Hier rust J. L. Wierdsma, gepens. majoor, geboren te Geffen 23 December 1768, overleden te Oisterwijk 1 November 1840.

Hier ligt begraven Sjoerd Rypperda, notaris te Oisterwijk, geboren te Oisterwijk den 20 Februari 1821, overleden te Oisterwijk 15 Maart 1858.

Hier rust Vrouwe Arnolda Breda, weduwe van den Heer Jan Rypperda, geboren te Zevenbergen 3 Juli 1792, overleden te Oisterwijk 11 Maart 1872.

Hier Rust Sophia Clara Rijpperda, geboren te Oisterwijk 18 Januari 1816 en overleden te Oisterwijk 21 Mei 1876

Hier rust Igminia Ignatia Rypperda, echtgenoote van Mr. A. H. Verster, geboren te Oisterwijk 3 November 1831, overleden te Oisterwijk 17 Augustus 1873.

Hier rust Vrouwe Walradina Christina Petronella Schreuder, weduwe van den Heer P. E. Wierdsma, geboren te Cleve den 5 October 1778, overleden te Oisterwijk 29 Mei 1849.

Rombertus Franciscus Wierdsma, kanton-rechter van Tilburg, Lid der Staten van Noord-Braband, geboren te Nuland 20 Maart 1808, overleden te Oisterwijk 23 December 1870.

Hier rust de Weledele Heer P. E. Wierdsma, geboren te Nuland 26 December 1765, overleden te Oisterwijk 24 November 1837.

Hier rust Vrouwe Rebecka Rypperda, echtgenoote van R. F. Wierdsma, geboren te Oisterwijk 23 April 1822, overleden te Oisterwijk 6 Maart 1854.

Hier rust den Heer Jan Rypperda, vrederechter van het Kanton Oisterwijk, overleden 9 Augustus 1834 te Oisterwijk.

Hier rust T. de Winter, in leven post-directeur te Oisterwijk.

Hier rust H. baron van Boecop.

Hier rust de Weledelgeboren Heer Frederik Jan Breda, geboren te Zevenbergen 26 December 1784 en overleden te Oisterwijk 21 Maart 1837, echtgenoot van Vrouwe Elisabeth van Kelckhoven.

Hier rust Arnolda Verster, overleden 28 November 1860 en Florentien Verster, overleden 13 Januari 1871.

Hieronder rust Maria Regista, dochter van den Heer Volkert Rypperda en Vrouwe Julia Andrea Becquer, geboren te Oisterwijk 6 Juni 1818, overleden te Oisterwijk 20 October 1818.

Hier rust Wickje Minnema Cornelia, geboren te Oisterwijk 28 November 1823, overleden te Oisterwijk 11 November 1825, dochter van Jan Rypperda en Arnolda Breda.

Willem Hendrik Breda, geboren te Oisterwijk 21 December 1822 en overleden te Oisterwijk 13 Juli 1829.

Hier rust Wilhelmina, geboren te Oisterwijk den 30 Januari 1798, overleden den 7 September 1833, dochter van Arnoldus Massing en Elisabeth Krijts.

Ter dankbare gedachtenis van haren waardigen leeraar Reinhart Adriaan van Heusden, geboren in 1800, overleden in 1842. De Hervormde gemeente van Oisterwijk.

Ingezonden.

OP DE
ZELDSAME HUWELYKSVREUGT
VAN DE
EERWAARDE ECHTGENOTEN,
ANDRIES WALWERK
EN
JOZINA DE RAADT,
HEER EN VROUWE
VAN HERPT.

Fortunati ambo.

Ten zilvren bruiloftsmaal met zegenwensch t'ontmoeten
Gebeurt ons zelden: en van duizent viert geen paar
Zyn gulden troufeest na een echt van vijftig jaar.
Hoe bly dan voegt ons twee vereenden te begroeten,

Die na dat feest zo lang de huwlyxzorg verzoeten
Door trouwe min, dat hy, gekroont met zilver haar,
Bykans acht kruissen telt en zy schier negen;
Daar geen oog hun noch bezwykt, noch oor, noch maag, noch voeten!

Dit 's, Heer en Vrou van Herpt, uw ongemeen geluk:
En 't lust uw dankbaar hart deze echtvreugt, vrij van druk,
Te vieren met uw kerk- en lust- en lastgenoten.

Psal. CIII. 1--5.
Leeft Gode, en looft zyn gunst met Davids harpgezang,
En als gy scheiden moet, dan ruim zo frisch en lang
Ter bruiloft, die door eew noch scheitydt wort besloten.

Den 13 Septemb. 1689. J. VOLLENHOVE.

Wapen van het Geslacht Ver Huell.

De familie-geschiedenis van dit beroemd Geldersch geslacht zal in het volgend Maandblad behandeld worden. RED.

Bericht en mededeeling.

Dank aan HH. inzenders en medewerkers voor verschillende bijdragen, die ontvangen zijn. Naar gelang de plaatsruimte toelaat zal zoo spoedig mogelijk een en ander geplaatst worden. In het volgend nommer zullen ook vragen en ingekomen antwoorden worden opgenomen. RED.

Grafschriften van 1673—1713 voornamelijk uit Indië, Utrecht, Rotterdam, enz.

In 1718 verscheen bij Johan van Doesburg te Rotterdam een werkje van den hand van DAN. HAVART, med. doctor, bevattende honderd en vijftig grafschriften. Hoewel wij geenszins beweren dat dit boekje zeldzaam is en dus aan weinigen bekend kan zijn, gelooven wij toch dat het niet zoo algemeen bekend is. Vele beoefenaars van genealogie zullen ongetwijfeld uit het volgende eenig nut kunnen trekken.

1673. 21 Juni. Overl. te Mazulipatam, Adriaan de Vogel, adsistent, oud 26 jaar.

1674. 18 Februari. Overl. te Mazulipatam, Petronella Duræus, omtrent 36 jaar, gehuwd met Hendrik van Outhoorn.

1676. 17 Februari. Overl. te Nagelwanse, Nicolaas Faber, koopman der compagnie, opperhoofd van Nagelwanse (1), oud 46 jaar.

1676. 6 Mei. Overl. te Nagelwanse, Abraham van der Voort, onder koopman en tweede persoon te Nagelwanse, oud 36 jaar.

1676. 27 Mei. Overl. te Golkonda (2), Arthur Simmor, doctor in de medicijnen, oud 60 jaar.

1676. 6 October. Overl. te Golkonda, Gerrit Pieterzen Ouwerwets, meester timmerman, oud 34 jaar.

1677. 21 Maart. Overl. te Mazulipatam, Pieter Smith, opperhoofd aldaar, oud 39 j., 3 m., 13 d.

1677. 6 Juli. Overl. te Golkonda, Barbara de Wit, oud omtrent 30 jaar, gehuwd met Joan van Nijendaal.

1677. 20 September. Overl. te Mazulipatam, Abraham Bolwerk, krankbezoeker, oud omtrent 80 jaar.

1677. 28 December. Overl. te Palikol (3), David van de Graaf, onder koopman, oud 38 jaar.

1678. 21 Juli. Overl. te Mazulipatam, Jacob Frederik Berts, opper-chirurgijn der compagnie, oud 64 jaar.

1678. 3 October. Overl. te Mazulipatam, Katharina van den Briel, oud 21 j., 1 m., 18 d.

1679. 1 Januari. Overl. te Mazulipatam, Joannes Kruyf, onderkoopman, oud 33 jaar, met de voorgaande in een graf begraven zijnde zij verloofd.

1679. 2 Maart. Overl. te Golkonda, Johan Georg Schneider, trompetter van den Golkondaschen koning.

1679. 29 Juli. Overl. te Golkonda, Joannes Seroyen, onder koopman en tweede persoon aldaar, oud omtrent 40 jaar.

1697. 5 November. Overl. te Palleakatta, Jaques Caulier, gouverneur der kust Kormandel, oud 59 j., 8 m. 12 d.

1680. 17 April. Overl. te Mazulipatam, Frederik Braun, onderkoopman, oud ruim 60 jaar.

1680. 8 September. Overl. te Mazulipatam, Alexander Swaan.

1680. 17 September, Overl. te Mazulipatam, Jan Durijn, koopman, oud ruim 50 jaar.

1681. 10 Juni. Overl. te Palleakatta, Albert van Wede, Opperhoofd te Tegenapatam.

1681. 9 Augustus. Overl. te Golkonda, Nikolaas Bolk, onderkoopman en tweede persoon te Golkonda, oud 31 j., 2 m., 11 d.

1682. 16 Februari. Overl. te Mazulipatam, Joanna Bolwerk, oud 46 jaar, gehuwd met Joannes Huisman.

1682. 16 April. Overl. te Mazulipatam, Pieter Moutmaker, verkozen opperhoofd van Nagapatam, oud omtrent 50 jaar.

1682. 5 Juni. Overl. te Mazulipatam, Barent Houttuyn, tweede persoon van Nagelwanse, oud 28 jaar.

1682. 3 October. Overl. te Palikol, Nikolaus Ruyser, verkozen opperhoofd aldaar, oud ruim 40 jaar.

1682. 25 October. Overl. in den tuin van de Compagnie buiten Mazulipatam, Belida van der Laan, oud 33 j., 6 m., 18 d., gehuwd met Willem Karel Hartzink.

1682. 28 November. Overl. te Golkonda, Joan van Nyendaal, opperhoofd van Golkonda, oud 42 jaar.

1682. 12 December. Overl. te Palikol, Hendrik Duyker, onderkoopman, oud ruim 30 jaar.

1683. 27 September. Overl. te Mazulipatam, Maria Frontenius, oud 26 jaar, gehuwd met Willem Kaulier.

1684. 19 Maart. Overl. te Mazulipatam, Ambrosius van der Wiel, opperhoofd te Nagelwanse, oud omtrent 30 jaar.

1685. 21 Januari. Overl. te Golkonda, Judith Frontenius, oud omtrent 30 jaar, gehuwd met Michiel Janszoon, opperhoofd te Golkonda, overleed in ballingschap te Batavia 12 Oct. 1712, oud 61 jaar en aldaar op het Portugeesche kerkhof begraven.

1685. 17 Februari. Overl. te Mazulipatam, Elisabeth van Erpekom, oud omtrent 70 jaar, gehuwd met Marten van den Briel.

1686. 27 Januari. Overl. te Portonovo (zuidkust van Cormandel), Maria Lindeborn, oud 27 jaar en 6 maanden min een dag, gehuwd met Jan Korte.

1686. 29 Juni. Overl. te Mazulipatam, Willemina Frontenius, oud omtrent 20 jaar, gehuwd met Joannes van Steelant.

1686. 6 Juli. Overl. op reis naar het vaderland aan boord van het schip Bantam, Anna van Nyendaal, gehuwd, oud 21 j., 2 m., 24 d.

1686. 23 Augustus. Overl. te Mazulipatam, Lydia Lakus, gehuwd met Charles Korthals.

---

(1) Een dorpje op de kust van Cormandel, volgens het grafschrift was hij stichter dezer plaats.

(2) Hoofdstad van Cormandel.

(3) Een dorp op de kust van Cormandel.

1686. 15 December. Overl. te Mazulipatam, Katharina van Yperen, oud 43 jaar, gehuwd met Damas van der Heyden.

1687. 4 Februari. Overl. te Amsterdam, David Hartzink, kapitein.

1687. 26 Februari. Overl. te Mazulipatam, Nikolaas Nek, zijne dochters: Katharina en Barbara overl. aldaar 29 Dec. 1686 en 25 Januari 1687.

1687. 19 Mei. Overl. ten Comtoire Daatzeron (1) Adriaan Blokkeel, opperhoofd aldaar, oud ruim 30 jaar (Zijne ouders worden hierna vermeld bij wien hij later begraven werd).

1687. In Maart, Augustus en October. Overl. te Mazulipatam, Johannes, Thomas, Damas en Pieter van der Heiden, vier zoontjes van Damas van der Heiden.

1687. 23 October. Overl. te Utrecht, Ciprianus Regneri ab Oosterga, professor in de rechten aldaar, oud 70 jaar.

1687. 15 Augustus. Overl. te Mazulipatam Jakob Korbizier, gehuwd met Margaretha Booms, overl. te Mazulipatam 14 Aug. 1687. Hun zoon: Jacobus Korbizier, overl. aldaar 4 September 1687. Margaretha Booms was weduwe van N. N. Frontenius, waaruit een zoon: Willem Frontenius, mede aldaar overl. 14 Oct. 1687.

1687. 28 Augustus. Overl. te Mazulipatam, Joannes Huisman, opperhoofd aldaar, gehuwd met Anna Andreae van Dale, aldaar overl. 20 Aug. 1687. Hunne twee kinderen stierven er 12 Aug. 1687.

1688 in April. Overl. te Mazulipatam, Elisabeth Frontenius, oud bijna 27 jaar, weduwe van Adriaan Blokkeel.

1688. 20 November. Overl. te Puntegale, Jan Jansz. Zomer, juwelier, oud 55 j., 3 m, 12 dagen.

1689. 27 April. Overl. te Rotterdam, Jan Huybert Rijkwaard, apotheker aldaar, oud 74 jaar, 4 maanden en 18 dagen.

1689. 27 September. Overl. te Noordeloos bij Gorinchem, Johannes Bosch, oud 5 weken en een dag, zoon van Lukas Bosch, predikant te Noordeloos.

1689. 22 Mei. Overl. in de Beverwijk, Willem Karel Hartsink, geb. in Japan 12 Juli 1638, president van Noorder-Cormandel, zoon van Karel Hartsink, directeur-generaal van Indië, overl. te Batavia in 1668 en van Sara de Solemne, overl. te Amsterdam 14 Nov. 1695, oud 76 j., 5 m., 4 dagen, weduwe van N. N. Willem Karel Hartsink huwde te Mazulipatam 29 Juni 1677 met Belida van der Laan, aldaar overl. 25 Oct. 1682, oud 33 jaar, 6 m. en 18 dagen, dochter van Jan van der Laan, majoor bij het Indische leger, als kolonel hier te lande gestorven.

1689. 12 Augustus. Overl. te Utrecht, Daniel van Henghel, predikant aldaar, oud 70 j., 2 m., 27 dagen.

1689. 14 Augustus. Overl. te Dordrecht, Hendrik Dortmond, burgemeester en med. doctor te Vianen en diens echtgenoote Digna Blok.

1689. 12 December. Overl. te Utrecht, Theodorus Smith, predikant te Utrecht, oud 53 j., 11 m., 7 d.

1690. 11 Mei. Overl. te 's-Gravenhage, Gosewinus van Nijendaal, predikant der remonstrantsche gemeente aldaar, oud 22 j., 6 m., 17 d.

1691. 3 September. Overl. te Utrecht, Wilhelmina Kornelia van Arkel, oud 36 jaar, gehuwd met Ambrosius Bosschaart, raad in de vroedschap en schepen van Utrecht.

1691. 11 September. Overl. te Utrecht, Samuel de Marez, heer van Maarsbergen, Maré, Koppel, deeken ten dom, geëligeerden raad ter vergadering van H. E. M. de Staten van Utrecht en gecommiteerde in den hove van justitie, oud 58 jaar.

1691. 13 Mei. Overl. te Rotterdam, Sophia Kaulier, oud 35 j., 1 m., 8 d., en te Hillegondsberg begraven, gehuwd met Dirk Vonk.

1691. 15 December. Overl. op het schip «Dregterland» nabij Souratta, alwaar hij in Januari 1692 begraven werd, Hendrik Adriaan van Reede, commissaris generaal van Indie, oud 55 jaar.

1693. 5 Februari. Overl. op reis van Batavia naar Nederland, Johan van den Berg, admiraal op de retourvloot die in het jaar 1693 uit Indië t'huis kwam, oud 42 j., 6 m., 13 d.

1693. 30 Mei. Overl. te Utrecht, Jaques de Gruyter, heer van Groenewoude, enz. oud 40 jaar.

1693. 28 Mei. Overl. te Utrecht, Richardus van der Nijpoort, remonstantsch predikant aldaar, oud 60 j., 5 maanden.

1693. 22 Juli. Overl. te Amsterdam, Heidentrikus Overkamp, philos. en med. doctor, oud ruim 43 jaar.

1694. 1 Mei. Overl. te Rotterdam, Wijnandus Doesburg, predikant aldaar, oud ruim 41 jaar.

1694. 28 Mei. Overl. te Rotterdam, Okkerus Pesser, remontrantsch predikant aldaar, oud ruim 50 jaar.

1694. 28 November. Overl. te Utrecht, Anthonia van Helsdingen, oud bijna 5 jaar, dochter van Isaak.

1695. 20 Januari. Overl. te Utrecht, Jozina van Eindhoven, oud 39 jaar, dochter van Petrus, predikant te Utrecht.

1695. 6 Februari. Overl. te Utrecht, Jacobus Koelman, oud predikant te Sluis, oud 63 jaar.

1695. 23 October. Overl. te Amsterdam, Jacobus Winter, med. doctor en theol. proponent, oud

(1) Op de kust van Cormandel.

22 j., 9 m., 18 d., eenigste zoon van Henricus Winter, predikant te Amsterdam.

1696. 23 Januari. Overl. te Utrecht, Kornelius Gentman, predikant aldaar, oud 78 j., 2 m., 12 d.

1696 14 Maart. Overl. te Loosdrecht, Adriana van Vollenhoven, oud 73 j., 2 m., 21 d., begraven te Utrecht, gehuwd met Bernhardinus de Moor, predikant te Gouda.

1696. 18 September. Overl. te Utrecht, Johanna van Zijpestein, oud 22 jaar, dochter van Everhard, oud burgemeester, raad in de vroedschap en schepen van Utrecht.

1696. 5 October. Overl. te Amsterdam, Kaspar Brand, remonstrantsch predikant aldaar, oud ruim 43 jaar.

1696. 12 October. Overl. te Utrecht, Godard Adriaan van Beusichem, ritmeester eener compagnie paarden en adjudant generaal van den graaf van Athlone, generaal der cavalerie hier te lande, oud 35 jaar.

1697. 19 Maart. Overl. te Utrecht, Ambrosius Bosschaart, raad in de vroedschap, en regeerend schepen van Utrecht, oud 57 j., 2 m. 14 d.

1697. 19 Augustus. Overl. te Utrecht, Abigail Brink, oud 21 j., 10 m., 13 d., oudste dochter van Hendrikus, predikant te Utrecht.

1697. 20 October. Overl. te Utrecht, oud 36 jaar, Willem van Weede, luit.-kolonel der infanterie in het regiment van zijn vader Willem van Weede, majoor generaal, domheer enz.

1697. 3 December. Overl. te Utrecht, Johanna Stalpart van der Wielen, oud 46 jaar, gehuwd met Johannes Ribbius.

1698. 5 Juni. Overl. te Rotterdam, Willemina van Kattenburg, oud 30 j., 8 m., 29 d., gehuwd met Hugo Kollins, haar tweede man.

1698. 11 Juni. Overl. te Amsterdam, Balthazar Bekker, predikant aldaar, oud 64 j., 2 m., 21 d.

1698. 19 Juni. Overl. te Utrecht, Gualtherus van Nellestein, predikant aldaar, oud 68 j., 8 m., 8 d.

1698. 13 September. Overl. te Leiden, Petrus Schouten, student, oud 21 j., 11 m., 13 d.

1698. 24 October. Overl. te Utrecht, Mattheus van Luchtenberg, oud schepen aldaar en bewindhebber der O. I. Compagnie ter kamer Amsterdam, oud 52 j., 7 m., 28 d.

1699. 19 Januari. Overl. te Utrecht, Anna de Gruiter van Groenewoude, oud ruim 40 jaar.

1699. 19 September. Overl. te Vianen, Henriette Louyse Erskeyne, oud 30 j., 3 m., 26 d., gehuwd met Eliza Gordon, raadsheer van de gravin douairière van der Lippe, souveraine van Vianen.

1699. 30 September. Overl. te Utrecht, Johannes Leusden, philos. doctor en professor der hebreeuwsche taal te Utrecht, oud 75 j., 5 m., 4 d.

1696. 5 October. Overl. te Utrecht, Anna Koesaart, oud omtrent 47 jaar, laatst weduwe van Pieter Wiltvank, Maartenszoon.

1699. 13 December. Overl. te Utrecht, Mr. Johan van Weede, burgemeester aldaar, 30 j., 11 m., 26 d.

1701. 1 Maart. Overl. te Utrecht, Hermanus van Halen, hoogleeraar in de theologie en remonstrantsch predikant te Utrecht, oud bijna 68 jaar.

1701. 2 October. Overl. te Utrecht, Aletta Vermeer, oud ruim 83 jaar, weduwe van Johannes Doesburg.

1701. 8 November. Overl. te Leiden, David Knibbe, predikant aldaar, oud 61 jaar.

1701. 10 November. Overl. te Rotterdam, Johanna Maria Bormans, oud 29 jaar, gehuwd met Thomas Kroezen, schepen van Rotterdam.

1702. 13 Januari. Overl. te Rotterdam, Petrus Rabus, boekzaal-schrijver van Europa. oud 41 j., 1 m., 1 d.

1702. 14 Januari. Overl. te Utrecht, Petrus Noortdijk, oue 14 j., 9 m., zoon van Petrus, leeraar der Mennoniten te Utrecht.

1702. 14 Mei. Overl. te Culenborg, Nicolaas Bosch, J. U. D. en raadsheer aldaar, oud 58 j., 8 m., 7 d.

1702. 6 Juni. Overl. te Londen, Everhard van Weede, heer van Dijkveld, Rateles enz., ambassadeur aan het hof van Engeland, oud 76 jaar, en 2 Augustus te Utrecht begraven.

1702. 20 September. Overl. te Utrecht, Petrus van Eindhoven, advocaat, oud 44 j., 10 m., 18 d., oudste zoon van Petrus van Eindhoven, predikant te Utrecht.

1703. 11 Januari. Overl. te Utrecht, Joannes Georgius Græviús, hoogleeraar aldaar, oud 71 j., min 18 dagen.

1703. 11 Februari. Overl. te Utrecht, Godard, graaf van Athlone, baron van Reede en Agrim, vrijheer van Amerongen, Herveld, Lievendaal, Roënburg, Nieuwenburg, ridder der orde van de Oliphant van Denemarken, enz., oud 58 j., 7 m., 18 d., en te Amerongen begraven.

1703. 2 Juni. Overl. te Enkhuizen, Petrus Jakobi, predikant aldaar, oud 53 jaar.

1704. 21 Januari. Overl. te Rotterdam, Willem Bastiaanszen Schepers, ridder der orde van Dannebrogge, luit. admiraal van Holland en West-Friesland, oud burgemeester, raad en vroedschap van Rotterdam, hoogheemraad van Schieland, enz., oud ruim 84 jaar.

1704. 7 Maart. Overl. te Rotterdam, Mr. Bastiaan Schepers, raad in de vroedschap aldaar, hoogheemraad van Schieland, bewindhebber der O. I. compagnie, kanunnik ten Dom van Utrecht, oud 53 jaar, zoon van den voorgaanden.

1704. 17 Maart. Overl. te 's-Gravenhage, Menno baron van Koehoorn, luitenant generaal, enz., te

Leeuwarden begraven.
1704. 16 April. Overl. te Wijk-bij-Duurstede, Margaretha Keppel, oud 42 j., 8 m., 8 d., gehuwd met Adriaan van Zon, ritmeester.
1704. 16 April. Overl. te Rotterdam, Ludolphus de With, predikant aldaar, oud 53 jaar.
1704. 23 April. Overl. te Rotterdam, Mr. Laurens Bakker, raad en vroedschap, tweemaal burgegemeester van Rotterdam en bewindhebber der W. I. compagnie ter Kamer Rotterdam.
1704. 29 September. Overl. te Baambrugge, Servasius Kroes, predikant aldaar, oud 33 j., 8 m., 1 d.
1705. 28 Januari. Overl. te Batavia, Bruiningh Wildeland, opperhoofd van Mazulipatam, gehuwd met Helena Heinsink, weinige maanden na hem te Batavia overleden, beiden tusschen 50 en 60 jaar.
1705. 1 December. Overl. te Utrecht, Mr. Gerardus de Vries, hoogleeraar in de wijsbegeerte aldaar, oud 57 jaar.
1706. 26 Februari. Overl. te Maassluis, Adriana Souburgh, oud 23 j., 5 m., 22 d., gehuwd met Bernhardinus de Moor, predikant te Maassluis. Zij werd te Gouda begraven.
1706. 12 Juni. Overl. te Utrecht, Kornelia van Vollenhoven, oud 81 j., 3 m., 9 d., laatst weduwe van Frederik Elliot, waardyn en essayeur van de munt.
1707. 18 December. Overl. te Rotterdam, Zoetje Putmans, oud 62 j., 2 m., 13 d., weduwe van Dominikus Roosmale, burgemeester enz. van Rotterdam.
1707. 26 December. Overl. te Utrecht, Petrus van Eindhoven, predikant aldaar, oud 81 j., 2 m., 22 d.
1708. 25 November. Overl. te Oudewater, Godard Willem Karsseboom, oud 2j., 11 m., min een dag.
1708. in December. Overl. te Utrecht. Aletta de Bitter, oud 54 jaar, laatst weduwe van Izaak van Schinne.
1709. 17 Februari. Overl. te Utrecht, Petrus van Breen, predikant aldaar, oud 74 j.. 5 m., 3 d.
1709, 13 November. Overl. te Nagapatam, Anthonia Nilo, oud 31 j., 1 m., 23 d., gehuwd met Joannes van Steeland, gouverneur der kust van Cormandel.
1718. 3 Januari. Overl. te Rotterdam, Geertruid Spoor, oud 62 jaar, gehuwd met Wilhelmus Eversdijk, predikant te Rotterdam.
1710. 2 September. Overl. te Rotterdam, Jozua van Belle, heer van St. Hubert en Waddinxveen, bewindhebber der O. I. Compagnie, hoofdofficier, burgemeester, raad en vroedschap van Rotterdam, oud 73 jaar.
1711. 12 Juni. Overl. te Rotterdam, Joannes Doesburg, predikant aldaar, oud 64 j., 19 d.
1711. 30 October. Overl. te Rotterdam, Wilhelmus à Brakel, predikant aldaar, oud 76 jaar.
1712. 10 April. Overl. te Rotterdam, Elisabeth van der Lely, oud 43 j., 8 m., 8 d.
1712. 23 Juli. Overl. te Amerongen, Bernhardus Keppel, predikant aldaar, oud 83 j., 8 m., 23 d., schoonvader van Dan. Havart (den schrijver van het boek).
1713. 31 Augustus. Overl. te Rotterdam, Maria van Staveren, oud 23 j., 16 dagen.

Georg Rappard 1723.

In 't archief der gemeente Kampen wordt volgende certificatie gevonden:

«Den gunstigen leeser heyl ende genade. Toonder deser, de Heer Georg Rappard, thans capitain in het eerste bataillon Prince van Holstein-Gottorp in diensten der Hoogmoogenden Heeren Generale Staaten der Vereenigden Nederlanden, mitsgaders Groot-Majoor der vesting Veurnes in Flaanderen is in wettigen huwelijk gebooren. Sijn vader is geweest de wijlen Heer Jan Willem Rappard, koninglijk Pruissisch Opper-Steuyer-Commissaris des Vorstendoms Minden, etc. Ende sijne moeder was de wijlen Mevrouw Anna Bernhardina Ter Schmitten. Hij wierd gebooren tot Minden den 8den December des jaars 1723. Zonndags daarop ontfing hij den heyligen doop uyt handen des wijlen Hoogeerwaarden Heeren Pörtners, koninglijk Pruissischen Hofpredikants ende Consistorial-Raads, doen eersten Predikants der gereformeerden gemeynte tot Minden. Sijn Peet is geweest sijne Doorluchtige Hoogheyd de Prince Georg van Hessen Cassel, glorieuser gedachtenisse.

Röelkerken in de Graafschap
ter Lippe den 19den July 1772.

Dat dit bovenstaande niet alleen met de Rappardsche Familie-aanteykeningen, maar ook met die der kerkenregisteren der gereformeerden gemeynte tot Minden ponctuel overeenkomt, betuyge ik onderschreevene met vollen wetenschap; door eigenhandige onderschrift ende bijgedrukt mijn gewoon cachet.

JOH. HENR. CRAMER D. d: G: W.
Hofpredikant der regeerenden Graaven van Schaumburg-Lippe ende Desselfs General-commissaris tot het Lippische Consistorium».

Het zegel van Cramer vertoont een gevierendeeld wapen: 1 en 4 een duif; 2 en 3 een slang; zeker doelende op den bijbelspreuk: «simplex columba prudens serpens».

Kampen, Mr. J. NANNINGA UITTERDIJK.

Kwartieren van de kinderen van Meindert Johannes Waller.

Herman Waller, geboren te Leiden 5 Januari 1749, kerkmeester der Noorderkerk te Amsterdam, overleden aldaar 24 Mei 1820, huwde te Amsterdam 31 Juli 1775 Antonia Johanna Perizonius, geboren te Amsterdam 27 Juni 1752, overleden ald. 3 Maart 1827.

Carel Ferdinand Gunther Beckman, geboren te Wildervank 22 December 1768, overleden te Amsterdam 17 Mei 1833, huwde te Einum 22 Maart 1793 Wilhelmina Koning, geboren te Delfzijl 11 September 1769, overleden te Amsterdam 24 September 1825.

Jeremias Schill, geb. te Zierikzee 6 December 1784, thesaurier generaal te Batavia, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, overleden te Batavia 15 October 1852, huwde aldaar 25 Januari 1807 Elisabeth Adriana Rooseboom, geboren te Batavia 18 October 1788, overleden aldaar 8 Juni 1855.

Dirk Hendrik Kolff, geboren te Amersfoort 24 September 1761, schout-bij-nacht, overleden te Eemnes 5 November 1835, huwde in tweede huwelijk te Leer (Oost-Friesland) 7 September 1801 Maria Lans, geboren te . . . . 17 Juli 1780, overleden te Hilversum 14 December 1853.

François Gerard Waller, geboren te Amsterdam 14 October 1791, kerkmeester der Westerkerk, overleden aldaar 24 Maart 1872, huwde te 's-Graveland 14 Juni 1817 met Helena Albertina Beckman, geboren te Amsterdam 4 November 1798, overleden te Trompenberg (Hilversum) 24 Juli 1881.

Mr. Pieter Adolf Schill, geboren te Batavia 6 Juni 1810, raadsheer van het hoog militair en het hoog civiel gerechtshof te Batavia, versierd met het Metalen Kruis, overleden te Batavia 12 October 1851, huwde te Emmes 17 Juli 1835 met Cornelia Wilhelmina Margaretha Kolff, geb. te Zwitschenahn (Oldenburg) 12 Maart 1812.

Meindert Johannes Waller, geboren te Amsterdam 8 December 1834, huwde te Rhedersteeg 5 Mei 1866

Maria Elisabeth Adolfine Schill, geboren te Batavia 21 Augustus 1846.

1°. François Gerard Waller, geboren te Amsterdam 4 Juni 1867.
2°. Pieter Wilhelm Waller, geboren te Amsterdam 5 Januari 1869.

NAMEN.	DATUM VAN GEBOORTE.	DATUM VAN AANSTELLING TOT				
		2den Luitenant.	1sten Luitenant.	Kapitein.	Majoor.	Lt. Kolonel.
Jhr. Godefridus van Massow	15 Mei 1795	24 Juni 1816	25 Juni 1819	—	—	—
Henri Adrien Louis Bousquet	8 Maart 1800	id.	id.	21 Juli 1828	—	—
Petrus Baart de la Faille	17 Nov. 1797	id.	id.	id.	10 Mei 1849	21 Juni 1854
Gerrit Jan Lobry	10 Feb. 1797	id.	id.	—	—	—
Constantijn Willem van Oordt	6 Mei 1798	id.	id.	16 Aug. 1829	—	—
Frederik Govert graaf van Limburg Stirum	15 Juni 1800	id.	id.	id.	—	—
Jan Nering Bögel	10 Juni 1799	id.	—	—	—	—
Dirk Kievit	1 Oct. 1797	id.	18 April 1820	—	—	—
Willem Adriaan van der Vlies	10 Feb. 1797	id.	25 April 1821	—	—	—
Jhr. Johannes Gerrit Willem Merkes van Gendt	21 Feb. 1798	id.	id.	16 Aug. 1829	26 Maart 1841	8 Feb. 1850
Louis François Beaulieu	14 Maart 1796	6 Oct. 1816	id.	id.	—	—
Burgardus van Duyn	25 Juni 1780	23 Dec. 1816	16 Maart 1818	—	—	—
Pieter Benjamin van Duyn	29 Dec. 1791	id.	id.	20 Maart 1831	—	—
Jan Esaye Duyvenée	2 Aug. 1796	19 April 1817	25 April 1821	16 Aug. 1829	8 Feb. 1850	—
Guillaume Cordemans	2 Feb. 1795	10 Mei 1817	22 Juli 1822	—	—	—
Abraham Welsingh Konijnenburg	10 Oct. 1787	id.	16 Maart 1818	—	—	—
Clement Joseph le Juste Henrard	15 Mei 1798	22 Juni 1817	—	—	—	—
Ferdinand Joan Martens	1 Juni 1784	16 Aug. 1817	16 Maart 1818	21 Juli 1828	—	—
Charles Jean Dutilloeul	5 Sept. 1798	id.	3 Sept. 1823	16 Aug. 1829	—	—
Germinal Dandelin	12 April 1794	id.	26 Aug. 1824	—	—	—
Carel Christiaan Prager	15 Maart 1795	18 Oct. 1817	id.	—	—	—
Frederik Willem Aemilius Smeets	14 Jan. 1797	id.	id.	20 Maart 1831	—	—
Christiaan Frederik Hoffman	24 Nov. 1800	id.	—	—	—	—
Jean Louis Arnold Soiron	7 Feb. 1794	id.	26 Aug. 1824	—	—	—
Adrianus Jacóbus Jonckers	1801	id.	—	—	—	—
J. Mascheck		17 Dec. 1817	—	—	—	—
Gerrit Adrianus van Oosterhoudt	31 Juli 1792	17 Feb. 1818	11 Maart 1825	20 Maart 1831	—	—
Jhr. Johannes Mock	17 Feb. 1799	2 Juli 1818	id.	—	—	—
André Edouard Jolly	13 April 1799	id.	id.	—	—	—
Everhardus Mekern	18 Aug. 1798	id.	id.	20 Maart 1831	4 Maart 1851	4 Dec. 1854
Jhr. Jean Anne van Brienen van Ramerus	26 Oct. 1800	id.	id.	id.	16 April 1853	—
Pieter Noot	4 Juli 1799	id.	id.	13 Maart 1832	id.	11 Sept. 1856
Jan Carsten	25 Jan. 1799	id.	id.	id.	id.	—
William van de Lande Jackson	3 Maart 1798	id.	id.	—	—	—
Johannes Manuel Brocx	7 Mei 1799	id.	id.	13 Maart 1832	—	—
Antoon Hendrik Dibbetz	22 April 1799	25 Juni 1819	id.	id.	—	—
Wijnand de Wit Merrée	12 Sept. 1800	id.	—	—	—	—
Gerardus Anthony van Kerkwijk	30 Oct. 1799	id.	29 Maart 1825	13 Maart 1832	18 Juni 1854	11 Sept. 1856
Frederik Petrus Gisius Nanning	18 Nov. 1798	id.	21 Juli 1828	—	—	—
Paulus Prosper Bosch	17 Oct. 1798	id.	id.	—	—	—
Johan Hendrik Lexau Rijsterborgh	8 Nov. 1801	id.	id.	9 Nov. 1832	21 Juni 1854	11 Sept. 1856
Pieter Hendrik van der Kemp	2 Mei 1801	id.	id.	id.	4 Dec. 1854	—
Jan Daniel Cornelis Willem baron d'Ablaing van Giessenburg	24 Aug. 1801	id.	—	—	—	—
George Jooss	30 April 1799	id.	21 Juli 1828	19 Feb. 1835	—	—
Jan van der Mey	22 Dec. 1798	id.	id.	id.	11 Sept. 1856	14 Nov. 1856

DATUM VAN AANSTELLING TOT			DATUM EN WIJZE WAAROP HET KORPS VERLATEN.	AANMERKINGEN.
Kolonel.	Generaal Maj.	Lt. Generaal.		
—	—	—	Pensioen 16 Mei 1826	Overl. te Soeterwoude 1 Nov. 1836.
—	—	—	naar O. Indië 28 April 1838	» te Batavia 12 April 1853.
—	—	—	Pensioen 16 Aug. 1856	1859 Militie Comm[s], overl. te Groningen 14 Febr. 1871.
—	—	—	Eerv. ontsl. 14 Sept. 1827	
—	—	—	Pensioen 28 Oct. 1851	Overl. te Sambeek 10 Nov. 1864.
—	—	—	» 31 Oct. 1845	met rang Majoor, overl. 3 Dec. 1851.
—	—	—	Eerv. ontsl. 16 Maart 1818	
—	—	—	» 16 Mei 1824	
—	—	—	» 17 Aug. 1824	
22 Mei 1858	—	—	Overleden 10 Oct. 1859	te Dordrecht.
—	—	—	Eerv. ontsl. 21 Dec. 1830	
—	—	—	Overleden 3 Maart 1829	te Dendermonde.
—	—	—	» 18 Aug. 1832	
—	—	—	Desertie 16 Feb. 1851	Overl. te Bennebroek 4 Aug. 1860.
—	—	—	Eerv. ontsl. 17 Juni 1824	
—	—	—	» 17 April 1824	
—	—	—	» 17 Nov. 1819	
—	—	—	» 21 Dec. 1830	
—	—	—	Desertie 12 Nov. 1830	Later generaal in Belgischen dienst, overl. te Brussel 11 April 1847.
—	—	—	Eerv. ontsl. 13 Mei 1825	hoogleeraar te Luik, overl. als kolonel in Belgischen dienst 15 Feb. 1847.
—	—	—	Kwartierm[r] 5 Mei 1825	Overl. te Breda 4 September 1865.
—	—	—	Overleden 15 Oct. 1849	te Veere.
—	—	—	naar O. Indië 13 Aug. 1823	overgepl. bij de infanterie.
—	—	—	Eerv. ontsl. 4 Dec. 1830	
—	—	—	Overleden 24 Aug. 1821	te Maastricht.
—	—	—	» 11 Nov. 1818	
—	—	—	» 2 Mei 1834	te Maastricht, aanvankelijk off. der Infanterie.
—	—	—	Eerv. ontsl. 21 Oct. 1827	Van 1831—1839 bij de Gener. Staf, overl. te 's-Hage 14 Feb. 1884.
—	—	—	» 16 Maart 1825	In 1830 lid voorloopig bewind en Min. van oorlog in België, overl. 3 Dec. 1883.
14 Nov. 1859	—	—	Overleden 4 Jan. 1864	te Twello.
—	—	—	» 21 Juni 1854	te Nijmegen.
14 Nov. 1859	—	—	Pensioen 17 Dec. 1859	Overl. te 's-Hertogenbosch 6 Feb. 1874.
—	—	—	» 11 Sept. 1856	Overl. 12 Febr. 1868.
—	—	—	Ontslagen 19 Feb. 1835	
—	—	—	Pensioen 16 Mei 1842	Overl. 18 Maart 1857.
—	—	—	naar O. Indië 28 Feb. 1837	
—	—	—	Overleden 23 Dec. 1821	
14 Nov. 1859	15 April 1864	—	Pensioen Sept. 1867	Overl. te 's-Gravenhage 27 Februari 1871.
—	—	—	Overleden 4 Sept. 1832	
—	—	—	Desertie 16 Oct. 1830	
5 Juni 1861	7 Juni 1864	—	Overleden Maart 1873	te Utrecht, als lid van het Hoog Milit. Gerechtshof.
—	—	—	Pensioen 10 Juli 1859	met rang Lt. Kol., overl. te Utrecht 2 Mei 1867.
—	—	—	Overleden 17 Juli 1822	te Antwerpen.
—	—	—	Pensioen 14 Aug. 1843	Overl. te Dinter.
—	—	—	» 31 Juli 1862	met rang Kol., Overl. te Utrecht 2 Dec. 1879.

NAMEN.	DATUM VAN GEBOORTE.	DATUM VAN AANSTELLING TOT				
		2en Luitenant.	1en Luitenant.	Kapitein.	Majoor.	Lt. Kolonel.
Jean Adolphe Joseph de Vaux		19 Aug. 1819	——	——	——	——
Allard Cornelis Pierson	14 Sept. 1801	1 Aug. 1820	21 Juli 1828	19 Feb. 1835	——	——
Alexander Quisthoudt	9 Aug. 1798	id.	id.	17 Sept. 1836	——	——
Carel Frederik Eduard van Ingen	13 Juli 1802	id.	id.	id.	11 Sept. 1856	——
Cornelis Jacobus Krayenhoff van van de Leur	16 Sept. 1801	id.	id.	id.	id.	——
Charles Despot	5 Mei 1797	id.	——	——	——	——
Jhr. Hendrik Maurits van der Goes	10 April 1801	id.	16 Aug. 1829	——	——	——
Rutger Carel Appelius	20 Mei 1800	id.	id.	11 Dec. 1837	——	——
Louis Frits Carel Wilhelm Seyffardt	18 Juni 1800	id.	——	——	——	——
Jan Otto Leendert van Ingen	9 Nov. 1799	19 Aug. 1821	16 Aug. 1829	11 Dec. 1837	11 Sept. 1856	14 Nov. 1859
Jhr. Reinier Hendrik Otto Sandberg	13 Jan. 1801	id.	id.	——	——	——
Johannes Michiel Eckhardt	27 April 1802	id.	——	——	——	——
Willem Frederik del Campo gen. Camp	3 Nov. 1801	id.	16 Aug. 1829	11 Dec. 1837	——	——
Guillaume de Petit	18 Mei 1800	id.	——	——	——	——
Anthony Cato Camerlingh	15 April 1800	id.	16 Aug. 1829	11 Dec. 1837	——	——
Hendricus Johannes van Druynen	20 Feb. 1803	22 Juli 1822	id.	10 Nov. 1838	19 Feb. 1859	——
Willem Steven van der Hart Beek	31 Oct. 1802	id.	id.	id.	id.	3 Maart 1861
Jan van der Stok	16 Oct. 1801	id.	id.	id.	——	——
Willem Nicolaus Rose	8 Jan. 1801	id.	id.	——	——	——
Philippus Franciskus Hubertus Mascheck	10 Nov. 1801	id.	id.	2 Mei 1842	19 Feb. 1859	5 Juni 1861
Gerhardus Nicolaas Martinus de Haan	14 Dec. 1802	id.	id.	id.	——	——
Alexandre Romain François du Bosch	23 Nov. 1801	3 Sept. 1823	——	——	——	——
Anthonie Engelbert André de la Porte	12 Feb. 1804	id.	20 Maart 1831	2 Mei 1842	19 Feb. 1859	——
Auguste Joseph Ghislain Vermijlen	26 Juni 1800	id.	——	——	——	——
Ferdinand Theodore Eickholt	21 Feb. 1801	id.	——	——	——	——
Hermanus Lodewijk van Hooff	16 Sept. 1802	id.	20 Maart 1831	——	——	——
Alexander Quintinus Frederik Schmoutziguer	24 April 1803	26 Aug. 1824	id.	——	——	——
Menno David graaf van Limburg Stirum	30 Nov. 1807	12 Maart 1825	id.	2 Mei 1842	19 Feb. 1859	5 Juni 1861
J. B. Corsten		id.	——	——	——	——
Gustaaf Vincent Willem baron van Hemert tot Dingshof	14 Feb. 1806	id.	20 Maart 1831	2 Mei 1842	14 Nov. 1859	31 Juli 1862
Johan Adriaan Feith	10 Jan. 1806	id.	id.	id.	id.	id.
Mauritz Johan de Bruyn	21 Maart 1806	id.	id.	id.	5 Juni 1861	15 April 1864
Jhr. Benjamin de Jong van Beek en Donk	27 Feb. 1805	id.	id.	id.	28 Dec. 1859	——
Johannes Egidius Hendrik Balthazar baron van Voorst tot Voorst	19 Juli 1805	id.	id.	3 Nov. 1843	31 Juli 1862	2 Aug. 1864
Willem Karel prins van Saksen Weimar	25 Juni 1819	——	22 Dec. 1831	——	——	——

DATUM VAN AANSTELLING TOT Kolonel.	Generaal Maj.	Lt. Generaal.	DATUM EN WIJZE WAAROP HET KORPS VERLATEN.	AANMERKINGEN.
——	——	——	Eerv. ontslag 10 Juli 1823	later mijn-ingenieur.
——	——	——	» 15 April 1840	architect te Amsterdam, overl. te 's-Gravenhage 30 Januari 1870.
——	——	——	Overleden 21 Juni 1838	in Suriname.
——	——	——	» 16 Mei 1859	te Vlissingen.
——	——	——	Pensioen 14 Nov. 1859	met rang Lt. Kol., overl. te Bergen-op-Zoom 17 Sept. 1877.
——	——	——	Eerv. ontslag 22 Juli 1822	
——	——	——	Overleden 15 Jan. 1836	gedetacheerd in Oost Indië.
——	——	——	Pensioen 1 Sept. 1851	Overl. te Paterswolde (Groningen) 20 Nov. 1856.
——	——	——	Overleden 12 Aug. 1824	te Namen.
——	——	——	Pensioen 31 Juli 1862	met rang Kol., overl. te Delft 10 Mei 1871.
——	——	——	Eerv. ontsl. 25 April 1829	Overl. te Brussel 12 Nov. 1864.
——	——	——	vóór 1827	
——	——	——	Pensioen 24 April 1858	met rang maj., overl. te St. Philipsland 10 Aug. 1879.
——	——	——	vóór 1827	
——	——	——	Overgepl. Prov. Staf 29 April 1858	Overl. als Gen. Maj. te Hilversum 23 Maart 1886.
——	——	——	Pensioen 5 Juni 1861	met rang Lt. Kol. Overl. te Amersfoort.
15 April 1864	23 April 1866	——	» 16 April 1873	met rang Lt. Genl., overl. te 's-Hage 24 Feb. 1879.
——	——	——	Overleden 5 Nov. 1851	te Zutphen.
——	——	——	Eerv. ontsl. 10 Maart 1839	met rang Kapt., later architect te Rotterdam en rijksbouwmr te 's-Hage, aldaar overl. 9 Oct. 1877.
6 Juli 1864	——	——	Pensioen 12 Juli 1867	met rang Generaal Majoor.
——	——	——	Overleden 21 Juli 1857	te Veere.
——	——	——	Desertie 16 Nov. 1830	
——	——	——	Pensioen 19 Aug. 1859	
——	——	——	Desertie 12 Nov. 1830	
——	——	——	id. 16 Nov. 1830	
——	——	——	Eervol ontsl. 3 Nov. 1842	Overl. huize Hackforts-Veenhuis te Twello 31 Dec. 1868.
——	——	——	naar O. Indië 16 Sept. 1837	Overl. te Soerabaya 26 Sept. 1838.
15 April 1864	4 Nov. 1867	——	Pensioen Dec. 1873	Van 6 Juli 1872 tot 4 Oct. 1873 Min. van Oorlog.
——	——	——	Overleden 6 April 1825	
22 Juni 1865	——	——	Pensioen 12 Juli 1867	met rang Gen. Maj., overl. te Arnhem 29 Oct. 1878.
——	——	——	» 12 » 1867	» » Kolonel, overl. te Brussel 16 September 1874.
——	——	——	» 28 Mei 1866	met rang Kolonel.
——	——	——	» 31 Juli 1862	» » Lt. Kolonel.
——	——	——	» 12 Juli 1867	» » Kol., overl. te Soeterwoude 16 Aug. 1879.
——	——	——	Overleden 22 Mei 1839	te Nijmegen, was eerst Luit. der Infanterie.

Het Geslacht Ver Huell.

Het geslacht Ver Huell was een aanzienlijk regeeringsgeslacht in het graafschap Zutphen; de hoofden der familie bekleedden in vroegere eeuwen meermalen de waardigheid van burgemeester te Doetinchem, in welke stad en deszelfs omstreken de leden zich voornamelijk hadden gevestigd. In den krijgsdienst ter zee en te land komt de naam der Ver Huell's dikwijls met eere genoemd voor. Een van hen, Carel Hendrik Ver Huell behaalde vele lauweren in verschillende zeegevechten door een groote mate van moed en beleid, werd vice-admiraal, en mocht zich in de vriendschap en hoogachting van Keizer Napoleon I verheugen, terwijl hem de titel van graaf werd geschonken door dezen en diens broeder, den Koning van Holland. Alexander Ver Huell is algemeen met eere bekend als verdienstelijk teekenaar en letterkundige.

In 1840 werd een tak van dit geslacht in den Nederlandschen adelstand verheven met het praedicaat van Jonkheer en Jonkvrouw. Steeds van oude tijden af hebben de leden den naam geschreven Ver Huell en nooit Verhuell, zooals wel eens door anderen wordt gedaan. Wellicht heeft Ver Huell dezelfde beteekenis als Ver Huevel, (bij Kilian *Collis;* bij Oudemans, *heuvel*) gelijk ook vroeger de uitspraak van den naam luidde Ver Húwel.

Het WAPEN is: gedeeld van goud en rood, het goud beladen met drie zwarte ringen, die van onderen een stift hebben van het zelfde, geplaatst 2 en 1 (tournooiringen) en het rood met drie zilveren weerhaken, mede geplaatst 2 en 1. Wrong en dekkleeden: goud en rood. Helmteeken: een uitkomende moor zonder armen met zilveren haarband, gekleed in bruin gewaad met rooden kraag en gouden lissen op de borst. Aldus komt het wapen op verschillende zegels voor, alsmede in afbeeldingen, o. a. op eene wapenteekening op perkament van Everhard Ver Huell, drossaard van Genderingen en Etten, nevens dat zijner echtgenoote Christina Sophia Sels, waarnaar de afbeelding van het wapen, bij dit artikel behoorende, genomen is. Den vice-admiraal Carel Hendrik Ver Huell, in den adelstand van het Koninkrijk Holland verheven met den titel van graaf van Sevenaer, werd het volgend wapen verleend:

Gevierendeeld: 1 en 4 van goud met drie ringen van zwart waaraan een spitse punt van onderen, geplaatst 2 en 1; het tweede en derde deel van blauw waarop drie zilveren weerhaken, geplaatst 2 en 1, bedekt met de gewone adellijke kroon, welke bestond uit een muts van purper fluweel, door een gouden kroon met drie paarlen omgeven en overtopt door een bundel van zeven gouden pijlen met zilveren punten, door een blauw lint te samen gebonden.

Als graaf van Sevenaer werd het wapen gewijzigd als volgt:

Gevierendeeld: 1 (gelijk 1 en 4 van Ver Huell). Het tweede vierendeel van goud met eene bande van zwart beladen met drie zilveren St. Jacobs schelpen. Het derde gelijk aan 2 en 3 van Ver Huell en het vierde vierendeel van zilver, waarop een anker van zwart. Het schild gedekt door de gravenkroon, op het diploma afgebeeld als een purperen muts, van onderen omgeven door een gouden kroon van drie bladen en twee parels en van boven door een hermelijnen band, getopt door vijf roode vlammetjes. Schildhouders: twee negers gekleed in bruin wambuis, rood gevoerd, met kraag van hetzelfde en zilveren broek, gedekt door een zilveren tulband met blauw versierd, ieder houdende een banier, die aan de rechterzijde een van rood met een gouden leeuw met zwaard en pijlbundel in de klauwen, die aan de linker van rood met de initialen L. N. van goud, de lansen en franjes beide van goud. Het devies: Rex et Patria. Als pair van Frankrijk werd aan dit wapen de pairsmantel toegevoegd, terwijl na 1815 de L. N. in den linker banier vervangen werd door den leeuw van rechts. Bij authorisatie van 26 April 1834 vergunde Carel Hendrik Ver Huell zijn neef Quirijn Maurits Rudolph Ver Huell dit zelfde wapen te voeren, doch zonder den mantel. Diens zoon Alexander Ver Huell voert echter het oude wapen, zooals boven beschreven en hierbij afgebeeld.

Het wapen van den adellijken tak is:

Gevierendeeld: 1 en 4 in blauw drie zwarte weerhaken; 2 en 3 in goud drie zwarte ringen, die elk van onderen een stift hebben. Wrong: blauw en goud. Helmteeken: drie blauwe struisvederen met gouden schachten, laag neergebogen, en daaruit opkomende een moor met de armen langs het lichaam, zoodat men de handen niet ziet, met blauwe hoofdwrong, gekleed in een bruin gewaad met gouden lissen en omgeslagen rooden halskraag. Dekkleeden: goud en blauw.

De genealogie en de geschiedenis van het geslacht vangt aan in het laatst der 16e of begin der 17e eeuw van welk tijdstip af de afstamming juist is na te gaan, terwijl het geheel samengesteld is uit authentieke bescheiden, familiepapieren en biografische werken.

I. Quirin Ver Huell, vermeld als woonachtig te Zutphen in het jaar 1580, huwt aldaar met Ludgert van Schoolwijck. Na zijn dood hertrouwt zij te Zutphen 28 October 1604 met Peter Sels, secretaris der gedeputeerde staten van Gelderland, rentmeester der geestelijke goederen te Zutphen.

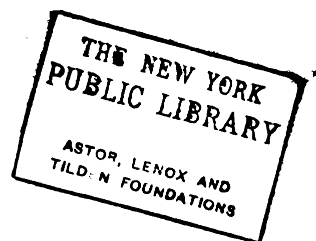
Kinderen:

1°. Gijsbert Ver Huell, heer van Ilinck, rentmeester van het St. Anthonis-gilde te Zutphen, huwt al-

Behoort bij No 5 van het Algemeen Nederlandsch Familieblad, IVe Jaargang, 1887.

Wapen van het geslacht Ver Huell.

daar 14 Februari 1613 met Geertruida Wischel (Wissels of Wessels), weduwe van Jan van Karnebeek. Zij hertrouwt te Zutphen 24 Januari 1627 met Wolter Wolters, burgemeester van Doesburg.

2°. Gerhard Ver Huell, die volgt II.

II. Gerhard Ver Huell, kapitein van een compagnie voetknechten in dienst dezer landen, huwt te Zutphen 17 Mei 1615 met Hermanna Thiedeman (1), Nicolaas dr., gestorven als weduwe te Doetinchem in 1660 (Op een geschilderd in lood gevat vensterglas, in bezit van Mr. Alex. Ver Huell, staat «Hermanna Tiedeman, wed. van Zaliger Gerhard Ver Huell, in sijn leven kapitein over eene compagnie voetknechten, in dienst der Vereenigde Nederlanden)."

Uit hun huwelijk:

1°. Luitgert Ver Huell, gedoopt te Zutphen 13 September 1616.

2°. Lysbeth Ver Huell, gedoopt te Zutphen 6 December 1618.

3°. Quirijn Ver Huell, die volgt III.

III. Quirijn Ver Huell, gedoopt te Zutphen 29 Juni 1621, drossaard van de heerlijkheid Wisch, burgemeester van Doetinchem, gecommitteerde bij H. H. Mog. wegens de staten van Gelderland, was in de commissie om Willem III den hertogstitel aan tebieden. Hij huwde te Doetinchem 11 October 1651 met Cunegonda van Haeghen, dochter van Albert, burgemeester van Doetinchem, wiens geslacht reeds in 1138 genoemd wordt, en van Rudolpha van Woldenborgh.

Uit dit huwelijk werden zeven kinderen geboren:

1°. Sophia Elisabeth Ver Huell, geboren te Doetinchem 24, gedoopt 29 Augustus 1652 (getuigen Paulus Sels, Anna Helena Ripperda en Hermana Tijdemans). Zij huwde met Ludolph van Eybergen.

2°. Johanna Ver Huell, geboren te Doetinchem 9 en gedoopt 14 Mei 1654, overleed 26 Mei van datzelfde jaar.

3°. Gerhard Johan Ver Huell, burgemeester te Doetinchem, geboren aldaar 1 Juni en gedoopt 3 Juni 1655 (getuigen: Richter Balster van Haeghen, doctor Hend. Noy, schepen van Emmerik, burgemeester Albert van Haeghen en Rudolpha van Woldenborgh). Hij huwt 6 Augustus 1690 met Maria van Bloemendael, die in hoogen ouderdom overleed en 4 April 1747 te Doetinchem begraven werd (2). Van het groot aantal personen die op de begrafenis genoodigd waren waaronder de magistraat der stad en de kerkeraad, wordt de naamlijst nog in het familiearchief bewaard.

Kinderen uit dit huwelijk waren:

A. Adriaan Ver Huell, gedoopt te Doetinchem 17 Januari 1692, jong overleden.

B. Koengeda (Cunegonda) Ver Huell, gedoopt te Doetinchem 13 Maart 1693.

C. Adriaan Ver Huell, gedoopt te Doetinchem 3 Augustus 1695, sterft jong.

D. Maria Angenies Ver Huell, gedoopt te Doetinchem 26 Mei 1697.

E. Anna Helena Ver Huell, gedoopt te Doetinchem 14 Januari 1699.

F. Mr. Adriaen Ver Huell, gedoopt te Doetinchem 24 Januari 1700, burgemeester aldaar, raad der stad, landrentmeester der domeinen, thinsrichter van het graafschap Zutphen sedert 1733 en in 1760 vervangen door Jr. Hendrik Adriaan Willem van Rouwenoort. Hij stierf in het begin van October 1760.

Uit zijn huwelijk met Adolpha of Rudolpha Bloemendael, werden drie kinderen geboren:

a. Gerhard Johan Ver Huell, gedoopt te Doetinchem 29 Januari 1736, sterft jong.

b. Gerhard Johan Ver Huell, gedoopt te Doetinchem 16 Maart 1738.

c. Engelbert Ver Huell, gedoopt te Doetinchem 6 Maart 1740.

4°. Anna Helena Ver Huell, geboren te Doetinchem 23, gedoopt 26 December 1657.

5°. Nicolaas Ver Huell, geboren te Doetinchem 9, gedoopt 12 Augustus 1660, getuige zijne «olde moeder» (grootmoeder).

6°. Hermanna Lucretia Ver Huell, geboren te Doetinchem 2, gedoopt 4 Februari 1663, overleden te Haarlem 19 November 1703 zonder kinderen na te laten. Zij was gehuwd met Maurits Sels (1), gedoopt te Zutphen 31 December 1668, kapitein ter zee, gestorven te Zutphen in April 1745, zoon van Johan, secretaris der gedeputeerden in het graafschap Zutphen en van Anna Christina Muntz.

Hij hertrouwt volgens huw. voorwaarden 19 Mei 1708 met Everhardina Maria van Löben tot Spaensweert, dochter van Ernst Valentijn, heer van Spaensweert en van Elisabeth Agnes Houss tot de Rees. Zij sterft te Doetinchem 29 Mei

(1) De Tiedeman's, Tydeman's of Thydeman's komen reeds in de 13e eeuw als schepenen te Zutphen voor.

(2) Zij noemt in een schenking door haar 5 Juli 1745 beschreven en eigenhandig onderteekend als haar erfgenamen Adriaan Ver Huell, landrentmeester en thinsrichter der graafschap Zutphen en C. Ver Huell, weduwe Olmius, welk geslacht, vroeger van Olm geheeten, Willem III naar Engeland volgde en aldaar den titel voerde van Lord Waltham, doch thans is uitgestorven. Het wapen was doorsneden van blauw met een vijfpuntige zilveren ster en zilver met een groenen boom op een terras van hetzelfde, over de deelingslijn een gouden gekanteelde dwarsbalk.

(1) Zie over Maurits Sels. 1710 en Joost Sels 1731, beide kapiteins ter zee, *Navorscher* 1856 en over het geslacht Sels *Geldersche Volksalmanak* 1885 en 1886.

1709 en hij trouwt 3⁰ te Amsterdam 29 Augustus 1710 met Alida Schaep, dochter van Mr. Dirk, J. U. D., secretaris van Amsterdam en van Philippine van der Geer.

7⁰. Everhard Ver Huell, die volgt IV.

8⁰. Maria Ver Huell, gedoopt te Doetinchem 30 Maart 1670.

9⁰. Sophia Johanna Ver Huell, gedoopt te Doetinchem 17 Maart 1672.

10⁰. Baltus Ver Huell, gedoopt te Doetinchem 17 Mei 1674.

Deze drie laatste hoogstwaarschijnlijk zeer jong gestorven.

IV. Everhard Ver Huell, geboren te Doetinchem 26, gedoopt 27 September 1665, kapitein der cavalerie later drossaard van Genderingen en Etten, wonende aldaar op den huize Brinkenborgh, en in welke kwaliteit hij zich o. a. zeer verdienstelijk maakte met het verbeteren der wegen in die heerlijkheden, eindelijk burgemeester te Doetinchem, waar hij overleed. Door Ds. van Waarden werd hij te Doetinchem 16 December 1698 in het huwelijk verbonden met Christina Sophia Sels, dochter van Johan en van Anna Christina Muntz, zuster van Maurits Sels, bovengenoemd. A. C. Muntz was de dochter van Johannes Theodorus, J. U. D., raad van den keurvorst van Brandenburg, burgemeester van Duisburg en van Christina Holtmans (vgl. *Navorscher* 1879—80). Van hen bestaan groote familieportretten, geschilderd in 1701 door Alberts, terwijl een fac-simile van zijn wapen dit artikel vergezelt. (Zie hiervoor de geschiedenis van het wapen).

Uit hun huwelijk:

1⁰. Quirijn Ver Huell, geboren te Doetinchem 27 October 1699, en gedoopt 29 daaraanvolgende door Ds. Smetius van Nijmegen, overleden 25 Februari 1708 te Doetinchem.

2⁰. Oswalda Leopoldina Ver Huell, geboren 12 Maart 1701, genaamd naar de beide H. H. graaf van den Bergh, met wie Everard Ver Huell zeer bevriend was en gedoopt 13 Maart door Ds. Smetius. Zij huwt met Hendrik Willem Sels, kapitein in dienst der Vereenigde Nederlanden, zoon van Pieter, kapitein ter zee en van Sara Terville (ter Ville).

3⁰. Anna Christina Lucretia Ver Huell, geboren 28 April 1703, gedoopt 29 April door Ds. Smetius, huwt met Anthonie Staring, predikant te Genderingen, gedoopt te Zutphen 17 Augustus 1692, weduwnaar met twee kinderen van Odilia Ross, zoon van Jacob Staring te Zutphen.

4⁰. Johan Paul Ver Huell, geboren 14 Februari, gedoopt te Genderingen 15 Februari 1705, sterft 15 April van dat zelfde jaar.

5⁰. Cunegonda Helena Ver Huell, geboren te Genderingen 5 en gedoopt 6 Februari 1707 door Ds. Egginck. Zij huwt met Gerhard Josias Olmius, waaruit eene dochter:

A. Anna Helena Olmius, overleden 4 Maart 1771 en gehuwd met Zeno Diederik Walraat van Tengnagell, heer der baanderij van Bronckhorst, zoon van Ludolf Diederik heer van Gellicum en van Wilhelmina Maria Charlotta Quadt van Wickradt, overleden in November 1791.

6⁰. Gherarda Maria Ver Huell, geboren te Genderingen 25, gedoopt 26 Januari 1709 door Ds. Egginck.

7⁰. Oswald Ver Huell, geboren te Genderingen 1 en gedoopt 7 Januari 1711 door Ds. Egginck, genaamd naar «Z. H. graaffelijke Exc. van den Bergh», gestorven 21 Februari van dat jaar.

8⁰. Alida Petronella Ver Huell, geboren 4 en gedoopt 6 Juni 1712, overleden 5 Augustus 1716.

9⁰. Quirijn Paul Ver Huell, geboren te Genderingen 26, gedoopt 28 April 1715 door Ds. de Raay, sterft 14 Juli 1716.

10⁰. Mr. Quirijn Maurits Ver Huell, die volgt V.

V. Quirijn Maurits Ver Huell, geboren te Genderingen 12, gedoopt door Ds. Staring 16 Januari 1718, J. U. D. schepen, raad en burgemeester van Doetinchem, advocaat-fiscaal van het graafschap Zutphen, gedeputeerd bij H. Hoog Mog., gestorven te Doetinchem 22 Mei 1788. Hij huwt 1⁰ te Wageningen 9 October 1744 met Christina Wijnanda Vlaming, geboren te Amsterdam, dochter van den bekenden dichter Mr. Pieter Vlaming, boekhouder der O. I. Comp. en van Winanda Calkoen, en 2⁰ te Doetinchen 15 October 1758 met Judith Elsabé Anna baronnes van Rouwenoort tot den Ulenpas, geboren 1 October 1739, gestorven te Doetinchem in Juli 1785, dochter van Jr. Willem Hendrik van Rouwenoort, heer van Holthuizen, Hunderen en Rijnenburg, president der gedeputeerde staten en commandeur der Duitsche Orde, en van diens eerste vrouw Jvr. Maria Antoinetta Walburg van der Cappellen, dochter van Jr. Alexander en Johanna Maria baronnes van Heeckeren van Enghuizen. Zijn tweede vrouw was Geertruida Cornelia Bartolotti van den Heuvel tot Beichlingen, weduwe Willem van Weede, welke in December 1782 op den huize Ulenpas is overleden.

Uit het eerste huwelijk werd éene dochter geboren:

1⁰. Sophia Winanda Ver Huell, geboren te Doetinchem 8 en gedoopt 13 Juli 1749, gestorven op den huize Nijenhuis in Overijssel 12 Augustus 1794. Zij huwde te Doetinchem 2 November 1766 met Damiaan Hugo Staring, heer van den Wildenborgh, geboren te Genderingen in 1736, kapitein ter zee, equipagemeester aan de Kaap de Goede Hoop, gestorven op den Wildenborgh en te Lochem begraven 28 November 1783,

zoon van Anthony en diens tweede vrouw Anna Christina Lucretia Ver Huell. Zij hertrouwt 8 Mei 1785 met Mr. Willem Cornelis Boers, fiscaal-independant aan de Kaap de Goede Hoop, aangesteld tot raad en pensionaris van Leiden, in 1788 kinderloos te Katwijk overleden.

Uit haar eerste huwelijk liet zij één zoon na, den vermaarden dichter Anthony Christiaan Winand Staring van den Wildenborgh.

Uit het tweede huwelijk van Quirijn Maurits Ver Huell sproten zeven kinderen:

2°. Everhard Alexander Ver Huell, die volgt VI.

3°. Christiaan Anthonie Ver Huell, die volgt VI*bis*.

4°. Maurits Anne Ver Huell, geboren te Doetinchem 27 Juli 1761, commandeur der orde van St. Wladimir, luitenant-generaal der genie in Russischen dienst, commandeur der vesting Riga, alwaar eenige werken nog zijn naam dragen, ongehuwd te Libau overleden 15 November 1799.

5°. Joost Ver Huell, geboren 5 December 1762, eerst 1e luitenant bij de marine, later burgemeester van Doetinchem, gestorven aldaar 1 Augustus 1793.

6°. Carel Hendrik Ver Huell, geboren te Doetinchem 4 Februari 1764, werd door zijn vader bestemd tot den militairen dienst te lande en nog slechts elf jaren oud geplaatst als kadet bij een regiment infanterie. Doch zijne neiging tot den zeedienst overhellende, veranderde hij zijn loopbaan en werd geplaatst als adspirant op het fregat Argo. Tijdens de Amerikaansche en Engelsche oorlogen wist hij zich te onderscheiden en na het zeegevecht bij Doggersbank werd hij bevorderd tot luitenant en versierd met de Medaille van Doggersbank; vervolgens klom hij op tot den rang van schout bij nacht. Zijn groote bekwaamheid en verdiensten trokken de aandacht van Napoleon I, die hem het opzicht gaf over de Bataafsche vloot, die zijn voorgenomen landing in Engeland moest ondersteunen. Bij het overbrengen der Hollandsche schepen naar Frankrijk onderscheidde Ver Huell zich bijzonder en werd benoemd tot vice-admiraal, terwijl Napoleon hem eigenhandig met het officierskruis der orde van het Legioen van eer begiftigde. Na het opgeven der onderneming tegen de Engelschen, keerde Ver Huell naar het vaderland terug, en nam het bestuur op zich van het departement van marine. Hij stond aan het hoofd eener buitengewone zending om te Parijs aan Lodewijk Buonaparte de kroon van Holland aan te bieden. Door dezen werd hij tot de waardigheid van maarschalk verheven, ontving bij decreet van 16 Februari 1807 het grootkruis van de orde der Unie en werd tot gezant te Parijs benoemd. Bij kon. besluit van 13 April 1810 werd hij in den adelstand verheven, terwijl hem 29 April daaraan volgende de titel van graaf van Sevenaer werd verleend.

Onder meer onderscheidingen ontving hij van Napoleon den titel van rijksgraaf. (Comte de l'Empire). In 1811 werd hij naar Hamburg verplaatst, waar hij het opzicht kreeg over de maritime etablissementen en de vloot in het noorden van het rijk tot 1812, toen hij benoemd werd tot bevelhebber van het Texelsche eskader. Na den val van den Keizer vertrok hij naar Frankrijk, waar hij zich liet naturaliseeren en de betrekking vervulde van inspecteur-generaal, van de marine. Na het inrukken der bondgenooten te Parijs keerde hij voor eenigen tijd naar zijne landgoederen in Gelderland terug, doch vertrok weder naar Parijs, werd benoemd tot pair van Frankrijk, en was aldaar voorzitter van het Evangelisch zendeling genootschap. Koning Willem II vereerde hem met het ridderkruis der Militaire Willemsorde 3e klasse, ter gedachtenis aan de verjaring van den slag bij Doggersbank, en hij was ook versierd met het grootkruis der orde van Militaire verdiensten van Frankrijk. Hij overleed te Parijs 25 October 1845, en werd begraven op het kerkhof Père la Chaise (1).

Hij was gehuwd te Hummelo 22 Februari 1789 met Maria Johanna de Bruyn, geboren 4 October 1764, gestorven op den huize de Kemenade bij Doetinchem 12 Januari 1858, dochter van Franco, burgemeester van Doetinchem en van Mechtelina Bartholda Josina Coopsen.

Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren:

A. Quirijn Maurits Anne Ver Huell, geboren te Doetinchem 23 Mei 1790, gedoopt door Ds. Schot, ongehuwd overleden te Parijs 20 April 1810.

B. Franco Johan Ver Huell, geboren te Doetinchem 27, gedoopt door Ds. Schot 1 Mei 1791, 2e luitenant bij het 4e regiment infanterie, sterft ongehuwd 11 Mei 1806.

C. Mr. Carel Johan Ver Huell, geboren te Doetinchem 22 Juni 1797, gedoopt door Ds. Heimder van Zilvolde, J. U. D., ingeschreven als student te Leiden 7 November 1815, sterft ongehuwd op zijn reis naar het Zuiden van Frankrijk te Soissons 23 November 1827 en begraven te Parijs op het kerkhof Père la Chaise waar ook het stoffelijk overblijfsel rust van

(1) Zie over hem: *Leven van Graaf Ver Huell;* J. R. THORBECKE, *K. H. Ver Huell, R. J. Schimmelpenninck in de Gids. N. R.* 1a 1. *Hist. Schets* 135; G. RAMAKERS, *Iets over den Admiraal Ver Huell in Ver. Chr. st.* 1. 756; KOBUS en de RIVECOURT; V. D. AA, *Biogr. Woordenboek.*

zijn vader en van zijn oom Christiaan Anthonie Ver Huell.

7°. Geertruid Cornelia Ver Huell, geboren te Doetinchem 4, gedoopt 6 November 1768, gestorven 31 Juli 1785.

8°. Herman Adolf Ver Huell, geboren 28 Januari, gestorven 12 Juli 1770.

9°. Henriette Wilhelmine Ver Huell, geboren 5 October, gestorven 6 November 1774.

VI. Everhard Alexander Ver Huell, geboren te Doetinchem 8, gedoopt 11 Maart 1759. J. U. D., burgemeester van Doesburg, assessor van Gelderland, later maire te Doesburg, ridder der orde van de Unie, overleden te Doesburg 10 Mei 1829.

Zijn kwartieren zijn:

Ver Huell	van Rouwenoort
Thideman	Schimmelpenninck
van Haeghen	Schimmelpenninck
van Woldenborgh	van Heerdt
Sels	van der Capellen
van Apeldoorn	van der Schueren
Muntz	van Heeckeren
Holzman	van Keppel.

Hij huwde te Vorden in October 1786 (ondertrouw te Doetinchem 8 October) met Anna Aleida Staring, geboren te Zutphen 13 October 1768, gestorven op den huize 't Ensering te Vorden 26 Augustus 1810, eenige dochter van Mr. Rudolph Jan, burgemeester van Zutphen en diens tweede vrouw Anna Engelina Haesebroeck, dochter van Herman en van Anna Weerts.

Uit hun huwelijk:

1°. Quirijn Maurits Rudolph Ver Huell, geboren te Zutphen 11 September 1787, onderscheidde zich ter zee in Franschen en Nederlandschen dienst, klom op tot kapitein-luitenant, later schout-bij-nacht, werd in 1839 directeur en kommandant der marine in het hoofddepartement van de Maas; van 1843—50 was hij directeur der Marine te Rotterdam, ridder der Militaire Willemsorde 3e klasse, der orde van den Nederlandschen Leeuw, commandeur der orde van de Eikenkroon en van St. Wladimir 3e klasse, versierd met de Medaille van St. Helena, lid der Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde te Leiden en van onderscheidene geleerde genootschappen, verdienstelijk teekenaar en schrijver. Hij schreef: *Mijne herinneringen aan eene reis naar Oost-Indië*, 2 dln. Rott. 1836; *De leidsman op het pad der eer, voornamelijk bestemd voor jonge lieden in dienst der marine*, Rott. 1840; *Mijn eerste zeereizen*, Rott. 1842; *Handboek voor liefhebbers en verzamelaars van vlinders*, Rott. 1842; *Het leven en karakter van Carel Hendrik graaf Ver Huell. Uit nagelaten aanteekeningen en andere authentieke stukken beschreven.* 2 dln. Amst. 1847. Verder gaf hij nog eenige stukken in het *Album der Natuur*, *Het Tijdschrift aan het zeewezen gewijd*, enz. Hij stierf te Arnhem 10 Mei 1860 (1). Den 11 Mei 1821 huwde hij te Doesburg met Jkvr. Louise Christina Johanna Hester de Vaynes van Brakell, geboren te Zutphen 23 Mei 1796, gestorven te Arnhem 3 April 1863, dochter van Jhr. Willem, luitenant-kolonel der genie, provinciaal kommandant van Gelderland en van Johanna Elisabeth Eytelwijn.

Uit hun huwelijk zijn twee kinderen geboren:

A. Alexander Willem Maurits Carel Ver Huell, geboren te Doesburg 7 Maart 1822, J. U. D. ingeschreven als student te Leiden 20 September 1840, lid der Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde te Leiden en van onderscheidene geleerde genootschappen. Naast den admiraal Carel Hendrik Ver Huell is hij zeker de meest bekende van zijn geslacht.

Heeft de eerste zijn vele en welverdiende lauweren behaald door daden van moed en beleid in den krijgsdienst als een waar navolger der zeehelden uit de zeventiende eeuw, Alexander Ver Huell heeft zijne verdiensten op het gebied der kunst en letteren. Met teekenstift en pen heeft hij zeden, gebruiken, karakters en typen van ons volk in alle standen vol geestige humor en treffende ernst weergegeven in een uitgebreide serie werken, onder de volgende titels te Arnhem verschenen:

Jeugd. Studentenschetsen, 48 platen, 1874;

Zoo zijn er! Studentenschetsen, nieuwe uitgave, 52 pl., 1877;

Zijn er zoo? nieuwe uitgave, 100 pl., 2 dln., 1875—76;

Zie daar! (bevattende de bundels: *Vier boeken in het leven, de visch en de mensch, en het geweten)*, nieuwe uitgave, 48 pl., 1878;

Scherts en ernst (bevattende een bundel van 20 pl. naar nieuwe teekeningen onder den titel: *Luim en waarheid*, en verder *Op het ijs, Is 't waar of niet?* en *In den rook des Tijds)*. 52 pl., 1879;

Denkende beeldjes (bevattende: *Pijlspitsslijpersnakroost, Herfstbladen* en *Spectatorplaten)* 52 pl., 1880—81;

Eerste en laatste Studentenschetsen (bevattende: Ver Huell's illustratiën van Klikspaan's Studenten-typen en studentenleven, onder den

(1) Zie over hem *Alg. Kunst en Letterb*. 1860 No. 20; v. D. AA. *Biogr. Woordenboek*, Dr. HUBERTS, *Biogr. Woordenb. der N. en Z. Ned. Letterk.*

titel *O. Veralby*, al zijn *Studentenalmanak platen*, eenige *Verspreide schetsen, Illustratien naar Mr. Hieronymus van Alphen, door een student* en *Laatste Schetsen)*, nieuwe uitgave, 48 pl., 1882—83;

Afspiegelingen (bevattende de bundels: *Tijdspiegelphantasieën*, met *Tijdspiegelrealiteiten, Naar 't leven, Londen in 1862, Wit en zwart* alsmede *Verspreide platen*), nieuwe uitgave, 52 pl., 1884—85;

Ze zijn er! (bevattende de bundels: *Hier en daar, Krijtkrabbels, Tafeldans* en *Nalezing*), nieuwe uitgave 48 pl., 1886—87.

Verder is hij als schrijver bekend door: *Schetsen met de pen*, 3 bundels, 1853, 1861 en 1876; *De mensch op en buiten de aarde, gedachten over ruimte, tijd en eeuwigheid* (vertaald); *Volk en Kunst; Cornelis Troost en zijne werken* 1873; *Jacobus Houbraken et son oeuvre*, 1875, Suppl. 1877, benevens artikels in almanakken, tijdschriften en dagbladen.

B. Willem Johan Eliza Ver Huell, geboren te Rotterdam 10 Juli 1826, overleden aldaar 14 Juli 1826.

2°. Anna Elisabeth Engelina Ver Huell, geboren 3 Augustus 1790, gestorven 1 Augustus 1866. Zij huwt te Doesburg 16 Juni 1813 met Herman van der Hardt Aberson, geboren te Aalten 9 Januari 1779, secretaris te Doesburg, gestorven aldaar 28 October 1833, nalatende vijf kinderen.

3°. Alexander Frederik Ver Huell, geboren te Doesburg 13 Januari 1792, secretaris van ambassade, ongehuwd overleden te Doesburg 19 April 1853.

4°. Sophia Ver Huell, geboren te Doesburg 6 Juli 1794, gestorven in 1834, gehuwd met J. Harmsen.

5°. Ernestus Johannes Herman Abraham Ver Huell, geboren te Doesburg in 1797, page van Keizer Napoleon I, later luitenant bij het O. Indische leger, sterft 10 December 1817 te Weltevreden door den val van een paard.

VI*bis*. Christiaan Anthonie Ver Huell, geboren te Doetinchem 7, gedoopt 13 April 1760, was van zijn vroegste jeugd af voor den zeedienst bestemd en deed op zijn elfde jaar reeds zijn eerste zeereis; als 1e luitenant woonde hij den slag van Doggersbank bij, en was op 23 jarigen leeftijd reeds bevorderd tot kapitein ter zee, in 1794 werd hij benoemd tot adjudant van den luitenant-admiraal van Kinsbergen, commandant en chef van de geheele Hollandsche zeemacht.

Tijdens de omwenteling vroeg hij zijn ontslag en bleef ambteloos tot 1802, toen hij onder Koning Lodewijk Napoleon werd benoemd tot staatsraad, later tot minister plenipotentiaris bij het hof van Spanje. In het vaderland teruggekeerd werd hij voor Gelderland lid van het wetgevend ligchaam, in welke betrekking hij bleef tot 1814 toen hij zich naar Parijs begaf alwaar hij is overleden 14 Maart 1832 en begraven op het kerkhof Père la Chaise. Hij was commandeur der orde van de Unie, grootkruis der orde van burgerlijke verdiensten van Wurtemberg en versierd met de medaille van Doggersbank.

Christiaan Anthonie Ver Huell is tweemaal gehuwd: 1° aan de Kaap de Goede Hoop met Anna Jacoba Bosch, gestorven 11 Februari 1789, wed^e van Mr. Jacob Cornelis Matthieu Rademacher, raad ordinaris van West Indie, dochter van Cornelis en van Catharina Louisa Gallas; 2° in 1820 te Parijs met Anna Catharina Reynell, afstammelinge uit een oud en aanzienlijk Iersch geslacht, gestorven te Pau 4 Januari 1865.

Uit het eerste huwelijk twee zonen:

1°. Maurits Ver Huell, geboren in 1787, sterft te Crefeld 24 September 1795.

2°. Jhr. Johan Evert Christiaan Ver Huell, geboren te Doetinchem 11 Februari 1789, J. U. D., 12 September 1816 benoemd tot raadsheer in het hoog gerechtshof te 's-Gravenhage, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, 7 Augustus 1840 in den adelstand verheven, overleden te 's-Gravenhage 18 Februari 1841. Hij huwt te Amsterdam 14 September 1815 met Henriëtta Johanna Wils, gestorven te Parijs 20 November 1858, dochter van Arnoud Wils en Magdalena Johanna Thuret. Zij hertrouwt 23 Februari 1843 met Mr. Leonardus Anthonius Lightenvelt, advocaat, procureur-generaal van den hoogen raad, van den raad van state, minister van buitenl. zaken en van de R. K. eeredienst, buitengewoon gezant en minister plenipotentiaris te Parijs, grootkruis der orde van den Nederl. Leeuw, Eikenkroon, Heiligen Gregorius, de groote keizerlijken Zon van Perzië, Leopoldsorde van Oostenrijk, Adolfsorde van Nassau, grootofficier van het Legioen van eer, versierd met het Metalen kruis, gestorven te Hyères 30 October 1873, zonder kinderen.

Uit dit huwelijk zijn behalve een doode zoon, geboren te 's-Gravenhage 1 November 1818, vijf kinderen gesproten:

A. Jhr. Henri Christiaan Arnold Ver Huell, geboren te 's-Gravenhage 13 October 1820, luitenant-kolonel der schutterij aldaar, lid van den gemeenteraad, lid der provinciale staten van Zuid-Holland, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, officier van de Eikenkroon, Adolfsorde van Nassau met de zwaarden en van Isabella la Catholica, eereteeken van 29 jarigen dienst bij de schutterij, sterft te 's-Gravenhage 28 Augustus 1881. Hij huwde te

Utrecht 20 Januari 1848 met Johanna Henrietta Anthonia Martens, geb. te Utrecht 27 Augustus 1827, dochter van Mr. Jan Hendrik Martin Martens en van Susanna Amelia Testas.

Uit dit huwelijk:

a. Jhr. Henri Ver Huell, te 's-Gravenhage 10 November 1848 dood geboren.

b. Jhr. Henri Christiaan Leonard Ver Huell, geboren te 's-Gravenhage, 28 Mei 1850, overleden op Cheribon 2 Januari 1876.

c. Jhr. George Jan Emile Ver Huell, geboren te Wassenaar op den huize Persyn 6 September 1852.

B. Jhr. Jan Maurits Ver Huell, geboren te 's-Gravenhage 22 September 1822, ongehuwd overleden te Voorschoten 2 Januari 1842.

C. Jkvr. Eugénie Maria Ver Huell, geboren te 's-Gravenhage 26 Mei 1824, gestorven te Kaiserswerth 12 Juni 1886. Zij huwt te 's-Gravenhage 28 Mei 1845 met Jhr. Mr. Emmericus Antonius Berckmans de Weert, geboren te Rotterdam 17 Januari 1814, commandeur der orde van den Nederl. Leeuw, groot-officier van de Eikenkroon en van de orde der Heilige Maagd van Portugal, secretaris van het kabinet des Konings, verheven in den adelstand 12 Mei 1874, zoon van Emmericus Carel en van Marie Geertruida Suermondt.

Uit dit huwelijk zijn drie kinderen.

D. Jkvr. Caroline Henriëtte Ver Huell, geboren te 's-Gravenhage 18 November 1825, gestorven op den huize Beerschoten aan de Bilt bij Utrecht 24 September 1847. Zij huwt te 's-Gravenhage 28 October 1846 met Jhr. Johan Willem Steengracht, heer van Oost-Capelle, geboren te 's-Gravenhage 21 October 1815, gestorven op den huize Beerschoten 29 December 1856, zoon van Jhr. Mr. Johan en van Cornelia Johanna van Nellesteyn. Hij hertrouwt te Hilversum 12 April 1849 met Marie Isabelle Anna Josina Charlotte Roosmale Nepveu, geboren te Zeist 18 Juni 1828, sterft op den huize Beerschoten 24 September 1873, dochter van Louis Anthoine en van Elisabeth Jacqueline baronnes Taets van Amerongen.

Uit het eerste huwelijk slechts één kind dat jong sterft.

E. Jhr. Theodore Auguste Ver Huell, geboren te 's-Gravenhage 16 Maart 1827, J. U. D. ingeschreven als student te Leiden 16 September 1845, benoemd in 1853 tot ridder der Orde van Pius IX, gestorven te Brussel 30 October 1859.

Aangename Trouwdag.

In den huwelijkslegger of register van ondertrouw van 's-Gravenhage is op 13 Febr. 1692 deze acte ingeschreven:

Gillis Cabbeljaau bij sententie van de Hooge Crijgsraedt ter doodt gecondamneert sijnde en(de) op morgen staende te werde geexecuteert, benevens Jacobmina de Bruyn hebben Versoght dat op morgen sullende sy luyden een Vrydaghse marcktdagh henlvyden huwelijckse geboden moghte werde van het raathuys deser stede gelese voor de eerste tweede ende derde reyse en(de) dat de H. Burgemrs. deser stede henluyden in Craghte van haer Ed. Gr. Mog. resolutie wilde verleenen de noodige dispensatie, is henluyden 't voors versoeck geaccordeert en(de) de gebode vvolgens door de Heeren Assendelft en(de) Pots aan geteeckent synde de voors. huwelyckse geboden, syn deselve op de XV Febr 's morgen te 9 uyren voor de 1°, 2° en 3° reyse door de gerechtsbode Dirk de Bruyn afgelesen en(de) sijnde voorn psonen tusschen half tien en(de) tien uyre die eyge morge ten overstaan van deselve Comissarissen in de huwelijckse staet bevestigt.

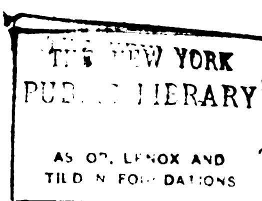
FR. C.

Ottokar Lorenz over historiographie.

Ook het laatste hoofdstuk van Lorenz boek is niet van belang ontbloot. Het behelst tegenover de kritische beschouwingen, die zijn voorafgegaan, het positief gedeelte van zijn werk. In aansluiting aan de methode van Ranke, die in zijn Weltgeschichte niet meer de gebruikelijke verdeeling in tijdvakken volgt, bestrijdt Lorenz de splitsing der geschiedenis in oudheid, middeleeuwen en nieuwe geschiedenis en noemt hij het den meest natuurlijken periodenbouw der historie, om dien te gronden op den dertigjarigen duur van een geslacht. Ook daarin komen een menigte frissche denkbeelden voor, die de aandacht zeer gespannen houden. Toch zal de schrijver, gelijk hij zelf in zijne inleiding toont te gevoelen, «*in de praktische geschiedbeschrijving het bewijs moeten leveren, dat men door genealogie en geslachtenleer een schrede verder komen kan in de ontzegeling van het zevenmaal gesloten boek der historie*» (1).

(1) Overgenomen uit het belangrijk artikel door Dr. D. C. Nijhoff voorkomende in No. 12 van den Nederlandschen Spectator.

RED.

Behoort bij N° 6 van het Algemeen Nederlandsch Familieblad, IVe Jaargang, 1887

Leopold von Ranke.

Leopold von Ranke (1).
(*Met een plaat*).

Een der grootste geschiedschrijvers uit deze eeuw is voorzeker de man, wiens portret den lezers hier wordt aangeboden. Leopold Ranke werd den 21 December 1795 als de oudste zoon van een welgesteld rechtsgeleerde te Wiehe in Thüringen geboren. Het eerste onderwijs ontving hij in zijn vaderstad; op elfjarigen leeftijd werd hij geplaatst op de kloosterschool te Donndorf, maar reeds drie jaren later deed hij zijn vader het verzoek hem naar Schulpforta te laten gaan, daar in Donndorf niets meer voor hem te leeren viel. Ook te Pforta was hij spoedig een van de eersten, vooral was het de studie der Grieksche dichters, die hem aantrok.

In 1814 werd hij op de hoogeschool te Leipzig ingeschreven als student in de godgeleerdheid, daar zijn familie hem tot den predikdienst bestemd had. Doch dit was niet de roeping van Ranke. Niet de kansel, de katheder wachtte hem.

In 1817 verkreeg hij den doctorstitel en een jaar later werd hij benoemd tot leeraar aan het gymnasium te Frankfort aan den Oder. Ofschoon vol ijver in zijne nieuwe betrekking, besteedde hij een groot gedeelte van zijn tijd aan het schrijven van een historisch werk, dat bij zijn verschijnen in 1824 in wijden kring de aandacht op hem vestigde, terwijl hij daaraan zijn benoeming tot hoogleeraar in de geschiedenis aan de universiteit te Berlijn te danken had. Het boek, waarom hem die hooge onderscheiding ten deel viel, was eene *Geschiedenis der Germaansche en Romaansche Volkeren* van 1494—1535. In tegenstelling met andere geschiedschrijvers, die er op bedacht waren de Germaansche en Romaansche volken tegenover elkander te plaatsen, vooral na den grooten strijd door de Hervorming te weeg gebracht, toont Ranke de groote eenheid aan, die onder de volken van het eigenlijk Europa steeds heeft bestaan en stelt dit systeem van staten tegenover de groote Slavische macht in het Oosten van ons werelddeel, welke als het ware daar buiten staat.

Ranke is in zijn geschiedkundige beschrijving levendig en aanschouwelijk, doch alles zonder hartstocht of vooringenomenheid. Reeds in dit zijn eerste werk valt die eigenschap in het oog, waardoor Ranke zich onderscheidt van vroegere en latere geschiedschrijvers: zijne volkomen onpartijdigheid.

Gelijktijdig met het genoemde werk verscheen van zijn hand eene *Kritiek van eenige nieuwere geschiedschrijvers*. Deze studie vestigde voor goed zijn naam. Daardoor toonde hij niet alleen op één lijn te staan met de beste geschied*schrijvers* van alle tijden, hij deed zich ook kennen als een degelijk geschied*vorscher*. Als zoodanig staat hij naast Niebuhr, den kritischen schrijver der Romeinsche historie.

De overplaatsing naar Berlijn was een belangrijk keerpunt in het leven van Ranke. Aan de hoogeschool was het hem in den beginne echter moeilijk zich populair te maken, waartoe wellicht zijn uiterlijk iets bijdroeg. Klein van gestalte, zwak van stem en zeer levendig in zijne bewegingen scheen hij zijn hoorders niet te kunnen boeien. Maar zijn studiën zette hij ondertusschen met den grootsten ijver voort. Na verloop van twee jaren verscheen het eerste deel van *Vorsten en Volken van Zuid-Europa in de 16e en 17e eeuw* onder den titel *De Osmanen en de Spaansche monarchie*. Van groot nut voor dit werk was hem een verzameling van 46 foliobanden met berichten van pauselijke legaten en Venetiaansche gezanten, die zich op de koninklijke bibliotheek bevonden, en die hoewel hulpmiddelen van zeer groote waarde, nog ongebruikt en onbekend waren.

Vooral aan de mededeelingen der gezanten van Venetië, dat door zijn staatkundige betrekkingen en talrijke handelsrelatiën met geheel Europa zulk een voorname rol in die eeuwen speelde, hechtte Ranke groote waarde.

Een wetenschappelijke reis in de jaren 1827—31 tot onderzoek der archieven en bibliotheken van Weenen, Venetië, Rome en Florence, werd beslissend voor zijn verder leven; want daar ontdekte hij een onmetelijken, niet uit te putten schat van Venetiaansche gezantschapsberichten, die hem grootendeels als grondslag zijner latere geschiedeniswerken over de 16e en 17e eeuw gediend hebben. In de eerste plaats van het groote werk, dat zijn naam ver buiten zijn vaderland bekend en beroemd maakte: *Die römische Päpste, ihre Kirche und ihr Staat im 16 und 17 Jahrhundert* (1), waarin RANKE aantoont, dat het pausdom ook na de Hervorming een machtige factor is in de geschiedenis van Europa. De oorsprong en voortgang der Hervorming, in dit werk slechts met korte trekken aangeduid, vond zijn plaats in een omvangrijk werk, dat het licht zag tusschen de jaren 1839—47 onder den titel: *Duitsche Geschiedenis in het tijdperk der Hervorming*. De 16e en 17e eeuw was het tijdperk, waarvoor Ranke een zekere voorliefde scheen te bezitten en dit behandelde hij nog in twee groote werken, *Fransche Geschiedenis*, die tusschen 1852 en 1861 en *Engelsche Geschiedenis*, die van 1859—1867 het licht zag.

(1) Ontleend aan een artikel van den heer J. BAUMANN, *Leopold von Ranke en de nieuwere geschiedbeschrijving*, voorkomende in de 7de en 8ste aflevering van het gunstig bekende tijdschrift « *Vragen van den Dag* » onder redactie van Dr. H. BLINK, uitgave van C. L. Brinkman te Amsterdam.

(1) Het eenige werk van den schrijver, dat in het Nederlandsch vertaald is. Deze vertaling door K. SYBRANDI zag in 4 dln. het licht te Haarlem bij de erven F. Bohn in 1846.

Ook als akademisch leeraar was Ranke hoogst vruchtbaar werkzaam, een groot deel der thans levende Duitsche geschiedschrijvers is door hem gevormd en het jongere geslacht treedt reeds in de voetstappen van den voorgangers.

Ondertusschen was Ranke in 1841 op bijzonder verlangen van den toenmaligen koning van Pruisen, Frederik Willem IV, tot historiograaf van den Pruisischen staat, tot officieel geschiedschrijver benoemd geworden,

In de jaren 1847 en 1848 verscheen dan ook zijn geschiedenis van deze met den dag in aanzien toenemende monarchie onder den titel de *Negen Boeken der Pruisische geschiedenis*. Nog heeft hij een reeks van grootere en kleinere werken het licht doen zien, gedeeltelijk betrekking hebbende op de geschiedenis der 18ᵉ eeuw, gedeeltelijk verspreide onderwerpen. Eigenaardig genoeg blijft de 19ᵉ eeuw bij hem buiten den kring van zijn onderzoek.

Toen hij den leeftijd van 70 jaren bereikt had, legde hij zijn ambt als hoogleeraar neder. Gelijktijdig werd hij in den erfelijken adelstand verheven, doch het zelf gekozen devies van zijn wapen *labor ipse voluptas*, de arbeid zelve is een genot, duidde genoegzaam aan dat de welverdiende rust hem volstrekt nog niet begeerlijk was. Tusschen 1865 en 1880 verscheen nagenoeg elk jaar een nieuw werk van den onvermoeiden grijsaard, terwijl hij in laatstgenoemd jaar op vijf en tachtig jarigen leeftijd nog de kracht in zich gevoelde om den uitgave aan te vangen van een reuzenwerk als zijn *Wereldgeschiedenis*. Bij het jubileum van zijn 90ᵉ verjaardag, waarop van heinde en ver, uit binnen- en buitenland, hem welverdiende hulde werd bereid, sprak hij den hoop uit, dezen zijn laatsten grooten arbeid te mogen voltooien. Dit mocht evenwel niet gebeuren. Als een zegevierend strijder stierf hij den 23 Mei 1886 op het veld van den arbeid, op het veld van de eer.

Aanvullingen en verbeteringen op de 's-Gravenhaagsche huwelijken (1).

9 Juni 1647. De Hoochgeboorne Grave, Heere Georg Frederick, Grave van Nassau, Catzenelnbogen, Vianden ende Dietz, Heer tot Bielstein met de Doorluchtige, hoochgeboorne Vorstinne ende vroulinne (sic), vroulinne Eleonora Mauritia geboren Princesse van Portugal.

19 (niet 10) Jan. 1648. Den Heer Johan Heylesieg, raet en secr. van Z. H. den Heer Prince van Oranje met juffrouw Catharina Hooft, woñ. tot Delff.

29 Marty 1648. Pieter Dunois j. m. contrerolleur en Penningmr. van S. H. met Catharina Splinter j. d. beide woñ. hier.

20 Sept. 1648. Mr. H. Fagel j. m. advocaet voor den Hove van Hollant met jouffrouw Margaretha Rosa, j. d. beide woñ. hier.

28 (niet 18) Oct. 1648. Den Welgheboorne Jonckheer Frederik de Nassau, Heere van Zulensteyn etc. met de Wel.Edele jonckvrouw Maria Killegreu.

27 Dec. 1648. Mr. Gijsbert Rudolphy, advocaet van de geoctroyeerde Westindische comp. residerende tot Amsterdam met juffr. Maria (niet Margaretha) van Nispen, won. alhier.

10 Oct. 1649. Barbara Ruys (niet Ruysch).

17 Oct. 1649. Jhr. Guiljaume Herouar (?) Heer van Moiselles enz. met vrouwe Wilhelmina de Witte, douairière van Jhr. Cornelis van de Nuz (Naz ?), heere van Graven ambacht; huw. voltrokken 31 Oct.

6 Febr. 1650. Anthony Duran, cocq van Z. H. met Raechel Boudewijns j. d. beide won. hier.

6 Maart 1650. Jan Haringh j. m. uit Frankrijk, Mr. Cocq van Z. H. met Feytgen Adriaens van Naesthoven j. d.

17 April 1650. Harman van Olen j.m. Secretaris van de wildernisse van Holland met Catharina Deym j. d. won. hier.

18 Sept. 1650. Mr. Adrn. van der Hooge met juffr. Susanna van de Perre, beide won. te Middelburg in Zeelant (1).

28 Mei 1650. Petronella Campe vrouw van Monniksland, wed. wijlen de Heer Secretaris Hugens (zie v. d. Aa in voce).

3 Dec. 1651. Jonckheer Michael Pauw, Ridder, Heer van Hoogersmilde, kapitein van eene comp. onder het reg. van Noorthollant met Jkvw. Anna Maria Tussin (Tassin ?) won. Amsterdam.

21 April 1652. Emmerentia van Beveren won. Geertruidenberg.

24 Oct. 1652. In de ondertr. akte staat niet dat Digna van der Gracht wed. was van Secr. van Thoff.

1 Dec. 1652. Abraham van Schuyrmans was wedr.; de naam zijner bruid, die wel vermeld wordt, was juffr. Emilia van der Haer, won. in Haeg.

25 Mei 1653. Heer en Mr. Adriaan van der Hooghe, wedr. (1) enz. won. Middelburg met juffr. Anna de Jongh geb. van Zierikzee won. hier

30 Nov. 1653. Mr. Johan van Campe j. m. met juffr. Helena Borsmans j. d. beide won. hier.

31 Jan. 1655. De Heer en Mr. Johan de With raetpensionaris van den lande van Hollant en West-Frieslant met juffrouw Wendela Bickers, won. tot Amsterdam.

14 Maart 1655. juffrouw Johanna Gillon, won. Amsterdam.

---

(1) Vervolg van No. 134, blz. 5 1e jaargang.

(1) Borselen v. d. Hooghe?

9 Mei 1655. Mr. Ewoud Brand, griffier van de leenen der graaflijkheid van Hollant en stadhouder van de leenhoven van Polanen en Naeldwijk met juffrouw Maria Ruyl won. Haarlem.

26 Aug. 1657. De WelEdel Geboren Heer Jacob Schimmelpenningh van der Oye tot Voorstonde en Holthuysen, burgmr. tot Zutphen, gecommitteerde in de generaliteits rekenkamer met WelEdele geboren Vrouwe Agata van Outshooren, wed. van den Heer Roeloff Bicker.

10 Febr. 1658. De Heer Tyman van Oosdorp, wedr. gecomm. in 't collegie van Ed. Mog. Heeren, gecommitteerde rade van de Ed. Groot Mog Heeren staten van Hollant ende West-Frieslant met juffr. M. Schellinger wed. wijlen Mr. Johan Veeneman, won. Amsterdam.

10 Sept. 1673. WelEdel Geboren Heer Willem van Raesveldt tot Cortenbergh, wedr. met de WelEdelgeboren Jkvw. J. Bentinck, geboren dochter tot de Bruyle.

25 Maart (niet 5 Mei) 1674. Lodewyk Hugens van Zuylichem, drossaert en dykgraef der stad Gorinchem en lande van Arkel, won. tot Gorinchem.

29 April 1674. Vrijheer van Goudriaen, met J. M. van Wassenaer van Warmont, vrouwe van Druynen.

23 Sept. 1674. Brigitta Backer, won. tot Amsterdam.

20 Mei 1675. Mr. Pieter de Groot wedr.

18 Aug. 1675. Heer en Mr. F. Fagel, raetsheer in den H. raad over Holland, Zeeland en West-Friesland, won. hier met Catharina Auxbrebis, wed. Daniel Auxbrebis, won. tot Amsterdam.

10 Dec. 1675. De bruidegom Mr. A. v. d. Linden, was advocaet voor 't hof van Justitie in Hollant.

1 Maart 1676. dHeer Brienen Manson wedr, gecommitteerde raad enz. wegens de stad Gorinchem, won. hier met Vrouwe A. van Lodesteyn, vrouwe van Rodenrijs, wed. dheer Johan de Lieffde ridder, vice-admirael van Hollant, won. Rotterdam.

26 (niet 20) April 1676. Jacob Baenderheer van ende tot Opdam, Wassenaer, Heer van Opdam enz., met Adriana Sophia van Raesvelt, dochter tot Twikkeloo ende Lage, jegenswoordich residerende tot Zutphen (Wie head ook ooit gehoord van een' Jacob Boender, Heer van Opdam)?

12 Juli 1676. Corn^a Pauw van Achttienhoven,. geb. tot Amsterdam.

6 Sept. 1676 wed. van den raetsheer Hendrik Cloeck.

1 Jan. 1677 (niet 31 Jan. 1667) Francoys van Beaumont, kapt^n onder 't reg^t guardes van Z. H. met Catharina van Beaumont, dochter van den President, woñ hier.

De neven en nichten dezer fam. schijnen veel van elkander gehouden te hebben; 'k vond nog:

11 Mrt. 1674. Andries van Beaumont, houtvester vant graefschap Linge met Johanna Maria van Beaumont, beide won. hier.

4 Juli 1677. De bruid heet F. Bischop woñ. Middelburg.

23 Jan. 1678. Mr. Hendrik Pandelaer, advocaet voor 't hof van Hollant.

30 Oct. 1678. De naam der bruid is Maria Pauw.

26 (niet 20) Maart 1679. Mary van Vredenburch, wed. Jacob van Voorburgh.

29 Nov. 1680. De bruid heet Anna Constantia Sterthenius (Sterthemius) won. Middelburg.

30 Nov. 1681. Mr. D. de Witte, advocaet voor de respective hoven van justitie, j. m., met Maria van der Cruyck j. d.

22 Maart 1682. Mr. Cornelis Bosch, advocaet voor 't hof van Hollant.

10 Mei 1682. Christoffel van Dam, j. m. procureur met Catharina Seullins, j. d., beide won. hier.

10 Jan. 1683. Mr. Johan Derramont wedr. met Johanna dela Court won. Leiden.

21 Maart 1683. Mr. Daniel van Nas wed^r, advocaet voor 't hof van Hollant, met Anna de With j. d. van Worcum.

11 April 1683. M. Hoeufft, Heer van Oyen, sergeant-majoor bij een reg. te paard met C. F. Doubleth van St. Annaland, won. hier.

8 Aug. 1683. Mr. Barnardt Stuerman van Gildthuysen met juffrouw Lucretia van Hardenbergh, won. te Kampen.

Cornelis van Dort j. m. van Bergen op Zoom met Catharina van Heemskerk j. d. van Alkmaar beide won. hier (1).

29 Aug. 1683. Mr. A. Gugius, advocaet voor 't hof van Holland met H. van der Hoeve wed. Johannes Trappentier won. hier.

31 Oct. 1683. Mr. J. van Ravesteyn, procureur bij den hove van justitie, wedr.

26 (niet 20) Dec. 1683. Albert George Grave van Bronckhorst enz.

9 Juli 1684. Diderick van Els tot Boelenham, amptman van Bommel, Tieler- en Bommelerweerd enz., wedr met Eliz Pieck van Enspijck, won. aldaer, attestatie van Enspijk.

24 Sept. 1684. Mr. J. Martini, won. Breda met Johanna van der Lijn, won. hier.

8 Oct. 1684. Mr. E. van Surck, advocaet voor 't hof van Hollant met A. M. Schas, beide geb. en won. hier.

15 Oct. 1684. Vrouw van Cabau, wed. Cornelis de Nobelaer, Heer van Cabau.

20 Nov. 1648. Mr. Pieter Emonsz (?), advokaet voor 't hof van Hollant met Adriana Dimphena van Beecq j. d. won. Breda.

28 Jan. 1685. Cornelia Bal won. te Dordrecht.

(1) De slordige afschrijver heeft van deze twee akten één gemaakt, latende zoodoende twee mannen met elkander huwen; doordien hij echter merkte dat zulks moeilijk ging, maakte hij eenvoudig van Cornelis Cornelia van Dort.

's-Gravenhage. FRED. CALAND.

De Nederlandsche vlag (1).

(*Litteratuur*).

Den laatsten tijd was er weder heel wat strijds en zijn weder vele pennen in beweging gebracht over het vraagpunt: hoe zijn de juiste kleuren van onze vlag, zijn deze rood, wit blauw, of oranje, wit, blauw? Het is niet onze bedoeling dit punt nader uit te werken en meerder licht hieromtrent te ontsteken en daardoor de vele verhandelingen, waaronder zeer doorwrochte studiën, wederom met eene te vermeerderen, doch daar juist uit het courantengeschrijf als anderszins bleek, hoe weinig men op de hoogte was van het vele dat reeds over de vlag van Nederland in druk is verschenen, meenen wij goed te doen onze lezers met eenige verhandelingen en brochures in betrekking tot dit onderwerp bekend te maken, terwijl het ons aangenaam zal zijn, van het aan deze literatuur-opgaaf nog ontbrekende ingelicht te worden.

Mr. J. C. DE JONGE, substituut archivaris van het Rijk, *Over den oorsprong der Nederlandsche Vlag*. 's-Gravenhage en Amsterdam, Gebr. van Cleef, 1831, 8°.

M. D. TEENSTRA, *Beknopte beschrijving van de Nederl. overzeesche bezittingen*, waarin een hoofdstuk, getiteld: «Oorsprong der Nederlandsche vlag», 3e stuk. Groningen, 1852, blz. 105.

P. C. G. GUYOT, *Rood, wit en blaauw*, de landsheerlijke kleuren van Holland onder de graven uit het Huis van Beyeren; en graauw namelijk bleekblaauw, de kleur van de hofkleeding dier graven.

(In NIJHOFF's *Bijdragen voor Nederlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde*, Xe deel, 1856, blz. 344).

P. C. GUYOT, *Rood, wit, en blaauw*, ook de landsheerlijke kleuren van Holland onder het Huis van Bourgondië en onder dat van Oostenrijk, en welke kleuren tijdens den opstand tegen Spanje en daarna de kleuren waren van Holland en van geheel Noord-Nederland.

(Idem Nieuwe reeks, Ie deel, 1859, blz. 69. Hiervan bestaan ook afzonderlijke drukken met denzelfden titel).

A. B., *de Nederlandzche vlag*, enz. Utrecht, J. Herfkens Fz., 1862.

D. G. MULLER, oud secretaris-generaal van het Departement van Marine, *De oorsprong der Nederlandsche vlag*, op nieuw geschiedkundig onderzocht en nagespoord. Amsterdam, wed. G. Hulst van Keulen, 1862.

Prof. R. FRUIN, een artikel in de *Handelingen der Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde*, 1862, blz. 68.

J. TER GOUW, *De oorsprong der Nederlandsche vlag*, Amsterdam, C. L. Brinkman, 1863.

D. G. MULLER, *Nog een woord over den oorsprong der Nederlandsche vlag*, naar aanleiding van een geschrift van den heer ter Gouw te Amsterdam. Amsterdam, wed. G. Hulst van Keulen, 1864.

(o. a. beoordeeld door prof. R. FRUIN in den *Nederl. Spectator* van dat jaar).

L. R. *Waarom hebben wij gedurende de feestdagen de Oranje driekleur laten wapperen?* een welmeenend woord aan alle Nederlanders. Dordrecht, P. Los Gz. 1863.

J. TER GOUW, *De prinselijke afkomst der Nederlandsche vlag gehandhaafd*. Amsterdam, C. L. Brinkman, 1864.

D. G. MULLER, Naschrift op: *Nog een woord over den oorsprong der Nederlandsche vlag*, Amsterdam, 1864.

Dr. P. J. VERMEULEN, *Nederlands vlag*. Utrecht, Kemink en Zoon, 1865.

De Oude Tijd, jaargang 1, 1869, een artikel, getiteld: De vlag van Nederland.

C. TIPS, *Zijn de kleuren van Neêrlands vlag rood, wit en blauw of oranje, wit en blauw?* het antwoord daarop, met 't geen er mede in het nauwst verband staat, voor hen die 't niet weten, uit de oirkonden verzameld. Rotterdam, D. van Sijn & Zoon, 1875. (1).

(1) In verschillende jaaargangen van de *Navorscher* en in verschillende couranten is mede over dit onderwerp gehandeld.

(1) Met uitzondering van een paar geschriften zijn de overige in het genealogisch-heraldisch archief aanwezig.

Geslacht van Niel.

In n°. 2 van dezen jaargang van het *Algemeen Nederlandsch Familieblad*, bladz. 38, deelt Mr. A. DE ROEVER NZN. de genealogie van Niel mede. Achter die geslachtlijst volgt eene opgave van personen die ook tot dezelfde familie zullen behoord hebben, onder welke wordt vermeld: Bernardus Judocus van Niel, drossaard van Megen.

Wat dien persoon betreft geloof ik niet dat er aan valt te twijfelen, of hij behoorde tot die familie. Hij voerde ook in goud twee raven ruggelings gekeerd.

Men vindt zijn familiewapen afgebeeld op de «Wapenkaart van de 36 Heere van het Doorluchtige Lieve Vrouwe Broederschap» in 's Hertogenbosch, gefundeert anno 1318 (2).

Volgens de wapenkaart werd hij in 1733 lid der gezegde broederschap, en is vermeld onder de «Roomsch Catholike Heeren Broederen.» Kan hij een kleinzoon zijn geweest van Roeland van Niel, overleden 17 Sept. 1690 en in de St. Janskerk te 's Bosch begraven; volgens de gedachte van den heer De Roever de stamvader eener katholieke linie.

Rotterdam, 1887. CH. C. V. VERREYT.

(2) Deze wapenkaart wordt ook gevonden in VAN DEN VELDE, gez. HONSELAAR, *Oudheden en gestichten der bisschoppelijke stadt en meyerij van 's Hertogenbosch*. Leiden 1842, welk werk in 1849 met eene nieuwen titel andermaal in omloop werd gebracht.

Over Eigen- of Familienamen (1).

MARGARETHA JACOBA DE NEUFVILLE zegt in het voorwoord, voorkomende in: «*Elisabeth Basmooth of eene Engelsche plant op hollandschen bodem*», eene oorspronkelijke roman door de schrijfster van *de kleine plichten*, 2 dl., Amsterdam, ten Brink & de Vries, 1836:

Het noemen der in een roman voorkomende personen met een enkele letter, veroorzaakt eene onaangename stuiting in het lezen en geeft dikwerf aanleiding tot het zoeken naar een of ander bestaanden persoon dien men meent door dien letter te zijn aangeduid.

Door het gebruiken van voluit geschreven namen, te geven aan denkbeeldige personen ontstaat de vrees, 1° een bestaanden naam (hoewel den schrijver onbekend) te gebruiken, en zoodoende aan de voormelde beschuldigende aanmerking voet te geven; 2° de groote moeielijkheid, zoo niet onmogelijkheid om de personen in den stand dien men voor hen mocht verlangen, te plaatsen, zonder hun namen te geven, welke bekend zijn aan personen van dien stand te behooren.

Om hier mijne meening duidelijk te maken, moet ik het volgende zeggen. Een huisman, een burger uit de geringe klasse, kan men des noods Klomp of Kan, of Emmer of iets dergelijks noemen, maar spreekt men van den beschaafden stand, en gebruikt men soortgelijke namen, zoo zal een ieder, en met recht, uitroepen: zulk eene familie is nimmer onder de aanzienlijken bekend geweest! Men zou dus namen moeten gebruiken, die bekend en gedragen worden en zoo zou de beschuldiging tenminste eenen schijn van gegrondheid verkrijgen. Over het omverwerpen der genoemde hinderpalen peinzende, vond ik gelukkig in het werk van VAN LEEUWEN, betiteld: *Batavia Illustrata* eene alphabetische naamlijst van adelijke geslachten zonder genealogie, en daar deze lijst vele namen bevat van familiën die uitgestorven zijn, meende ik veiliglijk daaruit te mogen kiezen; ik noemde dan den grootvader en den oom van mijnen hoofdpersoon (Elisabeth Basmooth) Bestelvelde; hare oude vriendin Tolver; eene latere voorkomende familie Gardijn, en nu laat ik aan den lezer, om indien hem andere namen, mits uit dezelve lijst, beter aanstaan, die op mijne personen toe te passen. Voorts in het begin, het tooneel der handeling in Engeland geplaatst hebbende, heb ik de vrijheid gehad vele engelsche namen te gebruiken, en om de vraag of daaronder ook een van eenig nog levend mensch gevonden wordt heb ik mij niet bekommerd, dewijl ik niemand in Engeland kennende, wel niet verdacht zal worden, daaraan eenig mensch een karakter te hebben willen geven, dat hem niet aanstaan zou. Indien er in Frankrijk een graaf de Valmont mocht bestaan, die kwalijk name, dat ik zijn titel voor monsieur Alerte gebruikt heb, of een Nicoles die zich gebelgd gevoelde over de rol die ik mijn' Daniël Nicoles laat spelen, zoo vraag ik hem bij voorbaat verschooning, belijdende dat ik van hun bestaan onkundig ben en van hunne inborst niet het geringste weet. Van ondergeschikte hollandsche namen spreek ik niet, omdat de personen welke dezulke in mijn werk dragen, van weinig belang zijn.

P. N.

(1) Eenige jaren geleden kwam in het Zondagsblad van het Nieuws van den dag een merkwaardig artikel voor over dit zelfde onderwerp, van de hand van professor Dr. Jan ten Brink.

RED.

Aanteekeningen betreffende het Antwerpsche geslacht Coymans (1).

De Spaansche Furie was voor het archief van Antwerpen noodlottig. In die droevige dagen van Maart 1576 werd «niet gespaert het stadthuys dezer stadt, daer den meestendeel van de boecken, pampieren ende documenten zijn verbrandt ende vernield geweest, ende de overgebleven stucken ende pampieren gansch verstroyt ende verwoest; soodat ganschelijk van noode was de overgebleven stucken als uyt de assche op te zamelen.» De secretaris de Moy, die dit zoo verhaalt, heeft 25 jaar gearbeid om dit te herstellen, «dickwils tot in den middernacht sonder verdrieten»; hij overleed in 1610. De heer P. Genard, stadsarchivaris, heeft daaruit zijn Archievenblad in eene reeks van boekdeelen bijeengebracht, sinds 1874 op last van het Gemeentebestuur gedrukt naar de onbekrompen wijze van Zuid-Nederland, als de nationale zin door iets kan worden opgewekt of bevestigd.

De aldus met veel moeite en bezwaren verspreide middelen tot onderzoek leeren ons de hoofdpersonen kennen der familie Coymans, later naar ons land overgekomen en daar met de aanzienlijkste geslachten vermaagschapt. Gelijk al de anderen huwen zij binnen een te engen kring en sterven uit; hunne groote geldmiddelen worden onder de zonen van een werkeloozen tijd verdeeld en van hen, die met ongeloofelijke onderneming en geestkracht waren begaafd, blijft weinig meer over dan een doopnaam, van het eene geslacht op het latere overgebracht.

Toen de wapenen van Parma Antwerpen bedreigden, verlieten velen de stad, zonder echter alles te verkoopen of hun voornemen bekend te maken; zij lieten er woningen, pakhuizen en eenige goederen achter,

(1) De geslachtslijst dezer familie komt voor in A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Stam- en Wapenboek van aanzienlijke geslachten.*

stelden die onder de zorg van vrienden en bloedverwanten, waren met hunne huisgenooten elders, zoo 't heette tijdelijk en voor zaken, doch kwamen niet terug; ook onttrokken zij zich aan de opgelegde verplichting om door geldelijke bijdragen de zaak der vrijheid te steunen, als de nadering der vijandelijke macht de muren bedreigde. Daarom kondigde het stadsbestuur, onder welks leden wij het best Marnix kennen, maar ook andere onder ons vermaarde namen aantreffen, den 17 Juli 1584 af: «Borghers, alhier hun welvaeren ende rijckdommen in den goeden tijd gewonnen ende vercregen hebbende, als nu uyt der stadt vertreckende ende in 't heymelicke hun vaderland verlaetende, om die gemeyne lasten te ontvluchten; tsy uyt armhertigheyt, ydele vreese ofte andere ongefondeerde consideratien; goederen derselve sullen aenveerd ende geappliceerd werden, gelijk mense sal bevinden te behooren.» Door deze en andere verordeningen, voor en na de vermelde dagteekening, vinden wij de Coymans genoemd in deze en dergelijke stukken. Reeds in 1574 wordt bekend gemaakt, dat eene obligatie verloren is ten laste van Jeronimus Coymans; acht jaar later bij den aanslag van Jauregui telt men hem onder de schuldeischers van diens patroon d'Anastro; in September 1584 lezen wij van de wed[e]. Jeronimus Coymans en hare weezen; ook van Balthazar en zijn broeder Jasper; van Hendrick van Lemens, die reeds in 1582 de schoonvader heet van dezen Jasper; twee jaar daarna staat Jasper op de lijst der uitgewekenen. Met later te vermelden gegevens ontdekken wij, dat beide broeders hun vader verloren in de laatste tijden vóór de inneming door Parma, dat hunne moeder met de minderjarige kinderen en nog in Maart van 1585 te Antwerpen woonden, dat de genoemde zoons reeds gehuwd waren, en dat wij nog enkele naamgenooten zullen aantreffen, wier verwantschap onzeker is en zelfs nog een Coymans kunnen aanwijzen, die in 1609 als burger van Antwerpen voorkomt. Hieruit volgt, dat wij twee takken in het Noorden en wel te Amsterdam te onderscheiden hebben, gelijk verder uiteengezet wordt:

Jeronimus Coymans

Jaspar of Caspar	Balthazar
Elisabeth of Isabeau van Lemmens, Hendriks dr.	Elisabeth de Pickere

De zoons hadden reeds kinderen, die nog te Antwerpen geboren waren; in hoeverre de opgaven hunner geboorteplaats of hun leeftijd bij deze en de jongere juist zijn, is niet te beslissen; bij het inteekenen voor den ondertrouw was iedereen om strijd even onnauwkeurig en slordig; vooral zijn de geboorteplaatsen in die bewogen jaren onjuist; de leeftijd was toen even weinig bekend of werd even gaarne, zoo mogelijk, vermeerderd of verminderd, als nu. Wanneer men hier een zoon van Casper vindt, die in 1588 te Antwerpen zou geboren zijn, kan men aannemen, dat de vader gebruik gemaakt heeft van de capitulatie om terug te keeren tot regeling zijner zaken. Wij hebben hier de wettelijke nauwkeurigste opgaven; als al de andere van vroegere tijden, zijn ze jammerlijk slecht te vertrouwen.

Om nu den schijn te vermijden, dat hier iets meer gegeven wordt dan het opschrift dezer bijdrage toezegt, heb ik eenige van deze opgaven zoodanig geplaatst, dat ze dienen kunnen om daaruit een genealogisch overzicht samen te stellen. Voor de kennis der voorvaderlijke geslachten, als een deel van die eenmaal zoo vermogende persoonlijkheden der toenmalige maatschappij, hebben ook de uitgestorvene familiën eene groote beteekenis, vooral om den vasten samenhang, dien de onderlinge verwantschap te weeg bracht. Het is zichtbaar, dat deze verdere opgaven aan de Amsterdamsche registers ontleend zijn, en daarbij is zeer in acht genomen, om de daarin blijkbaar voorkomende verkeerdheden niet door onachtzame afschriften te vermeerderen.

---

3 Juli 1599, kerkelijk ingeteekend:
Abraham de Visscher, van Emden, 28 j., Warmoesstraat; geassisteerd met zijn oom Erasmus de Visscher;
Cornelia Coymans, van Antwerpen, 17 j.; turfmarkt, met haar vader Caspar Coymans, en hare moeder Isabeel van Lemens.

13 Juli 1600. Doop, Oude Kerk.
Abraham de Vysscher, coopman, } Cornelia.
Cornelia Coeymans, }
getuige Isabeau Coeymans (Mevr. van Huessen).
21 Dec. 1603. Doop, O. K.
Ouders als boven; 't kind Gillis,
get. Johannes Becius en Clara Coymans, huysvr. v. Heyndrick de Haes.
10 Febr. 1605. 't kind Abraham.
21 Juli 1611. „ Gaspar.
get. Gaspar Coymans en Tanneken van Pelleken, wed. Tomas Coymans (1).
17 Januari 1613, 't kind Clara.
get. Jan de Pottere en Clara Coymans.
28 Juni 1616. 't kind Coenraet.
get. Coenraet Coymans en Susanna Coymans.

13 Mei 1622, kerkelijk ingeteekend:
Willem de Visscher, van Emden, 27; met Arent

(1) Thomas Coymans, wiens wed. Tanneken Pelleken hier als getuige voorkomt, was Cassier aan boord van Frederik de Houtman; zie DE JONGE, *De opkomst van het Nederl. Gezag in Indië*, dl. 1 en 2).

van Liebergen en Coenraet Koymans, woont in Londen; Cornelia de Visscher; 21, met Cornelia Koymans haer moeder, O. Z. achterburgwal 'T bewijs van zijn vader Simon de Visscher vertoond.

(Huwelijk van Caspar jr. en Margriet de Keyser).
9 Mei 1613. Doop Oude kerk.
Gaspar Coymans, de jonge, } 't kind Lijsbet.
Margareta de Keyser,
get. Abraham de Visscher en Elisabeth van Lemens.
28 Sept. 1614. Doop O. K.
Ouders als boven; 't kind Margrieta.
get. Gaspar Coymans en Margriet Verhulst.
Ouders als boven; 't kind Gaspar.
get. Gasper Coymans en Annetje . . . . . dr.
1 Juni 1617
Ouders als boven; 't kind Jan.
get. Jan van Huessen en Constantie Coymans.
[Uit dit huwelijk zijn minstens nog twee kinderen te Amsterdam gedoopt].

5 Febr. 1609, kerkelijk ingeteekend:
Jan van Heussen, van Arnemuiden, 28 en Isabeau Coymans, 22, Oudezijds Voorburgwal.
vader Casper Coymans,
moeder Isabeau van Lemens.
31 Maart 1613. Doop O. K.
Jan van Huessen } 't kind....
Ysabel Coymans
get. Abr. de Visscher, Katryne Lauris van Neck en Nelletje van Heusden.
24 Mei 1615. Doop O. K.
Ouders als boven; 't kind Casparus.
get. Neeltje van Huessen en Cornelia Coymans.

24 Juni 1614, kerkelijk ingeteekend:
Coenraet Coymans, van Antwerpen, 26, vader Caspar Coymans, moeder Elisabeth van Lemmens, en Maria Schuyl, van Staden; in de Spinhuisstraat; moeder Anna Panhuyzen, oom Gillis Panhuyzen.

18 Maart 1616, kerkelijk ingeteekend:
Pieter de la Theur, van Keulen, 28; Clara Coymans, mede van Keulen, geen leeftijd; vader Casper Coymans, Oudezijds Voorburgwal.

4 Juli 1619, kerkelijk ingeteekend:
Lucas van Valckenburch, van Antwerpen, moeder, Elisabeth Michielse, Warmoesstraat; en Suzanna Coymans, O. Z. Voorburgwal; vader Casper Coymans.

20 Sept, 1614, kerkelijk ingeteekend:
«Jean Deutz», van Keulen, 32, Coninxgraft, en Elisabeth Coymans, Balthazars dr., 18; vader Balthazar Coymans, moeder Elisabeth de Pickere.

22 Nov. 1615. Doop O. K.
Jan Deutz, } Elysabeth.
Elisabeth Coymans
get. Balthazar Coymans, Jouffrouw Elisabeth Piequere, zijn huisvrou en Hans Deutz, te Keulen.
2 Febr. 1617. Doop O. K.
Ouders als boven; 't kind Angnietje.
get. Balthazar Coymans, de jonge en Dorotea Berch.

11 April 1623, kerkelijk ingeteekend:
Jeronimo Coymans, Balthazars zoon, omtrent 25;
vader Balthazar Coymans, O. Z. Voorburgwal,
en Maria Ray, 21, geen ouders.

20 Juni 1624, kerkelijk ingeteekend:
Jan Huydecoper, wed^r en Maria Coymans, van Amsterdam, 20; vader Balthazar Coymans, moeder Ysabeel de Pickere.
[Er staat Bickers; zij zijn de voorouders van Balthazar Huydecoper.]

23 Mei 1627, kerkelijk ingeteekend;
Pieter Belten, A. 22, geen ouders; zwager Anthony Thijs, en voogd Jacques Beltes; op de Breestraat:
en Constantie Coymans, A. 19; vader Balthazar Coymans, O. Z. Voorburgwal.

De volgende opgaven behooren tot andere takken en generatiën.
22 Febr. 1607, kerkelijk ingeteekend:
Jacques Merchys, van Rotterdam, 27, vader Jacques; Singel bij de Korstjespoort,
en Suzanna «de Hese,» [zooals zij schrijft, is de Hase], Heindricxz dr., 20 jaar, turfmarkt; moeder Clara Coymans, wed^e de Hase.
25 April 1606, kerkelijk ingeteekend:
Leonard Ranst, van Brugge, 30, Kalverstraat; en Constantia Coymans, van Antwerpen, 24; O. Z. Voorburgwal; met Margariete Banggen, de wed. Pickere, hare moeder, en Caspar Coyman, haer oom [is wel Verbruggen, de wed^e Pickere, moeder].

18 Dec. 1616; Doop O. K.
Gommert Spranger } Constantijn.
Maria de Pickere
get. Constantia Coymans, huysvr. van Leonard Ranst.

3 April 1620, kerkelijk ingeteekend:
«Dr. Isaac Coymans», van Hamburg; 32 j.; moeder Anna van Pilleken, Heerengracht; en Weintien Reynst, 20; oom Hans Rombouts zuster, juffr. Blommaert.

17 Mei 1629, kerkelijk ingeteekend:

Joost Heindricxz., van Gent; 49, met Hans Coymans, zijn broeder; en Petronella van Baerle, wed. Evert Becker.

De volgende inteekeningen ten ondertrouw zijn in tijdsorde geplaatst, omdat niet van alle de samenhang met bekende familieleden kan aangewezen worden.

3 December 1627; Kerkelijk ingeteekend:

Elias de Raet, de jonge, A. 25; vader Elias de Raet, moeder Jannetie Pieters, O. Z. Voorburgwal.

Isabella Visscher, [teekent Isabeau de Visscher] A. 21, met haer moeder Cornelia Coymans; O. Z. Achterburgwal.

14 Juni 1628, kerkelijk ondertrouwd:

Lodewijck de Bas, van Campen, 23; moeder Suzanna Remart, Coninxgraft;

Magdalena van der Bruggen, van Antwerpen, 24; met Constantya Coymans, haar petemoey, ende Jeremias van Straete en Pieter Coymans, hare neven, Fluwele burgwal.

14 Maart 1633, kerkelijk ingeteekend:

Hans Coymans, van Middelburg, 48; geen ouders; op de Heerengracht;

Geertruyt van Ninckhoven, van Dinslaken, 33, geen ouders [zonder verdere opgaven].

19 Aug. 1634; kerkelijk ingeteekend:

Jasper de Visscher, A., 23; moeder, Cornelia Coymans, O. Z. Achterburgwal;

Catharina Becker, A., 22; vader Samuel Becker, moeder Jacomina van Baerle; Keizergracht.

28 Sept. 1635, kerkelijk ingeteekend:

Jan Coymans, A., 32, geen ouders, met Jan Duyts, sijn swager; Keizersgracht; Sophia Trip, van Dordrecht, 20; vader Elias Trip; O. Z. Voorburgwal.

11 Febr. 1641, kerkelijk ingeteekend:

Balthazar Coymans, van Hamburg, 41; broeder Jan Coymans; Keizersgracht. Marya Trip, A., 22; moeder Alida Adriaensz.; Heerengracht.

16 Nov. 1641, op acte uit Utrecht;

Justus Boor [Borre ?] van Amerongen en Constantia Coymans, wed^e van Pieter Beltens, tot Utrecht.

14 Oct. 1624, kerkelijk ingeteekend:

Jacob Hinlopen, A., 24, moeder Neeltie Oetgens, swager Willem Six; over de Oudeschans;

Maria Huydecopers, A. 15, vader Jan Huydecoper, ridder, heer van Maarseveen, schepen dezer stede; moeder Maria Coymans.

1 Maart 1644, kerkelijk ingeteekend:

Jaspar Coymans, A.; 23, vader Coenraat Coymans, moeder Maria Schuyl, Fluweele burgwal;

Elisabeth van Soldt, A., 23, Oom Hans van Solt; woont als vooren,

1 Juni 1645, kerkelijk ingeteekend:

Joseph Coymans, van Haarlem, 24.

Johanna Trip, A., 22; moeder Alyt Trip, Heerengracht.

2 Nov. 1645, kerkelijk ingeteekend:

Adrianus Trip, A., 25; moeder Aletta Adriaens, swager Jan Coymans, Heerengracht;

Adriana de Geer, A., 18, Keizersgracht; broeder Lourens de Geer, met vaders consent.

1 Mei 1648, kerkelijk ingeteekend:

Theodore le Roux, A., 23, Oostermarkt; moeder Bartrana Bourse;

Lucretia Schuyfpenninck, A., 21, moeder Lucretia Coymans; Coninxgragt.

12 Sept. 1648, kerkelijk ingeteekend:

Coenraet van Heussen, A., 28, moeder Isabel Coymans, Coninxgraft;

Elisabeth Godijn, A., 25; geen ouders; zuster Barbara Godijn, Keysersgragt;

5 Juni 1649, kerkelijk ingeteekend:

Jacob Coman [niet Coymans], A. 23, geen ouders; Oom en voogd Hans van der Voort;

Barbara Briets, [niets meer].

4 April 1652; kerkelijk ingeteekend:

Jacob Trip, A., 24; moeder Alida Adriaans, zwager Jan Coymans; Heerengracht;

Elisabeth Bickers, A., 21; vader Jan Bicker, outschepen deser stadt; moeder Agneta de Graeff; Keizersgracht.

30 Mei 1652, kerkelijk ingeteekend:

Isaac Coymans; A., 29; geen ouders hebbende; Fluweeleburgwal;

Helena Schuyl, A., 28; moeder Constantia de Haes; aldaar.

Deze berichten kunnen aanzienlijk vermeerderd worden ten aanzien van de derde generatie der Coymans te Amsterdam; hunne historie strekt zich daarna nog meer dan een eeuw verder uit. Niet minder dan andere van elders aangekomen familiën, zou dit geslacht eene geschiedenis kunnen leveren, een leerrijk hoofdstuk van de nog onbeschreven en zelfs onbekende historie der oude regenten en hunne verwantschap, bijzonder die van haar ontstaan, het daarop volgend tijdvak van grooten bloei en den blijkbaar onvermijdelijken ondergang. Met deze bijdrage moge hier aangetoond zijn, hoeveel gegevens tot zulk eene familiegeschiedenis gevorderd worden en daarbij wat men daarvan bij een omvangrijker onderzoek zou kunnen bijeenbrengen.

Amsterdam, J. G. FREDERIKS.

Geslacht van Wingen (1).

Verlijbrief in dato den Haag 5 Augustus 1675, afgegeven door Simon Brand, bedienende het stadhoudersambt van de landen van Naaldwijk, enz. en de leenmannen Mr. Johan van Wou, fiscaal van 's lands vloot en Jacob Bas, secretaris van de weeskamer te 's-Gravenhage en zulks namens Willem Hendrick, Prins van Oranje, graaf van Nassau, enz., enz.

door: Jacob van der Stoffe, notaris te Leiden, als administrateur van den boedel en goederen van Maertge Gerrits van Poelgeest

aan: Reyer Carelse van Wingen te Leiden, van land gelegen in het ambacht van Soeterwoude, belend zuidoost: vroeger Jan Willems van Swanenburgh, nu Reyer Carelsz. van Wingen zelf, ten noordwest: Adriaen Jansz. Knotter.

De verklaring dat deze leenbrief in het schepenprotocol van Soeterwoude is geregistreerd is van den 25 October 1675 en geteekend S. Hoogboot, secr[s].

Verlijbrief in dato den Haag den 4 December 1681 van wege Prins Willem Hendrik, Prins van Oranje, graaf van Nassau, enz., enz. van bovenstaand land aan Pieter Reyersz. van Wingen, hem aangekomen door den dood van zijn vader Reyer Carelsz. van Wingen.

En heeft P. Rz. van Wingen zijn «Hulde, eedt en manschap» gedaan in handen van Mr. Ewout Brand, stadhouder der leenen van Naaldwijk, Mr. Adriaen Tuining en Matheus Crevenhoven als vervangende Simon Tuiningh, leenmannen.

Verlijbrief in dato den Haag 1 Maart 1689 van wege Prins Willem Hendrik, Prins van Oranje, enz., enz. van bovengenoemd land,

door: Andries van Roest, bode der stad Leiden als gestelden Curator over den boedel en de goederen van Pieter Reyersz. van Wingen.

aan: Cornelis van Campen, oud 15 jaar, wonende te Leiden. Zijn vader Mr. Pieter van Campen legt de vereischte eed af in handen van Mr. Ewout Brand, stadhouder van de leenen van Naaldwijk en van Mr. Adriaen Tuiningh, advocaat van het hof van Holland en Albertus Brand, vervangende Albertus Boll, klerk ter secretarie van de Ed. G. Mo: Heeren Staten van Holland en Westfriesland.

(1) Mededeelingen volgens eenige officieele stukken.

RED.

De kwitantie voor voldoening der 4[e] penning (get.) J. van Leeuwen.

Verlijbrief in dato den Haag den 3 Januari 1792 van wege Willem, Prins van Oranje, Nassau, enz. enz.

aan Mr. Willem Schuyl van der Does, advocaat voor het hof van Holland

van eenig land gelegen in het ambacht van Soeterwoude, belend Zuidwest vroeger Jan Willems van Swanenburgh, later wed[e] Reyer Carelsz. van Wingen, ten noordwest Adriaen Jansz. Knotter.

Zijnde genoemd land hem aangekomen bij den dood en volgens testamentaire dispositie van Vrouwe Elisabeth van Kerchem, weduwe wijlen Jacob Doom, in leven secr[s] der stad Schiedam, zijnde deze testam: dispositie gepasseerd voor den notaris Josua de Lange te Leiden den 21 Mei 1790.

En heeft hij behoorlijke eed afgelegd in handen van Mr. Carel Frederick Brand, Heer van Willige-Langerak, stadhouder over de leenen van Naaldwijk en de leenmannen J. J. Schmolck en W. H. Naber.

Eene talrijke Familie.

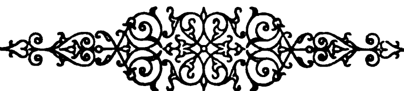
In 't jaar 1813 verhuisde de Spanjaard Lucas Requeiras Saez naar Amerika, en keerde in 1883 op zijn eigen stoomboot met zijne familie naar zijn vaderland terug. Saez was driemaal gehuwd geweest. Zijne eerste vrouw schonk hem in 7 bevallingen 11 kinderen, zijne tweede in 13 bevallingen 19, zijne derde in 6 maal 7 kinderen. De jongste van die 37 afstammelingen was in 1883 19 jaar, de oudste 70 en deze had 17 kinderen, waarvan de oudste 47 jaar was.

Van de thans nog levende 23 zonen van heer Saez zijn er 13 gehuwd, 6 ongehuwd en 4 weduwnaar; van zijne dochters zijn er 9 gehuwd. Van zijne 34 kleindochters zijn er 22 gehuwd, 9 ongehuwd en 3 weduwe.

Van zijne 45 kleinzonen zijn er 23 gehuwd, 17 ongehuwd en 5 weduwnaar. Verder heeft hij nog 45 achterkleindochters en 39 achterkleinzonen van welke laatsten er 3 gehuwd zijn.

De familie van den heer Saez, aangehuwde zonen en dochteren niet medegerekend, bestaat uit 179 personen.

Weekbl. Zeeuwsch-Vlaanderen
van 6 Juni 1887.

Inhoud Tijdschriften.

De Maasgouw, Orgaan voor Limburgsche Geschiedenis, Taal- en Letterkunde, IXe Jaarg. 1887.

N°. 29. Aanteekeningen op de geschiedenis van het klooster der Augustijnen te Maastricht; Onder den hoet; Joannes Knippenbergh.

N°. 30. De Westertoren van St. Servaas kerk te Maastricht; Over het recht van begraven in de kerken der Staatsche landen van Overmaas en bijzonderlijk te Meersen gedurende de XVIIIe eeuw; Het altaar den Minnebroeders in 1624 geschonken.

N°. 31. Reglement betrekkelijk de reparatie en het onderhoud der publieke wegen in het land van Valkenburg, Oostenrijksche partagie (1751); Latijnsche verzen op de verwoesting van Maastricht in 1759 en de onthoofding der heeren van Stein; Een uithangbord met rebus te Geverik bij Beek; Wachthuis en gebouwtjes op de Maasbrug te Maastricht; Het nieuwe gemeentewapen van Kerkrade.

N°. 32. Grafschriften te Maastricht; Opgaaf van eenige juridische werken en rechtsbronnen, die kunnen dienen voor de studie van het oude Limburgsche recht; Oudheden gevonden bij het bouwen van het fort Willem te Maastricht.

N°. 33. De uurwerken en klokkenspelen van de St. Servaas-kerk; Vastenavond in de school te Afferden; Lijst der musea en verzamelingen van oudheden en kunstvoorwerpen in het hertogdom Limburg in 1887; Het nieuwe wapen van Limburg.

N°. 34. Een Limburgsche klokkengieter.

N°. 35. Diefstal in de kerk te Roermond in 1727 gepleegd en wonderlijk ontdekt; Aanteekening op de Heerlijkheid Mopertingen bij Maastricht; Het gesticht Calvarienberg te Maastricht.

N°. 36. Het beneficiekruis van het H. Kruis in de parochiale kerk te St. Pieter; Bijdragen tot de geschiedenis der drie Landen van Overmaas; Land van Valkenburg; De Venlosche Beurzenstichter Godfried Molanus; Het weefhuis op het «Sand» te Well.

De Dietsche Warande, Nederlandsch tijdschrift voor aesthetische beschaving, Ve deel, 1886.

6e afl. Godefridus Duysendpond's rijmwerken; Over het geslacht Bartolotti van den Heuvel; Vondel, de lierdichter; De levende taal; Van Einsiedeln naar Assisi.

Verslagen en mededeelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen. Derde reeks, derde deel.

Derde stuk. Gewone vergaderingen gehouden den 13 September, den 11 October en den 8 November 1886; Fragment van een Registrum beneficiorum van het landdekenaat Hilvarenbeek in Noord-Brabant uit het jaar 1430; Arnold Guelincx te Leiden (1658--1669); Bedorven plaatsen en weinig bekende woorden uit den Middelnederlandschen Limborch; Handschriften uit het eiland Formosa.

Mr. J. J. van Doorninck en Mr. J. Nanninga Uitterdijk. *Bijdragen tot de geschiedenis van Overijssel.* IXe deel. 1887.

2e afl. Aanteekeningen betreffende het brievenvervoer te Kampen; Het rechtzetten der buiten- en boventorens te Kampen; Eenige oude spreuken; Brieven van Franciscus Martinus; De graveurs Adriaan en Albert Halewech; Kaart van Drenthe door Cornelis Pijnacker (1639); Pastoor van Heemse; Geslachtkundige aanteekeningen von Bönninghausen.

3e afl. Aanteekeningen betreffende de geschiedenis van den polder van Dronthen; Familie Wicherlinck; Doop door vroedvrouwen; Georgius Sollingius, predikant te Delden; Winhoff's Landtrecht van Auerissel.

Acht-en-vijftigste verslag der handelingen van het Friesch Genootschap van Geschied-, Oudheid- en Taalkunde te Leeuwarden.

1885—1886. Vergaderingen en werkzaamheden; Naamlijst der leden; Verslag der aangekochte, in bruikleen ontvangen en geschonken voorwerpen; Genootschappen en inrichtingen in correspondentie staande met het genootschap.

De Vrije Fries. Mengelingen uitgegeven door het Friesch Genootschap van Geschied-, Oudheid en Taalkunde, XVIe deel.

Derde reeks. Vierde deel 4e afl. Iets over Sjaardemaleen in verband met de geschiedenis van eenige huizen te Franeker.

Handelingen van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant.

1884—1885. Bestuurders; Toestand van het genootschap; Aanwinsten voor de bibliotheek; Mr. C. C. N. Krom; Voorlezing en naschrift over de patriotten in 1787—1788; Oudste stadsrekening van 1457; Merkwaardig feestboekje uit de 17e eeuw; Leden.

De Commanderij der Duitsche orde te Vucht met aanhangsel over die van Gemert.

Nieuwe Reeks, 1887.

Reglement van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant, 1885.

Verslag van het verhandelde in de Algemeene Vergadering op 28 September 1886 van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap.

Vol. 1. Aangaande het Museum, ontvangen boekwerken.

Vol. 2. Aangaande de sectie Natuur- en Geneeskundige Wetenschappen, aangaande die van Letterkunde,

Wijsbegeerte en Geschiedenis en die van Rechtsgeleerdheid en Staatswetenschappen.

Monatsblatt der Kais. Kön. Heraldischen Gesellschaft »Adler."

N°. 75. Mittheilungen der Gesellschaft; Aus dem hinterlassenen Manuscripte des Dr. Ernst Edlen von Hartmann-Franzenshuld; Literatur.

N°. 76. Mittheilungen der Gesellschaft; Siegel Heinrich's des Schenken von Dobra; Karl von Sandersleben.

N°. 77. Mittheilungen der Gesellschaft; Nouveau Traité des Armoiries. Literatur.

N°. 78. Mittheilungen der Gesellschaft; Die Photographie im Dienste der Heraldik.

Der Deutsche Herold. Zeitschrift für Heraldik, Sphragistik und Genealogie. Organ des Vereins »Herold" in Berlin. XVIII Jahrgang, 1887.

N°. 2. Bericht über die Sitzung vom 21 Dezember 1886, und über die Sitzung vom 4 Januar 1887; Genealogische Notizen aus dem Archiv des Gutes Gr. Klitten bei Domnau in Ostpreussen.

N°. 3 volgt later.

N°. 4. Bericht über die Sitzung vom 15 Februar, und über die Sitzung vom 1 März 1887; Redinghoven's Wappenbuch zu Munchen; Die Familie von Suchten; Die sechszehn Ahnen des Fürsten Roman Csartoryski; Genealogie der Familie von Reichmann zu Reichenau; Familien-Chronik.

N°. 5. Bericht über die Sitzung vom 15 März, und über die Sitzung vom 5 April 1887; George Althoff, genannt Scholtz; Aus welchem Geschlecht stammte die Gemahlin des Dr. Melchior von Ossa; von der Damerau-Dabrowski; Familien-Chronik.

Vierteljahrsschrift für Heraldik, Sphragistik und Genealogie. Herausgegeben vom Verein «Herold» zu Berlin, XV. Jahrgang 1887.

Heft 1. Glossen zur Genealogie der Arpàden; Legnick's Stammtafel der Familie Moldrup; Verzeichniss der Leichenpredigten, die sich auf dem neustädtischen Rathhause in Braunschweig befinden.

Deutsches Adelsblatt. Wochenschrift für die Interessen des christlichen Adels. Ve Jahrg. 1887.

N°. 8. Deutsche Adels-Genossenschaft; Die unnatürlichen Allianzen; Zur Geschichte des aargauischen Dinastenhauses von Reuszeck; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N°. 9. Der Ausfall der Wahlen; Die materielle Grundlage des Adels; Die Kunde der Hussitenzüge in Schlesien; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N°. 10. Der 6 ordentliche Adelstag am 26. Febr. 1887; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N°. 11. Ritterschlag und Ritterwürde; Schloss Favorite und seine Erinnerungen; Familien-Nachrichten.

N°. 12. Kaisers Geburtstag; Die höhere Entwicklung des Genossenschaftswesens; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N°. 13. Idealismus und Realismus; Der durch den Sittenbegriff der Standesgenossen bedingte formelle Rechtsschutz des Einselnen in einer adligen Berufsgenossenschaft; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N°. 14. Uebersicht der Lippeschen Linien; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N°. 15. Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N°. 16. Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N°. 17. Versuch einer Geschichte des fürstlichen und gräflichen Hauses zur Lippe; Familien-Nachrichten.

N°. 18. Aus dem Standesleben; Freiherr von Plotho; Der geheimnisvolle Ring; Familien-Nachrichten.

N°. 19. Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N°. 20. Aus dem Leben des Wiener und Ungarischen Hochadels; Aus dem Standesleben; Die Artussage; Familien-Nachrichten.

N°. 21. Die Kirche, der Adel und die sozialen Fragen; Kloster Heilsbronn, die Gruft der ersten Hohenzollern (Feuilleton); Aus dem Standesleben; Familien-Chronik.

Anzeiger der germanischen Nationalmuseums, IIe Band, 1887.

N°. 1 volgt later.

N°. 2. Stuhllehnen vom 17. Jahrhundert; Heiligtümer, Kleinodien und Ornat der Spitalkirche zum Heiligen Geist in Nürnberg im Jahre 1401; Ein Bucheinband vom Jahre 1568.

Jahrbuch der Gesellschaft für bildende Kunst und vaterländische Altertümer zu Emden. 1886. Siebenter Band.

Zur Geschichte von Emdens Handel und Schiffahrt; Ein Brüchteregister des Amtes Emden aus dem 15. Jahrhundert; Ueber David Fabricius; Ueber Tiadens «Gelehrtes Ostfriesland» und die litterarischen Arbeiten von Joh. Conrad Freese; Genalogien Ostfriesischer Familien; Kleinere Mittheilungen.

Bulletin de la Société Héraldique et Généalogique de France, 8e année 1887.

Janvier. Notice sur les familles nobles; Familles quasi-féodales: Combarel, Coursac de Pelet, Curel, Pelet, en Artois et Picardie; Familles anoblies: Pelet de la Lozère; Bertrand de Bouchepom, Le Blanc de Chateauvillard; La famille Serre en Lorraine; La comtesse de Cornulier-Lucinière; Les Artaus et les Comtes de Die.

Fevrier. Notice sur les familles nobles; Familles féodales: La Forest, Forest de Divonne; Familles quasi- féodales: Surville en Vivarais; Familles anoblies: Surville, Surville d'Eybens; Surville de Lattier; La Forest d'Armaillé; Les familles du Parlement de Paris; La duchesse d'Avaray; Alexandre Charles Germain; Le droit du seigneur; Les Verriers du Lyonnais et du Forez; Armorial de Saintonge et d'Aunis.

Mars. Notice sur les familles nobles; Familles féodales: Robin d'Entrevon; Familles quasi-féodales: L'Espine, Pracomtal, Pracomtal de Soussey; Familles anoblies: Brusset, Lespine de Soussigny, Merle, Puget de Barbantane; Boutin de Valouse; Le marquis de la Garde Saint-Angel; Adhémar d'Abzac; Marquis de la Douze; Le mariage d'un roi (1721—1725).

Messager des Sciences historiques ou Archives des Arts et de la Bibliographie de la Belgique. Année 1887.

1e livr. Le véritable emplacement des Aduatuques; Nouvelles recherches sur Henri de Gand; Archives gantoises; Le père Costerius à Gand; Les jésuites à Gand au XVIe siècle; Variétés; Chronique.

Bulletin historique et littéraire de la Société de l'histoire du Protestantisme Français. VIe année, 1887.

N°. 3. Lettre de Théodore de Beze à Isaac Casaubon, 1595; Requêtes adressées aux états généraux des Pays-Bas; Guillaume et Thomas le Gendre (21 déc. 1686); Marie de la Moete-Fouqué (22 oct. 1687); Les Anti-jésuites de Jean de Serres; La dernière exhortation de Claude à son troupeau de Charenton; Madame de Maintenon à l'Académie française et á l'Académie des sciences morales; Portrait de Théodore de Bèze.

N°. 4. Les moralités polémiques ou la controverse religieuse dans l'ancien Théâtre français; L'Hérésie dans le Maine, le Christ et la Vierge, un franciscain protestant, Laval, 1553; Les médailles de la Révocation; La statue de Denis Papin; Le grand temple de La Rochelle; François Barafort.

N°. 5. État nominatif des protestants de la vicomte de Coutances en 1588; Un certificat de Marthe Dolier, veuve de Claude Brousson, en faveur d'A. Clarion (25 mars 1700); Étude sur les misères de l'Anjou aux XVe et XVIe siècle; Une famille des seigneurs calvinistes; Elie Broca; Th. Braun.

Archives Héraldiques et Sigillographiques, publiées a Neuchâtel par Maurice Tripet, Héraldiste. 2e édition. 1887.

N°. 1. Le Drapeau; La nouvelle bannière de la Société de Zofingue.

No. 2. Ancien Huissier neuchâtelois; Les Règles du Blason; Armoiries de Familles neuchâteloises; Le cri-de-guerre des neuchâtelois; Les armoiries des edifices publics, monuments, maisons, etc.; Armoiries des villes Suisses; Une peinture du wappencabinet de Berlin.

N°. 3. Les anciennes couleurs neuchâteloises; Les armes de la Maison de Fribourg; Bibliographie.

No. 3. Antique drapeau de la Commune du Locle; Beiträge zur Kentnis der Heraldik und Sphragistik der deutschen Schweiz; Sphragistisches System zur Classification aller Siegel nach ihren Bildern; Notes sur quelques armoiries du familles neuchâteloises.

N°. 5. Beiträge zur Kenntnis der Heraldik und Sphragistik der deutschen Schweiz; Les Grandson en Angleterre; Proverbes héraldiques et Sentences nobiliaires; Couleurs neuchâteloises; Drapeaux Neuchâtelois; Documents pour servir á l'histoire des anciennes couleurs neuchâteloises; Cabinet héraldique.

Giornale Araldico-Genealogico-Diplomatico pubblicato per cura della R. Accademia Araldica Italiana Anno XIV.

Num. 7. Sul titolo di Barone nelle provincie napolitane; Rivista bibliografica; Recentissime pubblicazioni; Archives héraldiques et sigillographiques; Onorificenze; Necrologie.

Num. 8—9. Memorie storiche sullo stemma della città di Viterbo; La nobiltà friulana; Les Cignes de Saint-Omair; Varietà storico-gentilizie; J. Douglas; Rivista bibliografica; Sceaux de la collection du P. de la Croix à Poitiers; Recentissime pubblicazioni.

The New-York Genealogical and Biographical Record. 1887.

N°. 1 volgt later.

N°. 2. Laws of 1683; President's Annual Addres; Marriages at St. Mary-le-Strand; Mrs. Mary Buckingham; Some Remarks on the Arms of Livingston of New-York; Genealogical Sketch of the Family of Enoch Crosby; Sands Family; Obituary; Notes and Queries

---

Eigenaardige voor- en familienaam.

Dat in Spanje de vrouwennaam *Jesusita* (afgeleid van *Jezus*) in gebruik is, zullen velen weten (hoewel de Nederlandsche christenen zulks oneerbiedig zullen vinden). Minder bekend zal het zijn, dat onder de Portugeezen (Madera) de naam *Jezus* als familienaam voorkomt. Zulks blijkt uit de volgende advertentie, die wij uit het *Nieuw Advertentieblad van Heerenveen* overdrukken:

Getrouwd:

T. P. KLOMP, geb. te Rotsterhaule, en
MARIA A. DE JEZUS, geb. te Madera.

Albina, 27 April 1887.

Algemeene kennisgeving.

T. K., Sergeant der Infanterie, Suriname.

Provinciale Drentsche Asser Courant van 14 Juni 1887.

Eenige aanteekeningen uit een boedelrekening van het einde der XVIII[e] eeuw.

De navolgende aanteekeningen betreffende de nalatenschap van «de WelEdelGeboore Vrouwe Constantia «Gabriella van der Muelen (1), in leeven Weduwe van «den WelEdele Gestrengen Heer Mr. Johan Nicolaas «Verschoor (2), in leeven Capitein Ingenieur ten dienste «deeser Landen» zijn hoofdzakelijk ontleend aan den inventaris en de rekening van den boedel van de overledene, respectivelijk gedateerd 2 January en 1 February 1774 en door de bij haar testament aangestelde executeurs «Mr. Joseph Elias van der Muelen, «Heere van Maarssenbroek, raad in de Edele groot «Achtbare Vroedschap en oud Borgemeester der stad «Utrecht en Adriaan Balthazar van der Muelen, oud «ontvanger van de generale middelen 'slands van «Utrecht» aan haar erfgenamen overgeleverd.

Bij haar testament, dat door haar overlijden te Utrecht op 24 Maart 1773 bekrachtigd werd en dat op 27 Maart 1752 gepasseerd was voor den notaris Hendrik van Dam en getuigen te Utrecht, maakte zij de navolgende legaten:

1 Aan Isabella Sophia van der Muelen weduwe van Mr. Frans Verschoor, in leven raad in de vroedschap der stad Utrecht «*twee Silvere kommen met dekzels en twee Silvere secoupjes.*» (3).

2 Aan Sophia Eliana van der Muelen «haar vrouw »Testatrices beste muts met Brusselse kant en »vier Zilvere kandelaars.»

3 Aan haar drie zusters n.l. Isabella Sophia voornoemd, Sophia Eliana en Eleonora Cornelia van der Muelen «alle haar Linnen, wolle en zijde klederen «ten haren Lijve en Cieraad gediend en behoord «hebbende.»

4 Aan Eleonora Cornelia voornoemd nog «haar «Comparantes portie in de hofstede en landerijen «geleegen aan de Blaauwe Capel onder den «Geregte van Oostveen.»

Deze hofstede is nog gedurende het leven van mevrouw Verschoor verkocht.

5 Aan Adriaan Balthazar van der Muelen «haar portie in den Tiend genaamd de Aelwinkel gelegen in den Gerechte van Driebergen».

6 Aan Jan André van der Muelen «Commis gene«raal van de Convoijen en Licenten der Vereenigde «Neederlanden *twee kookers met twaalf messen «met Silvere hegten en twaalf Silvere Vorken en «Twee dito Souplepels*».

Is overleden te Zutphen 18 Juni 1760, na een langdurige en slepende ziekte (*Nederlandsche Jaarboeken van dat jaar*).

7 Aan haar twee broeders Samuel en Elias van der Muelen «*haar Ed. portie in de nalatenschap «van den Heer Willem Carel van der Muelen in «leeven secretaris der stad Utrecht en bij deszelfs «weduwe vrouwe Petronella de Geer in lijftocht «bezeeten wordende*».

8 Aan Eleonora Cornelia van der Muelen voornoemd «het zilver toilet met zijn toebehooren.»

9 Aan Mr. Joseph Elias van der Muelen, heer van Maarssenbroek, «raad in de Vroedschap der stadt Utrecht, *alle de meubelen beneeden in het salet* met de Vijf pourtraiten, uytgesondert de twee tafeltjes en het theekistje».

10 Aan Samuel van der Muelen «het cabinet op de slaapkamer, *item het Ledikant met zijn toebebehooren en het groote Spiegel in de benedenkamer*».

11 Aan Mr. Jan Carel van der Muelen «*het ledikant «op de booven kamer met het Bed en toebehooren van dien, benevens twaalf stoelen bij het ledikant behoorende met de verlakte kist*».

12 Aan Elias van der Muelen «het akatia Cabinet, *een tafel* met twee Geridons in de beneede kamer en haar vrouwe comparantes *goude snuifdoos en een Silver olij en azijndrager met twee dito peeperbusjes daar in.*

13 Aan Petronella de Geer weduwe van Willem Carel van der Muelen in leven heer van Blijenburg en secretaris der stad Utrecht «twee gelakte tafeltjes met een theekistje, een theetafel en *twee Hand Braseletten met diamanten bezet, benevens de Bruyds wayer van de Comparante*».

14 Aan de drie zoons van den heere van Maarssenbroek «*hier voorgemelt ieder een Somma van Een duizend Gulden*».

15 Aan de twee zoons van den commis generaal *mede ieder Een duizend gulden.*

16 Aan Jaquette, oudste dochter van den gemelden heer commis «haar vrouwe Comparantes Orlietten. (n.l. Jacquelina Cornelia gehuwd met Mr. M. D. van Löben Sels).

17 Aan Constantia Eliana, mede dochter van den gemelden heer commis, de strik met fluweelen.

18 Aan zijn drie jongste dochters «alle de overige

---

(1) Dochter van Mr. Jan Carel heer van Blijenburg en van zijn 2e vrouw Constantia Eliana Huydecoper; geb. te Utrecht 19 Junij 1711, 's avonds half 9 uur, ged. in de Catharina kerk 23 dito door Ds. Stratenus, peet: Jan Gabriel Voet in wiens plaats de heer van Oud Broekhuyzen stond, meter Elisabeth Coymans douairiere van der Muelen; gehuwd, volgens huwelijksvoorwaarden in dato 1 Maart 1747 verleden voor den notaris Cornelis Frederik Pronckert te Utrecht, aldaar 21 Maart van dat jaar.

(2) Zoon van Reinier en van Hermanna Catharina Romswinkel, geb. te Nijmegen 8 en ged. 10 Mei 1715, st. te Maastricht 21 December 1749, voormiddag 10½ uur. Zijne weduwe woonde nog te Nijmegen op 12 Mei 1751, zooals blijkt uit een «burgerbrief» haar op dien datum gegeven.

(3) De gecursiveerde legaten zijn later door de testatrice herroepen bij een codicil van 27 Maart 1752 (zie blz. 170*a*).

kanten en twee klijne zilver kandelaartjes.»

19 Aan «Reynier Verschoor, nagelaten zoon van den Heer Frans Verschoor, in leeven raad in de Vroedschap alhier het zilvere Lampet en Kan, met het pourtrait van haar Vrouwe comparantes overleden mans vader en een somma van Een duizend gulden.

20 Aan Constantia Eliana Verschoor «*de tweede muts met kant* en een ring met een Hart en drie Steentjes bezet en het Clavecimbaal, dat nog aan het Huys van der Vrouwe Comparantes overleeden mans Vrouwe moeder is, zijnde een staartstuk.»

21 Aan Balthazar Jan Carel, «zoon van Mr. Jan Carel van der Muelen, tot Amsterdam *een duyzend gulden*».

22 Aan den Heer Matthys Verschoor «raad in de Vroedschap der stad Delft en weegens deselve Gecommitteerd ter admiraliteit op de Maze te Rotterdam, *twee duyzend gulden en twee Silvere Toebax Comfoiren met twee Silvere Secoupen, die door de Vrouwe Comparantes overleden man zijn Ed. geleend zijn*».

23 Aan den Heer Pieter Verschoor «*het pourtrait van de Keyzer en de Keyzerin*».

24 Aan Juffrouw Geertruyd Elberdina Verschoor «*het pourtrait van haar Vrouwe Comparantes overleeden man met diamanten omzet*».

25 Aan «de Diakonie armen van de Gereformeerde Nederduitsche gemeente binnen deese stad een somme van twee duyzend Gulden».

26 Aan «alle harer Vrouwe Comparantes dienstboden »namentlijk zoodanige, die in vaste kost en loon »op haar overlijden in haar Ed. dienst bevonden »worden, elk een somme van Een hondert gulden »in plaatse van een rouw».

27 Aan «Juffrouw Elisabeth ter Hofsteede een somme van Vijff hondert gulden».

Deze is evenwel vóór de testatrice overleden.

Verder vermaakt zij al haar andere bezittingen aan haar broeders en zusters, zijnde vermeld onder n° 6, 1, 2, 9, 4, 5, 10, 11 en 12 of bij vóóroverlijden aan hun kinderen, en benoemt zij tot executeurs Mr. Joseph Elias van der Muelen en Jan André van der Muelen.

Uit een codicil, waartoe zij gemachtigd was bij octroy in dato 27 Maart 1752 door het Hof van Utrecht aan haar verleend, insgelijks voor genoemden notaris gepasseerd op 28 Mei 1755 blijkt, dat zij enkele legaten herroept, n.l. die welke met cursieve letters gedrukt zijn.

Het legaat sub N° 20 wordt vermeerderd met «een ring, zijnde een Diksteen met ses steenen daarin».

Dat sub N° 21 wordt verminderd op 500 gulden.

Dat sub N° 27 wordt gebragt op 50 gulden, terwijl vermeld wordt dat de portretten in de beneden voorkamer, sub N° 9 vermeld, voorstellen de grootvader en grootmoeder van de Vrouwe comparante met drie kinderen.

Zij verbiedt aan hare erfgenamen de meubilaire goederen te verkoopen, maar zij moeten die onder elkander verdeelen en in de plaats van Jan André, benoemt zij Adriaan Balthasar van der Muelen tot een der executeuren van haar testament.

Uit den inventaris harer nalatenschap en uit de rekening van den boedel blijkt dat zij nagelaten heeft;

Een huis met zijn tuin, erf en grond, staande en gelegen te Utrecht aan de Westzijde van de Nieuwe gracht tusschen de Magdalena en Quintijne bruggen, dat door haar bewoond geweest was.

Dit huis is publiek verkocht op 22 Mei 1773 aan juffrouw Agatha Maria de Boeuff voor 10300 gulden.

De helft in 4 morgen weiland in den gerechte van Oostveen langs de Bilds steenstraat, verhuurd aan Govert van Royen à 66 gulden 's jaars.

Is bij de scheiding van den boedel toebedeeld aan Mr. Joseph Elias van der Muelen en vermeld als waardig te zijn 450 gulden.

Een vierde portie in een tiend gelegen te Driebergen genaamd «den Aalwinkel ofte Horster Blok».

Door den schout en schepenen van den gerechte van Driebergen geschat 28 Mei 1773, op de waarde van vierduizend gulden.

Een obligatie groot 1000 gulden ten laste van de provincie, staande ten name van de erfgenamen van Johan Ubing, enz., in dato 4 November 1691, rentende $2^3/_4$ percent.

Een dito groot 1200 gulden, als voren, staande ten name van den Domheer Mr. Willem van der Muelen gedateerd 15 October 1690.

Een dito groot 1000 gulden, als voren, staande ten name van Dominus Arnoldus Tekman, gedateerd 3 Mei 1773.

Een dito groot 2000 gulden, als voren, staande ten name van den Heer Andries Oortman, medicinae doctor, gedateerd 9 April 1751.

Een dito groot 2000 gulden, als voren staande ten name van Jonkheer Nicolaas van der Muelen en gedateerd 20 Maart 1668.

Een dito groot 1500 gulden, als voren, staande ten name van den Heer Georgius Grævius, professor Historiarum, gedateerd 17 Februarij 1682.

Een geconverteerde lijf- en losrente obligatie van 600 gulden, als boven, staande ten name van Gerrit van Holst, gedateerd 28 Maart 1715.

Twee obligatiën ten laste der generaliteit, ieder groot 1000 gulden, staande ten name van Constantia Gabriella van der Muelen weduwe Verschoor, gedateerd 1 Juli 1750.

Een obligatie groot 3300 gulden, ten laste van 't gemeene land van Holland en Westvriesland, staande ten name van Arnoud de Kock, gedateerd 14 Augustus 1697.

Een kleine prijs obligatie groot 200 gulden, uit de

loterij van zes millioen, staande ten name van den Heer Johan Carel van der Muelen, gedateerd 1 Juli 1711.

Een dito, als voren groot 300 gld. gedateerd 20 Feb. 1714.

Twee dito, ieder groot 200 gulden, uit de loterij van 12 millioen, ten name van Elisabeth Coymans weduwe van den Heer Willem van der Muelen, gedateerd 1 Maart 1712.

Een dito, groot 200 gulden, uit de tweede loterij van 6 millioen, ten name van Susanna Catharina Wierts, gedateerd 1 April 1713.

Een dito, groot 200 gulden, als voren, ten name van den Heer Jan Carel van der Muelen, gedateerd 1 April 1713.

Een dito met duplicaat, vrij van reclame, uit de loterij van 10 millioen, groot 200 gulden, ten name van Constantia Gabriella van der Muelen, gedateerd 1 April 1746.

Een dito groot 200 gulden, ten name van Geertruyd Elbertina Verschoor en Jan Nicolaas Verschoor, gedateerd 1 April 1746.

Een obligatie ten laste van 't gemeene land van Holland en Westvriesland, groot 1000 gulden, ten name van Elisabeth Coymans, weduwe Willem van der Muelen, gedateerd 14 Augustus 1708.

Zeven dito, dito, gedateerd 2 September 1710.

Een dito, groot 1242 gulden 19 stuivers, ten name van Willem van der Muelen, gedateerd 1 October 1687.

Een obligatie, groot 2000 gulden, ten laste van de wederhelft van het last en veylgeld, genegotieerd bij den ontvanger generaal Joan La Fontaine, ten name van Jacob Coymans, gedateerd 25 October 1729.

Een dito, groot 1000 gulden, ten name van den Heer Samuel Elias Coymans, schepen der stad Amsterdam, gedateerd 1 Juni 1744.

Een dito ten laste van Vriesland, groot 2500 gulden en een groot 1500 gulden, beide in blanco.

Een dito, groot 1200 gulden, ten name van Jan Carel van der Muelen, gedateerd 1 November 1704.

Een dito, groot 1000 gulden, in blanco.

Een obligatie ten laste der stad Leipzig, groot 1000 gulden, genegotieerd ten komptoire van Cesar Sardi en Compagnie, gedateerd 1 November 1718, in blanco.

Een obligatie ten laste van diverse planters in de colonie van Essequebo en Demerary, groot 1000 gulden, genegotieerd ten comptoire van Cornelis van den Helm Boddaert, gedateerd 1 Januari 1769, in blanco.

Een obligatie, ten laste van de Saxische Steuer-credit cassa, groot 500 thalers, gedateerd 1 Jan. 1764, in blanco.

Een dito dito groot 75 thalers.

Zeventienhonderd ponden sterling nieuwe Zuidzee annuiteiten, ten laste van het koningrijk van Engeland ten name van den Heer Joseph Elias van der Muelen.

Twee contracten, ieder groot 10 duizend livres, op 't Leen van 't edict van de maand Juli 1751, ten laste van het koningrijk van Vrankrijk, ten name van den Heer Gaillard, borger tot Parijs.

Een schuldbekentenis groot 1000 gulden ten laste van Jan van Wolfswinkel en Gerritje Camports, echtelieden, in dato 17 Juni 1736.

Een lijfrente brief groot 1000 gulden, ten laste van de provincie Utrecht, gestaan hebbende ten lijve van de overledene, in dato 1 Juli 1744.

Verder zijn door de executeurs verkocht, vermits deselve niet gevoeglijk konden werden verdeeld:

Een Strik met Diamanten, Een paar Braseletten met paarlen, Een ring met Diamanten en nog een dito met dito, die na aftrek van de onkosten hebben opgebragt volgens erfhuis cedulle in dato 16 November 1773 de som van 600 gulden 6 stuivers, benevens nog eenige medailles en twee lusters van 26 gld., 1 st., 12 penn.

De geheele ontvang van renten der voornoemde obligatiën, verkochte goederen enz. door de executeurs bedroeg de som van 13599 gld., 10 st. en 12 penn.

De uitgaven daarentegen waren:

Aan de keukenmeid, voor een half jaar huur en zes weken theegeld 41 gld. 10 st.; eveneens aan de tweede meid Arnolda 35 gld. 5 st., aan den knecht Mathijs een half jaar huur en zes weken thee- en broekengeld 40 gld. 5 st.; verder worden nog vermeld de weduwe Vroom voor kruidenierswaren, de verwer Mulder, van Eelde voor een zak zout, de timmerman Griethuyzen, de vleeschhouwer Verkerk, de metselaar Rutting, diverse uitmaanders, voor ongelden van het huis van den overledene over den jare 1773, de collecteur van Tol voor dienstbodengeld 9 gld., aan denzelfden voor koffij- en theegeld 5 gld., de lakenkooper Specht, de horlogiemaker Wiedeking, de boekverkooper Schoonhoven voor couranten, Kock voor kaarsen, de groefbidder Sesselaar voor gedane diensten 25 gld., de doodgraver Cuylenburgh voor 't regt van de Buurkerk als anders 36 gld. 4 st., de mantel verhuurder Quint voor huur van rouwmantels 15 gld. 18 st., twee en dertig flambouwen 32 gld., voor geleverde britsels op de begrafenis 3 gld. 12 st., juffrouw Brossaert voor handschoenen 54 gld. 17 st., twee huilders 12 gld., voor de lijkkoets en 13 rouwkoetsen 49 gld. 10 st., voor de huurkoetsen 16 gld. 10 st., twee en dertig flambouwdragers 96 gld., de portier betaald 7 gld., de schenker 3 gld., aan de Cellebroers 2 gld., de dienaars der justitie 3 gld., *voor het ophangen van 't wapen in de kerk* 3 gld., drinkgeld voor de doodgraversknechts 1 gld. 10 st., aan de timmerlieden voor 't kisten van het lijk 1 gld. 13 st., aan de kleppers 2 gld., aan het stadskind voor het tehuis brengen van 't kistlaken 1 gld., voor het brengen van 't overhoeff op de doodkist 11 st., voor 't ployen van 't laken over de doodkist 1 gld., voor 't zegel tot de rouw cedulle 3 gld. 1 st., voor huur van groene roemers 11 st., aan neusdoeken voor de huylders 3 gld. 13 st., aan stropjes en hangdassen 10 gld. 8 st.,

aan van Doorn voor twee paar schoenen 6 gld., aan Leemput voor hoeden en lamfers 22 gld. 8 st., twee paar zwarte gespen 1 gld. 4 st., Professor Oosterdijk voor gedane visites 6 gld. 12 st., de apothecar Harlingen voor geleverde medicamenten 8 gld. 13 st., de chirugijn Greve 4 gld. 16 st., de timmerman Griethuyzen voor 't maken van de doodkist *en 't wapen* 60 gld., *voor 't snijwerk van 't wapen 17 gld.*, de smid van Soest voor 't ijzerwerk aan de kist 12 gld., *de schilder van Lint, voor 't schilderen van het wapen* 30 gld., aan boeten voor de armen, wegens de begrafenis 150 gld., *aan dezelfden wegens 't wapen betaald* 24 gld., de boekverkooper Paddenburgh voor de rouwbrieven, geleverd papier en lak 13 gld. 14 st., de wijnkooper van Bosvelt 32 gld. 18 st., idem voor geleverde Hoggemer (Hochheimer?) en roode wijn 81 gld. 12 st., de wijnkooper Juliaans 20 gld. 6 st., aan de kraankinderen 3 st., voor kreeften 4 gld, 18 st., capoenen 3 gld. 6 st., groenten, eyeren en brood 1 gld. 11 st. 14 penn., chinaasappelen 1 gld. 4 st., briefporten 9 gld. 16 st., de schoonmaakster 16 st., voor de huishouding van 23 Maart tot 1 Mei 1773, 11 gld. 7 st. 14 penn., een half jaar klepgeld 13 st., voor een stoel en stovegeld in de Domkerk 2 gld. 5 st., idem in de St. Janskerk 1 gld. 4 st., voor de bank in de St. Janskerk 1 gld. 4 st., voor de bank in de St. Catharynekerk 1 gld. 6 st., aan Noordhoorn voor oesters 9 gld. 7 st., aan de meiden voor 't oppassen in de ziekte en het ontwaden van de overledene 24 gld., voor de doodmuts van de overledene 1 gld. 5 st., juffrouw Appels voor 't briefje van de predikbeurten, de wollenaaister J. van Gelkerken, J. B. des Tombe voor twee paar zwarte kousen voor de knechts, de pompenmaker Schrooyesteyn, de leidekker van Schayk, enz.

Aan den notaris le Fay voor 't translateren van 't testament en andere actens in de Fransche taal 13 gld. 19 st.

Aan den heer ontvanger van den Bogaard betaald het collaterale regt des boedels effecten aan de provincie van Utrecht verschuldigde, met de kosten in dato 9 October 1773 . . . . .2333 gld. 3 st.

Aan den heer Leonard Swartendijk voor de obligatien ten laste van de provincie Holland op 14 Juli 1773 948 gld. 7 st. 6 penn. Aan den heer E. Termaat voor de Vriesche obligatiën 155 gld.

Aan den notaris Dirk Wernard van Vloten voor salaris en verschot van den inventaris en andere werkzaamheden betreffende den boedel 130 gld.

Aan den drukker Muntendam voor de biljetten van de verkooping van het huis . . . . 8 gld.

Advertentiën in de couranten voor den verkoop 28 gld.

De makelaar van Vloten voor het schatten der effecten des boedels . . . . 55 gld.

De notaris Dirk Wernard voor het opstellen dezer rekening groot 36 bladeren enz. . . 10 gld. 15 st.

De geheele uitgaaf bedroeg 9290 gld. 3 st. en 4 penn.

Deze rekening is gedaan door de voornoemde executeurs, ten overstaan van den notaris D. W. van Vloten te Utrecht op 1 Februarij 1774 en goedgekeurd door: «Vrouwe Isabella Sophia van der Muelen weduwe van «den Heer Mr Frans Verschoor, Jonkvrouwe Sophia «Eliana van der Muelen, Jonkvrouwe Elionora Cornelia «van der Muelen, den Heer Samuel van der Muelen, «den Heer Mr. Jan Carel van der Muelen, den Heer «Elias van der Muelen en eyndelijk den Heer Mr. Jan «Carel van der Muelen wonende te Zutphen, zoo voor «zig zelven en dan nog in qualiteit als speciale gemag«tigden van den Heer Mr. Maurits Derk van Löben «Sels en vrouwe Jaquelina Cornelia van der Muelen «Echtelieden, Item van den Heer Mr. Jan Jacob van «der Muelen, mitsgaders van den Heer Mr. Balthasar «Jan Carel van der Muelen en vrouwe Elisabeth Sophia «Machteld Maria van der Muelen, Echtelieden, alsmede «van Jonkvrouwe Isabella Sophia van der Muelen en «laatstelijk van den Heer Mr. Frederik Robbert Toe«water en vrouwe Louise van der Muelen Echtelieden, «vermogens procuratie den 24 December 1773 voor «Heeren Rigter en Scheepenen der stad Zutphen ge«passeerd (welke voornoemde Heer Mr. Jan Carel, vrouwe «Jaquelina Cornelia, Mr. Jan Jacob, vrouwe Elisabeth «Sophia Machteld Maria, Jonkvrouwe Isabella Sophia «en Vrouwe Louise van der Muelen te zamen zijn de «Eenige nagelatene kinderen van den Heer Jan André «van der Muelen, en alzoo bij representatie in hun vaders «plaatse) met en beneffens de verdere bovengenoemde «en de Heeren Rendanten (n.l. de executeurs) uytma«kende de Eenige geinstitueerde nagelate Erfgenamen.»

Uit de akte van boedelscheiding, ingelijks op 1 Februarij 1774 voor genoemden notaris van Vloten gepasseerd blijkt dat het aandeel van ieder der 9 erfgenamen bedroeg de som van 6648 gulden, 9 stuivers blijvende nog tusschen de respective erfgenamen in 't gemeen: de pacht over het jaar 1773 van de gemelde 4 morgen weiland, het half jaar dividend der Engelsche Zuidzee annuiteiten en van de Saxische steuercredit cassa, de som van 400 gulden 14 penningen, die bij het slot der boedelrekening in kas was, om te gebruiken ter betaling van de kosten der scheiding; alsmede «de Halandsche goederen (1) gelegen in Zweden of wel een portie in dezelve» en «zoodanige portie Erffe«nisse als de Vrouwe overledene was competerende «in de nalatenschap van de WelEdele gebooren Heer «Willem Carel van der Muelen in leven secretaris der «stadt Utrecht, bij derzelfs weduwe Vrouwe Petronella «de Geer in lijftocht bezeten wordende».

(1) Zie over deze goederen de geneelogie, *De Familie Trip* door Jhr. Mr. H. J. Trip. Groningen 1 October 1883.

J. C. van der Muelen.

Kwartieren van Mr. Walraven Elias Jan baron van Balveren.

Christiaan Hendrik Willem Ernst baron van Balveren, heer van Leur, geboren te Tiel 19 Juli 1748, kapitein der infanterie, lid van de ridderschap, president en raad van het hof van Gelderland, overleden te Venlo 13 Dec. 1789, huwde te . . . . Juli 1780 met Wilhelmina Johanna Lebuina baronnes Fridagh, geboren te Ruitenborgh, overleden te Leur 31 Augustus 1817.

Willem Frederik Hendrik baron van Wassenaer Catwijck, heer van de beide Katwijken, Valkenburg, 't Zandt, Spanbroek en Echteld, geboren te.... 10 Januari 1752, baljuw van Voorschoten, lid van de ridderschap van Holland, hoogheemraad van Schieland, kommandeur der Duitsche orde, lid van de Staten Generaal, overleden te 's-Gravenhage 19 Februari 1799, huwde te Colderveen 24 Augustus 1785 met Johanna Judith baronnes van Isselmuden tot Paeslo, geboren te.... 28 Juli 1758, overleden te Catwijck 15 Juli 1824.

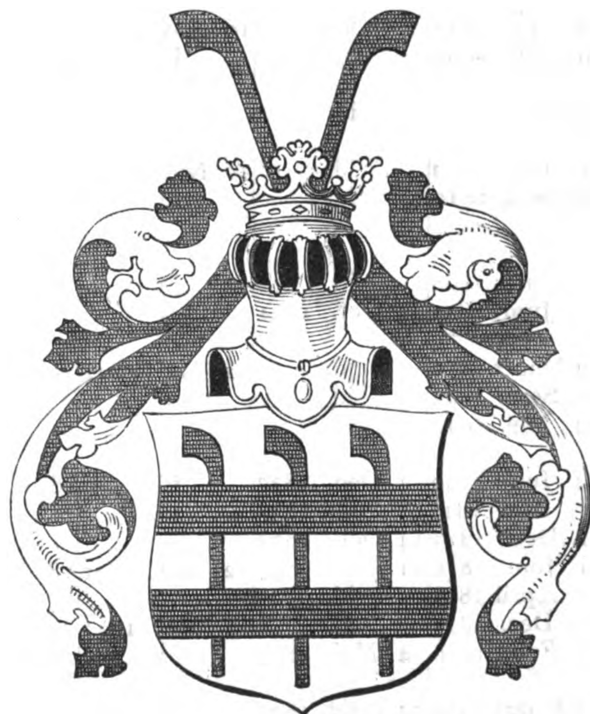
Otto Willem Hendrik graaf van Bylandt tot Marienweerd, geboren te 's-Gravenhage 4 Februari 1750, lid der ridderschap van Nijmegen, daarna van Gelderland, amptman van Beest en Renoy, lid der provinciale staten van Gelderland, staatsraad i. b. d., overleden te 's-Gravenhage 2 Juni 1818, huwde aldaar 16 September 1781 Jvr. Carolina van Wassenaer, gedoopt te 's-Gravenhage 30 Maart 1749, overleden te . . . . Februari 1824.

Douwe Theodoor baron Sirtema van Grovestins, geboren te 's-Gravenhage 20 December 1761, majoor bij het regiment van Bylandt, overleden te 's-Gravenhage 19 November 1814, huwde te Rotterdam 18 Augustus 1790 Adriana Maria Groenincx van Soelen, geboren te Rotterdam 26 Mei 1768, overleden te 's-Gravenhage 26 Mei 1825.

Walraven Elias Johan baron van Balveren, heer van Echteld, geboren te Leur 17 November 1784, generaal-majoor, inspecteur der cavalerie, ridder 3e klasse van de militaire Willemsorde, ridder der orde van den Nederl. Leeuw en van het Legioen van Eer, overleden op den huize Echteld 12 Augustus 1865, huwde te Katwijk a. d. Rijn 9 April 1819 met Anna Henriëtte Elisabeth baronnes van Wassenaer-Catwijck, vrouwe van Echteld, geboren te 's-Gravenhage 28 April 1788, overleden op Echteld 18 November 1854.

Otto Willem Arnold graaf van Bylandt van Marienweerd, heer van Enspijck, Oye en Persingen, geboren te 's-Gravenhage 13 Juni 1794, kamerheer, ridder, der orde van den Nederl. Leeuw, overleden te . . . . den . . . ., huwde te 's-Gravenhage 19 Maart 1817 Ottelina Maria baronnes Sirtema van Grovestins, geboren te Rotterdam 9 Juni 1794, sterft op Marieënweerd 19 Juli 1851.

Willem Frederik Hendrik baron van Balveren, heer van de Leur, geboren te Gent 25 Juli 1826, oud-kapitein der genie, lid der ridderschap van Gelderland, huwde op het kasteel Marienweerd, gem. Beest 31 Mei 1850 met

Susanna Cornelia gravin van Bylandt van Marienweerd, aldaar geboren 19 Maart 1827, overleden te Utrecht 9 Juni 1858 en begraven te Beest.

Mr. Walraven Elias Jan baron van Balveren, geboren te Utrecht 5 Juni 1858. ~~Ingeschreven in het Duitsche Huis te Utrecht.~~ [illegible] wordt ridderschap der Duitsche Orde, Balije van Utrecht

NAMEN.	DATUM VAN GEBOORTE.	DATUM VAN AANSTELLING TOT				
		2en Luitenant.	1en Luitenant.	Kapitein.	Majoor.	Lt. Kolonel.
Jhr. Mathias Snoeck	29 Maart 1807	24 Juni 1826	13 Maart 1832	3 Nov. 1843	——	——
Carel Frederik Keer	6 Feb. 1806	id.	id.	——	——	——
Godard Adriaan Jacob baron van Randwijck	18 Sept. 1805	id.	id.	——	——	——
Carel Petrus del Campo gend. Camp	6 Sept. 1808	25 Nov. 1827	id.	31 Oct. 1845	31 Juli 1862	22 Juni 1865
Hendrik Georg van Kesteren	17 Dec. 1806	id.	id.	Juli 1846	——	——
Abraham Canneman	1 Dec. 1804	id.	id.	18 Oct. 1847	—	——
Theodoor Albert van Maanen	22 Jan. 1810	21 Juli 1828	7 Nov. 1832	27 Oct. 1848	——	——
Paulus Jacobus de Waal	2 April 1809	id.	id.	8 Feb. 1850	31 Juli 1862	— -
Daniel Guillaume Andreae	6 Nov. 1806	id.	19 Feb. 1835	id.	id.	8 Juni 1866
Gerhard Johan Keiser	3 Aug. 1808	id.	id.	id.	id.	——
Cornelis Petrus Hartingh	28 Aug. 1807	id.	——	——	——	——
Jhr. Carel Marius Storm van 's-Gravesande	16 Mei 1809	13 Feb. 1830	17 Sept. 1836	——	——	——
Willem Cornelis van Vollenhoven	23 Mei 1808	id.	id.	——	——	——
Jacobus von Dentzsch	14 April 1810	id.	id.	——	——	——
Charles Marinus Mounier	28 Juni 1809	id.	id.	——	——	——
Jhr. Jan Frederik van Thije Hannes	20 Sept. 1810	id.	id.	8 Feb. 1850	15 April 1864	12 Juli 1867
Simon Hendrik Mossel	21 Nov. 1810	15 Oct. 1830	11 Dec. 1837	id.	id.	id.
Willem Frans Karel George	20 Nov. 1810	id.	id.	——	——	——
Leonard Willem Beyerinck	21 Juli 1811	id.	——	——	——	——
Herman Welsink	25 Maart 1809	id.	11 Dec. 1837	8 Feb. 1850	15 April 1864	12 Juli 1867
Lambert Joan Nilant Bannier	5 Juli 1811	id.	id.	4 Maart 1851	8 Juni 1866	——
Ennius Herman Bergsma	28 April 1811	id.	10 Nov. 1838	5 Nov. 1851	3 Aug. 1866	——
Johannes Willem Karel de Leeuw	16 Feb. 1809	id.	id.	19 Nov. 1851	——	——
Johannes Oswald François Böthlingk	29 Nov. 1811	id.	——	——	——	——
Eduard August del Campo gend. Camp	11 Juli 1811	id.	10 Nov. 1838	3 Juli 1852	15 Sept. 1866	29 Sept. 1868
Jhr. Nicolaas van der Wijck	28 Sept. 1810	id.	id.	——	——	——
Guillaume Frans Limborch van der Meersch	10 Juni 1808	id.	id.	16 April 1853	——	——
Carl Ernst Adolph von Hoff	27 Juni 1813	21 Oct. 1831	——	——	——	——
Adrien Charles Guillaume de Veye	4 Maart 1810	id.	2 Mei 1842	16 April 1853	——	——
Marinus Jacobus Emilius Aikema	29 Sept. 1812	id.	id.	——	——	——
Willem Anthonie Froger	24 Mei 1812	id.	id.	——	——	——
Arent Geerts Westerborg	24 Juni 1799	4 Dec. 1832	id.	16 April 1853	——	——
Johan Hendrik Schäfer	17 Mei 1811	20 Feb. 1833	id.	id.	——	——
Hendrik Joan Esser	11 Dec. 1813	14 Oct. 1833	——	——	——	——
Jan Hendrik Andries Verduchêne	1 Juni 1816	11 Dec. 1834	2 Mei 1842	18 Juni 1854	——	——
Hendrik de Bruyn Jr.	22 April 1815	id.	——	——	——	——
Simon Prince	23 Dec. 1813	id.	2 Mei 1842	21 Juni 1854	12 Juli 1867	18 Maart 1871
Wijbrandus Reinalda	22 Feb. 1816	24 Mei 1835	id.	28 Juli 1854	29 Maart 1868	——
Hendrik Herman Rochell	11 Maart 1814	24 Sept. 1835	id.	id.	12 Juli 1867	——
Floris Abraham Vaillant	8 Nov. 1814	id.	11 Juni 1842	id.	id.	11 Dec. 1871
Gerhard Hendrik Uhlenbeck	17 Feb. 1815	id.	——	——	——	——

DATUM VAN AANSTELLING TOT			Datum en wijze waarop het Korps verlaten.	Aanmerkingen.
Kolonel.	Generaal Maj.	Lt. Generaal.		
—	—	—	Overleden 30 Juni 1852	te Godesberg.
—	—	—	Pensioen 14 Aug. 1843	met rang Kapt., sedert 1 Nov. 1841 non actief, overl. te Zutphen 21 Nov. 1875.
—	—	—	» 25 Maart 1844	met rang Kapt., overl. te Rossem 4 Oct. 1870.
12 Juli 1867	—	—	» 4 April 1870	
—	—	—	» 1 Sept. 1851	Overl. te Terwolde bij Deventer 21 Dec. 1871.
—	—	—	» 26 Jan. 1862	
—	—	—	» 31 Juli 1862	met rang Majoor, overl. te Utrecht 28 Feb. 1887.
—	—	—	» 3 Oct. 1865	» » Lt. Kolonel.
8 Juli 1868	—	—	» 18 Maart 1871	Overl. te Nieuwer Amstel 2 Dec. 1878.
—	—	—	» 12 Juli 1867	met rang Lt. Kol., overl. te Arnhem 23 Sept. 1880.
—	—	—	naar O. Indië 13 Oct. 1832	Overl. 31 Aug. 1837.
—	—	—	Eerv. ontsl. 11 Maart 1843	met rang Kapt., later lid 2e kamer, overl. 8 Juli 1880.
—	—	—	naar O. Indië 1 Maart 1839	Overl. te Amsterdam 11 Juni 1874.
—	—	—	» 9 » 1840	Overl. als gepd Kapt. te Castricum 31 Dec. 1849.
—	—	—	» 4 Sept. 1838	Overl. te Samarang 5 Juni 1841.
4 April 1870	16 April 1873	—	Overleden 23 Mei 1876	te 's-Gravenhage.
18 Maart 1871	14 Juni 1873	—	Pensioen Juni 1875	
—	—	—	Overgepl. Gen. Staf 15 Mei 1841	Overl. te Batavia 6 Nov. 1846.
—	—	—	id. 18 Juni 1837	Overl. te Dieren 26 November 1854.
—	—	—	Pensioen 6 April 1872	Militie Commt 12 Maart 1873, rang Kolonel.
—	—	—	Overleden 29 Juli 1867	te Utrecht.
—	—	—	Pensioen 29 Sept. 1868	
—	—	—	Overleden 26 April 1860	te Delft.
—	—	—	» 25 Aug. 1835	
16 April 1873	—	—	Pensioen 18 April 1875	Overl. te Utrecht 9 Juni 1887.
—	—	—	Eerv. ontsl. 28 Oct. 1839	1834 gedetacheerd O. Indië, overgepl. Waterstaat aldaar, overl. te Utrecht 26 Sept. 1852.
—	—	—	Overleden 27 Maart 1862	te Utrecht.
—	—	—	» 17 Mei 1833	te Geertruidenberg.
—	—	—	Pensioen 10 Juni 1864	met rang Majoor.
—	—	—	Overgepl. Gen. Staf 1842	Overl. te 's-Gravenhage 24 Januari 1849.
—	—	—	Pensioen 10 Juni 1849	Direct. gemeentewerken te Amsterdam, later lid 2e kamer, overl. te Amsterdam 17 Jan. 1883.
—	—	—	Overleden 18 Mei 1856	te Gorinchem.
—	—	—	Pensioen 25 Feb. 1878	met rang Maj., overl. te Geertruidenberg Dec. 1879.
—	—	—	Overleden 10 Feb. 1842	te Baambrugge.
—	—	—	» 25 Juni 1868	te Cleef.
—	—	—	Eerv. ontsl. 30 Oct. 1842	later Directeur openbare werken in O. Indië.
—	—	—	Pensioen 16 April 1873	met rang Kolonel.
—	—	—	Overgepl. Prov. Staf 29 Maart 1868	Gepensioneerd in April 1876.
—	—	—	Pensioen 4 April 1870	In 1874 rang Kol., overl. te Haarlem 22 Maart 1881.
18 April 1875	13 Juni 1877	—	» 20 Aug. 1882	
—	—	—	naar O. Indië April 1837	in 1856 Lt. Kol., van 1 Feb. 1862—3 Jan. 1863 Minister van Kol. sedert 1864 lid raad van toezicht op de spoorwegdiensten.

NAMEN.	DATUM VAN GEBOORTE.	DATUM VAN AANSTELLING TOT				
		2en Luitenant.	1en Luitenant.	Kapitein.	Majoor.	Lt. Kolonel.
Johan Arthur Kool	3 Maart 1816	3 Oct. 1836	3 Nov. 1843	——	——	——
Govert George van der Hoeven	19 Mei 1816	id.	id.	4 Dec. 1854	12 Juli 1867	——
Arnold Jacob Conrad de Bruyn	20 Feb. 1816	id.	id.	24 Mei 1856	id.	6 April 1872
Coenraad Willem baron van Dedem	22 Juli 1816	id.	Mei 1844	11 Sept. 1856	——	——
Jhr. Willem Daniel Vignon van Alphen	24 Dec. 1815	id.	31 Oct. 1845	——	——	——
Johan Philip Holtzschue	13 Juni 1818	id.	27 Juli 1846	11 Sept. 1856	8 Juli 1868	10 Nov. 1872
Jhr. Jan Willem van Sypesteyn	8 Oct. 1816	id.	18 Oct. 1847	id.	——	——
P. Dresen.		Nov. 1836	——	——	——	——
Henri Mathieu Wirot	24 Feb. 1811	5 Feb. 1837	27 Oct. 1848	11 Sept. 1856	——	——
Herman Jacob Swerijn Haesebroeck	26 Juli 1817	1 Sept. 1837	——	——	——	——
Jan Philip de Bordes	7 Juni 1817	id.	1 April 1849	30 Juli 1857	——	——
Willem Frederik George Lodewijk van Hooff	14 Juli 1817	id.	Juli 1849	8 Mei 1858	——	——
Damiaan Joan Jordens	2 Nov. 1817	id.	3 Oct. 1849	13 Sept. 1858	——	——
Gerrit Kuyper Hz.	3 Juli 1815	id.	id.	30 Nov. 1858	29 Sept. 1868	16 April 1873
Warner Willem van Doorninck	18 April 1818	7 Aug. 1838	8 Feb. 1850	——	——	——
Hendrik Kretzer	2 April 1818	id.	id.	——	——	——
Willem Carel Bernard van de Polder	15 April 1819	id.	——	——	——	——
Arthur Tutein Nolthenius	29 April 1819	14 Juli 1839	8 Feb. 1850	28 Mei 1859	29 Sept. 1868	16 April 1873
Willem Frederik Heshuysen	18 Juni 1818	id.	——	——	——	——
Hendrik Leonard de Wijs	8 Dec. 1818	id.	8 Feb. 1850	10 Juli 1859	18 Maart 1871	18 April 1875
Jacob Anton Walraven Diderik van Hasselt	4 Sept. 1821	id.	id.	14 Nov. 1859	11 Dec. 1871	——
Hendrik van Assendelft de Coningh	11 Aug. 1819	id.	12 Juli 1850	id.	id.	18 April 1875
Jhr. Lodewijk Maurits van der Goes	4 Juni 1820	id.	26 Oct. 1850	id.	——	——
Hendrik Jan Enderlein	7 Maart 1821	11 Aug. 1840	4 Maart 1851	7 Mei 1853	27 Juni 1862	28 Feb. 1868
Foppe Pieters Klynsma	4 Oct. 1819	id.	5 Nov. 1851	14 Nov. 1859	11 Dec. 1871	16 Juni 1875
Jhr. Duco Gerrolt Hora Siccama	10 Jan. 1819	id.	19 Nov. 1851	28 Dec. 1859	——	——
Nicolaas van Rhijn.	12 Juli 1820	18 Juli 1841	30 Mei 1852	5 Mei 1860	9 Maart 1872	——
Hermannus Adrianus van Rossem	22 Sept. 1822	id.	——	——	——	——
Anne Marius Eliza van Deventer	17 Jan. 1822	id.	——	——	——	——
Petrus Stolk	12 Oct. 1821	id.	3 Juli 1852	18 Sept. 1860	9 Maart 1872	21 Dec. 1875
Reyer Jan Antony Kallenberg van den Bosch	8 Dec. 1822	id.	16 April 1853	——	——	——
Jacob Frederik van Hanswijk	23 April 1822	1 Juli 1842	id.	12 Oct. 1860	6 April 1872	27 Mei 1876
Jan Hendrik Antoon Cromhout	29 April 1823	16 Juni 1843	id.	5 Juni 1861	21 Dec. 1875	——
Otto baron van Wassenaer Catwijck	26 Dec. 1823	id.	id.	——	——	——
Jhr. Guillaume Jean Gerard Klerck	13 Feb. 1825	id.	18 Juni 1854	17 Oct. 1861	——	——
Herman Piccardt	23 Sept. 1821	16 Juni 1843	21 Juni 1854	26 Jan. 1862	——	—
Gerardus van Davelaar Cnopius	31 Dec. 1822	id.	——	——	——	——
Johannus Hermanus Jacobus baron Sweerts de Landas	22 Juli 1823	id.	——	——	——	——
Jan Valter	12 Juni 1825	25 Juni 1844	——	——	——	——
Willem Frederik Hendrik baron van Balveren	25 Juli 1826	id.	28 Juli 1854	1 April 1862	——	——

DATUM VAN AANSTELLING TOT			Datum en wijze waarop het Korps verlaten.	AANMERKINGEN.
Kolonel.	Generaal Maj.	Lt. Generaal.		
——	——	——	Eerv. ontsl. 18 Aug. 1854	later Hoofd-Ingenieur St. Spoorwegen, overl. te 's-Gravenhage 4 Juni 1873.
——	——	——	Overleden 16 Juni 1869	te Nijmegen.
——	——	——	Pensioen 18 April 1875	21 Dec. 1875 rang Kol., overl. te Zutphen 9 Maart 1878.
——	——	——	» 5 Oct. 1868	Overl. te Soest in Aug. 1880.
——	——	——	Eerv. ontsl. 21 Maart 1853	Overl. te Willownsore (Kaapland) 9 Nov. 1871.
18 April 1875	13 Juni 1877	——	Overleden 26 April 1878	te Utrecht.
——	——	——	» 26 Feb. 1866	te 's-Gravenhage.
——	——	——	naar O. Indië	
——	——	——	Pensioen 13 Sept. 1858	
——	——	——	Eerv. ontsl. 8 Mei 1841	Overgepl. Waterstaat O. Indië.
——	——	——	» 7 Sept. 1861	
——	——	——	Pensioen 12 Oct. 1869	
——	——	——	» 16 Mei 1871	Overl. te Groningen 10 Oct. 1882.
16 Juni 1875	——	——	» 25 Feb. 1878	met rang Gen. Maj.. overl. te 's-Hage 28 Dec. 1879.
——	——	——	Overleden 27 Oct. 1856	te Utrecht.
——	——	——	» 19 Oct. 1850	te Utrecht.
——	——	——	» 15 Mei 1846	te 's-Gravenhage.
Mei 1876	——	——	Pensioen 27 Mei 1876	
——	——	——	Eerv. ontsl. 18 April 1845	
13 Juni 1877	——	——	Overleden 12 Sept. 1877	te Maartensdijk bij Utrecht.
——	——	——	Pensioen Febr. 1875	
——	——	——	Overleden 7 Nov. 1875	te Ginneken.
——	——	——	Pensioen 16 Juni 1871	rang Majoor 12 Mei 1874.
14 Juni 1873	——	——	» 16 Juni 1877	met rang Gen. Maj., was van 1844—73 bij de Gen. Staf, van 1875—1876 Minister van Oorlog.
——	——	——	» 2 Jan. 1878	met rang Kolonel.
——	——	——	» 22 Mei 1869	
——	——	——	» Aug. 1874	Overl. 19 Oct. 1884.
——	——	——	Eerv. ontsl. 5 Juni 1854	sedert 1849 non actief.
——	——	——	naar O. Indië 3 Maart 1843	Overl. te Utrecht 19 November 1879.
2 Jan. 1878	20 Aug. 1882	——	Pensioen Mei 1886	
——	——	——	Eerv. ontsl. 24 April 1858	
26 Sept. 1878	——	——	Pensioen Juli 1883	sedert 1 Mei 1880 non actief.
——	——	——	Overleden 24 Dec. 1875	te Arnhem.
——	——	——	Eerv. ontsl. 1 Jan. 1856	Later lid 2e kamer der Staten-Generaal.
——	——	——	» 15 Nov. 1867	later chef Afd. Spoorwegen aan Min. van Binnenl. Zaken en adviseur St. Spoorw; in 1876 Min. van Oorlog.
——	——	——	Pensioen 4 Aug. 1874	met rang Majoor.
——	——	——	naar O. Indië 18 Feb. 1850	
——	——	——	id. 31 Dec. 1846	
——	——	——	Overleden 28 Mei 1847	te fort Uitermeer.
——	——	——	Eerv. ontsl. 8 Mei 1866	

Aanteekeningen uit de trouwregisters te Sluis.

(*Vervolg*).

15 Juli 1656 te Dordrecht getr. d'Heer Laurens Jordaans, doctor in de medicijnen j. g. van Sluys met Juffr. Sara de Sont j. d. van Dordrecht.

27 Aug. att. om te Trenchement te trouwen. Segers van de Kerckhove j. g. met Tanneke Bruneels van Maldegem.

11 Octr Johan Traudenius j. g. van ter Goude met Margrieta Sandra j. d. van Middelburg.

11 Jan^i 1657. Hermmerich Jansz. j. g. van Apeldoorn met Maria Ogiers j. d. van Sluys.

10 Feb. att. om te trouwen ter Groede. Pieter de Moor j. g. van Cortemarck met Dierichje Gerrits wed^e van Baudewijn Poolinck.

25 Jan^i Guiljaum Olivier wed^r van Brugge dien^de onder de compie van d'Heer Doubels met Sara Paradijs wed^e van Jeremias Vergolst van Vlissingen.

21 Maart. Pieter Bulting wed^r van Cornelia Bouwens van Middelburg met Catalina Sarragons j. d. van Sluys.

11 Feb. att. om te St. Anne te trouwen: Gerrit Warnaer j. g. van Osnabrug, dien^de onder Captn Bauwman met Tonijntje Smuls j. d. van Olsz in Vlaanderen.

18 Maart. att. op Middelburg d'Heer Abraham Parent, doctor in de medicijnen j. g. van Sluys met juffr. Sara Duvelaer wed^e van Johan de Haes.

10 Maart. Jacob Jansz. Pijlworm wed^r van Sluys met Josyntje van Sluys wed^e van d'Heer Jacobus d'Assigné.

9 April. Thomas Allart, j. g, van Sluys met Cornelia Haspels j. d. van Sluys.

14 Nov. att. om te Amsterdam te trouwen. Marcus Walrave j. g. van Fredrickstat dien^de onder Capt. Sixma met Margrieta Pieters j. d.

28 Feb. 1658. Bernhart Masclé van Knoeke wed^e Francyntje Neminger met Sara Goes wed^e van Jacob Groen.

10 April. Jan Sandra j. g. van Middelburg met Elisabeth Jordaens j. d. van Sluys.

15 Mey. Willem Sluymer j. g. met Elisabeth Engels j. d. beide van Sluys.

5 Juni. Laurens Braam j. g. uit Cadsant met Adriaantje de Herde j. d. van Stalhille.

10 Juni. Jan Billiet j. g. van Langemarck met Marie de Munck j. d. van Sluys.

10 Juni. Karel St. Arragon j. g. met Geertruit de Munck beide van Sluys.

17 Juli. Bartholemeus Jordaens j. g. van Sluys met Anna St. Arragon mede van Sluys.

19 Sept. Abraham Daniels dien^de onder de comp. van d'Heer Viri wed^r van Cecilia van Moock met Magdalene Nemmeger wed^e van Andries Jaspers.

26 Sept. Willem van Noort j. g. van 's-Gravenhage met Loyse van Houten j. d. van Lichtervelt.

16 Oct. att. om te trouwen tot Put. D. Adrianus Ketelaer j. g. van Vlissingen predikant tot Put en Hubergen met Jobina de Wit wed^e van Philips van den Heede van Bergen op Zoom.

22 Januari 1659. Dominicus van der Mey j. g. van Purmerende met Apollonia Sandra j. d. van Middelburg

19 att. gegeven op St. Anna. Daniel van der Putte j. g. van Vlissingen met Jannetje Schrams j. d. van Scherpenisse.

19 Febr. Engelbrecht Breydel j. g. van Brugge met Neeltje Kune j. d. van Sluys.

— Jonckh^r Gabriel Duyck wed^r van Maria de Tingere Luitenant van een comp^ie met juffr. Agnes van Boekhove j. d. van Bergen op Zoom.

23 Feb. met attest te Eede. Marinus Katte j. g. van Bewester Eede met Catiline de Wit j. d. van Brugge.

26 Maart. Lieven Burggrave j. g. van Moerbeke met Janneke Luyten j. d. van Beselaar.

— Cornelis Pietersz. de Ruyter j. m. met Janneke Thobias j. d. beide van Vlissingen.

8 Mey Andries Pauw dien^de onder d'Heer de Viri met Lijsbeth Pietersz. j. d. van 's-Gravenhage.

21 Mey. Charel de Rieu j. g. van Marcken met Anna Weyts j. d. van Sluys.

1 Juni. Jan Harwen j. g. dien^de onder Luyt^t Sandalin met Janneke Wijchers wed. van Jan Willemsz.

25 Juny. Jan Cunen wed^r van Magdelena Groenings met Tannetje Mangelaars j. d. van Sluys.

4 Sept. attest. om te trouwen op d'Ede. D.Hr. Pieter Lips Schepen, slants van d'Vrije wed^r van Sluys met Joffr. Johanna d'Haultijn j. d. van Neer-Heusden.

20 Aug. d'H^r Anthony Barlees j. g. van Leyden, Lieutenant leydende een comp^ie voetknechten met Juffr. Walburgh van Boeckhoven j. d. van 's-Hertogenbosch.

11 Nov. Johannes Casparus Pistorius j. g. van Hanauw met Jannitjen Ogiers van Sluys in Vlaenderen.

14 Dec. Pierre de Reu dien^de onder de comp^ie van den overleden capt. Grenu met Anna Hubert wed^e Adriaen Harg.

14 Dec. Ludolf Hulscher, j. g. van Venloo met Catharina Joosten j. d. van Nimwegen.

21 Jan^i 1660. Jan Steen wed^r van Keertjen Willemsz. met Hillegont Reuse j. d. van de Graeff.

27 Jan. attest. gegeven om te trouwen op de d'Ede. Antonis de Munck met Anna van den Eycke, beyde van Sluys.

11 Maart. Gerrart de Simpelaer wed^r, met Jackemijntje Baekers wed^e van Guilleaume van Stelandt.

26 Mey. Jacob Negemans j. g. van Brugge met Lijsbeth Sixtus j. d. van Sluys.

9 Juni. Isebrandt Achlumanes j. g. van Achlum geweldiger deser stede van Sluys met Sara de Haes j. d. van Sluys.

— S[r] Mailjart van den Bussche wed[r] van Joff. Maria Engels met Juffr. Elisabeth van der Meersen, j. d. van Middelburg.

Dese geboden zijn door last van 't achtb. magistraet geschort den 29 Mey 1660, naderhant haren voortgangh gehadt en zijn met attestatie nae Lilloo getrouwt.

23 Mey ondertr. te Noortwijck M[r] Godefridus van der Schuer j. g. advocaet en auditeur over de guarnisoenen in Vlaenderen met Joffr. Lowijsa Centraet.

11 Juli attest. om te trouwen op d'Ede Jan Pietersz. Puys, wed[r] van 's-Gravenmoer van Jannetje Danielsz van Bente met Margrita Sandra wed[e] van Johannes Traudenius.

27 Oct. François de Vey j. g. van Dijnse met Lijsbeth Mangelaar j. d. van Sluys.

28 Oct. Paschier van Hille j. g. van Schoren dien[de] onder d'Heer Balfour met Aeltjen Stevensz van Sluys.

31 Oct. Jacob Overman j. g. van Nimwegen dien[de] onder d'Heer Rijgghert met Janneke Boijé j. d. van Thiel.

2 Nov. Pieter van de Putte j. g. van St. Annatermuyden dien[de] onder Captn Volbergen saliger met Catelijne Blanckerts j. d. mede van St. Anna.

10 Nov. Jacob van Poucke wed[r] van Gerritje Jansz met Maria Mertens wed. van Gerrit Jansz de Man.

23 Maart 1661. Cornelis Jansz. de Boot j. g. van Heyntjis—Sant met Lijsbeth de Vries, j. d. van Cloetingen.

5 Mey. Samuel Tack wed[r] met Mary Monrouw j. d. van Bickschoten.

4 Mey. Lambert Marony wed[r] dien[de] onder de comp[ie] van sijn Excell. den Rijngraeff met Marie Hubrechts Bogaert j. d. van 's-Graven Moer.

4 Mey. Willem Jansz. wed[r] dien[de] onder de comp[ie] van capt[n] Wijnbergen met Martijntjen Hubrechts van Bogaert j. d. van 's-Graven Moer.

17 Mey. Jan Bisseau j. g. van St Catherine Schans, sold. onder de comp[ie] van S. Exc. Graaf Frids Nassau, met Catharine Martiens j. d. van Tees.

22 Juny. Jan Hasart j. g. van Heusden dien[de] onder Heer Commandeur Bauman met Maria Nelis j. d. van Emmeryk.

24 Aug. Michiel Taeyspil wed[r] met Margrite Marie Locqué j. d. beide van Sluys.

3 Sept. Hermanus van de Walle j. g. van Aerdenburg met Livyntje de Boerte, j. d. van Oostwinckel.

21 Dec. Pieter Puys j. g. van Capelle met Jacoba Sneeuwaert j. d. van Sluys.

28 Juny 1662. Jacob Coop j. g. van Sluys met Anna Negemans j. d. van Brugge.

— attest. gegeven om te trouwen op d'Eede. Bernard van Lisch (van Lith?) wonende op 't Sas van Gent j. g. van Dordrecht met Jobina Braams j. d. van Bergen-op-zoom.

25 Juny. attest. gegeven om te Dordrecht te trouwen Dhr Jacob Rogier, Capitein-Lieutenant van de comp[ie] van den WelEd. Heer Gouverneur met Judith Carnou j. d. woonachtig te Dordrecht.

6 Aug. Karel Kloet j. g. dien[de] onder de comp[ie] van Sijn Ecx. den Rijngraef met Catharina Beekman j. d. van Dusseldorp.

30 Aug. Mauris Treutelaar j. g. van Sluys met Josijntje van Immerseele j. d. van Dort.

9 Sept. attest. om te trouwen op 't Retrenchement Jan Vlaming wed[r] met Christyne Blankaarts j. d. van St. Anne.

23 Dec. attest. om te St. Anne te trouwen Charle van Belle j. g. van Bergen dien[de] onder capt[n] Meyer met Martijntje de Goede j. d. van Brugge.

14 Febr. 1663. Jasper Dierlings j. g. van Sluys met Lucia Treutelaar wed[e] van Pieter Negeman.

21 Febr. Ippo Sixtus wed[r] met Jannetje Faas wed. van Isaac Boelaart.

26 Maart. Charel Jansen wed[r] met Cathoalyne Blankaert wed[e] Commer Jansen.

3 Mey. Boudewijn Ritsert j. g. van Amsbeek dien[de] onder capt[n] Barlees met Janneke van den Broecke j. d. van St. Anne.

23 Juni. Dominicus van der Mey wed[r] met Cornelia Keunen wed[e] van Engelbert Breydel.

14 Aug. attest. om te Vlissingen te trouwen D. Hendricus Berdenis, predicant deser stede met joffr. Cornelia Swerius j. d. van Vlissingen.

15 Aug. Pieter de Paeuw j. g. met Catharina Nemeger j. d. beide van Sluys.

9 Nov. Dirk Terham, adelborst onder de comp[ie] van d'Heer van Langevelt met Catharina Everts j. d. van Sluys.

30 Sept. d'Heer Quintijn Stavisse (Stavenisse?) j. m. Bailleu van Sluys met juffr. Jehannette de Wispelaer j. d. van Neusden met attest. naar Steenbergen.

18 Oct. Jacob Ouwermans dien[de] onder de comp[ie] van van capt[n] van der Wal met Catelijne van Oosterwijk j. d. van Bergen-op-zoom.

17 Jan. 1664. Jan Steen wed[r] van Hillegont de Reup met Mary Jansz Birck j. d. van Vianen.

5 Maart. D. David Montanus predikant dezer stede met joffr. Jobina Engels j. d. van Sluys.

30 April. Nicolaus Leidekker j. m. van Vlissingen, Dienaer des Goddel. woort binnen 't Retrenchement met jouffr. Anna Marie van Bokhove j. d. van Bergen op den Zoom, woonachtig alhier.

17 Mey. attest. om op d'Eede te trouwen Jan van Peperstrate j. g. van Ettlegem met Josijne Musse-

broek geboortig van Aardenburg.
1 May. D'Heer Nicolaus Duist van Voorhoudt, wedr, ontfanger van de gemeene Lantsmiddelen over 't westquartier van Vlaanderen met Jouffr. Anna de la Riviere de Centra j. d. geboortig van Wageningen (attestatie gegeven om te trouwen).
21 May. Cornelis Marinissen j. m. van Bergen op Zoom met Mary van Weda j. d. van Sluys.
25 May tr. te St. Anna, François Rochefort j. g. van Sluys, diende onder de compie van sijn Exc. den Rijngrave met Maria Schutte j. d. van Rijnbergh.
17 July. Andries Moens, sold. onder de compie van Kaptn Kop met Janneke Huygens j. d. van Brevoort.
13 Aug. D'Heer Cornelis Caen wedr, met Juffr. Suzanna Parents j. d. van Sluys.
29 Oct. Abraham Sandra j. m. van Sluys met Anna St. Arragon, wed. van Hr. Bartholomeus Jordaans.
6 Nov. Johannes Adam Bouwens wedr van Mary Oleviers met Maeijtjen Mangelaars j. d. van Sluys.
— Jacob van Poecke wedr, met Margriete Sollewijn, wede Carel van den Broecke.
27 Nov. Jan Sluyter, adelborst onder de compie van den Heer Gouverneur met Elsken Lunengs, wede van Hans Visser.
6 Dec. Noel Nemegeer j. g. van Sluys met Elisabeth Jordaens, wed. van Johan Sandra.
19 Feb. 1665. Mattheus van Overtvelt j. g. van Kaaprijk met Cathalyne Beernaarts van Aygem (Adegem).
19 Maart Pieter Jurriens wedr met Ariaentjen Tijssen j. d. van Bommel.
— Jan Cane j. g. van St. Anne met Jacomijntje van Ixum geboortig van Belle (attest. gegeven naar St. Anne).
9 Maart. d'Heer Nicolaus van Vrijbergen j. g. van Tholen captn en commandeur van Tholen met jouffr. Elizabeth Vlaming j. d. van Sluis (attestatie gegeven 5 April).
26 Maart. Martin Roelandt wedr met Janneken Jansen Dikko j. d. van Sluys.
26 Aug. Louys de Meyer met Peternelle Vlamings j. d. van Handsaame.
7 Oct. D'Heer Captn Willem van Kampen j. g. van der Goes met Joffr. Anna van Swaanswijk j. d. van Nimwegen.
8 Octr. Pieter Koenraats, wedr van Gooltjen Aartsen met Lisebeth Mangelaar, wed. van Francois de Vey.
19 Nov. Peter Verheeke, geboortig van Loppem, met Clara Ernestina de Matança, geboortig van Brugge.
3 Dec. Pieter van Steensels j. g. van Nieuwpoort met Jacquemijntje Tayspil, wede van Nicolaus du Pré.
9 Dec. Jonckhr Jacob van den Eynden j. m. van 's-Gravenhage, Vaandrig onder de compie van d'Hr. Captn Heert met Jouffr. Adriana Cop j. d. van Bommel (attestatie gegeven om te mogen trouwen op d'Ede: 1 Janr 1666).
21 Janr 1666. François Blancquaert, wedr met Celia Helms, wede van Jeroen Cornelis.
7 Maart. Hendrik Tersteegge j. g. van Rees met Maria Thomas j. d. van Sluis.
29 Maart. Willem Rooselaer j. m. van Sluys met Janneken Ellieul j. d. van Middelburgh.
11 Maart. Johannes de Prince j. g. van Sluys met Magdalena van Bane j. d. van Middelburg.
28 April. d'Heer Godefridus Swijnas j. g. Medicine Doctor met Maria Barra j. d. van Sluys.
27 May. Hendrik Huybrechtsen j. m. van Wel diende onder de compie van kapt. Catz met Pryna Blankers j. d. van Sluys.
— Hubrecht van der Schuuren j. m. van Axel adelborst onder d'Heer kaptn Willem van Kampen met Margriete van Santen j. d. van de Clundert, woonende tot Goes.
3 Juni. Willem van Noordt wedr van Louyse van Houten geboortig van den Haag met Abigaël Boelaarts j. d. van Sluys.
3 Juni. Jakob van Lidt Luytenant van de Zeeusche compie van d'Heer Gouverneur met Lijsbeth Joris geboortig van Sluys.
17 Juli. Doctor Laurens Jordaan, wedr geboortig van Sluys met Cornelia Lantmans wonende op Delfshaven.
— Engel Oldersz j. g. van Vlissingen, diende onder de compie van d'Heer Commandeur de Looper met Jouffr. Apollonia Berck j. d. van Middelburg.
6 Nov. Attestatie gegeven om op 't Retrenchement te trouwen. Elias Praat j. g. sold. onder prins Frits met Gijsbertje Willems Oldhof j. d. van Maestricht.
9 Nov. Abraham Danielsen wedr van Magdalena Nemegheer met Catelyntje van Bakelgem j. d. van Middelburg.
28 Nov. getrouwd op d'Ede. Aart Sob, j. m. van Bommel adelborst onder de compie van d'Heer Capt. Kop met Johanna Marij de Roodt j.d. van Sluys.
29 Nov. d'Heer Meester Gilles Tayspel j. m. van Sluys in Vlaanderen doctoor der medicijnen met Joffer Jakomina Ellieul j. d. van Sluys.
9 Dec. François Blankert wedr met Jannetje Gofou wede.
29 Dec. Gillis Moens j. m. van Zeel, sold. onder de compie van d'Heer Vrijberghe met Anneke Gisbrechts wede van Hendrik Thonissen.
14 Jan. 1667. Warner Plets wedr Luytenant van de compie van Zijne Exc. den Rijngraaf met Loyse Vlaminck wede van Pierre Perroy.
3 Feb. Meester Baudewin de Koussemaecker wedr dienaar des Goddelijcken woordts tot Schoondijcke met Catharina de Brouckere j. d. van Santwit.
6 Jan. attest. gegeven: Pieter Borreel j. m. van Middelburg met Josina Aartsen j. d. van Sluys.
6 Jan. Jaques van den Abeele j. m. van Gent met Elisabeth Speelmans j. d. van Sluys.

10 Febr. Willem Dapper j. m. van Sluys met Francijntje de Boot wed^e van Jan Goedesoon.

16 Feb. d'Heer Abraham de Vos j. m. van Groede woonachtig tot Middelburg met joffr. Françoise de Bacquere j. d. van Sluys.

10 Feb. Guilliam van Brovane (?) geboortig van Wingenen dien^de onder de comp^ie van kapt^n Brand met Prijna Blankerts wed^e van Hendrik Hubrechtsen.

10 Maart. Isaac Jansen geboortig van Bresjens wed^r met Catarina Conjets wed^e van Roelant van de Walle.

3 Feb. attest. gegeven om buiten te trouwen: Pieter Harmensz van Kouwenhoven j. m. van Leiden met Anna Bertholf j. d. van Sluys.

– attest. gegeven om te Vlissingen te trouwen: Josias Maanhoud predikant deser stede met Marie Jenein j. d. van Vlissingen.

24 Maart 1667. Lieven du Veth wed^r dien^de onder de comp^ie van Kapt. van Kampen met Clara van Belle, geb. van Uitsgaate.

7 April. Christiaan Bovy j. m. dien^de onder de comp^ie van H^r Kapt^n Dubois met Lijsbeth Willems j. d. woonachtig te Gorinchem.

— getrouwd te Cadsant: Peter Blankaart geboortig van Vlissingen, wed^r van Sara Jakobs met Suzanna Lerou van Cassant wed^e van Geraart Leendersen Groen.

19 April. Jan la Mare j. g. dien^de onder de comp^ie Collonelle van d'H^r Commandeur met Maria Burggrave j. d, van Sluys.

5 Mey. Jan Schey wed^r van Swaantje Gerrits dien^de onder de comp^ie Colonnelle van d'H^r van Noortwijk met Gilletje Dirks j. d. van den Briel.

23 Juni. Barent Schouten sergeant van de comp^ie Colonnelle v. d'H^r Gouverneur met Trijntje Hillegenaars wed. van Hendrik Piters.

21 Juni. Bernard Engels j. m. van Sluys met Joff. Catalina Parent j. d. van Sluys.

23 Juli. Claude Carpentier j. m. dien^de onder de comp^ie van d'H^r kapt^n Catz met Maria Rogné wed^e van Vincent Pilé.

27 Juli. Abraham de Blij, majoor van 't Groote en Kleine Pas wed^r van Julia Francsijne Erny met Christina Zweenen j. d. van Harnhem (zijn getr. te Arnhem den 27 July volgens attest. medegebracht van D. F. Dibbets, gedateerd 29 October).

9 Aug. D'H^r Theodorus Brant j. m. van 's-Gravenhage en capt^n van een comp^ie Infantery met Joff. Cornelia Molkeman j. d. van Coevorden (attest. gegeven om te trouwen tot IJsendijke den 21 Aug. 1667).

— Marinus Pauwels wed^r van Magdalena Barens met Lijsbeth Willem—Oens wed^e van Andries Burggraaf.

— Attest. gegeven 4 Sept. Jonckh^r Jaan Pietersz. de Cats j. m. vaandrig onder de comp^ie van d'H^r van Noordwijk Gouverneur met Jouffr. Eleonora Coegelen van Dortmont j. d. woonachtig tot Vianen.

25 Aug. Pieter van Deinsen, j. g. dien^de onder de comp^ie Colonelle van d'H^r Gouverneur met Maatje de Kock wed^e van Jacob van Rumbeke.

15 Sept. Adriaan Cornelissen Stichtenaar geboortig van de Schans van de Voorde, wed^r van Anneken Simons, adelborst van de comp^ie van Kapt. Kop met Adriana Raas j. d. van Oostburg.

5 Jan. 1668. Jan Cornelissen van den Borg, wed^r van Willemijntje Govers met Dirkjen Jans Roudijk, wed^e van Vincent Steelandt.

2 Feb. Michel van den Brouckę j. m. van de comp^ie van Kapt^n van Campen met Tonintje Pooré wed^e van Pieter Fransen.

22 Feb. Jacobus Gerritsen de Man j. m. van Sluys met Jozijntje de Vey j. d. van Deynse.

19 Feb. attest. gegeven om te tr. te Hillegom. D'H^r Theodorus van Vrijbergen colonel, commandeur dezer stede en onderhorige steden en forten met Jouff. Maria van Sypenstein j. d.

1 Maart. Jan van Riviere j. g. adelborst onder de comp^ie Colonelle van H^r van Noordwijk met Jannetje Bossein wed^e van Charel van den Berge.

22 Maart. D^s Vincentius Oortman j. g. Dienaar J. C. in St. Anne ter Muyden met Jouffr. Anna de Bacquere j d. van Sluys.

17 Mey. Jan Claassen van der Goes j. m. met Jozijntje Konings j. d. van Breda.

17 Mey. D'H^r Pieter Rooman wed^r van Anna van der Houve met Juffr. Margrieta Sandra wed^e van Monsr Pieter Paets (attest. gegeven 3 Juny).

21 Juny getrouwd met attest. te Middelburg Bartholomeus Santarragon j. m. van Sluys met Antonetta Cosijns j. d. van Middelburg.

27 Juli 1668. attest. gegeven om buiten te tr. Herman Looman, wed^r van Christina l'Empereurs met Johanna Claesen j. d. van Gendt.

8 Aug. Barthelemy Dorlot wed^r lieutenant van de comp^ie van d'Hr. Beaumont met Johanna Jordaan j. d. van Sluys.

23 Aug. Evert Tuyl, corporaal van de comp^ie v. d. Hr. Colonel Sidlenitzky met Sofia Tijgers, geboortig van Dorth.

8 Nov. Pieter Hendriksen, wed^r van Christien Stoffels, adelborst onder de comp^ie van d'Hr. Kapt^n Brandt met Cornelia Dankers j. d. van Axel.

17 Oct Jakobus van Emmenes j. m. van Sluys met met Jouffr. Cornelia Parent j. d. mede van Sluys.

22 Nov. Antony de la Mot j. m. met Rachel Hoefnagel j. d. beide van Sluys.

13 Nov. Pieter van Deynsen wed^r. dien^de onder de comp^ie Colonelle van d'Hr. van Noordwijk, met Magdalena Medeau, wed^e van Thomas Ottijn.

13 Dec. Jacob Servaas, wed[r] van Lijsbeth van Libburg Constapel, met Elisabeth du Bois, wed[e] van Alexander Ducotel.
— Reynier Lelij j. g. van Groll met Anna Sixtus j. d. van Sluys.
9 April 1669. attest. gegeven om te tr. op d'Eede, Cornelis Gerritsen Hoogenboom j. g. van Haarlem met Marie Knockaerts wed[e] van Hendrik la Motte.
10 Aug. ondertr. ten huyze van hr. van der Cuyl, D'Hr. Geleyn Ophemer, Lincentmr. van 't Hollandtse cantoor, schepen der stadt Sluys, wed[r] van Juffr. Clara Hopkoopers met Juffr. Catharina van der Cuyl j. d. beyde van der Goude.
5 Dec. ondertr. Jan ter Linde j. m. van Zwol met Lucia Toussaints j. d. van Middelburg.
29 Jan. 1670. Jacob Martinet j. m. van Sluys met Machlina Crol j. d. van Deventer.
11 Maart tr. te Vlissingen. Ds. Josias Maanhoudt, wed[r] van Maria Jenein, predikant dezer stede met Joffr. Anna Ita j. d. van Vlissingen.
9 April 1670. Heer Jacob van Dorth, schepen 'slands van den Vrije, wed[r] van Juffr. Clara Stul met Jouffr. Helena de Vos, wed. van d'Hr. Burgem[r] Johan Ellieul.
10 April. trouwt met attestatie te Aardenburg. Pieter Rooseboom, wed[r] van Cornelia Joos, Sergeant onder de comp[ie] van d'Heer Commandeur Kau met Cornelia de Prince j. d. van Sluys.
8 May. Adriaan van den Broecke j. g. van Dendermonde, woonende tot Axel met Helena de Bruin j, d. van Bommel.
17 April. Johannes Ellieul j. m. van Sinte Martensdijk met Catharina van de Venne j. d. van Middelburgh.
7 May. Jan Blankert j. m. van St. Anna, dien[de] onder de comp[ie] van d'Hr. Kapteyn Verschuur met Margriete de Haan j. d. van Ravenswaay.
22 May. Engel van Gelder, wed[r] van Sara Premeeke met Maria Teunis. wed[e] van Hage Andriessen.
— Leendert Jorissen van der Spek j. g., ontvanger van de Convoien en licenten alhier met Anna Maria van Steenbergen j. d. wonende tot Rotterdam.
5 Juni. Guillaume de Put, j. m. van Hulst, dien[de] onder de comp[ie] van d'Heer Captn Harris met Lucia Brens j. d. van Sluys.
5 Juni. Robbert Baert, wed[r] van Josijntje van der Plaethe met Josijntje Baerts, wed[e] van François Hil.
29 Juni. Jan Filiou, wed[r] van Mary van de Star, Sergeant onder de comp[ie] van d'Hr. Gouverneur met Lijsbeth Schut j. d. van Rijnberk.
20 Juli trouwt te St. Anne Jan Diderik Scholten j. m. van Hinderhorst in 't Stift Munster, dien[de] onder de comp[ie] van d'Hr. Captn Bokhoven met Paulyntje van den Bussche van Langemark wed[e] van Dominicus Reutens.

13 Aug. 1670. Gedeon Nemegheer j. m. met Catharina Locque j. d. beide van Sluys.
21 Sept. Adriaan Sixtus j. m. van Sluys met Adriana Verschragen j. d. van Izendijk.
21 Sept. Abraham Brauw j. m. van ter Goes Vaendrig van de comp[ie] van d'Heer kapt[n] Rollandt met Christina Louis j. d. van Middelburg.
19 Nov. Claas Dirkxen wed[r] van Maytjen Antheunis adelborst onder de comp[ie] van Sijne Exc. den Rijngraaf met Antonette Lepin j. d. van Jouffr. Schans bij Yzendyke.
29 Jan 1671 tr. te St. Anne. Jan Kehanje j. m. van Rotterdam Sergeant van den Colonel Terhé met Agnieta Gordon j. d. van Amsterdam.
18 Febr. Machiel Vergauwe wed[r] van Cathalijntje de Windt van Zuid Zande met Jakemijntje Mesiers j. d. uit Veurne ambacht.
19 Feb. attest. gegeven om te trouwen op St. Kruis. Johannes Kamerling j. m. van Middelburg met Anna Jordaans j. d. van Sluys.
7 May. Cornelis Booms j. g. dien[de] onder de comp[ie] van d'Heer Gouverneur met Hillegonde Meulders j. d. van Steenbergen.
4 May. attest. gegeven om te trouwen tot St. Kruis. d'Heer Mr Joris Brest Schepen en raad der stad Middelburg wed[r] van Jonkvr. Alida van Luchtenburg met Jonkvr. Adriana de Boot geboortig van Sluys.
28 Aug. met attestatie op St. Pieter (Nieuwvliet) getrouwd. Gelyn de Pau j. m. van Sluys met Maggelintje Bodery j. d. van Sluys.
3 Sept. Pieter de Geneppe wed[r] van Amel Allaart, dien[de] onder de comp. van Sijn Exc. den Rijngraaf met Jannetje Gosaen wed[e] van Francoys Blankaart.
17 Sept. 1671. ondertr. Carel Israel Croese j. m. adelborst onder de comp[ie] van d'Hr. Colonel Smitsberghe met Johanna Boucé j. d. van Vlissingen (wordt gezeydt weghgeloopen te zijn).
5 Nov. Joost de Meyer j. m. van Aardenburg, dien[de] onder de comp[ie] van kapt[n] Rollandt met Peternelle Kien j. d. van Middelburg.
24 Nov. attestatie gegeven om op d'Eede te tr. d'Hr. en Meester Cornelis Eversdijk, schepen 'slands van den Vrije met Joffr. Maria Weyts j. d. van Sluys.
23 Maart 1672. Cornelis Mangelaar, wed[r] van Elisabeth Koop met Jouffr. Maria Moorman j. d. van Sluys.
28 Maart. attest gegeven om te tr. te Bergen; Reynier de Vil j. g. adelborst onder de comp[ie] van d'Hr. Capt[n] van der Meulen met Clara Jacobs Ruysch j. d. van Rosendale, wonende tot Bergen op Zoom.
18 April. Cornelis van de Walle j. m. van Middelburg met Maria van Rentergem j. d. van Aardenburgh.
7 Juni attest. gegeven. D'Hr. Jacob de Vloo, wed[r] van Suzanna Goosens, Griffier van Oostburgh met

Jouffr. Anthonette S: Arragon, wed' van wijlen d'Hr. Cornelis Houweel.

29 Dec. Hendrik Weyts j. m. van Basel dien^de onder de comp^ie van d'Hr. Kapt. Bronkhorst met Margriete Peters wed. van Adriaan Tik.

19 July. Willem Kune j. m. van Sluys met Catharina Nemegheer wed. van Pieter de Pauw, attest. gegeven om te tr. te St. Kruys.

9 Nov. Bartholomeus Cock j. m. van Zierikzee vaandrig van Kapt^n Rollandt met Apollonia Berk wed^e van Ingel Oljers. *(Wordt vervolgd).*

Sluis. J. A. DORRENBOOM.

Aanteekeningen betreffende het geslacht van Velsen.

(Toevoegsel tot dit art., blz. 93—97).

Adrianus van Velsen, als proponent in 1691 beroepen tot Predikant te Oudorp en Oterleek, werd in 1699 van daar verroepen naar Zierikzee, en overleed in 1728 (April) te dier plaats.

Uit zijn huwelijk met Perina van Loon werden geboren:

1° Cornelius, 30 Mei 1696 geb. te Oudorp. Na zich aan de Lat. school te Brielle in de voorbereidende wetenschappen geoefend en vervolgens te Leiden gestudeerd te hebben, werd hij als proponent tot predikant te Ede beroepen 20 Juli en 8 Oct. 1719 bevestigd; naar Groningen beroepen 21 Juni en 9 Aug. 1722 bevestigd, werd hij 7 April 1728 tot theol. Professor extraordin. aldaar benoemd, en deed 29 Juni daaraanvolgend als zoodanig zijne oratie; den 17 April 1731 tot Professor ordin. benoemd, overleed hij 19 April 1752 te dier plaats, bijna 56 jaar oud, en werd 24 dito begraven.
Hij huwde in Febr. 1727 te Groningen met Arendina Cornelia Wolthers (dochter van Hermanus Wolthers, in leven Burgem^r. dier stad, en van Anna Emmius), die hij als kinderlooze weduwe naliet.

2° Abraham, 25 Nov. 1697, geb. te Oudorp, werd 26 Juni 1725 proponent bij de Classis van Leiden en Nederrhynland. Als zoodanig tot predikant te Ellewoudsdijk beroepen 20 Nov. 1726, stond hij van 20 April 1727—20 Aug. 1730 aldaar. Den 11 Juni 1730 te 's HeerArendskerke beroepen, werd hij er 27 Aug. van dat jaar bevestigd, en overleed 16 Oct. 1756 te dier plaats, bijna 59 jaar oud. Hij huwde 26 Mei 1734, als j.m. met de rijke dame Margrieta Maria van Melle, wed. van Dorth, bij wie hij eene dochter teelde: Perina Arendina Cornelia, die 7 Juni 1756 te 's HeerArendskerke trouwde met Pieter van der Elst, wed^r. van Cornelia van der Meyer, wonende te Middelburg. Als wed. van d^s. Abraham van Velsen, overleed Margrieta Maria van Melle 24 Juni 1766 op haar lusthuis te 's Heer Hendrikskinderen.

Margrieta Maria van Melle, geboortig van Goes, hertr. als wed. Coenraads, 2 Juli 1730 te Goes met Michiel Constantyn van Dorth (geb. 2 Juni 1699 en overl. 21 Januari 1733, zoon van den Goeschen Burgem^r. Johan van Dorth en van Elisabeth Eversdijk), bij wien zij een zoon had: Johan Adriaan van Dorth (geb. 13 April 1731 en overl. 13 Maart 1796), die 21 April 1765 te Goes huwde met Maria Cornelia Canisius (geb. 28 Nov. 1742), uit welken echt acht kinderen geboren, en van deze vier nagelaten werden, o.a. Cornelia Johanna, die gehuwd is met d^r. van der Boon Mesch, en Margrieta Maria, die 6 Juni 1809 te Goes huwde met Jan Christiaan Rost van Tonningen j.m. van Zierikzee.

Wolfaartsdijk. J. VAN DER BAAN.

Aanteekeningen betreffende het geslacht Pierlinck.

Eenigen tijd geleden is het mij vergund geworden vele documenten in te zien betreffende de familie Pierlinck, waarvan ik eene analytische opgave der belangrijkste stukken laat volgen, waardoor wij met verscheidene leden van dit geslacht nader bekend worden.

De stukken zijn allen op perkament, en indien de zegels niet worden vermeld, ontbreken zij.

De geslachtsnaam dezer familie wordt verschillend geschreven, men vindt nu eens Pierlinck, Pierlink, dan weder Pierlincx en Pierlinx.

Aan de eerste schrijfwijze zou ik de voorkeur geven, omdat in de familieaanteekeningen van de hand van Caspar Pierlinck, medegedeeld onder N°. 16, de naam zoo is geschreven, en deze spelling ook is gevolgd op het schepenzegel van Johan Pierlinck, berustende in de merkwaardige verzameling van 497 schepenzegels van schepenen der stad 's-Hertogenbosch, die gedeeltelijk in het archief dier stad en gedeeltelijk in het museum van het Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant bewaard worden.

Deze Johan Pierlinck, schout der stad Grave, werd na de reductie der stad 's-Hertogenbosch in het jaar 1629, stadhouder van den hoog- en laagschout der stad en meyerij van 's-Hertogenbosch, en in het jaar 1631 lid van de regeering der genoemde stad.

Het wapen van Pierlinck is gekwartileerd: 1 en 4 van blauw met een band van zilver en eene zespuntige ster van goud in den linker bovenhoek, 2 en 3 van zilver met drie boompjes 2, 1 in natuurlijke kleuren.

1. Aanstelling van Johan Pierlink tot scholtis (schout) der stad Grave door prins Maurits. 's-Gravenhage, 11 Mei 1607, met uithangend zegel in rood was van Prins Maurits.

2. Testament van 20 September 1619 oude stijl, van Jhr. Johan Pierlinck Gerlachszoon, waarbij hij zijne eigendommen, gelegen in de stad Grave, het land van Cuyk en Ravestein, vermaakt aan zijn neef Johan Pierlinck, (1), scholtis der stad Grave en Anna de Hannut, diens huisvrouw, met twee uithangende zegels.

3. Opdracht der nagelatene eigendommen van Gerlacius Pierlinck door Hendrik Bungeld en Joan Diemers, schepenen der stad Grave, aan Johan Pierlinck, scholtis der stad Grave en Anna de Hannut, diens huisvrouw. Grave, 1 April 1623.

4. Opdracht der zelfde goederen aan dezelfde personen, op verzoek van Dirk Duermont, deurwaarder van den Raad van Brabant, als gemachtigde van Gabriel Oberins, ontvanger der generale middelen der stad Grave en het land van Cuyk, door Mathijs Smits en Hendrik Smits en Hendrik Nabuer, schepenen van Beers. Beers, 6 Juni 1623, met uithangend zegel in groen was der schepenbank van Beers.

5. Vonnis van den Raad van Brabant te 's-Gravenhage, vrijdaeghs twaelf dagen in de maendt Januario 1624.

Johan Pierlincx, scholtis der stade Grave is opgetreden voor zijne tante Emelia Pierlincx, weduwe Kelfkens, tegen Albert van der Voort, scholtis van het Nederambt van Cuyk, waarbij dezen verplicht wordt, de inkomsten van twee rentebrieven, bedragende eene som van 120 gulden aan Emelia Pierlincx te betalen.

De gedaagde, voor wien optreedt de procureur Octaviaan Martini, verklaart deze gelden reeds te hebben voldaan aan den rentmeester Pierlincx, van het St. Elisabeth gasthuis te Bergen-op-Zoom, met uithangend zegel in rood was van den Raad van Brabant.

6. Overdracht der buitenplaats Dommelsvoort bij Beers door Diederik Aert Pruyt en Herman Jacops, schepenen van Beers, voor Johan Pierlinck, scholtis der stad Grave en Anna de Hannut diens huisvrouw, op Vrouwe Elisabeth van Schadijk, weduwe van Diderik Schellart, heer tot Giessen, Oerle, Oosterom en Spaland, zonder dat hij of zijne erven er nog iets op te vorderen hebben. Beers, 6 Juni 1626, met uithangend zegel in groen was der schepenbank van Beers.

7. Diederik Aert Pruyt en Hendrik Naeben, schepen en vorster tot Beers, verleenen op verzoek van Johan Pierlinck, ontvanger der contributiën in het land van Namen en Anna de Bleheym, zijne huisvrouw, de vergunning aan Godfried Paedsiën, voortijds scholtis van het Nederambt van Cuyk en Christina Schatz diens huisvrouw en hunne erven, om jaarlijks kosteloos de inkomsten en renten te kunnen ontvangen uit de goederen van Boukhorst, mits betalende het gedeelte der renten, toekomende aan Johan Baeron, drossaard van Hoogstraten. Beers, 23 Oct. 1635.

8. Godfried Paedsien draagt de bovengemelde inkomsten en renten over aan Jr. Augustijn van Maldrick, gehuwd met Cornelia Pierlincx, ten overstaan van Wolfganck van Aeken, scholtis van het Nederambt van Cuyk, Thonis Jans en Maerten Jans, schepenen van Beers. Beers, 20 Aug. 1642.

N°. 7 en 8 zijn in elkander gestoken. met twee uithangende zegels in groen was der schepenbank van Beers.

9. Aanstelling van Johan Pierlinck tot schout van Vroenhoven, resideerende te Maastricht. 's-Gravenhage, 19 Aug. 1642.

10. Verzoek van Maria Pierlinck aan schepenen der stad Grave om beslag te mogen leggen op de huizen en erven binnen de stad Grave, van Jordan Geysweit, oud-burgemeester der stad Zalt-Bommel, omdat hij haar 3000 gulden schuldig is. Grave, 16 Mei 1678, met de uithangende zegels in groen was der schepenen Wilhelm Metz en Albert de Greve.

11. Maria Pierlinck wordt volmacht verleend om beslag te leggen op de bovengemelde eigendommen. Grave, 20 Mei 1678, bezegeld door dezelfde schepenen in groen was.

12. Overdracht van eenige landerijen door Kerstiaan Gerrits, scholtis, Hendrik Gijsberts en Theunis Reynen, schepenen van Beers, van Godfried Wilhelm van Portman tot den Pennecampe, Geertruid Maria Smout, weduwe van den luitenant Jan van Dorth en George de Lurnay tot Galen; op den luitenant Caspar Pierlinck, gehuwd met Christina Verhorst. Beers, 3 Juni 1720, met zegel.

13. Akten van aanstelling van Jacob Pierlinck (1), tot kapitein-ingenieur, 's-Gravenhage, 16 Maart 1759, tot majoor-ingenieur, 22 Dec. 1770, tot kolonel-ingenieur,

(1) In 1626 verkocht deze eenige landerijen aan Thomas van Stakenbroek, gouverneur der stad Grave, gehuwd met Walburga van den Brouck.

(1) De Baardwijksche-Overlaat tusschen Baardwijk en Drunen, daargesteld om het overtollige water van den Bosch langs de oude Maas naar het Bergscheveld afteleiden, werd in 1766 uitgevoerd onder de leiding van Jacob Pierlinck, na reeds in 1757 op de noodzakelijkheid van dit werk gewezen te hebben.

Hij was niet de eerste, reeds in de 16e eeuw hadden de Bosschenaars het nut van dergelijk ontwerp betoogd, dat later door den landmeter J. Bastingius in 1658 werd voorgeslagen, en in 1740 door den burgemeester van Gorinchem Martinus van Barnevelt werd ontworpen, zooals het is uitgevoerd. De Overlaat is in 1827 langs Drunen nog aanmerkelijk verbreed.

31 Aug. 1772; elke acte met uithangend zegel in rood was.

14. Overdracht van een stuk bouwland bezwaard met een cijns van 7 vaten rogge voor de bagijnen te Grave, door Johannes Brouwer en Gerrit Thomassen, schepenen der hoofdbank van Cuyk, voor Johan van der Plaet, schout, richter en dijkgraaf der stad Grave en het land van Cuyk en Jacob Pierlinck, controleur der Hollandsehe fortificatien en kapitein-ingenieur, op Wichardus van der Plaet, kapitein en Vrouwe Maria Petronella Pierlinck en hunne erven. Cuyk, 31 Maart 1770.

15. Overdracht der buitenplaats Dommelsvoort bij Beers door Peter Barten en Peter Ariens, schepenen van Beers, van dezelfde op dezelfde personen bovengenoemd. Beers, 31 Maart 1770, met zegel.

16. Op een stuk perkament, waarop de wapens zijn geteekend van Berlo en Moumbeek, vind ik het volgende aangeteekend:

«Berlo is geweest mijn overgrootvader en Moumbeek «overgrootmoeder, met eene dogter daervan getrout «binnen Maestricht, mijn grootvader, soon van den «Burgemeester Johan Pierlinck; hij Maximiliaen Pier«linck, Capitein over eene compagnie van 200 man «en Commandeur van Kalcker, in 't land van Kleef, «aldaar begraven 1665.

«Ik Caspar Pierlinck, Capitein en Majoor van fort «Frederik Hendrik (1), heb hier de wapens gestelt voor «memorie 1753».

Daar wij uit N°. 14 zien, dat de familie Pierlinck is vermaagschapt geweest aan de familie van der Plaet, verdient de volgende aanteekening hier nog eene plaats.

Arnoldus van der Plaat, schout der stad Grave, was gehuwd met Margaretha Bax, wordt vermeld in eene akte van 26 Juli 1743. In een ander stuk van 19 Mei 1732 worden Margaretha Bax en hare zuster Alegonda Bax, «meerderjarige vrijsters» genoemd.

Wichardus van der Plaat werd benoemd tot kapitein den 3 Juli 1766, en tot majoor den 22 Februari 1771.

Arnoldus Caspar van der Plaat, controleur der convoyen en licenten te Grave, werd benoemd den 13 Sept. 1780.

(1) Bij Breskens in Zeeland.

Rotterdam. CH. C. V. VERREYT.

Wapenborden op het stadhuis te Haarlem.

Toen in het jaar 1795 de raad der stad Haarlem kennis had gegeven, dat de wapenborden aanwezig in de Groote- of St. Bavokerk binnen eenen bepaalden tijd moesten worden afgenomen en afgehaald door de eigenaars, werden de borden, welke zich nog in de kerk bevonden, na den gestelden tijd als brandhout op de Groote-Markt verkocht.

De toenmalige burgemeester van Valkenburg kocht al deze borden op om ze tot latere betere tijden te bewaren.

Toen nu in het jaar 1863 de nagelaten bezittingen van genoemden burgemeester werden verkocht, werden deze wapens door de heeren Ekama, F. Allan en A. J. Enschedé voor ± f 70.— gekocht en aan de stad ten geschenke aangeboden ter plaatsing in de trouwzaal van het raadhuis, waar zij nu langs de beide langste zijden dier zaal hangen.

De beschrijving van die borden zullen wij hier laten volgen. Het grootste gedeelte bestaat uit eenvoudige schildjes, ongeveer 15 cM. lang, waaronder op een lint de geslachtsnaam, hangende in een rij, welke rij bij onbepaalde aantallen wordt afgebroken door een groot gebeeldhouwd volledig wapen. Aan de rechterzijde treffen wij aan:

1 de Jongh: In blauw een gouden griffioen en een zilveren schuin kruis over alles heen.

2 Dikx: In goud een blauwe dwarsbalk vergezeld van drie zwarte kraaien.

3 van der Voort: Gedeeld: 1 doorsneden, *a* nogmaals doorsneden, I gedeeld: *x* in blauw een gouden lelie, *y* in zilver een roode roos; II in blauw een gouden lelie, *b* gedeeld: *x* in zilver een roode roos, *y* in blauw een gouden lelie; 2 in zilver een roode leeuw, klimmende tegen een groenen boom, uitgaande van de deelingslijn en alles ondersteund door een groen terras.

4 Dikx: als 2.

5 Groot volledig wapen «van Jever», mannelijk wapen. In blauw drie gouden bijenkorven 2 en 1, vergezeld van zeven bijen van 't laatste, verspreid over 't schild. Geen helmteeken. Helm gekroond. Dekkleeden: blauw en goud.

6 Dikx: als 2.

6ᵃ van der Camer: In rood een gouden keper, vergezeld van twee gouden sterren en een schuin liggende gezichtswassenaar.

7 van der Voorden: als 3.

8 Geltsak van Bakenes: In blauw een gouden rechter schuinbalk, beladen met drie roode kruisjes.

9 Groot volledig wapen: le Leu de Wilhem. In goud een roode keper, vergezeld van twee wolfskoppen van zwart en een loopende blauwe vos.

Helm gekroond. Geen helmteeken. Dekkleeden:

blauw en goud. Schildhouders: twee gouden griffioenen.
10 van Duifhuis: In blauw een zilveren keper, vergezeld van drie zilveren duiven.
11 van Bakenes: als 8.
12 Olycan: Gevierendeeld: 1 en 4 in zilver een struisvogel van zwart, 2 en 3 in blauw een gouden kan met twee ooren.
13 van Zanen: Gedeeld: 1 in goud twee toegewende leeuwen van rood, 2 in rood een rood hartschild beladen met drie zilveren jachthoorns en vergezeld van tien gouden ruiten, vijf in 't hoofd en vijf in den voet.
14 van Napels: In drieën doorsneden: 1 in rood een gouden vlucht, 2 in goud drie roode kruisjes, naast elkander, 3 in blauw drie gouden sterren, 2 en 1.
15 van Assendelft: Doorsneden: 1 gedeeld, *a* in zilver een roode lelie, *b* in groen een gouden meerblad; 2 in rood het stappende zilveren paard.
16 van der Camer: zie 6a.
17 Groot volledig wapen: 1 en 4 Dikx, 2 en 3 van der Camer. Dekkleeden: blauw en goud. Geen helmteeken.
18 Groot volledig wapen van Freisheim. Gevierendeeld: 1 en 4 in zilver een groene boom, 2 en 3 in goud een roode lelie. Hartschild: in goud een zwarte adelaar. Helmteeken: een uitkomende zwarte adelaar. Dekkleeden: groen en zilver.
19 van der Camer. zie 6a.
20 Hesselt van Dinter: In rood drie zilveren rozen, het schild omgeven door een blokzoom van rood en zilver.
21 Rapin Thoiras: Gevierendeeld: 1 en 4 in goud een zwarte adelaar, 2 en 3 in zilver drie roode rozen.
22 Assendelft: als 15.
23 Groot volledig wapen als 17.
24 Dikx: als 2.
25 Timmers: Doorsneden: 1 in rood een liggend zilveren hert, 2 in goud een achtspakig zwart rad.
26 van Dommelen. In drieën doorsneden: 1 in goud twee uit de deelingslijn komende toegewende leeuwen, 2 effen blauw, 3 gedeeld, *a* in rood drie zilveren rozen, *b* in goud drie zwarte leliën.
27 Opalphens: In rood vijf zilveren schelpen, 2,1 en 2.
28 Huygens: In zilver twee blauwe palen.
29 de Raat: In goud een verkort rood kruis, gecantonneerd van vier zwarte meerlen.
30 Groot volledig wapen le Leu de Wilhem als 9.
30 van der Camer: als 6a.
31 le Leu de Wilhem: als 't schild van 9.
32 van Assendelft: als 15.
33 Olycan: als 12.
34 Dikx: als 2.
35 Huygens: als 28.
36 de Raat: als 29.
37 van Jever: als 5.
38 onbekend en onduidelijk.
39 Eppes: In zilver een liggende hond op grasgrond. Aan de linkerzijde vinden wij:
40 le Leu de Wilhem: als 9.
41 Sypesteyn.
42 Pell: In zilver een pelikaan met zijn nest in natuurlijke kleur op grasgrond.
43 Testart: In goud een Moorenkop van zwart.
44 van Freisheim: als 't schild van 18.
45 van Kaldenbach: In blauw drie gouden bereklauwen schuingeplaatst 2 en 1.
46 le Leu de Wilhem: als 9.
47 van der Camer: als 6a.
48 de Bruyn: In goud drie roode schildjes.
49 Timmers: als 25.
50 Dikx: als 2.
51 Olycan: als 12.
52 van Hensbergen: In goud 5 roode dwarsbalken.
53 Groot volledig wapen: le Leu de Wilhem.
54 Sypesteyn.
55 van Napels: als 14.
56 van Zanen: als 13.
57 de Bruyn: als 48.
58 Pieterson: In blauw een gouden keper, vergezeld van drie schelpen van hetzelfde en in 't schildhoofd een loopende zilveren haas.
59 Caldenbach: als 45.
60 van Essen: In zilver twee toegewende zwarte bokken klimmende tegen een groenen boom op grasgrond.
61 Groot ovaal schild omgeven van liefdeknoopen van zwart en zilver en groene krans. Gedeeld van Jever en van Sypesteyn.
62 van Freisheim: als 18.
63 Rapin Thoiras: als 21.
64 Hesselt van Dinter: als 20.
65 Testart: als 43.
66 Beaulieu: Doorsneden: 1 in zilver een groene boom op grasgrond; 2 Gefaasd van rood en zilver.
67 Mortange de Pell: In goud een rood kruis.
68 Amia: Gedeeld: 1 in blauw een gouden lelie, 2 doorsneden, *a* in goud twee gekruiste hamers, de steelen rood, *b* in goud een blauwe krans.
69 Ovaal groot schild, met zwart-witte liefdeknoopen en krans. Gedeeld 1 le Leu de Wilhem, 2 gevierendeeld van Dikx en van der Camer.
70 Groot ovaal schild met zwart-witte liefdeknoopen en krans. Gedeeld: 1 Gevierendeeld van Dikx en van der Camer, 2 Assendelft.
71 Assendelft: als 15.
72 Olycan: als 12.
73 van der Camer: als 6a.
74 de Jongh: als 1.

75 van Assendelft: als 15.
76 Olycan: als 12.
77 Dikx: als 2.
78 Groot volledig wapen: le Leu de Wilhem.
79 Steyn: In goud een zwarte keper vergezeld van drie vogels van 't zelfde.
80 Olycan: als 12.
81 de Goyer: Gevierendeeld 1 en 4 in goud een groene boom, 2 en 3 in blauw een zilveren zwaan.
82 de Raet: als 29.
83 van Duyfhuys: als 10.
84 Huygens: als 28.
85 van Hensbergen: als 52.
86 Groot ruitschild van Zanen omgeven door eenen groenen krans, waarin vier rozen.
87 Steyn: als 79.
88 Bovethius: Gedeeld 1 in blauw een verkort gouden kruis, 2 in blauw drie gouden sterren boven elkander.
89 Huygens: als 28.
90 Pelisson: In blauw een aanziende zilveren stierenkop.
91 de Raat: als 29.
92 Bovetius: als 88.
93 van Assendelft: als 15.
94 van Freisheim: als 18, zonder helmteeken.
95 Timmers: als 25.
96 Dikx: als 2.

Gebrande glazen in de trouwzaal van het stadhuis te Haarlem.

Beschreven wij in het vorig opstel de wapenborden in bovengemelde zaal, thans zullen wij hieronder eene korte beschrijving geven van de vier gebrande ruiten waardoor het licht binnenvalt aan de rechterzijde.

1°. Onder baldakijn, vier volledige wapens van burgemeesters der stad Haarlem, vergezeld van de wapens hunner echtgenooten.

Van der Camer: In rood een gouden keper, vergezeld van twee gouden sterren en een schuin liggende gezichtswassenaar. Helmteeken: een gouden vlucht. Dekkleeden: rood en goud.

Onderschrift: Johan van der Camer, burgem^r der stad Haarlem.

Daarnaast in cartouche een ovaal schild, voorstellende het wapen van der Voort (zie vorig opstel) met onderschrift: Suze van der Voort, huysvr. van burgem^r van der Camer.

2 Van Loo: In blauw een zilveren leeuw. Helmteeken: een zwart rad. Dekkleeden: blauw en zilver.

Onderschrift: Johan Claas van Loo, burgem^r der stad Haarlem.

Het wapen zijner vrouw in een cartouche gelijk die van van der Voort, als volgt: in rood een zilveren zwemmende visch, vergezeld van drie gebladerde gouden eikels.

Onderschrift: Margriete van Akersloot, huysvr. van burgem^r van Loo.

3 Valckenburg: In rood een zilveren kasteel met drie torens, op elken toren een zilveren valk, die op de twee uitersten toegewend. Helmteeken: het kasteel met de valken. Dekkleeden: rood en zilver.

Onderschrift: Mathijs van Valckenburg, burgem^r der stad Haarlem.

In de cartouche er naast een ovaal wapenschild van van Loo in cartouche.

Onderschrift: Agatha van Loo, huysvr. van Matthijs van Valckenburg.

4 Valckenburg. Wapen: als boven bij 3.

Onderschrift: Lucas van Valckenburg, burgem^r der stad Haarlem.

Vrouwelijk wapen in de cartouche: In zilver een loopende koe in natuurlijke kleur op grasgrond. Onderschrift: Susanna Coymans, huysvr. van Lucas van Valckenburg.

2°. Onder baldakijn: als voren bij 1.

De wapenschilden van Brederode en Nassau gedekt door kroonen, in een cartouche geplaatst en omgeven door een lauwerkrans.

In het onderste gedeelte der cartouche leest men:

Den Hoochwelgebooren Heer

Heerre Johan Wolffgang van Brederode, Heerre van Brederode, vrijheer tot Vyanen, Ammeyden, en Erffburchgraef van Uttrecht, Heer tot Cloutinge, Haeften, Herwynen, Noordeloos, der landen en Heerlijkheden in Voshol, generaal vañ armye der vereenichde Nederlanden, den Coronnel-Ritmeester, Gouverneur der stad en meyerye van 's Hertogenbosse mitt daeronder hoorende forten.

Op een kleinere cartouche:

Die Hooch. en Welgebooren Vrouwe

Vrouwe Anna geboren gravinne van Nassau.

3°. Onder baldakijn als bij voorgaande:

Haarlems wapen, op de arabesk-cartouche, de woorden:

Haerlem.

Vicit vim Virtus.

Hieronder eene voorstelling van den tocht naar Damiate.

4°. Onder baldakijn als bij voorgaande:

Het wapen der Vereenigde Nederlanden, waarachter twee gekruiste zilveren ankers, alles geplaatst in den Hollandschen tuin, omgeven door een krans en zich bevindende in een cartouche waarachter krijgsattributen.

In het onderste deel staat:

Hollandia.

1636.

Bij ons voorgaand opstel vergaten wij nog melding te maken van twee uitvoerige borden, beschilderd als volgt:

1°. Volledig wapen. Gevierendeeld: 1 en 4 van Swieten, 2 en 3 van Borselen. Twee helmen, n°. 2 gekroond. Helmteeken 1: een zittende zilveren hond. Helmteeken 2: Een hermelijnen ramskop met gouden horens. Dekkleeden: rechts, zilver en rood, links: zilver en zwart. Langs de beide bovenste zijden van het ruitbord staat:

Jonkheer Adriaan van Swieten, Heer van Swieten, kapitein en laatste slotvoogd van der Goude.

2°. Een ruitvormig schild, geplaatst in cartouche. Gedeeld: 1 doorsneden van zilver en zwart met een keper, vergezeld van drie rozen van het een in 't andere. (N.B. Het wapen van Balneavis).

2 in zilver een liggende roode wassenaar en een blauw schildhoofd beladen met drie zilveren sterren naast elkander.

Helmteeken: een hand iets van ronden vorm vasthoudende.

Dekkleeden: zwart, zilver en bruin.

Zie verder de beschrijving in den *Catalogus Heraldische Tentoonstelling* te 's-Gravenhage 1880 onder N°. 4976.

Wapenborden in de leeszaal der stedelijke bibliotheek te Haarlem.

1°. Boven de deur, die toegang geeft tot de leeszaal.

Het in bovengemelden catalogus onder n°. 5015 vermelde bord t. w.

Wapen der familie de Jongh: In blauw een gouden griffioen en over alles heen een zilveren schuin kruis.

Helmteeken: het kruis. Dekkleeden: blauw en zilver.

2°. In het middenpenant twee wapens t. w.

a van Assendelft (?) Doorsneden: 1 gedeeld, *a* in zilver een roode lelie, *b* in groen een gouden meerblad, 2 in rood een stappend bruin paard.

Helmteeken: een uitkomende gouden griffioen.

Helm en profil met het vizier naar heraldisch links gewend.

Dekkleeden: zilver en rood.

3°. *b* N°. 4998. *Cat. Her. Tent.* 1880.

Wapen gevierendeeld: 1 en 4 van der Linden: In zilver een groene boom, ter linkerzijde begeleid van een rood hert, klimmende tegen den boom, benevens een kwartier van zwart, beladen met negen ruiten van goud 3, 3, 2, 1; 2 en 3 Slingeland: in zwart twee beurtelings gekanteelde dwarsbalken en een gouden pot in zwart als vrij kwartier. Over alles heen een rood hartschild met zilveren schildhoofd, beladen met drie, naar rechts hellende klophamers van zwart. Helmteeken: een uitkomende zilveren zwaan. Dekkleeden: zilver en rood. Het geheele wapen geplaatst in een ovaal, dat door een engeltje en een krijgsman wordt vastgehouden.

Bij de deuren der archiefkamer treffen wij nog aan:

4° Een kwartier bord als volgt:

Hoofdwapen: gevierendeeld, 1 en 4 Dikx, 2 en 3 van der Camer. Helmt: een blauw-gouden vlucht. Dekkleeden: blauw en goud (rechts) rood en goud (links).

Kwartieren: Dikx.

Gelstak Bakenes.

van der Camer.

van der Voort. t. w. Gedeeld 1. Gevierendeeld 1 en 4 drie zilveren leliën in blauw, schuin boven elkaar geplaatst; 2 en 3 de roos in zilver, 2 de leeuw met den boom.

5° Een ovaal schild in cartouche geplaatst met het onderschrift: Maria van Assendelft.

Gevierendeeld: 1 en 4 de roode lelie in zilver; 2 en 3 in groen een gouden meerblad den steel omhoog.

Uit de krans om de cartouche rijst het helmteeken als bij 2, terwijl het schild wordt vastgehouden door dezelfde figuren als bij het bord van Joan van der Linden van Slingeland.

Wij eindigen dit opstel met den wensch, dat andere personen ons een dergelijke beschrijving geven van de wapenborden, welke zich in de plaats hunner inwoning mochten bevinden.

Een volgende maal hopen wij nog te beschrijven de drie gebrande glazen in de bibliotheek, en de verdere wapens in het archief en het museum.

Haarlem.

J. D. G. & D. G. VAN EPEN.

De wapens der Zaanlandsche gemeenten.
(Vervolg).

Het wapen der banne van Westzaanden.
(Hierbij een plaat).

Gevierendeeld: 1 en 4 in rood een zilveren leeuw, 2 en 3 in zilver een roode leeuw, de leeuwen gewend naar de verticale deelingslijn.

De banne van Westzaanden bestond na de afscheiding van Crommenie uit de navolgende dorpen: Westzaandam, de Koog, Zaandijk, Wormerveer en Westzaanden, welk dorp ter onderscheiding van de banne veelal genoemd werd Westzaanden of Westzaan aan den regel, welke naam te danken is aan de eigenaardige bouworde van de Zaanlandsche gemeenten, nl. één lange hoofdweg, waaraan de woningen zijn gebouwd. Onder dit dorp werd nog begrepen Knollendam, in zooverre dit tot de banne gerekend werd nl. West-Knollendam.

De aan den westelijken oever van de Zaan gelegen dorpen, die vóór en even na de Spaansche troebelen niet meer dan buurten van weinig beteekenis waren, breidden zich door een zich voortdurend ontwikkelende industrie, handel en scheepvaart en een sterk toenemende bevolking in korten tijd verbazend uit en groeiden het oude Westzaander dorp boven het hoofd, niettegenstaande deze plaats, waar altijd het hoofdbestuur der banne gevestigd was, steeds het grootste aandeel in de regeering bleef leveren. Het is te begrijpen, dat deze toestand op den duur onhoudbaar was en dikwerf tot botsingen aanleiding gaf.

De regenten behielden voor de banne het wapen zooals dit door de Staten van Holland in 1607 bevestigd was geworden, toen Crommenie zich nog niet tot een afzonderlijke banne gevormd had. De vier dorpen, die de banne van Westzaanden vormden, voerden allen dit zelfde wapen, hetgeen men eigenaardig ziet voorgesteld in het rechthuis te Westzaan.

Dit gebouw, zoover men kan nagaan het derde raadhuis dezer ban en volgens plan en teekening van Johannes Samuel Creutz, zich noemende Phil. Doct. A. L. M. en eerste Directeur der stadswerken te Amsterdam, gemaakt, werd den 13 Februari 1783 ingewijd, nadat door Simon Simonides Jongewaard, den zoon van den schout der banne, den 29 Maart 1781 de eerste steenen waren gelegd, zooals een wit marmeren plaat in den westergevel, o. a. voorzien van zijn wapen nog aanwijst. De architect heeft al zijn best gedaan om aan den geheelen bouw en de uit- en inwendige versieringen een zinnebeeldige beteekenis te geven, hetgeen alles verklaard wordt in de aanspraak, die de schout Jongewaard bij de inwijding van het gebouw deed (1). Behalve in het frontespies, waarin zich het wapen van Westzaanden bevindt, omgeven door een slinger van eikenblad en rustende op twee gekruiste bundels bijlen, terwijl het schild gedekt wordt door een negenpaarlige kroon, komt het wapen voor in de kamer der weesmeesters, thans de secretarie der gemeente Westzaan, boven den schoorsteen en waar men tevens een negental wapens der weesmeesteren vindt. De groote zaal, in welke de vergaderingen van het bansbestuur werden gehouden, bevat «eene propre vuurplaats met eenen antiquen bardille steenen mantel, waarop festons van laurierbladen en hangende klokken». In een nis, daarboven staande, bevindt zich de beeltenis der gerechtigheid, half verheven uitgewerkt, doch met geopende oogen, hebbende op het hoofd een muurkroon, op de borst «de zonne der waarheid» en aan haar linkerzijde een vierkanten steen. In de eene hand heeft zij een in evenwicht hangende balans en in de ander in plaats van het zwaard een krans van laurier- en eikenbladen. Deze nis is «omstuwd» met de wapens der dorpen, die de banne en ambachtsheerlijkheid uitmaakten: «Al het welke ons eigenaardig schetst en te binnen brengt dat in deze banne geen crimineele maar civiele gerechtsoefening plaats had».

Wat de wapens aangaat deze zijn vijf in getal. Dat van Westzaan bevindt zich boven de nis en is grooter dan de vier anderen, het rust op twee gekruiste verbonden bijlen en is gedekt door een negenpaarlige kroon; op een lint onder het schild staat de naam Westzaan. Aan weerszijden van de nis bevinden zich de vier overige wapens, twee aan twee onder elkander door een slinger van lauwerbladen met elkaar en met het bovenste wapen verbonden. Aan de linkerzijde, volgens de namen, die op een lint zijn aangebracht zooals bij dat van Westzaan, vindt men Westzaand. (Westzaandam) en Zaandijk en aan de rechterzijde Wormerv. (Wormerveer) en Koog. Alle deze vijf wapens zijn geheel aan elkander gelijk, vertoonende de vier naar elkander gewende leeuwen gekwartileerd.

Op deze wapenvoorstellingen zijn de kleuren niet aangegeven, doch deze waren van ieder dorp gelijk aan het wapen der banne zooals o. a. blijkt uit de wapenvignetten boven zekere kennisgevingen of publicatiën van ieder gemeentebestuur gedrukt. Evenals bij de wapens in het rechthuis, zijn ook deze door kroonen gedekt, doch nu in plaats van paarlen, versierd met drie fleurons, waar tusschen twee paarlen. Overigens is het wapen zeer leelijk uitgevoerd, terwijl de leeuwen aanziend zijn geteekend; alleen bij de velden één en

(1) Zie *Aanspraken gedaan zo ter verlaating van het oude als ter intrede en inwijing van het nieuwe Rechthuis te Westzaan*, 13 Feb. 1783.

vier is door arceering de kleur aangeduid, nl. rood; onder en aan de beide zijden van het schild is rococo lofwerk aangebracht.

De door mij geziene biljetten, waarop dit wapen aldus voorkomt, dagteekenden uit het allerlaatst der vorige en het begin dezer eeuw, zijnde gedrukt te Zaandam bij de wed. Harmanus Jukkers de Roode en Zoon, boekdrukkers aan de Westzij bij den Dam. Ook zag ik een kennisgeving van het gemeentebestuur van Zaandijk van 12 Mei 1826, welke gedrukt is bij Jan Jukkers de Roode te Zaandam, waarschijnlijk de zelfde firma. Het cliché zal wel van ouder dagteekening zijn, hetgeen door de teekening trouwens aangegeven wordt. Het vertoont het oude banswapen met arceering en leeuwen gelijk aan het eerstgenoemde, doch in een ovaal schild, dat gevormd wordt door een lauwerkrans en rust op een cartouche in rococo stijl bewerkt. Daar boven door guirlandes verbonden, zweeft een kroon, die veel overeenkomt met de aartshertogelijke kroon van Maximiliaan van Oostenrijk, zooals de Amsterdammers boven hun stedewapen mochten voeren, alsof de Zaanlanders ook op dit punt zich met de koopstad aan het Y wilden meten.

Nog een ander bewijs, dat alle dorpen der banne de kleuren gelijk aan die van het banswapen voerden, vind ik in de brandkeuren van 1698 «van schout en schepenen van den banne van Westzanen, dewelcke tot Zaandijck sal werden onderhouden», en die ook wel voor Westzaandam, Koog en Wormerveer zullen gegolden hebben.

Een der eerste artikels vermeldt nl. dat de commandeurs der brandspuiten zouden voeren een stok «met het dorpsWapen beschildert. Om also behorelijk gekent, gerespecteert, en gehoorsaemt te werden».

Een dergelijke stok, lang $5\frac{1}{2}$ voet, toebehoord hebbende aan een onder-commandeur, bevindt zich nog in de Zaanlandsche verzameling en is bruin geschilderd. De knop is vierkant en heeft aan de eene zijde het nummer der spuit N° 1, aan de tweede zijde een mannetje, gekleed in het kostuum uit de laatste helft der vorige eeuw met driekanten steek, hebbende de commandeursstok in de hand. De derde zijde heeft de letters O. M. H., waarvan de twee laatsten tot één zijn gemaakt, te samen den naam van den drager (Oomheyn) (1), uitmakende. De vierde zijde heeft het «dorps Wapen» en is gevierendeeld van rood en wit, elk kwartier beladen met een leeuw van het een in het ander, zooals dit steeds in het banswapen voorkomt.

Dat het wapen van Westzaandam geheel gelijk is aan dat der banne is buiten twijfel; vele afbeeldingen daar van, hetzij met arceeringen, hetzij inkleuren, zijn mij voorgekomen en zij vertoonen allen de kwartilering van rood en wit. Ook ziet men het aldus in het tweede kwartier van het wapen der stad Zaandam.

Om nu tot de schilddekking terug te keeren, dient vermeld te worden, dat VAN OLLEFEN in zijn beschrijving van *de ambachtsheerlijkheid en het dorp Westzaanden,* alleen zegt, dat het wapen gedekt is door een kroon, zonder deze evenwel te beschrijven, doch hij beeldt eene af met fleurons. Maar niet altijd is een kroon boven het schild gebruikt geworden. In de Hervormde kerk van Westzaandam is in een der geschilderde glasramen het wapen der banne gebrand; het schild wordt hier vastgehouden door twee leeuwen in natuurlijke kleur, welke schildhouders mij nooit meer zijn voorgekomen, terwijl het gedekt wordt door een helm waarop zich boven een kroon een figuur van zilver vertoont, doch dat niet goed te onderscheiden is: het is van boven afgerond en heeft wel iets van een vederbos, waarschijnlijk is het slechts een ornament, dat niet tot het wapen behoort. De helm komt ook voor met helmteeken en dekkleeden op zegelstempels, die in de zeventiende eeuw voor eenige dorpen der banne zijn vervaardigd geworden.

Dit helmteeken bestond uit een uitkomenden leeuw, waarvan mij echter de kleur onbekend is, daar mij nooit een afbeelding in kleuren van een aldus samengesteld wapen is voorgekomen. Dergelijke zegels zijn mij voorgekomen van Westzaan, Westzaandam en Zaandijk. Alle drie zijn in hoofdzaak gelijk en goed gesneden. De helm is half aanziend en gedekt door een wrong. Het omschrift luidt: *Dorp. segel. van. Wessanen.*

Of de regenten der banne van Westzaanden zelve een dergelijk zegel hebben gebruikt, is mij nog niet bekend geworden; zeker is het, dat op het laatst der voorgaande eeuw een ander stempel werd gebezigd. Met een perkamenten staart hangende aan een koopbrief van het jaar 1800 heb ik daarvan een afdruk in was gevonden met papier overdekt, middellijn 3.4 cM. en vertoonende het wapen, gedekt door een negenpaar-

(1) Of alle stokken der commandeurs van de oude Zaandijksche brandweer er zoo uitzagen of dat deze door den drager zelve aldus is versierd, zou ik met het oog op de naamletters niet durven beslissen. Wanneer nl. onze veronderstelling juist is en de letters O. M. H. beduiden Oomheyn, dan heeft deze stok ongetwijfeld aan den schildersbaas Lourens Oomheyn behoord, door zijn dorpsgenooten Louwtje de verver genoemd, en is dan door hem zelven beschilderd. Want niet alleen hanteerde hij de verfkwast, ook het penseel werd menigmaal door hem gevoerd en met een menigte afbeeldingen van molens, schepen en Zaangezichten heeft hij de woningen onzer vaderen verrijkt. Een der grootste tafereelen door hem geleverd, is dat van het vuurwerk te Zaandam op 13 Juni 1749 waarvan het opschrift luidt:

Toen 't heyl van Akens Vreê op 't veege Neêrland daalde,
Oomheyn op Honighs (Cornelis Adriaansz. Honigh) last van Marles vuurwerk maalde.
Zoo wordt de vreugt der Saan voor 't roest des tijds bevrijt
En haar geagte naam der Ewigheyt gewijd.

Zaanlandsche Gemeentewapens.

Geslacht Zaenden.

Wormer en Jisp.

Geslacht Assendelft.

Koog a.d. Zaan.

Zaandam.

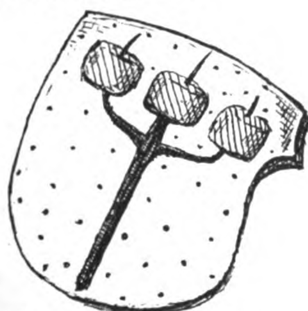
Zaandijk.

Wormerveer.

Westzaan.

Oostzaan.

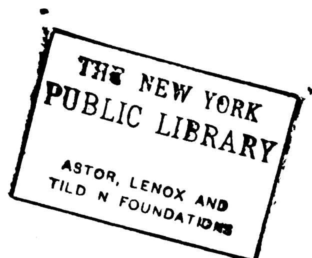

Krommenie.

Assendelft.

G. J. Honig fecit, Mei 1887.

lige kroon en omgeven met twee lauwertakken, zonder omschrift.

Nog is op het archief te Westzaan een zegelstempel aanwezig, middellijn 2.5 c.M., welke dagteekent uit het begin dezer eeuw, en zeer slordig bewerkt is. Het vertoont het wapen van Westzaanden in een ovaal schild waarboven een negenpaarlige kroon zweeft, uit welke twee guirlandes van laurierbladen komen, die aan weerszijden der kroon door een ring zijn opgeheven en verder langs het schild neerhangen.

In de dagen van de inlijving bij Frankrijk was het wapen der banne van Westzaanden evenals alle wapens van gemeenten en landschappen afgeschaft. Het zegel dat toen gebruikt werd om in lak te zegelen, middellijn 2.8 c.M., vertoonde het wapen van keizer Napoleon I, n.l. in blauw een omzienden gouden adelaar met nederwaartsche vlucht, met zijn klauwen een dwarsliggende gouden bliksemschicht omvattende in een ovaal schild, dat omgeven is door de keten van de orde van het Legioen van Eer, en rust op twee gekruiste schepters. Alles geplaatst op een blauw fluweelen mantel met gouden honigbijen bezaaid en met hermelijn gevoerd, gedekt door de Napoleonskroon. Het opschrift luidt *Juge de paix* * *Westzaan* * *Zuyderzee.*

Ingevolge de veranderde denkbeelden omtrent regeeringstoestanden bestond sedert 1795 Westzaanden niet meer als ambachtsheerlijkheid, doch de banne bleef bestaan en steeds vergaderden op het bansrechthuis de afgevaardigden van de dorpen Westzaan, Westzaandam, Koog, Zaandijk en Wormerveer als raden en bestuurders der banne om de gemeenschappelijke belangen te behartigen. Dit bleef zelfs zoo, toen de dorpen Oostzaandam en Westzaandam in 1811 door Keizer Napoleon te samen tot één stad waren verheven en duurde nog eenige jaren na 1813 bij het herstellen der onafhankelijkheid op deze wijze voort. De ambachtsheerlijkheid is echter nooit hersteld geworden, dank zij den tegenstand van de afgevaardigden van Zaandam en Zaandijk, die op de bansvergaderingen in 1814 tegen het voorstel tot herstel door den afgevaardigde van de Koog gedaan, hun bezwaren inbrachten en verdedigden.

Eindelijk werd de banne opgeheven, ieder der gemeenten stond toen op zich zelve en was van de andere geheel onafhankelijk. Westzaan kwam in het bezit van het rechtsgebouw als raadhuis, terwijl dit mede aangewezen werd tot vergaderplaats voor de bestuurders van den polder van Westzaan, aan welk bestuur tevens de archieven en wat daartoe behoorde, zooals dat alles zich toen in het gebouw bevond, in eigendom werd toegekend. Een band tusschen de verschillende gemeenten is echter altijd door de gemeenschappelijke belangen blijven bestaan. Dit betreft vooral de bansluizen en bruggen; bij aanbestedingen moeten steeds gekend worden »de gecommitteerden uit de gemeentebesturen van Zaandam, Westzaan, Koog Zaandijk en Wormerveer, vervangende het bestaan hebbende collegie van Raden en bestuurders der banne van Westzaanen" welke telken jare door het dagelijksch bestuur van een dezer gemeenten bij wisselbeurt vertegenwoordigd worden. Deze benaming komt het eerst voor in de notulen van een vergadering van 6 Mei 1817, in welk jaar Westzaan bij de sluis- en bruggenschouw ook voor de andere gemeenten optrad.

Bij de wederinvoering der gemeentewapens in 1815 en 1816 vroegen de dorpen, ieder voor zich, bevestiging van hun blazoen en de gemeentebesturen zonden aan den Hoogen Raad van Adel een beschrijving of een zegelafdruk, die zooals uit het voorgaande blijkt, bij allen gelijk moet zijn geweest. De Hooge Raad verleende die bevestiging, doch maakte eenige wijzigingen, vooral in de wapenkleuren, hetwelk later bij iedere gemeente afzonderlijk zal behandeld worden.

En bij het beschouwen dier wapens van Zaandam, Koog, Zaandijk, Wormerveer en Westzaan, alsmede van Krommenie, welk zestal men ter onderscheiding van die der andere Zaanlandsche gemeenten de leeuwenwapens kan noemen, wordt ons onwillekeurig aangetoond, hoe ieder dier gemeenten tegenwoordig zelfstandig en van elkander onafhankelijk is, maar tevens wordt in herinnering gebracht, dat zij allen een gemeenschappelijke afkomst hebben en nog steeds ten nauwste met elkander verbonden zijn en behooren te blijven.

Het wapen van de banne van Crommenie en Crommeniedijk.

In zilver vier leeuwen geplaatst 2 en 2, de eerste en vierde van rood, de tweede en derde van zwart.

De dorpen Crommenie en Crommeniedijk, benevens de gehuchten Crommeniehorn en de Busch vormden oudtijds een banne, die met die van Westzaanden te samen één heerlijkheid uitmaakte. Beide gedeelten hadden vele zaken met elkander gemeen en zooals reeds hierboven is aangetoond, voerden zij ook hetzelfde wapen, hetgeen in 1607 door de Staten van Holland bevestigd werd. In de zeventiende eeuw werd de band, die de beide gedeelten der banne te samen hield, minder hecht, waarvan de toenemende bevolking en de vermeerdering der welvaart van deze dorpen wel de voornaamste reden zal zijn geweest.

Het was echter vooral de gewichtige gebeurtenis van het graven der Nauernasche vaart, die in 1634 voor de scheepvaart opengesteld werd, welke aan Crommenie een zelfstandig bestaan verleende en waarna

dit dorp door een zich sterk ontwikkelende nijverheid, vooral door de zeildoekreederij, een tijdperk van grooten bloei mocht erlangen, die in deze dagen door het kwijnen van handel en fabriekwezen weder voor een groot deel tot de geschiedenis behoort. Crommenie aldus zelfstandig geworden, onderscheidde zich voortaan van de banne Westzaanden door een ander wapen, dat echter zijn afkomst uit het wapen van heer Jan van Beaumont niet verloochent, ja deze zelfs nog duidelijker toont dan het oude wapen der banne van Westzaanden en Crommenie, daar de vier leeuwen niet naar elkander toegewend zijn, maar allen dezelfde richting hebben, evenals in het wapen van Henegouwen. Een blazoenering van beide wapens zal dit nog duidelijker doen uitkomen.

Crommenie is: in zilver vier leeuwen, geplaatst 2 en 2, waarvan 1 en 4 zijn rood en 2 en 3 zwart van kleur.

Henegouwen is: gevierendeeld, 1 en 4 in goud een zwarte leeuw met roode tong en klauwen, 2 en 3 in goud een roode leeuw met blauwe tong en klauwen.

Deze overeenkomst wordt nog grooter als men in aanmerking neemt, dat de deellijnen in het Henegouwsche wapen, door de eenheid van kleur der wapenvelden worden weggelaten, evenals dikwijls verzuimd wordt, vooral bij kleine afbeeldingen, tong en klauwen der leeuwen de vereischte kleur te geven.

Het gouden veld is dus bij Crommenie van zilver en de leeuwen die beurtelings zwart en rood zijn gekleurd, zijn in het Crommeniër wapen beurtelings rood en zwart.

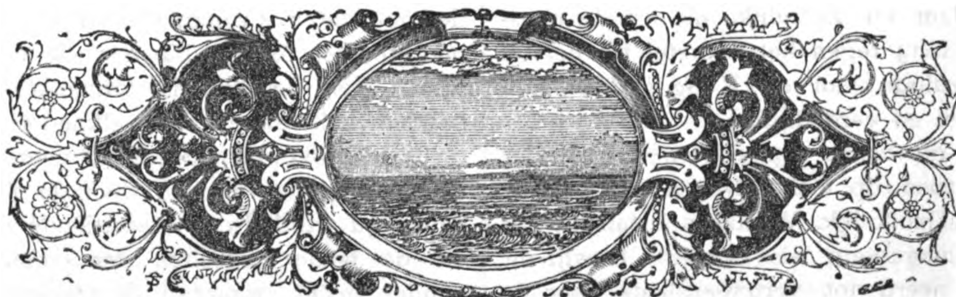
Het lijdt dus bijna geen twijfel, of men heeft ook, toen dit wapen is vastgesteld geworden, aan de afkomst uit het Henegouwsche blazoen gedacht. Hoe en wanneer het dorp (beter de banne) dit wapen verkregen heeft, is moeilijk te bepalen, zegt een ijverig navorscher van Krommenie's verleden (1). Dit geldt n.l. het juiste tijdstip. Zeker is het, dat het wapen reeds in 1657 in gebruik was, daar wij het op een in zilver gesneden zegelstempel aantreffen, die dit jaartal draagt. Het is groot 3.— c.M. en is zeer eenvoudig van voorstelling, vertoonende alleen het wapenschild met de vier leeuwen, niet onaardig gegraveerd, benevens het opschrift *Crommenie* en het jaartal 1657 boven het schild geplaatst. De kleuren schijnen steeds hetzelfde te zijn geweest, zooals boven is aangegeven; o. a. vond ik ze aldus op een plaat van den te Crommenie gehouden optocht in 1788 ter viering van de herstelling van Prins Willem V in zijn waardigheden, van welke plaat zich een in dien tijd gekleurd exemplaar in de Zaanlandsche verzameling bevindt (2). In de zelfde collectie berust nog een zilveren decoratie met het dorpswapen, zooals die bij dezen optocht aan de cocardes der officieren gehecht was; vreemd is het dat hier het veld, dat door lijnen in vier kwartieren is verdeeld, gestippeld is, alsof men een gouden kleur daardoor heeft willen aangeven. Het wapenschildje is omgeven door attributen van den krijgsmansstand als vaandel, pieken, trom, kanon, enz. Het geheel munt echter niet uit door sierlijkheid van bewerking.

(1) J. Schaap, *Krommenie en Omstreken tijdens den 80-jarigen strijd tegen Spanje met een inleiding van* A. van der Plaats. Zaandijk, 1872.

(2) Zie over deze plaat Jb. Honig Jszn. Jr. *Hist. Oudheid- en letterk. Studiën* I. blz. 362.

(Wordt vervolgd).

Gerrit Jan Honig.

Genealogie van de familie Keetlaer.

I. Jacob Keetlaer, gehuwd met Jozina . . . ., hadden o. a. een zoon Dignus Keetlaer, die volgt II.

II. Dignus Keetlaer vestigde zich van Vlake, in Zuid-Beveland, te Goes, werd aldaar poorter 4 Februari 1590, was er van 1599—1600 stads rentmeester en van 1601—1612 schepen. Hij huwde 1° in Maart 1588 met Anna van Marsselaer van Antwerpen, overleden te Goes en 11 Mei 1592 aldaar begraven. Hij hertrouwt in 1593 met Maria Jaspers van Goes en huwt ten 3e male te Goes 23 Dec. 1596 met Suzanna d'Ecclesia, geboren in Mei 1575, dochter van Dominicus en Catharina Wenneker.

Van zijne kinderen komen voor:

1°. Jacques Keetlaer, geboren te Goes, overleden vóór 1662, huwt te Goes 17 November 1624 met Margrieta Soetwater, j. d. van Goes, aldaar begraven 18 Februari 1662.

2°. Dominicus Keetlaer, geboren te Goes, overleden aldaar in April 1656 en begraven 24 April, huwt te Goes 26 Januari 1625 met Anna Boone, geboren te Goes en aldaar begraven 18 December 1653.

3°. Maria Keetlaer, geboren te Goes, trouwt aldaar 10 Mei 1626 met Albert Feyt, weduwnaar van Maria Fruytiers; getuigen waren haar broeders Jacques en Dominicus.

4°. Jan Keetlaer, geboren te Goes, trouwt aldaar 21 December 1631 Susanna Harinkmans, j. d. van Goes; haar ouders waren toen nog in leven en zijn broeder Dominicus was getuige.

5°. Dignus Keetlaer, die volgt III.

III. Dignus Keetlaer, geboren te Goes in 1612. Op zesjarigen leeftijd hielp hij den 25 Februari 1619 den eersten steen leggen van het nieuwe schuttershof der colveniers aldaar; later schepen van Goes en ontvanger van den 100e penning in Zuid-Beveland, overleden te Goes 31 Mei 1651; hij huwde 25 Februari 1635 te Goes met Maria Eversdijk, geboren te Goes 27 Januari 1610, overleden aldaar 5 Maart 1660, dochter van Cornelis Franse Eversdijk en van Tanneke Manée. Zij hertrouwt te Goes 6 Januari 1656 met Gerard Sabbinge Gillesz., sedert 1631 schepen te Goes, aldaar kinderloos overleden en begraven 4 Juni 1658.

Hunne kinderen waren:

1°. Dignus Keetlaer, geboren te Goes 4 Januari 1636, overleden aldaar 12 Mei 1636.

2°. Cornelis Keetlaer, geboren te Goes 27 September 1637, overleden aldaar 22 Maart 1638.

3°. Dignus Keetlaer, geboren te Goes 26 Juli 1639, overleden aldaar 20 Januari 1640.

4°. Mr. François Keetlaer, volgt IV.

5°. Susanna Keetlaer, geboren te Goes 17 April 1642, overleden aldaar 31 Mei 1642.

6°. Susanna Keetlaer, geboren te Goes 7 December 1643, overleden aldaar 20 Juni 1644.

7°. Arend (Anna) Keetlaer, geboren te Goes 26 November 1644, overleden aldaar 9 December 1644.

IV. Mr. François Keetlaer, geboren te Goes 31 October 1640, was raad in den hove van Holland, Zeeland en West-Friesland, overleden te 's-Gravenhage 22 December 1718, huwde te Goes 14 Mei 1670 met Maria Eversdijk, gedoopt te Goes 6 Maart 1650, overleden in 1720, dochter van Mr. Nicolaas en Johanna Verbergh, waaruit:

1°. Maria Keetlaer, geboren te Goes 10 en gedoopt 15 Maart 1671, ongehuwd overleden 2 October 1730.

2°. Mr. Nicolaas Keetlaer, geboren te Goes 25, gedoopt 27 November 1672, raadsheer in den hoogen raad van Holland, Zeeland en West-Friesland, overleden te 's-Gravenhage 6 Mei 1749, huwde 13 December 1712 met Maria Hoeufft, geboren te 's-Gravenhage 25 Juli 1683, overleden aldaar kinderloos 16 Juni 1743, dochter van Jan Dirk Hoeufft van Buttingen en Zandvoort en van Agatha Pauw van Heemstede.

3°. Mr. Dignus Keetlaer, geboren 11, gedoopt 12 November 1674, pensionaris en schepen te Goes, 4 December 1719 secretaris der Staten van Zeeland, 2 November 1734 raadpensionaris van Zeeland, ongehuwd te Middelburg overleden 23 Maart 1750.

4°. Mattheus Keetlaer, jong overleden.

5°. Johanna Keetlaer, geboren 7 Maart 1679, in 1725 ongehuwd overleden.

6°. Cornelis Keetlaer, volgt V.

V. Mr. Cornelis Keetlaer (1), geboren te's-Gravenhage 16 Mei 1690, 2 Januari 1731 raad van Goes, 1732—49 schepen dier stad, gezworen van de Breede Watering en ontvanger van den 100en penning, overleden te Goes 9 Maart 1764, gehuwd te 's-Gravenhage 2 Mei 1721 met Catharina Maria Clement, Gilles dochter, geboren 12 Augustus 1697 en 31 Maart 1738 overleden.

Uit hun huwelijk zeven kinderen:

1°. Mr. François Nicolaas Keetlaer, geboren te 's-Gravenhage 11 Februari 1722, 17 Augustus 1743 raad van Goes, in 1759 burgemeester aldaar, overleden te Goes 19/20 September 1793.

2°. Gilles Clement Keetlaer, geboren te 's-Gravenhage 25 Februari 1724, overleden te Delft 20 Maart 1788.

---

(1) Deze Cornelis liet eene belangrijke geschiedenis van Goes na, in handschrift, waarvan slechts fragmenten zijn overgebleven. Hij had daartoe een ijverig en nauwkeurig gebruik gemaakt van alle bronnen, welke het gemeentearchief, toen veel meer dan later, opleverde. Die fragmenten bewijzen, dat hij met zorg was te werk gegaan en voor geen omvangrijke taak was teruggedeinsd.

3°. Maria Johanna Keetlaer, geboren 30 Januari 1726, ongehuwd overleden te Goes 13 September 1739.

4°. Digna Cornelia Keetlaer, geboren te 's-Gravenhage 7 Februari 1728, overleden 31 Januari 1796, huwt te Goes 5 Mei 1756 met Marinus Jan de Jonge, geboren te Tholen 13 Februari 1730, kapitein der infanterie in statendienst, daarna schepen en raad te Zierikzee, gedeputeerd ter vergadering der Staten van Zeeland en Staten-Generaal, lid der admiraliteit, overleden te Zierikzee 23 Juni 1783, zoon van Marinus en van Tanna Plevier.

Uit dit huwelijk zeven kinderen.

5°. Catharina Maria Keetlaer, geboren te 's-Gravenhage 26 Augustus 1730, overleden te Vlissingen 30 December 1784, huwt te Goes 5 December 1754 met Adriaan François Lammens, geboren te Axel 16 September 1718, griffier van Axel en Axelerambacht, schepen van Vlissingen 1756—1757 en overleden aldaar 25 December 1799, zoon van Matthijs, burgemeester, en Sara de Rochefort.

Uit dit huwelijk zeven kinderen.

6°. Mr. Dignus Cornelis Keetlaer, die volgt VI.

7°. Adriana Susanna Keetlaer, geboren te Goes 27 Mei, gedoopt 1 Juni 1735, huwde 21 October 1756 te Goes met Jan Willem Boddaert, commissaris van het landrecht der stad Goes 21 September 1756 en pensionaris honorair in 1756, geboren te Middelburg 15 Maart 1736. In Juni 1775 werd het bericht ontvangen, dat beiden met hun drie jongste kinderen, na 18 Maart 1775 uit Demerary te zijn vertrokken, met het schip Warthoven in volle zee waren verongelukt.

VI. Mr. Dignus Cornelis Keetlaer, geboren te Goes 26 Januari, gedoopt 1 Februari 1733, 9 Februari 1756 raad en 24 Juni 1777 burgemeester van Goes, overleden aldaar 1 December 1794, huwt te Goes 24 Maart 1757 met Adriana Isabella Ossewaarde, geboren te Goes en er gedoopt 28 Februari 1738, aldaar overleden 20 April 1802, dochter van Cornelis, burgemeester, en van Maria Westerwijk.

Uit dit huwelijk negen kinderen:

1°. Catharina Maria Keetlaer, geboren te Goes 15 Januari 1758, overleden aldaar 13 Juni 1759.

2°. Maria Digna Keetlaer, geboren te Goes 8 Februari 1759, overleden aldaar 14 November 1790, huwde te Goes 16 Juli 1778 met Boudewijn Verselewel van der Bilt, geboren te Goes 16 Januari 1751, raad, schepen en baljuw van Goes, overleden aldaar 7 Mei 1811, zoon van Willem van der Bilt, heer van Kloetinge, raad en burgemeester van Goes en van Maria Cornelia Verselewel.

Uit dit huwelijk vijf kinderen.

3°. Digna Johanna Keetlaer, geboren te Goes 10 en gedoopt 15 October 1760, ongehuwd aldaar overleden 14 Juli 1812.

4°. eene dochter, geboren en overleden te Goes 25 Juni 1762.

5°. Cornelis Pieter Keetlaer, geboren te Goes 10 en gedoopt 11 November 1763, in 1784 raad van Goes, overl. te Heinkenszand 28 December 1811, huwt met Johanna Jacoba de Broekert, geboren 26 November 1783 of 4 (1), te Middelburg overleden.

Uit welk huwelijk drie kinderen:

a. Cornelia Keetlaer, geboren te Heinkenszand 24 en gedoopt 26 Augustus 1807, trouwt te Goes 14 April 1831 Bernardus Johannes Elsman, oud 28 jaar, geboren te 's-Gravenpolder, zoon van Pieter en van Elisabeth Berger, die als onderwijzer te Goes 22 Dec. 1867 overl. 64 jaar oud, haar als wed. nalatende.

b. Adriana Isabella Keetlaer, geboren te Heinkenszand 12 November 1809, overleden te Goes 9 November 1861, trouwt Cornelis Soetebier.

c. Dingenis Cornelis Keetlaer, geboren te Heinkenszand 28 Januari 1811 (2), overleden te Woerden, trouwt Pieternella Remijnse, geboren te 's-Heerhendrikskinderen 12 October 1830.

Kinderen: Cornelis Pieter Keetlaer, geboren te Goes 12 Juni 1856.

Wilhelmina Elisabeth Keetlaer, geboren te Baarland 12 September 1858.

Dignis Kornelis Keetlaer, geboren te Baarland 28 October 1859.

6°. Adriana Susanna Keetlaer, geboren te Goes 2 en gedoopt 5 Maart 1766, overleden aldaar 18 Augustus 1836, huwde 25 Februari 1803 met Ds. Jean Arnold Bevier, geboren te Maastricht 5 September 1756, predikant bij de Waalsche gemeente te Goes, als gijzelaar te Antwerpen overleden in 1814.

waaruit eene eenige dochter:

a. Johanna Adriana Bevier, geboren te Goes 18 October 1804, die te Goes huwde 29 Maart 1837 met Jan de Fouw, Wz., geboren te Krabbendijke 28 April 1803.

7°. Elisabeth Geertruida Keetlaer, geboren te Goes 26 October 1767, overleden aldaar 24 Mei 1770.

8°. Catharina Maria Keetlaer, geboren te Goes 15 en gedoopt 23 October 1771, overleden te Goes 18 December 1810, huwde 29 Mei 1806 met Philips Lodewijk Frederik Lotichius, kinderloos overleden te Workum als gepensionneerd kapitein,

---

(1) In het bevolkingregister te Goes 1850 vermeld als geboren te Goes 24 Januari 1784.

(2) Bevolkingregister 1826; in dat van 1850 staat geb. 24 Januari 1811.

zoon van Ds. Johannes Ludovicus Lotichius, laatst predikant te Goes en van diens 1e vrouw Constantia Sieverts.

9°. Digna Cornelia Keetlaer, geboren te Goes 1 en gedoopt 8 December 1775, overleden te 's-Gravenhage 18 Maart 1824, huwde te Goes 16 Januari 1804 met Cebes van Berghuis, geboren te Groningen, als luitenant-kolonel en militiecommissaris, overleden te Assen 7 Januari 1840.

Uit dit huwelijk drie kinderen.

De volgende personen behooren mede tot de familie, doch de verwantschap daarvan is niet duidelijk gebleken.

Mr. Jacobus Keetlaer, geboren te Goes, was raad en huwt aldaar 19 Mei 1655 met Cornelia Soute, beide jongelieden van Goes, waaruit o. a.:

1°. Dominicus Keetlaer, gedoopt 1 Mei 1656.

2°. Jacobus Keetlaer, gedoopt 7 Juli 1658.

3°. Marinus Keetlaer, gedoopt 2 Juli 1660, begraven 17 Juli d. a. v.

4°. Elisabeth Keetlaer, gedoopt 14 Mei 1664.

5°. Marinus Keetlaer, gedoopt 22 November 1666.

6°. Adolf Keetlaer, gedoopt 26 Maart 1669 te Goes, werd 24 Februari 1693, proponent bij de classis van Zuid-Beveland, 26 November 1693 beroepen tot predikant te Zuiddorpe, welke gemeente kort daarna met Axel gecombineerd werd, zoodat die beroeping nu gewijzigd werd in die van 2e predikant te Axel c. a., 21 Maart 1694 aldaar bevestigd, van daar beroepen 6 Februari 1702 naar Oudelande, daarna, 22 Mei 1707 te Goes beroepen en 31 Juli 1707 aldaar bevestigd, 10 Juni 1716 benoemd aldaar tot rector der Lat. school, overl. 7 Mei 1721 te Goes, ten gevolge van een beroerte, hem dien avond op den preekstoel getroffen en werd den 12 Mei te Goes begraven, huwde 29 April 1699 met Johanna Hobius, dochter van Mr. Jacobus, pensionaris van Brouwershaven, waaruit o. a. vier kinderen.

a. Mr. Jacobus Keetlaer, gedoopt te Axel 3 Januari 1700, werd 24 Juni 1729 raad, 24 Juni 1730 secretaris van Goes, van 20 Februari 1741 tot 12 Mei 1742 burgemeester aldaar, overleden te Goes 11 April 1760, huwde met Maria Verkat, dochter van Jan en van Jacoba Brouwers, waaruit o. a. vijf kinderen:

aa. Adolf Keetlaer, gedoopt te Goes 14 September 1725.

bb. Johanna Keetlaer, gedoopt 18 October 1726.

cc. Jacoba Petronella Keetlaer, gedoopt te Goes 18 Juni 1728.

dd. Jacoba Johanna Keetlaer.

ee. Dignus Dominicus Keetlaer.

b. Cornelia Keetlaer, gedoopt te Axel 28 Augustus 1701.

c. Johanna Keetlaer, gedoopt te Goes 6 Mei 1712.

d. Elisabeth Keetlaer, gedoopt te Goes 17 April 1716.

Dominicus Keetlaer j. m. van Goes, 19 November 1705 dijkgraaf van den Goeschen polder, overleden 22 en begraven 27 Juni 1715 te Goes, huwde te Kloetinge 6 Augustus 1676 met Susanna van Noorden, j. d. van Kloetinge, waaruit:

a. Jacobus Keetlaer, geboren te Goes en gedoopt 10 September 1677.

b. Cornelis Keetlaer, geboren te Goes, gedoopt 14 Januari 1681, overleden in Maart 1683.

c. Cornelia Keetlaer, geboren te Goes, gedoopt 15 December 1682.

d. Maria Keetlaer, geboren te Goes, gedoopt 16 Mei 1687.

e. Cornelis Keetlaer, geboren te Goes, gedoopt 22 Januari 1692.

Jacobus Keetlaer Dz., 20 Mei 1730 raad te Goes, 6 Maart 1726 dijkgraaf van den Goeschen polder, overleden 11 Januari 1743 te Goes, aldaar gehuwd 30 Mei 1728 met Johanna Schermer, j. d. van Stolkwijk, dochter van Ds. Petrus, predikant te Stolkwijk, daarna te Goes van 1696—1707.

Wolfaartsdijk, J. VAN DER BAAN.

Aan den heer J. C. van der Muelen, die mede eenige aanvullingen in het bovenstaande aanbracht, zijn nog de volgende aanteekeningen te danken uit de huwelijksregisters te Goes:

Tanneken Jans Ketelaers, tr. te Goes 28 April 1624 Jan Janse van Aken.

Jacques Keetlaer Wzn. van Goes, tr. aldaar 4 October 1635 Cornelia Immanuels, j. d. van Ierseke, beide vrije personen.

Mr. Dignus Keetlaer, j. m. tr. te Goes 24 Mei 1656 Philippine van Wiskerke j. d., beide van Goes.

Maria Keetlaer, j. d. van Goes, tr. aldaar 13 December 1674 Jacob Pauwelse Beysselaer, weduwnaar van Boudewijntje.

Cornelia Keetlaer, j. d. van Goes, tr. aldaar 10 Januari 1675 Pieter Wils, weduwnaar van Anna Marekant.

Pieternelle Keetlaer, j. d. van Goes, tr. aldaar 13 October 1676 Daniel de Hamer, weduwnr van Leuntje Jans; hiervan zijn huwelijks proclamatiën gedaan te Middelburg.

Jacobus Keetlaer, tr. te Goes 18 Mei 1678 Adriaantje Noorden.

Johanna Keetlaer, j. d. tr. te Goes 16 November 1723 Pieter Morel j. m. beide van Goes.

Johanna Keetlaer, j. d. van Goes, tr. aldaar 7 Mei

1732 Adriaan Gort j. m. van Cloetinge; zij tr. 2° te Goes 3 April 1754 als weduwe met Willem Dempel j. m. sergeant in het regiment van den generaal majoor de Sturler.

Elisabeth Keetlaer, j. d. van Goes, tr. aldaar 9 November 1737 Leopold Wilhelm Potkammer j. m., geb. in het graafschap Schonborn in Westphalen.

Jacoba Johanna Keetlaer, j. d. van Goes, tr. aldaar 31 Maart 1761 Adolph Frederik Groeneman weduwnaar van Margaretha Lares.

Te Zierikzee vond ik ook nog:

Abraham Keetlaer, j. m., tr. te Zierikzee 26 Augustus 1757 Juffr. Christina Tanna de Vos j. d., beide geb. en wonende aldaar.

Jacobus Keetlaer weduwnaar, tr. te Zierikzee Elisabeth Hooy, j. d. beide geb. en won. aldaar.

Laurina Johanna Keetlaer, j. d. tr. te Zierikzee 12 Februari 1777 Adriaan Korbeel, weduwnaar, schout, beide geb. en won. aldaar.

Hubrecht van Zouten Keetlaer, wedr. geb. te Wissekerke (Noord-Beveland) krijgt 30 Mei 1785 attestatie naar Nieuwerkerk op Duiveland om te trouwen met Neeltje Smul, geb. te Zierikzee, beide wonende te Zierikzee.

Pieter Keetlaer j. m. tr. te Zierikzee 7 October 1792 Frederina Smit, j. d. beide geb. en won. te Zierikzee.

Schenking aan de Rijksarchieven.

Door den heer Mr. W. L. P. A. Molengraaff, hoogleeraar te Utrecht, zijn voor het depôt der oude Rijksarchieven te 's-Hertogenbosch ten geschenke aangeboden de hieronder vermelde stukken:

1°. Een brief van Karel V van 8 Maart 1546 vidimus van het charter van 4 Dec. 1300, waarbij hertog Jan II van Brabant aan de ingezetenen van Rixtel, Aarle en Beek het gebruik hunner gemeene gronden toestaat;

2°. Sauvegarde van Willem van Oranje voor Eindhoven en Kranendonk c. a. dd. 5 Mei 1672;

3°. Eene akte van benoeming tot rentmeester, momber en prokureur van het klooster der kruisbroeders te Luik, dd. 12 Nov. 1567;

4°. Akte van inburgering te Hooge Zwaluwe dd. 8 Juni 1631.

5°. Een zevental perkamenten schepenbrieven van 's-Hertogenbosch, Tilburg en Heusden en eene akte van leenverhef voor den Raad en Leenhof van Brabant.

Aan den schenker is de dank der Regeering betuigd.

Dagblad, 29 Juni 1887.

Eene talrijke Familie.

Als pendant van het stukje onder bovenstaanden titel op blz. 165 van dit tijdschrift, verdient het volgende eene plaats:

J. le Francq van Berkhey vermeldt in zijne *Natuurlijke historie van Holland* de zonderlinge vruchtbaarheid en talrijke nakomelingschap van het echtpaar Dirk Jonge Jansz. en Commertje Jans Cocken, geboren en woonachtig in de 16ᵉ eeuw te Soetermeer.

De man overleed in 1574, en zijne vrouw den 7 Juni 1602 op 97 jarigen leeftijd.

Zij had bij haar leven een nakomelingschap gezien van 181 personen, te weten: 7 zonen en 6 dochters, 32 kleinzonen en 37 kleindochters, 52 achterkleinzonen en 47 achterkleindochters.

Om dit merkwaardig geval aan de vergetelheid te ontrukken, deed een zekere Pieter Lourensz. van Hoorn en deszelfs echtgenoote Annetje Klaas Krijnenburg, al die personen op hunne kosten naar het leven afschilderen door de schilder Job Berkheyden.

Le Francq van Berkhey verzekertdeze schilderij te Soetermeer gezien te hebben; zij had door slechte behandeling nog al geleden, maar de personen waren nog goed te onderscheiden.

Onder de schilderij las men de volgende rijmregels.

«Dit Geslagt van Dirck Jonge Jansz. was groot,
Voor Commertje Jans Cocken zijn huisvrouw dood,
181 Menschen, en waren dien tijd all in levende lijven,
Uitgezonderd drie, die mochten hier soo lang niet blijven],
En Commertje Jans is van all die men hier siet of leest
Moeder, Bestemoeder, en over Bestemoeder geweest.
Sulcx dat op den dach, als Commertje van haer pijn genas,
't Getal van dees haer kinderen hondert en taghtig menschen was.
In 't jaer 1574 is overleden en ter aerde gebracht,
Dirck Jonge Jansz., die de eerste Vader was van dit geslaght,
En op den 9 Juny, als men 1602 heeft geschreeven,
Soo benam de dood Commertje Jan Cocken 't leven,
Als sij out geworden was seven en 't negentig jaren;
Op welkers begraeffenisse, dat men nog sag vergaeren
Elf van haer eyge kinderen, die van haer Moeder moste scheyden,
Als sij met meest al dit haer geslaght haer ter aerde geleyden».

Simon van Leeuwen maakt in zijn *Rooms Hollands recht* ook gewag van deze bijzonderheid, doch volgens hem bedroeg het aantal nakomelingen honderd drie-en-tachtig.

Rotterdam, Ch. C. Verreyt.

Bijdragen tot de Kerkgeschiedenis in Zeeland.

De volgende bijzonderheden zijn ontleend aan de rekening van Nicolaas Lambrechtsen, rentmeester der zoogenaamde geestelijke goederen op de eilanden Walcheren en Noord-Beveland, van de ontvangsten over het jaar 1752 en de uitgaven over het jaar 1753.

Door het overlijden van Mr. Johan Louis Verelst het rentmeesterschap der bovengenoemde goederen vacant zijnde, werd bij besluit der Staten van Zeeland van 5 Dec. 1752, Nicolaas Lambrechtsen, schepen en raad der stad Vlissingen, benoemd tot rentmeester. Zijne borgen waren juffrouw Sara Davidsen van den Driessche, wed. van Abraham Kroef te Vlissingen, en Adriaan Kroef, koopman aldaar. Deze waren aansprakelijk «voor een derde part van den ontfang, handelinge en administratie van den rentmeester Nicolaas Lambrechtsen».

De stichting der beroemde Middelburgsche abdij klimt tot de 12e eeuw op. Eerst een klooster van reguliere kanunniken, werd zij tot eene abdij verheven door den Utrechtschen bisschop Godebald, die er premonstratenser monniken in plaatste uit de abdij van St. Michiel te Antwerpen. De abdij was toegewijd aan de H. Maagd, en nam van tijd tot tijd zoo zeer toe in macht en rijkdom, dat zij niet alleen uitgestrekte grondbezittingen en rechten had, maar de abt van Middelburg ook eerste lid was der staten van Zeeland.

Het kapittel in de Westmunster- of St. Maartenkerk te Middelburg werd opgericht den 7 Juni 1479 door keizer Maximiliaan en zijne gemalin Maria van Bourgondie.

Deze kerk is in 1575 afgebroken en de daardoor ontstane ruimte tot groote markt ingericht (1).

Rotterdam, CH. C. V. VERREIJT.

De Predikanten bij de Nederduitsche Hervormde-, Waalsche- en Engelsche hervormde gemeenten op Walcheren en Noord-Beveland in 1753.

Middelburg.

Johannes Plevier, Jacobus Willemse, Johannes van Wingerden, Gerard van Hemert, Anthonius Wilhelmus de Beveren, Nicolaas Barkey, Jacobus Hollebeek, Wilhelmus Wilhelmius, Adriaan van 's-Gravenzande en Johannes Henricus Bachiene.

(1) In *Nehalennia*, jaarboekje voor Zeeuwsche geschiedenis en letteren voor het jaar 1849, Middelburg, Gebrs. Abrahams, komt tegenover bladz. 206 eene nette afbeelding voor van die kerk «naar eene oude teekening in sapverw bewaard ten stadhuize te Middelburg».

Hubertus van Zwanenburg werd bevestigd 25 Febr. 1753, in de plaats van Ewaldus Hollebeek, vertrokken naar Groningen, en Paulus Bonnet 3 Juni 1753, in de plaats van Wilhelmus Huygens (1), overleden 21 Sept. 1752.

Waalsche Gemeente, Pierre Frédéric Chandon 1749 en Charles de Loo 1746.

Engelsche Gemeente, Martinus van der Wind.

Onder het ressort der stad Middelburg.

Grijpskerke, Jacobus Wispelwey; Meliskerke, Johannes Dresselaar; St. Laurens, Samuel Wopkens.

Vlissingen.

Matthias van Dam, Godewardus Vrolijkhert, Dirk Veegens Jr., Augustus van der Sloot, Daniel Fruytier, Jan Izaak Brahé en Johannes Henricus Westerhoff.

Waalsche Gemeente, Daniel Théodore Huët. 1748.

Engelsche Gemeente, David Rütherfoort.

Onder het ressort der stad Vlissingen.

Zoutelande, Bernardus Dresselaar; Oost-Souburg, Jacobus Geerloff; West-Souburg, Matthias de Crane; Koudekerke, Joachim Liens; Westkapelle, Petrus de Roy; Biggekerke, Cornelis Crayvelt; Ritthem, Thomas Lieftink.

Veere.

Andreas Andriessen, Jacobus de Schoesetter en Into ter Swegen. Henricus Liens, beroepen van Kortgene werd bevestigd 27 Mei 1753 in de plaats van den overleden predikant Fredericus Udalricus Gerhardi (2).

Jacques Garcin werd bevestigd 1 Juli 1753 bij de Waalsche Gemeente in de plaats van den overleden predikant Jean Daniel Sprenger (1721) (3).

Engelsche Gemeente, James Yair.

Onder het ressort der stad Veere.

Gapinge, Robertus de Rijke; Serooskerke, Abraham van Kogelenberg; Oostkapelle, Johannes Satinck; Domburg, Hubertus Monsjou; Aagtekerke, Johannes Abels (4); Vrouwepolder, Johannes Albertus Bierman; Kleverskerke, Petrus Versluys.

Arnemuiden.

Anthonius la Motte; Middelburgsche polder, vacant.

Noord-Beveland.

Colijnsplaat, Michiel van de Vondel; Kats, Godefridus Callenfels; Wissekerke, Cornelis Vos; Kortgene, Hen-

(1) Hugo Willemse en Hendrik Boursse, werden benoemd tot voogden over het minderjarige kind van den overleden predikant W. Huygens.

(2) Gerhardi was gehuwd met Jacoba Balens en stierf 29 Sept. 1752.

(3) Andreas Andriesse overl. 12 Jan. 1768.

Jac. de Schoesetter, een Middelburger, overl. 9 Apr. 1781. Into ter Sweeg, overl. 7 Aug. 1772.

Henricus Liens, overl. 22 Mei 1768.

(4) Abels overleed 24 Juni 1753. Hij was gehuwd met Janetta van den Ham.

ricus Liens beroepen naar Veere, deed 26 Mei 1753 zijn afscheidspredikatie.

Zeeuwsch Vlaanderen (1).

Biervliet, Arnoldus van Gijzen; IJzendijke, Matthias de Crane Mz.; Hoek, Jacobus le Franq.

Goederen te leen gehouden van de Abdij van Middelburg.

«Aangaande het te doen verhef van het leen van het huys van Assendelft (2), staande te 's Hage, laatst verheven ten name van Don Emanuel Francisco de Liera, gewesen ambassadeur van den koning van Spanje, daarom later het huis van Spanje genoemd, refereert hij zich tot de 38e en laatste rekening van wijlen den rentmeester Jan Louis Verelst, fol. 57 en 58».

(Op den kant der blz. is aangeteekend: Den rendant zij gelast aan te houden tot afdoening dezer zaak).

«Jan de Veer, bij doode van desselfs vader de heer Johan de Veer, in sijn leven secretaris van de generaliteyts rekenkamer in 's-Gravenhage, houd te leen van de voorn. Abdie van Middelburg, de Nombre van 18 morgen en 166 roeden lands, gelegen in den ambagte van Monster in Noordwijkerbroek in Holland, sijn Edele aankomende bij overlijden van sijn voors. vader onder behoorlijk verhef daartoe staande, te weten, een once fijn zilver of vier-en-dertig stuyvers, volgens de brieven van verhef sijn Edele daarvan verleendt binnen de stadt Veere op den 30 Oct. 1717, en ter rekenkamer van Zeeland geregistreerd den 4 Nov. deselven jaars, conform de verantwoordinge daarvan gedaan in de 5e rekening van den rentmeester Jan Louis Verelst, fol. 36 recto en verso».

«Chijnsen toebehoort hebbende het capittel van Westmunster (te Middelburg), die eertijds bij Jan Vermaire, canonnick aldaar, sijn overgelevert».

«Ontfangen van Pieter Verlinde, de somme van 16 schell. en 6 grooten vlaams over een jaar chijns, gehipotiqueert op sijn huys genaamd het Blauwe huys, staande aan den noordzijde van den dorpe van Westzouburg, te voren toegekomen hebbende de wed. van Hendrik Schultz, verschenen met den jare 1752».

«Ontfangen van denzelven nog 6 schell. vls. van een jaar chijns staande op het voorgem. huys».

(1) Bij resolutie der staten van Zeeland van 6 Dec. 1681, werden de drie bovengenoemde predikantstractementen in Zeeuwsch Vlaanderen ten laste gebracht van het kantoor der geestelijke goederen van Walcheren en Noord-Beveland.

(2) VAN LEEUWEN, *Batavia illustrata*, blz. 1287. Het huis van Assendelft in het Westeinde te 's-Gravenhage, deed heer Gerrit van Assendelft, ridder, president van het Hof van Holland, omtrent 1520 grootendeels opbouwen, en is later nog veel vergroot en verfraaid door Jr. Gerrit, heer van Assendelft, overleden in 1617, zooals te zien is in de *Beschrijving van 's-Gravenhage* door de RIEMER, waar een afbeelding van dit huis voorkomt. De straat die er ten westen van loopt heet naar dit huis de Assendelftstraat.

«Ontfangen van Jan Jansz. Timmerman, de somme van 12 schell. vls. over een jaar chijns, gehipotequeert op sijn huys en een gemet boomgaart staande op Westzouburg, genaamt de Vijf kruizen, te voren toegekomen zijnde Gilles Adriaansen Roets, verschenen ultimo Dec. 1752».

«Ontfangen van Gilles van Maldegem, de somme van 5 schell. vls. over een jaar chijns, gehipotiqueert op een gemet boomgaart gelegen in Westzouburg, verschenen ultimo Dec. 1752».

«Ontfangen van den kerkenraad der Waalsche gemeente der stad Middelburg de somme van 3 ponden vl. over een jaar chijns of eeuwigdurende erfpagt van sekere huyzinge, erven en gevolgen van dien, staande en gelegen in de soo genaamde Waalschegang naast de Waalsche kerk binnen de gemelde stad, verschenen den 1 Mey 1752, bij resolutie van de Ed. Heeren gecommitteerde raden van Zeeland, in dato 22 Maart 1734, aan de voorn. kerkenraad daarvoor uytgegeven».

«Ontfangen van den heer Mr. Adriaan Steengracht, rentmeester-generaal van de gravelijke domeynen van Zeeland en den thol bewesten Schelde, de somme van 3 ponden 5 schell. en 7 grooten vls. over een jaar rente aankomende het capittel van Westmunster, verschenen den 19 Dec. 1752, ten laste staande van de gravelijke domeynen van Zeeland en den thol bewesten Schelde».

De volgende cijnsen zijn voor «memorie» geboekt, ze waren in jaren niet meer betaald geworden:

Een cijns van 9 schell. vls, bezet op 60 gemeten lands gelegen in de Platen (Platenpolder bij Heinkenszand?)

Een cijns van 2 ponden, 12 schell. vls. bezet op ?, en «generalijk alle geestelijke thienden» gelegen onder Westsouburg.

Een cijns van 8 schell. en 8 grooten vls. schuldig door eenen Joost Passchiersen voor ?

Aangename tehuiskomst.

Te Delft werd 14 Juni 1605 begraven «Capiteyn Mario Italiaen aen de Oude delff die met sijn dienaer alleen in huys wesende vañ (den) selven vermoort is geworden, ende wel ses weecken in de bottelrye geleghen hebbende, heeft sijne huysvrou wt Brabant thuyscomende hem alsoe vermoort vinden leggen».

C.

(1) Zie voor de predikanten der Waalsche gemeenten in Zeeland, het werk van wijlen J. AB Utrecht DRESSELHUIS, *de Waalsche gem. in Zeeland voor en na de herroeping v. het edict van Nantes.*

Kwartieren van Nicolaas Beets.

Martinus Nicolaas Beets, geboren te Haarlem 19 April 1780, lector in de scheikunde, artsenijmengkunde en kruidkunde aan de clinische school te Haarlem, lid en secretaris der provinciale commissie van geneeskundig onderzoek, overleden te Haarlem 5 Augustus 1869, trouwt aldaar 20 Juli 1806 met Maria Elisabeth de Waal Malefijt, geboren te Haarlem 2 Juli 1787, overleden aldaar 8 April 1855.

Jhr. Mr. Dirk van Foreest, van Schoorl, Kamp, de Mijl en Nadort, geboren te Alkmaar 14 Augustus 1792, lid van de tweede kamer der Staten generaal, wethouder van Alkmaar, overleden aldaar 17 April 1833, huwde te Leiden in April 1816 Jacoba Elisabeth van der Palm, geboren te Middelburg 23 October 1791, overleden op den huize Oosterwijk bij Alkmaar 25 December 1857.

Mr. Frederik van de Poll, geboren te Haarlem 28 September 1780, directeur der belastingen, burgemeester van Amsterdam, lid van de tweede kamer der Staten generaal, commandeur der orde van den Nederl. Leeuw, ridder met de ster van de Eikenkroon, later raad van state, commissaris des konings in de provincie Utrecht, huwde 2° te Amsterdam 23 April 1817 met Clara Catharina Bonn, geboren te Amsterdam 21 Mei 1788, voorzitster der maatschappij van moederl. weldadigheid te Utrecht, overleden te Utrecht 25 Juni 1866.

Jhr. Caspar Philip Carel van Breugel, geboren te Culenborg 8 Januari 1798, oud-controleur, ontvanger der directe belastingen, woont te Haarlem, huwt aldaar 17 Augustus 1826 met Johanna Adolphine Canter Camerlingh, geboren te Haarlem 10 October 1800, overleden aldaar 10 April 1835.

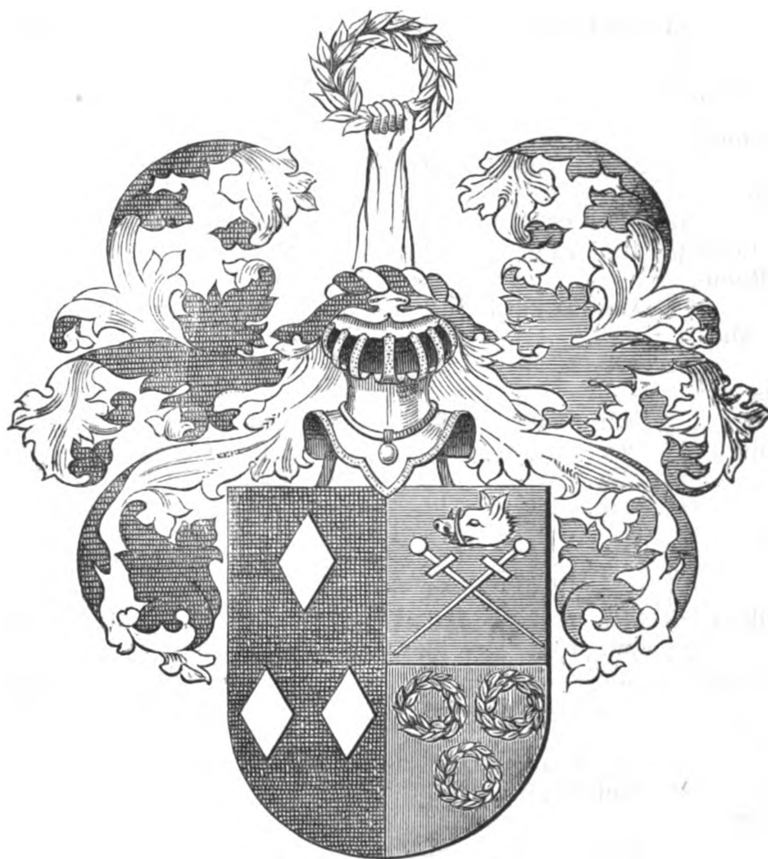
Dr. Nicolaas Beets, geboren te Haarlem 13 September 1814, predikant te Heemstede en te Utrecht, oud hoogleeraar in de godgeleerdheid aan de hoogeschool te Utrecht, commandeur der orde van den Nederl. Leeuw, der Leopoldsorde van België, officier der orde van de Eikenkroon, ridder van den Gouden Leeuw van Nassau 3e klasse, dichter en beroemd schrijver, huwde 1° te Heilo 3 September 1840

Jkvr. Alida van Foreest, geboren te Alkmaar 20 Mei 1818, overleden te Utrecht 8 Mei 1856.

Jhr. Jacob Willem Maurits van de Poll, geboren te Amsterdam 8 Februari 1828, ingenieur, dijkgraaf van den Haarlemmermeerpolder, lid van den gemeenteraad te Haarlem, bekomt brieven van adeldom in Juli 1876, huwde te Haarlem 4 September 1851

Jkvr. Petronella Maria van Breugel, geboren te Haarlem 9 Augustus 1828.

Mr. Dirk Beets, geboren te Heemstede 17 December 1842, huwt te Haarlem 26 October 1876

Jkvr. Clara Johanna van de Poll, geboren te Haarlem 21 Maart 1853.

Nicolaas Beets, geboren te Batavia 10 April 1878.

NAMEN.	DATUM VAN GEBOORTE.	DATUM VAN AANSTELLING TOT				
		2en Luitenant.	1en Luitenant.	Kapitein.	Majoor.	Lt. Kolonel.
Hermanus Rietveld	25 Maart 1824	25 Juni 1844	—	—	—	—
Leonard Constantijn van Kerkwijk	1 Feb. 1827	23 Juni 1845	—	—	—	—
Albert Jacob van Prehn	10 Sept. 1824	id.	28 Juli 1854	31 Juli 1862	—	—
Jan Jacob Verburgt	9 Juni 1826	6 Juli 1846	—	—	—	—
Willem Schut	11 April 1826	7 Juli 1847	28 Juli 1854	31 Juli 1862	—	—
Abram Baud	13 Oct. 1828	id.	18 Aug. 1854	id.	16 April 1873	27 Mei 1876
Apolonius Cornelis Lorentz	16 Nov. 1832	8 Juli 1852	4 Dec. 1854	id.	—	—
Jan Kalff	19 Sept. 1831	id.	1 Jan. 1856	15 April 1864	—	—
Jhr. Lodewijk Jacob van Teylingen	22 Juni 1833	13 Juli 1853	24 Mei 1856	id.	18 April 1875	13 Juni 1877
Willem Theodorus Koster	11 Aug. 1835	12 Juli 1854	11 Sept. 1856	id.	—	—
Nicolaas Hendrik Nierstrasz	31 Dec. 1834	id.	id.	10 Juni 1864	—	—
Johan Franco Beyen	9 Feb. 1833	21 Juli 1855	5 Aug. 1857	19 Juni 1865	—	—
Hendrik Viervant	30 Nov. 1833	id.	—	—	—	—
Frederik Hendrik Ampt	11 Dec. 1834	id.	5 Aug. 1857	5 Oct. 1865	18 April 1875	30 Sept. 1881
Frederik Willem Conrad	5 Nov. 1834	id.	10 Juli 1859	—	—	—
Victor Carel bar. de Constant Rebecque	16 Mei 1838	30 Juni 1856	16 Juli 1858	—	—	—
Joachim Hendrik Kromhout	12 Juni 1835	id.	id.	5 Maart 1866	16 April 1873	27 Mei 1876
Johan Abraham Schuurman	17 Dec. 1836	id.	id.	8 Mei 1866	16 Juni 1875	26 Sept. 1878
Henri Eugène Beekman	11 April 1837	id.	id.	8 Juni 1866	2 Jan. 1878	5 Feb. 1883
Julius Hendrik Bolken	21 Feb. 1838	id.	id.	21 Jan. 1867	27 Mei 1876	5 Nov. 1878
Thomas Karel Jacobus Kraat	11 Dec. 1836	id.	id.	—	—	—
Jan Elias Nicolaas bar. Schimmelpenninck van der Oye	12 Aug. 1836	id.	id.	14 Feb. 1867	27 Mei 1876	17 Jan. 1882
Willem Frederik Henri van Riemsdijk	10 Nov. 1836	id.	28 Mei 1859	id.	id.	4 Maart 1882
Abraham Schim van der Loeff	30 Juni 1836	id.	14 Nov. 1859	—	—	—
Johan Florens Henricus Boonacker	6 Mei 1838	14 Juli 1857	id.	12 Juli 1867	23 Feb. 1878	5 Feb. 1883
Guillaume Zenon Philidor Marcella	12 Dec. 1836	id.	id.	id.	—	—
Pieter Adriaan Theodorus Havelaar	3 Juli 1838	id.	id.	id.	—	—
Adrianus Johannes Voorduin	23 Oct. 1837	30 Juni 1858	18 Aug. 1860	29 Maart 1868	23 Feb. 1878	5 Feb. 1883
François Ermerins	30 Mei 1837	id.	id.	8 Juli 1868	id.	—
Kornelis Eland	15 Sept. 1838	id.	id.	29 Sept. 1868	26 Sept. 1878	5 Feb. 1883
Isaac Jan Henri Gijsberti Hodenpijl	4 Jan. 1838	id.	id.	14 Oct. 1868	5 Nov. 1878	19 April 1884
Johan Drabbe	14 Oct. 1839	id.	id.	7 Maart 1870	4 Maart 1882	1 Juni 1886
Hubertus Theodorus Schalken	26 Mei 1840	4 Juli 1859	2 Aug. 1861	23 Maart 1870	id.	17 Juni 1887
Godefridus Polvliet	23 Oct. 1839	id.	id.	—	—	—
Johannes Franciskus Klinkhamer	3 Juli 1838	id.	id.	28 April 1870		
Reyn Sturms	15 Nov. 1838	9 Dec. 1859	26 Jan. 1862	22 Mei 1870	5 Feb. 1883	
François Marinus van Panthaleon baron van Eck	24 Aug. 1841	1 Juli 1860	27 Aug. 1862	18 Maart 1871	19 April 1884	
Frederik Josef van Heusden	23 Juni 1841	id.	id.	16 Juni 1871	—	—
Gerhard Gosen Geurt Canter Cremers	27 Aug. 1839	id.	id.	28 Juli 1871	—	—
Willhelm Marten Westerman	27 Oct. 1839	id.	id.	11 Dec. 1871	—	—

DATUM VAN AANSTELLING TOT			DATUM EN WIJZE WAAROP HET KORPS VERLATEN.	AANMERKINGEN.
Kolonel.	Generaal Maj.	Lt. Generaal.		
—	—	—	naar O. Indië 18 Feb. 1850	overl. te Malang 20 April 1866.
—	—	—	id. 18 Feb. 1850	
—	—	—	Overleden 12 Maart 1880	te Amsterdam, was sedert 1870 non actief en Hoofd-Ingenieur der Staatsspoorwegen.
—	—	—	» 13 Sept. 1849	
—	—	—	Pensioen April 1872	met rang Majoor.
26 Sept. 1878	19 April 1884			
—	—	—	Overleden 2 Oct. 1869	te Woudrichem.
—	—	—	Eerv. ontsl. 5 Febr. 1882	was non actief, eerst Ingr aanleg St. spoorwegen, vervolgens directeur gemeentewerken Amsterdam, daarna Chef van dienst Exploitatie Staats Spoorwegen.
19 April 1884				
—	—	—	Eerv. ontsl. 16 April 1870	Refendaris Dep. v. Waterstaat, Handel en Nijverh.
—	—	—	» 26 Feb. 1882	was van 1868—70 & 72—82 nonactief en Ingenieur bij de St. Sp., thans Chef v. dienst H. IJ. Sp. Mij.
—	—	—	Pensioen 30 Jan. 1872	
—	—	—	Overleden 8 Feb. 1856	te Utrecht.
—	—	—	bij Prov. Staf 5 April 1878	
—	—	—	Ontslagen 4 Aug. 1862	Overleden in Indië.
—	—	—	Overleden 11 Maart 1860	te Loosduinen.
4 Sept. 1880	4 Mei 1886			
—	—	—	Eerv. ontsl. 4 Jan. 1881	Directeur gemeentewerken Amsterdam.
1 Juni 1886				
—	—	—	Eerv. ontsl. 26 Dec. 1860	overgeplaatst bij de Kavalerie, overleden huize den Esch bij Vaals 28 Juni 1869.
11 Juni 1886				Lid 2e kamer, vroeger bij Generalen en Grooten Staf.
				Van 1861—70 gedetacheerd in West-Indië.
—	—	—	Eerv. ontsl. 8 Feb. 1868	
—	—	—	Overleden 17 Sept. 1875	te Londen.
—	—	—	Pensioen 1 Feb. 1882	
—	—	—	Pensioen 27 Feb. 1881	
—	—	—	Overleden 7 Oct. 1868	te Gorinchem.
—	—	—	Overleden 12 Juli 1883	te Amsterdam.
—	—	—	Eerv. ontsl. 30 Sept. 1879	
—	—	—	Overleden 25 Aug. 1872	te Amsterdam.

NAMEN.	DATUM VAN GEBOORTE.	DATUM VAN AANSTELLING TOT				
		2en Luitenant.	1en Luitenant.	Kapitein.	Majoor.	Lt. Kolonel.
Arnold Johan Casparus Jacob Samuel Bergsma	16 Sept. 1840	1 Juli 1860	27 Aug. 1862	—	—	—
Hendrik Pieter Lubertus Cornelis de Kruyff	28 Maart 1840	id.	id.	11 Dec. 1871	1 Juni 1886	
Andries Jentink	26 Juli 1841	id.	id.	id.		
Jan Fabius	26 Maart 1840	id.	id.	id.		
Pieter Cornelis Kool	19 Maart 1842	22 Juni 1861	10 Aug. 1863	9 Maart 1872	17 Juni 1887	
Willem Rooseboom	9 Maart 1843	id.	15 April 1864	6 April 1872	22 Mei 1885	
Jan Herman de Ridder	19 April 1840	id.	id.	—	—	—
Johannes Jacobus Brouwer	19 April 1842	id.	id.	11 April 1872	—	—
Herman Sebastiaan Nederburgh	2 Maart 1839	18 Feb. 1862	—	—	—	—
Willem Schuurman	16 Nov. 1843	5 Juli 1862	15 April 1864	20 Nov. 1872	—	—
Willem Gerrit Tilanus	16 Nov. 1841	id.	—	—	—	—
Pieter Christiaan Willem Mossel	19 Mei 1843	18 Juni 1863	19 Juni 1865	20 Nov. 1872		
George Lodewijk Kepper	28 Nov. 1842	id.	id.	23 Maart 1873		
Johannes Hendrik van der Dussen	14 Aug. 1842	id.	id.	16 April 1873		
Roeland Jacob van Moock	9 Oct. 1844	27 Juni 1864	27 Juni 1866	28 Jan. 1874	29 April 1887	
Adriaan Marius Polvliet	8 Nov. 1844	id.	id.	28 Juli 1874		
Gilles Jan Blaauw	4 Aug. 1844	id.	id.	4 Aug. 1874		
Willem Karel Theodoor Egter	24 Mei 1844	id.	id.	17 Sept. 1874	—	—
Jannes Scholtens	5 Feb. 1844	10 Juli 1865	8 Juni 1868	4 Feb. 1875	—	—
Gerrit Witteveen	5 Maart 1845	id.	29 Sept. 1868	—	—	—
Anthonie Engelbert Andrè de la Porte	7 Feb. 1846	id.	14 Oct. 1868	18 April 1875		
Henri van 't Sant	12 Juni 1846	id.	id.	id.		
Gerrit Johannes de Jongh	4 Juli 1845	id.	7 Maart 1870	30 Sept. 1875	—	—
Willem Badon Ghijben	26 Oct. 1845	2 Juli 1866	23 Maart 1870	id.		
Jhr. Johan Diederik Six	25 Juni 1847	id.	22 Mei 1870	—	—	—
Johan Wilhelm Kaiser	10 Feb. 1847	id.	18 Maart 1871	21 Dec. 1875		
Henri Ermerins	11 Feb. 1845	id.	—	—	—	—
Johannes Karel Kempees	12 Oct. 1846	id.	16 Juni 1871	27 Mei 1876	—	—
Pieter Christiaan Bruno van Marle	14 Dec. 1846	id.	28 Juli 1871	id.		
George Frederik Gustaaf Adolf van Kempen	21 Oct. 1844	id.	11 Dec. 1871	id.		
Dirk Gerrit Nelemans	3 Juni 1848	25 Juli 1867	id.	id.		
Willem Maurits bar. Forstner van Dambenoy.	10 Oct. 1847	id.	id.	Mei 1877	—	—
Pieter Gerard van Schermbeek	28 Jan. 1848	id.	id.	7 Aug. 1877		
Leendert Johannes Hioolen	16 Maart 1846	id.	id.	10 Jan. 1878		
Robert de Jongh	31 Jan. 1847	id.	7 Feb. 1872	23 Feb. 1878		
Frederik Jan Haver Droeze	17 Juli 1847	22 Juli 1868	9 Maart 1872	—	—	—
Izaak Anne Lindo	20 Sept. 1848	id.	6 April 1872	—	—	—
Adriaan François Swaan	5 Juli 1848	id.	11 April 1872	23 Feb. 1878		
Jhr. Adriaan Willem Quarles van Ufford	22 Nov. 1848	id.	id.	id.	—	—
Johannes Wilhelmus Nicolaas Cramer	29 Maart 1847	id.	26 Juli 1872	12 Sept. 1878		
Gideon Justinus Collard	19 Nov. 1848	id.	id.	5 Nov. 1878		
Wouter Cool	26 Mei 1848	18 Juli 1869	20 Nov. 1872	24 Juli 1879		
Christiaan Johan Polvliet	13 Oct. 1847	id.	id.	5 Nov. 1878		
Jacob Hemkes	25 Feb. 1848	id.	23 Maart 1873	—	—	—
Jan Willem IJzerman	9 April 1851	18 Juli 1870	—	—	—	—
Jan Hendrik ten Hoet	16 Nov. 1849	id.	16 April 1873	—	—	—
Herman Frederik Willem Becking	20 Mei 1851	id.	14 Juni 1873	5 Nov. 1878		

DATUM VAN AANSTELLING TOT			DATUM EN WIJZE WAAROP HET KORPS VERLATEN.	AANMERKINGEN.
Kolonel.	Generaal Maj.	Lt. Generaal.		
—	—	—	Eerv. ontsl. 22 Feb. 1865	Eerst directeur, later wethouder publ. werken te Amsterdam, thans directeur gasfabriek aldaar.
				Sedert 1870 bij den Gen. St., sedert 1884 lid 2ᵉ kamer.
—	—	—	Overleden 3 Juni 1880	te Leiden.
—	—	—	» 7 Maart 1873	te Breda.
—	—	—	naar O. Indië 31 Aug. 1863	
—	—	—	Pensioen 10 Juni 1880	
—	—	—	Overleden 23 April 1865	te Hellevoetsluis.
				Sedert November 1877 bij den Generalen Staf.
—	—	—	Overleden 20 Feb. 1885	te 's-Gravenhage.
—	—	—	Eerv. ontsl. 11 Dec. 1881	Hoofd-Ingenieur provincie Noord-Holland.
—	—	—	Eerv. ontsl. 24 Jan. 1872	Directeur brandweer te Utrecht.
—	—	—	Eerv. ontsl. 23 Sept. 1879	Directeur gemeentewerken te Rotterdam.
—	—	—	Eerv. ontsl. 24 April 1874	Referendaris Departement van Koloniën.
—	—	—	Overleden 25 Maart 1869	te Groningen.
—	—	—	Eerv. ontsl. 15 Oct. 1878	Hoofd-Ingenieur der Spoorwegen in Indië.
				Sedert Mei 1885 bij den Generalen Staf.
—	—	—	Eerv. ontsl. 7 Aug. 1877	
—	—	—	naar O. Indië 18 Jan. 1876	
—	—	—	Eerv. ontsl. 19 Sept. 1875	Ingenieur St. spoorwegen, later directeur gemeentewerken te Arnhem.
—	—	—	Overleden 29 Oct. 1884	te Voorburg, was non actief.
—	—	—	Overleden 10 April 1877	te Potsdam.
—	—	—	Eerv. ontsl. 11 Febr. 1873	Hoofd-Ingenieur der spoorwegen in Indië.
—	—	—	naar O. Indië 13 Maart 1876	

Het geslacht van Dam.

Deze familie voert in zilver een zwart zwijn waarachter een boom in natuurlijke kleur, alles op een grasgrond. Helmteeken: de boom van het schild. Wrong en dekkleeden: zilver en groen.

Dit wapen stemt in alles overeen met dat der familie van Halteren, hetwelk doet denken aan eenige verwantschap tusschen deze familiën.

I. Teunis van Dam, de stamvader van dit geslacht, woonde te Utrecht. Hij had twee zoons:

1°. Herbert van Dam, die volgt II.

2°. Jan van Dam, huwde met Belcken van Hensberch en had uit dit huwelijk een zoon Dirk van Dam, gedoopt in de Geerte-kerk te Utrecht 16 Oct. 1628; hij huwde met Maayken van Dam, gedoopt te Utrecht 4 December 1640, dochter van Lowijs van Dam en Merrichjen . . . . ., bij wie hij eene dochter verwekte Sophie, gedoopt te Utrecht in de Catryne-kerk 14 April 1668.
Jan van Dam hertrouwde met Geertie Frederix, bij wie eene dochter Emmichjen, gedoopt te Utrecht in de Jacobi-kerk 24 Maart 1639. Hij overleed te Utrecht 14 December 1642.

II. Herbert van Dam huwde Bertie Gerbrants van Abcou, overleden te Utrecht 11 April 1637. Hij stierf aldaar 24 April 1637, nalatende:

1°. Teunis van Dam, die volgt III.

2°. Gerbrant van Dam, gedoopt in de Jacobi-kerk te Utrecht 13 Maart 1631, overleden aldaar 8 Mei 1637.

3°. Cornelis van Dam, gedoopt in de Jacobi-kerk te Utrecht 4 December 1633, overleed aldaar 10 Juni 1674. Hij was gehuwd met N. N. en had één kind dat 30 December 1672 te Utrecht is overleden.

4°. Jan van Dam, gedoopt in de Jacobi-kerk te Utrecht 6 December 1635 en gehuwd met Maria van Keizersweert; zij overleed te Utrecht 31 Mei 1717. Hij had bij haar een kind, dat 20 Februari 1665 te Utrecht overleed.

III. Teunis van Dam voorzegd, gedoopt in de Jacobikerk te Utrecht 9 Juli 1627, overleden aldaar 3 Juni 1708, huwde te Utrecht 30 Augustus 1681 met Ida van Veen, wed^e^ van Adriaan Boonsaayer. Zij was dochter van Hendrik van Veen en Christina van Boort en gedoopt te Utrecht in de Jacobi-kerk 10 Maart 1650, overleden aldaar 21 Januari 1703. Zij verwekten:

1°. Herbertus Hendrikus van Dam, gedoopt te Utrecht in de Jacobi-kerk 25 September 1684, overleden te Linschoten 8 November 1726, alwaar hij 15 November begraven werd. Hij was schout te Linschoten en huwde te Utrecht 13 December 1722 met Christina Catharina van Veen, wed^e^ van Carel de Cupere, schout te Linschoten. Zij was gedoopt te Linschoten 12 December 1686 en dochter van Petrus van Veen, predikant aldaar sedert 1674, er overleden 6 April 1722, en van Theodora de Vrij, geboren te Utrecht. Zij lieten twee kinderen na:
a. Jan Hendrik van Dam, die volgt IV.
b. Antony van Dam, geboren te Linschoten 23 Mei 1726, overleden aldaar 30 Mei 1726.

IV. Jan Hendrik van Dam voorzegd, geboren te Linschoten 14 December 1724, gedoopt aldaar 17 December; als peet stond de heer van Polanen en Hekendorp. Hij was raad in de vroedschap en regeerend schepen te Montfoort, daarna burgemeester, lid van de Gedeputeerde staten van Utrecht en woonde in de brouwerij «de Ster». Hij overleed te Montfoort 30 November 1806 en was gehuwd te Vianen 19 April 1750 met Geertruida Kelderman, geboren te Vianen 15 Augustus 1730, overleden te Utrecht 4 Februari 1814, dochter van Willem Kelderman en Cornelia Maria Royers. Zij wonnen veertien kinderen, allen geboren en gedoopt te Montfoort:

1°. Hubertus Hendrikus van Dam, geboren 28 Augustus 1752, gedoopt 31 Augustus, koopman der O. I. Comp., ongehuwd overleden te Batavia.

2°. Willem van Dam, die volgt V.

3°. Christina Catharina van Dam, geboren 27 April 1757, gedoopt 28 April, overleden 8 September 1757 aldaar.

4°. Cornelia Maria van Dam, geboren 12 Juni 1758, gedoopt 15 Juni, ongehuwd overleden te Utrecht in Juli 1845.

5°. Christina Catharina van Dam, geboren 1 November 1759, gedoopt 4 November, ongehuwd overleden te Montfoort 24 Juli 1804.

6°. Petrus van Dam, geboren 3 Januari 1761, gedoopt 4 Januari, ongehuwd overleden te Batavia 14 November 1785.

7°. Jenetta Maria van Dam, gedoopt 18 April 1762, ongehuwd overleden te Utrecht 30 Juli 1825.

8°. Geertruida Johanna Hendrika van Dam, geboren 11 April 1764, gedoopt 15 April, overleden aldaar 20 April 1764.

9°. Bastiana Johanna van Dam, geboren 16 Maart 1765, gedoopt 17 Maart, overleden aldaar 12 Juni 1765 en begraven 14 Juni.

10°. Jan van Dam, geboren 22 Mei 1766, gedoopt 25 Mei, ongehuwd overleden aldaar 13 Januari 1805.

11°. Engelberta Antonia van Dam, geboren 6 Juni 1767, gedoopt 8 Juni, ongehuwd overleden te Utrecht 14 Februari 1833.

12°. Coenraad Willem van Dam, die volgt V*bis*.

13°. Antony van Dam, die volgt V*ter*.

14°. Alida van Dam, geboren 26 October 1771, gedoopt 27 October, ongehuwd overleden te Utrecht 29 December 1847.

V. Willem van Dam, voorzegd, geboren te Montfoort 25 April 1755, gedoopt aldaar 27 April, overleden te Rotterdam 18 Mei 1830 en begraven aldaar 22 Mei, lid en oprichter der firma Kuyper, van Dam & Smeer te Rotterdam. Hij huwde te Rotterdam 15 October 1780 Amandina Cornelia van Wijnoxbergen, geboren te Rotterdam 8 Februari 1756, overleden 4 Augustus 1819 te Rotterdam, begraven aldaar 7 Augustus, dochter van Frederik van Wijnoxbergen en van Petronella Catharina Leuven. Zij hadden tien kinderen, allen geboren en gedoopt te Rotterdam:

1°. Geertruida van Dam, geboren 21 Januari 1781, gedoopt 30 Januari, ongehuwd overleden te Rotterdam 5 October 1846.

2°. Eene dochter bij de geboorte overleden 18 Augustus 1782.

3°. Frederik van Dam, geboren te Rotterdam 25 Augustus 1785, gedoopt 4 September, overleden te Rotterdam 26 Mei 1856, makelaar in assurantiën aldaar. Hij huwde te Rotterdam 25 Augustus 1814 met Anna Elisabeth Browne, geboren aldaar 14 December 1789. er overleden 31 Mei 1857, dochter van Thomas Browne en van Emmerentia Johanna Beeldemaker. Hij verwekte bij haar:

a. Arnaudina Cornelia van Dam, geboren 5 Juni 1815 te Rotterdam, ongehuwd overleden aldaar 21 November 1884.

b. Emmerentia Johanna van Dam, geboren te Rotterdam 18 September 1818, overleden aldaar 12 Mei 1849. Zij huwde te Rotterdam 28 Juli 1847 met Willem Pieter Roedolf Bouman, predikant te Rotterdam, wed^r van Henriette Catharina Susanna Kramers, geboren te 's-Gravenhage 7 Maart 1808, overleden te Rotterdam 16 Maart 1883, zoon van Lodewijk Bouman en van Alida de Boer. Uit welk huwelijk geen kinderen.

c. Willem van Dam, geboren 25 Januari 1822, overleden aldaar 22 April 1838.

d. Anna Elisabeth van Dam, geboren te Rotterdam 13 Januari 1825. Zij huwde te Rotterdam 2 October 1850 met Diederik Lodewijk Hanegraaff, geneesheer te Rotterdam, later te Arnhem, geboren te Leiden 15 Januari 1819, overleden te Arnhem 5 April 1880, zoon van Cornelis Hanegraaff en Magdalena Sara Leonora de Vriese. Uit welk huwelijk twee dochters.

4°. Herbertus Hendrikus van Dam, die volgt VI.

5°. Petrus van Dam, geboren 30 December 1786, gedoopt 31 December, overleden aldaar 1 Juli 1788.

6°. Jan Hendrik van Dam, geboren 12 December 1788, gedoopt 18 Januari 1789, ongehuwd overleden te Rotterdam 21 Januari 1842.

7°. Adrianus van Dam, die volgt VI*bis*.

8°. Coenraad Willem van Dam, geboren 4 Januari 1793, overleden te Rotterdam 1 September 1795.

9°. Martinus van Dam, geboren 8 April 1796, gedoopt 19 April, overleden aldaar 2 Mei 1796.

10°. Magteldus Magdalenus van Dam, geboren 11 October 1799, gedoopt 24 October, ongehuwd aldaar overleden 24 Augustus 1823, en aldaar begraven 28 Augustus.

VI. Herbertus Hendrikus van Dam, voorzegd, geboren te Rotterdam 6 April 1785, gedoopt aldaar 19 April, overleden aldaar 8 Juli 1862, assuradeur te Rotterdam. Hij huwde te Delft 2 April 1810 met Theodora Emmerentia Paravicini di Capelli, geboren te 's-Gravenhage 24 September 1782, overleden te Rotterdam 8 Januari 1849, dochter van Johan Caspar Paravicini di Capelli en van Anna Christoffelina van Heemskerck. Hij verwekte bij haar acht kinderen, allen geboren te Rotterdam:

1°. Eene dochter, kort na de geboorte overleden 23 Juni 1811.

2°. Willem Arnaud Cornelis van Dam, geboren 10 Juni 1813, overleden 26 Juni 1813.

3°. Willem van Dam, geboren te Rotterdam 12 December 1814, overleden aldaar 30 Maart 1883, makelaar in assurantiën te Rotterdam. Hij huwde 9 September 1840 met Magdalena Sara Leonora Cornelia Hanegraaff, geboren te Gorinchem 28 Juni 1814, dochter van Cornelis Hanegraaff en van Magdalena Sara Leonora de Vriese. Zij wonnen:

a. Herbertus Hendrikus van Dam, geboren te Rotterdam 17 November 1841, makelaar in assurantiën aldaar. Hij huwde 4 November 1863 te Rotterdam Jacqueline Geertruida van Hoboken, geboren te Rotterdam 20 Juli 1838, dochter van Anthony van Hoboken van Rhoon, Pendrecht en Baarland en van Geertruida Twiss. Uit dit huwelijk geen kinderen.

b. Cornelis Hendrik van Dam, geboren te Rotterdam 6 Maart 1843, makelaar in assurantiën aldaar. Hij huwde te Vuren 23 Mei 1867 met Ada Nelia Johanna Viruly, geboren aldaar 16 Juni 1845, overleden te Franzensbad 24 Augustus 1883, dochter van Jan Viruly van Vuren en Dalem en van Constance Adriana van Gorcum. Hij had bij haar vijf kinderen, alle geboren te Rotterdam:

A. Madelaine van Dam, geboren 6 Februari 1868.

B. Jan van Dam, geboren 25 Januari, overleden 16 Februari 1870 aldaar.

C. Constance van Dam, geboren 18 Februari 1871.

D. Adriana Maria van Dam, geboren 24 November 1873.

E. Willem van Dam, geboren 29 April 1875.

c. Theodora Emmerentia van Dam, geboren te Rotterdam 13 October 1844. Zij huwde te

Rotterdam 7 December 1864 met Herman Rudolf Croockewit, geboren te Amsterdam 4 April 1836, overleden te Rotterdam 12 November 1876, zoon van Hendrik Croockewit en van Johanna Frederica Dölleman. Zij hadden twee zoons en zijn de ouders van schrijver dezes.

4°. Anna Christoffelina Jacoba van Dam, geboren 2 Januari 1817, overleden aldaar 13 April 1819.

5°. Arnaud Cornelis van Dam, geboren 31 Augustus 1818, overleden aldaar 29 December 1879, assuradeur te Rotterdam. Hij huwde te Rotterdam 9 April 1851 met Maria Catharina Pompe, geboren te Gorinchem 25 Juli 1817, overleden te Rotterdam 13 Juli 1862, dochter van Jacobus Pompe en van Everdina Margaretha van Rossem. Uit welk huwelijk:

a. Herberta Hendrika van Dam, geboren te Rotterdam 25 October 1852, overleden aldaar 9 Februari 1854.

b. Everdina Margaretha van Dam, geboren te Rotterdam 7 November 1853.
Hij hertrouwde te Leiden 8 December 1864 met Margaretha van Kaathoven, geboren te Leiden 16 Februari 1840, overleden te Rotterdam 24 November 1882, dochter van Cornelis Willem Hendrik van Kaathoven en van Diederika Anna Elisabeth Pompe. Zij wonnen vijf kinderen, alle geboren te Rotterdam:

c. Herbertus Hendrikus van Dam, geboren 16 October 1865.

d. Cornelis Willem Hendrik van Dam, geboren 18 Februari 1867.

e. Diederika Anna Elisabeth van Dam, geboren 30 Juni 1868.

f. Theodora Emmerentia van Dam, geboren 11 Januari 1872.

g. Arnaudina Cornelia van Dam, geboren 16 Augustus 1876.

6°. Anna Christoffelina Jacoba van Dam, geboren 22 Juni 1820. Zij huwde te Rotterdam 10 September 1845 met Karel Eduard Besier, geboren te Brielle 6 April 1811, overleden te Kralingen 16 December 1857, zoon van Jacques Arnaud Besier en van Johanna Wilhelmina van Oldenburgh. Zij verwekten vier kinderen.

7°. Johanna Wilhelmina Carolina van Dam, geboren 1 Maart 1822, overleden aldaar 21 Februari 1836.

8°. Magteldus Magdalenus van Dam, geboren 16 Februari 1824, huwde te Arnhem 5 Augustus 1852 met Benjamina Octavia Donker Curtius, geboren te Amsterdam 15 December 1825, dochter van Benjamin Donker Curtius en van Christophora Josina van Hain. Uit dit huwelijk vier kinderen:

a. Theodora Emmerentia van Dam, geboren te Rotterdam 1 Juli 1853, huwde te Liverpool 28 Maart 1876 met Panagiottis Mariano, geboren te Chios 15 Augustus 1850, zoon van Panagiottis Mariano en van Marietta Caloutta, waaruit drie kinderen.

b. Christophora Josina van Dam, geboren te Rotterdam 16 Maart 1856, huwde te Meerssen 28 September 1882 met Cornelis Frans Lebret, geboren te Dordrecht 19 Juni 1853, zoon van Frans Lebret en van Pieternella van der Straten. Uit welk huwelijk drie kinderen.

c. Sara Seraphina van Dam, geboren te Rotterdam 22 Maart 1858, huwde te Meerssen 28 September 1880 met Gerard Arnold Herklots, geboren te Amsterdam 2 Juli 1848, zoon van Gerard Herklots en van Johanna Margaretha Donker Curtius, zonder kinderen.

d. Een zoon, dood geboren te Rotterdam 12 April 1867.

VI*bis*. Adrianus van Dam, voorzegd, geboren te Rotterdam 9 December 1790, gedoopt aldaar 23 December, overleden te Schoonhoven 27 April 1844. Hij huwde te 's-Gravenhage 19 Juli 1820 met Charlotte Elisabeth Crabb, geboren te Rotterdam 12 Juli 1793, overleden te Schoonhoven 8 Juli 1833, dochter van George Noach Crabb en van Sarah Thorndicke. Hij had bij haar acht kinderen:

1°. Arnaudina Cornelia van Dam, geboren te Antwerpen 13 Juni 1821. Zij huwde te Schoonhoven 15 Augustus 1844 met Willem Meurs, geboren te St. Michielsgestel 2 Augustus 1820, zoon van Philip Meurs en van Eva Mekern. Zij wonnen tien kinderen.

2°. Ontijdige bevalling van twee zoons te 's-Gravenhage 2 Mei 1822.

3°. Idem te Antwerpen 2 September 1822.

4°. Idem, aldaar 30 April 1823.

5°. George Charles Alexander van Dam, geboren te Antwerpen 13 Maart 1824, huwde te Zierikzee 18 Juli 1851 met Cornelia Digna Kroef, geboren te Zierikzee 21 Juli 1821, dochter van Willem Jan Pieter Kroef en van Maria Fitzner. Uit welk huwelijk vier kinderen:

a. Adrianus Willem van Dam, geboren te Rotterdam 8 Juni 1852, overleden aldaar 20 Juli 1853.

b. Gerard Marie Johan van Dam, geboren te Delfshaven 9 October 1855, huwde 10 April 1877 met Martha Magdalena Steyn, geboren te Potchefstroom 18 Februari 1856, dochter van Hermanus Theodorus Steyn en van Johanna Elisabeth Visagie. Uit dit huwelijk zes kinderen:

A. Johanna Elisabeth van Dam, geboren te Zeerust (Z. A. R.) 7 April 1878.

B. Cornelia Digna van Dam, geboren te Potchefstroom 12 December 1879.

C. Martha Magdalena van Dam, geboren te Potchefstroom 11 Juli 1881.

D. George Charles Alexander van Dam, geboren te Potchefstroom 18 Mei 1883.

E. Hermanus Theodorus Steyn van Dam, geboren te Potchefstroom 24 Februari 1885.

F. Geertruida Maria Johanna van Dam, geboren te Potchefstroom 8 December 1886.

c. Charlotte Elisabeth van Dam, geboren te Rotterdam 9 September 1858, overleden te Greytown (Zuid Afrika) 10 April 1866.

d. Adrianus Johannes van Dam, geboren 6 November 1860, overleden in April 1861.

6°. Charlotte Elisabeth van Dam, geboren te Antwerpen 9 Augustus 1825, huwde te Rotterdam 6 Juni 1850 met Jacobus Roosenburg, geboren te Schoonhoven 26 April 1823, zoon van Jan Govert Roosenburg en van Helena Aletta Meurs. Uit welk huwelijk dertien kinderen.

7°. Willem van Dam, geboren te Antwerpen 12 Januari 1827, huwde eerst te 's-Gravenhage 27 Juli 1853 met Ida van Zoelen, geboren aldaar 18 September 1826, overleden te Rotterdam 7 Mei 1863, dochter van Wilhelmus Johannes van Zoelen en van Kundra Terlaak. Hij hertrouwde te Rotterdam 19 Maart 1874 met Neeltje Adriana Nizette van Oosterhout, geboren te Rotterdam 21 September 1830, overleden te Kralingen 28 Januari 1881, dochter van Willem van Oosterhout en van Nizette van Wieringen. Hij huwde ten derden male te Hoorn 21 September 1884 met Annetje Boldingh, wed^e van Samuel Cornelis Verwijs, geboren te Hoorn 7 Januari 1834, dochter van Hendrik Boldingh en van Marytje Fangman. De beide laatste huwelijken zijn kinderloos, uit het eerste werden drie kinderen geboren:

a. Een zoon, bij de geboorte overleden te Rotterdam 1 September 1854.

b. Wilhelmus Johannes van Dam, geboren te Rotterdam 3 Mei 1856, gehuwd te Londen 24 December 1879 met Sara van der Haar, geboren te Kralingen 24 Mei 1853, dochter van Jacob van der Haar en van G. Houtkoop. Geen kinderen.

c. Ida Charlotte Elisabeth van Dam, geboren te Rotterdam 24 Februari 1863, overleden aldaar 28 Maart 1864.

8°. Adrianus van Dam, geboren te Antwerpen 27 September 1828, overleden aldaar 28 September van dat jaar.

V*bis*. Coenraad Willem van Dam, geboren te Montfoort 1 Januari 1769, gedoopt aldaar 5 Januari, overleden te Rotterdam 23 October 1845. Hij huwde te Vucht 6 November 1798 met Hendrika Elisabeth van Schack, geboren te 's-Gravenhage 8 Mei 1775, gedoopt aldaar 16 Mei, overleden te Rotterdam 23 Februari 1865, dochter van Carel Hendrik van Schack en van Maria van Asbeck. Hij had bij haar zeven kinderen:

1°. Geertruida van Dam, geboren te Rotterdam 31 October 1799, ongehuwd overleden te Zeist 20 Januari 1883.

2°. Maria van Dam, geboren te Rotterdam 14 Februari 1802, overleden te Vlaardingen 6 October 1835. Zij huwde te Rotterdam 12 Augustus 1829 met Klaas Betz, geboren te Vlaardingen 23 October 1800, overleden aldaar 2 October 1835, zoon van Johan George Betz en van Lydia Hoogendijk. Zij hadden twee kinderen.

3°. Jan Hendrik van Dam, geboren te Rotterdam 19 Februari 1804, overleden aldaar 4 November 1805.

4°. Jan Hendrik van Dam, geboren te Rotterdam 5 Maart 1807, ongehuwd overleden te Kralingen 15 Maart 1887.

5°. Coert Hendrik van Dam, geboren te Rotterdam 19 December 1808, overleden te Baardwijk 4 Mei 1878. Hij huwde te 's-Hertogenbosch 25 Juni 1852 met Jacoba Wilhelmina Holster, geboren aldaar 10 Juli 1818, dochter van Bastiaan Adriaan Holster en Pieternella Josina van Heusden. Zij hadden vier kinderen:

a. Coenraad Willem van Dam, geboren te Neder-Hemert 21 Maart 1854, overleden te Baardwijk 14 November 1871.

b. Bastiaan Adriaan Pieter van Dam, geboren te Baardwijk 16 Februari 1856, huwde te 's-Hertogenbosch 6 October 1880 met Magdalena Maria Kluppell, geboren te Kampen 22 Januari 1858, dochter van Frederik Alexander Sigesmund Kluppell en van Anna Maria Smith. Uit dit huwelijk:
Willem Arnaud Cornelis van Dam, geboren te 's-Hertogenbosch 1 Augustus 1881.

c. Hendrika Elisabeth van Dam, dadelijk na de geboorte overleden te Baardwijk 22 Juni 1858.

d. Willem Jacobus van Dam, geboren te Baardwijk 6 Juli 1862.

6°. Willem Arnaud Cornelis van Dam, geboren te Rotterdam 11 December 1810, huwde aldaar 28 Juli 1841 met Maria Johanna van Os, geboren te Rotterdam 23 Mei 1809, overleden aldaar 17 April 1883, dochter van Willem van Os en van Elisabeth Versteeven, waaruit drie kinderen:

a. Elisabeth van Dam, geboren te Rotterdam 1 November 1842.

b. Coenraad Willem van Dam, geboren te Rotterdam 5 November 1844, overleden aldaar 5 December 1845.
c. Maria Johanna van Dam, geboren te Rotterdam 21 Augustus 1849.

7°. Hendrica Elisabeth van Dam, geboren te Rotterdam 2 November 1812, overleden te Utrecht 24 Mei 1877. Zij huwde te Rotterdam 21 Augustus 1833 met Paulus Thamesz van Os, geboren te Rotterdam 13 Augustus 1807, overleden aldaar 18 Mei 1849, zoon van Willem van Os en van Elisabeth Versteeven. Uit welk huwelijk geen kinderen.

V*ter*. Antony van Dam, geboren te Montfoort 19 Februari 1770, overleden te Linschoten 27 September 1847. Hij huwde te Wezepe bij Deventer 28 Augustus 1796 met Arnolda Engelberta Vriese, geboren te Amsterdam 10 Mei 1773, overleden te Utrecht 22 Januari 1843, dochter van Herman Vriese en van Anna Madelaine Surnimon. Hij had bij haar twaalf kinderen:

1°. Coenraad Willem van Dam, geboren te Deventer 29 December 1796, overleden te Utrecht 21 Augustus 1840. Hij huwde te Beemster 8 Maart 1821 met Clara Elisabeth van Goor Hinloopen, geboren te Beemster 4 Mei 1797, overleden te Utrecht 28 September 1876, dochter van Mr. Jan van Goor Hinloopen en van Carolina Sophia Reigersman. Uit welk huwelijk geen kinderen.

2°. Herman van Dam, die volgt VI.

3°. Jan Hendrik van Dam, geboren te Utrecht 7 Juni 1800, ongehuwd overleden aldaar 27 Juni 1846.

4°. Antonia Arnolda Engelberta van Dam, geboren te Utrecht 11 April 1802, overleden te Dordrecht 2 Februari 1872, huwde te Utrecht 16 Augustus 1832 met Hendrik Johan Knottenbelt, geboren te Mijnsheerenland 31 Maart 1807, overleden te Dordrecht 14 Augustus 1884, zoon van Jan Knottenbelt en van Cornelia Theodora van der Houven. Zij hadden vier kinderen.

5°. Gerard van Dam, geboren te Utrecht 29 December 1803, overleden te Linschoten 13 April 1877. Hij huwde eerst te Woerden 12 Februari 1834 met Carolina Bredius, geboren te Utrecht 30 October 1802, overleden te Amsterdam 20 September 1866, dochter van Jacob Bredius en van Brigitta van Sorgen. Hij hertrouwde te Linschoten 5 Mei 1868 met Anna Paulona Peereboom, geboren te Delft 3 October 1827, dochter van Cornelis Peereboom en van Johanna Juliana Kröder. Beide huwelijken waren kinderloos.

6°. Willem van Dam, geboren te Utrecht 16 December 1805, ongehuwd overleden te Linschoten 15 April 1874.

7°. Adriaan Eliza van Dam, geboren te Utrecht 29 Januari 1808, overleden te ter Aar bij Alphen 25 Augustus 1882. Hij huwde te Utrecht 29 September 1841 met Annette Constance Hofmann, geboren te Utrecht 17 December 1802, overleden te ter Aar 26 Januari 1864, dochter van Johan Valentijn Hofmann en van Johanna Gerarda Theodora Cluysenaar. Dit huwelijk was kinderloos.

8°. Geertruida van Dam, geboren te Utrecht 11 September 1809, huwde te Utrecht 6 September 1838 met Mr. Joannes Henricus Knottenbelt. geboren te Mijnsheerenland 4 Januari 1810, overleden te Vlaardingen 21 Augustus 1886, zoon van Jan Knottenbelt en van Cornelia Theodora van der Houven. Uit welk huwelijk zes kinderen.

9°. Anna Magdalena van Dam, geboren te Utrecht 11 September 1809, overleden aldaar 27 Maart 1810.

10°. Cornelis Christiaan van Dam, geboren te Utrecht 7 September 1811, overleden aldaar 20 September 1811.

11°. Cornelis Christiaan van Dam, geboren te Utrecht 5 Juli 1813. overleden aldaar 18 Juli 1813.

12°. Anna Magdalena van Dam, geboren te Utrecht 21 April 1815, overleden te ter Aar 8 September 1864. Zij huwde te ter Aar met Cornelis Moot, geboren te Utrecht 26 Maart 1804, overleden te Linschoten 4 Mei 1863, zoon van Christiaan Arnoldus Moot en van Johanna van Nieuwkasteel. Zij hadden vijf kinderen.

VI. Herman van Dam, voorzegd, geboren te Utrecht 17 Augustus 1798, overleden te Pella (Iowa) 21 September 1857. Hij huwde te Utrecht 5 December 1828 met Amelia Adriana van Sorgen, geboren te Utrecht 5 December 1808, overleden aldaar 28 Februari 1842, dochter van Matthijs van Sorgen en van Johanna Eck. Zij hadden zeven kinderen, allen geboren te Utrecht:

1°. Arnolda Engelberta van Dam, geboren 19 Januari 1830, overleden aldaar 20 Mei 1840.

2°. Alida van Dam, geboren 10 Juli 1831, overleden aldaar 27 Februari 1842.

3°. Antony van Dam, geboren te Utrecht 4 Januari 1835, overleden te Kirkwood (Missouri) 5 April 1886. Hij huwde te Pella (Iowa) 7 Maart 1860 met Gerharda Frederika Josina Roelofsz, geboren te Pleekenpol (Gelderland) 4 October 1837, dochter van Pieter Roelofsz en van Margaretha Elisabeth Phillips. Zij hadden zes kinderen:

a. Amelia Adriana van Dam, geboren te Pella 24 Januari 1861, overleden aldaar 23 November 1862.
b. Margaretha Elisabeth van Dam, geboren te Pella 22 Juli 1862.

c. Peter Herman van Dam, geboren te Pella 29 Januari 1865.
d. Herman van Dam, geboren te Keokuk (Iowa) 12 Maart 1867, overleden te St. Louis (Missouri) 25 December 1868.
e. Maria Antoinette van Dam, geboren te St. Louis 29 October 1869.
f. Amelia Adriana van Dam, geboren te St. Louis 3 Mei 1874.

4°. Matthijs Emil Adriaan van Dam, geboren 6 Januari 1836, overleden aldaar 19 Januari 1837.

5°. Herman van Dam, geboren 13 November 1836, overleden aldaar 23 Januari 1837.

6°. Matthijs van Dam, geboren 20 Mei 1839, overleden aldaar in Januari 1842.

7°. Hermannus Doornensus van Dam, geboren te Doorn 31 Augustus 1840, huwde te Pella (Iowa) 12 Februari 1862 met Geertruida Cornelia Roelofsz, geboren te Pleekenpol (Gelderland) 18 Juni 1842, zuster van Gerharda Frederika Josina voornoemd. Uit dit huwelijk werden zeven kinderen geboren:
a. Herman van Dam, geboren te Pella 27 September 1864.
b. Jan van Dam, geboren te Pella 8 November 1867.
c. Amelia Adriana van Dam, geboren te St. Louis (Missouri) 23 September 1869.
d. Henri Willem van Dam, geboren te St. Louis 8 November 1871.
c. Carri van Dam, geboren te St. Louis 14 November 1873, overleden aldaar 20 Juli 1874.
f. Cora Carri van Dam, geboren te St. Louis 14 Juni 1875.
g. Anthony van Dam, geboren te St. Louis 5 Mei 1877, overleden aldaar 7 Augustus 1877.

Rotterdam, W. H. CROOCKEWIT.

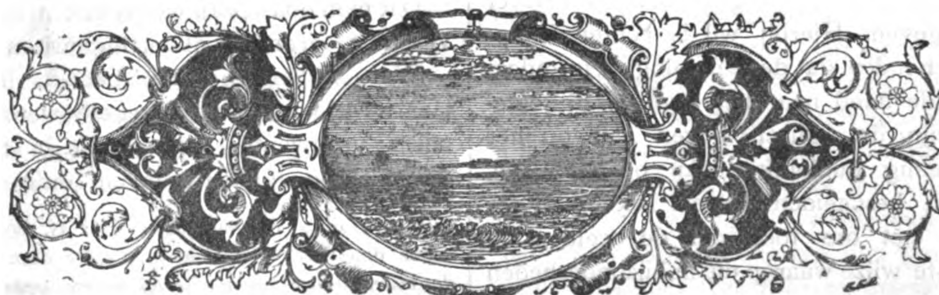
Het graf van Johan van Oldenbarnevelt (1).

Uittreksel uit het «Graffboek ofte Register van de Sepulture ende Begraaffenisse ofte grafsteden in der kerkke tot Over-Schie Sulx deselven geheel verwildert en deurde troubles in onkennisse gekomen zijnde, met groote moeyte ende naar veele vergaderens Eyntlijk met goede ende behoorlijke onderscheydinge tot deese naarvolgende orde gebragt sijn».

Kerkmeesteren van de parochykerkke tot Overschie op het ingenomen berigt van Jacob Maartense graafmaker dewelke affirmeerde en verklaarden van eenen Jan den diender, die als diender d'hr. dijkgraaff en Baljuw Hogendorp Za. hadde gedient, te hebben horen zeggen, dat zekere kelder of grafstede, daar op een seer groote Sark en apart hooftstuk leit gelegen op het hoog Choer in de kerke van Overschie voor desen hadde Toegekomen de heer van Oldenbarnevelt als gewesene Eygenaar van de hofstad van Rodenrijs, en sulx tot deselve wooninge specterende, Ja dat hij Jan den diender uyt de mont van zijn heer meenigmaal hadde gehoort, dat selfs den gemelten Barnevelt daarinne was begraven, hebben kerkmeesteren voornt nemende inspectie oculair en bevindende dat het voors: hooftstuk van de voors: Sark was gemerkt op vijf verscheyde plaatsen met het wapen van den gemelten van Oldenbarnevelt, accorderende met het wapen bij hem in Een glas aan de kerk gegeven, geresolveert, geconsenteert en Toegestaan dat de voorsz. kelder of grafstede soude werden gestelt op de naam van de Erfgenamen van de hr Briene manson en vrouwe Adriana van Lodensteyn als tegenwoordige Eygenaars van de voorsz. hofstad van Rodenrijs. Gedaan bij Mr. Cornelis Knol, Huyg Willemse van der Meer, Ary Leendertse Post, en Dirk Willemse Kerkhoff kerkmeesteren tot Overschie, den vije Juni 1679.

Overschie. A. VERSCHOOR.

(1) Zie over het vraagpunt van de rustplaats van Johan van Oldenbarnevelt Mr. J. D. VEEGENS, *Historische Studiën*, 1884, Deel I, blz. 44 en Jhr. J. F. L. COENEN VAN 'S-GRAVESLOOT, *het Familiegraf van Johan van Oldenbarnevelt te Amersfoort* in de Nederl. Heraut 1885, blz. 165 en het verslag van wege de Vereeniging voor geschiedenis en kunst te Rotterdam, betreffende het onderzoek in den grafkelder gedaan op 6 en 7 November 1882 in de kerk te Overschie.

Een zegel van Beverwijk.

In de Maart aflevering van dit tijdschrift behandelde de heer J. A. Koopmans te Nijmegen (vroeger te Beverwijk woonachtig), de zegels en het wapen van Beverwijk, met afbeeldingen ter opheldering daarbij gevoegd.

Met groote belangstelling nam ik kennis van een en ander door den heer Koopmans gememoreerd. Al aanstonds echter herinnerde ik mij gelezen te hebben van een zegel door genoemden heer niet vermeld.

In een oud aanteekenboek van den Beverwijker schepen de la Chambre vond ik dat in de IJzeren Kapel in de Oude Kerk te Amsterdam een stuk bewaard werd, waarbij Beverwijk hulp beloofde aan die van Amsterdam, in «den twiste die si hadden" met die van Deventer (1347). Aan dat stuk, zoo teekende de schepen, bij uittreksel uit WAGENAARS *Beschrijving van Amsterdam* op, hing het zegel van Beverwijk in groen was, aan een enkelen franchijnen staart.

Omtrent dat zegel nu wensch ik hier iets mede te deelen.

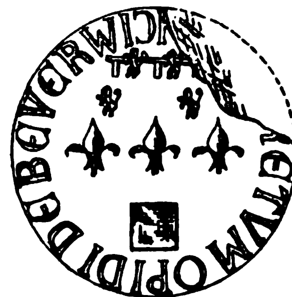
Door de welwillendheid van Mr. N. de Roever, archivaris der stad Amsterdam, werd mij toegang verleend tot die merkwaardige bewaarplaats van oude oirkonden, die men de IJzeren Kapel noemt en die zich bevindt in de Oude Kerk te Amsterdam.

Daar in de trouwkapel, leiden een trapladder en eene trap naar eene met twee zware sloten voorziene ijzeren deur. Nadat deze met een drietal sleutels is geopend, dient een zware houten deur ontsloten en men bevindt zich in een klein vertrekje, als tusschen de dikke muren uitgewonnen.

Daar nu staat in eene nis eene ijzeren kast. Als de zware klepdeur, met drie sloten gesloten, is geopend ziet men tal van laadjes waarin de kostbare documenten zijn geborgen, die betrekking hebben op de geschiedenis der hoofdstad. In lade 36 berustte, blijkens den Catalogus, het door mij gezochte stuk.

Het zegel bleek in vrij goeden toestand bewaard, al is het bovenaan rechts wat gebroken en daardoor iets van het randschrift verloren.

Het geeft ons, blijkens de afbeelding, weer iets anders te zien dan een der zegels door den Heer Koopmans aangegeven. Hierbij wil ik echter de opmerking niet weerhouden dat de teekening niets anders geeft dat wat uit de hand naar het zegel werd geteekend, daardoor zijn de figuren boven aan op het zegelveld, een weinig duidelijker dan op het zegel, hetgeen naar mijn bescheiden oordeel zeker niet ter zake afdoet, daar het ons toch om de beelden, en minder om de juiste wijze waarop die in bijzonderheden werden afgebeeld, is te doen.

Zooals wij zien is het oude zegelteeken: de drie leliën en ook het vierkant, hier aanwezig, maar daarboven bevinden zich ook de staande leeuwen en de barensteel, ontleend aan het wapenschild van heer Jan van Beaumont. Intusschen: de barensteel gaat op dit zegel niet door of over de leeuwen heen, maar deze breken den barensteel af. Het randschrift luidt: (sigillum sec) *Retum opidi de Beverwick*). Voluit zal het woord sigillum er wel niet op gestaan hebben, zoo ten minste zou men oordeelen naar de ruimte, die bij aanwezigheid van het afgebrokkelde overbleef.

Ook omtrent de spelling van den naam der stede, is hier niet met volkomen zekerheid te beslissen. Naar het mij voorkomt schijnt die langen tijd niet vast te hebben gestaan. In het stuk zelf waaraan het zegel hangt, schrijft men Beverwike. In het randschrift wordt in elk geval de lettergreep *wick* met ck geschreven, eene spelling, die ook in later tijd, als de i reeds door een ij vervangen is, is gehandhaafd, immers, op den stempel nu nog in gebruik, staat *Beverwyck*. Dit herinnert ons aan den oorsprong van den naam, n.l.: Beêvaerts-wijck, d. i. wijkplaats voor bedevaartgangers die naar Heilo en Egmond ter beevaart togen en hier een rustpunt hielden.

HADRIANUS JUNIUS (1) zegt dat wyck beteekent eene *toevlucht of vrijheid, alwaer de huysen 't saem gevoegd sijnde, die er wonen, voor 't gemeen peryckel bevrijt willen leven*. Zijne verdere conjectuur dat de koningen der Franken gewoon waren hunnen krijgslieden tot belooning hunner verdiensten een stuk gronds tot *wijck* te geven, laten wij voor 't geen ze is, omdat deze dan op Beverwijck wordt toegepast, als zou dit vlek zijn geweest een wijk voor de Beieren (Bavari-vicus), terwijl men in deze streken van geen Beieren weet dan in de dagen van Margaretha, in het laatst der 14e eeuw.

Dat men ook sprak van Wijck en de Wijck is zeker niet vreemd; dergelijke afkortingen komen veelvuldig voor.

Wat de zegelbeelden betreft, in verband met het jaar waarin het stuk gezegeld werd, nl. «dynsdach na onser vrouwendag annunicatie in 't jaer onses heeren dusent drie honderd zeven ende veertich», komt het

(1) In zijne *Batavia*, later door G. BOOT gedeeltelijk vertaald onder den titel van: *Eene seer corte doch clare beschrijvinge van de voornaamste gemuyrde en ongemuyrde steden en vlekken van Holland en West-Friesland* (1609).

mij voor, dat de verandering die sedert het jaar 1332 (zie zegel N° 1, op de plaat van den heer Koopmans) heeft plaats gehad, moet vallen na het jaar 1339.

In dat jaar werd graaf Willem IV door den Keizer ter heirvaart tegen Frankrijk opgeroepen. Heer Jan van Beaumont werd tot beheerder van het graafschap aangesteld. Deze edelman, aan wien reeds vóór 1313 de overige bezittingen van Zaenden en van Velsen waren geschonken, had na dat jaar, zijn tocht naar het Oosten, van graaf Willem III zijn broeder, de Wijck en Tessel gekregen. Met de Wijk (zooals VAN WIJN, *Huiszittend leven*) dit vermeldt, zal bedoeld zijn Wijck aan Duin en Wijck aan Zee, daar toch Beverwijck niet, wel Wijck aan Duyn en aan Zee wordt opgenoemd onder de bezittingen van genoemden rijken edelman (HOFDIJK, *Merkwaardige Kasteelen*, afl. 18).

Beverwijk had toen reeds stadsrechten en had ze reeds vóór 1332, het jaar van het eerste zegel door den heer Koopmans vermeld. Meent de heer Koopmans dat het jaar waarin die rechten gegeven werden niet is vast te stellen, ik meen daarin van hem in meening te mogen verschillen.

Blijkens officieele memoriën, uit de dagen der vorige eeuw, toen de Staten Beverwijk als ambachtsheerlijkheid wilden verkoopen, beriep de stede zich toen op hare privilegiën, 3 in getal, nl. 1° dat van graaf Jan I, gegeven St. Maarten 1298, 2° dat van graaf Philips 23 Feb. 1455, en 3° dat van Maximiliaan van Oostenrijk, 24 Maart 1478. Het eerste dezer privilegiën geeft m. i. antwoord op de vraag wanneer Beverwijk stadsrechten kreeg. Vóór dien tijd zal het wel niet zijn gebeurd; de landkeur waarbij de Kennemers vrije mannen werden is van 1291, vóór dien tijd stonden de lieden hier onder de van Velsens en Zaendens. Na 1296, bij den dood van Floris V, kwam Jan I, nog een knaap, aan de regeering en stond onder voogdij van Wolfert van Borselen, heer van Sandenburg. De West-Friezen erkenden Jan niet als hunnen heer. Een leger trok tegen hen op om hen tot gehoorzaamheid aan Hollands graaf te dwingen. Den 27 Maart 1297 had het bloedig treffen plaats, bij Vronen; de West-Friezen leden de nederlaag. Nog waren de bewoners der moerassen niet voor goed onderworpen; nog eens door Utrechts bisschop opgeruid, grepen zij naar de wapenen, maar werden in 1299 voor goed onderworpen. Welnu, het privilegie van graaf Jan valt juist in die dagen; is het zoo wonder dat hij het gaf, òf ter belooning van betoonde hulp, òf om hier op de grenzen goede, hem gezinde lieden te hebben, waarop hij kon rekenen?

Maar ook, al was deze veronderstelling van de aanleiding tot dat privilegie niet juist, de woorden waarin het is vervat, zijn duidelijk genoeg.

In een boekske, getiteld: *Previlegie der stede van Beverwijk,* uitgegeven in 1731, komt eene translatie van Heyndrick Spoorwater, anno 1607 van dat privilegie voor. En vergelijkt men die met andere stukken, waarbij, bijv. aan Haarlem, poortersrechten gegeven worden, dan is de overeenkomst merkwaardig. Bijv. art. 4: «Voorts heeft ons bij advyse van onsen luyden redelick gedacht de stede van Wijck te laten gebruiken het recht in desen begrepen, te wete dat poorte ende ingang open sal staan, voor een yegelick ende komende begheerende poorter te werden, mits ons, onsen erven en, de voorscreven stede doende den eedt van getrouheyt, mitsgaders betalende den scout vier penningen, den boode eenen penning, en scepenen voor hun consent, drie scellingen, 't welk voldaen sijnde, sal hij daer na het poorterrecht mede genieten».

Het recht der poorters om zich door eigen schepenen te laten vonnissen, wordt bij Art. 2 voor altijd gewaarborgd. Zulke grondbepalingen komen ook voor in andere stukken, waarbij stads- of poortersrechten worden gegeven.

Al staat aan den beginne van het privilegie dat het gegeven is *ter liefste van de vryheid der steede Wyck,* dan kan dit, met het oog op bovengenoemde bepaling en vele andere die wij niet allen hier kunnen opnoemen, niet anders opgevat worden, dan dat hier den naam van stede wordt gegeven aan de plaats die voortaan dien naam zal dragen, en voor wie dit stuk voortaan kracht zal hebben van wet.

Alzoo Beverwijk kreeg, naar ik meen in 1298 stadsrechten. Op de zegels heet het in de 14e eeuw *opidum.*

Zooals meer gebeurde, nam de stede het wapen van den heer, hier Jan van Beaumont, op in haar zegel en wapen. Hoofdteekenen bleven de oude emblemen; de leeuwen van Beaumont zijn op ons zegel ook klein van afmeting, de leliën en het vierkant zijn als het ware hoofdteekens. In eene vorige aflevering van dit tijdschrift wees de Heer Honig nog op dit lang niet zeldzaam verschijnsel. Is het ook mij niet bekend geworden of en wanneer heer Jan van Beaumont concessie gaf ter opname van zijn wapenteekenen, door het bovenstaande is het dunkt mij duidelijk dat men omstreeks 1339, toen genoemde edelman met het bestuur over het graafschap werd belast en het den stedelingen onder zijn bestuur wel ging, daartoe is gekomen. Tusschen genoemd jaar en 1347 heeft m. i. de verandering plaats gehad, die later tot belangrijke wijziging van zegel en wapen aanleiding gaf. Of meent men, in de bijzondere verhouding waarin Beaumont tot deze streken stond genoeg aanleiding te vinden voor die hulde hem bewezen, dan staat het zegel van 1332 altijd als bewijs dat het vóór dat jaar zeker niet gebeurde. En dit in aanmerking genomen komt het mij voor dat het groot worden van Beaumont, als ik het zoo noemen mag, al was hij vóór dien tijd ook al machtig en rijk, zijn regentschap in 1339 aanvaard, eene byzondere aanleiding kan geweest zijn voor die hulde. Ook hier was men er opgesteld te staan onder geen ander dan onder den graaf van Holland.

Beverwijk, K. A. GONLAG.

Pieter van Hatting, raadsheer in den provincialen raad over Vlaanderen.

SMALLEGANGE noemt in zijne *Cronyk van Zeeland* (blz. 429) onder de leden van den te Middelburg zetelenden provincialen raed over Vlaenderen· Mr. Pieter van Hatting, die mede voorkomt op de aan de Cronyk toegevoegde wapenkaart «Zeeland veredelt», als voerende een zwart schild met gouden keper tusschen drie gouden leeuwenaangezichten (1).

Hij was 27 Juni 1746 te Middelburg gedoopt als zoon van Pieter van Hatting en Maria van der Gracht en verloor zijne moeder, toen hij een half jaar oud was. Zijne ouders waren 6 Januari 1644 te Middelburg getrouwd als Pieter van Hatingen, jongman van Keulen en Maria van der Gracht, jonge dochter van Middelburg.

(1) RIETSTAP, *Armorial Général*, beschrijft het wapen als: de sable au chevron d'or, accompagné de trois têtes de léopard du même. Casque couronné. Cimier: une tête de léopard d'or entre un vol d'or et de sable. Een gelijk wapen wordt als dat van *Wentworth* of Woolley in de *Guide to Heraldry* vermeld.

Zijn vader Pieter van Hattyngh deponeerde ter weeskamer aldaar 3 April 1648 het testament zijner vrouw en 18 Augustus 1651 dat van hare moeder, wijlen juffr. Susanna Becker, grootmoeder van de weese Pieter van Hatting, daer moeder af was juffr. Maria van der Gracht, bij welk testament zij over den voorzeiden wees tot voogden had gesteld zijn vader den heer Pieter Hatting en haren broeder den heer Steven Becker.

Op 14 Januari 1689 werden deze stukken aan Mr. Pieter van Hattingh, raetsheer in den Ed. Hove van Vlaenderen, «gecomen tot bemondicheyt» en tot dit doel «ter weescaemer» verschijnende,, ter hand gesteld; hij was tot raad ordinaris in den provincialen raad over Vlaanderen bij acte der Staten Generaal van 13 Juli 1684 aangesteld en werd op 24 Juli d. a. v. als zoodanig daarin toegelaten, zijnde hij in 1703 bij zijn vertrek naar elders opgevolgd door C. F. van Donsburgh.

Volgens een in 1669 voor hem opgemaakten kwartierstaat, waren zijne voorouders:

Steven van Hattingh. Agnes Ghim.	Henrik van Hattingh.	Herman van Hattingh.	Steffan van Hattingh.	Peter van Hattingh.	Peter van Hattingh.
Bertrand Weffelbergh. N. van Falckensteyn.	Geertruyd Weffelbergh.				
Nicolaas Willerswist gend. Gall. Constantia von Taubenheim.	Hans Willerswist gend. Gall.	Agneta Willerswist gend. Gall.			
Paulus Killery. Nicolina Liderbagh.	Barbara Killery.				
Christian Heyman. Lucretia Herdenraat.	Peter Heyman.	Coenraad Heyman.	Margaretha Heyman.		
Caspar van Kessel. Anna Volden von Combach.	Sibylla van Kessel.				
Dirk Therlaen van Lennep. Ursula Imhohff.	Dirk Therlaen van Lennep.	Christina Therlaen van Lennep.			
Everard Anger. N. Bodenlaen.	Christina Anger.				
Pieter van der Gracht. N. Remmets.	Aelbert van der Gracht.	Quirijn van der Gracht.	Albert van der Gracht.	Maria van der Gracht.	
Jacob Ouroch. N. de Heule.	Maria Ouroch.				
N. Nachtegael. N. Zael.	Willem Nachtegael.	Maria Nachtegael.			
Johan Bouquet. Margareta van Blijenburg.	Catharina Bouquet.				
Everard Becker. Elisabeth Smits, geseyt Meuskens.	Willem Becker.	Everard Becker.	Susanna Becker.		
Bertrand van der Lyp gen. Hom. Godefrida Flugh.	Hester van der Lyp gend. Hom.				
Johan Sohier. Magdalena du Fay.	Joan Sohier.	Maria Sohier.			
Michiel Malapert. Gregorine Behault.	Antonetta Malapert.				

Almelo,

Mr. R. E. H.

De Vroedschap te Brielle in de jaren 1618—1794 (1).

Naamlijst der Leden.

Nrs.	Namen.	Benoemd:	Ontslagen:	Overleden:
1	Pieter Jacobsze	10 Sept. 1618 (5)	1620	
2	Jan Cornelisze Hartigvelt	„ „ „		1623
3	Jacob Aertsze (Arentse) van Riele	„ „ „		1621
4	Jan Jacobsze Craen	„ „ „		1624
5	Leendert (Lenart) Jansze	„ „ „		1620
6	Abraham Jansze Commersteyn	„ „ „		1644
7	Hillebarent (Hillebrand) Arensze	„ „ „		1619
8	Nicolaes Reyersze van der Loeten	„ „ „		8 Junij 1637
9	Daniël van Gellinchuysen	„ „ „	1621	
10	Willem Allertsze van Coudenhoven (Couwenhoven)	„ „ „	1625	
11	Jan Jansze Taerling (Inner)	„ „ „		1625
12	Joris Gerritsze van Hoogwerff (Laeckencooper)	„ „ „		1632
13	Jacob van der Goes	„ „ „	1661	
14	Dr. Johan Jacobsze Meys	„ „ „		1622
15	Gerrit Arensze Meeuwestein	„ „ „		1626
16	Pieter Melsze Nocque (Indenhoren)	„ „ „		1622
17	David Jacobsze van der Heul	„ „ „	1626	
18	Lenart Jansze de Wit	„ „ „		1622
19	Daniël Daniëlsze van Houcke (van Hoeck)	„ „ „		1621
20	Anthony Tael	„ „ „		1623
21	Willem Arensze Goutsmidt	14 Sept. 1619		1621 (?)
22	Pieter Jansze van Schoor	8 „ 1620		1642
23	Willem Adriaensze de Vogel (2)	1620		23 Oct. 1625
24	Gerrit (Gerard) Gerritsze van der Mast	26 Aug. 1621		1641
25	Mr. Johan Gans (3)	„ „ „	1630	
26	Otto Sem	„ „ „		1636
27	Paulus van der Nieustadt	16 Aug. 1622		1637
28	Willem Arentsze Goutswaert	„ „ „		1640
29	Hendrick Willemsze Boom (Backer)	„ „ „	1628	
30	Mr. Isaäc Commersteyn	„ „ „	1625	
31	Cornelis Briel	19 Junij 1624		1625
32	Huibrecht Willemsze Verbeeck	26 Aug. „		1646
33	Pieter van Almonde	2 Sept. 1625	1657	
34	François van Gellinchuysen	„ „ „		1646
35	Adriaen van der Meer	„ „ „		1628
36	Hendrick Willemsze Buys	„ „ „		1633
37	Johan van Velsen (4)	1626		30 Mei 1627
38	Leendert Bartholomeusze van der Strick	1626		1632
39	Jan Pietersze Lelievelt	11 Nov. 1626		1632
40	Aernout van der Goes	1626	1632	
41	Hendrick Janszoon	13 Junij 1627		1634
42	Simon Gijsbrechtsze van der Poth	14 Mei 1628		1680
43	Dr. Johan Swinnas	2 Oct. 1628		15 April 1649
44	Jan Jansze van Dijk	12 Nov. 1630		24 Jan. 1650
45	Hugo Welhouck	31 Mei 1632		1638

(1) Het plan is om in volgende nommers genealogische aanteekeningen op dit artikel te geven.

(2) Dezen man vond ik als vroedschap vermeld niet in de Resoluties der Stedelijke Regeering, maar in een MS. naamlijst van J. Kluit, berustende in het Gemeente-Archief.

(3) Zie over hem blz. 82 en 83 van mijn bijdrage over Tromp, uitgegeven door J. H. Scheffer in het *Nederl. Familie-Archief*.

(4) Zie over hem *Familieblad* 1887, blz. 96. In 't Register der Stedel. Ress. is van hem noch van No. 38 en No 40 vermeld, dat zij in 1626 tot vroedschap benoemd zijn.

(5) Zie over de benoeming van Pieter Jacobsze en de 19 volgende leden blz. 25—27 van mijn werkje *De Brielsche Archieven*.

Nrs.	Namen.	Benoemd:	Ontslagen:	Overleden:
46	Jacob Pietersz. Brouwer	31 Mei 1632		1638
47	Anthonis Mason (1)	19 Sept. „		1636
48	Aert van Riele	„ „ „		1678
49	Abraham van Bramen	23 Aug. 1633		1656
50	Quirijn Quirijnsze	17 Sept. 1634		1656
51	Cornelis Andriesze de Jongh	11 Aug. 1636		1644
52	Cornelis Buys	„ „ „		29 Dec. 1646
53	Hendrik Wilma (2)	1 Oct. 1637		1647
54	Mr. Gillis de Gerbode	„ „ „		3 Mei 1658
55	Pieter van den Berge	„ „ 1638		9 Nov. 1661
56	Boudewijn van Steenhuijsen (3)	„ „ „	1640	
57	Willem Jorisze Laeckencooper	22 Mei 1641		25 Nov. 1669
58	Isaäc van Son	„ „ „		1666
59	Mr. Mathias (Matheus) de Moucheron	„ „ „		7 Mei 1646
60	Mr. Bernardijn Ormea (4)	16 Sept. 1642		29 Dec. 1652
61	Andries de Jongh	1 Aug. 1644		7 Junij 1649
62	Jan Dirksze Schrobbeling	„ „ „	1660	
63	Mr. Jacob de Jonge van Ellemeet	24 Sept. 1646		1650
64	Pieter van Nocque	„ „ „		1649
65	Dr. Anthony van der Noort	27 Dec. „		24 Oct. 1649
66	Joost Verbies	10 Febr. 1647		1652
67	Gerrit Jacobsze van Dam	2 Junij 1647		1657
68	Pieter de Jongh	26 Mei 1649		1676
69	Mr. Jacob Commersteyn	19 Julij 1649	1672	
70	Johan van Almonde	26 Oct. 1649	1672	
71	Reinier van der Loeten	5 Dec. 1649		22 Aug. 1661
72	Balthasar Sem	14 Maart 1650	1672	
73	Mr. Cornelis Briel	25 Julij 1650	1654	
74	Mr. Johan Iserman	8 Jan. 1653		1673
75	Jr. Mr. Diederik van Leeuwen	„ „ „	1656	
76	Jan Hubrechtsze van Divoorden	2 Febr. 1655		1666
77	Johan Eliasze Venlo	4 Junij 1656		1666
78	Adriaen Cleijburch	17 Sept. 1656	1672	
79	Abraham Nolthenius (5)	27 Nov. 1656		1683
80	Willem de Jongh	22 April 1657		1663
81	Aren (Adriaen) Jansze Copper (Coppert)	„ „ „		1679
82	Willem Huijge (Hugo) à Nocque	3 Junij 1658		9 Maart 1663
83	Jacob Overheijn	21 Aug. 1660		5 Aug. 1664
84	Mr. Caspar (Jaspar) Cleuterbouck (Clooterboeck, Clotterbooke)	13 Junij 1661	1672	
85	Mr. Wouter Breeman van der Hagen (6)	19 Sept. 1661		1669
86	Leendert Warbol	8 Dec. 1661		1666
87	Dr. Willem Swinnas	12 April 1663		3 April 1670
88	Adriaen Brasser	23 Mei „		1695
89	Pieter de Winter	15 Sept. 1664	1672	
90	Cornelis Tael	8 Maart 1666	1687	
91	Hendrik Buijs	„ „ „		1686
92	Johan Tedingh Berckhout (7)	23 Nov. „		1696
93	Cornelis de Haes (8)	31 Jan. 1667	1672	
94	Maerten Burgvliet	17 Sept. 1669	1672	

(1) Zie over hem *Familieblad* 1887, blz. 94 en 95.
(2) » » » » » » 96.
(3) » » » » » » 96 en 97.
(4) » » » *De Navorscher* 1884, blz. 494. De datum zijner benoeming tot vroedschap is aldaar, zooals uit het bovenstaande blijkt, verkeerd opgegeven.
(5) Zie over hem *De Navorscher* 1882, blz. 250 en 251.
(6) » » » » 1880, » 389—391.
(7) » » » mijne aangeh. *Bijdrage over Tromp*, blz. 57.
(8) » » » als voren, blz. 32 en 33.

Nrs.	Namen.	Benoemd:	Ontslagen:	Overleden:
95	Mr. Constantinus l'Empereur d'Oppijck	13 Sept. 1672	1676	
96	Barent (Bernard) van Dijk	" " "		1707
97	Willem Keijser (Kaiser)	" " "		1689
98	Dr. Walter Magerus	" " "		1687
99	Willem van Walcheren	" " "		1686
100	Dirk van Egmond	" " "		1686
101	Dr. Pieter Laeckencooper	" " "		1676
102	Harper Molewater (1)	" " "		1691
103	Luard Vasthoff	" " "		1677
104	Dirk Kevelaer	" " "		1679
105	Wolphert Slingerlant	3 Sept. 1673		1688
106	Guillaume van den Berge (Berg)	6 Sept. 1676		1679
107	Johan Hage	26 Nov. "	1705	
108	Mr. Pieter Hallingh	12 Dec. "		1683
109	Mr. Jonas de Jongh	8 Julij 1677	1684	
110	Maerten van der Fuijck	9 Nov. 1678		1694
111	Adriaan van Almonde	4 Maart 1679		1727
112	Willem Hartigvelt	18 Junij "		1679
113	Eduard Goutsmit	22 Nov. "		1681
114	Johan Orteghem	13 Dec. "		1680
115	Pieter van Dam	30 April 1680		1686
116	Cornelis Warbol	10 Sept. "		1706
117	Jacob van der Poel	5 Maart 1681		1714
118	Mr. Cornelis Breeman van der Hagen (2)	9 Mei 1683	1715	
119	Anthony van den Berge (Bergh)	10 Oct. "		1699
120	Dr. Anthony Leenmans (Leemans)	2 Maart 1684		1725
121	Willem van Butten	8 April 1686		1704
122	Mr. Jacob Commersteyn	5 Aug. "		1708
123	Gerbrant Hoogerwerff	30 Oct. "		1699
124	Maerten Prickman	17 Dec. "		1688
125	Dr. Anthony Tael	24 Junij 1687		1725
126	Cornelis Poortermans	" " "		1688
127	Cornelis van Couwenhoven	3 Mei 1688		1690
128	Mr. Jacob Briel	4 Julij "		1737
129	Gerard (Gerrit) Slaets	13 Nov. "		1731
130	Mr. Petrus Franciscus Gomarus	11 Jan. 1689	1719	
131	Jacob Trip	26 Dec. 1690		1694
132	Mr. Pieter Molewater (3)	9 April 1691	1738	
133	Mr. Pieter van Almonde	10 Febr. 1694		1714
134	Mr. Willem Clotterbooke	4 Nov. 1694		1703
135	Arent Baron van Wassenaar Heer van Voorschoten	7 Julij 1695	1708	
136	Mr. François Adriaen van Leyden van Leeuwen	16 Aug. 1696		1726
137	Isaäk de Winter	17 Febr. 1699		1707
138	Mr. Eduard Gallas	6 Nov. "		1725
139	Dr. Anthony de Haes (4)	23 Sept. 1703		1710
140	Hendrik van der Stranden	11 Febr. 1704		1715
141	Jacob Hage	16 Maart 1705		1716
142	Cornelis Hoogerwerf	10 Jan. 1707	1713	
143	Pieter van Hoogwerf	5 Julij "	1727	
144	Reinier van Dijk	5 Jan. 1708		1727
145	Mr. Albert Coenen	14 Sept. "		1716
146	Johan Magerus	27 Jan. 1709		1710
147	Mr. Johan Cobmoijer	3 Febr. 1710		1740
148	Gabriël Lakencooper	" " "		1716
149	Mr. Nicolaas Ghijs	13 Maart 1713	1718	
150	Mr. Johan Deijm	9 Febr. 1714		1732

(1) Zie over hem aangehaalde *Bijdrage over Tromp*, blz. 12—14.
(2) » » » *De Navorscher* 1880, blz. 391.
(3) » » » aangehaalde *Bijdrage over Tromp*, blz. 63 en 64.
(4) » » » » » » » » 33—35.

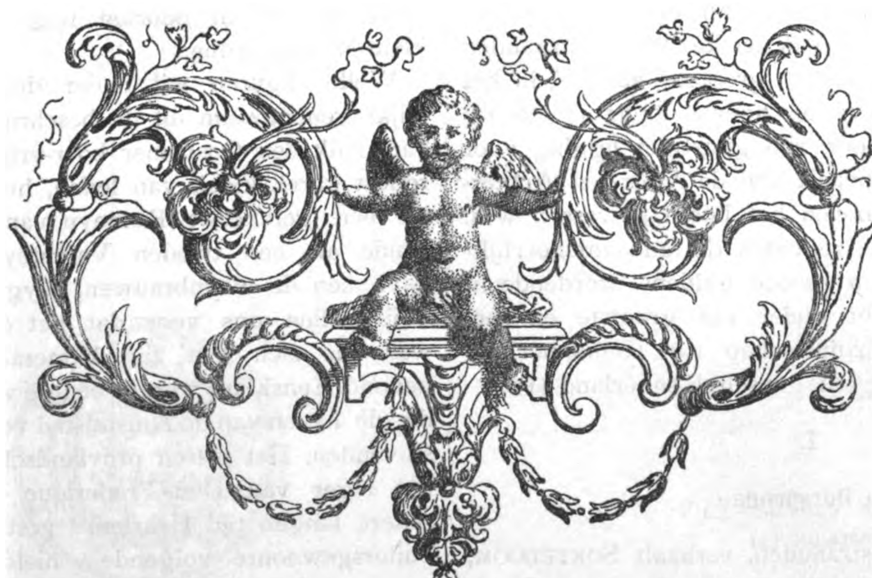
Nrs.	Namen.	Benoemd:	Ont-slagen.	Overleden:
151	Mr. Cornelis Fannius van Kortenbos	30 Nov. 1714	1719	
152	Pieter van der Poel	6 Jan. 1715		1717
153	Mr. Willem van Almonde	31 Mei „	1724	
154	Mr. Cornelis Langereis	14 Jan. 1716		1745
155	Pieter Godefroi Lambinon (1)	10 Jan. 1717		1720
156	Willem van Rest	„ „ „		1719
157	Anthony van Helsdingen	„ „ „	1736	
158	Leendert Kleijburgh	17 April 1718		1724
159	François de Mirell	10 Mei 1719	1750	
160	Dr. Franciscus Petrus Gomar	6 Nov. „		1752
161	Mr. Thomas van Bockholt	6 Jan. 1720		1727
162	Mr. Pieter van Ceulen	11 Febr. 1720		1730
163	Maurits Huijgens	10 Mei 1724		1727
164	Paulus Snellen	28 Oct. 1724		1751
165	Mr. Cornelis Hendrik van Leeuwen	7 Mei 1725		26 Febr. 1763
166	Mr. Pieter de Winter	28 „ „		1739
167	Mr. Cornelis Taal	8 Jan. 1726		1743
168	Nicolaas de la Bassecour	9 Sept. „		28 Nov. 1766
169	Pieter Bax	12 Mei 1727		1730
170	Jan Aarnoud Gallas	1 Oct. „		30 Dec. 1777
171	George van Hoogwerff	19 Nov. „	1757	
172	Willem de Graaff	20 Jan. 1733		1742
173	Mr. Abraham van Helsdingen	18 Maart 1736		2 Dec. 1758
174	Mr. George Marcus Warrij	1 Julij 1737		3 Jan. 1765
175	Harper Molewater (2)	19 Mei 1738		18 Oct. 1753
176	Mr. Maximiliaan van Berchem	28 Febr. 1739		18 Nov. 1761
177	Mr. Theodorus Beels	10 Nov. 1740		8 Junij 1775
178	Frederik de Graaff	1 Oct. 1742		8 Jan. 1772
179	Mr. Leendert Voogd	10 Nov. 1743		8 April 1767
180	Jacob Roest	22 April 1745		13 Oct. 1769
181	Mr. Cornelis Hoyer	15 Dec. 1748	1773	
182	Mr. Antonius Perizonius (3)	„ „ „		13 Sept. 1780
183	Barend van der Salm	„ „ „	1754	
184	Mr. Andreas van der Sluijs	„ „ „	1795	
185	Dr. Jan Blankert (4)	„ „ „	1774	
186	Dr. Adriaan de Mirell	6 Aug. 1750	1795	
187	Albertus Johannes Sandra	23 Febr. 1753	1760	
188	Johannes van Dam	„ „ „	1761	
189	Pieter de Graaff	26 Nov. „		16 Sept. 1766
190	Hendrik van der Salm	17 Maart 1754	1769	
191	Mr. Dominicus van Hoogwerff	5 Nov. 1757		6 Oct. 1771
192	Augustinus van der Crap	9 Dec. 1758	1795	
193	Pieter Poortermans	20 Dec. 1760		1786
194	Dr. Cornelis van Dam van Aerden	23 Oct. 1761	1795	
195	Mr. Jacob van Berchem	23 Dec. „	1766	
196	Cornelis van Ysendoorn	2 April 1763		14 Dec. 1771
197	Cornelis 's Gravezande	21 Jan. 1765		30 Oct. 1765
198	Jacob Cornelis Warrij van Blotenburg	23 Nov. 1765	1780	
199	Mr. Ocker Gevaerts Johz.	1 Mei 1766	1795	
200	Mr. Adriaan Louis van Alderwereld Heer van de Oude en Nieuwe Streuijten	1 Oct. 1766		18 Julij 1781
201	Mr. Jan Melvill	8 Jan 1767	1788	
202	Mr. Adriaan Dirk van der Eijk	19 Mei „	1788	
203	Jan Hendrik Swalmius (5)	2 Nov. 1769	1788	

(1) Zie over hem *Bulletin de la Commission pour l'histoire des Eglises Wallonnes*, T. II. p. 308.
(2) » » » aangehaalde *Bijdrage over Tromp*, blz. 65.
(3) » » » blz. 231 van *De Brielsche Archieven*.
(4) » » » *De Navorscher* 1882, blz. 247.
(5) » » » » » blz. 297 en 298.

Nrs.	NAMEN.	BENOEMD:	ONT-SLAGEN:	OVERLEDEN:
204	Pieter Leening	28 Dec. 1769	1780	
205	Damas Cornelis Hoogendijk	31 Oct. 1771		1787
206	Dr. Gerard Fauvarcq	16 Jan. 1772		1786
207	Jan Preuijt Heer van Oudenhoorn	19 Febr. „	1788	
208	Mr. Willem Hoyer	18 Dec. 1773	1788	
209	Philip Jacob van der Goes	11 Junij 1774	1779	
210	Pieter Graafland	17 Julij 1775	1788	
211	Leendert de Meij	12 Jan. 1778		22 Jan. 1784
212	Mr. Adriaan Matheus de Wit (1)	29 Maart 1779	1795	
213	Mr. Rochus Sandifort	11 Sept. 1780	1788	
214	Jacobus Roest	1 Nov. „	1795	
215	Alexander Marius Cleijn	16 Dec. „	1795	
216	Hendrik Kruijne	8 Sept. 1781	1788	
217	Adrianus Johannes Hogendijk van Domselaar	12 Febr. 1784	1795	
218	Assuërus Bresser	13 Maart 1786	„	
219	Gabriël Leonard van Oosten (2)	16 Junij 1786	„	
220	Adriaan de Meij	„ „ 1787	„	
221	Pieter van Hoogwerff Georgez.	5 April 1788	„	
222	Mr. Pieter Hendrik Hoog	„ „ „	„	
223	Jan Marcus Heeneman	„ „ „	„	
224	Johannes van der Schilt	„ „ „	„	
225	Mr. Charles Christoffel Brender à Brandis	„ „ „	„	
226	Mr. Willem Pieter van Alderwerelt	„ „ „	„	
227	Johannes van der Minne	„ „ „	„	
228	Charles Girard van Baerle	„ „ „	„	

(1) Zie over hem *De Navorscher* 1880, blz. 394.
(2) » » » » XXIX blz. 172, XXXII blz. 248.

H. DE JAGER.

De wapens der Zaanlandsche gemeenten.
(Vervolg).

Het wapen der banne van Oostzaanden.
(Met een plaat),

In goud een drietandige vork of mestgaffel in natuurlijke kleur, op iedere spits een groene kaas.

Een enkele maal ziet men achter het wapenfiguur *drie blauwe dwarsbalken onder elkander.*

Het wapen komt ook voor: *Gevierendeeld: 1 en 4 als boven* (Oostzaan), *2 en 3 een in bouw zijnd schip, drijvende op een stil water, alles in natuurlijke kleur* (Oostzaandam).

Het gedeelte van de heerlijkheid Zaenden aan den oostelijken oever van de Zaan gelegen, schijnt na den dood van heer Willem in 1296 meer dan een eeuw lang niet in leen gegeven te zijn en was dus een gewoon schoutambacht zooals Wormer en Jisp. Door graaf Aelbrecht werd in 1403 voor zijn geheele leven met de ambachtsheerlijkheid en dagelijksche gerechte van Oostzaanden, Symon van Zaenden, poorter te Haarlem, beleend, zijnde een afstammeling der vroegere heeren van Zaanland. Hij had er echter niet lang genot van, daar hij spoedig daarna in een der twisten van de Hoekschen en Cabeljauwen te Haarlem het leven verloor. Behalve Wouter van Heemskerck, die omtrent 1407 als ambachtsheer voorkomt, schijnt het ambacht van Oostzaanden niet meer in leen gegeven te zijn.

Het ambacht bestond uit het dorp Oostzaanden of Oostzanen, in later tijd Oostzaan genoemd, Oostzaandam en het gehucht het Kalf, ook Hollaards of Haaldersbroek genaamd, van welke drie Oostzaanden het hoofddorp was en het grootste aandeel in het bestuur der banne leverde, hoewel in de 17e en 18e eeuw Oostzaandam door zijn gunstiger ligging voor den handel en scheepvaart aan de Voor- en Achterzaan, Oostzaan reeds boven het hoofd gewassen was.

In 1729 kochten de regenten de ambachtsheerlijkheid voor een som van 100000 guldens, wordende in die eeuw het ambacht onder het grootste en vermogendste van het baljuwschap van Kennemerland gerekend en mogelijk van gansch Kennerland (1).

I.

De Oorsprong.

Het wapen van Oostzaanden, verhaalt SOETEBOOM, «placht eertijds, so men segt, een Buyssekool (nl. cabuyskool, kappertjenskool) te wesen, so 't schijnt ontsprongen uyt de menigvuldigheid der kolen, die men aldaar plagt te telen en te eten, so dat se de name voerden van Kool-hanen en Kool-eters».

Dit oude wapen geheel voor rekening van den schrijver en zijn zegsluiden latende, willen wij nu nagaan wat verteld wordt van den oorsprong van het nieuwe, een vork met drie kazen op de tanden, zooals dit boven het artikel is geblazoeneerd, en welke verandering volgens de overlevering heeft plaats gehad in den vrijheidsoorlog tegen Spanje.

In die troebele tijden, toen een gedeelte der Zaanlanden bezet was door de Spanjaarden, die telkens pogingen in het werk stelden om van daar uit dieper in het Noorder-kwartier te dringen, konden de ingezetenen onmogelijk met geregelden arbeid in hun onderhoud voorzien. Het gevolg daarvan was, dat velen zich bij elkander aansloten en onder bevelhebbers een zekere strijdmacht vormden, welke zich ten doel stelde den Spanjaard alle mogelijke afbreuk te doen en den vaderlandschen grond tegen den gehaten vijand te verdedigen.

Die ventjagers van Westzanen, die palingvisschers van Zaandam, die haringvisschers van Wormer en Jisp en die boeren van Oostzanen vormden een geduchte krijgsmacht op het met zooveel water doorsneden land, waarvan zij elken hoek, elke kreek en sloot kenden als hun eigen erf en woning.

Dag en nacht zwierven deze vrijbuiters in hun vliebooten of roeijachten rond en beheerschten de binnenwateren, zoowel als de Zaan en het IJ. Op een dezer zwerftochten waren eenige van Oostzanen in vereeniging met die van Wormer, Westzaan en Crommenie tot in de nabijheid van Amsterdam genaderd, van welks torens en poorten nog steeds de Spaansche kleuren wapperden,

Welke figuren wij onder deze mannen aantreffen blijkt genoegzaam uit de beschrijving, die SOETEBOOM van zulk een Oostzaner boer-vrijbuiter geeft, nl. «een robust karel, kloek van leden, hebbende een ligchaem als een getekende Romeyn van Goltzius en gehaird zijnde als een tweden Valenteyn of Wildeman, vol hayr aen de weynbrauwen, ruyg aen de oogschelen». Wij stellen ons voor dat het een dergelijke vriend was, die zich met zijn kameraden in dat roeijacht bevond. Eensklaps werden eenige vaartuigen opgemerkt, die de haven van de Amstelstad verlieten en westwaarts stevenden. Het waren proviandschepen, bestemd voor het leger van Don Frederique de Toledo, dat reeds sedert langen tijd Haarlem's veste belegerde De vrijbuitersgewoonte volgende, hielden de waaghalzen, zonder eerst de sterkte van de bemanning der galei, die de spijsschepen vergezelde, na te gaan, hun boot door kracht van riemslagen voortgedreven, recht op de schepen aan om deze te enteren. Hun stout opzet

(1) V. OLLEFEN, *Stad- en Dorpbeschrijver. Het dorp Oostzaanen.*

Zaanlandsche Gemeentezegels.

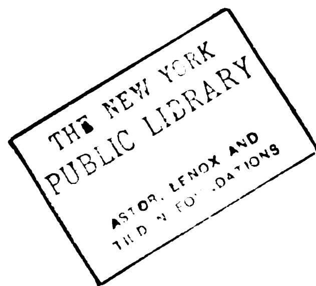

G. J. Honig. fecit, 19 April 1887.

Photolithographie van G. J. Thieme te Arnhem

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY

gelukte en in eenige oogenblikken waren zij aan boord der vijandelijke bodems, welke zij vermeesterden, terwijl de bemanning door den onstuimigen aanval verrast, zich luttel te weer stelde en in het ruim vluchtte.

Bij een der proviandschepen was het de krachtvolle gestalte van den Oostzaner, die het eerst binnen boord geraakte en de manschap te lijf ging. Juist verdween de laatste van hen in het hol van het schip, toen hij slechts gewapend met een drietandige vork of mestgaffel hen bereikte (1). Op goed geluk af stootte hij zijn wapen in het ruim om «yemand in de ribben te douwen" en trok zijn wapen met kracht weder terug, doch in plaats van een menschelijk lichaam waren het «drie groene Hobbekasen» elk aan een tandspits, die hij tot zijn eigen verwondering en tot die zijner gezellen naar boven bracht. Deze «daer over jo, jo, roepende, wenschten hem na de overwinning geluk.» En aan het slot, zegt SOETEBOOM, die ons dit avontuur mededeelt: «dit wel overwogen bij de Ingesetenen, hebben liever drie Hobbekasen gehad dan een Kool, gelijk deselve nog overal dit triumphteken gebruyken en tot hun Wapen voeren, desgelijks die van Oost-Saendam, daer mede toe geregtigt.»

Wij zouden de eerste niet zijn, wanneer wij de waarheid van dit verhaal van den oorsprong van het Oostzaanderwapen in twijfel trokken. Ook JB. HONIG JSZN. JR. (2) deelt deze wapenlegende mede, eindigende met de woorden: «Wij voor ons zouden — hoe zonderling het wapen ook zijn moge — het liever aan de vee- en akkerbouw willen toeschrijven, die in het genoemde, vroeger zoo aanzienlijke en welvarende dorp op groote schaal gedreven werd». Deze veronderstelling was ook reeds gedaan door PETRUS LOOSJES Az., toen hij in 1794 *de Beschrijving der Zaanlandsche Dorpen*, door zijn vader ADRIAAN LOOSJES samengesteld, in het licht gaf, terwijl diens meening ook gedeeld werd door den burgemeester van het dorp Oostzaan in 1815 bij den aanvraag om bevestiging van het wapen.

Zonder in deze voor de een of andere meening partij te willen trekken, moet ik in betrekking tot het zonderlinge wapenfiguur nog opmerken, dat het groote overeenkomst heeft met de heraldieke voorstelling van den kerkkandelaar, hoewel deze gewoonlijk met zeven armen wordt voorgesteld en wapenkundigen, wien ik afbeeldingen van het wapen toonde en die onbekend waren met de wapenlegende, verklaarden dat het ook een dergelijk figuur was. Deze meening krijgt meer waarschijnlijkheid door een paar kerkelijke voorstellingen, nl. op een oud zegel van den kerkeraad der Hervormde gemeente te Oostzaandam en op den koperen lezenaar van den voorzanger in het Gereformeerde kerkgebouw aldaar. Op dit laatste voorwerp is het wapenfiguur voorgesteld als vastgehouden door twee leeuwen, alles rustende op een band, terwijl twee takken van eikenbladen uit het punt, waar de staf van het wapenfiguur op den band rust, ontspringen en in gebogen lijn tot de armen daarvan toeloopen.

Op het kerkelijk zegel, groot 3 cM., komt in het zegelveld nagenoeg dezelfde voorstelling voor, doch de eikentakken ontbreken en de band is slechts een dwarsbalkje, waarop de leeuwen met één poot rusten. Het omschrift van dit zegel luidt: *Filium triplicatum non cito abrumpitur. Eccless.* 4 : 12.

In de opgave der *Zegels en zinnebeelden der Nederlandsche Hervormde kerken* door N. G. KIST (1) wordt het vermeld als een kandelaar tusschen twee leeuwen met het latijnsche omschrift, zooals boven vermeld.

In de *Navorscher* dl. VIII blz. 71 wordt dit zegel beschreven als een wapenschild, gehouden door twee leeuwen, versierd met drie kroonen of kransjes op drie boven het schild uitstekende lange punten. Het schild is van zilver met een kruis van keel, zijnde het wapen der heeren van de ambachtsheerlijkheid Oostzaandam, afgebeeld en beschreven bij SOETEBOOM *Zaanl. Arcadia* Dl. 1, blzz. 248 en 249.

Deze onjuiste beschrijving wordt in een andere opgave van kerkzegels in het *Kerkhistorisch Archief*, dl. III blz. 306, door Mr. J. v. D. v. N. verbeterd, welke zegt dat in het hem bekend geplaatdrukt zegel geen wapenschild te zien is, maar alleen de twee leeuwen als tenants van den kandelaar met drie lichten.

(1) Over het zonderlinge wapentuig van den vrijbuiter moet men zich niet al te zeer verwonderen, daar dit in die dagen meer gebruikt werd. Dit blijkt o.a. uit een bevel van den gouverneur van Noord-Holland, Diedrick Sonoy, van 25 Mei 1575, waarbij gelast werd, dat bij het wacht houden de gegoede huislieden gewapend en uitgerust moeten zijn met «een roer met een flesch en fleskielgen, tien pond goed kruits, lood en lonten», terwijl de geringeren zich moesten voorzien van «een goeden verre-jager (nl. een lange polstok, voorzien van een ijzeren punt, die als speer gebruikt werd), of een lange *twetande vork*, met een zijdgeweer of een snedige bijle onder haer gordel». Ook lezen wij dat in dat zelfde jaar bij een nachtelijke overval van de buurt het Kalf door de Spanjaarden, eenige der bewoners de vlucht namen in de woning van een huisman, oude Jaep Copjes genaamd, welke zij tesamen een tijd lang met gelukkig gevolg verdedigen. Toen de vijand echter het huis in brand schoot zocht men in den donker door een achterdeur een goed heenkomen, terwijl oude Jaep achter de deur van den hoofdingang staande en gewapend met een hooivork, den vijand zoo lang buiten hield, dat al degene, die bescherming bij hem gezocht hadden, in veiligheid waren. Toen verliet ook hij zijn post, doch werd ongelukkig gevangen genomen, en eerst later voor een goede som gelost. Zie o.a. W. J. HOFDIJK, *Kronyk der Kennemer Vrijbuiters*, blz. 278.

(2) HERALDICUS, *Het wapen van Oostzaan. Zaanl. Jaarboekje* 1841, blz. 89.

(1) *Kerkhistorisch Archief*, verzameld door N. G. KIST en W. MOLL. Amsterdam 1857. blz. 485

Ofschoon mij slechts een negatieve afdruk van dit zegel in lak bekend is, blijkt mij daar voldoende uit, dat deze laatste opgave juist is, welke dan ook overeenkomt met de beschrijving, die ik hier boven gegeven heb. Mijn nasporingen om het cachet zelve onder de oogen te krijgen hebben geen resultaat gehad, daar dit verdwenen schijnt. Op de tentoonstelling te Zaandam in 1874 was echter nog door de Hervormde gemeente te Oostzaandam een kerkelijk zegel dier gemeente ingezonden met het randschrift: *Een drievoudig snoer wordt niet haast gebroken. Pred.* 4 : 12.

Dit zal wel hetzelfde zijn als het bedoelde, daar de redactie van de catalogus het latijnsche omschrift zal vertaald hebben. De spreuk is natuurlijk toepasselijk op de voorstelling in het zegel en het geheel ziet op de drie gedeelten, die de Hervormde gemeente te Oostzaandam vormden, zooals door de samenstellers van de catalogus reeds werd aangemerkt. Het komt mij echter wel wat gewaagd voor om, zooals daar ter plaatse wordt gedaan, daarvoor Oostzaan, Oostzaandam en Westzaandam te houden nl. wat het eerstgenoemde dorp betreft. Oostzaan en Oostzaandam waren immers reeds spoedig kerkelijk gescheiden, terwijl de Oostzaander gemeente nooit een deel heeft uitgemaakt van Oostzaandam, maar wel omgekeerd en dit was nog wel in de dagen der Roomsch-Catholieke leer. De moederkerk was te Oostzaan; later omtrent 1400, toen Zaandam in bevolking toenam, werd aan de Oostzijde een kapel gebouwd, die echter steeds onder de parochie der pastoors van Oostzaan bleef (1). Bartel Jacobsz., de eerste van hen, die de nieuwe leer verkondigde, werd in het jaar 1578 aangesteld tot predikant der geheele banne. Hij predikte echter steeds te Oostzaandam, daar de kerk te Oostzaan was verwoest; toen deze weer was opgebouwd en bruikbaar gemaakt, bleef hij de voorganger van beide plaatsen. Deze toestand duurde onder zijn opvolger Gerard Puppius nog eenigen tijd voort en tot 1586 bleven de beide gemeenten gecombineerd, in welk jaar beide plaatsen een eigen predikant kregen en Zaandam een zelfstandige gemeente werd (2). De gemeentenaren, die te Westzaandam woonden, scheidden zich omtrent 1640 van die van Oostzaandam af en bouwden een eigen kerk. Het meergemelde zegel zal dus vóór dit jaar vervaardigd zijn, daar toen het drievoudig snoer verbroken werd, terwijl mij tenminste het jaartal 1585, toen Oostzaan en Oostzaandam gescheiden werden, te vroeg voorkomt. Niet onmogelijk is het, dat met den derden in den bond, de buurt het Kalf bedoeld is en niet Oostzaan.

Zooals uit de bovengenoemde beschrijvingen, aan het *Kerkhistorisch Archief* ontleend, blijkt, werd het zegelfiguur door de inzenders mede voor een kerkkandelaar aangezien. Of dit nu werkelijk juist is, durf ik niet beslissen. Wanneer het zegel benevens de koperen lezenaar gemaakt zijn in het begin der zeventiende eeuw, dan zou dit niet onmogelijk wezen, daar in een veertigtal jaren de ware voorstelling van het figuur verloren kan gegaan zijn, zoodat men het voor een vork met drie kazen is gaan houden en als oorsprong daarvan zou dan de legende van den Oostzaner vrijbuiter ontstaan zijn. Wat de herstellingen en versieringen in de Oostzijderkerk betreft, vinden wij vermeld, dat de kerk in 1623 is herbouwd geworden, of liever naar het oosten vergroot, terwijl in het volgende jaar, o. a. door eenige jongelingen en jongedochters een koperen kerkkroon met zestien armen aan de gemeente werd geschonken, zooals vermeld stond in een vier regelig versje op een bord met het jaartal MDCXXIIII (1).

Niet onmogelijk dat in die jaren ook meergemelde lezenaar in de kerk is geplaatst geworden. In 1686 werd wederom door de Oostzaandammer jeugd een schenking van kerkkroonen gedaan, hetgeen mede door rijmpjes werd verkondigd.

Tegen een kerkelijke afkomst van het wapen der Oostzaander banne, zou nog het volgende aangevoerd kunnen worden. Zoo wordt vermeld, dat het oude vrij aanzienlijke raadhuis te Oostzaan, waarin ook de vergaderingen van het bansbestuur werden gehouden «van vooren pronkte met het wapen des dorps in een hartsteen uitgehouwen.» Dit gebouw dagteekende uit het jaar 1617 en er is geen enkele reden om genoemde gevelsteen ook niet tot dit jaar terug te brengen. Bovendien is het een bekende zaak, dat zeer vele Hervormde gemeenten hun symbolen hebben ontleend aan het wapen van stad of dorp. Dat dit met het zegel van den kerkeraad van Oostzaandam ook is geschied, is veel meer waarschijnlijk dan dat het bestuur der banne van Oostzaanden haar wapen zou ontleend hebben aan het zinnebeeld van den kerkeraad der Oostzaandammer gemeente. Wanneer men bij het wapenfiguur toch aan een kerkelijken afkomst van vóór de dagen der hervorming wil

(1) Zie omtrent deze Roomsch-Katholijke gemeente J. VAN DER HORST, *de Kapel van de H. Maria Magdalena te Oost-Zaandam* in de *Bijdragen voor de Geschiedenis van het Bisdom van Haarlem*, I Dl. blz. 109.

(2) Zie o. a. L. R. OLDEMAN, *Toespraak ter herdenking van het driehonderdjarig bestaan der Hervormde gemeente te Oost-Zaandam, gehouden 6 December* 1885. Zaandam, P. Nierop, 1886.

(1) *Historische verhaal off Korte Beschrijving der tot een Gereformeerde Kerk geworden Roomsche Capelle, nu genaamt de Oude Kerk, staande tot Oostzaandam*, opgemaakt volgens resolutie der Kerkmeesters van 30 April 1740 door hun schrijver HENDRIK HARING, blz. 78, welk belangrijk handschrift, in kl. 8o en gebonden in een antiek fraai verguld leer bandje, o. a. afkomstig van den oud burgemeester Gerrit van Orden, den bekenden penningkundige, thans in de Zaanlandsche verzameling berust.

denken, dan pleit hier tegen, dat het zinnebeeld van den kerkeraad te Oostzaan niets met het wapen gemeen heeft, maar een opvliegenden adelaar voorstelt, terwijl de kerk te Oostzaan toch de parochiekerk was. Ook zouden in de zegels en zinnebeelden uit dien tijd, gesteld dat zij gebruikt zijn geworden, wel de voorstellingen van de patronessen, de H. Catharina en Maria Magdalena, te zien zijn geweest.

Behalve het steeds noemen van Oostzaan en niet Oostzaandam als plaats van herkomst van het wapen, blijft nog tegen de meening als zouden wij oorspronkelijk aan een kerkkandelaar moeten denken, altijd als een groot bezwaar bestaan, dat SOETEBOOM, de ijverige naspeurder van Zaanlands verleden, die zelfs te Oostzaandam geboren is, reeds in 1658 het vrijbuitersavontuur mededeelt in zijn werkje *de Nederlandsche beroerten en Oorlogen omtrent het Ye en aen de Zaene.* Op het titelblad der *Handvesten en privilegien van Kennemerland* uitgegeven door W. G. LAMS in 1661, komt onder de wapens der Kennemer dorpen en ambachten mede dat van Oostzanen voor en hier laat de voorstelling geen twijfel over of het wapen is een vork met drie kazen op de spitsen. Ook in 1672 was er te Oostzaan en Oostzaandam geen andere meening dan het wapenfiguur was een vork met drie kazen, zooals blijkt uit de vlaggen, welke de compagnieën van gewapende burgers voerden, die in dat jaar tijdens den Fransch-Engelschen oorlog waren opgericht. Deze vlaggen, op last van de regenten vervaardigd, waren zes in getal en ieder verschillend. Zij waren het blauwe vaandel met het prinsenwapen en het devies *Honi soit qui mal y pense*, het geele vaandel met den Statenleeuw en de spreuk *Eendracht maakt macht*, het groene vaandel met de Hollandsche maagd en de leuze *Pro patria*, het witte vaandel met de vredemaagd en de woorden *Na Oorlog Vrede*, het Oranje vaandel met een Oranjeboom en de zinspreuk *Pro Deo et pro patria* en het «Princen vaandel» zijnde wit met het beeld van Zijn Hoogheid te paard te midden van een lauwerkrans en de leuze *Vivat Oranje*. Alle deze vlaggen waren van boven voorzien van strooken rood, wit en blauw en aan den stang bevond zich een voorstelling van het wapenfiguur der banne, nl. een bootje, waarin een man met een drietandige vork in de hand met op iedere spits een hooikaas.

Eigenaardig is deze voorstelling van den man in het vaartuigje, dat door SOETEBOOM bij zijn beschrijving der vlaggen achtereenvolgens sloep, klein oorlogsvaartuigje, oude heirkog, en heirkogschuitje genoemd wordt en hetgeen ons dadelijk doet denken aan de overlevering van den watergeus der binnenwateren (1). Ook ligt er iets middeneeuwsch in opgesloten, als werd de afbeelding ontleend aan een oud zegel uit de Middeneeuwen afkomstig. Toch wordt nergens van een dergelijk zegel melding gemaakt en het bestaan kan dus moeilijk aangenomen worden.

Het is merkwaardig, dat wij later in het wapen van Oostzaandam een schip terug vinden, hoewel ik vermeen, dat wij den oorsprong daarvan niet hieraan maar aan een andere oorzaak moeten toeschrijven.

II.

Het gebruik in zegels en de kleuren.

Behalve de in het vorige hoofdstuk genoemde kerkzegels, afbeeldingen en voorwerpen, waarop het wapenfiguur was gebezigd, moet ik nog melding maken van de zegels van het bansbestuur. Wanneer de regenten der banne een zegel hebben laten maken zou ik niet kunnen zeggen. In het jaar 1626 gebruikten zij er waarschijnlijk nog geen, daar aan een octrooibrief van den 8 April, betreffende de sloot om de kerk te Oostzaandam, toen nog als van ouds de Capel genoemd, op het verzoek van «Capelmeesteren van Zaandam» gegeven door Pieter Claasz. Symons, Schout, Dirk Dirksz., Jacob Jansz. en Gerrit Willemsz. schepenen der banne van Oostzanen, de schout zijn ambtzegel hangt en de schepenen met den secretaris J. de Graaf slechts onderteekenen.

Verder zijn mij twee zegels bekend, een voor inkt, groot 3 cM. en een voor lak, groot 3.7 cM. Van dit laatste berust de koperen stempel nog heden op het raadhuis te Zaandam. Het bestaat uit een wapenschild, beladen met het gewone wapenfiguur, de vork met een kaas op iedere spits. Het omschrift luidt: *Oost-Zaanen en Oost-Zaandam.* Het andere is kleiner en heeft een wapenschild gedekt door een helm met dekkleeden, doch zonder helmteeken. Het schild is gevierendeeld en heeft 1 en 4 de vork met de drie kazen, waarachter drie horizontale lijnen, 2 en 3 een scheepje in aanbouw, drijvende op water. Het randschrift is: *Banne Oostzaan en Oostzaandam.* Met de lijntjes in het eerste en vierde kwartier zullen golven of waterstreepen worden bedoeld, welke echter bijna nooit meer in het wapen van Oostzaan voorkomen. Het scheepje is het later aangenomen wapen van Oostzaandam, waarvan onder een afzonderlijken titel zal gehandeld worden.

(1) SOETEBOOM zegt in de *Zoetstemmende Zwaane van Waterland* van deze oorlogsvaartuigen, dat zij door die van Waterland sedert den tijd van graaf Floris V op de meeren en binnenwateren in gebruik zijn genomen tegen de West-Friezen om gestadig slagvaardig te zijn, hetzij om de strooptochten der Friezen af te weren of zelve een inval in West-Friesland te doen. Zoo voerde de stad Purmerend in haar zegel een dergelijke bemande heirkogge of oorlogsgalei. Evenals de oorsprong van het wapen van Wormer zou dus ook die van het Oostzaner wapen nog tot de Friesche oorlogen kunnen teruggebracht worden!

Wat de kleuren betreft van het wapen van Oostzaanden, deze worden volgens zijn gewoonte niet door SOETEBOOM opgegeven, uitgezonderd de kleur van de kazen. Toch behoeven wij niet in onzekerheid rond te tasten en een menigte afbeeldingen te raadplegen zooals dit bij de wapens van Wormer en Jisp noodzakelijk was, daar wij de vrij volledige beschrijving van het wapen met de kleuren in VAN OLLEFEN bij de *Beschrijving van het Dorp Oostzaanen*, bevestigd vinden niet alleen door gekleurde afbeeldingen uit vroegeren tijd, maar ook door de afbeelding in het boek der Nederlandsche Gemeentewapens door W. J. baron D'ABLAING VAN GIESSENBURG en de blazoeneering op het diploma van den Hoogen Raad van Adel, welke gemaakt is naar de opgave van den burgemeester der gemeente Oostzaan in 1815. Een opmerking is echter te maken, wat de kleur der vork betreft. VAN OLLEFEN geeft deze in zijn beschrijving niet op, terwijl in de afbeelding onder het gezicht op het dorp het ijzer zwart en de steel wit of natuurlijk is gelaten. Op een gekleurd wapenbord van het jaar 1760 is deze groen met zwarte tanden, hetgeen wij echter toch als natuurlijke kleur kunnen aanmerken, zoodat ik het ook aldus boven dit artikel heb geblazoeneerd.

Het gemeentebestuur van Oostzaan zweeg in 1815 bij de aanvraag om bevestiging van het dorpswapen geheel over de kleur der vork, doch deze werd door den Hoogen Raad vastgesteld als zwart, de steel zoowel als het ijzer, alsof men hier aan een ijzeren tafelvork moet denken met op iedere spits een aardappel. In de afbeelding in het werk van baron D'ABLAING VAN GIESSENBURG is de geheele vork gearceerd op de wijze, welke in dat werk was aangenomen om de natuurlijke kleur aan te duiden (1).

Het wapen van het dorp Oostzaandam.

Een in bouw zijnd schip drijvende op een stil water, alles in natuurlijke kleur.

Oorspronkelijk is het wapen van Oostzaandam gelijk geweest aan dat der banne van Oostzaanden, zooals uit het voorgaande blijkt. Men heeft echter het oude wapenfiguur van de vork met de drie kazen laten varen en een ander in gebruik genomen, voorstellende den romp of het hol van een schip. Tot mijn leedwezen kan ik niet het juiste jaar opgeven wanneer dit nieuwe wapen is ontstaan.

Eigenaardig is het, dat ook nu weer de kerkeraad der Hervormde gemeente met deze verandering is medegegaan, wat betreft haar zegel en zinnebeeld.

Volgens ingewonnen mededeeling was voor weinige jaren op de steenen pilaren aan het kerkhof te Oostzaandam dit wapenfiguur nog te zien met de zinspreuk *Gerust te midden der baren* en als onderschrift het jaartal 1707, welke gedenkstukken tegenwoordig verdwenen zijn. Bovengenoemde spreuk komt mede voor op het zegel der Hervormde gemeente, dat zich de kerkeraad op nieuw met het schip tot zegelfiguur gekozen had in plaats van het oudere, waarop de woorden *Een drievoudig snoer wordt niet haast verbroken,* daar deze spreuk reeds sedert 1640 niet meer van toepassing was.

Het cliché berust nog bij den stadsdrukker, tegenwoordig firma Gt. Dekker Cz. te Zaandam, ofschoon de kerkeraad thans weder een ander gebruikt dat ontleend is aan een vroeger zegel van de wereldlijke regeering van Oostzaandam en slechts het gekroonde wapenschild vertoont met het onderschrift *Oostzaandam* op een lint.

Ieder zal moeten toestemmen dat deze verandering ook al weder geen verbetering is. Het oudere zegel is veel eigenaardiger en met de bijbehoorende spreuk voor het doel meer gepast. Ook is daarin de eenigszins andere voorstelling van het schip, n.l. meer voltooid, volkomen op zijn plaats.

Aldus komt het ook voor in den net afgewerkten gevelsteen, die in de pastorie achter de Hervormde kerk van Oostzaandam is gemetseld. Het schip, dat hier anders gewend is dan op het zegel, nl. heraldisch links, bevindt zich in een wapenschild, drijvende op golvend water. Het schild hangt aan een strik en is verder omgeven door lofwerk in den vorm van helmdekkleeden. Wij zien hier dus uit, dat het schip in het zinnebeeld der Hervormde gemeente met dat van het wapen van het dorp juist daarin behoort te verschillen, dat het op masten en tuigaadje na geheel volbouwd is; het wapenfiguur van het dorp draagt dus den naam van het onvolmaakte schip, waarmede het te Zaandam algemeen bekend is, met meer recht.

De vraag doet zich voor, waarom heeft Oostzaandam een ander wapen aangenomen? Mijn nasporingen hebben

(1) Vgl. het artikel over *het wapen van de gemeente Oostzaan*, hetwelk hierna volgt.

mij er niet toe geleid daarop een bepaald antwoord te kunnen geven. Het waarschijnlijkst komt mij voor, dat de magistraat van Oostzaandam een nieuw wapen voor zijn dorp heeft aangenomen ter onderscheiding van het banswapen. Het is zeer natuurlijk en verklaarbaar, dat hij tot wapenfiguur een schip in aanbouw heeft gekozen, ontleend aan het ambacht, dat hun dorp met Westzaandam zooveel welvaart niet alleen, maar ook zulk een grooten en roemrijken naam over de geheele wereld heeft gegeven, zoodat de Czaar van Moskoviën, zijn rijk verlaten hebbende om in West-Europa met de beschaving en den vooruitgang op allerlei gebied kennis te maken, naar Zaandam trok, om juist daar den scheepsbouw van nabij te bestuderen (1). En het is mijn meening dat het juist in dien tijd, het laatste gedeelte van de zeventiende eeuw, zal geweest zijn, dat het nieuwe wapenfiguur is aangenomen geworden. Meer dan waarschijnlijk was het wapen met het schip reeds in 1693 in gebruik. De Catalogus der Zaanlandsche Tentoonstelling vermeldt ten minste een zilveren spuitstuk, dat aan de voorzijde met dat jaartal en het opschrift *Oostsardam* n° 44 het wapen van Oostzaandam vertoonde. Wanneer in dit wapen niet het schip was te zien geweest, dan zou dit wel door de redactie vermeld zijn geworden. Op de keerzijde stond *Brandspuit n°* 5 en als randschrift de naam van den eigenaar *Jan Janse Speckham.*

Het zegel van Oostzaandam, dat mij bekend is en waarvan de stempel nog op het raadhuis te Zaandam berust, is voor inkt en komt evenals de twee genoemde zegels der banne voor op bijgaande plaat in zijn ware grootte, nl. 3.2 cM. Wij vinden hier het schild gedekt met een kroon van drie fleurons en twee paarlen, hetgeen mij op meerdere afbeeldingen is voorgekomen.

Van Ollefen zegt in zijne *Beschrijving van Oostzaandam,* dat bij het wapenschild een staande leeuw als schildhouder behoort, doch hij geeft de kleur niet aan. Waarschijnlijk is deze niet officieel geweest, maar kwam toevallig op de afbeelding voor, die van Ollefen heeft gezien; wij zouden dit dier anders wel op het genoemde zegel hebben aangetroffen. Van de kleur van het veld zwijgt hij evenals anderen geheel, doch deze schijnt natuurlijk te zijn. Ofschoon op alle mij bekende ongekleurde afbeeldingen het veld wit of zilver gelaten is, komt het in de afbeeldingen van het stadswapen op het raadhuis te Zaandam als een licht blauw gekleurde lucht voor. Ook geeft hij de kleuren van het schip aan als goud op een blauwe zee, doch daar op de latere afbeeldingen het schip natuurlijk is, en zelfs het veld deze kleur heeft, komt mij het goud ook minder juist voor; in het tegenwoordig wapen van Zaandam is de kleur mede natuurlijk van het schip, dat in het derde kwartier opgenomen is, vertegenwoordigende het wapen van Oostzaandam, en niet slechts daarin gebracht als herinnering aan den scheepsbouw, zooals ik wel heb hooren beweren (1). Wanneer echter onze veronderstelling juist is en de magistraat van Oostzaandam heeft werkelijk eenmaal dit wapenfiguur aangenomen met het oog op een der bloeiendste ambachten van haar dorp, dan zal nevens het Czaar Peterhuisje op het Krimp het schip in aanbouw in het wapen van Zaandam ons steeds blijven herinneren aan dien glorierijken tijd der zeventiende eeuw, aan de gouden eeuw der Zaanlandsche nijverheid.

(1) Het getal scheepstimmerwerven in de bannen van Oost- en Westzaanden, welke bijna allen te Zaandam werden gevonden, heeft eenmaal meer dan zestig bedragen. In het jaar 1702 waren er vijftig scheepstimmermansbazen, die groote schepen maakten. Een van hen bracht in twee en twintig maanden er twintig in 't water, waarvan eenige geheel zeilree moesten afgeleverd worden. Vele van de werven lagen aan de Binnenzaan, zoodat de aldaar gemaakte schepen, welke wegens hunne grootte niet door de sluizen in den Dam konden geschut worden, daarover heen werden gewonden over den zoogenaamden Overtoom, die in 1609 voor dat doel was aangelegd. Van 2 Augustus 1692 tot 17 Juni 1694 werden er aldus een 63 tal groote schepen overgewonden, zijnde het meeste in zoo korten tijd. In 1718 werd het laatste schip overgehaald, daar de werktuigen toen zeer gebrekkig waren geworden en de scheepswerven aan de Binnenzaan reeds begonnen te kwijnen. Het verval nam langzamerhand zeer sterk toe, zoodat op het einde der vorige eeuw nog slechts twee of drie grootscheepmakersbazen waren overgebleven.

(1) Ik heb ook wel de meening hooren uitspreken, dat het schip in het wapen van Oostzaandam zou zien op het zoogenaamde «Malle schip», de uitvinding van Daam Schijf die te Zaandam een schip had laten maken dat zich zonder zeilen, riemen of boomen veel sneller zou voortbewegen, dan eenig ander toen ter tijd bekend vaartuig, welke uitvinding echter mislukt is. Zie daarover de uitvoerige belangrijke verhandeling van Jb. Honig Jsz. Jr. in zijn *Hist. Letterk. en Oudheidk. Studiën*, Dl. I, blz. 295. Dat deze veronderstelling echter onjuist is blijkt uit het jaartal, daar deze uitvinding plaats had in het jaar 1743 en het schip in het wapen reeds vroeger voorkomt.

(Wordt vervolgd).

Gerrit Jan Honig.

Joost van den Vondel en zijn geslacht.

„Liefde verwinnet al."
VONDEL.

„De waarachtige dichter is voor zijn volk de adel van zijnen adel, de schutsengel van zijne vrijheid, de banierdrager van zijn recht, de levende tolk van geheel zijne historie, de heraut van zijn roem voor het verste nageslacht."
Rede van Dr. H. J. P. M. SCHAEPMAN, op 4 Februari 1879.

Het derde eeuwfeest van Vondel's geboorte,

1587 — 17 NOVEMBER — 1887.

De Duitschers wisten wel van hun SCHILLER'S feest een wereldfeest te maken, wat zullen de Nederlanders doen bij VONDEL'S derde eeuwfeest?

Ik min drie woorden; zij omhelzen drie gedachten,
Die meer dan stoomkracht zijn bij voor- en nageslachten
Op d' Oceaan des tijds; één zij hier aangeduid,
Een hefboom voor 't Heelal, in 't toovrend woord «vooruit».

Wat dappre geesten heeft die leus in Noord en Zuid,
Door stormen, ijs en vuur, ter zege ingeluid!
Zal ook ons Nederland, met weer hersterkte krachten
Bij VONDEL'S eeuwgetij, dat scheppend woord betrachten?

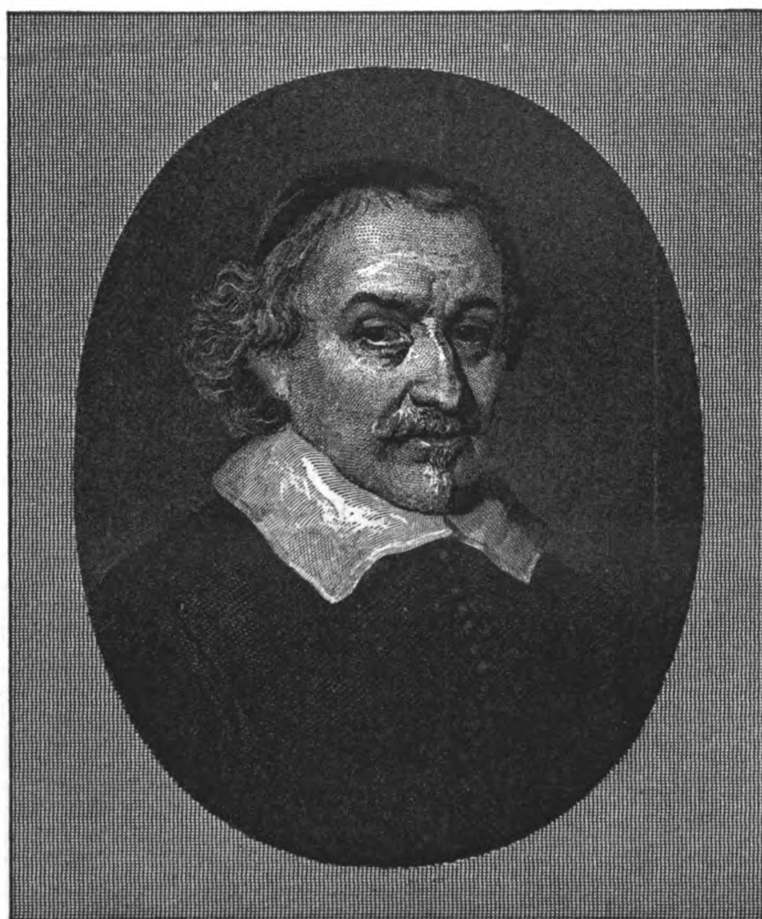
Zij ons vooruitgangsplan dan welkom overal:
Door Amstelstad en land zij bij triomfgeschal
Het eeuwfeest aangezegd in alle wereldstreken!

Bij Neêrlands Leeuw, vooruit! schrijft rond, wekt op, vraagt aan:
Geen kring in 't Buitenland, waar Vondel wordt verstaan,
Of kome uit Oost en West in 't feestgedenkboek spreken.

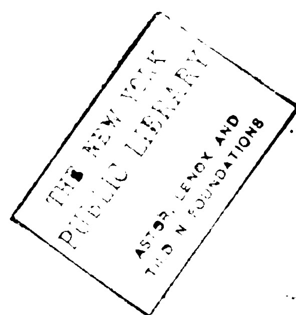
Nieuwer-Amstel, J. W. BROUWERS.

Behoort bij No. 8 van het Algemeen Nederlandsch Familieblad, 4e jaargang.

Joost van den Vondel.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS

Het geslacht van den Vondel is oorspronkelijk uit de Zuidelijke Nederlanden en wel meer bepaald uit Antwerpen. De familienaam wordt verschillend geschreven, als: van de Vondel, van den Vondel, van den Vondele, Vondelens, van den Vonderen, Vervondel, Vervondelen, Vervonderen; meer dan waarschijnlijk is de naam ontleend aan het woord *Vondel,* zijnde de benaming van een klein bruggetje met of zonder leuning en dienende om voetpaden te verbinden. In het Brabantsch is het steeds Vondel, in Holland Vlonder en Vlunder, terwijl zoo'n kleine brug in Friesland *Vonder* wordt genoemd (1).

Leden der familie van den Vondel komen zoowel te Antwerpen, te Gent, te Dendermonde als elders in België voor. Ook te Axel leefde, van het einde der XVIe eeuw tot het begin der XIXe eeuw, een geslacht van den Vondel; wellicht was het ook afkomstig uit Antwerpen.

De leden van dit geslacht, die ons bekend zijn, volgen hier:

In 1594 was Pieter van den Vondel en in 1686 Jan schepen van Axel.

Nicolaas van den Vondel, weduwnaar van Mayken Jans, huwde teAxel 7 Juli 1657 met Anna Struyff.

Anna van den Vondel huwde 1° te Axel 13 Juli 1672 met P. C. Eckman en 2° te Axel 23 November 1695 met P. Adriaansen.

In 1681 was Jan van den Vondel pachter van het gemaal te Neuzen.

Laurens van den Vondel huwde in 1713 met Janna Wijlaert.

Michiel van den Vondel werd te Groningen 15 September 1744 als student ingeschreven, zijnde afkomstig uit Middelburg (2).

Jan van den Vondel, huwde te Axel 20 Augustus 1749 met Elisabeth de Jonge.

Michiel van den Vondel, huwde te Axel 11 December 1763 met Cornelia Bakkers (3).

(1) Vergelijk het sedert kort verschenen hoogst belangrijk opstel *Aanteekening over de voorouders van Vondel* door P. GÉNARD, Gent, 1887, blz. 11 en uitgegeven door de zorgen van de Koninklijke Vlaamsche academie voor Taal- en Letterkunde; als ook JOHAN WINKLER, *De Nederlandsche geslachtsnamen in oorsprong, geschiedenis en beteekenis*, Haarlem, 1885, blz. 436. Voorts dienen wij hier te vermelden dat door ons, behalve de gedrukte bescheiden geraadpleegd zijn de archieven van Amsterdam, Waalwijk en 's-Hertogenbosch.

(2) Denkelijk is deze Michiel van den Vondel predikant geweest te Colijnsplaat; vergelijk *Algemeen Nederlandsch Familieblad*, jaargang 1887 (IV), blz. 198.

(3) Deze Zeeuwsche familie van den Vondel voerde in haar wapen *een pelikaan, haar jongen voedende.* Een galant heraldicus heeft in een album van de familie de Wolff onzen dichter Vondel als wapen toegedacht: *in zilver een groene lauwerkrans.* Gelukkig eigenlijk dat dit geschied is, daar het wapen van Vondel nu niet oningevuld behoeft te blijven in de stamboomen der familiën, die aan den Vorst onzer dichters Joost van den Vondel verwant zijn.

Alexander van den Vondel, geboren te Colijnsplaat, werd den 16 September 1776 als student in de godgeleerdheid te Leiden ingeschreven.

De familie Vondel te Antwerpen gevestigd, komt herhaalde malen en reeds vroeg aldaar voor (1).

In 1492 werd Jan van der Vonderen Janssone als poorter of burger te Antwerpen ingeschreven.

In 1493 werd Peter van der Vonderen, alias Boydens eveneens ingeschreven als burger.

In 1526 werd Cornelis van der Vondelen poorter aldaar.

Maria van Vonderen huwde in 1530 in de St. Walburgskerk te Antwerpen met Mathijs van den Eynde; zij woonden beide in die parochie.

Maria Vervonderen, die in de St. Joris parochie woonde, huwde eveneens in de St. Walburgskerk in 1535 met Paschier de Maerscalc.

Dirk van Vonderen huwde 19 Januari 1550 in de Onze-Lieve-vrouwekerk te Antwerpen met Margaretha Cornelis.

I. Matheus van den Vondelen of van den Vonderen, moet volgens GÉNARD als stamvader van het volgende geslacht worden aangemerkt. Hij was linnenwever te Antwerpen en kocht aldaar 12 Augustus 1527 van den timmerman Peter Henrick, eenhuis in de steeg het Winkelken, thans Winkelstraat genoemd. Hij stierf vóór 30 Augustus 1542 en liet eene weduwe na, genaamd Adriana Raveels of Rabeels Petersdochter. Uit dit huwelijk:

1°. Joost van den Vondelen of van den Vonderen, die volgt II.

II. Joost van den Vondelen; deze verkocht in 1546 te gelijk met zijne moeder het huis in de Winkelstraat. Tweemalen was hij gehuwd, 1° in de St. Jacobskerk te Antwerpen 28 November 1545 met Anna van Uffelen, dochter van Jan en van Anna 's Boden. Deze Joost kocht met zijn eerste vrouw den 31 Januari 1547 (n. s.) het huis in de Winkelstraat terug en zij schijnt aldaar kort daarop gestorven te zijn. In 2[e] huwelijk te Antwerpen met Catharina Sampson.

Uit het 1[e] huwelijk:

1°. Jan van den Vondel, alias Hans Vervonderen; hij woonde in 1575 in de Onze-Lieve-vrouweparochie, en werd provoost-generaal der wakende gilden. Vooral maakte hij zich verdienstelijk bij gelegenheid van de Fransche furie en streed bij die gelegenheid dapper, en verkreeg verschillende wonden, waaraan hij bezweek in Januari 1583. Zijn naam staat gebeiteld op het monument,

(1) Wat deze en de voorouders van J. van den Vondel aangaat, hebben wij grootendeels ontleend aan de reeds genoemde studie van onzen kundigen vriend P. GÉNARD.

in 1883 hersteld ter herinnering van dat feit (1).

Den 13 October 1576 huwde hij in de St. Walburgskerk met Elizabeth van Lare, dochter van Peter en van Maria Riggen. Zij ontving als weduwe van de stad Antwerpen een lijfrente van XIV pond Artois of 14 Philipsgulden en hare kinderen, Mayken, Hansken en Philipsken ieder VII pond Artois of zeven Philipsgulden. Uit hun huwelijk:

A. Adolf van den Vondele, gedoopt in de St. Jacobskerk 5 December 1577, waarbij getuigen waren: Jonker Adolf van den Heetvelde en Gielken Rademaker. Hij stierf jong.

B. Meyken of Maria van den Vondele, was in 1583 zes jaar oud.

C. Jan van den Vondele, gedoopt in de St. Jacobskerk 13 April 1579, waarbij getuigen waren: Jan van der Stralen, oud-burgemeester van Antwerpen en Anna Gobles; in dat zelfde jaar stierf hij.

D. Jan van den Vondele, gedoopt in de zelfde kerk 5 October 1580.

E. Philip, was in 1583 één jaar oud.

2°. Magdalena Vervonderen of Vervondelen, gehuwd met Joris Franck of Vranck. Zij stierf als weduwe den 14 November 1613. Uit hun huwelijk kinderen.

3°. Catharina Vervonderen huwde met Simon Mulders of Molders, waarbij kinderen.

4°. Joost van den Vondelen, die volgt III (Echter niet zeker uit het 1e of 2e huwelijk).

Uit het 2e huwelijk:

5°. Catharina van de Vonder, gedoopt in de hoofdkerk te Antwerpen 18 October 1563, sterft jong.

6°. Catharina van den Vonderen, gedoopt alsvoren 13 September 1570.

7°. Susanna van den Vondelinge (sic), gedoopt als voren 22 Augustus 1572 (2).

III. Joost van de Vondel (3), geboren te Antwerpen, overleden te Amsterdam in Februari 1608, begraven in de Oude Kerk den 12e d. a. v. Hij huwde 1°. te Antwerpen, met een vrouw waarvan de naam tot heden onbekend bleef. Beide vertrokken om des geloofs wille omstreeks 1582 naar Keulen; zij waren doopsgezind. Hij hertrouwde te Keulen in 1585 met Sara Kranen of Cranen, geboortig van Antwerpen, woonde in 1614 op de Engelsche kaai te Amsterdam en overleed aldaar in 1630 (1636 of 37) begraven 9 April, dochter van Peter Craen en van Clementia . . . . .

Uit het 2e huwelijk zes kinderen:

1°. Clemensken van den Vondel, geboren te Keulen in 1586, leefde nog 1636, zij huwde te Amsterdam in Juni 1607 met Hans de Wolf, geboren te Keulen in 1574, weduwnaar van Neeltgen Cornelisdochter, zoon van Hans de Wolf en van Tanneken Sijmons Putze.

2°. Joost van den Vondel, die volgt IV.

3°. Sara van den Vondel, geboren te Keulen in 1594, woonde sedert 1598 te Amsterdam, overleden te Amsterdam in April 1630, en werd begraven in de Oude Kerk den 9 April 1630; zij huwde te Amsterdam 20 April 1614, met Joost Willemsen van Nijekercke, geboren in 1588; hij leefde nog 9 April 1630 (1).

4°. Kind van «Joost van Duyslant», werd begraven te Amsterdam 14 Januari 1598.

5°. Catharina van den Vondel, geboren te Amsterdam in 1602, woonde op de Heerengracht en werd in 1644 katholiek; zij huwde 14 Juni 1624 met Jan Bruyningh, geboren in 1602, woonde N. Z. Achterburgwal, overleden in December 1631, begraven den 27e d. a. v. bij de Luthersche kerk, zoon van Arend Janszn. Bruyningh en van Anna Claesdr. (2).

Uit hun huwelijk kinderen.

6°. Willem van den Vondel, geboren te Amsterdam in 1603, woonde in de Bergstraat, werd 10 Mei 1623 als student in de rechten te Leiden ingeschreven, overleed ongehuwd in Januari 1628, en werd begraven den 12e d. a. v.

IV. Joost van den Vondel, geboren te Keulen 17 November 1587, woonde sedert 1596 te Amsterdam, overleden aldaar 5 Februari 1679, hij huwde te Amsterdam 20 November 1610 met Mayken de Wolf, geboren te Keulen in 1586, woonde reeds in 1595 in de

(1) Zie *De Vlaamsche School*, Dl. IV, blz. 61 en het *Archievenblad van Antwerpen*, Dl. XIV, blz. 239 en 294.

(2) Het zal deze Susanna zijn, die met haren broeder Joost van den Vondel naar Keulen gegaan is en aldaar 20 April 1594 huwde met François Provoost Jr., geboren te Antwerpen, waarbij kinderen. Op goede gronden, volgens de jaartallen, durven wij tegen te spreken dat zij een zuster van Joost van den Vondel den dichter was, zooals prof. Alberdingk Thijm vermeldt. Susanna was zijne tante. Een nauwkeurig onderzoek te Keulen kan hier nog veel licht verspreiden.

(3) Joost van den Vondel van Antwerpen is 27 Martii 1597 poorter der stad Amsterdam geworden (*Poorterboek Amsterdam*).

Volgens testament van 16 Juli 1602 waren de kinderen van Joost van den Vondel en Sara Kranen toen: Clementia, Joost, Sara, Rebecca, Peter en Catelijn.

(1) In den *Volks-Almanak* van Alberdingk Thijm (1884 blz. 206 en 257) schrijft de heer H. J. Allard: «De moeder van den dichter Reyer Anslo was Hestertie Willemsen van Nijekercke en Vondel's tweede zuster, Sara, trouwde in 1614 met Joost Willemsen van Nijekercke. Waren die Nijekerckschen naamgenooten broeder en zuster, wat de tijdrekening toelaat? Zoo ja, dan was ook de dichter Vondel aan den dichter R. Anslo vermaagschapt.

(2) Zie A. A. Vorsterman van Oyen, *Stam- en wapenboek van aanzienlijke geslachten*, Dl: I, artikel Bruyningh blz. 113 en ook A. van Lommel, *De historische waarde der Litterae Annuae en de betrouwbaarheid van Hugo Franç. van Heussen in zijn Batavia Sacra*. Utrecht, 1885.

Warmoesstraat te Amsterdam en overleed aldaar 12 Februari 1635, begraven den 15e d. a. v. in de Oude Kerk, dochter van Hans en van Tanneken Sijmons Putze.

Uit hun huwelijk vijf kinderen:

1°. Anna van den Vondel, geboren in 1611, overleden te Amsterdam 2 December 1675 en begraven den 6 d. a. v.

2°. Joost van den Vondel de jonge, die volgt V.

3°. Een kind, overleden in Mei 1618, begraven den 29 d. a. v. in de Oude Kerk.

4°. Saertgen of Sara van den Vondel, geboren in 1622?, overleden te Amsterdam in September 1633, begraven den 12e d. a. v. in de Oude Kerk.

5°. Konstantijn van den Vondel, geboren omstreeks 1632?, en overleden omstreeks 1634.

V. Joost van den Vondel, de jonge, geboren in 1612, woonde te Amsterdam op de Blauwe wal, vertrok in December 1659 naar Oost-Indië en overleed in het begin van 1660. Hij deed ondertrouw 1e te Amsterdam 7 Augustus 1643 met Aeltie van Bancken, geboren in 1622, woonde op de Keizersgracht en overleed in November 1648, zijnde begraven den 7 d. a. v. in de Nieuwe Kerk, dochter van Ariaen Fransz. en van Geertie Adriaens Block; hij ondertrouwde 2° te Amsterdam 21 Mei 1650 met Baerte of Baertgen Hooft, geboren aldaar in 1618, woonde in de Warmoesstraat en overleden te Amsterdam in 1664 begraven den 1 December d. a. v. in de Nieuwe Kerk, weduwe van Dirck Hooft, dochter van Krijn en van Maria van Bronckhorst (1).

Uit het 1e huwelijk drie en uit het 2e twee kinderen.

1°. Adriaan van den Vondel, geboren in 1644, overleden in Augustus 1664, begraven den 22 d. a. v. in de Nieuwe Zijds kapel.

2°. Willem van den Vondel, geboren in 1646, overleden te Amsterdam 11 Mei 1670 en begraven den 16 d. a. v. in de Nieuwe Kerk.

3°. Maria van den Vondel, geboren in 1648, overleden te Amsterdam 7 December 1668, begraven den 17 d. a. v. in de Nieuwe Kerk.

4°. Joost van den Vondel, die volgt VI.

5°. Een kind geboren in 1656, overleden in Mei 1656.

VI. Joost van den Vondel, geboren te Amsterdam 16 Februari 1651, is even als zijn vader naar Oost-Indië geweest en overleed op zijn terugreis vóór 1 Juli 1693. Hij huwde 1e 7 Mei 1674 met Aeltie van Rechteren, geboren te Santen in 1644, overleden vóór 1678; hij hertrouwde te Amsterdam 11 Juni 1678 met Margareta Nacken, geboren te Ahuys in 1648, overleden in Juli 1695.

(1) Zie Jos. A. ALBERDINGK THIJM en A. A. VORSTERMAN VAN OYEN., *Het geslacht Hooft*, blz. 24, vooral ook *Oud-Holland*, verschillende jaargangen.

Uit het 1e huwelijk:

Joost van den Vondel, die volgt VII.

VII. Joost van den Vondel, overleden te Parijs, vóór 1725, deed ondertrouw te Waalwijk 21 Juni 1704 en huwde aldaar 7 Juli 1704 met Jacoba du Bois, van Waalwijk, overleden aldaar 8 October 1721 (1). Op haar heeft betrekking het merkwaardig stuk dat hieronder volgt.

Uit dit huwelijk:

1°. Dionysius van den Vondel, geboren te Waalwijk 1717, ondertrouwd te Amsterdam 8 Mei 1739 met Maria van Blocklant, geboren te Utrecht in 1714. Of zij kinderen hebben nagelaten bleef ons onbekend.

2°. Jacobus van den Vondel, gemeld in het tweede stuk dat hier als bijlage volgt.

Een Willem van den Vondel komt te Amsterdam als getuige voor in 1747 (2).

Uittreksel uit het register van allerhande akten, gepasseerd voor de schepenbank van Waalwijk, getiteld „Actens en Contracten van den 1. Meij 1720 totten 17. xber 1725", op den rug gemerkt „FF. n° 30"; fol. 249 vlg.

Procuratie (3).

Compareerde voor ons Laurens de Sille. en Pieter Schut, schepenen der stede ende vrijheijdt van Wael-

(1) Deze opgaven uit Waalwijk danken wij aan den WelEerw. Heer A. Th. Hoos, rustend priester aldaar. Zij zijn ontleend aan het *Liber Conjugatorum et Mortuorum* 1679—1740, berustende in het archief der R. K. parochie aldaar. De overige registers zijn vernield bij den brand te Waalwijk in 1824.

Hij wordt er in genoemd Joost van de Vondel, Amsterodamensis, ook is er bijgevoegd dat de huwelijksafkondigingen te Amsterdam hebben plaats gehad.

(2) Of deze Willem een kind is van Joost van den Vondel en Jacoba du Bois blijkt niet. Petrus (Franciscus) van den Vondel, door H. J. ALLARD genoemd in zijn *Vondels gedichten op de sociëteit van Jezus*, 's-Hertogenbosch, 1868, werd te Halle geboren den 2 December 1718 trad in het noviciaat te Mechelen 8 October 1742 en stierf aldaar 4 October 1743. Deze laatste berichten blijken uit de papieren. van Pater A. van Lommel.

Omtrent een geslacht van den Vondel te Halle ontvingen wij van den archivaris Everaert aldaar, nog de volgende aanteekeningen: Petrus van den Vondel huwde 18 November 1704 met Maria Compa; Daniel van den Vondel stierf te Halle 13 Januari 1747, nij was gehuwd met Cecilia de Coster (de Keuster), zij lieten 3 November 1701 aldaar doopen Johannes en 30 Juli 1712 Joanna van den Vondel; Joanna van den Vondel echtgenoote van Willem Carlier, stierf in 1723; Jan van den Vondel, die te Halle 9 Augustus 1763 stierf, was 1o. gehuwd met Maria Rollin, 2o. met Joanna Pilsten, 3o. met Maria de Broyer; uit zijn 2e huwelijk werd aldaar gedoopt 21 September 1728 Elisabeth van den Vondel en uit zijn 3e huwelijk 20 Juli 1731 Anna en 9 September 1739 Petrus van den Vondel; Jan van den Vondele (sic) huwde in April 1764 met Clara Gheerts.

(3) Deze beide officieele stukken danken wij aan den Rijks-archivaris in Noord-Brabant, Mr. A. C. BONDAM.

wijck, gelegen in 't quartier van Oosterwijck, meijerije van 's-Hertogenbosch, Philip du Bois, woonende alhier ter stede, als oom en bloedvoogdt, van de minderjarige kinderen van wijlen sijne suster Jacoba du Bois, aen haer in huwel. verweckt door wijlen Joost van Vondel, haren vooroverleden man, in sijn leven gewoondt hebbende, en gestorven sijnde, binnen de stadt van Parijs in Vranckrijck, ende woonende de voorn. Jacoba du Bois met hare kinderen, te dier tijdt alhier ter stede, alwaer sij oock overleden is. Ende heeft hij comparant geconstitueerdt, en volmagtigh gemaeckt, gelijck hij doet bij desen, de heer Johan du Rieu de Jonge, woonende tot Parijs voornt:, Omme uijtten naem, ende van wegen hem comparant, in sijne voors. qualiteijt, allen de goederen en effecten, die den voorn. Joost van Vondel metter doodt ontruijmdt ende naergelaten heeft, ten behoeve van sijne voorn. kinderen, onder behoorlijcken Staet en Inventaris te aenvaerden, mitsgaders die te verkoopen, en te gelde te maecken, de kooppenningen, alsmede alle uijtstaende schulden, actien en crediten van den boedel, te innen en ontfangen, cautie voor genamptiseerde, of geconsigneerde penningen te stellen; van allen ontfangh quitantie te geven, en voor namaninge te caveren; Ende (is 't noodt) tegen alle debiteuren, opposanten en weijgeraers, in regt te mogen ageren, en regtplegen, voor alle heeren, hoven, regters, en geregten, daer des van noode wesen, ende hij geconstitueerde goedt vinden sal, alle termijnen van regt waer te nemen, tot den uijteijnde der saecken toe, sententien te versoecken, die te hooren pronuncieren ende te doen executeeren; Ofte daer van te provoceren, ende de saecken van provocatie te prosequeren. Item over alle differenten en verschillen te mogen accorderen en transigeren. Ende voorts general: omme wegens den boedel en naerlatenschap van opgemelden Joost van Vondel, en Jacoba du Bois, alles te doen, handelen, en verrigten, 't gene hij constituant selfs, al-omme present sijnde, soude konnen ofte mogen doen. Met magt om een procureur ad lites te mogen substituëren. Belovende hij constituant, ten allen tijden voor goedt, bondig ende van waerden te sullen houden, ende te doen houden, allen 't gene door den voorn. heer geconstitueerde, en desselfs gesubstitueerde, hier inne sal worden gedaen en verrigt; Onder verbandt als na regten Salvo justo calculo.

Actum in Waelwijck, op den eersten februari seventien hondert drie en twintigh.

(get.) L. DE SILLE. PEETER SCHUT.
Mij 't oirkonde
(get.) P. MOLENGRAEFF,
Secret[s].

Uittreksel uit het register der schepenbank van Waalwijk, op den rug getiteld: «Actens en Contracten, 1737 tot 1741» en gemerkt: «LL. n⁰ 35»; fol. 45 verso:

Attesteren en Verklaeren wij ondergetekende schepenen der stede ende vreijheijdt van Waelwijk op den eedt int aenvangen onser respective bedieninge gedaen dat jacobus van den Vondel nevens desselfs Tante gedurende eenige Jaeren alhier hebbe franse kostschool gehouden dat voorn. van den Vondel daer in ook na des Tantes dood eenigen tijdt in heeft gecontinueert, dog dat hij vermits de menigvuldige schulden van den boedel van desselfs Tante die naer haer doodt sijn ontdekt dezelve heeft moeten abandonneren dewijl alles ten behoeve van de crediteuren heeft gelaeten dat voor soveel ons bekent is den voorn. van den Vondel altijt is geweest van een goet comportant en ook altijt heeft verkeert met luijden van fatsoen ende dat hij ook is van eene eerlijke familie.

Ende dewijle het billijk is der waerheijdt getuijgenisse te geven sonderlinge daertoe versogt sijnde soo hebben wij deze niet konnen of willen weygeren maer geerne gegeven omme den voors. Vondel te strecken daer ende soo het behoort.

Actum Waelwijk den dertienden maert XVIJ[c] agt en dertigh.

(get). JOHAN D. WERTHER.
J. COOL-HAAS.
H. BORGMANS.
mij present
(get). MEERMANS ANTHONISS.

's-Gravenhage,

A. A. VORSTERMAN VAN OYEN.

BERICHT.

Het artikel van den Vondel is oorzaak dat dit maandblad niet op tijd is verschenen.

Beschrijving der zilveren zegelstempels van schepenen, welke in het archief der stad 's-Hertogenbosch bewaard worden.

Deze allerzeldzaamste verzameling van zilveren zegelstempels met de wapens van de schepenen der stad 's-Hertogenbosch, waarschijnlijk de eenige van dien aard in Europa, bestaat uit 497 stuks en berustte vroeger in haar geheel in het archief der stad (1). Op het laatst der voorgaande eeuw geraakte een gedeelte dezer verzameling ten getale van 242 stuks in particuliere handen.

Ieder die op volledigheid prijs stelt, betreurde het, dat deze schat niet vereenigd werd bewaard, maar de aangewende pogingen om deze tweede helft weder hare plaats in het archief te doen innemen, werden met geen gunstigen uitslag bekroond.

In het jaar 1862 gelukte het aan het bestuur van het prov. genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant, deze tweede helft over te nemen tegen oud zilver van de familie de Bergh te 's-Hertogenbosch, zoodat deze wapenzegels thans in het museum van het genootschap bewaard worden.

(1) De schepenbank van 's-Hertogenbosch bestond uit zeven schepenen, welk getal Karel V in 1525 met twee vermeerderde, die een president uit hun midden verkozen.

Een der vereischten om het schepenambt te kunnen bekleeden was poorter van den Bosch te zijn. Hertog Jan III had bij privilegie van 1336 verordend, dat niemand schepen zijn kon, tenzij hij gedurende twee jaren poorter der stad ware; Wenceslaus en Johanna bepaalden den 6 December 1383, dat ieder schepen geboren Bosschenaar zijn moest, de stads vrijheid daaronder begrepen, n. m. Orten, Hintham, Den Dungen, en 't Reut, eertijds buiten de Vughterpoort gelegen en waarvan de huizen zijn afgebroken in het begin der XVII[e] eeuw, toen de schans Isabella aangelegd werd. Volgens art. 8 van den 6 titel der Bossche costumen gaf ook de doop het poorterschap aan hem, die buiten de stad geboren was.

Het gelukte somtijds een vreemdeling zich in den schepenstoel te dringen, gelijk in 1584 zekeren Hieronymus Benedicti, die echter gedwongen werd af te treden. De schepenen werden benoemd uit de aanzienlijkste geslachten der stad. Karel V bepaalde in 1525, »dat men tot schepenen deser stadt zal kiezen de rijkste, notabelste ende nuttelijkste mannen, die men daartoe vinden sal».

Zij moesten den leeftijd van 25 jaren bereikt hebben, en toen in 1619 hiervan afgeweken was, liep zekere van Ravesteyn de stad rond, roepende om zoogminnen voor de nieuwe schepenen.

De betrekking van schepen was meer eervol dan voordeelig; de belooning bestond in vrijdom van den hertog-cijns wegens het door hen bewoonde huis, een zekere maat wijns en 60 oude schilden voor hunne kleeding, totdat de aartshertog Albertus en Isabella in 1603 de belooning stelden op f 100, terwijl vroeger door hertogin Johanna de reisgelden en de schadeloosstelling bepaald was, welke zij in sommige gevallen in rekening konden brengen. De aftredende schepenen waren gedurende een jaar gezworenen, na dien tijd bleven zij als raden het tweede lid der regeering uitmaken.

De schepenen, vereenigd met de gezworenen, raden en dekenen der ambachten, maakten de regeering der stad uit.

Men vindt veel belangrijks over de schepenbank van den Bosch in de dissertatie van Jhr. VAN BERESTEYN, *Specimen juridicum inaugurale de jurisdictione cum civili tum criminali scabinorum Sylva ducensium.* Sylvae-Ducis, 1845.

Het ander gedeelte der schepenzegels, nog in het archief berustende, bestaat uit 255 stuks, van welke verzameling ik eene beschrijving laat volgen.

Van deze zegels behooren er:	1	tot de	13[e]	eeuw.
	62	» »	14[e]	»
	64	» »	15[e]	»
	65	» »	16[e]	»
	40	» »	17[e]	»
	23	» »	18[e]	»

Mijn plan was met beschrijving niet verder te gaan dan tot 1629, omdat van de schepenen van den Bosch *vóór* de reductie geen wapenkaart is uitgegeven, en de wapens der schepenen *na* 1629 zijn afgebeeld bij (VAN ZUYLEN), *Naamlijst en Wapenkaart der regeering van de stad 's-Hertogenbosch na 1629.* 's Bosch, 1863.

Ik ben hiervan teruggekomen, omdat mij bij vergelijking der schepenzegels met de wapens op die wapenkaart gebleken is, dat eenige dier wapens niet nauwkeurig zijn afgebeeld en ook omdat ik in de gelegenheid ben de helmteekens en schildhouders van onderscheidene familiewapens te kunnen mededeelen, die bij VAN ZUYLEN niet zijn afgebeeld.

De schepenzegels uit de 14[e] eeuw zijn allerkeurigst gegraveerd en winnen het in kunstwaarde merkelijk bij die der 15[e] en 16[e] eeuw, terwijl die der 17[e] en 18[e] eeuw als sieraden der graveerkunst alle opmerking verdienen.

Zij hebben tot aan het begin der 16[e] eeuw de grootte van een gulden, slechts eenige maken daarop eene uitzondering door iets meerderen omvang; na de 16[e] eeuw worden zij grooter, terwijl die na de tweede helft der 17[e] eeuw den omvang hebben van een rijksdaalder en veel grooter, waardoor vooral uitmunten 216, 228, 229, 231, 232, 244—255. Het grootste wapenzegel van allen is 216, het heeft een middellijn 4.6 cM.

Wat de vormen aangaat der heraldieke stukken, zoo hebben bijv. de barenstelen rechte hangers en niet driehoekige, gelijk in lateren tijd de smaak werd, en zooals de barensteel op 248 is afgebeeld.

De leeuwen hebben op antieke wijze de staarten naar binnen omgeslagen (153 is het laatste zegel waarop dit voorkomt) en vertoonen zeer groote sterk geaccentueerde klauwen.

Behalve de voor- en familienamen hebben de wapenzegels tot randschrift: *Scabini in Buscoducis*, voluit of verkort geschreven. Op de oudste zijn de letters niet ingegraveerd, maar met poinçons er in gedreven.

De kleuren der wapens blijken niet uit de zegels; de teekenen daarvoor thans gebruikelijk zijn eerst in later tijd in gebruik gekomen; alleen op die der 18[e] eeuw (en nog niet allen) zijn de kleuren aangegeven.

Bij de beschrijving der wapens heb ik mij geheel gehouden aan de afbeeldingen op de zegels voorkomende en ook de voor- en familienamen der schepenen onveranderd medegedeeld.

Voor het gemak van het overzicht vermijd ik de kunsttermen van den goedendeels uit het Fransch ontleenden blazoneerstijl, en volg ik het Nederl. gebruik, thans bijna algemeen gebezigd.

Ik noem *faas*, oudtijds *vaessce, veesche, vessche*, dan ook *balk* (dwarsbalk), in overeenstemming met (*bande*) rechtsche en (*barre*) linksche schuinbalk; rechts en links van het schild zelf (niet van den toeschouwer) verstaan.

De cijfers achter de namen der schepenen duiden de jaartallen aan, waarin zij benoemd zijn.

Moge de stedelijke regeering en het bestuur van het prov. genootschap van K. en W. in Noord-Brabant er spoedig toe overgaan dezen schat in het belang der heraldiek en sfragistiek meer algemeen bekend te maken, door nauwkeurige afbeeldingen dezer wapenzegels in plaat te doen brengen.

1. Henrici de Sole, 1295. Eene lelie (1) (koper).
2. Godeschalci de Bladel, 1300. Drie ramskoppen, 2 en 1.
3. Arnoldi de Vladeracke, 1302. Drie molenijzers, 2 en 1 en een vrijkwartier met een vierblad.
4. Arnoldi de Wadere, 1302. Drie balken en een ledig schildhoofd, het schild omzoomd.
5. Daniel de Aggere, 1312. Gedeeld: 1 een halve dubbele adelaar, 2 een halfledig hartschild; beide uitgaande van de deelingslijn (koper).
6. Willelmi de B'kel (Berkel), 1317. Twee zespuntige sterren, waaronder een St. Jacobsschelp.
7. Enghelberti Ludic (de Aggere), 1318. Een dubbele adelaar, het schild omboord.
8. Emondi Rover, 1324. Drie molenijzers, 2 en 1.
9. Bertoldi de Hoesden, 1326. Een leeuw, het schild uitgeschulpt omzoomd.
10. Alberti de Lose, 1330. Gevierendeeld: 1 en 4 een leeuw, met uitgeschulpten schildzoom; 2 en 3 een om-en-om gekanteeld St. Andrieskruis.
11. Bertoldi Stempel, 1333. Drie palen van vair, in het schildhoofd een zesspakig rad en een molenijzer.
12. Huberti Steenwech, 1333. Een leeuw met eene zespuntigen ster op den linkerschouder, het schild uitgeschulpt omzoomd.
13. Goeswini Steenwech, 1333. Als 12.
14. Tilmanni de Son, 1334. Drie zonnen, 2 en 1 en een vrijkwartier met een vierblad.
15. Bartoldi fil. Theodorici, 1335. Drie vogels, 2 en 1.
16. Petri de Wad'en (Waderen), 1335. Als 4.
17. Wellini Neinsel, 1335. Een molenijzer, waarboven drie zespuntige sterren, balksgewijs.
18. Wilhelmi Coptite, 1339. Drie koeken, beladen met een hermelijnstaart, 2 en 1, en een vrijkwartier met een molenijzer.
19. Nicolai Scilder, 1339. Twee palen, drie meerlen in het hoofd en een ingehoekte balk er overheen.
20. Henrici de Aggere, 1340. Als 7, een vijfpuntige ster rechts in het schildhoofd.
21. Godefridus Screivel, 1340. Een schaap, de kop omgewend.
22. Johis Basini 1342. Geschakeerd: in het schildhoofd een molenijzer en een zesspakig rad.
23. Henrici Stierken, 1342. Een balk, beladen met drie vierbladen en vergezeld van drie langwerpige gespen.
24. Arnoldi fil. Godefridi, 1343. Geschakeerd: in het schildhoofd drie vogels.
25. Leoni de Erpe, 1343. Een geruit St. Andrieskruis, een hoorn in het bovenste kanton.
26. Godefridi Heerki, 1343. Twee om-en-om gekanteelde balken (voor zoover ik kan zien).
27. Ludovici fil. Aelberti de B'sel (Boxsel), 1346. Drie potten zonder ooren, 2 en 1, en een vrijkwartier met een om-en-om gekanteelde balk.
28. Theodorici Buxken, 1346. Een bok.
29. Rutgheri de Ouden, 1347. Gevierendeeld: 1 en 4 een om-en-om gekanteelde balk, 2 en 3 een barensteel met drie punten.
30. Ghisberti de Spina, 1347. Een rozeboompje op terras.
31. Jacobi Tiit (Coptite), 1347. Gevierendeeld: 1 en 4 een dubbele adelaar, 2 en 3 ledig, met een schildhoofd, beladen met twee ringen.
32. Arnoldi Roever, 1349. Als 8, een barensteel in het hoofd.
33. Heymerici de Dordraco, 1351. Twee balken, drie meerlen in het hoofd.
34. Goswini Steenwech, 1353. Als 12.
35. Godefridi Schevel, 1356. Als 21.
36. Johis. de Ghemert, 1361. Drie hanen, 2 en 1.
37. Arnoldi de Andel, 1362. Ledig schild, in het schildhoofd een sikkel, en een geschakeerd St. Andrieskruis over alles heen.
38. Gheerlaci de Keldonc, 1363. Een geruit St. Andrieskruis, beladen met een hartschild, waarin een leeuw.
39. Heinricus Maechelini, 1363. Drie leeuwen, 2 en 1, uitgeschulpte schildzoom.
40. François van Ghestel, 1363. Drie leeuwen, 2 en 1, gebroken door een barensteel.
41. Johis. de Ziidwiin (Zuydewijn), 1364. Drie St. Andrieskruisen, 2 en 1.
42. Goswini Model de Lapidia via, 1365. Drie molenijzers, 2 en 1 en een vrijkwartier uitgeschulpt omzoomd, beladen met een leeuw.

(1) Dit wapenfiguur verdient eene nadere omschrijving. Het heeft den vorm eener Fransche lelie, een recht blad in 't midden en een omgeslagen aan elke zijde, aan weerszijden van het rechte blad een lelietak met drie bloemen, alles door een gepareld dwarsbalkje verbonden.

43. Nicolai Schilder, 1366. Als 19.
44. Jacobi dici Coptiit (Coptite), 1366. Drie koeken, beladen met een hermelijnstaart, 2 en 1.
45. Arnoldi di Stamelart de Penu, 1370. Drie vogels, 2 en 1.
46. Gerardi de B'kel (Berkel), 1371. Drie zespuntige sterren, 2 en 1.
47. Arnoldi de Beke, 1374. Drie balken, ledig schildhoofd, en een vrijkwartier met drie molenijzers, 2 en 1.
48. Heinrici Cnode, 1375. Een leeuw, uitgeschulpte schildzoom.
49. Leonii de Lancvelt, 1378. Een geruit St. Andrieskruis, een penning in het bovenste kanton.
50. Ghiselberti de Vlochoven, 1378. Drie balken, ledig schildhoofd, en een vrijkwartier met drie molenijzers, 2 en 1.
51. Theodorici fil. Bertolomei, 1379. Geschakeerd: een vogel rechts in het schildhoofd.
52. Johis. de Aggere, 1381. Als 7.
53. Ywani Stirken, 1382. Als 23, gebroken door eene zespuntige ster in het hoofd.
54. Jordani de Hoekelem, 1382. Een St. Andrieskruis, vergezeld van vier schapenscharen, een in elk kanton; het kruis beladen in het hart met eene zespuntige ster.
55. Theodorici Berwout, 1383. Een gaande beer.
56. Jacobini Lues (Loze), 1384. Een aanziende stierenkop, eene zespuntige ster tusschen de hoornen, het schild omboord.
57. Emondieci de Ghemert, 1385. Drie hanen, 2 en 1, als breuk eene zespuntige ster midden in het schild.
58. Heinrici dci Raet, 1385. Een leeuw met een klaverblad op den linkerschouder, het schild uitgeschulpt omzoomd.
59. Theodorici Rover, 1386. Drie molenijzers, 2 en 1, als breuk een zespuntige ster in het hoofd.
60. Gerardi de Aa, 1386. Geschakeerd en een vrijkwartier met een meerl.
61. Goeswini de Aa, Miles, 1387. Als 60.
62. Gerardi de Uden, 1397. Twee balken, vergezeld van acht meerlen, 3, 2, 3, en een vrijkwartier met drie rozen, 2 en 1.
63. Johis. fil. Wolphard, 1399. Drie doorboorde harten, 2 en 1.
64. Goeswini Steenwech, 1400. Als 12.
65. Huberti de Ghemert, 1401. Als 57.
66. Danielis Roesmont, 1402. Een vos met een barensteel over den hals.
67. Egigi Coptiten, 1402. Als 31.
68. Heinrici Becker, 1403. Drie ruiten, 2 en 1, een barensteel in het hoofd.
69. Ghiselberti de Spina, 1404. Een rozeboompje, een barensteel in het hoofd.
70. Jordani fil. Arnoldi Tielkini, 1405. Drie aanziende stierenkoppen, 2 en 1.
71. Heinrici Heym, 1405. Een zespuntige ster, gebroken door een barensteel.
72. Johis. Heime, 1406. Als 71.
73. Ghiselbēti Roesmōt (Roesmont), 1427. Een vos.
74. Johis Leony d'Erpe, 1428. Een geruit St. Andrieskruis, als breuk een vogel in het bovenste kanton.
75. Arnoldi Heym, 1435. Eene zespuntige ster.
76. Henrici Dicbier, 1439. Drie heiblokken, 2 en 1.
77. Arnoldi Berwout, 1440. Als 55.
78. Johis. de Craendōc fil. Ludov. (Craendonc), 1442. Een molenijzer, waarboven eene lelie; gebroken door een barensteel in het hoofd.
79. Arnoldi de Vladeracken, 1445. Als 3.
80. Arnoldi de Gheel fil. Lambti, 1446. Een St. Andrieskruis, vergezeld van vier schapenscharen, één in elk kanton, beladen met een hartschild, waarin een leeuw.
81. Marceli de Uden, 1447. Als 62.
82. Willelmi Scilder, 1449. Als 19.
83. Ghisberti Haeck, 1449. Drie gehoornde ramskoppen, 2 en 1.
84. Everhardi van den Water, 1450. Drie eggen, 2 en 1, als breuk een vierblad in het hoofd.
85. Godefridi de Lancvelt, 1453. Als 49.
86. Henrici Noede (Noeden), 1457. Een zwaan.
87. Goeswini van dē Hezeacker, 1458. Drie balken, in het schildhoofd een uitkomende leeuw.
88. Johis. Neve, 1459. Een om-en-om gekanteelde balk, een vogel in het hoofd.
89. Henrici van der Merendonc, 1459. Een meerblad in den voet, het schild omboord en een barensteel van vijf punten in het hoofd.
90. Tilmani Pijckevet, 1361. Eene vijfpuntige ster, als breuk een molenijzer links in het hoofd.
91. Henrici Dicbier fil. Wilh., 1462. Als 76.
92. Ghiti filii Gōdi de Gestel, 1465. Doorsneden: 1 drie linker schuinbalken en eene vijfpuntige ster rechts in het hoofd, 2 ledig (1).
93. Johis. Ghijsselen fil. Johis., 1465. Een vos, eene zespuntige ster links in het hoofd.
94. Mti fil. Nicolai Mti (Martini), 1466. Drie koeken beladen met een hermelijnstaart, omgeven door een ring, 2 en 1 en een vrijkwartier, geschakeerd; met een schildhoek, beladen met eene roos.

(1) Volgens Dr. C. R. HERMANS was hij schepen in 1465. Zie *Handelingen van het prov. genootschap van K. en W. in Noord-Brabant over het jaar* 1847, blz. 80. Hij wordt echter niet in de schepenlijsten bij van Oudenhoven of Butkens, noch in het register *Nomina Scabinorum in Buscoducis* van 1401—1468, in het archief aanwezig, vermeld; wel komt in dat register in 1503 voor onder de *Receptores*, Theodoricus filius Godefridi de Gestel, vermoedelijk de broeder van den bovengenoemden schepen. Hij zal dus waarschijnlijk eenige jaren later moeten gesteld worden.

95. Godefridi Cleynael, 1467. Gehermelijnd, in het schildhoofd drie vogels.
96. Goeswini Heym, 1468. Als 75.
97. Rudolphi Dicbier, 1469. Als 76, voor breuk een vierblad in het hoofd.
98. Theodorici de Aa, 1471. Als 60.
99. Godefridi die Lu, 1472. Drie molenijzers, 2 en 1, waartusschen een middelschild met een om-en-om gekanteelde balk.
100. Arnoldi de Campen, 1472. Eene zwaan.
101. Jacobi Vladeracken, 1472. Gevierendeeld: 1 en 4 drie molenijzers, 2 en 1, 2 en 3 drie vierbladen, 2 en 1.
102. Jacobi vā dē Hoevel, 1473. Drie heiblokken, 2 en 1, en een vrijkwartier met drie penningen, 2 en 1.
103. Henrici de Kessel, 1476. Een balk.
104. Adē die Lu, 1477. Drie molenijzers, 2 en 1, waartusschen een hartschild met een dubbelen adelaar.
105. Wilhelmi Luedinx, 1477. Drie heiblokken 2 en 1, als breuk een vierblad in het hoofd.
106. Petri Colen, 1478. Een vos, klimmende tegen een ladder, achter hem een dorre boom.
107. Arnoldi Roev̄. Boest (Roever Boest), 1497. Drie molenijzers, 2 en 1, als breuk eene zespuntige ster in het middelpunt van het schild.
108. Enghelberti de Uden, 1480. Als 62.
109. Heinrici die Leeuw, 1480. Eene golvende dwarsbalk, beladen met een gaande leeuw, het schild bezaaid met blokken.
110. Wilhelmi Monix, 1480. Drie koeken, beladen met een hermelijnstaart, 2 en 1, waartusschen een middelschild met twee balken, vergezeld van acht vogels, 3, 2 en 3.
111. Johannis Scilder, 1481. Als 19.
112. Johis. Dachv̄lis (Dachverlies), 1483. Zeven zespuntige sterren, 3, 3 en 1, gebroken door een barensteel, het schild omboord.
113. Huberti Monic, 1484. Drie koeken, beladen met een hermelijnstaart, 2 en 1, en een vrijkwartier, geschakeerd; met een schildhoek, beladen met een meerl.
114. Henrici de Uden, 1486. Als 62.
115. Johannes de Vucht, 1486. Twee palen.
116. Johannis de Haren, 1486. Een leeuw.
117. Arnoldi de Vucht, 1487. Als 115.
118. Gerardi de Eick, 1487. Drie ingekorte palen tot schildhoofd.
119. Henrici Pelgrom, 1489. Een adelaar, de kop omgewend.
120. Luce de Erp. 1491. Een geruit St. Andrieskruis.
121. Adē Roempot, 1492. Drie herkruiste kruisen, 2 en 1.
122. Petri Pels, 1492. Drie koeken, beladen met een hermelijnstaart, 2 en 1, waartusschen eene 𝔭 en een vrijkwartier, geschakeerd; met een schildhoek, beladen met een meerl.
123. Anthony Spierinc, 1492. Drie heiblokken, 2 en 1 in het schildhoofd een vijfspakig rad, als breuk eene zespuntige ster in het middelpunt van het schild.
124. Johis. de Hedel, 1493. Drie palen van vair, in het schildhoofd een gaande vos.
125. Johannis Pels, 1495. Gedeeld: 1 een geruit St. Andrieskruis, een vogel in het bovenste kanton; 2 een vierblad.
126. Hērici Ghijsselen fil. Hērici, 1496. Als 93.
127. Anthony Hinckerts, 1497. Een leeuw, gekroond, gebroken door een barensteel; het veld bezaaid met blokken. In het hartschild een leeuw, beladen met een rechter schuinbalk.
128. Rodolphi van dē Broeck, 1500. Drie antieke flesschen, 2 en 1.
129. Lamberti Millinc, 1502. Een dubbele adelaar.
130. Geerlaci die Roever, 1503. Als 8.
131. Arnoldi Monic, 1505. Twee ringen, waaronder een om-en-om gekanteelde balk, en twee molenijzers in het hoofd.
132. Goeswi vā dē Broeck, 1506. Een balk, rustende op drie ingekorte palen, opkomende uit de voet van het schild, en twee rozen in het hoofd.
133. Gerardi Colen, 1507. Als 106.
134. Johis. de Erpe, 1512. Als 120.
135. Alberti de Berkel, 1512. Als 46.
136. Johānis Cock, 1513. Een balk, in het hoofd twee hellende hamers, en een molenijzer in de punt.
137. Petri Tolinc, 1541. Drie balken, in het hoofd twee vogels, waartusschen eene 𝔭.
138. Nijcolaij Spierinc, 1514. Als 123, zonder breuk.
139. Alberti de Marē, 1516. Drie balken.
140. Johis. de Erpe fil. Luce, 1517. Als 120.
141. Godefridi de Middegael, 1518. Een geruit St. Andrieskruis, een leeuw in het onderste kanton.
142. Petri de Hijnden, 1518. Een hinde, de kop omgewend.
143. Willem Pijnappel, 1518. Drie balken, drie pijnappels in het hoofd.
144. Hermāni de Davētria (Deventer), 1519. Een balk beladen met drie rozen, een uitkomende leeuw uit den balk.
145. Walrami Dachv̄lies (Dachverlies), 1521. Zeven zespuntige sterren, 3, 3 en 1.
146. Seger̄ fil. Joh. Godi de Hedel, 1522. Drie meerbladen, 2 en 1.
147. Johis de Gunterslaer, 1522. Doorsneden: 1 twee molenijzers, 2 een visch.
148. Godefridi Sijmonis, 1525. Twee balken, en een vrijkwartier, beladen met een leeuw.
149. Ghiselberti Pels, 1525. Als 125.

150. Johis van der Stegē (Stegen), 1526. Een dubbelstaartige leeuw.
151. Arnoldi Monix, 1527. Als 113, gebroken door een barensteel.
152. Willelmi de Os, 1528. Drie aanziende stierenkoppen, 2 en 1, met een hartschild beladen met een leeuw.
153. Henrici de Davētria (Deventer), 1528. Als 144.
154. Adriani Eyndhouts, 1530. Drie vogels, 2 en 1.
155. Henrici de Eyck, 1530. Als 118.
156. Gerardi Vladeracken, 1530. Als 3.
157. Jacobi Colen, 1534. Als 106.
158. Everhardi van dē Water, 1534. Als 84, zonder breuk.
159. Marceli Hijmans, 1534. Gebalkt van zes stukken, in het schildhoofd drie hoorns.
160. Francisci Pelgrom, 1536. Als 119.
161. Ghisberti Heym, 1536. Als 75.
162. Godefridi die Jeger, 1541. Een staande degen.
163. Johi. Pījappel sior fil. Wilh. (Pijnappel), 1541. Als 143.
164. Laurenti Pelgrim, 1546. Een om-en-om gekanteelde balk, een vlieg in het hoofd.
165. Bartholomei Loeff, 1548. Een om-en-om gekanteelde rechter schuinbalk.
166. Egidij de Hedel, 1550. Eene ploeg, eene zespuntige ster in het hoofd.
167. Johis. Pijnappel fil. Johis., 1551. Als 143.
168. Huberti de Loon, 1556. Drie molenijzers, 2 en 1.
169. Goeswini Pijnappel, 1556. Als 143.
170. Petri de Os, 1557. Drie aanziende stierenkoppen, 2 en 1, als breuk eene zespuntige ster in het middelpunt van het schild.
171. Henrici die Hoesch, 1558. Een pijl met de punt rechts naar boven gewend.
172. Arnoldi de Campen, 1559. Als 100.
173. Rodolphi de Eyck, 1560. Als 117.
174. Godefridi Loef, 1561. Als 165.
175. Johannis van den Water, 1564. Als 84.
176. Godefridi de Vechel, 1564. Een leeuw.
177. Frācisci de Haenenberch, 1567. Een haan op een bergje.
178. Johis. van der Stegen fil. Jo., 1576. Als 149.
179. Martini 's Heren fil. Ger., 1577. Drie hoorns, 2 en 1.
180. Reineri Everswini (Everzwijn), 1578. Een zwijnskop, waaronder drie klaverbladen, 2 en 1.
181. Johis. Heym, 1579. Als 75.
182. Jacobi van der Cammen, 1580. Vijf ruiten aaneengekoppeld, 1, 3 en 1.
183. Henrici Stakebroec, 1581. Gedeeld: 1 doorsneden: *a.* gehermelijnd, *b.* twee palen; 2 vijf wassenaars, 1, 3 en 1.
184. Walteri Pijnappel 1581. Als 143.
185. Wilhelmi de Erp, 1581. Als 120.
186. Hermani Rombouts, 1582. Drie palm (overwinnings) takken, paalswijs.
187. Nicolai a Thulden, 1583. Gedeeld: 1 drie balken, 2 een balk, beladen met een roos, en vergezeld van vijf vogels, 3 en 2.
188. Francisci de Ghestel 1586. Drie leeuwen, 2 en 1.
189. Hermàni ab Heumen, 1587. Drie dolfijnen, 2 en 1, en eene zespuntige ster in het middelpunt van het schild.
190. Henrici de Hont, 1589. Doorsneden: 1 drie ruitvormige gespen, baksgewijs; 2 eene roos.
191. Joannis de Jeger, 1591. Als 162.
192. Leonardi Vos, 1592. Een vos.
193. Gerardi van Zoemeren, 1604 (1). Een uitgerukte dorre boom, en een vrijkwartier met een molenijzer.
194. Johannes van den Velde, 1608. Een uitgerukte boom, vergezeld rechts van een klaverblad, links van een korenbloem.
195. Godefridi Loeff, 1609. Als 165.
196. Godefridi de Jeger, 1609. Als 162.
197. Segeri Segers, 1610. Twee balken, vergezeld van acht vogels, 3, 2, waartusschen een vierblad en 3.
198. Alberti de Broegel, 1611. Gevierendeeld: 1 en 4 drie molenijzers, 2 en 1; 2 en 3 een balk.
199. Tielmani Johis. Tielmās (Tielmans), 1613. Gedeeld: 1 een omgewende leeuw, 2 drie krukken (T), 2 en 1.
200. Jacobi de Cock, 1617. Als 136.
201. Romboldi Rombouts, 1618. Als 186.
202. Joannis Pelgrom, 1621. Als 164.
203. Johis. van de Ven, 1622. Eene golvende dwarsbalk, beladen met drie eenden.
204. Henrici Kuysten, 1629. Drie molenijzers, 2 en 1.
205. Georgij de Bernagien, 1629. Vier balken, beladen met vijftien St. Andrieskruisen, 4, 4, 4 en 3.
206. Martini de Horenbeeck, 1632. Vier balken, gegolfd, en drie gebonden hoorns in het schildhoofd.
207. Henrici de Casteren, 1632. Gedeeld: 1 een omgewende leeuw, 2 doorsneden: *a* een uil, *b* drie St. Andrieskruizen, 2 en 1, het hart doorboord.
208. Johannes de Noort, 1632. Twee balken, van onder uitgesneden gelijk een driehoek, van boven trapsgewijs met vier treden tegen elkander opklimmende.
209. Henrich van Vladraccen, 1632. Drie palen van vair, in het schildhoofd een loopende hond.

(1) Deze hooggeachte en geleerde uitlegger van de costumen der stad en meierij van 's-Hertogenbosch onderteekent zich in verschillende autographen, in het archief der stad 's-Hertogenbosch berustende, Gerardus van Soemeren.

Mr. J. V(ersfelt) betoogt op goeden grond, dat BALEN, *Beschrijving van Dordrecht*, zich vergist met onzen van Soemeren tot het aanzienlijk Dordtsch geslacht van dien naam te rekenen. Zie de levensschets van Gerard van Soemeren, opgenomen bij HERMANS, *Bijdragen over de provincie Noord-Brabant*, 2e deel, blz. 5—49.

210. Caroli de Vlierden, 1633. Drie molenijzers, 2 en 1.
211. Caroli de Vladeracken, 1633. Als 101.
212. Rutgeri Tulleken, 1635. Een balk beladen met twee ramskoppen.
213. Andreae du Fresne, 1635. Gevierendeeld: 1 en 4 een boom op terras, 2 en 3 een balk, vergezeld van een ring in het hoofd en eene zespuntige ster in de punt.
214. Pieter Lus, 1645. Een visch.
215. Henrici Vloots, 1647. Een geopende passer, vergezeld van drie zespuntige sterren.
216. Willem Schuyl de Walhorn, 1647. Een rechtsche schuinbalk, vergezeld van zes meerlen, 2 en 1 en 1 en 2. Schild gekroond. Schildhouders: twee draken.
217. Jacobi Focani, 1648. Drie zespuntige sterren, 2 en 1, de onderste ster omringd door een laurierkrans. Helmteeken: eene vlucht, waartusschen een ster van het schild.
218. Joannes Da. de Oerle, 1653. Gedeeld: 1 drie koevoeten of breekijzers, paalswijs; 2 drie aanziende stierenkoppen, 2 en 1. Helmteeken: eene vlucht waartusschen een stierenkop van het schild.
219. Reyneri Tempelaar, 1654. Een leeuw.
220. Joost Nagel, 1655. Een ronde gesp, omzet met vijf leliepunten, een op de punt der gesp, de anderen evenwijdig van elkander gesteld. Helmteeken: eene vlucht waartusschen de gesp.
221. Pieter van Teffelen, 1657. Een balk. Helmteeken: eene vlucht, waartusschen de balk.
222. Cornelis Gans, 1658. Twee balken, gegolfd, en een vrijkwartier, omboord en beladen met een opgetuigd schip, het boordsel bezet met tien kruisen, zoomswijs geplaatst. Helmteeken: eene vlucht, waartusschen een wassenaar, tusschen de hoornen het opgetuigd schip.
223. Jacob Lodewijk Valckenaer, 1662. Drie aaneengekoppelde ruiten, paalswijs. Helmteeken: een valk.
224. Frederick Henric Sweerts, 1670. Gevierendeeld: 1 en 4 gedeeld en ingehoekt van vijf stukken, 2 en 3 drie eggen, 2 en 1. Helmteeken: een adelaar met een omgewend schild op de borst, beladen met 1 en 4.
225. Robbert de Lobell, 1677. Drie bellen, 2 en 1. Helmteeken: eene bel van het schild.
226. Nicolaas Blom, 1678. Twee gekruiste scheepsroeren, waarboven een korenbloem. Helmteeken: de korenbloem.
227. Rutger van Berckel, 1681. Drie zespuntige sterren, 2 en 1. Helmteeken: twee olifantstrompen, waartusschen een ster van het schild.
228. Philip van Thienen, 1683. Gevierendeeld: 1 en 4 een balk, vergezeld van drie meerlen; 2 en 3 een balk. In het hartschild een kruis. Schild gekroond. Schildhouders: twee aanziende leeuwen.
229. Isaac van de Graaff, 1683. Doorsneden: 1 een gaande leeuw, 2 twee gekruiste stokken, aan de punten van boven en daar de stokken elkander kruisen hangt een wijngaardblad. Helmteeken: een uitkomende leeuw.
230. Abraham Daasdonck, 1686. Gedeeld: 1 eene lelie, 2 een halve dubbele adelaar, uitgaande van de deelingslijn. Helmteeken: een vlucht, waartusschen de lelie.
231. Pieter van Teffelen, 1689. Als 221.
232. Gilles van Berckel, 1695. Als 227.
233. Adriaan Ruysch, 1700. Eene roos. Helmteeken: het borstbeeld van een man.
234. Evera(rd) Tulleken, 1703. Een balk, beladen met twee ramskoppen. Helmteeken: een ramskop, beschenen door eene zon. Spreuk: Le soleil pour raison.
235. Isaac Verster, 1704. Een balk, in het hoofd een eikentak, in de punt drie zespuntige sterren, 2 en 1. Helmteeken: de eikentak.
236. François van Blootenburch, 1704. Doorsneden: 1 drie staande zwaarden, 2, een gaande hazewindhond met halsband. Helmteeken: een staand zwaard.
237. Daniel de Lobell, 1714. Gevierendeeld: 1 en 4 drie bellen, 2 en 1; 2 en 3 een meerman, in het hoofd drie zespuntige sterren, balkswijs. Helmteeken: een bel.
238. Jacobi Massing, 1715. Een drietandige vork, bandswijs geplaatst, vergezeld boven van drie vogels, 2 en 1, beneden van een adelaar. Helmteeken: eene vlucht, waartusschen een vogel van het schild.
239. Herman van Broekhuyse, 1720. Een boom op terras. Helmteeken: de boom.
240. Gerardi Piper, 1726. Een afgehouwen boom op terras, waarop een uil is gezeten. Helmteeken: de uil.
241. Jacob Elsevier, 1726. Een kruis, vergezeld in het 1e en 4e kanton van drie leliën, 2 en 1; in het 2e en 3e kanton van een leeuw. Helmteeken: een uitkomende leeuw, een Jerusalemschkruis houdende. Schildhouders: twee leeuwen.
242. Abraham Hubert, 1726. Een gaande leeuw, in het schildhoofd drie zespuntige sterren. Helmteeken: eene ster van het schild.
243. Isaacus Am Ende, 1730. Twee afgerukte adelaarspooten, buitenwaarts gekeerd. Helmteeken: twee uitkomende adelaarspooten, waartusschen drie pluimen.
244. Stev. Harp. de Groulart, Heer van Zurister, 1732. Een uitgetand kruis. Schild gekroond.
245. Pieter Storm van 's-Gravensande, 1737. Drie vogels, 2 en 1, waartusschen een hartschild met negen ruiten aaneengekoppeld, 4, 3 en 2.

246. Hieronymus Gerbade 1738. Drie klaverbladen op hoogen steel op terras. Helmteeken: eene vlucht, waartusschen een klaverblad.
247. Mr. François Christiaan Chombach, 1742. Gehermelijnd, met een rechter schuinbalk, beladen met drie penningen. Helmteeken: twee olifantstrompen.
248. Mr. Didericus Gregorius van Teylingen, 1744. Een leeuw met een barensteel over den hals. Helmteeken: de leeuw van het schild, uitkomende.
249. Jean Croesen, 1749. Een keper, vergezeld van drie bijenkorven. Helmteeken: eene vlucht, waartusschen een bijenkorf van het schild.
250. Justus Clant Schatter, 1750. Een rechter schuinbalk, beladen met drie staande visschen. Schild gekroond. Schildhouders: twee zeedraken.
251. Jacob de Gijselaar, 1752. Gevierendeeld: 1 en 4 een gekanteelde en verlichte toren; 2 en 3 een linker schuinbalk, vergezeld van zes leliën, 3 en 3, zijdelings er langs geplaatst. Helmteeken: de toren van 1 en 4.
252. Carel Hendrik Sweerts de Landas, 1759. Gedeeld en ingehoekt van vijf stukken. Schild gekroond. Schildhouders: twee saters.
253. Daniel Johan Sayer 1766. Een keper, vergezeld van drie vogels, een wassenaar midden in het hoofd. Helmteeken: een naakte arm, vasthoudende een afgerukte drakenkop.
254. Mr. Adriaan Hendrick de Roock, 1772. Eene ploeg.
255. Joannes Diederick van Heemskerck, 1793. Een leeuw.

Aanteekening.

6. Willelmi de B'kel (Berkel), 1317.

Het is zeer opmerkelijk, dat op dit schepenzegel, het oudste gedenkstuk waarop het wapen van een der leden van het geslacht van Berkel voorkomt, geen drie zespuntige sterren zijn afgebeeld, maar twee zespuntige sterren, waaronder eene St. Jacobsschelp.

Heeft deze Bossche schepen, die volgens de geslachtlijst ridder was, (1) zijn wapen gewijzigd om zich van zijne voorouders en familieleden, die wellicht geen edelen of ridders waren, te onderscheiden, of is dit het eerste wapen van het geslacht van Berkel geweest, dat later is gewijzigd?

Is dit laatste het geval, dan pleit het niet voor de overlevering dat de van Berkels afstammen uit het oud-grafeijk huis van Cilley of Cillij in Stiermarken, welk geslacht van ouds-her in een blauw veld drie gouden zespuntige sterren voert.

In die geslachtlijst moeten de volgende misstellingen verbeterd worden, welke ik bij het nazien der schrijvers opmerkte, die bij het opstellen dier genealogie zijn gebruikt.

Ik vind vermeld: *„8e Generatie. Johan van Berkel, Schepen in 's Hertogenbosch, vermoord 18 Maart 1477''.*

Geen der Bossche geschiedschrijvers maakt melding van dit feit; allen zeggen dat het oproer van 1477 zonder bloedvergieten afliep.

Alleen van Heurn maakt hierop eene uitzondering en laat bij die gelegenheid Pieter van Vertaing, hoogschout van den Bosch, sneuvelen.

Vertaing mocht zich echter na dien tijd nog twee jaren onder de levenden verheugen en sneuvelde eerst den 22 April 1479 in een gevecht tegen de Gelderschen (1).

Hij komt ook niet voor op de Bossche schepenlijsten, wel wordt in 1422 een Jan van Berkel vermeld, maar dat kan onmogelijk dezelfde persoon zijn, die bij het oproer van 1477 werd gevangen genomen.

Was hij ten dien tijde gezworen of raad geweest, dan moest zijn naam ook op de schepenlijst voorkomen, want de afgetreden schepenen waren ipso jure een jaar gezworenen en na dien tijd bleven zij als raden het tweede lid der regeering uitmaken.

Door Cuperinus, Bor en van Oudenhoven, welke beide laatsten het verhaal van het oproer hoogstwaarschijnlijk aan den eerstgenoemden hebben ontleend, gelijk een groot aantal andere berichten die zij bijna woordelijk uit de kroniek van Cuperinus hebben overgenomen, wordt Jan van Berkel onder de gevangen gezette heeren genoemd; daarentegen wordt van hem niet gesproken door een onbekend geschiedschrijver, die de gebeurtenis dier woelige dagen uitvoerig beschrijft (2).

Deze schrijver schijnt te 's-Hertogenbosch gewoond, en tot den geestelijken stand behoord te hebben.

Zijne berichten kenmerken zich door uitvoerigheid en belangrijkheid en schijnen door een tijdgenoot te zijn opgesteld.

Is het tragisch uiteinde van heer Jan van Berkel ontleend aan het attest, afgegeven door den wapenkoning P. A. de Launay (3), dan moet wel in aanmerking worden genomen dat de afgegeven attesten van dezen «premier Roy d'Armes» in 't algemeen weinig vertrouwen verdienen en hij zich ook zeer voorzichtig uitdrukt door te zeggen dat heer Jan van Berkel aan de geleden mishandelingen bij dien opstand eenigen

(1) Zie Jos. A. Alberdingk Thijm, *Chronijken van den Huize van Berkele.* Amst. 1870, ook opgenomen in de *Verspreide verhalen in proza* van denzelfden schrijver. Amst. 1879, 1e dl., blz. 1—22; doch zonder geslachtlijst en maar een gedeelte der aanteekeningen van de 1e uitgave.

(1) Zie Hermans, *Mengelwerk over Noord-Brabant*, 1e dl., blz. 215 en 101 van dit tijdschrift. Het verhaal van dit gevecht doet denken aan eene overrompeling der Gelderschen door de Bosschenaars.

(2) Hermans, A. W., 1 dl., blz. 203 en v.

(3) Alberdingk Thijm, A. W., blz. 41 en 20.

tijd later overleed en hij hem ook geen schepen noemt.

„10e Generatie. Johan van Berkel, Raad, Gasthuismeester en O. L. Vrouwenbroeder, geb. 1496 + vóór 1538.''

Volgens eene ordonnantie moest men den leeftijd van 25 jaren hebben om schepen te kunnen worden. Hij wordt reeds in 1500 als schepen vermeld en moet dus in of vóór 1475 geboren zijn (1).

In 1501 werd hij gasthuismeester, welke betrekking hij tot aan zijn dood bekleed heeft (2).

Hij wordt met de volgende woorden in de naamlijst der gezworen Broeders van de gezegde broederschap met de opgaaf van hun sterfjaar, vermeld: «Johannes de Berckel filius Gerardi senator et rector magni hospitalis + 1522 (3).

„12e Generatie. Jacobus van Berkel, Gezworen Broeder der L. V. Broederschap + 1586.''

Deze is honderd jaren vroeger overleden, in bovengenoemde naamlijst wordt hij aldus opgegeven: «Dns. Jacobus de Berckel filius Hugonis + 1486» (3). Hij zal tot de 8e generatie behoord hebben.

Onder de laatstgenoemde generatie vind ik nog op de geslachtlijst vermeld: *„Gozewijn van Berckel, 1493, Heer van Asten.''*

Den 14 Juli 1411 wordt Gerijt van Berckel als heer van Asten genoemd. Zijn zoon Gozewijn volgde na zijns vaders overlijden, den 18 Maart 1418 als heer van Asten en verkocht den 12 Febr. 1432 aan vrouwe Johanna van der Leck, vrouwe van Hoogstraten, Heeswijk en Dinther, het dorp Asten met de geheele heerlijkheid en ook het afzonderlijk goed te Perre onder Asten.

Na dien tijd is deze heerlijkheid niet meer in het bezit van het geslacht van Berckel geweest.

Op de naamlijst der gezworenen Broeders der O. L. V. Broederschap wordt nog vermeld: «Dns Gerardus de Berckel + 1347» (3).

Deze was een tijdgenoot van (3e generatie) heer Willem van Berckel, ridder en schepen te 's-Hertogenbosch.

En bij VAN LEEUWEN vind ik nog: Josina van Berkel, gehuwd met Roelof van Eyck, heer van Blaarthem. Hun zoon Floris van Eyck, genaamd van Berkel, heer van Nunen, Gerwen en Nederwetten, huwde Hildegonda de Beveren en hadden geen kinderen (4).

Beiden zullen vermoedelijk tot ons geslacht behoord hebben, maar komen niet voor op de geslachtlijst.

(1) v. OUDENHOVEN, *Beschrijving van 's-Hertogenbossche*, editie 1670, blz. 71.

(2) v. OUDENHOVEN, A. W., editie 1649, blz. 48.

(3) Deze naamlijst is bij uittreksel medegedeeld door Dr. HERMANS, *Mengelwerk over Noord-Brabant*, 2e dl., blz. 123, 127 en 129.

(4) *Batavia Illustrata*, blz. 863.

Rotterdam, CH. C. V. VERREIJT.

Afstammelingen van Mr. Coenraad van Beuningen.

Eene aanteekening op blz. 131.

Dit artikel zal door menigeen met eenige verwondering aanschouwd zijn; vooral het opschrift en de naam van den oorspronkelijken opsteller. Coenraad is voor ons de staatsman, die niet alleen zinneloos, maar ook kinderloos stierf; zijn voornaam komt van den kant zijner moeder, de lezers van Hooft weten dat ook wel: hij droeg den naam van zijn grootvader en van zijn oom, beiden Coenraad Burg geheeten. Hoe het opschrift en de inleidende woorden hier behooren veranderd te worden, vernemen wij uit het Register der kerkelijke huwelijks-proclamatiën te Amsterdam, en wel uit een akte van den 18 Januari 1666:

> HENDRIK VAN BEUNINGEN, van Dantsick, coopman, oud 26 jare, ouders doot, geasst. met sijn oom Martijn de Prez, woont op den Zingel;
>
> MARIA LETOOR, van A., oud 22 jare, ouders doot, geasst. met haer zuster Margareta Letoor, woont op de O(ude) Z(ijds) Achterburgwal.
>
> HENDRICK VAN BEUNINGEN.
> MARIE LE THOR.

Neef Steven van der Hagen was de zoon van den gelijknamigen zeevaarder, door dr. P. A. Tiele in de uitgave van 's mans lotgevallen bekend geworden. Deze neef dan was in 1645 gehuwd met Maria, dochter van den secretaris Bartholomeus Reael; na haar dood hertrouwde hij tien jaar later met Geertruyt van Beuningen; zij was toen ouderloos; hare moeie heette evenzeer van Beuningen, als de moeder zijner eerste vrouw; in hetzelfde jaar trad hij in het ambt van zijn eersten schoonvader en werd zoo een der elf secretarissen der stad. Hieruit reeds blijkt de verwantschap van Hendrik van Beuningen, den koopman, met Mr. Coenraad, den regent en afgezant, doch te gelijk, dat ze verschillende personen zijn, en dat in de overigens wetenswaardige mededeelingen de naam van den laatsten zeer verkeerdelijk is verwisseld met dien van den eersten.

Coenraad trouwde in 1686 juffrouw Bartolotti, van wie Constantijn Huygens de zoon en prof. Fruin heel veel verhaald en edelmoedig nog vrij wat verzwegen hebben. Zij werd gewoonlijk Jacoba genoemd, maar had nog een tweeden doopnaam Victoria. Zij was in 1640 geboren en het is aannemelijk, dat haar vader bij hare naamgeving nog onder den indruk was van Tromps victorie bij Duins. Althans zoo iets kan de grond zijn van een familievertellinkje. Over dit geslacht viel nog al eens een woordje onder de menschen van aanzien in de zeventiende eeuw. In *Navorscher* 26, blz. 155 lezen wij, dat haar onverkorte naam zou zijn (Jacoba) Martensis Harpensis Dunensis Victoria.

Later dan in haar tijd en bij zooveel fortuin en relatie gewoon was, was er sprake van een huwelijk. Jacoba was toen 29 jaar en de pretendent heette Hendrick de Pickere, een jonkman van Antwerpsche afkomst, wiens familienaam in de aanteekeningen over de Coymans voorkomt, hiervoor blz. 161 tot 164 (1). Maar burgemeester Jan Six kwam tusschenbeide en gelastte »hunne huwlijkse proclamatiën geensins te laten voortgaan». Dat deed hij den 29 Juni 1669. Jacoba wachtte tot haar 46ste jaar, haar bruidegom telde 64; haar huwelijk duurde zeven jaar en was ongelukkig, haar weduwstaat verre van rustig.

Van afstammelingen van Mr. Coenraad van Beuningen kan geen sprake zijn. Dat Hendrik tot zijn geslacht behoorde is evenwel juist. Ook dit volgt nog niet uit den naam, want den 26 November 1648 ondertrouwde hier Claes Daniels van Beuningen, een twintigjarig »pampiervercoper« in de Huiszittensteeg.

Zoo hebben we toch nog iets herlezen of geleerd naar aanleiding van dit verkeerde opschrift. Meer is ditzelfde opschrift geschikt om een groote dwaling te verspreiden: het bestaan van een homonymus of van kinderen en nazaten. Nu die fout niet op geschikten tijd is verbeterd, en stilzwijgend erkend, mogen deze regelen hierin eenigermate te gemoet komen.

Amsterdam. J. G. FREDERIKS.

Grafschriften op het Protestantsche kerkhof te Oirschot.

Aan de nagedachtenis van Johannes Söhngen, geboren te Oirschot 28 Juli 1796, overleden aldaar 23 Mei 1866.

Ruim 40 jaren kostschoolhouder in zijne geboorteplaats.

Toegewijd door dankbare leerlingen.

Hier rust Jacob Söhngen, geboren te Oirschot 24 Januari 1798, overleden 6 October 1880.

Hier rust Dona Elisabeth Söhngen, geboren 29 Maart 1800, overleden 2 Mei 1877.

Nicolaas Louis Söhngen, geboren 11 October 1842, overleden 14 Februari 1878.

Hier rust van een welbesteed leven Lucretia van Dorp de Groot, weduwe van Johannes Söhngen, geboren te Amsterdam 18 September 1803, overleden te Schaerbeek 28 Februari 1887.

Hier rust Adriana Cornelia de Groot, weduwe van J. E. C. Rijken, in leven gepensioneerd ritmeester O. I. L., geboren te Amsterdam 11 Februari 1792, overleden te Oirschot 13 Juni 1884.

Hier ligt begraven de Hoogwelgeboren Vrouwe Maria Marguereta Christina Werchan, geboren in Altona bij Hamburg den 20 September 1776, overleden den 10 Mei 1834, echtgenoote van den Hoogwelgeboren Heer Jonkheer de Lannoy, oud-kolonel.

Hoogwelgeboren Heer Jonkheer Carel Frederik de Lannoy in leven gepensioneerd kapitein van het O. I. leger, geboren den 14 December 1814, overleden 11 Januari 1873.

Hier rust het stoffelijk overschot van Willem van Haarst, overleden 16 October 1853 in den ouderdom van circa 68 jaren.

Hij sliep op Schoonoord in, om in een Schooner Oord te ontwaken.

Hier rust de Weledelgeboren Heer J. J. Simons, geliefde echtgenoot van A. C. Vorsterman van Oyen, geboren te Gorinchem 30 September 1834, overleden te Oirschot 30 Juni 1886 (Met wapen).

A. P. M. van Leenhof, geboren Buddingh. Overleden 14 April 1878.

T. F. J. Veeren, gepensioneerd kapitein der infanterie, geboren 14 Augustus 1812, overleden 28 Augustus 1878.

J. M. Kalff. Geboren 9 Juni 1865. Overleden 14 December 1879.

G. Corstius geboren Langeveld. Geboren 18 April 1822 te Amsterdam. Overleden 5 Januari 1886 te Oirschot. Zij had veel lief.

Moergestel, AUG. A. VORSTERMAN VAN OYEN.

Een familieannonce uit het begin dezer eeuw betreffende het geslacht Bouwens.

Met diep gewonde harten maken wij aan Familie en deelnemende Vrienden bekend, dat wij de voor ons ouderlijk hart allersmertelijkste tijding hebben ontvangen, dat onze tedergeliefde en hartelijk beminde derde zoon den Heer PIETER JAN BOUWENS, welke helaas! tot zijne en onze bittere smart in het gepasseerde jaar 1813 als Garde d'Honneur is opgeroepen en als zoodanig is uitgetrokken te Bourges, alwaar hij zig mede onder de krijgsgevangen Hollandsche Gardes d'Honneurs bevond, tot onze groote droefheid, aldaar door harde koortzen wierd aangetast, die eindelijk zoo hevig wierden, dat die dierbare Zoon! den 25 Februarij ll. daar onder bezweek en tot onze hartgrievende droefheid overleden is.

Hij stierf in den jeugdigen leeftijd van 22 jaren en 18 dagen; een ieder die het beminlijk Caracter en teder ouderlievend hart des dierbare overledene gekend hebben, zullen met ons die brave jongeling een traan weiden.

's-Gravenhage, den 7 Juny 1814.

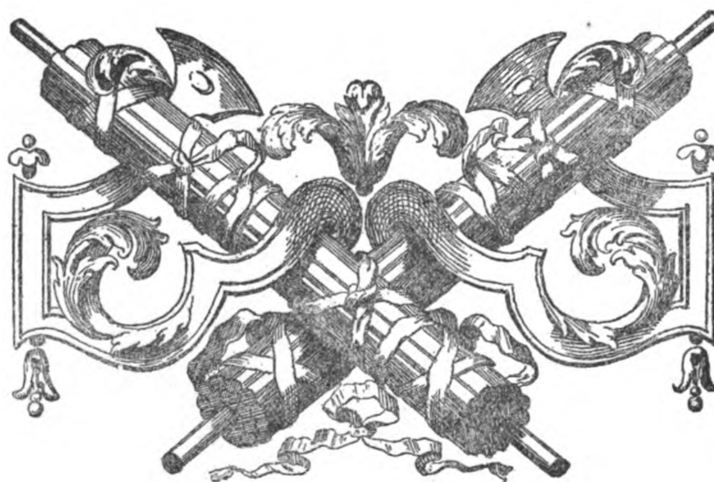
J. J. BOUWENS.
C. G. B. BOUWENS,
geb. VAN DER MARCK.

(1) Hendrick de Piçkere trouwde Suzanna de Moor, die als weduwe in 1629 de echtgenoote werd van den oud gouverneur-generaal Laurens Reael.

NAMEN.	DATUM VAN GEBOORTE.	DATUM VAN AANSTELLING TOT				
		2ᵉⁿ Luitenant.	1ᵉⁿ Luitenant.	Kapitein.	Majoor.	Lt. Kolonel.
Jan Lodewijk Pierson	1 Mei 1851	18 Juli 1870	14 Juni 1873	——	——	——
Coenraad Willem van de Kasteele	12 April 1851	id.	id.	26 Feb. 1880		
Jacobus Meursinge	12 Feb. 1849	id.	23 Juli 1873	13 Oct. 1879		
Christiaan Everhard Johan de Lille Hogerwaard	5 Dec. 1851	18 Juli 1871	28 Jan. 1874	4 Maart 1882		
Leendert Waller	22 Dec. 1850	id.	8 Oct. 1874	27 Juli 1883	——	——
Albert Adriaan Hendrik van Heusden	20 Juni 1851	id.	id.			
Jan Cornelis Gijsberti Hodenpijl	25 April 1850	id.	id.	4 Maart 1882		
Cornelis Jacobus Snijders	29 Sept. 1852	26 Juli 1872	18 April 1875	5 Feb. 1883		
Petrus de Bruin	13 Feb. 1853	id.	id.	——	——	——
Karel Frederik Bles van Nouhuys	27 Feb. 1853	id.	id.	——	——	——
Willem August Hendrik Weyler	25 Jan. 1852	id.	27 Mei 1876	18 Mei 1883		
Pieter Kleynhens	8 April 1852	26 Juli 1873	id.	id.		
Jan Hendrik Neiszen	3 Oct. 1853	id.	id.	——	——	——
Anton Albert Beekman	5 Jan. 1854	id.	id.	——	——	——
Jhr. Edouard Quarles van Ufford	18 Jan. 1854	id.	id.	27 Juli 1883		
Hendrik Marius Willem Carel baron van Till	12 Oct. 1852	id.	25 Aug. 1876	7 Mei 1884		
Nicolaas Kuilenburg	7 Maart 1851	id.	7 Aug. 1877	——	——	——
Hubertus Joannes van den Broek	10 Jan. 1854	28 Juli 1874	id.	23 Juli 1884		
August Johannes Doorman	1 April 1855	id.	id.	30 Nov. 1884		
Jan Pieter Koolemans Beynen	13 Jan. 1854	id.	10 Jan. 1878	2 Maart 1885		
Pieter Christiaan Jacob Noorduyn	25 Maart 1855	id.	25 Feb. 1878	29 Mei 1885		
Frans Hendrik Leonard de Wijs	22 Sept. 1854	id.	id.			
Marcus Onnen	17 Dec. 1853	id.	2 Sept. 1878			
Willem George Lodewijk Versteeg	24 Juni 1856	28 Juli 1875	25 Feb. 1878			
Jacob Zacharias Stuten	29 Juli 1857	5 Juli 1876	2 Sept. 1878			
Willem Jacobus Albertus Colthoff	3 Maart 1854	id.	id.			
Rindert Scheffer	14 Juli 1857	id.	12 Sept. 1878			
Wilhelmus Johannes Rahder	9 Nov. 1855	id.	id.	——	——	——
Cornelis Adrianus Cikot	18 Oct. 1854	id.	26 Feb. 1880	——	——	——
Abraham Emilius von Brucken Fock	19 Oct. 1857	28 Juni 1877	id.			
Frederik August Carel Adrianus Pels Rijcken	20 Nov. 1856	id.	id.			
Theodore Louis bar. Quarles de Quarles	31 Oct. 1856	id.	id.			
Antoine Jacques Louis Marie van Schevichaven	13 Maart 1856	id.	id.			
Hendrik Willem Braakman	31 Aug. 1857	id.	id.			
Jacob Hendrik Alphonse Mijsberg	20 Oct. 1855	id.	20 Aug. 1880			
Fredericus Johannes Homan Verhoef	25 Jan. 1856	id.	id.			
Jacobus François de l'Espinasse	15 Nov. 1855	id.	21 Juni 1881			
Frederik Johan van Burgsteeden	22 Mei 1856	id.	id.			
Jan Grootenhuis	5 Juni 1856	id.	2 Aug. 1881			
Jan Anthony Nebbens Sterling	7 Aug. 1857	id.	id.			
Jhr. Georg Frederik van Panhuys	19 Jan. 1856	id.	4 Maart 1882			
Philip Huffnagel	7 Dec. 1857	6 Juli 1878	id.			
Joannes Petrus Klobbie	14 April 1857	id.	id.			
Willem Marinus Peletier	7 Sept. 1857	id.	id.			
Gijsbert Christoffel Makkink	2 Juni 1859	id.	5 Feb. 1883			

DATUM VAN AANSTELLING TOT			Datum en wijze waarop het Korps verlaten.	Aanmerkingen.
Kolonel.	Generaal Maj.	Lt. Generaal.		
——	——	——	Eervol ontsl. 6 Feb. 1876	Overgeplaatst bij den Waterstaat in O. Indië.
——	——	——	Pensioen 1 April 1886	
——	——	——	Overleden 4 Feb. 1878	te Haarlem.
——	——	——	» 9 Dec. 1879	te Amsterdam,
——	——	——	Eervol ontsl. 31 Dec. 1881	onder-directeur gemeentewerken te Rotterdam.
——	——	——	Eervol ontsl. 11 Aug. 1880	Leeraar aan de H. Burgerschool te Zutphen.
——	——	——	Overleden 28 Juli 1884	te Utrecht.
——	——	——	Eervol ontsl. 8 Juli 1884	
——	——	——	» » 5 Jan. 1883	Leeraar aan de H. Burgerschool te 's-Hertogenbosch.

NAMEN.	DATUM VAN GEBOORTE.	DATUM VAN AANSTELLING TOT				
		2^{en} Luitenant.	1^{en} Luitenant.	Kapitein.	Majoor.	Lt. Kolonel.
Jan Willem Roeloffs Valk	20 Oct. 1855	6 Juli 1878	17 April 1883			
Arie Vogelenzang	1 Feb. 1860	2 Juli 1879	18 Mei 1883			
Johannes Marius van Hoogstraten	12 Juni 1857	id.	27 Juli 1883	—	—	—
Andries Wilhelm Bos	5 Maart 1860	id.	23 Juli 1884			
Benjamin William Bolomey	16 Sept. 1858	id.	—	—	—	—
Henri Elisa Heidenrijk	21 Maart 1860	id.	23 Juli 1884			
Henri Johan Eduard Wenckebach	27 Juni 1861	8 Juli 1880	id.			
François Reinier van Royen	23 April 1861	id.	9 Aug. 1884			
Philip Alfred Alewijn Faure	21 Maart 1861	id.	id.			
George Wilhelm Conrad Westenberg	16 Sept. 1860	5 Juli 1881	29 Mei 1885			
Johannes Jacobus Schuil	28 Oct. 1861	id.	7 Nov. 1885			
Antoni Dirk Jan Berkhout	31 Juli 1861	id.				
Elisa Marinus Susannus Visser	26 Oct. 1860	id.				
Carel Lankhout	21 Dec. 1859	id.				
Jhr. Johan van Heemskerck van Beest	3 Sept. 1862	11 Juli 1882				
Carel Coenraad Petri	3 April 1861	id.				
Henri Marie van Weel	21 Jan. 1863	id.				
Jan Eliza Verbrugh	2 Sept. 1861	10 Juli 1883				
Petrus Reese	14 Juli 1862	id.				
Johannes Stephanus Bax	15 Aug. 1863	id.				
Jan Lambertus Hendrik van Holk	12 Maart 1862	id.				
Pieter August Marinus Hackstroh	28 Juli 1864	8 Juli 1884				
Johannes Meier	20 Juni 1865	id.				
Mathieu Hubert van Rijsbergen	30 April 1865	7 Juli 1885				
Johann Friedrich Schmöle	15 Juni 1864	id.				
Egbert Willem van Emden	7 Juni 1865	id.				
Reinier van Panthaleon baron van Eck	10 Dec. 1866	29 Aug. 1886				
Jhr. Ernest Willem van Panhuys	6 April 1867	id.				
Jan Elizëus Roorda	11 April 1867	25 Juli 1887				
Cornelis Nobel	5 Maart 1866	id.				

DATUM VAN AANSTELLING TOT			Datum en wijze waarop het Korps verlaten.	AANMERKINGEN.
Kolonel.	Generaal Maj.	Lt. Generaal.		
——	——	——	Eervol ontsl. 4 Aug. 1887	Sedert 29 October 1885 non actief.
——	——	——	Overleden 5 Mei 1882	te fort Kijkduin (Helder).
				Sedert 1 September 1886 non actief.

Geslacht Voet.

Op blz. 269 van den XXXVII^en jaargang van den *Navorscher* worden genealogische inlichtingen gevraagd aangaande het Vlaamsche geslacht Voet.

Uit de familiepapieren van een mijner bloedverwanten, Dr. C. ten Bosch Az., wiens grootmoeder tot dit geslacht behoorde, en uit andere gegevens stelde ik eene genealogie van dit geslacht Voet samen, die te uitgebreid voor eene plaatsing in «*den Navorscher*», thans aan de lezers van het «*Familieblad*» wordt aangeboden.

Het wapen door deze familie Voet gevoerd, is in blauw drie natuurlijke voetzolen (2 en 1), waarop een hartschild geblokt van 6 maal 7 ruiten rood en zilver (Vormeseele).

Helmteeken: Halve zilveren zwaan, gebekt van rood; Schildhouders: twee gouden griffioenen.

Tot dit geslacht hebben behoord:

1°. Lambert Voet, ridder, procureur (advoué) der stad Yperen in 1216, wiens weduwe Margaretha aldaar in 1226 het hospitaal van St. Catharina stichtte.

2°. en 3°. Sigismains en Hughes Voet, in 1220 schepenen van Yperen.

4°. Jossuin Voet, in 1236 abt van Eekhoute te Brugge.

5°. Lambert Voet, abt van Clairmarets bij St. Omer, overleden in 1345.

6°. Martin Voet, gehuwd met Johanna van Raveschot, ouders van Margaretha, gehuwd met Dirk, heer van Tuyl (1399).

7°. Everhard Voet, in 1420 edelman van Philips van Bourgondië.

De stamvader van het geslacht, met wien eene geregelde afstamming begint, was:

I. Willem Voet, in 1380 ridder, in 1395 gehuwd met Maria van Duurnagel van Vroyland, en daarbij vader van een zoon Jacobus.

II. Jacobus Voet, heer van Steenkerke, in 1421 wonende te Houtkerke (Kasteleinye van Veurne), huwde met Albina Beels, dochter van Thierry en Catharina van Bambeke, en had daarbij een zoon Daniel.

III. Daniel Voet, ridder, in 1460 heer van Steenkerke, bij Clara Donteklocke, vader van:

IV. Anthony Voet, ridder, heer van Steenkerke, overleden te Brugge 28 Augustus 1505. Hij was tweemalen gehuwd; eerst met Maria Platteels, dochter van Matheus Platteels, ridder, die op 31 Augustus 1479 overleed, vervolgens met Peronella de Patvoorde, vrouwe van Vormeseele, die op 19 September 1530 overleed, één zoon Anthony nalatende.

V. Anthony Voet, ridder, heer van Steenkerke en Vormeseele, in 1542 burgemeester van Brugge en aldaar op 17 April 1556 overleden. Hij huwde tweemalen; eerst met Catharina van Vroeschepen, dochter van Jan en Catharina de Voogt, daarna met Maria Cioli, overleden te Brugge 30 April 1562, dochter van Benedictus en van Jacomina Ruddenvoorde.

Uit het eerste huwelijk sproten drie, uit het tweede vijf kinderen:

1°. Anthony Voet, volgt onder VI.

2°. Jacomina Voet, eerst in 1541 gehuwd met Vincent Christiaens, daarna in 1544 met Jacobus van den Heede.

3°. Perronne Voet, ongehuwd overleden.

4°.—7°. Jacobus, Paulus, Adrianus en Lodewijk Voet, allen kinderloos overleden.

8°. Josina Voet, gehuwd met Simon van den Heede, burggraaf van Vive, heer van Aeckervliet.

VI. Anthony Voet, ridder, overleden te Brugge op 9 April 1556, was 11 September 1543 gehuwd met Maria van Eck, dochter van Johan van Eck, ridder, en had bij haar acht kinderen:

1°. Anthony Voet, volgt onder VII.

2°. Jacobus Voet, volgt onder VII*bis*.

3°. Maria Voet, echtgenoote van Anthony de Schieter, ridder, overleden 24 April 1585.

4°. Daniel Voet, volgt onder VII*ter*.

5°. Johan Voet, volgt onder VII*quater*.

6°. Catharina Voet, geboren te Brugge 26 December 1551, in 1569 gehuwd met François Cousins.

7°. Barbe Voet, geboren 25 Mei 1553, in 1571 gehuwd met Johan de Bays.

8°. Guilein Voet, volgt onder VII*quint*.

VII. Anthony Voet, ridder, geboren te Bruggé 15 October 1544, overleden 17 September 1604, huwde 17 November 1571 Barbe de Meulenaar, dochter van Pierre, die 23 Augustus 1603 overleed, hem drie kinderen nalatende:

1°. Josina Voet, op 25 October 1639 gehuwd met Jean de le Flye, heer van la Gangerie (overl. 1643), en in 1660 overleden.

2°. Anthony Voet, volgt onder VIII.

3°. Johan Voet, ridder, geboren in 1581, overleden 21 December 1630, in 1627 gehuwd met Anna Breydel, Jansdr., op 14 Juni 1654 kinderloos overleden.

VIII. Anthony Voet, ridder, geboren 23 October 1572, overleden 18 Februari 1640, huwde 6 Augustus 1606 met Antoinette Wynkelman, overleden 7 Augustus 1630, dochter van Jasper Wynkelman, ridder.

Uit dit huwelijk sproten 5 kinderen:

1°. Marius Voet, heer van Kneckenburg, geboren te Brugge 28 September 1623, burgemeester van zijne geboortestad, en kinderloos overleden.

2°. Jasper Philippus Voet, volgt onder IX.

3°. Anthony Voet, domheer te Keulen, en aldaar in 1649 overleden.

4°. Jan Baptist Voet, Augustijner monnik te Brugge, en aldaar in 1637 overleden.

5°. Maria Voet, in 1660 nog in leven.

IX. Jasper Philippus Voet, ridder en kapitein, was tweemalen gehuwd; eerst huwde hij op 25 Maart 1653 met Antoinette de le Flye de la Gangerie, dochter van Jean, die kort na hare bevalling, op 18 Maart 1654, overleed.

Hij hertrouwde in 1661 met Godeliva van Maldeghem, die hem een zoon Anthony schonk, welke volgt.

X. Anthony Voet, ridder, heer van Kneckenburg, burgemeester van het Vrije van Brugge, huwde 23 Augustus 1681 met Maria Françoise de Booth, dochter van François, heer van Lisseweghe en Schoonewalle en van Anna Peronne de Voogt. Zij schonk hem drie dochters: Alexandrina Maria Theresia en Antoinette, allen jong overleden.

VII*bis*. Jacobus Voet, ridder, zoon van Anthony en Maria van Eck, geboren te Brugge 20 November 1545, overleden te Antwerpen in 1605, huwde op 21 Juni 1575 met Catharina van Weymersch, dochter van Cornelis en Antoinette Rijks.

Uit dit huwelijk sproten acht kinderen:

1°. Jacobus Voet, ridder, bij Levina Lottrijn vader van een zoon Alexander Voet.

2°. Elias Voet, volgt onder VIII.

3°. Johan Voet, volgt onder VIII*bis*.

4°. Adriana Voet, echtgenoote van Mr. Pieter Anselmus, schepen van Antwerpen.

5°. Hermanus Voet, ongehuwd overleden.

6°. Barbara Voet, ongehuwd overleden.

7°. Petrus Voet, in 1619 gehuwd met Catharina Breydel, en daarbij vader van een zoon Jacobus Voet.

8°. Reinier Voet, volgt onder VIII*ter*.

VIII. Elias Voet, ridder, geboren te Antwerpen 20 October 1589, op 16 Juli 1610 gehuwd met Elisabeth van de Walle, aldaar geboren in 1599, en daarbij vader van dertien kinderen:

1°. Philippus Voet, kapitein.

2°. Carel Voet, volgt onder IX.

3°. Maria Voet, echtgenoote van don Carlo de Besana.

4°. Feliciaan Voet, overleden te Milaan in 1693.

5°. Suzanna Voet, geestelijke zuster te Mechelen.

6°. Lucretia Voet, echtgenoote van Johan Pieter van Weesel.

7°. Cornelia Voet, geboren te Antwerpen 19 November 1629, overleden in 1700.

8°. Johan Gabriel Voet, volgt onder IX*bis*.

9°.—12°. Elias, Balthazar, Jan Baptist en Jacobus Elias Voet, kinderloos overleden.

13°. Jacobus Ferdinandus Voet, overleden te Parijs in 1689.

IX. Carel Voet, geboren te Antwerpen 19 Februari 1631, overleden te Amsterdam 22 September 1679, huwde aldaar 10 Mei 1661 Aletta Maria Coymans, dochter van Jan en van Sophia Trip (1), geboren aldaar 8 April 1641.

Uit dit huwelijk sproten 8 kinderen:

1°. Isabella Lucretia Voet, echtgenoote van Jan Baptist Barchman Wuytiers, geboren 9 April 1665, overleden in 1711.

2°. Jan Gabriël Voet, jong overleden.

3°. Sophia Cornelia Voet.

4°. Aletta Maria Voet, gehuwd te Amsterdam 12 April 1699 met Jean Charles van der Muelen, heer van Bleyenburg, en op 14 Januari 1700 te Utrecht overleden.

5°. Adriana Voet, echtgenoote van Willem Kerby.

6°. Carel Elias Voet, in 1698 ongehuwd overleden.

7°. en 8°. Johan Gabriël en Sophia Voet, jong overleden.

IX*bis*. Johan Gabriël Voet, zoon van Elias en Elizabeth van de Walle, geboren te Antwerpen 3 Maart 1635, overleden 21 Januari 1681, huwde 27 Januari 1661 Maria Catharina Bensy, geboren 23 December 1645, overleden 7 Februari 1694, en had bij haar zes kinderen:

1°. Jan Elias Voet, gehuwd met Anna Sophia Plemp.

2°. Johan Carel Voet, kapitein in keizerlijken dienst.

3°. Jan Baptist Voet, idem.

4°. Johan Jacobus Voet, geestelijke.

5°. Johan Anthony Voet, overleden in 1699.

6°. Johan Gabriël Voet, cornet in Keizerlijken dienst.

VIII*bis*. Johan Voet, zoon van Jacobus en van Catharina van Weymersch, was bij Jacomina Moens, overleden 24 Augustus 1679, vader van een zoon Jan Voet, die volgt.

IX. Jan Voet, geboren te Antwerpen 24 Augustus 1629, vestigde zich in Overijssel, werd scholte van Dalfsen en overleed in December 1681. Hij was in 1665 gehuwd met Sophia Bentinck, geboren in 1636, overleden 30 Maart 1704 en begraven te Zwolle 5 Juni d. a. v., natuurlijke gewettigde (2) dochter van Eusebius Borchard Bentinck, heer van Schoonheten en van Anna Jansen.

Uit dit huwelijk sproten twaalf kinderen:

1°. Hendrik Voet, burgemeester van Zwolle, geboren 9 September 1654, overleden te Zwolle 20 Februari 1737, op 3 November 1683 te Lent gehuwd met Judith van Duuren, geboren te Nijmegen (3) en

(1) Zie VORSTERMAN VAN OYEN, *Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche Geslachten*, Art. Coymans.

(2) Zie VAN DOORNINCK, *Geslachtkundige aanteekeningen*, blz. 114 en 638.

(3) Zie VAN DOORNINCK, *Geslachtkundige Aanteekeningen*, blz. 638.

daarbij vader van een zoon Jan Eusebius Voet, gedoopt 20 Juli 1684 en jong overleden.

2°. Willem Voet, geboren 23 December 1655, in 1659 jong overleden.

3°. Johan Wolf Voet, geboren 24 Augustus 1657, overleden 27 Februari 1676.

4°. Jacobus Voet, volgt onder X.

5°. Willem Eusebius Voet, geboren 31 December 1660, overleden 20 Augustus 1719, op 25 Augustus 1688 gehuwd met Cornelia Berg, geboren in 1679, overleden 28 Maart 1756, dochter van Derk en Geertruid Walraven en daarbij vader van een zoon Derk, gedoopt te Zwolle 28 Juni 1689 en vermoedelijk jong overleden.

6°. Bernard Voet, geboren 31 Juli 1662, op 19 Januari 1733 ongehuwd overleden.

7°. Anna Voet, geboren 26 Juni 1664, overleden 18 Januari 1669.

8°. Carel Borchard Voet, geboren 22 April 1667, overleden 1 Mei d. a. v.

9°. Isabella Voet, geboren 18 April 1669, overleden 14 Augustus 1741, op 29 Augustus 1705 gehuwd met Lambert IJssel.

10°. Carel Borchard Voet, volgt onder X*bis*.

11°. Anna Frederica Voet, geboren 1 Februari 1676, overleden in Mei d. a. v.

12°. Willem Frederik Voet, geboren 11 Augustus 1678, overleden in Februari d. a. v.

X. Jacobus Voet, geboren 20 Januari 1659, overleden 3 Februari 1719, huwde 13 December 1684 Martina d'Engremont, dochter van Nicolaas en Anna Lestevenon (1), en had bij haar negen kinderen:

1°. Anna Sophia Voet, gedoopt 13 October 1685.

2°. Jan Hendrik Voet, luitenant der artillerie, geboren in 1687, overleden te Douay in 1710.

3°. Anna Elisabeth Voet, gedoopt 19 Januari 1688, te Dordrecht ongehuwd overleden.

4°. Barberina Voet, in 1711 gehuwd met Christoffel Wölffer.

5°. Isabella Voet, gedoopt 11 Februari 1691, begraven te Zwolle 19 September 1771.

6°. Cornelia Wilhelmina Voet, geboren in November 1693, overleden in 1772, op 21 Juli 1727 gehuwd met Pieter van Hoboken, postmeester generaal.

7°. Nicolaas d'Engremont Voet, jong overleden.

8°. Augustus Willem Carel Voet, volgt onder XI.

9°. Sophia Elizabeth Voet, jong overleden.

XI. Augustus Willem Carel Voet, kapitein der infanterie, geboren 12 Februari 1701, overleden 22 Juni 1767, huwde 23 April 1724 Johanna Catharina de Maffé, overleden te Venlo 6 Juli 1765, dochter van Libéral de Maffé.

Uit hun huwelijk sproten acht kinderen:

1°. Johannes Jacobus Voet, geboren 21 Augustus 1726, overleden in Juni d. a. v.

2°. Johannes Jacobus Libéral Voet, volgt onder XII.

3°. Hendrik Eusebius Carel Voet, geboren te Kampen 21 November 1730, overleden 11 December 1732.

4°. Willem Voet, geboren te Meenen 4 Februari 1733, overleden in Suriname in Juni 1761.

5°. Martina Elisabeth Voet, geboren te Meenen 22 Juni 1734.

6°. Hendrik Eusebius Voet, geboren te Maastricht 9 Maart 1738, overleden in Mei d. a. v.

7°. Isabella Charlotte Voet, geboren te Maastricht 30 Juli 1739.

8°. Carel Augustus Voet, geboren te Maastricht 8 Mei 1741, overleden in Suriname 1 Juli 1768.

XII. Johannes Jacobus Libéral Voet, geboren te Heusden 10 April 1728, overleden in Suriname in 1764, huwde 10 Januari 1758 Johanna Elizabeth de Man, dochter van Jan de Man, kapitein luitenant der artillerie en van Hendriette Catharina Minsen.

Uit dit huwelijk sproten twee kinderen, beiden jong overleden.

1°. Augustus Willem Carel Voet, geboren 11 Februari 1758.

2° Hendriette Catharina Voet, geboren 24 Maart 1759.

X*bis*. Carel Borchard Voet, schilder en beoefenaar der natuurlijke historie, zoon van Jan en Sophia Bentinck, geboren 22 Juni 1671, overleden te Dordrecht in 1744 of 45, huwde te Heino 30 Augustus 1696 Jacomina Berg, geboren in 1676, overleden te Dordrecht 6 December 1746, dochter van Derk en Geertruid Walraven.

Uit dit huwelijk sproten tien kinderen:

1°. Derk Voet, gemeensman der stad Zwolle, aldaar geboren 3 Mei 1697, overleden 25 Februari 1729, en aldaar begraven 4 Maart d. a. v. In April 1725 was hij te Zalk gehuwd met Lydia van Sonsbeeck, geboren in 1697, kinderloos overleden in 1780.

2°. Jan Eusebius Voet, geboren te Zwolle 19 Mei 1698, overleden 9 Juli 1699.

3°. Otto Hendrik Voet, geboren 22 Sept. 1699, jong overleden.

4°. en 5°. Johanna Sophia en Geertruy Voet, jong overleden.

6°. Johan Eusebius Voet, geboren 1 November 1704, overleden in Februari d. a. v.

7°. Johan Eusebius Voet, volgt onder XI.

8°. Egbert Voet, geboren 28 Februari 1708, overleden in Mei d. a. v.

9°. Geertruy Voet, geboren te Zwolle 27 Augustus 1709, gehuwd met Adrianus van den Berg.

10°. Egbert Voet, geboren 9 Maart 1711, gehuwd doch kinderloos overleden.

XI. Johan Eusebius Voet, doctor in de medicijnen

(1) Zie SCHEFFER, *Genealogie Geslacht Lestevenon*, blz. 15.

en in 1751 inspecteur van de collectieve rechten van Zuid-Holland, geboren 24 Januari 1706, overleden te Dordrecht 28 September 1778, heeft zich vooral bekend gemaakt door zijne stichtelijke gedichten, waaronder eene verdienstelijke psalmberijming. Hij huwde tweemalen. Eerst huwde hij 5 Augustus 1725 Sara van Outshoorn, overleden te Dordrecht 11 Februari 1748, die hem veertien kinderen schonk. Daarna hertrouwde hij 16 Februari 1749 met Elisabeth Ghijben, kinderloos overleden 24 Augustus 1778.

1°. Jacomina Maria Voet, geboren te Dordrecht 19 April 1726, aldaar overleden 10 Mei 1745.

2°. Johanna Sophia Voet, geboren te Dordrecht 12 Augustus 1727.

3°. Dr. Carel Borchard Voet, volgt onder XII.

4°. Theodora Lydia Voet, geboren te Dordrecht 18 Mei 1730, overleden aldaar 7 Januari 1753.

5°. Dirk Voet, geboren te Dordrecht 15 Januari 1732, jong overleden.

6°. Cornelia Eusebia Voet, geboren te Dordrecht 18 Juli 1733, overleden te 's-Gravenhage 5 Maart 1796.

7°. Isabella Voet, geboren te Dordrecht 22 October 1734, overleden 22 December 1756, echtgenoote van Hermanus Swavink, predikant te Heerjansdam.

8°. Adriana Geertruy Voet, geboren te Dordrecht 15 October 1735, overleden te 's-Gravenhage 7 Juni 1762.

9°. Egberdina Voet, geboren te Dordrecht 9 Juni 1737, aldaar overleden in December 1741.

10°. Dirk Voet, controleur, geboren te Dordrecht 21 November 1738, overleden te Muiden 5 Juli 1783. Hij huwde op 1 October 1762 Adriana van Velsen, overleden 21 Maart 1776, en hertrouwde daarna met Anna Everdina Uytwerf, die hem drie kinderen schonk.

11°. Sara Voet, geboren te Dordrecht 2 September 1740, overleden 30 Mei 1763, echtgenoote van Stephanus van IJzendijk.

12°. Mr. Johannes Petrus Voet, koopman en fiscaal aan de Kaap de Goede Hoop, geboren te Dordrecht 27 Augustus 1741, overleden in het Kaapland 30 Mei 1784, huwt 30 Maart 1774 Arnoldina Cornelia van Hoey (1), geboren te 's-Gravenhage 27 Februari 1752, dochter van Dr. Cornelis van Hoey en van Anna de Sterke.

13°. Christina Voet, geboren te Dordrecht 4 Februari 1744, echtgenoote van Lambert Sijthoff.

14°. Jacomina Maria Voet, geboren te Dordrecht 13 Mei 1746, gehuwd met Johannes Schagen van Campen, predikant te 's-Gravenhage. Uit dit huwelijk ontsproot het geslacht Voet van Campen.

XII. Dr. Carel Borchard Voet, inspecteur der gemeene middelen en mansman in de vierschaar van Zuid-Holland, geboren te Dordrecht 19 October 1728, overleden 16 Augustus 1798, huwde 3 September 1754 Adriana van Sorgen, geboren in 1735, overleden te 's-Gravenhage 9 Januari 1811 en had bij haar vier kinderen:

1°. Johan Eusebius Voet, geboren te Dordrecht 26 April 1755, overleden 8 Mei d. a. v.

2°. Eva Johanna Voet, geboren te Dordrecht 21 Juli 1756, overleden te Gendringen 23 Februari 1823, op 9 December 1801 gehuwd met Mr. Jan Leopold de Haes, drossaart van Etten en Genderingen (1).

3°. Johan Eusebius Voet, geboren te Dordrecht 14 November 1758, overleden 13 Februari 1760.

4°. Johan Eusebius Voet, volgt onder XIII.

XIII. Johan Eusebius Voet, geboren te Dordrecht 13 September 1762, huwde 13 December 1783 met Barbara van Toulon en had bij haar, behalve een zoon, die jong overleed:

1°. Adriana Carolina Voet, geboren te 's-Gravenhage 20 December 1784, eerst gehuwd met Cornelis ten Bosch, daarna met . . . . Stierling.

2°. Anna Sophia Magdalena Voet, geboren te Woudrichem 8 September 1786, gehuwd met M. G. Pichot, overleden te Amsterdam 6 October 1853.

VIII*ter*. Reinier Voet, zoon van Jacobus en Catharina van Weymersch, huwde Johanna Delcourt en had bij haar vier kinderen:

1°. Anna Voet, huwde Pieter Versluys.

2°. Steven Voet, burgemeester van Middelburg, huwde Maria Françoise de Kock.

3°. Catharina Voet, huwde Jacobus Droogbrood.

4°. Johanna Voet, huwde Alexander de Munck.

VII*ter*. Daniel Voet, ridder, zoon van Anthony en Maria van Eck, geboren in 1548, overleden in 1602, huwde Cornelia van Eywerven en had daarbij twee zoons Carel en Johan, ongehuwd overleden.

VII*quater*. Johan Voet, ridder, zoon van Anthony en Maria van Eck, geboren in 1550, huwde Margaretha Govaart en had bij haar eene dochter Margriet, gehuwd met Ferdinand Michiels, baljuw van 't Vrije van Brugge.

VII*quint*. Guilein Voet, ridder, zoon van Anthony en Maria van Eck, huwde eerst met Maria van der Mandere, daarna met Catharina Verspringels. Hij was vader van Johanna Voet, gehuwd met Cornelis Pierens.

's-Gravenhage, Juli 1887. CHR. J. POLVLIET, *Kapt. Ingenieur.*

(1) Zie mijne *Genealogie van Hoey*, blz. 70 van dezen Jaargang.

(1) Zie A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederl. Familiën*, Art. de Haes.

Bijdrage tot het geslacht Everwijn.

(Met zestien kwartieren).

In eene op perkament geschrevene koopacte uit Arnhem van het jaar 1651 (verleden jaar op eene verkooping aldaar door mij aangekocht) treft men het volgende aan:

Wij Everhardt Sluysken ende Everhardt Everwijn, Burgemeesters der stadt Arnhem, sampt Huybert Henrichs ende Rijck Wijnen, Over- ende Onderhuysmeesters van 't Burger Weeshuys der voorsz. stadt, doen kondt ende tuygen mitt desen openen brieve, Datt wij om meerder profijte wille des voorz. huijses in eenen vasten en stedigen erffcoop, erflijcken vercoft, opgedragen ende overgegeven hebben, vercopen, dragen op ende geven over mits desen, aan den E. Willem Everwijn Willemsz., huys, hofstede ende Vehrstadt tott Rheden, mitt sijne rechten ende toebehoren, als oock daar neffens eenen acker bouwlands opt schaar, soo voor desen van den Scholtis Sicamber van Arnhem is angecoft, allet met sijnen aanwasz ende Rijswaardt strakende van t'Vehr tott St. Peters kribbe ofte landt. Ende sulcx om ende voor eene seeckere somme van penningen, daar van ons den lesten mitten teersten, voll ende allwell te dancke vuytgericht ende betaelt is. Bekennen daaromme voor ons ende onsen nacommelingen, Datt het voorgementionneerde Weeshuys van 't voorn. huys, hofstede ende Vehrstadt, mitsgaders Landt op 't schaar ende Rijswaardt, gansz en al onterft, ontrechticht ende ontgoedet is, ende gheen recht, actie noch gerechticheyt meerder daaraan te hebben noch te beholden in eeniger Wijse, Renuncierende ende verthyende daarop ende van, met hant, halm ende monde, in ende tot erfflijcke behoeff van de voorn. Willem Everwijn Willemsz., Alsoo datt hij ende sijn E. erven daaran wederom geërft, gerechticht ende gegoedet sullen sijn en blijven: Ende t' voorn. huys, hofstede, Vehr ende Landt rustelijck ende vredelijck mogen gebruycken, bezitten ende genieten, sonder in de recht wedersegge ofte bezwierenge van Iemants.

Wijders bekennen wij deselve te hebben vercoft voor vrij erff ende goet mitt ghene lasten ofte jaarlicxe uytgangen beswaart sijnde, uytgenomen datt die van Isendoorn, nu Diederick van Stepraet, heer tot Indoirnick ende Lathum, Jaarlicx eenen Frankrijkschen Schilt vuyttet voorn. Vehr is hebbende, ende mede Vrijheyt op 't Vehr, als oock den Eygener van 't goet van wijlen Jr. Marcus van Wees ofte derselver Pachters. Daarop wij 't selve huys, hofstede, Vehr ende landt beloven te vrijen, wachten ende wahren, oock allen commer ende voorplicht aff te doen als erffcoop recht is. Onder verbant van al sulcke wahr als d' olde zegelen ende brieven medebrengen. Ende alles sonder arch off list. Dermit Oirconde hebben wij dese mit onse handen onderteyckent ende mitt onse zegelen bezegelt. Ende daerneffens geboden Gaart Otters ende Gijsbert Cloeck, Gearfden in Veluwen-Soom deze als Gerichtsluyden ende Getuygen mitt haar handen en zegelen mede te willen bekraftigen, 't welk wij ter requisitie van de voorz. huysmeesteren alsoo geerne gedaan hebben en dese mede onderteyckent en besegelt. Gegeven in den Jaare naar onsers Heeren ende Salichmaeckers geboorte Duysent Seshondert een ende vijftich. Den vijftienden dach des maants Octobris olden Stijle. Gaart Otters ende Gijsbert Cloeck.

Everhardt Sluysken. Huibert Henrichsen.
Everhardt Everwijn. Rijck Wijnen.
Gaart Otters.
Gisbert Cloeck.

De Burgemeester Everhard Everwijn en Willem Everwijn Willemszoon, die in deze koopakte voorkomen zijn op de volgende wijze verwant aan Everhard Willem Everwijn, aan het hoofd van bijgaanden kwartierstaat vermeld.

De vader van Everhard Willem Everwijn was Everard Everwijn 7 September 1681 te Cleve gehuwd met Johanna Scrivers; zijn grootvader was Evert Everwijn, gehuwd te Arnhem 28 April 1655 met Jenneken Vermeulen, en zijn overgrootvader Evert Everwijn Evertszoon te Arnhem getrouwd 20 April 1628 met Gerritke Engelen (en aldaar van 1633—39 schepen en in 1635 eveneens burgemeester). Van laatstgenoemden Evert Everwijn Evertszoon was de aan het hoofd der koopakte voorkomende Burgemeester Everhardt Everwijn een *jongere* broeder, terwijl Willem Everwijn Willemszoon, die als kooper voorkomt, de zoon was van Willem Everwijn, een *oudere* broeder van beiden.

De in de koopacte genoemde Everwijns zijn derhalve oom en neef en Everard Willem Everwijn boven aan den kwartierstaat vermeld, is de achterkleinzoon van eenen broeder van den in de akte genoemden burgemeester Everhardt Everwijn.

's-Gravenhage. MR. D. EVERWIJN.

Het geslacht van den Vondel.

Van verschillende zijden ontvingen wij bewijzen van ingenomenheid en belangstelling in zake de uitgave van het geslacht van Joost van den Vondel. Eenige aanvullingen volgen hier.

Betreffende den naam van den Vondel in Zeeland deelde de heer J. van der Baan te Wolfaartsdijk het volgende mede in verband met hetgeen op blz. 225 voorkomt.

Behoort bij N°. 9 van het Algemeen Nederlandsch Familieblad, 4e jaargang.

Photolithographie van J. J. Thieme te Arnhem.

Michiel van den Vondel, uit Middelburg, studeerde te Groningen, werd 2 Maart 1747 proponent bij de Classis van Walcheren; tot predikant te Colijnsplaat beroepen 30 April en aldaar bevestigd 25 Juni 1747, afscheid van die gemeente nemende den 19 Augustus 1764, als zijnde den 11 Juni verroepen naar Grijpskerke in Walcheren, waar hij 26 Augustus 1764 bevestigd werd en in 1784 overleden is.

Zijn zoon Alexander van den Vondel, geboren te Colijnsplaat, studeerde te Leiden, werd 2 Augustus 1781 proponent bij de Classis van Walcheren; tot predikant te St. Annaland beroepen 13 December 1781 en aldaar 28 April 1782 bevestigd. Uit hoofde van zijne weigering tot het doen van den eed op de toenmalige constitutie, en alzoo om politieke redenen, van zijnen dienst aldaar ontzet bij resolutie van de volksrepresentanten van Zeeland, dd. 12 Aug. 1796, werd hij 4 October daaraanvolgende van zijne predikantsbetrekking bij die gemeente ontslagen.

Bij de Hervormde gemeente te Axel werd 6 November 1836 voor de doopsbediening in gebruik gesteld een keurig en sierlijk bewerkt zilveren doopbekken, door wijlen den WelEd. heer J. van den Vondel, bij uitersten wil, aan die kerk toegedacht.

Tot deze familie zullen ook de volgende personen gerekend moeten worden, voorkomende in een testament van het jaar 1723, ons medegedeeld door den heer A. J. Servaas van Rooyen, archivaris te 's-Gravenhage.

In het testament van Pieter Nanningh, bode van den Raad van State, in den Haag gepasseerd ten overstaan van notaris M. van Heyningen aldaar op den 9 Maart 1723 worden o. a. legaten vermaakt aan zijne nicht juff. Pesina van den Vondel, wed. van Laurens Maurits, wonende tot Middelburg, en aan zijne andere nicht Sara Kalff, dochter van Soetje van den Vondel en van zekeren Kalff, wonende tot Rotterdam achter het klooster.

Het volgende stuk, hetwelk wij danken aan pater A. van Lommel, geeft meerdere inlichting over Petrus Franciscus van den Vondel, genoemd op blz. 227 noot 2. Het is een korte levensschets, door hem zelven te Mechelen in de societeit van Jesus ingeschreven. Het is nu afdoende opgelost, dat hij geen zoon was van Joost van den Vondel en van Jacoba du Bois.

A. Majorem Dei gloriam.

Ick Petrus Franciscus van de Vondel ben geboren tot Halle int jaer ons Heere 1718 den 2 Dec. van wettelijcke houders; mijn vader was Daniel van de Vondel, mijn moeder was Cecilia de Koster, waer mijn moeder overleden is. Mijn ambaght is peltier en mattlassier, het welcke ick 10 jaren gedaen hebbe en daernaer hebbe ik 8 maenden kleermaecker ghedaen int collegie der societeyt Jesu tot Halle; totdat ick ten langhen lasten door Godts begerten ghedreven sijnde om in de societeyt de dagen mijns levens over te brengen in den dienst Godts, hebbende het zelve ootmoedelijck ghevraeght en ben ontfanghen van den eerweerdighen Pater Franciscus Danoodt, rector van het collegie der societeit Jesu tot Halle, door bevel van den eerweerdighen Pater Petrus Amelot, provinciael van de Nederduitsche provincie den 28 September int jaer 1742; en ick ben ghekomen in het huys der proevinghe den 8 October 1742 ende ben ghexamineert gheweest van den eerweerdighen Pater Gregorius van Parijs, rector van het selve huys.

Petrus Franciscus van de Vondel.

Mechelen, in 't huys der proevinge
den 17 October 1742.

Virgile Solis

(Met een plaat).

In het genealogisch-heraldisch archief bevindt zich de oorspronkelijke teekening, hoog 44½, breed 23½ cM., waarvan wij onzen lezers in dit nummer een reproductie aanbieden.

Het origineel is los met de pen geteekend en schijnt een ontwerp voor een glasraam te zijn. Op enkele plaatsen zijn de potloodlijnen nog zichtbaar, terwijl in het schild, dat niet geheel afgewerkt is, met rood krijt andere lijnen geschetst zijn, hetwelk echter in onze plaat weggelaten is. Het geheel munt uit door bevalligheid van ontwerp en fraaie uitvoering. Het wapen is geteekend in den overgang van het nieuw gothische tot het renaissance tijdperk, uit welke periode zoo vele sierlijke wapenafbeeldingen van Dürer, Amman en anderen tot ons zijn gekomen. Volgens de onderteekening met potlood is Virgile Solis de vervaardiger van dit wapenontwerp, van welken kunstenaar het ons echter niet is mogen gelukken eenige levensbijzonderheden te vernemen. Wellicht zijn anderen gelukkiger; de mededeeling van alles, wat dezen wapenteekenaar betreft, willen wij gaarne in onze kolommen opnemen. Nog vonden wij van hem eene andere compositie vermeld, mede met de pen geteekend, welke beschreven werd als: «een ledig schild, vastgehouden door een edelvrouw, op haar halskraag de letters M A F I (?). Daar boven was een tafereel uit een tournooi zeer geestig geschetst». Hoogte 21½, breedte 28½. cM.

Van welke familie het wapen is, staat niet vermeld. Het heeft eenige overeenkomst met dat van de familie de Watteville, die voert in rood drie zilveren vleugels. Gekroonde helm. Helmteeken: een uitkomende vrouw met gouden kroon en gekleed van rood met zilveren gordel, de armen vervangen door twee zilveren vleugels.

Familiewapens, voorkomende in eene collectie Alba amicorum uit de 16e en 17e eeuw (1).

Aller
van Amerongen
Ayttanus
Aichteman
van Amstel van Mijnden
van Arler
van Arnhem
van Abcoude
van Aeswijn
Amerongen, (Borre van)
Alting
van Aerssen

Beer (de)
Baer
Borchgreeft (de)
Burgh (van)
Berchem (de)
Bocxhorn
Barnaege
Bois (du)
Braudius
Bemmel
Boelen
Banninck
Borch
Bloemert
Brandis
Bronckhorst
Bogard (Haganus)
Beaumont
Balen
Bernartius
Broeckhuysen
Bruggen (ter)
Boecop (van)
Bentinck
Brienen (van)
Bylandt (van)
Beinhem (van)
Buedt
Brinck
Bijler
Botter van Snellenborch

Beeck (van der)
Barlaeus

Cooper
Cocq (de)
Cabeliau
Culemburch
Coestelt
Coelwagen
Craenenburch (van)
Cooll (van)
Crocus
Closson
Coninck (de)
Choret
Ceulsbroeck
Caron (de)
Carpenter
Cuyck
Coopen

Diependal (van)
Duwer
Duaci
Dompzeler
Daesdonck (de)
Doernick (van)
Donghelberghe (van)
Dans
Dries (de)
Duyck
Does (van der)
Dussen (van der)
Duvenvoorde (van)
Delen (van)
Doetinghem (van)
Dedem (van)
Dyemen.
Delmanhorstius.
Dach
Does (van der)

Eck (van Panthaleon van)
Epiliet

(1) Het is bekend dat men fraaie wapens, meest allen goed geteekend, aantreft in Alba Amicorum. Bovenstaande lijst is van de wapens die voorkomen in de zoo gunstig bekende verzameling van Alba Amicorum in het bezit der familie van Rappard en bijeengebracht door wijlen F. A. ridder van Rappard.

Binnenkort worden wij in staat gesteld om den inhoud te kunnen opgeven van eene tweede verzameling afkomstig van de familie Beeldsnijder van Voshol.

Einghen
d'Erlach
Einsiedell (von)
Egmondt
Everts (Brussel)
Eycken (van der)

Forstar
Foreest (van)
Fridag

Grauwert
Gareisen
Golstein (van)
Glarges (de)
Gelder (van)
Gent (van)
Grumer
Goutwaert
Gellecum
Goslinga
Graswinckel
Godin

Honthem (van)
Heronia (van)
Holtappel
Heyweghen
Huekelom
Hambroeck alias van Beversluys
Holdinga (van)
Hinckart
Heetvelde
Hair (ab)
Harstat (van)
Holy (Muys van)
Hasseldonck
Haen (de)
Heurn (van)
Hackfort
Harderwijck (van)
Haersolte (van)
Hell (van)
Hovius
Hamme (Wyten)
Hoxwier
Hoyinck
Hoffer
Hasius
Hes (van)
Huygens (Constantijn)
Hogelande

Iseren

Isselmuden (van)
Jardin (du)
Jonghe (de)

Kriestorf (de)
Keyser (de)
Knoppert
Keppel (van)
Kievijt

Lijere (van)
Lijsters
Linden (van)
Lipsius
Leoninus
Leeuwen (van)
Lantskroon (van)
Lawick (van)
Laen (van der)
Lachmondt (van)
Loo (van)

Meerten (van)
Mijle (van der)
Myddachten (van)
Münster (van)
Meyerinck (van)
Meerthen (van)
Muydanus
Magnus
Maelstede

Nicault
Noot (van der)
Neuhuusen (a)
Nijenrode
Naeldwijck

Ophem
Oldenbarnevelt (Loep van)
Oestrum (van)
Orlenburg (Graaf zu)

Persijn
Pijnacker
Posthuis
Portonero
Pauw
Pannecoeks
Plettenburch
Prins
Paffenrode (van)
Pol (van der)
Parret

Quadt

Roubaert
Rijswijk
Rhedinger
Rijpperbant
Renesse van Wulven
" van Baer
Rodenburch
Ramp
Raesfelt
Ruysch

Steen (van den)
Steenbergen alias van der Hulst
Schilling
Sandelijn
Sorre (van)
Serooskerke (van)
Stoltenberch
Scaliger
Strick
Steenler (van)
Schimmelpenninck
Schrassert
Spuelde (van)
Spijtloef
Sammer (van)
Sweten (van)
Swaerdecroon
Slatius
Stael
Steelant
Santhorst
Schurmans
Snouck
Suyerbeeck (van)

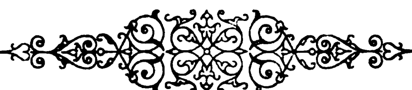
Talmous
Tolyenden
Trainer
Thin
Triest (de)
Tengnagel
Thienen (van)
Trimoille (de)

Upgaut (van)

Vorst (van der)
Vergraft
Vilters
Valle (del)
Vuytwijk
Vlierden
Voeth
Vanevelt (van)
Vitellius
Verbeeck

Wenincum (van)
Wolff
Woldenborch (a)
Wyhe
Wygaert
Westerholt (van)
Wassenhove
Wernan
Wou (van)
Wesel (van)
Wenshem (van)
Witten
Wenckum
Wijnbergen (van)
Welle (van)
Wyck
Weerdenburch
Witte
Waylwyck

Zanten (van)
Zuylen van Nyenrode
Zeeghers (de)
Zyll (van)
Zype (van der)
Zwezeringe (de)

De waarheid omtrent de familie Nahuys en van Nahuys.

Voorloopig bericht.

Bij groot toeval zijn mij twee artikelen onder de oogen gekomen de familie Nahuys en van Nahuys betreffende en mij persoonlijk rakende, beiden voorkomende in *„de Nederlandsche Heraut"* 4e jaargang, 1ste aflevering, het eene geteekend M. P. Smissaert en het andere ongeteekend, die de eenvoudige burgerlijke beleefdheid gevorderd had, dat mij gezonden waren geworden, opdat niet uit mijn stilzwijgen de gevolgtrekking gemaakt kon worden dat ik daarbij zou berusten.

Ik heb onmiddelijk mijne antwoorden opgesteld, maar de advokaat aan wien ik mijne zaken in handen gegeven heb en in wien ik onbepaald vertrouwen stel, heeft mij echter voorloopig alle polemiek over dat onderwerp streng verboden, zoolang de instantie waarmede hij door mij opgedragen is, zijn beslag niet heeft gekregen.

Deze op mij uitgeoefende dwang is mij zeer pijnlijk en verdaagt het verschijnen van mijne antwoorden, die volkomen voor de pers gereed zijn, doch enkel uit aanzien voor mijnen rechtsgeleerden mandataris moet ik voor het oogenblik van alle publiciteit afzien, hetgeen overigens slechts een uitstel is, want men kan verzekerd wezen, dat zoodra het oogenblik gekomen zal zijn, ik mijne antwoorden het licht zal doen zien, waarin de bedoelde artikelen op alle punten grondig wederlegd en volkomen ontzenuwd worden.

Brussel 1 September 1887.

Graaf Maurin Nahuys.

Geslacht Marnix.

Bij het Hof van appel te Brussel was in de maand Mei een interessant rechtsgeding aanhangig, dat indirect betrekking heeft op de godsdienstige en politieke twisten van de XVIe eeuw.

In 1884 machtigde het (toenmaals liberale) Ministerie de graven Marnix, bij hun geslachtsnaam te voegen dien van St. Aldegonde (de graven Marnix stammen af van een zijtak van de familie Marnix van St. Aldegonde).

Binnen den wettigen termijn kwamen de graven van St. Aldegonde, die van een Fransche familie zijn, er tegen in verzet, dat het Koninklijk besluit betreffende de graven Marnix effect sorteerde. Een

Koninklijk besluit deed hun eischen te niet, en toen wendden zij zich tot de rechtbanken.

In de eerste plaats viel nu te onderzoeken: waren de civiele rechtbanken competent? De rechtbank van eersten aanleg te Brussel nam de competentie aan en erkende, dat de familienaam een eigendom «sui generis» was. Maar in den grond der zaak leden de graven van St. Aldegond» echec en werd het recht der Marnix van St. Aldegonde erkend. Nu ontleende Marnix van St. Aldegonde zijn naam aan een nabij Bergen (Henegouwen) gelegen leengoed, terwijl de St. Aldegondes den hunnen ontleend aan een eigendom, bij Saint Omer gelegen. Het pikante was hierin gelegen, dat de tegenwoordige graven van St. Aldegonde afstammen van den befaamden Noircarmes, die den titel van St. Aldegonde droeg evenals zijn tegenstander Marnix.

De zaak werd voor de graven Marnix bepleit door een der grootste Belgische advocaten, mr. Duvivier, die een even talentvol jurist is als goed historicus. In den loop der debatten releveerde Mr. Duvivier een bijzonderheid, welke de aanvallen verklaart, waarmede men Marnix heeft vervolgd. Tijdens de overgave van Antwerpen aan Farnèse, in 1585, deed Marnix in de capitulatie-voorwaarden de gebruikelijke bepaling opnemen, dat de overwonnenen zullen terugtreden in het bezit van hun verbeurdverklaarde goederen. Men beschuldigde langen tijd Marnix, dat hij met een doel van oneerlijke speculatie had gehandeld; maar de eenige goederen van Marnix waren de beroemde heerlijkheid van St. Aldegonde en de inkomsten dier heerlijkheid bedroegen 300 fr. ponden.

Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage, *22 en 23 Mei* 1887.

Eenige graven in de kerk te Burg, eiland Texel.
Volgens aanteekeningen der vorige eeuw.

Noordoost zijde:

1⁰. Familiegrafkelder van het adellijk geslacht van Nijhof.

Zuidoost zijde:

2⁰. Familiegrafkelder van den bailluw Adriaan van der Graaf.

Zuidwest zijde:

3⁰. Familiegrafkelder van den bailluw Hasselaar.

4⁰. Graf van Johan Roedtringh, ord. cappiteyn ter zee, obiit den 30 October 1676.

5⁰. Idem van Gijsbert van Crayesteyn, commandeur ter zee, obiit den 25 January 1710.

6⁰. Idem van den heer commissaris van der Merct, obiit den 12 September 1719.

7⁰. Idem van den heer bailluw van der Does, obiit in den jare 1653, en zijne vrouw Elisabet van der Does, obiit in den jare 1647.

Grafschriften op borden.

8⁰. Hier leyt begraven den heer Pieter de Wilde, in sijn leven bailluw en dijkgraaf van Woudrichem en den landen van Altena Eerste commis van de Nederlandsche secretarye van Sijne Majesteyt van Groot-Brittanje. obiit den 26 Octob[r] 1693.

9⁰. Aan dese kerk vereerdt tot een gedagtenis van Lijsbet Jans de Bruyn Vroedtvrouw, oudt 63 jaar en ses maanden.

Hier rust sij die seven en twintigh jaar
Haar dienst getrouwelijk alhier nam waar,
En drie jaar buyten, eer Godt door de dood
Tot droefheyt van mans en vrouwen haar thuys
ontboodt.

Lijsbet Jans ontfangen seventien hondert en vijf en tsestigh kinderen.

Medegedeeld door graaf MAURIN NAHUYS.

Tijdelijke bewaring van het middeleeuwsch archief.

Door den heer J. Heykamp, namens het kapittel, en Mr. S. Muller Fz., archivaris der Rijks-archieven in Utrecht, als gemachtigde van den Minister van Binnenlandsche Zaken, is eene overeenkomst aangegaan, waarbij het middeleeuwsch archief, eigendom van het kapittel der Bisschoppelijke Clerezy, tijdelijk ter bewaring gesteld wordt in het Rijks-archief-gebouw te Utrecht. Het archief bestaat uit twee geheel verschilschillende deelen: 1⁰ het aartsbisschoppelijk archief en 2⁰ eene verzameling middeleeuwsche bescheiden.

Dagblad, 5 Juli 1887.

Verbetering in de genealogie van het geslacht van Dam.

Blz. 204, 2[e] kol. staat:

IV. *a.* Hubertus Hendrikus, moet zijn Herbertus Hendrikus.

Blz. 205, 1[e] kol., 5[e] regel van boven staat: Amandina, moet zijn Arnaudina.

2[e] kol., VI. 3⁰. b. *A.* Madelaine van Dam, geboren 6 Februari 1868, moet zijn 5 Februari.

Blz. 206. 1[e] kol. laatste regel Hain is Harn.

BANTA.

Wat is er bekend van een familie Banta, die in de 17[e] eeuw in de provincie Friesland, omtrent Harlingen gevestigd was.

Boekbeoordeelingen en aankondigingen.

AD. M. HILDEBRANDT, *Wappenfibel, kurze Zusammenstellung der hauptsächlichsten heraldischen und genealogischen Regeln.* Zweite Auflage. Verlag von Wilhelm Rommel, Frankfurt a. M. 1887.

Het is een zekere waarheid en ieder, die zich meer bijzonder aan de studie der wapenkunde heeft gewijd, kan dit bijna dagelijks ondervinden, dat het groote publiek al zeer weinig op de hoogte is van deze wetenschap, niettegenstaande in onze dagen de heraldiek zulke groote vorderingen heeft gemaakt, zeer vele beoefenaars telt en zich in een uitgebreide litteratuur mag verheugen. Niet alleen is dit bij ons te lande het geval, hetzelfde geldt ook bij onze naburen in Duitschland, welk land wij toch wel als een Eldorado voor de heraldieke wetenschap kunnen aanmerken, want wanneer er veel op dit gebied gewerkt wordt dan is dit voorzeker in het Duitsche rijk. Toch gingen daar onder de vakmannen stemmen op, die klaagden over de verkeerde meeningen, die nog bij zoo velen, zelfs onder de leden van de bekende Duitsche heraldieke genootschappen, omtrent het wezen en de regels der wapenkunde heerschten. Nog is de heraldiek niet populair genoeg en als een voornaam middel om haar dit te doen worden werd de uitgave van een beknopte en goedkoope handleiding, van afbeeldingen voorzien, als zeer doelmatig geoordeeld. Volgens opdracht van het genootschap «Herold» bezorgde de verdienstelijke Duitsche heraldicus prof. Hildebrandt een zoodanig boekje onder den titel «*Wappenfibel*», dat zich nu reeds in een tweeden druk mag verheugen en dus onder velen verspreid is. Het is te hopen, dat het ook zijn nut doet en aan het doel beantwoorde, waartoe het in het licht is gegeven.

De uitgever Wilh. Rommel heeft voor een zeer nette uitvoering zorg gedragen; de tekst is geheel in rood kader gedrukt, terwijl de onderwerpen, die behandeld en verklaard worden, zooals de kleuren, wapenfiguren, sieraden, heraldieke benamingen enz. enz. in alphabethische volgorde geplaatst door hun roode kleur dadelijk in het oog vallen. Wat men alzoo nog meer in die handleiding vindt, blijkt uit het volgende, wat wij uit den rijken voorraad kiezen: adelsbrief, wapenbrieven en boeken, ouderdom der wapens, hun gebruik, heraldieke stijlleer, familiegeschiedenis, titels, ridderorden, heraldieke tentoonstellingen, genootschappen, tijdschriften, leerboeken, wapenschilders, enz. enz. Een 27 tal afbeeldingen in den tekst en een drietal platen verduidelijken den inhoud en versieren de uitgave.

CLEMENS Freiherr VON HAUSEN, *Praktische Heraldik.* Dem Adel und den Patriziërn gewidmet. Verlag von C. A. Starke, Görlitz, 1887.

Onder dezen titel verscheen een werkje van Freiherr von Hausen, in hoofdzaak met hetzelfde doel als het voorgaande geschreven. Het sluit zich hierbij aan, daar het gebleken is dat professor HILDEBRANDT'S *Wappenfibel* vooral verdiensten had uit een oogpunt van kunstnijverheid, terwijl de *Praktische Heraldik* geschreven is om de wapenkunde vooral ingang te doen vinden onder de hoogere standen, den adel en de patriciërs, aan wie de schrijver dan ook zijn arbeid opdraagt. De onkunde omtrent de ridderlijke wetenschap der heraldiek, die ook in deze kringen heerschte, deed hem het plan opvatten door het schrijven van deze beknopte en praktische handleiding, met afbeeldingen verduidelijkt, de heraldiek onder hen populâir te maken en daardoor den waren riddergeest op te wekken. Ofschoon dit boekje minder gemakkelijk te gebruiken is dan dat van prof. Hillebrandt, munt het uit door meerdere uitgebreidheid en wetenschappelijke behandeling, zonder evenwel de grenzen te overschrijden, die de schrijver zich gesteld had om nl. geen te omvangrijk, te geleerd en te kostbaar leerboek te schrijven. Een tiental platen met vele goede afbeeldingen van schilden, wapenfiguren, enz. zijn achter den tekst gevoegd. Het zijn juist deze afbeeldingen, die de waarde van dergelijke werkjes zoo zeer verhoogen; zonder bijgevoegde teekeningen is het zeer moeilijk voor oningewijden de wapenkunde te leeren, zelfs bij de duidelijkste omschrijving. Wij kunnen ten slotte niet nalaten, ook de aandacht der liefhebbers van heraldiek ten onzent op deze beide handleidingen te vestigen en de kennismaking aan te bevelen.

Jahrbuch der K. K. heraldischen Gesellschaft «ADLER» *in Wien.* Redigirt unter Leitung des Vice-Präsidenten Dr. ED. GASTON PÔTTICKH Grafen VON PETTENEGG. Wien, Selbstverlag, 1886.

In het begin dezes jaars verscheen het XVI. jaarboek van het bekend heraldiek genootschap »Adler« te Weenen, hetgeen weder veel belangrijks op het gebied van hare geschiedenis en hulpwetenschappen, wapen-, zegel- en geslachtrekenkunde bevat en versierd is met eenige platen en een groot aantal afbeeldingen in den tekst. Vooraf gaat een overzicht van den toestand van het genootschap, benevens een naamlijst der leden, der vereenigingen, museums en redactiën waarmede het genootschap in verbinding staat. Verder vindt men een artikel over de oudste geschiedenis van het Egersche geslacht Schlick, door Heinrich Grade, stads-archivaris te Eger. Uit de nalatenschap van den Heer Ralf von Retberg, wiens fraai portret dit artikel vergezelt, is een zeer uitgebreide verhandeling opgenomen over de geschiedenis der Duitsche wapenfiguren, bestaande uit drie afdeelingen: I ontstaan en bloei der wapens, waarin

o. a. een opgave voorkomt van vele zinnebeeldige en naams- of sprekende wapenbeelden. II de papiere heraldiek (Wappenzierkunst) door den schrijver verdeeld in zeven tijdperken of stijlen nl. de Grünenbergstijl (1450—1500), de nieuw Duitsche of Dürerstijl (1500—1550) de baanrolstijl (1550—1650), de pruiken of baroccostijl (1650—1700) de schelpenstijl (1700—1740), nog eens pruikenstijl (Zopfstyl) (1740 tot aan 1860), en de gereinigde stijl. III bevat een woordenboek der wapenfiguren, alphabetisch gerangschikt en verduidelijkt door vele afbeeldingen in den tekst, hetgeen echter in een volgend deel zal worden voortgezet, daar dit loopt van A tot E. Verder vinden wij nog in dit jaarboek een artikel van Moriz Maria von Weitenhiller, over het slot Gumpendorf en zijne bezitters, met het portret, zegel en facsimile der handteekening van Vincent Muschinger en een drietal afbeeldingen van het kasteel. Voorts nog een staatkundig-genealogische studie van Dr. Moritz Wertner in Wartburg, getiteld De Alliantien der Arpaden met een stamtafel, een artikel van Joseph Teige over oud-Boheemsche genealogie en een verhandeling over de standsverheffingen door de rijksvicarijen, door Heinrich von Kadisch. Onder den titel Litteratur worden ten slotte eenige werken op het gebied van genealogie en heraldiek besproken.

Verslag van de Commissie van Bestuur van het Museum van Oudheden in Drenthe over 1886. Assen, van Gorcum en Co., 1887.

Verslag der Commissie ter verzekering eener goede bewaring van gedenkstukken van geschiedenis en kunst te Nijmegen over het jaar 1886. Nijmegen, P. E. Macdonald.

Jaarverslag van de commissie voor het Archief der gemeente Rotterdam over het jaar 1886. Rotterdam, P. van Waesberge & Zoon, 1887.

Stedelijk Museum te Alkmaar, Verslag over het jaar 1886. Alkmaar, Herm. Coster & Zoon, 1887.

Verslag van den Toestand van het West-Friesch Museum te Hoorn en van de verrichtingen van de Commissie van Toezicht op genoemd Museum over het jaar 1886. Vermande Zonen, Hoorn.

Verslag over de Historische Verzameling der schutterij te Amsterdam 1887, gedrukt ter stadsdrukkerij.

Uit dit zestal verslagen blijkt, dat genoemde instellingen zich in een gunstigen toestand mogen verheugen. Meer en meer werden de verzamelingen door schenkingen en aankoopen verrijkt, terwijl de belanstelling telkens grooter wordt.

De aanwinsten worden nauwkeurig opgegeven, zoo noodig met de namen der schenkers. Door deze jaarlijksche gedrukte verslagen krijgt men telkens een denkbeeld van de vermeerdering der verzamelingen, terwijl het niet anders kan, of velen, die deze verslagen hun aandacht waardig keuren, zullen juist daardoor opgewekt worden om voorwerpen, die ten hunnent nutteloos en voor de wereld verborgen liggen, in eigendom of bruikleen aan de museums af te staan en aldus het hunne bij te dragen tot beter begrip van de zeden en levenswijze van het voorgeslacht, hunne kunstnijverheid, enz. Aan het verslag der Nijmeegsche verzameling is dit jaar een goed geslaagde afbeelding toegevoegd van een fraaien in zilver gedreven Nautilusbeker A° 1680, die door het bestuur van het polder-district Over-Betuwe in bruikleen werd afgestaan.

Het verslag van Rotterdam behelst den inventaris van het archief van Delfshaven, waarvan het oudere gedeelte van vóór 1851 naar dat van Rotterdam zal worden overgebracht.

De verschillende beheerders dezer verzamelingen verdienen dank voor hunne belangrijke diensten tot bloei dezer instellingen betoond.

Inventaris van het Oud-Archief der Gemeente Heusden opgemaakt in 1885 door Mr. C. C. M. Krom, archivaris in Noord-Brabant (1).

Onder de laatste werkzaamheden van den archivaris van de provincie Noord-Brabant wijlen Mr. C. C. N. Krom behoort de inventarisatie van de gemeente-archieven van Oosterhout en Heusden. De uitgave daarvan mocht echter reeds niet meer door den ijverigen man beleefd worden, maar werd door zijn ambtsopvolger Mr. A. C. Bondam bezorgd. De inventaris, zooals wij deze van Heusdens archief ontvingen, is meer opgemaakt met het oog om een overzicht te verkrijgen over de registers en stukken, die zich in het archief bevinden en op een gemakkelijke raadpleging daarvan, dan wel om er een goed gebruik voor de historische wetenschap van te kunnen maken. Alles is nl. in rubrieken gebracht en alleen de korte titels met de datums zijn vermeld. Uittreksels uit den inhoud, belangrijke aanteekeningen, opgaven van zegels, enz. ontbreken. Toch zijn dergelijke uitgaven voorzeker belangrijke gidsen voor de geschiedvorschers en het ware te wenschen, dat dit voorbeeld door meerdere gemeentebesturen werd nagevolgd. Het boekje is niet in den handel, doch voor belangstellenden tegen betaling van 50 cents ter secretarie verkrijgbaar.

(1) Zie over het ordenen en inventariseeren van oude gemeente-archieven in Noord-Brabant, vooral het in Juli verschenen verslag van den archivaris Mr. A. C. Bondam.

JN.

Everhard Willem Everwijn, gedoopt te Cleve 19 November 1682, overleden te Arnhem 28 Augustus 1727, gehuwd te Arnhem 21 September 1710 met

Margaı Maesser boren te hem 1: cember begravo Arnhei Maart

sther Maria cq, geboren Amsterdam Juli 1695, erleden te recht 25 Juli 23.

Gerard van Couwenhoven gedoopt te Königsberg (de registers ontbreken), begraven te Amsterdam 17 November 1757, gehuwd te Danzig 20 Augustus 1708 met

Dorothea Strodt, gedoopt te Danzig.

Michiel Bruyningh, gedoopt te Amsterdam 24 Januari 1690, overleden 25 November 1773, gehuwd te Amsterdam 21 Juni 1718 met

Geertruid van Bijland, gedoopt 1 Januari 1700, overleden 25 December 1764.

Bernard Johan Eve gedoopt te Arnhem 2 1719, overleden te Em 9 April 1792, gehuv Emmerik 1 April 175

Thiens, ge- 2 December te Leiden 6

Hendrik van Couwenhoven, gedoopt te Königsberg in de Berg-kerk 8 November 1711, begraven te Amsterdam 5 Mei 1792, gehuwd te Amsterdam 24 October 1747 met

Anna Elisabeth Bruyningh, geboren te Amsterdam 26 November 1722, overleden te Amsterdam 31 Mei 1798.

Jan Everwijn, gebo overleden te Elspeet gehuwd te Nijkerk 21

oren te Gro- 22 November met

Maria Antonia van Couwenhoven, geboren te Amsterdam 7 November 1759, overleden te Leiden 13 November 1822.

Anna Elisabeth van de Wijnpersse, geboren te Amsterdam 25 Augustus 1797, overleden te Arnhem 24 Augustus 1875.

1837.

Het geslacht de Graaff in Over-Flakkee.

I. Jan de Graaff, waarschijnlijk in 1723 uit Noord-Holland te Sommelsdijk gekomen, was daar schepen en parapheur van het zegel.

Zijn geboorteplaats is ons onbekend.

Hij overleed te Sommelsdijk 12 Februari 1752, oud zijnde 59 jaren, 11 maanden en 11 dagen, hij werd aldaar in het koor der kerk van de protestantsche gemeente 18 Februari 1752 begraven.

Wel denkelijk was hij, zich te Sommelsdijk vestigende, gehuwd en had een kind. Hun huwelijk en geboorteplaats met de data, zijn ons onbekend.

Hij huwde in eerste huwelijk met Magdalena de Haan.

In tweede huwelijk te Sommelsdijk met Elisabeth van den Doorslag (denkelijk eene dochter van den baljuw Govert van den Doorslag aldaar).

In derde huwelijk te Sommelsdijk den ..... (1) met Elisabeth Korvink, dochter van Arent en van Adriana van Aflaken, gedoopt te Sommelsdijk 3 Augustus 1708, overleden aldaar 9 Juni 1768, en begraven in het koor der kerk.

Uit het eerste huwelijk twee, uit het tweede drie en uit het derde zes kinderen:

1°. Christina de Graaff, gehuwd met ..... Houwert.

(1) De trouwboeken te Sommelsdijk uit dien tijd ontbreken.

Zij komt voor als doopgetuige te Sommelsdijk 29 Maart 1742 en woonde te Alkmaar nog in 1770, alwaar zij in October 1777 overleed, begraven 6 October in de Groote-kerk aldaarZuidergang N°. 189.

2°. Magdalena de Graaff, gedoopt te Sommelsdijk 11 Maart 1725.

3°. Wilhelmina Arendina de Graaff, gedoopt te Sommelsdijk 2 Maart 1726.

4°. Meynsje de Graaff, gedoopt te Sommelsdijk 1 October 1728.

5°. Johanna de Graaff, gedoopt te Sommelsdijk 19 Januari 1730.

6°. Arent de Graaff, gedoopt te Sommelsdijk 15 October 1731, parapheur en ontvanger van het recht van het zegel aldaar, schepen en gezworen der polders, schotbaar onder Sommelsdijk; ongehuwd te Sommelsdijk overleden 19 Mei 1804 en begraven aldaar in het koor der kerk.

7°. Pieter Johannes de Graaff, gedoopt te Sommelsdijk 12 November 1733, overleden te Alkmaar 27 December 1750 en aldaar 31 December d. a. v. in de Groote-kerk Zuidergang N°. 189 begraven.

8°. Meynsje (Mensia) de Graaff, gedoopt te Sommelsdijk 18 November 1736, aldaar ongehuwd overleden 22 Maart 1806.

9°. Jacob de Graaff, die volgt II.

10°. Magdalena de Graaff, gedoopt te Sommelsdijk 29 Maart 1742 (getuige Christina de Graaff, hiervoren onder 1° genoemd), overleden te Alkmaar 19 Juli 1770 en aldaar 24 Juli 1770 in de Groote-kerk Zuidergang N°. 189 begraven.

11°. Jan de Graaff, geboren te Sommelsdijk 22 Februari 1744, overleden aldaar 15 Juli 1749.

II. Jacob de Graaff, zoon van Jan en van Elisabeth Korvink, gedoopt te Sommelsdijk 17 Januari 1740, overleden aldaar 13 Februari 1776.

Gehuwd te Sommelsdijk in de kerk der protestantsche gemeente 17 Januari 1768 door Dr. Johannes Molentiel, predikant aldaar, met Barbera Alebeeck, gedoopt te Sommelsdijk 27 Juli 1750, en aldaar overleden 17 September 1808, dochter van Gerardus Alebeeck, overleden te Sommelsdijk 11 Januari 1776, en van Adriana Hoogwerff, mede aldaar overleden 17 September 1808; waaruit:

1°. Elisabeth de Graaff, geboren te Sommelsdijk 4 Juli 1769, gedoopt aldaar 16 Juli 1769 door den predikant J. Molentiel (getuige Magdalena de Graaff), overleden te Sommelsdijk 14 Maart 1808. Haar uiterste wil is verleden voor schepenen van Sommelsdijk 13 Maart 1808.

2°. Gerardus de Graaff, geboren te Sommelsdijk 20 November 1770, die volgt III.

3°. Jan de Graaff, geboren te Sommelsdijk 29 Juli 1774, die volgt III*bis*.

4°. Jacob de Gaaaff, geboren te Sommelsdijk 18 September 1776, die volgt III*ter*.

III. Gerardus de Graaff, geboren te Sommelsdijk 20 en gedoopt aldaar den 25 November 1770 door den predikant J. Molentiel (getuige Anna Alebeeck), werd schepen te Sommelsdijk, en overleed aldaar 9 October 1814. Ondertrouwd te Sommelsdijk 4 Juli 1794 met Grieta Jonker, gedoopt aldaar 10 Januari 1773 en mede aldaar overleden als weduwe van haren tweeden echtgenoot Hendrik Dijkers den 3 Mei 1844, waaruit een eenig kind:

1°. Jacob de Graaff, die volgt IV.

IV. Jacob de Graaff, geboren te Sommelsdijk 29 April 1799, overleden aldaar 14 Januari 1876, gehuwd te Sommelsdijk 7 November 1824 met Teuntje van Prooyen (1), gedoopt te Middelharnis 9 November 1804 en overleden te Sommelsdijk 21 Februari 1875, waaruit:

1°. Margaritha Hendrika de Graaff, geboren te Sommelsdijk 6 Juni 1825, gehuwd te Sommelsdijk 11 Augustus 1843 met Cornelis Joppe, geboren aldaar 28 December 1819.

2°. Cornelia de Graaff, geboren te Sommelsdijk 4 Januari 1827, gehuwd aldaar 22 Juli 1857 met George Spee, geboren te Sommelsdijk 29 Januari 1820.

3°. Gerrit de Graaff, geboren te Sommelsdijk 5 September 1828, overleden aldaar 27 Juni 1848.

4°. Leendert de Graaff, die volgt V.

5°. Geertrui Elisabeth de Graaff, geboren te Sommelsdijk 26 Februari 1832, overleden aldaar 18 Maart 1870, gehuwd te Sommelsdijk 18 Februari 1870 met Theophilus Faasse, geboren te Stellendam 16 Januari 1803.

6°. Gerardus de Graaff, die volgt V*bis*.

7°. Jannetje de Graaff, geboren te Sommelsdijk 22 Februari 1836, gehuwd aldaar 25 Juni 1868 met Marcus Faesse, mede aldaar geboren 4 Mei 1834.

8°. Jacob de Graaff, geboren te Sommelsdijk 1 Januari 1838, gehuwd aldaar 14 Juni 1866 met Teuntje van den Tol, geboren te Middelharnis 29 Juni 1843.

9°. Jacomina Maria de Graaff, geboren te Sommelsdijk 24 Maart 1841, gehuwd aldaar 29 April 1873 met Jacob Edewaard, geboren te Sommelsdijk 10 Augustus 1838.

10°. Teuntje de Graaff, geboren te Sommelsdijk 30 Januari 1844, overleden aldaar 3 Maart 1844.

11°. Mattheus de Graaff, die volgt V*ter*.

V. Leendert de Graaff, geboren te Sommelsdijk 19 Maart 1830, overleden aldaar 1 April 1872, gehuwd te Sommelsdijk 24 Mei 1860 met Neeltje Dorst, geboren te Sommelsdijk 6 Juni 1836, waaruit:

1°. Teuntje de Graaff, geboren te Sommelsdijk 13 December 1860.

2°. Johanna de Graaff, geboren te Sommelsdijk 23 December 1862.

3°. Margaretha Hendrika de Graaff, geboren te Sommelsdijk 21 November 1865.

4°. Pieter de Graaff, geboren te Sommelsdijk 19 Mei 1868.

5°. Cornelia de Graaff, geboren te Sommelsdijk 25 December 1870, overleden aldaar 4 Februari 1871.

6°. Leendert Jacob de Graaff, geboren te Sommelsdijk 27 Februari 1872.

V*bis*. Gerardus de Graaff, geboren te Sommelsdijk 5 Maart 1834, gehuwd aldaar in eerste huwelijk den 25 Juni 1868 met Jannetje Johanna Jonker, geboren te Sommelsdijk 25 Mei 1836 en overleden aldaar 19 April 1869; en in tweede huwelijk te Sommelsdijk den 16 Maart 1871 met Annetje Gebuis, geboren te Melissant den 2 Maart 1839.

Uit het eerste huwelijk:

1°. Teuntje Jeannette Johanna de Graaff, geboren te Sommelsdijk 10 April 1869.

Uit het tweede huwelijk:

2°. Arendje de Graaff, geboren te Sommelsdijk 15 Maart 1872, overleden aldaar 2 Maart 1877.

3°. Jacob de Graaff, geboren te Sommelsdijk 18 April 1873.

4°. Teuntje de Graaff, geboren te Sommelsdijk 20 September 1874, overleden aldaar 9 Juli 1875.

5°. Teuntje de Graaff, geboren te Sommelsdijk 19 Augustus 1876.

6°. Arendje de Graaff, geboren te Sommelsdijk 10 Juni 1878, overleden aldaar 27 Augustus 1879.

7°. Arendje de Graaff, geboren te Sommelsdijk 22 Januari 1883.

V*ter*. Mattheus de Graaff, geboren te Sommelsdijk 16 Augustus 1845, gehuwd aldaar 29 April 1873 met Rachel van Eck, geboren te Middelharnis 14 Februari 1849, waaruit:

1°. Jacob de Graaff, geboren te Sommelsdijk 18 Maart 1874, overleden aldaar 16 September 1874.

2°. Jacob de Graaff, geboren te Sommelsdijk 10 Maart 1875.

3°. Marinus de Graaff, geboren te Sommelsdijk 8 April 1876.

4°. Leendert de Graaff, geboren te Sommelsdijk 26 Februari 1877.

5°. Teunis Johan de Graaff, geboren te Sommelsdijk 23 Juli 1881, overleden aldaar 5 Augustus 1881.

6°. Johan Teunis de Graaff, geboren te Sommelsdijk 23 Juli 1881, overleden aldaar 8 Augustus 1881.

7°. Johanna de Graaff, geboren te Sommelsdijk 10 Mei 1884.

III*bis*. Jan de Graaff, geboren te Sommelsdijk 29 Juli

(1) Het geslacht van Poederoyen en van Prooyen is mij te Zevenbergen gebleken hetzelfde geslacht te zijn.

1774, gedoopt aldaar 1 Augustus 1774 door Ds. Petrus Bonk, predikant te den Bommel (getuige Mensia de Graaff), was schepen en later maire te Sommelsdijk, overleden aldaar 5 Mei 1865, ondertrouwd te Sommelsdijk 22 November 1799 in eerste huwelijk met Adriana Heerder (de weduwe van den dijkgraaf Goris Verhulp te Sommelsdijk), gedoopt te Middelharnis 25 Mei 1765, en overleden te Sommelsdijk 15 April 1811, en in tweede huwelijk gehuwd te Middelharnis 5 Maart 1813 met Maria van der Vlugt, geboren aldaar 7 November 1781 en overleden te Sommelsdijk 14 Januari 1858.

Uit het eerste huwelijk één, uit het tweede vijf kinderen:

1°. Jan de Graaff, die volgt IV.
2° Barbara Alida de Graaff, geboren te Sommelsdijk 9 Februari 1815.
3°. Jacob de Graaff, die volgt IV*bis*.
4°. David de Graaff, die volgt IV*ter*.
5°. Alida Elisabeth de Graaff, geboren te Sommelsdijk 21 October 1819, gehuwd aldaar 12 December 1859 met Cornelis Schouwen, geboren te Sommelsdijk 3 November 1820 en aldaar overleden 11 Februari 1878.
6°. Cornelis de Graaff, die volgt IV*quater*.

IV. Jan de Graaff, geboren te Sommelsdijk 18 September 1808, gehuwd te Middelharnis 27 December 1835 met Maria Elisabeth van den Broek, geboren te Middelharnis 4 Maart 1811 en overleden te Sommelsdijk 18 Maart 1884, dochter van Jan Abraham, lid der staten van Zuid-Holland en procureur te Middelharnis en van Adriana van de Rovaart, waaruit:

1°. Jan Adriaan de Graaff, die volgt V.
2°. Adriana Maria de Graaff, geboren te Sommelsdijk 10 Januari 1838, overleden aldaar 17 November 1851.
3°. Barbara Maria de Graaff, geboren te Sommelsdijk 22 September 1840, overleden aldaar 26 Maart 1858.
4°. Arend Jacob de Graaff, die volgt V*bis*.
5°. Jacoba Cornelia de Graaff, geboren te Sommelsdijk 28 Maart 1846.
6°. Barbera Alida Elisabeth de Graaff, geboren te Sommelsdijk 7 Maart 1849.

V. Jan Adriaan de Graaff, geboren te Sommelsdijk 15 Februari 1837, gehuwd aldaar 15 September 1870 met Maria Adriana Jongejan, dochter van Jacob en van Cornelia Jeannette van den Broek, geboren te Sommelsdijk 15 Januari 1844, waaruit:

1°. Maria Elisabeth de Graaff, geboren te 's-Gravenhage 19 Juli 1871.
2°. Jacob de Graaff, geboren te 's-Gravenhage 26 Maart 1873.
3°. Cornelia Jeannette de Graaff, geboren te Rotterdam 24 Juni 1875.
4°. Marianne de Graaff, geboren te Rotterdam 16 Juni 1884.

V*bis*. Arend Jacob de Graaff, geboren te Sommelsdijk 18 Februari 1844, burgemeester en secretaris van Sommelsdijk en Krayenstein, secretaris van den polder Het Oudeland, enz., aldaar. Gehuwd te Groningen 23 Maart 1872 met Antje ter Cock, geboren te Bellingwolde 21 Januari 1847, dochter van Adolf en van Trijntje Berends, waaruit:

1°. Catharina Adolphine de Graaff, geboren te Sommelsdijk 8 April 1872.
2°. Maria Elisabeth de Graaff, geboren te Sommelsdijk 26 September 1874.
3°. Johanna Afina Tjardewee de Graaff, geboren te Sommelsdijk 17 April 1877.
4°. Jan de Graaff, geboren te Sommelsdijk 16 September 1879.

IV*bis*. Jacob de Graaff, geboren te Sommelsdijk 23 November 1816, wethouder te Dirksland, overleden aldaar 13 Maart 1872, huwde in eerste huwelijk te Dirksland 24 Februari 1838 met Leentje Tigchelman, geboren aldaar 25 Februari 1815, en overleden mede aldaar 4 Augustus 1842, en in tweede huwelijk te Ouddorp bij Goedereede 7 November 1845 met Grietje Lodder, geboren te Ouddorp 1 Maart 1823.

Uit het eerste huwelijk twee, uit het tweede negen kinderen:

1°. Jan de Graaff, geboren te Dirksland 7 Maart 1839, overleden aldaar ongehuwd 6 Mei 1861.
2°. Adrianus de Graaff, geboren te Dirksland 26 Juni 1841, overleden aldaar 3 Maart 1842.
3°. Niesje de Graaff, geboren te Dirksland 10 October 1846, gehuwd aldaar 3 Juni 1873 met Willem Zaayer, geboren te Dirksland 8 December 1847.
4°. Barbara Alida de Graaff, geboren te Dirksland 12 Februari 1851.
5°. Maria de Graaff, geboren te Dirksland 11 September 1853.
6°. Dimmen de Graaff, die volgt V.
7°. Alida Elisabeth de Graaff, geboren te Dirksland 4 October 1858, gehuwd aldaar 3 April 1884 met Johannes Adrianus Koenraad, hoofd der school te Dirksland, geboren te Klundert 15 Januari 1854.
8°. Jannetje de Graaff, geboren te Dirksland 25 October 1859.
9°. Jan Teunis de Graaff, geboren te Dirksland 4 October 1863.

V. Dimmen de Graaff, geboren te Dirksland 2 October 1856, gehuwd aldaar 5 September 1883 met Arentje Jacomina Driendijk, geboren te Onwaard 12 October 1855, uit welk huwelijk:

1°. Jacob de Graaff, geboren te Dirksland 14 Februari 1884.

2°. Aagje Anna de Graaff, geboren te Dirksland 12 Juni 1885.

3°. Leendert Pieter Antonie de Graaff, geboren te Dirksland 22 November 1886.

IV*ter*. David de Graaff, geboren te Sommelsdijk 23 October 1817, overleden aldaar 26 November 1880, gehuwd te Sommelsdijk 17 November 1843 met Jannetje Jacomina Armstrong, geboren te Sommelsdijk 12 Augustus 1816, en overleden aldaar 16 November 1872, waaruit:

1°. Maria Lena de Graaff, geboren te Sommelsdijk 16 Juni 1845.

2°. Andries Pieter de Graaff, geboren te Sommelsdijk 12 Juni 1846.

3°. Lena Maria de Graaff, geboren te Sommelsdijk 29 Februari 1848, gehuwd te Middelharnis 13 Februari 1873 met Arent van Weel, geboren te Middelharnis 28 October 1847, zoon van David, burgemeester te Middelharnis en van Cornelia Driendijk.

4°. Jan David de Graaff, die volgt V.

V. Jan David de Graaff, geboren te Sommelsdijk 30 November 1850, gehuwd te Middelharnis 13 Februari 1873 met Leonarda Hester Antonia van Weel, geboren te Middelharnis 10 December 1852, dochter van David, burgemeester te Middelharnis en van Cornelia Driendijk, waaruit:

1°. Cornelia de Graaff, geboren te Middelharnis 16 Juni 1873.

2°. Jannetje Jacomina de Graaff, geboren te Middelharnis 8 September 1874, overleden aldaar 21 Augustus 1879.

3°. David de Graaff, geboren te Middelharnis 27 December 1876.

4°. Johannes Leonardus de Graaff, geboren te Middelharnis 7 November 1879.

5°. Jannetje Jacomina de Graaff, geboren te Middelharnis 23 October 1881.

6°. Kommertje Jacoba de Graaff, geboren te Middelharnis 27 Juni 1883.

7°. Davina de Graaff, geboren te Middelharnis 15 September 1884.

8°. Andries Pieter de Graaff, geboren te Middelharnis 24 Augustus 1885.

9°. Cornelis de Graaff, geboren te Middelharnis 16 October 1886.

IV*quater*. Cornelis de Graaff, geboren te Sommelsdijk 14 Februari 1821, gehuwd aldaar 14 Mei 1846 met Krijntje Johanna van Schouwen, geboren te Sommelsdijk 1 Februari 1823, overleden aldaar 12 Augustus 1870, waaruit:

1°. Maria Lena de Graaff, geboren te Sommelsdijk 4 Februari 1848, gehuwd aldaar 6 November 1873 met Jacob Johannes Slis, geboren te Middelharnis 14 November 1847, zoon van Pieter Leendert en van Tiesje Overwater.

2°. Klaas de Graaff, geboren te Sommelsdijk 31 Juli 1850.

3°. Jan de Graaff, geboren te Sommelsdijk 29 Mei 1859.

4°. Cornelis de Graaff, geboren te Sommelsdijk 5 Mei 1862 en aldaar overleden 29 Juli 1866.

III*ter*. Jacob de Graaff, geboren te Sommelsdijk 18 September 1776, gedoopt aldaar 29 September 1776, (getuigen: Arent en Mensia de Graaff), werd maire, schout, burgemeester, raad en secretaris van Sommelsdijk en Krayenstein, regulateur voor het recht van successie, overleden te Sommelsdijk 1 Maart 1855; ondertrouwd 6 November 1801 en getrouwd te Sommelsdijk 29 November 1801 met Neeltje Johanna Witz, geboren te Sommelsdijk 25 September 1780 en overleden aldaar 25 Februari 1834, dochter van Jan en van Jenneke van Hulst, waaruit:

1°. Barbera de Graaff (1), geboren te Sommelsdijk 25 Mei 1804, overleden aldaar 8 Januari 1884, gehuwd te Sommelsdijk 26 September 1841 met Jacob Schippers, in het doopboek ingeschreven als Schipper, geboren te Zaandam 3 Juni 1803, predikant bij de Hervormde gemeente te Stellendam en aldaar overleden 5 Februari 1845, zonder kinderen na te laten, zijnde zijne dochter Margaretha Elisabeth Schipper (uit zijn eerste huwelijk met Simonetta Alida van Aalburg), te Stellendam overleden 16 Mei 1831, zoon van Jacob Schippers en van Grietje Keyser.

2°. Jan de Graaff, die volgt IV.

3°. Jannetje de Graaff, geboren te Sommelsdijk 16 Maart 1807, overleden aldaar 3 Mei 1880, gehuwd te Sommelsdijk 20 Mei 1827 met Arent Mijs, zoon van Dingeman en van Neeltje Weeda, geboren te Sommelsdijk 26 Juni 1803.

4°. Cornelia Anna de Graaff, geboren te Sommelsdijk 3 Maart 1813, overleden aldaar 24 December 1829.

5°. Jacoba Johanna de Graaff, geboren te Sommelsdijk 13 November 1817, gehuwd aldaar 6 Augustus 1843 met Antonie Johan van der Poest Clement, ambachtsheer van Haarlemmerliede, van Reeuwijk en van Poortugaal, lid der staten van Zuid-Holland en notaris te Poortugaal, thans, A° 1887, te Amsterdam, geboren te Leur (baronnie van Breda) 6 Juni 1815, zoon van Andries en van Josina Cornelia Vissers (2).

(1) Zie over haar en hare kunstvaardigheid met de schaar: J. H. SCHEFFER, *Algemeen Nederlandsch Familieblad* van 26 Februari 1884, No. 101, blz. 5. Veel van het knipwerk bevindt zich thans bij A. J. van der Poest Clement te Amsterdam.

(2) Zie Genealogie van het geslacht Vissers: J. H. SCHEFFER, *Algemeen Nederlandsch Familieblad* 1883, No. 42, blz. 3 en Genea-

6°. Hendrika Adriana de Graaff, geboren te Sommelsdijk 13 Mei 1819, overleden aldaar 9 Maart 1834.

IV. Jan de Graaff, geboren te Sommelsdijk 27 September 1805, ambachtsheer van Goudswaard, majoor-kommandant van het 12e batailon rustende schutterij in in Zuid-Holland, versierd met het Metalen Kruis, wethouder te Sommelsdijk, dijkgraaf van den polder het Oudeland van Sommelsdijk en gezworen van den Westplaatpolder aldaar, overleden te Sommelsdijk 26 Januari 1883. Gehuwd in eerste huwelijk te Dordrecht 12 Augustus 1834 met Cornelia Hendrika Feirabent, geboren te Dordrecht 8 April 1807 en overleden te Sommelsdijk 15 Juni 1835, dochter van Hendrik en van Maria de Zeeuw; in tweede huwelijk te Oude Tonge 24 November 1837 met Maria Mijs, geboren te Oude Tonge 20 September 1808 en overleden te Sommeldijk 23 September 1849, dochter van Arent en Cornelia van der Valk, en in derde huwelijk te Goudswaard, gezegd Korendijk, 2 Juli 1852 met Adriana van Driel, geboren te Korendijk 20 Juni 1805, dochter van Lodewijk van Driel van Goudswaard, vrederechter, kantonrechter in het kanton Oud-Beierland, maire en schout te Korendijk en van Maayke van Bochove, waaruit:

Uit het eerste huwelijk:

1°. Hendrika Johanna de Graaff, geboren te Sommelsdijk 21 Mei 1835, overleden aldaar 23 Maart 1838.

Uit het tweede huwelijk:

2°. Jacob Arend David de Graaff, geboren te Sommelsdijk 19 September 1838, overleden aldaar 25 April 1839.

3°. Hendrika Johanna de Graaff, geboren te Sommelsdijk 1 Maart 1840, gehuwd aldaar 27 October 1866 met Pieter Cornelis Stoop, burgemeester eerst van Benthuizen, thans van Bleiswijk, van Moerkapelle en van Zevenhuizen, geboren te Strijen 16 April 1838, zoon van Jacobus Mattheus, notaris te Strijen, en van Thielemina Maria Boogaard.

4°. Arend David de Graaff, geboren te Sommelsdijk 13 Juni 1841, overleden aldaar 22 Februari 1842.

5°. Jacob de Graaff, geboren te Sommelsdijk 27 November 1842, overleden aldaar 19 Augustus 1844.

6°. Arend Jacob David de Graaff, geboren te Sommelsdijk 23 Mei 1846, overleden aldaar 31 Mei 1846.

7°. Jacob Arend David de Graaff, geboren te Sommelsdijk 9 Juli 1847, overleden aldaar 9 Januari 1851.

---

logie van der Poest Clement in A. A. Vorsterman van Oyen, *Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche Familiën*, deel I, blz. 153.

Bijlage.

Nog een geslacht de Graaff bestond er met eerstgenoemden Jan de Graaff gelijktijdig te Sommelsdijk. Verwantschap tusschen die twee geslachten hebben wij niet kunnen vinden, noch genoegzame gegevens, er een aaneengeschakeld geheel van te maken. Als bijlage geven wij, wat wij er van aanteekenden.

5 September 1649. Joost Jans de Graaf, doopgetuige.

13 Juli 1653. Gedoopt Hendrik, ouders: M. H. Bot en Antonietje de Graaf.

23 Augustus 1654. Gedoopt Josina, ouders: Joris de Graaf en Trijntje Jacobs.

7 Januari 1655. Gedoopt Helena, ouders: M. H. Bot en Antonia de Graaf.

23 Februari 1656. Gedoopt Mary, ouders: M. H. Bot en Antonia de Graaf. Teunis de Graaf getuige.

24 Maart 1657. Gedoopt Joost, ouders: M. H. Bot en Antonia de Graaf.

23 September 1703. Gedoopt Cornelia, ouders: Hendrik de Graaf en Ingeltje Groenewegen.

29 Augustus 1706. Gedoopt Maria, ouders: Joost de Graaff en Maaytje Willems.

4 September 1706. Gedoopt Teuntje, ouders: Hendrik de Graaf en Engeltje Teunis.

24 October 1708. Gedoopt Cornelis (1), ouders: Rijk de Graaff (2) en Catharina Abberdaan.

16 Juni 1709. Gedoopt Teuntje, ouders: Hendrik de Graaf en Engeltje Teunis.

4 Augustus 1737. Gedoopt Maria en Anna, ouders: Jacob de Graaff (3) en Lijntje Spuydijk.

12 Juli 1750. Gedoopt Leendert, ouders: Jacob de Graaff en Rebecca van Soest.

2 Januari 1752. Gedoopt Antonie, ouders: Wouter Teunisse de Graaf en Jacoba Allemans.

3 April 1763. Getuige Wouter de Graaf bij het doopen van het kind van Christiaan van Hulle en J. Jonkers.

---

(1) Cornelis de Graaff was later schepen te Sommelsdijk, o. a. blijkens eene acte van 8 November 1766. Wij vonden hem tevens als doopgetuige bij het doopen van het kind van Ds. J. Molentiel, predikant aldaar 2 November 1760 en meermalen als administrateerend Diacon.

(2) Rijk de Graaff, schepen te Sommelsdijk (zie eene acte van dato 1 Augustus 1716), waarschijnlijk de vader van den gedoopten, althans wij vinden nog eenen Rijk de Graaff, als schepen te dier plaats in acten van 23 Juni 1786 en van 29 September 1788. De laatste handteekeningen als van een zeer oud man.

(3) Jacob de Graaff vindt men later als schepen te Sommelsdijk in eene acte van Januari 1748 te samen met den eersten Jan de Graaff, hiervoren voorkomende als overleden te Sommelsdijk 12 Februari 1752. Ook had hij een zoon Jacob de Graaff, gedoopt aldaar 17 Januari 1740.

Amsterdam, A. J. van der Poest Clement.

Geslacht van Groenenberg.

Naar een oud handschrift (1).

Den 2 April anno 1677 op Vrijdag ben ick Martinus van Groenenberg belooft met Jonckvrou Susanna Christiana de Buvry, dogter van dh^r Christiaen de Buvry in zijn leven Commandeur der stad Oostburg en van Mevrou Susanna de Moor.

Op Saturdag den 8 Mey sijn wij te samen ondertrouwt van D^s Pieter Provoost, predicant der Walsche kercke, in presentie van d'ouderling Auber en mevrou Susanna de Moor voornoemt.

Op Donderdag den 3 July 's avonts sijn wij getrouwt binnen Middelburg in de Nieuwe Kerck van D^s Petrus Laccher de Jonge, waren mede als getuygen, dh^r Johan de Buvry, Monsr Paulus de Kokelaer, Mevrou Susanna de Moor en juff^r Barbara van Dijcke, wed^e van Pieter Dirx.

Ick den 11 Januarii geworden sijnde twintig jaer en mijn huysvrou den 14 Decemb. voorleden 's morgens ten 2 uyren bereyckt hebbende den ouderdom van 21 jaren.

Anno Salutis 1678 op Dijnsdag den 6 Septemb. voormiddaegs ten half twaelf uyren is geboren ons eerste kind, sijnde een Soon, en is op Donderdag den 8 ditto in de Nieuwe Kerke binnen Middelburg van D^s Daniel Hoornbeek gedoopt, en genaemt Martinus, getuygen dh^r Capt. Johan de Buvry (in wiens plaets als getuyge gestaen heeft Monsr Jacob de Paus) (Pauw?) en Mevrou Susanna de Moor voors., onse seer lieve moeder.

Anno domini 1682 op Donderdag den 5 Martii nieuwen stijl, des morgens omtrent den 8 uyren is geboren ons tweede kind (sijnde een soon) en is op Sondag den 8 ditto in de kerke van Cadsand van mij gedoopt en genaemt Christiaen, getuygen, dh^r Mr Johan Lips, predicant op Suydsande, Sr Adriaen Codde, Mr. Coryn Leys, mevrou Anna Danckerts, huysvrou van dh^r Capt Johan de Buvry en juffr. Dina Johanna de Buvry.

Anno 1683 op Woensdag den 8 Septembris nieuwen stijl, voormiddags omtrent 10 uyren is geboren ons derde kind (sijnde een soon) ende is op Sondag den 12 ditto in de kerke van Cadsand van mij gedoopt, ende genaemt Joan, getuygen dhr. Joan de Moor, commissaris tot Vlissinge, den hooftman Jan de Pauw, juffr. Sara Codde huysvrou van Sr Joan Slichers, ende juffr. Johanna van der Plosse, huysvrou van Sr Jacob de Smijter.

Anno 1684 den 13 Octob. op Vrijdag 's nagts omtrent half twaelf uyren is onsen jongsten soon Joan in den Heere ontslapen, ende successivelyck den 17 ditto begraven in de kerke van Cadsant.

Anno 1685 op Woensdag den 11 Julius, nieuwen stijl 's avonts tusschen 10 ende 11 uyren is geboren ons vierde kint (sijnde een soon), ende is op Sondag den 15 ditto in de kerke van Cadsant van mij gedoopt, ende genaemt Joan, getuygen Sr Jacob de Smijter, den hooftman Joan de Pauw, juffr. Cecilia de Buvry ende juffr. Joanna van der Plasse.

Anno 1686 op Maendag den 2 Decembris nieuwen stijl, 's morgens tusschen ses ende seven uyren sijn geboren ons vijfde ende sesde kint (sijnde een soon ende een dogter) ende is de soon twee uyren daerna overleden ende vervolgens den 6 ditto begraven in de kerke van Cadsant, dog de dogter is in deselve kerke van Cadsant van mij gedoopt ende genaemt Susanna Barbara, getuygen dhr. Mr. Hugo Fittz, predicant tot Meliskerke, Abraham Stoppels, juffr. Anna Elisabeth de Buvry, juffr. Dina Johanna de Buvry.

Anno 1686 op maendag den 23 Decembris nieuwe stijl, 's middags tusschen een en twee uyren is onse dogter Susanna Barbara overleden ende successivelijck den 26 ditto begraven in de kerke van Cadsant.

Anno 1688 op dinsdag den XXIJ Junii stilo novo 's middags omtrent half twee uren is geboren ons sevenste kint (sijnde een dogter) ende is vervolgens van mij gedoopt in de kerke van Cadsant op sondag den 27^en ditto, ende genaemt Zusanna Barbara, getuygen Jonckh^r Jacob de Buvry, dh^r Jacob de Smijter, Jacob Huyge, juffr. Jaquemina Willemsz. wed^e van Sr Aaron Dees (?) ende Tanneken Dury, huysvrouwe van Simon Verdouw, Sara Bijns, huysvrouwe van den Hooftman Joan de Pauw.

Anno 1689 op vrijdag den XIIIJ^sten Octobris voormiddag een weynig na 8 uyren is onsen outsten soon Martinus van Groenenberg uyt dese werelt verlost in het twaelfde jaer sijns ouderdoms ende vervolgens op woensdag daeraen sijnde den 19 dito begraven in de kerke van Cadsant.

Anno 1690 op Donderdag den XXVJ^sten Januarii stilo novo, namiddags tusschen 4 ende 5 uyren is geboren ons achtste kint (sijnde een soon) ende is vervolgens van mij gedoopt in de kerke van Cadsant op Woensdag den 1 Februarii des avonts, ende genaemt Martinus, getuygen dhr. Joan de Buvry capiteyn, dhr. Mr. Petrus Tratsaert, predicant int Retrenchement ende juffr. Maria Coolhans weduwe van dhr. Jacques de Buvry onsen broeder.

Anno 1690 op Sondag den XIX^n Martii stilo novo 's morgens tusschen 8 ende 9 uyren is onsen vierden soon Joan de tweede van die naem deser werelt overleden in het 5^e jaer sijns ouderdoms, ende vervolgens op Donderdag den XXIIJ dito begraven in de kerke van Cadsant.

Anno 1691 op Saturdag 's morgens een weynig voor een uyren sijnde den 17^e Februarii is onse lieve Suster Dina Johanna de Buvry saliglijck in de Heere ontslapen in het vier en dertigste jaer hares ouderdoms als oock

(1) Gevonden bij de papieren der Veersche familie de Mauregnault.

op Sondag den 18 dito is onse jongste soon Martinus 's morgens omtrent half negen uyren dese werelt gepasseert ende sijn deze beyde vrienden te gelijck vervolgens begraven op Donderdag den XXIJ Februarii in de kerke van Cadsant.

Op dato voors. is ons oock per missive van nicht Susanna van Peuyenbroeck van dato den 14 Febr. uyt den Hage bekent gemaeckt dat onse outste Suster Anna Elisabeth de Buvry deser werelt overleden is.

Anno 1691 op Donderdag den 20 Septembris s. n. 's namiddags umtrent dry uyren is geboren ons negende kint (sijnde een soon) ende is vervolgens van mij gedoopt in de kerke van Cadsant op Sondag den 23 dito ende genaemt Martinus, getuygen dhr. Joan de Buvry Capiteyn, dhr. Mr. Petrus Traetsaert, predicant int Retrenchement ende Juffr. Maria Coolhans, weduwe van dhr. Jacques de Buvry onsen broeder.

Anno 1692 op Donderdag den 18 Septembris namiddags omtrent een quartier uyrs na twee uyren, soo heb ick opt classis tot Middelburg sijnde, een aertbevinge gevoelt, de aerde tot dry verscheyde malen geschut werdende alles wat in en aen de consistorie was schuddede ende kraeckte; buyten opt lant is geremarqueert dat deselve in haer aenwas en afnemen tsamen omtrent een half uyr geduyrt heeft; de groote toorn van Middelburg beweegde sigh heen en weer, eenige huysen tot Middelburg, Vlissinge en Vere sijn beschadigt aen gevels ende schoorsteenen die afgeworpen sijn door de schuddinge, de slagklock op de dampoorte gaf van selfs geluyt: tselve is oock gevoelt int geheele eylant van Cadsant, sulx dat ook de klock op Suydsande door de schuddinge geslagen heeft. Dese aertbevinge is oock gevoelt in alle de Nederlantsche provintien, oock in verscheyde gewesten van Duytschland, als oock in Vranckrijck ende Engelant; van Francfurt am Main ende Ceulen schreef men oock dat wederom op Saturdag den 20 dito 's morgens omtrent 9 uyren een aertbevinge gevoelt is, dog deselve is men alhier niet gewaer geworden; men schrijft van Brussel dat in een dorp daer omtrent een fonteinader door de schuddinge is geopent, met soo een overvloet van water, dat een molen daervan soude konnen omgedreven worden, ende van Spa dat de hooftbron aldaar eertijds troubel, nu sedert de aertbevinge klaer was geworden.

Anno 1693 op Sondag den 7 Junii s. n. namiddags een weynig na 5 uyren is geboren ons thiende kint (sijnde een dochter) ende vervolgens van mij gedoopt in de kerke van Cadsant op Sondag den 14 ditto ende genaemt Anna, getuygen den hooftman Joan de Pauw ende Tanneken Troy huysvrou van den hooftman Jacob de Meulenaer.

Anno 1694 op Maendag den 1ⁿ Novembris des nachts een weynich voor twaelf uyren is geboren ons elfde kind (sijnde een soon) ende is vervolgens van mij gedoopt in de kerke van Cadsant op Sondag den 7 ditto ende genaemt Joan Pieter, getuygen dhr. Mr. Petrus van Bergen, predicant int Retrenchement, ende juffr. Joanna Pijl, huysvrou van dhr. Mr. Petrus Traetsaert, predicant tot Hulst, wiens plaets in haer absentie vervult wiert van juffr. Catharina van der Starp de huysvrou van D^s van Bergen voornoemt.

Anno 1696 op Woensdag den 19^{en} Septembris des namiddaegs omtrent half drie uyren is onse jongste soon Joan Pieter overleden, out sijnde 22 maenden, 18 dagen ende vervolgens op Saturdag den 22 dito begraven in de kerke van Cadsant.

Anno 1699 op Dinsdag den 3 Februarii des avonds omtrent seven uyren is geboren ons twaelfde kint (sijnde een dogter) ende is vervolgens van mij gedoopt in de kerke van Cadsant op Sondag den 8 dito ende genaemt Cornelia Nicoletta, getuygen onsen waerden neef dhr. Mr. Nicolaus Dach, predicant tot Vlissinge (wiens plaets bekleet wiert door Mr. Noe Allard) ende onse lieve nichte juffr. Cornelia Adriana de Buvry, welckers plaets in haer absentie vervult wiert door Tanneken Troy, huysvrou van den hooftman Jacob de Meulenaer.

Anno 1714 op Vrijdag den 30 Junii is mijn oudste soon Christiaen van Groenenberg lieutenant van de Compagnie van dhr. van Piershil int regiment van dhr. Collonel de Mauregnault tot Vere in Zeelant ondertrout van D^s Isaac Udemans, met onse lieve nicht vrouw Cornelia Adriana de Buvry, dogter van onse lieve broeder ende suster dhr. Johan de Buvry ende vrouw Anna Dankaerts zaliger, zijnde weduwe van Jonkh^r Joan Pieter de Mauregnault in sijn Ed. leven Raad ende eerste pensionaris der stad Vere. Ende zijn vervolgens door mij in den h. huwelijken staet ingesegent op Dinsdag den 17 Julii daer aen volgende in de groote kerk tot Vere voorn. De Heere geve haer beyde sijnen segen.

Anno 1715 op Maendag den 4 Februarii is mijn seer lieve schoondogter vrouw Cornelia Adriana de Buvry huysvrouw van onsen oudsten soon Christiaen van Groenenberg gelukkig (als geheel onverwagt) des morgens omtrent 8 uyren in de kraem bevallen van een jonge soon, na tijds gelegenheyt fris ende wel gemaekt, binnen de stad Vere ende is denselven vervolgens op Woensdag avond van mij gedoopt in de kleyne kerk van der Vere den 6 dito, zijnde ik ende mijn waerde huysvrouw getuygen ende is het kind genaemt na mij Martinus.

Anno 1716 op Saturdag den 16 May des morgens omtrent 8 uyren is mijn jongste soon Martinus uitgezeylt na Oostindiën voor commandeur van de soldaten in dienst van de Ed. geoctroijeerde Oost-indische maatschappije ter kamer van Zeeland, met het schip den herstelden Leeuw, gevoerd door schipper Witvliet.

De Heere geleyde haer ende geve hem ende haer een voorspoedige ende behouden reyse.

In margine staat.: N. «van nu heeft hij zijn naem beginnen te schrijven *M. van den Heede van Groenenberg*».

Anno 1716 op Maendag den 14 Septembris des morgens omtrent 5 uyren is mijn seer lieve Schoondogter, vrouw Cornelia Adriana de Buvry van Groenenberg, na dat mijn lieve soon haer man daegs te voren met mijn huisvrou bij haer Ed. tot Vere gekomen waren, in de kraem bevallen van een kloeke gesonde dogter, ende is deselve vervolgens des anderen daegs tot Vere in de Kleyne Kerk gedoopt van dhr. Isaacus Udemans oudste predicant aldaer, ende genaemt Anna Cornelia, zijnde getuygen d'heer Cornelis Dankaerts, oom van mijn schoondogter ende Mevrouw Adriana Maria d'Huybert, wed. van dhr. Mr. Cornelis de Buvry bij absentie van welke mijn lieve huisvrou het kind voor den doop gehouden heeft.

Zoo ver de aanteekeningen van D[s] Martinus van Groenenberg. In het Album Studiosorum van Leiden, staat 17 Sept. 1674 als student in de T(heologie) ingeschreven Martinus à Groenbergen Zeelandus. 20 jaren, dus geb. 1654. In het begin van ons stuk zegt de schrijver den 11 Jan. 1677, 20 jaren oud geworden te zijn, dus geb. 1657. Meer dan vermoedelijk is de schrijver en de student wel een en dezelfde persoon. Hij werd als proponent bij de classis van Walcheren den 13 Maart 1679 tot predikant te Kadzand beroepen en aldaar den 7 Mei van dat jaar bevestigd door zijn' voorganger Petrus Pollion; eene andere standplaats heeft hij niet gehad, want hij overl. te Kadzand den 14 Juni 1720, omstreeks 64 jaren oud.

Doordien hij proponent werd bij de classis van Walcheren, zich noemt Zeelandus en geh. was met eene dame uit Veere, vermoed ik dat hij ook aldaar het levenslicht zag.

Over het geslacht de Buvry heb ik gesproken in N⁰. 3 jaargang II van het Gen. en Her. maandblad «de Nederlandsche Leeuw». Door dit handschrift wordt het artikel nog eenigszins aangevuld.

Het neefschap met D[s] Nicolaas Dach van Vlissingen komt door de familie de Moor.

De in 1716 naar O. Indië uitgezeilde Martinus Groenenberg was aldaar onderkoopman en in 1746 secretaris van politie te Cochinchina; of hij gehuwd geweest is en afstammelingen heeft nagelaten is mij tot nu onbekend gebleven, even als de reden waarom hij den naam van *van den Heede* bij den zijnen voegde en zijn wapen met dat dier familie vierendeelde.

Hij voerde, volgens eene niet zeer mooie, bij het ms. bewaarde teekening, gevierendeeld: 1 en 4 in zilver drie zwarte dwarsbalken, den blauwen schildrand beladen met 11 (13 of 16) gouden penningen (van Rijn van Groenenberg, volgens RIETSTAP II[e] uitg. met eenig verschil), 2 en 3 in goud een zwarte rechter schuinbalk, beladen met 3 zilveren schelpen; vergezeld beneden van 3 roode basilikussen van voren gezien, met uitgespreide vlerken en den langen staart onder de pooten doorgaande. In een linkerkwartier het wapen van Brugge-Gruithuizen, zijnde ook gevierendeeld: 1 en 4 in goud een zwart staand kruis (Brugge); 2 en 3 in rood een zilver liggend kruis (van der Aa) en het middenschild in rood een hermelijnen keper (Gistelles), (van den Heede, Brugge, Yperen) volgens RIETSTAP II[e] uitg., waar echter de basilikussen gemist worden (1).

Helm gekroond, Cimier een 8 p. gouden ster tusschen een dito herten gewei (dit laatste het C. van *van den Heede*).

Op een kwartierstaat met bovengenoemd wapen in het midden komen voor:

v. den Heede van Groenenberg	Dirckx
Salome	de Schieter
Winke	v. d. Heede van Gruythuizen

(alleen het 3[e] en 4[e] kwartier van het wapen v. den Heede v. Groenenberg).

Schröder	de Loeff.

Christiaan van Groenenberg had bij zijne vrouw Cornelia Adriana de Buvry, behalve de 2 in het manuscript genoemde kinderen, volgens eene later bij gevoegde aanteekening, nog deze drie:

a. Susanna Christoffelina, geb. te Veere 7 Oct. 1718. Zij overleed aldaar 12 Febr. 1722 en werd in de groote kerk bijgezet.

b. Françoise Wilhelmina, geb. te Veere 25 Juli 1720 aldus genaamd naar haren peter en meter Wilhelm Kock en Françoise Maria van Groenenberg (in het ms. niet genoemd). Zij sterft te Batavia 11 Sept. 1757 en was aldaar gehuwd met Rudolf Springer (Sprenger?) onderkoopman; hunne dochter Anna Cornelia, overl. te Batavia 2 April 1755.

c. Christiaan Jacob, geboren te Veere 18 Nov. 1723, heeft tot peter en meter Johan ter Burg en zijne huisvrouw Geertruyd Longedach. Hij sterft ongeh. te Batavia 6 Juni 1759 als onderkoopman en tweede administrateur van den grooten winkel aldaar.

Volgens zijn nog bestaand testament van 24 Dec. 1746 was hij toen vaandrig in garnizoen te IJzendijke.

Anna Cornelia van Groenenberg stierf den 9 Sept. 1763 «ab intestato.»

(1) De heer RIETSTAP geeft nog een wapen: van Groenewoude dit van Groenenberg: d'or a 3 coqs de sable barbés et crêtés de gueules. Zouden nu de drie vreemde dieren, in bovenstaand wapen niet de drie hanen kunnen zijn uit v. Groenewoude gez. van Groenenberg? Dan staan alle mogelijke wapens van Groenenberg bij elkander geplakt.

's-Gravenhage. Medegedeeld door FRED. CALAND.

Geslacht van Beverwijk.

Zoolang de oude notarieele archieven, waarin zoovele genealogische schatten zich bevinden, alleen bewaard worden en de wet den genealoog niet toestaat er zijne gegevens uit te putten, is het niet onraadzaam voor hem om de oude schepenregisters en wel die, welke de transportbrieven behelzen, na te zien. Hij zal meermalen zijn moeite beloond vinden door opgaven als b. v. de volgende, als een enkele greep uit velen genomen.

Dordrecht 26 September 1654. Dat voor ons kwamen Arent van Nets, notaris als last en procuratie hebbende van Hendrick van den Eynde als voogd over de twee minderjarige kinderen van zijn overleden huisvrouw Aletta van Beverwijck; Willem van Croonenburg als in huwelijk hebbende Maria van Marienburg, dochter van voorz. Aletta van Beverwijck; en nog den voorschr. van den Eynde als last en procuratie hebbende van Cornelis van Beverwijk; Jonkhr. Augustinus Amilius Turck voor hem als voor Jo^r Theodorus Turck, representeerende de stam van za^r Cornelis Dircxs van Beverwijck.

Jo^r Arent Boot als in huwelijk hebbende Dorothea van Beverwijck en als voogd over de minderjarige kinderen van za^r Cornelis van Beverwijck; Johan Dullaert als in huwelijk hebbende Anna van Beverwijck en voor Willem van Beverwijck en Maria van Beverwijck; Juffr. Susanna Schot, wed^e van d'Hr. Nicolaes Poelenburch van Beverwijck, als moeder en voogdesse over hare minderjarige kinderen; representeerende de stam van Bartholomeus Dircxs van Beverwijck.

Susanna Pamy, wed^e van Christiaen de Lange; Johan van Haerlem en Arnoult Dichte als voogden over de minderjarige kinderen van za^r Anna Pamy en vervangende Johan van Galen als in huwelijk hebbende de dochter van voorn. Anna Pamy; representeerende de stam van za^r Maria van Beverwijck.

Allen te samen geinstitueerde erfgenamen van za^r Aletta van Beverwijck, wed^e van Dominicus Boot, verkoopen een huis, enz.

Uit dit vorenstaande kan men dus het volgende samenstellen:

I. Dirck van Beverwijck, huwt N. N., waaruit:
1°. Cornelis Dircxs van Beverwijck, huwt . . . . ., waaruit:
A. Aletta van Beverwijck, huwt 1° . . . . van Marienburg, 2° Hendrick van den Eynde, waaruit:
a. Maria van Marienburg, huwt Willem van Croonenburg.
b. en *c.* twee minderjarige kinderen.
B. Cornelis van Beverwijck.
C. . . . . . van Beverwijck, huwt Jo^r . . . . . Turck, waaruit:
a. Jo^r Augustinus Amilius Turck.
b. Jo^r Theodorus Turck.
2°. Bartholomeus Dircx van Beverwijck, huwt . . ., waaruit:
A. Dorothea van Beverwijck, huwt Jo^r Arent Boot.
B. Cornelis van Beverwijck, huwt . . . ., waaruit: minderjarige kinderen.
C. Anna van Beverwijck, huwt Johan Dullaert.
D. Willem van Beverwijck.
E. Maria van Beverwijck.
F. Nicolaas Poelenburch van Beverwijck huwt Susanna Schot, waaruit:
Minderjarige kinderen.
3°. Maria van Beverwijck, huwt . . . . . Pamy, waaruit:
A. Susanna Pamy, huwt Christiaan de Lange.
B. Anna Pamy, huwt . . . . ., waaruit:
a. Eene dochter, huwt Johan van Galen.
b. enz. minderjarige kinderen.
4°. Aletta van Beverwijck, huwt Dominicus Boot. Beiden kinderloos overleden.

's-Gravenhage, C. J. WASCH.

Naschrift van de redactie.

Hoe hoogst belangrijk en van hoeveel nut ook dergelijke stukken zijn voor de samenstelling eener geslachtlijst, zoo moet men toch voorzichtig zijn met het gebruiken dezer bronnen, daar men dikwijls gevolgtrekkingen maakt, die niet altijd even juist zijn, vooral wat betreft de verschillende generaties, terwijl door het niet vermelden van afgestorven stammen het verkregen fragment altijd min of meer onvolledig blijft. Van een en ander geeft deze stamlijst der familie van Beverwijck, zooals de heer Wasch haar samenstelde uit den transportbrief, een voorbeeld. Door vergelijking met de genealogie die in M. BALEN, *Beschrijving der stad Dordrecht* voorkomt, blijkt dat de inzender tot een onjuiste gevolgtrekking is gekomen, wat betreft de stam van Bartholomeus Dircksz. Behalve dat Cornelia door den heer Wasch Cornelis wordt genoemd, zijn de drie kinderen van Ds. Johan van Beverwijck, nl. Anna, Willem en Maria beschouwd als kinderen van gemelden Bartholomeus Dircksz, terwijl het in werkelijkheid kleinkinderen zijn. Het is ook vooral uit deze genealogie van M. BALEN dat door ons de aanvullingen zijn genomen, welke hier volgen.

I. Dirck van Beverwijck, heer van Godschalksoort, in 1569 veertig, 1570 schepen, 1593 burgemeester van Heerenwegen, weesmeester, gecommitteerde ten beleide der stadszaken, heemraad van de Alblasserwaard, overleden in 1602, huwde met Elisabeth Diert, dochter van

Jr Cornelis Diert en van Aletta van Segwaert.
Uit dit huwelijk:

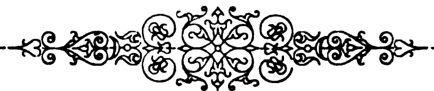
1°. Cornelis Dircxs van Beverwijck, huwt 27 Januari 1591 Margaretha Libert Revertsdr., waaruit:
A. Aletta van Beverwijck, huwt 1° 18 October 1620 met Aper van Mariënburg Adriaansz. en 2° met Hendrik van den Eynde.
Uit het 1° huwelijk:
a. Maria van Mariënburg, huwt Willem Jansz. van Croonenburg.
b. Cornelis van Mariënburg en
c. N. van Mariënburg, minderjarige kinderen.
B. Cornelis van Beverwijck, priester te Antwerpen.
C. Maria van Beverwijck, huwt in November 1625 Jr. Nicolaas Turck, ambachtsheer van Nicolaasgraaf, waaruit:
a. Jr. Augustinus Aurelius Turck, huwt Maria van Ouwenhoven.
b. Jr. Theodorus Turck, huwt Barbara van Kerkhem.
D. Revert van Beverwijck, huwt 19 Januari 1629 Wilhelmina van der Steen, doch zonder kinderen overleden.

2°. Bartholomeus Dircxs van Beverwijck, overleden in 1615, huwt 10 September 1589 met Maria Boot ven Weesel, dochter van Jan van Weesel en van Maria Boot, waaruit:
A. Dorothea van Beverwijck, huwde met Adriaan de Jong, daarna met Arent Boot.
Uit beide huwelijken geen kinderen.
B. Cornelia van Beverwijck, overleden 13 April 1650, huwt 10 September 1641 met Ds. Adam Dibbetz, overleden in 1651, waaruit vier kinderen, allen in 1654 nog minderjarig:
a. Katharina Dibbetz.
b. Maria Dibbetz.
c. Johan Dibbetz.
d. Adamina Dibbetz.
C. Dr. Johan van Beverwijck, beroemd medicus, raad, schepen, enz., overleden in 1647, huwde 1° Anna van Duverden Cornelisdr., overleden 26 Augustus 1624, huwde 2° 2 December 1626 met Elisabeth de Backere Willemsdr.
Uit het laatste huwelijk acht kinderen, waarvan vijf jong stierven.
a. Anna van Beverwijck, huwde 6 Januari 1654 met Johan Dullaert van Rotterdam.
b. Mr. Willem van Beverwijck huwde te Werkendam 2 Februari 1659 met Maria van de Corput Johansdr.
c. Maria van Beverwijck, huwde 26 Augustus 1659 met Blasius van Haarlem.
D. Nicolaas Poelenburg van Beverwijck, overleden 6 November 1652, huwde 30 September 1642 met Susanna Schot Boudewijnsdr., waaruit zes kinderen, allen in 1654 nog minderjarig:
a. Bartholomeus van Beverwijck.
b. Boudewijn van Beverwijck.
c. Maria van Beverwijck.
d. Johan van Beverwijck.
e. Johanna van Beverwijck.
f. Nikolaas van Beverwijck.
E. Philips van Beverwijck, overleden in 1635, huwde Catharina Thiens, zonder kinderen.
F. Alyd van Beverwijck, huwde Dr. Gomarus Walen. Beide stierven in 1636 zonder kinderen na te laten.

3°. Maria van Beverwijck, huwt 10 Februari 1589 met Pieter Vernier, kapitein eener compagnie voetknechten in dienst dezer landen, en 2° Pierre Panny (Panier, Pagnet), ritmeester.
Uit het eerste huwelijk één, uit het tweede twee kinderen:
A. Maria Vernier, gehuwd met François van Akerlaken, waaruit een dochter.
B. Susanna Panny (Panier, Pagnet), huwt 4 September 1616 Christiaan de Lange, overleden.
C. Anna Pamy (Panier, Pagnet), overleden, huwde Gijsbert van Haarlem, waaruit twee kinderen:
a. Juff. Liduwina van Haarlem, huwde 14 September 1645 met Johan van Galen, waaruit kinderen.
b. Johan van Haarlem, huwde met Adriana Brasser, waaruit eene dochter.

4°. Aletta van Beverwijck, huwt 1° 17 Januari 1588 met Cornelis van Beaumont en huwt 2° met Dominicus Boot, vroedschap in Alkmaar, enz. Zonder kinderen.

5°. Jan van Beverwijck, ongehuwd overleden.

Testament van Réné de Chalon.

Het volgend afschrift van het testament van *Réné de Chalon* komt voor in een werk in het archief van het Friesch Genootschap te Leeuwarden aanwezig en getiteld:

«Copiae diuersarum litterarum factae a Aisb. Lappio à Waueren Jcto Ultrajectino ex *originalibus* litteris». Deze verzameling is in één band gebonden met- en wordt voorafgegaan gelijk de in 't latijn gestelde titel aanduidt door afschriften van latijnsche brieven van Justus Lipsius aan verschillende personen geschreven, mede door Aisbertus Lappius a Waveren gecopieerd, en dat wel in den jare 1619.

Testament et derniere volonte de feu hault et puyssant Sr Messire Rene de Chalon en son viuant prince d'orenges, conte de Nassou etcs.

In nomine sanctissimae et indiuiduae Trinitatis, Dei Patris, filii et spiritus sancti.

Nous René de Chalon par la grace de Dieu prince d'orenges conte de Nassau, de Vianden, de Dietz, de Catzenellebogen, de Tonnere, de Ponthieure de charnū etcs. . . . Seigneur, Baron de Breda, de diest, Warnent, Arlay, Nozeroy, Chastelb...... etcs. Constitue (sic) graces a Dieu en disposition entierre de corps et d'entendement, et neantmoins considerant l'incertitude de vie et de mort, mesmement la fragilité de nostre humaine condition, perils, dangiers et calamites soudaines et impreueues ausquels elle est subiecte, et singulierement endroist ceux qui ont a traister les armes et faicts de guerre comme pour nostre debuoir et aquyt nous auons presentement a faire et rendre a nostre Sire l'empereur Charles le quint nr̃e Souuerayn prince et naturel Sr le seruice que debuons a sa Mate au reconueries des principautes, terres, villes, chasteaux et seignories que luy detient et occupe iniustement le Roy de france et a la reparation des aultres iniures, oultraiges et exches que luy a faict et infere (sans raisonnable occasion) le dct Sr Roy et finallement paruenir a une bonne et ferme paix publicque, auant tout surprinse et auenue de danger qui nous en peut empescher Auons volu disposer et ordonner et de faict auons diposé et ordonné, disposons et ordonnons par ce present escript des principautez, contez, fiefz, terres, seignories et aultres biens qu'elconques, meubles, immeubles, noms, droictz et actions dont Dieu par sa diuine bonté et prouidence nous a donné l'administration, ordonnace et disposition etce par forme de testament et ordonnance de derniere volonté militaire ou aultre plus fauorable si aulcune en fut que peult mieulx estre prise et entendue pour sortir son effect mesmemēt et entant que besoing fut, en vertu des octroys par nous impetrez en la forme et maniere que s'ensuiuit.

Priemiers nous remettons es mains de Dieu nr̃e createur nostre ame des maintenant pour lors quant par ordonnance de sa mate divine elle aura a partyr de nostre corps, luy suppliant la recepvoir en sa misericorde, par l'intercession du trepretieux sang de nr̃e Redempteur et Sauveur Jesu Christ son filz, qu'il a constitué et ordonné profiliation et reconciliation pour tous croyans en luy, en ceste foy et credence nous voulons et entendons viure et mourir, en qu'el estat et disposition jess puise escheoir. Et quant a la sepulture de nr̃e corps, nous l'auons choisy en l'eglise coliegiale de nostre Dame de Breda en la chapelle ou feu mon seigneur et pere est sepulturé, ou en celle de Noseroy, celles des deux ou plus conuenablemēt faire se poura selon la vicinité du lieu ou nous serons terminé. Et s'il ne se peut coūenablement faire en l'un d'iceux lieux, ceulx qui en auront empris la charge auiseront du lieu le plus convenable, a la discretion et prouidence desquelz et de nos executeurs cy apres denommes ou l'ung d'eux nous remettons touttes solempnités d'exseques et funerailles. Et pour venir au chieff et poinct et (sic) principal de testament et ordonnance de dernière volonté pourtant que nous pouuons auoir certitude en quel point et apparence d'auoir enfant nostre treschiere compaigne Anne de Loraine, a nr̃e dernier partement de ces elle sera par nous esté ou pourroit cy apres estre delaissée, nous volons et ordonons en premier lieu, que sy auons, delaissons hoir masle, legitime, il soit nostre heritier seul et universel, et sy nous en eussions plusieurs l'aisne d'iceulx sera nr̃e heritier universel, a la charge toutefois de faire et donner partage a aultres ses freres ung ou plusieurs jusques a la somme de quinze mille florins de rente par an, en terres ou seignouries, ou aultres bonnes rentes telles que par noussdt executeurs sera advisé, desquelz quinze mille liures le second aura le dix mille, et le troisieme le cinq mil liures et s'il n'y eult que deux fils le second aura les dict xvm ℒ entieres. Et si nous ne delaissons que filles l'ayné sera nostre heritiere universelle a la charge de donner ses sœurs une ou plusieurs de pareille somme de xvm ℒ par an en la forme que dessus, comme aussi seroit tenu faire nostre filz aisne, en cas que fut seul filz et eut aucune seur, ou qu'il y eut deux filz et le troisieme fut fille. Et si advenist (sic) que nous allissons de vie a trespas sans delaisser enfans legitimes nez ou apparans a naistre, ou iceulx nos enfans decedassent sans hoirs legittimes procrees de leurs corps en leal mariage nous auons audict cas institué et ordonné, instituons et ordonnons nr̃e heritier universel ou substitué à nos dicts enfans le fils aisné de nostre bon seigneur et oncle paternel monsr le Conte Guillaume de Nassau, qui sera suiuant au jour de nostre trespas sans enfant legittime et s'icelluy filz aisne apres estre venu en nostre oirie et sūcession decedast sans enfans ou enfans legîtimes, le second filz de mondict Sr le Conte Guillaume luy succedera, ou en faulte de luy aultre plus prochain masle et en faulte de masle la plus prochaine femelle issue de mondt Sr le conte Guillaume. Et en deffaillant la ligne masculine ou feminine du Sdt Sr Cōte Guillaume Nous volons et ordonnons que tous nos dt biens, principaultes, fiefs, terres, seigneuries, droicts, noms et actions pour quelque terre et seigneurie que ce soit et en quelles provinces ilz soient gisans succedent et appartiennent au prochain oir masle qui lors seroit descendu de deffūct le conte Jan de Nassau et dame Elisabeth lantgravinne de hessen

nos grand pere et mere paternels, de touts lesquels biens en telle qualité que dict est, a nous avenus tant de coste paternel que maternel nous sommes deuemẽt informes pouuoir librement disposer mesmement y entrevenant le bon vouloir et . . . . . dud' Sr Empereur, tant en qualité d'Empereur que de Sr Patrimoniel des pays et provinces en quelles la meillieure partie de nosdt biens sont gisans, sans que les dispositions de nous predecesseurs y puissent dõner empeschement comme purifiez et evanies et n'auons pris le nom de Chalon comme y tenu et submis en vertu des dictes dispositions, mais pour certains aultres bons regarts que nous voulons issy declarer.

Tout ce que dessus neantmoins bien entendu si nous decedons sans enfans legitimes nez ou apparans a naistre que nostre dicte compaigne joyra comme usu fructuaire tant qu'elle demeure en viduité de tous nos dicts biens, meubles et immeubles. Saulf de ce dõt nous aurons particulierement disposé en payant toutes debtes actiues et rendant chacun ou a cesluy qui lors en vertu de ceste disposition testamentaire sera nostre heritier, la somme de vingt mille florins carolus par an jusques tant que nostre dict heritier par le trespas et mariage de nostre dicte compaigne parviendra a la jouyssance de nosdit biens auquel cas de remariage nostre dicte compaigne aura tel douaire de traistement que luy est ordõné par nostre traieté de mariage tel est nostre intention que . . . . . et . . . . . (?) et les deniers que procederont de l'alienation d'icelles et pareillement ceulx qui pouront venir des jugemens ou appoinctemens concernans les droicts et actions que nous pretendons sur terres et Sr ries possessees par noz partyes aduersses deussent en propriété appartenir et demeurer a medt heritier.

A. Palamedes nostre fils naturel pour son entretenement luy auons donné et donnons la somme de quinze cent liures de quarante gros de rente par an que nr̃e heritier principal sera tenu luy assigner en terres ou Sries ou aultres rentes denuement asseurez pour en joyr par led' Palamedes et ses hoirs legitimes procrees des son corps, lesquelles defaillans en quelque temps ce peult advenir la dicte rente ou parties de biens que pour ce luy seront baillez retourneront a nre dict heritier ou ceulx que luy seront sucesdez, sans que led' Palamedes en peult faire aulcune alienation. Et quant a Alexys C. de nassou, Sr de Cõroy et Dame Elisabeth C. de nassou femme de messire Jehan de Renesse Sr de Male pour la bonne et naturelle affection que leur portons, auons donné et donnons a chacu d'eulx par dessus les biens faits, qu'ils ont par cy deuant receu de feu mon Seigneur le Conte henry de nassou nostre pere, et de nous la somme de cincq cent liures dudict pris de rente chascun ou a leuer sur nos terres et Sries de Steenbergen et Rosendale, pour en jouyr sans pouvoir d'alienation par eulx et chacun d'eulx et leurs hoirs procrees en leal mariage en deffaulte desquelz la dicte rente sera sopye et estaincte au prouffit de nr̃e dict heritier ou de cesluy qui luy seroit lors succedé et cõme d'aultres biens que parcy deuant leur ont estez donnez en mariage ou aultrement. Au regard de damoiselle Janne de Chalon C. de Chalon fille naturelle de feu monseigneur le Conte Philibert nostre oncle maternel, pour son entretiennement et auanchement de mariage luy auons donné et donnons la somme de quinze cent Carolus de rente chacũ ou a prendre sur nos terres et seignories en Bourgoigne ou nostre partaige en la Sauuerye de Salyns et en jouyr par elle et ses hoirs procrees d'elle en leal mariage en deffaulte desquelz, la dicte rente sera aussi estaincte au proffit de nr̃d' heritier sans que la dicte damoiselle Jaune C. de Chalon en puist faire aucune alienation, et moyẽnãt ce present don et legat elle ne pourra ne debuoira aucune chose pretendre en vertu du testament ou aultre disposition de feu madame la princesse Douagiere d'Orãge nostre Grãd mere maternelle de mond' Sr le prince philibert ou aultres. Nous auons aussy ordonné et ordonnons que toutes pensions ou aultres traistemens annuels par nous accordez a nos conseilliers, officiers ou aultres seruiteurs dont pouura deuuement apparoir par lettres soubs nr̃e scaux ou signe manuel leur soyent continueez leur vie durante. Quant aux biens, fruictz, priuetz et particulieres par nous ordonneez a aulcuns noz amis et seruiteurs pour considerations singulieres nous en avons faict certain escript apart, escript et signé de nr̃e main, auquel nous voulons et ordonons pleine foy et credence estre adiouté et qu'il soit effectué et fourny sans contradict, lesquels ensemble toutes aultres dispositions contenuez en ce present testament seront fourniez et accompliez par nr̃e dicte copaigne si longtemps qu'elle aura la jouyssance de noz dicts biens cõme dessus |et apres par nostre sd' heritier quant il en aura la dicte entiere jouyssance.

Et pour maittre ceste presente ordõnãce a execution deue, nous supplions en premier lieu a la mate Imp̃p nr̃e souuerain et naturel Sr en tant que besoing fut la vouloir aggreer, approuéer et confirmer et entremettant son decret et authorité oultre et pardessus les consentemens et octroys qu'il luy a pleu nous en accorder, auons chosy et ordonné noz executeurs testamentaires hault et puissant prince français duc de lorraine et Bar nostre beau frere, Apolph Conte holsteyn et de Schauwenborch coadjuteur de l'archeuesché de couloegne nr̃e cousin germain, Messire Louys Sr De praet cheualier de l'ordre, second chamberlain de l'empeur, Messire Nicolas perrẽot Sr de granvellez premier cõseiller d'estat, et Louys Schore president du conseil priué de sa ma• leur donnant tout et tel

pouuoir qu'il a executeurs testamentaires de droict et de coustumes peult et doibt appartenir. Tellement toutefois que les uns en l'absence des aultres y pourront vacquer et entendre et aussy prendre pour adjoincts ceulx de noz conseilliers qu'ils voiront le mieulx cōvenir a l'execution de leur charge. Revocant toutes aultres dispositions testamentaires que nous pouuons par cy deuāt auoir faictez, en retenant plain et entier pouuoir de accroistre, diminuer, ou aultrement changer la presente ainssy que bon nous semblerat. En tesmoings et approbation de tout ce que dessus — nous auons escript de nr̃e propre main et soubscript de nostre nom ceste presente ordoñance et disposition de derniere volonté et puis l'auons close et consigné de nr̃e cachet armoÿe de noz armes et pour plus ample verification au champ de l'emperur a Rychemont le vingtiesme de Juing l'an quinze cent quarante et quatre.

Dessoubs escript et signé, René de Chalon et encore soubscript de la main d'aultruy, Nous henry de Liguieres S^r de moles, Adolff de Bourgoigne dit de la chapelle Sr de Wake, Anthoine S^r de hoiron et pasquier le Deulle notaire publicque et admis par le priué conseil de l'empereur auons esté presans quant hault et puissant prince Messire René de Chalon, prince d'Oranges, Cōte de Nassou etcs. a signé cesluy escript de sa propre main escript et auant le fermer et cachetter de son cachet qu'il fit aussi en nr̃e presence, nous a declaré le dict escript et tout le contenu d'icelluy contenant cincq feuilletz de scripture et ceste page estre son testament et derniere volonté. Nous requerant de pour plus grande seureté et testmoingnage dudist contenu sa derniere volonté et a fin que celle peult mieulx sortir effect et auoir lieu nous y voulussissons (sic) mettre noz seingz manuels, et par dessus ce a moy pasquier aussy comme notaire publicque en presence des dict de Liguieres, de Bourgogne dit de la Chapelle, et De hoiron comme tesmoingz, a ce requis appellez. Ce que auons bien volontiers fait, ce XX de Juing, quinze cent quarante quattre.

Dessoubz signé. De Longuieres, Adolff de Bourgongne dit Chapelle. Antoine de hoiron p. Deulle.

Leeuwarden, F. F. T.

NASCHRIFT. Van bevoegde zijde wordt ons medegedeeld, dat dit testament tot op heden onuitgegeven is. RED.

Het geschil over het wapen der stad 's-Hertogenbosch in 1676.

Het wapen van 's-Hertogenbosch is: in zwart een gouden boom met een vrijkwartier, zijnde een gevierendeeld schild, 1 en 4 in zwart een gouden leeuw met roode tong, 2 en 3 in zilver een roode leeuw; het groote schild met een hoofd van goud, beladen met een opkomenden zwarten dubbelen adelaar met het wapen van Oostenrijk op de borst. Het schild gedekt met eene hertogelijke kroon (1) en voor schildhouders, twee wildemannen (vleeschkleur), gedekt en gekroond met een krans van eikenbladeren, houdende ieder een knots in de hand (2).

In het jaar 1676 kreeg de advokaat-fiskaal en procureur-generaal van den raad van Brabant in het hoofd de regeering der stad te noodzaken den dubbelen adelaar, de wildemannen en de hertogelijke kroon van het stedelijk wapen weg te nemen.

Alvorens deze zaak te bespreken, waarvan ik niet geloof, dat een tweede voorbeeld bij een onzer vaderlandsche steden aan te wijzen is, zullen wij eerst de vermeerderingen van het Bossche wapen beschouwen.

Het eerste wapen der stad was een gouden boom op een zwart veld, waarvan de kleuren waarschijnlijk ontleend zijn aan het hertogelijke wapenschild.

De boom zinspeelt op den naam der stad, die haar ontstaan en naam te danken heeft aan een jachthuis in de bosschen op het grondgebied van Orten, een geliefdkoosd verblijf van hertog Hendrik I van Brabant (3), den stichter der stad 's-Hertogenbosch, die daar omstreeks 1185 wallen en grachten liet aanleggen, waar binnen zich velen metterwoon nederzetten.

Op de twee oudste stedelijke zegels is ook een boom afgebeeld, vergezeld aan weerszijde van een klein boompje, waarvan de zegelstempels niet meer in het archief aanwezig zijn.

Het eene wapenzegel wordt in geel was afgedrukt

(1) DE ROUCK, *Nederl. herauld*, blz. 216. «Die croone voor hertoghen is van goude, ende met edele ghesteenten (als 't esmail hunder wapenschild), doch niet soo breedt gelijck de croon roijal, maer een derde minder, boven verciert à bas fleurons, dat is met groote egale blommen (van eycken, roose oft ander bladeren) als de koninckliјcke croon, doch mede een derde laegher."

(2) De leeuwen van het gevierendeeld schild in het Bossche wapen zijn niet nauwkeurig afgebeeld, want de Brabantsche leeuw is ook geklauwd van rood, en de limburgsche leeuw getongd van blauw, dubbelstaartig, en gekroond en geklauwd van goud. Zie VREDIUS, *Sigilla Comitum Flandriae*. De wildemannen worden ook ongekroond voorgesteld.

(3) Hij was de eerste, die een gouden leeuw op een zwart veld voor wapen voerde en den titel van hertog van Brabant bij dien van Lotharingen voegde. BUTKENS, *Trophées du Brabant*, tom. 1. pag. 199.

gevonden aan een charter van den 7 April 1275/6 en het andere in groen was afgedrukt aan een perkamenten brief van den 23 April 1311, beide nog in het archief voorhanden.

Hertog Wenceslaus en Johanna vergunden in 1355 de stad om hun wapen, zijnde de Brabantsche en Limburgsche leeuw gevierendeeld, in den rechterhoek van het stedelijk wapen op te nemen.

Keizer Maximiliaan bewilligde haar den 27 Juli 1508, dat zij in het hoofd van het wapenschild een opkomenden dubbelen adelaar plaatsen mocht (1). De stad maakte van dat laatste voorrecht niet dadelijk gebruik.

Het eerste geval, dat mij hiervan bekend is, is van 1579; de St. Janspoort (reeds jaren geleden weggebroken) in dat jaar voltooid zijnde, liet de regeering aan de binnenzijde dier poort het stedelijk wapen plaatsen met den dubbelen adelaar in het hoofd (2).

Het wapen was ook zoo gesteld met een wildeman als schildhouder aan de voorzijde van het oksaal in de St. Janskerk, voltooid van 1611—1613 en in het voorstel van de fabriekmeesters der kerk omtrent de beelden die men voor het oksaal wilde plaatsen, den 27 Jan. 1611 aan het college van schepenen ingeleverd, aldus omschreven: »de vierde oft lest personagie sal wesen eenen Wildeman hebbende in sijnen schilt de wapenen dezer stadt ts Hertogenbossche" (3).

Het stedelijk wapen, ook met den adelaar in het hoofd komt mede voor op den fraaien gedenkpenning vervaardigd ter gelegenheid, dat 's-Hertogenbosch in 1577 van het vreemde krijgsvolk verlost werd.

Deze hoogst zeldzame penning is afgebeeld bij VAN LOON, *Nederl. Historiepenningen*, 2 dl. blz. 176 (1).

Op eenige kaarten en platte gronden van 's-Hertogenbosch uit het begin der 17e eeuw is het stedelijk wapen ook met den adelaar in het hoofd afgebeeld, o. a. op den plattegrond van het beleg van 1629 van den ingenieur Jacques Prempart (2). Had de stad in de beide eerstgenoemde gevallen van haar voorrecht gebruik gemaakt, met de stedelijke zegels en de geldstukken binnen hare veste geslagen op het einde der XVIe eeuw en in 't begin der XVIIe eeuw, deed zij dit niet.

De regeering liet vermoedelijk kort na de vergunning door Keizer Maximiliaan verleend een nieuw groot en klein zegel *ad Legata* vervaardigen; zij hadden tot emblema een bosch, op den voorgrond een geharnast ridder gezeten met uitgetogen zwaard, die met den rechterarm op zijn helm en met den linkerarm het aan een boom hangend wapenschild van Brabant en Limburg houdt, gevierendeeld, gelijk het boven beschreven is.

Dit zegel wordt gevonden aan vele beschrijvingsbrieven uit het begin der XVIe eeuw, die in het archief aanwezig zijn.

Door veelvuldig gebruik was dit zegel zoo versleten dat de linkerarm van den ridder niet meer zichtbaar was, waarom de regeering in 1686 een nieuw deed vervaardigen, gekopieerd op het laatste en dus met weglating van den adelaar.

Op de geldstukken, die de stad deed slaan volgens het voorrecht haar in 1578 en 1580 verleend om zilveren en koperen geldstukken te mogen munten, is de dubbele adelaar ook in het stedelijk wapenschild weggelaten.

Bij VAN LOON, *Nederl. historiepenningen* (3) zijn eenige dier munten afgebeeld, volgens dien schrijver gelegenheidspenningen, doch het zijn Bossche oortjes en negenmannekens.

Bij de vernieuwing van den voorgevel van het stadhuis in 1670, liet de regeering daarin bovenaan het stedelijk

---

(1) HERMANS, *Verzameling van kronijken betrekkelijk de stad en meijerij van 's Hertogenbosch*, blz. 45 en 46. (CUPERINUS, *Die chronicke van Tsertogenbosch*). BOR, *Oorspronck van 's Hertogenbosch*, blz. 13.

VAN OUDENHOVEN, *Beschrijving van 's Hertogenbossche*, uitgaaf van 1649, blz. 65; uitgaaf van 1670, blz. 29 en 196.

VAN HEURN, *Historie der stad en meijerij van 's Hertogenbosch*, 1 dl. blz. 201 en 418. Cuperinus en van Heurn vermelden de vergunning van hertog Wenceslaus en Johanna op het jaar 1356, en eerstgenoemde, van Oudenhoven uitgaaf 1649 en Bor, spreken niet van het privilegie van Keizer Maximiliaan.

In het jaar 1508 verleende Paus Julius II door eene gouden bulle aan Maximilaan de volkomen macht tot het voeren der Keizerlijke waardigheid, alsof hij persoonlijk door hem gekroond was en den 10 April van hetzelfde jaar werd Maximiliaan in de hoofdkerk van Trente met groote plechtigheid uitgeroepen tot Keizer der Romeinen. Sedert dien tijd heeft Maximiliaan den titel van Roomsch Koning, tot nu toe door hem gevoerd, achterwege gelaten en dien van verkozen Keizer aangenomen, en den eenhoofdigen adelaar in zijn wapenschild vervangen door den tweehoofdigen adelaar als het uiterlijk teeken zijner Keizerlijke waardigheid.

Zie STRUVIUS, *Rerum Germ. Scriptores*, tom. 2, page. 925.

De stad 's-Hertogenbosch moet zeer in den gunst van Maximiliaan hebben gestaan, dat hij haar datzelfde jaar nog vergunde het Keizerlijk wapen in het hoofd van het stedelijk wapenschild te mogen opnemen, een voorrecht dat aan geen andere Nederlandsche stad geschonken is.

(2) VAN HEURN, A. w. 3 dl. blz. 243.

(3) HEZENMANS, *De St. Janskerk te 's-Hertogenbosch*, blz. 256.

Dit oksaal is in het voorjaar van 1867 weggebroken, omdat het niet meer aan zijn doel beantwoordde en niet in overeenstemming was met de bouworde der kerk.

(1) Een exemplaar van dezen penning bevond zich in het Koninkl. kabinet te 's-Gravenhage. Zie DE JONGE, *Notice sur le Cabinet du Roi*, page 63.

(2) *Recit ou brefve description de ce qui 's est passé durant le très-fameux siège de Bois-le-duc.* Leeuward en Frise, 1630. Van dit werk verscheen in hetzelfde jaar eene Nederlandsche vertaling te Amsterdam. De platen in beide uitgaven zijn dezelfde. Het wapen komt ook aldus voor op de titelplaat van Dr. HEINSIUS, *Rerum ad silvam ducis atque alibi gestarum anno 1629 historia.* L. B. 1631. Vertaald in het Fransch onder den titel *Hist. du siége de Bolduc.* L. B. 1631.

(3) 1 dl. blz. 561 en 2 dl. blz 8. Zie ook VERACHTER, *Hist. monétaire de Bois-le-Duc*, Anvers, 1845.

wapen plaatsen, met den dubbelen adelaar, het schild gekroond met eene hertogelijke kroon en voor schildhouders twee wildemannen. Drie jaren later deed zij een zegel vervaardigen tot het bezegelen van brieven en depèches, waarin zij het stedelijk wapen ook zoo graveeren liet.

Dit gaf aanleiding, dat de advokaat-fiskaal en procureur-generaal van den raad van Brabant zich den 4 Oct. 1675 per rekwest tot dat college wendde, waarbij hij op grond van art. 3 van het edict der aartshertogen Albertus en Isabella van den 14 Dec. 1616 (1), er op wees: «Dat de stad haar wapen of zegel niet anders behoorde te voeren, dan haar door de hertogen Wenceslaus en Johanna in 1355 vergund was: n. m. een boom met een gekwartileerd schild (vrijkwartier) met vier leeuwen in den rechterbovenhoek, volgens het verhaal van VAN OUDENHOVEN in zijne *Beschrijving van 's-Hertogenbossche* (2).

De regeering had echter het stadswapen met een halve, (opkomende) dubbelen adelaar (aigle esplojée, autrement à deux testes cerclées), gedekt door eene ducale kroon (à bas fleuris, dat is groote doch lage egale bloemen) en met twee wilde-mannen tot supports of tenants, vermeerderd.

In het privilegie van den hertog en hertogin werd van die zaken niet gesproken.

Zulks streed derhalve tegen art. 11 van het plakkaat van den 14 Dec. 1616 en strekte tot verkleining van den hertog.

Hij verzocht daarom dat der regeering van 's-Hertogenbosch volgens art. 7 van gezegd plakkaat een termijn zou worden gesteld, binnen welken zij gehouden zou zijn de bewijzen over te leggen, dat de stad recht had haar wapen dusdanig te voeren. Of bij faute of gebreken van dien, dat het wapen in zijnen vorigen staat zou moeten hersteld worden, desnoods op gezag van den raad van Brabant en met toepassing der boeten als bij dat edikt en andere breeder was omschreven» (3).

De raad van Brabant stelde dat rekwest in handen der stedelijke regeering en verzocht binnen veertien dagen daarop inlichtingen te ontvangen.

Den 16 Jan. 1676 werd deze zaak ter vergadering der regeering gebracht, die eenigen uit hun midden benoemde om daarover advies uit te brengen. Den 27en daaraan volgende zond de stad haar antwoord aan den raad van Brabant, waaruit blijkt, dat zij niet bij machte was de titels over te leggen, welke gevorderd werden om het recht tot het voeren van den adelaar, de hertogskroon en de wildemannen tot schildhouders, te bewijzen; daar de privilegiebrieven van hertog Wenceslaus en hertogin Johanna en van Keizer Maximiliaan niet in het archief aanwezig zijn.

Door de regeering werd het volgende aangevoerd om deze zaak buiten vervolg te doen stellen: «Dat wel waer is, dat eenige hertogen van Brabant naar het exempel van andere princen, om redenen in den requeste vermelt, aen personen van meriten mogen gegunt hebben en gegeven titulen van edeldom ende eer, mitsgaders van wapenen, croonen, supports, tenants en diergelijke, maer UEd. Mo. gelieve daer tegens te considereren, dat in regarde van de wapenen etc., tsedert het afsweiren van den coninck van Hispaniën, niet alleen vele steden, heerlijckheden, dorpen, edele maer oock particulieren ingesetenen, in dese vrije Nederlanden frequenteerende, promiscue ende sonder onderscheyt, bij conniventie van Haer Ho. Mo. ende Staten van de particuliere provincien, hebben aengenomen en gebruykt, alle soodanige wapenen, croonen supports ende diergelijcke, als in de selve requeste staen vermelt, ende als deselve jegenswoordigh noch sijn gebruyckende, sonder dat haer Ho. Mo. de Heeren Staten-Generael ofte Heeren Staten van de particuliere provintien, dies aengaende daer tegens oyt met eenige edicten, ordonnantien of placcaten hebben gedacht, ofte getoont, te versien, ofte daer over eenige herault ofte roy des armes gestelt."

Het aan den raad van Brabant overlatende te beoordeelen, «of nu soodanige tolerantie en langdurigh gebruyck, strekt tot soodanighe verkleiningh, nadeel en ondienst van desen lande, als de advokaet-fiskael en procureur-generael in de requeste abuisive schijnt voor te geven, ende dat het selve daeromme als nu bij generale placcaten behoort te worden geremidieërt," verklaarde verder de regeering «in alle sinceriteyt ende oprechtheyt, dat de stadt van 's Hertogenbosch met het voorgeallegeert bekend en algemeen gebruyck, zich noit en heeft beholpen, om dies aengaende in haer wapen eenige veranderinge te doen" en verzocht de regeering daarom, »seer gedienstich, dat Haer Ed. Mo. den advokaet-fiskael geliefde te ordonneren, de voorsc. requeste in te trekken ende die procedure te casseeren ofte wel daermede suppercederen ter tijt en wijle bij generale placcaten daerinne souden mogen worden versien (1)."

Het schijnt, dat de raad van Brabant geen verder

(1) DE ROUCK, *Nederl. herauld*, blz. 344. Art. 3. »Interdiceren en verbieden oock eenen ijegelijcken te verstellen ofte verkeeren d'ordre van sijne quartieren, in de Afkomste, Genealogien, Sepulturen, Epitaphien, Gelase vensters, ott elders in 't openbaer ofte in 't secreet; oft daer onder voeghen geleende quartieren van andere huijsen, ofte daerinne stellen andere quartieren, bedrieghelijk versiert; op peijne dat in alle plaetsen daer die sullen gevonden worden, deselve niet alleenlijck sullen gebroken en uijtgeschrapt worden, maer daer en boven sal den overtreder gecondemneert worden in de boete van vijftich guldens».

(2) Hij bedoelt de editie van 1649.

(3) *Resolutieboek van stadsregeering over* 1676.

(1) *Resolutieboek van stadsregeering over* 1676.

gevolg aan deze zaak heeft gegeven, althans in de archieven wordt daarvan niets meer gevonden. De aanleiding, dat de advokaat-fiskaal en procureur-generaal van Brabant der regeering van 's-Hertogenbosch moeite veroorzaakte over het stedelijk wapen, is niet anders ontstaan, dan door het lezen van VAN OUDENHOVEN, *Beschrijv. van 's Hertogenbossche,* eerste uitgaaf van 1649, waarin geen melding wordt gemaakt van het privilegie van Keizer Maximiliaan, en op welken geschiedschrijver hij zich beriep in zijn rekwest aan den raad van Brabant.

In plaats dat de regeering dat beroep op van Oudenhoven door de getuigenis van denzelfden geschiedschrijver vernietigde, daar deze in vermeerderde uitgaaf van zijn werk van 1670 de beide privilegiën van 1355 en 1508 vermeldt en bovendien dat op de titelplaat het stadswapen met den dubbelen opkomenden adelaar in het hoofd is afgebeeld, of te wijzen op het stedelijk wapen aan de St. Janspoort of aan het oksaal, als voorbeelden van het oud gebruik van adelaar en wildeman — en wie weet hoeveel voorbeelden in die dagen nog aan te wijzen waren — stelde zij zich tevreden met eenige uitvluchten.

De advocaat-fiskaal en procureur-generaal van Brabant schijnt met de uitgaaf van 1670 van van Oudenhoven niet bekend geweest te zijn, anders zou hij zich wel gewacht hebben zich op de uitgaaf van 1649 te beroepen, en was zijne aanklacht tegen de stadsregeering over het veranderen van het stedelijk wapen wel achterwege gebleven.

Den wildeman als schildhouder van het Bossche wapen vind ik reeds in 1497 vermeld (1).

In dat jaar werd te Gent een groot schuttersfeest gehouden, waaraan de schutterijen der voornaamste steden van Vlaanderen en Brabant deelnamen.

Het Bossche schuttersgild van St. Joris, de Jonge Voetboog genaamd, nam ook deel aan dezen wedstrijd en trok den 21 Mei van gezegd jaar met twaalf wagens en twee-en-vijftig paarden binnen de stad Gent. Op een der wagens, prachtig toegerust om de prijs te ontvangen, zat de Bossche maagd en voor haar stond een wildeman met een knods (cudse) gewapend, die het Bossche wapen voor zich hield, gelijk het volgend gedicht 't ons beschrijft:

«Ts hertogenbossche.
Bossche met vier waghens, vol kisten,
Inquam, die twee overdect int sien,
Met peersch laken die nae prijs, ooc ghisten,
Daer seven waghens na volchden bovendien,
Ende in elcken waghen saten drye dicke die lien,
Die waghens rontomme met peersch laken behanghen,
Sij saten op bancken, so men in Hollant siet geschien,
Haer waepen hinct rontomme na rechte gangen;
Een wagen quammer nogh, om prijs t' ontfangen,
Daer vier leeuwen op elcke houc en saten,
Ende eene maecht, elcke mochte naet sien verlanghen,
In witten damaste schoone boven maten,
Een Wiltman met eender cudse willet raeken,
Van den Bossche die wapenen voor hem hielt,
Ende de maecht sat, t' mocht elcker herten baten,
In een purpren pauwelioen weselic gestilt,
Bont beschreven met gulden letteren int schilt,
Die twee leeuwen saten elck ter sijde van haer,
Sint Joris standaert houdende niet te wilt
In een silveren bosch scheent sijnde dats claer;
Daer waren twee ceptren dien hadde een croon eerbaer,
Dander scepter een papegay so ick leye,
Die drougen twee herauten metten standaert daer,
Voor den Coninck wat cirelicker raminge,
Bet dan twee-en-vijftigh peerden waren in haer
versaminge» (1).

(1) *Altheia, Zeitschrift für Geschichte, Staats-und Kircken, recht von Dr. E. Munch.* Jahrgang 1830, seite 76.

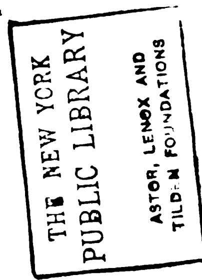
Het boekdrukkersmerk van den Bosschen boekdrukker Gerard van den Hatart, zijnde eene fraaie houtsnede, stelt ook een wildeman voor, het wapen van den Bosch (zonder den dubbelen adelaar) met linten vasthoudende, in het verschiet jagers en honden, een huis en boomen, zinspelende op het ontstaan der stad. Dit merk werd later ook gebruikt door Petrus Schoeffer (Scheffer), welke waarschijnlijk de boekdrukkerij van Gerard van den Hatart heeft overgenomen.

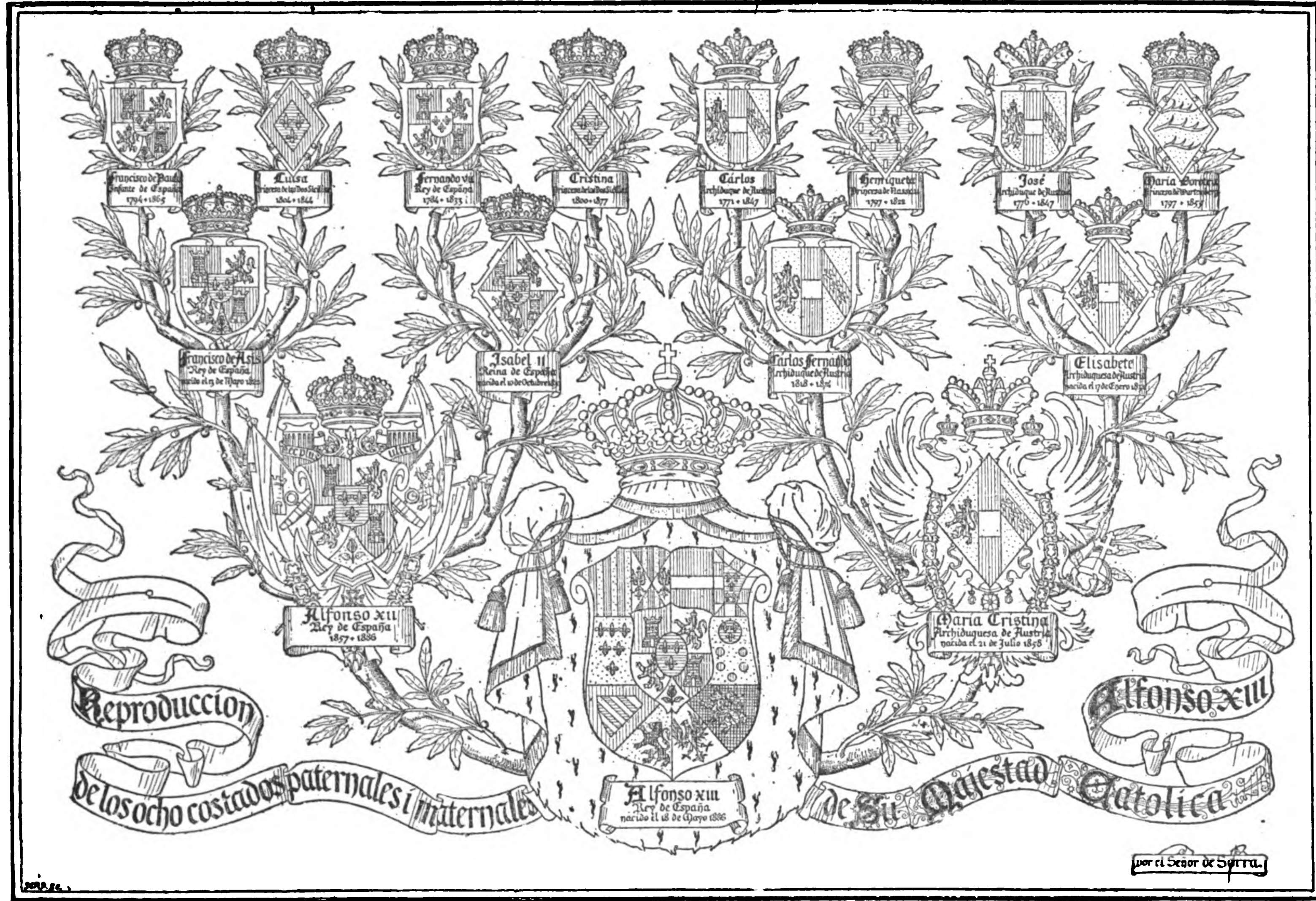
Achter de volgende boekwerken wordt dit boekdrukkersmerk aangetroffen.

1. Dat paradijs der liefhebbende siele, Shertogènbossche, G. van den Hatart, 1535. kl. 8°.
2. G. Macropedius, Andrisca, fabula lepidissima. Busciducis, G. Hatardum, 1538. 12°.
3. J. Murmellius, In artis componendorum versuum rudimenta. Busciducis. G. Hatardo, 1538. kl. 8°.
4. G. Marcropedius, Bassarus, fabula festivissima, Sylvaducis, G. Hatardum, 154— (sic). kl. 8°.
5. G. Marcropedius, Petriscus, fabula jucundissima. Busciducis, Joannem Schoeffer, 1541. 12°.

Mocht het den advocaat-fiskaal van Brabant in 1676 niet gelukken, om het Keizerlijk gunstbewijs van Maximiliaan van het wapen van den Bosch te doen verwijderen, bijna anderhalve eeuw later zou zulks toch geschieden en wel op last van den machtigsten vorst van Europa.

(1) Volgens eene aanteekening van de hand van Mr. W. C. Ackersdijck op een ex. van VAN HEURN, *Hist. der stad en meyery van 's-Hertogenbosch*, in mijn bezit, zijn hem reeds in 1514 de *twee wildemannen* als schildhouders van het Bossche wapen voorgekomen en is de hertogelijke kroon boven hetzelve van geene jongere dagteekening.

Kwartierstaat van Alphonsus XIII, koning van Spanje.

Want bij besluit van den 13 Maart 1813, behaagde het Keizer Napoleon I, op verzoek van den maire en den municipalen raad van 's-Hertogenbosch, de stad een nieuw wapen te geven, of beter gezegd, het oude te wijzigen.

Het was den vernietiger van het oud-Duitsch keizerrijk ook voorbehouden, dat op zijn bevel het schildhoofd met den dubbelen adelaar, het gunstbewijs van een Duitsch Keizer, van het wapen van den Bosch moest verdwijnen.

Bij dat besluit werd het vrijkwartier, gevierendeeld met den Brabantschen en Limburgschen leeuw, naar den linkerhoek van het schild verplaatst, en daarvoor gesteld een blauw kwartier met eene N, waarboven eene ster, beiden van goud.

Na het herstel onzer onafhankelijkheid behaagde het Koning Willem I, bij besluit van den 20 Februari 1816, de stad haar oud wapen weder te geven en haar daarin voor goed te bevestigen.

Moge de grijze hertogstad steeds in het bezit van dit haar oud wapen blijven, dat het bewijs draagt van de genegenheid harer vorsten en dat getuige was van haar grootsten bloei, haar tegenspoed en verval, en haar wederopkomst en herleving.

Rotterdam, CH. C. V. VERREIJT.

Hulde aan H. M. de Koningin-Regentes van Spanje (1).
(Met een plaat).

Een groot aantal Fransche grootwaardigheidbekleeders van Spaansche ridderorden, hebben dit jaar de hoffelijkheid gehad, op initiatief van de Spaansche club te Parijs, een geschenk aan te bieden aan de jeugdige Koningin-regentes van Spanje, Maria Christina geboren aartshertogin van Oostenrijk, bij gelegenheid van den eersten verjaardag van haren zoon Koning Alphonsus XIII.

Het kunstvoorwerp voor dit doel gekozen is een groote faïenceplaat, rijk geëncadreerd, voorstellende den kwartierstaat met de acht vorstelijke kwartieren van den jongen Koning van Spanje; deze tegel is het werk van den heer Olivier de Sorra, «peintre-céramiste du conseil héraldique de France».

Ieder der deelnemers aan deze huldebetooning heeft een verkleinde reproductie van dit tafereel ontvangen op chineesch papier en uit de hand gekleurd, waarvan wij het model in den vorm van een teekening in dit nommer onzen lezers aanbieden, hoewel deze het schitterend effect van het origineel in de fraaie heraldische kleuren natuurlijk volstrekt niet kan wedergeven.

Het geschenk, zijn koninklijke bestemming volkomen waardig, werd door een deputatie naar Madrid overgebracht, welke tevens belast was met de Koningin-regentes het Gouden Boek ter hand te stellen, waarin de namen voorkomen van de te Parijs woonachtige hooge en geëerde bekleeders van Spaansche waardigheden, zooals: graaf de Lesseps; burggraaf de Poli; de Rothschild; Donon; Durrieu; Eugène et Gustave Péreire; baron de Weisweiller en d'Erlanger; Armand Béhic; Andrieux; baron Haussmann; Mazerat; Denfert-Rochereau; Jouët-Pastré; Canet; Rostand; de Blowitz; René d'Hubert; Jacques Stern; A. de Lonqueyssie; Elissen; Levy Alvarès; Henry Tohrs, etc. etc.

(1) Overgenomen door tusschenkomst van M. Olivier de Sorra, aan wien wij ook de opname der plaat te danken hebben, uit het Fransche tijdschrift *Le Monde illustré* van 18 Juni ll. Een prospectus van dezen Franschen wapenschilder speciaal voor faïencewerk, werd door bemiddeling van ons Maandblad hier te lande verspreid. Uit deze plaat kan men een denkbeeld vormen van de verdienstelijke wijze waarop zich M. de Sorra van de hem opgedragen heraldieke werkzaamheden kwijt.

Geslacht van den Velden.

I. Adriaan van den Velden, was volgens attestatie in dd. 16 April 1608 poorter van Duinkerken en was gehuwd met Margaretha Soetius. Uit hun huwelijk:

1°. Justus van den Velden, die volgt II.

II. Justus van den Velden, predikant te Jaarsveld, huwde in derde huwelijk met Jannetje Auricanus (?), Edsardusdochter, geboren te Aurich in Oost-Friesland. Uit dit huwelijk vier kinderen:

1°. Elisabeth van den Velden, gehuwd met Jacob van Schalkwijk (1), zoon van Sebastiaan en van Neeltje N. N.

2°. Margaretha van den Velden, gehuwd met Gerard van Schalkwijk, broeder van Jacob voornoemd.

3°. Johannes van den Velden, in 1667 predikant te Jaarsveld, overleden in 1670.

4°. Adrianus van den Velden, overleden als proponent.

In 1743 waren reeds de familienamen van den Velden en van Schalkwijk vereenigd onder den naam van: van Schalkwijk à Velden; welke laatstgenoemde naam uitstierf den 12 Juni 1812, met den notaris Huybert Nicolaas van Schalkwijk à Velden te Utrecht; hij werd in zijn eigen grafkelder in de Jacobi-kerk begraven. Zijn cachet is in mijn bezit is vertoont het wapen, zijnde een wereldbol van blauw met kruis en banden. Helmteeken een vlucht.

(1) Zie *Algemeen Nederlandsch Familieblad*, IIIe jaargang, blz. 303.

Breukelen, J. J. BASTERT.

De wapens der Zaanlandsche gemeenten.
(Vervolg).

Het wapen van het dorp Westzaandam.

Gevierendeeld: 1 *en* 4 *in rood een zilveren leeuw,* 2 *en* 3 *in zilver een roode leeuw, de leeuwen gewend naar de verticale deelingslijn.*

Westzaandam was na Westzaan het voornaamste der vijf dorpen, die de banne van Westzaanden vormden, wat het aandeel in het bansbestuur betrof. Het leverde een vierde deel in de regeering, de Koog, Zaandijk en Wormerveer tesamen ook een vierde deel, terwijl Westzaan voor de helft aandeel in het bestuur had. Toch overtrof Westzaandam in de zeventiende eeuw reeds spoedig alle deze dorpen in aanzien en welvaart, dank zij de gunstige ligging aan Voor- en Achterzaan voor handel, scheepvaart en nijverheid. In het hoofdstuk over het wapen der banne van Westzaanden is reeds aangetoond, dat Westzaandam evenals de Koog, Zaandijk, Wormerveer en Westzaan het wapen der banne voerde.

Westzaandam deed haar hooger aanzien kennen door haar zegel, hetwelk in tegenstelling met dat der andere dorpen, in zooverre deze mij bekend zijn, in zilver was gesneden, en de anderen slechts in koper.

Had de magistraat van Westzaandam daartoe het recht? Stond niet in den bevestigingsbrief, die de Staten van Holland in 1607 omtrent het wapen hebben gegeven, vermeld, dat de regenten der banne van Westzaanden en Crommenie desverkiezende het wapen »in 't koper" mochten doen snijden en sloot dit dus niet de hoogere metalen uit? En wanneer het bansbestuur het niet mocht doen, stond het dan wel vrij aan de regeering van een gedeelte daarvan? Wij gelooven van niet.

De regenten van Westzaandam hebben daar anders over geoordeeld. Misschien ook was deze bepaling hun onbekend, daar eerst in 1661, dus meer dan vijftig jaar later dan de bevestiging van het wapen, de privilegiën der banne door den druk meer algemeen bekend werden gemaakt. Zeker is het, dat het bedoelde zegel door een bekwame hand fraai is gegraveerd, waarschijnlijk door dezelfde die de stempels voor de dorpsbesturen van Westzaan en Zaandijk heeft vervaardigd, daar zij alle drie bijna geheel aan elkander gelijk zijn. Van het zegel van Westzaan bevindt zich de afbeelding op de plaat met Zaanlandsche zegels. Het cachet van Westzaandam, nog heden berustende op het stadhuis te Zaandam, is kleiner dan de beide andere genoemden, het heeft een middellijn van 3.4 c.M. tegen 4 cM. bij die van Westzaan en Zaandijk, welke even groot zijn. Het omschrift luidt: *Dorpsegel van Wessaenen*, en komt overeen met dat op de beide anderen; het eenige verschil is, dat in het cachet hetwelk zich in het gemeentearchief te Westzaan bevindt, *Wessanen* staat, dus zonder *e* in den tweeden lettergreep. Vreemd is het, dat dit randschrift niet respectievelijk is veranderd in Dorpzegel van Westzaan, Westzaandam, Zaandijk, enz. Wellicht zal de reden daarvan zijn, dat bij de opdracht aan den graveur het Westzaansche tot model is gegeven, terwijl een dergelijke wijziging in het opschrift hem verzuimd is op te merken.

Ook de kerkeraad der Hervormde gemeente te Westzaandam nam het wapen in haar zegel op met het omschrift: *de leeuw, die uit den stam van Juda is, heeft overwonnen. Openb. V. 5.* Er bestaat een ouder en een nieuwer zegel, waarvan het laatste van het eerste verschilt, dat daarin door lijnen de kleuren zijn aangegeven.

Deze waren gelijk aan het wapen van de banne, zooals reeds te voren gezegd is in de behandeling van het wapen der banne van Westzaanden op blz. 190, *b* van dit tijdschrift. Ook VAN OLLEFEN vermeldt de gelijkheid met het Westzaansche wapen uitdrukkelijk in zijn beschrijving van Westzaandam, waarin o. a. ook de bevestigingsbrief van de Staten van Holland wordt medegedeeld.

De wapenafbeelding beschreven op blz. 189, *b*, gedrukt boven zekere kennisgevingen, komt ook op publicatiën van het dorp Westzaandam voor. Het cliché berust nog op de drukkerij van de firma G. Dekker Cz. te Zaandam en is hierbij afgedrukt, daartoe door de vriendelijkheid van deze firma in staat gesteld waarvoor wij onzen welgemeenden dank betuigen. Ook de andere afbeelding, welke mij nog nooit op een of ander stuk gedrukt, was voorgekomen, danken wij aan genoemde drukkerij. Het dagteekent zeer zeker uit de zeventiende eeuw, een gedeelte der kroon is reeds in den loop der tijden verloren gegaan. Een eigenaardigheid van dit vignet is gelegen in den stand der leeuwen, welke alle dezelfde richting hebben en dus niet naar elkander toegekeerd, zooals het behoorde te zijn. Aldus doet het geheel aan het wapen van

Henegouwen denken, niettegenstaande reeds in 1607 de stand der leeuwen uitdrukkelijk wordt aangegeven als naar elkander toegewend. Maar de wapenteekenaars uit dien tijd letten op zulke kleinigheden altijd niet; deze variatie komt meer voor, o. a. in het wapen op de meergemelde titelplaat der *Hantvesten en privilegiën van Kennemerlandt en Kennemer-gevolgh.*

Het kan echter ook zijn, en onmogelijk is dit volstrekt niet, dat wij hier een cliché hebben niet van Westzaandam of van de banne van Westzaanden, maar van Crommenie en in dit geval zou de stand der leeuwen volkomen juist zijn. Exemplaren van kennisgevingen uit de zeventiende eeuw van dit vignet voorzien zullen dit echter moeten uitmaken en zooals ik reeds vooropstelde, deze zijn mij nog nooit voorgekomen. Nog bevindt zich het cliché met een klein wapentje der banne uit de vorige eeuw op dezelfde drukkerij, met een ovaal schild, gedekt door een kroontje van drie bladen en twee paarlen, hetwelk de leeuwen aanziend vertoont, zooals op het laatst der voorgaande eeuw meer voorkomt. Daar het zeer leelijk van uitvoering is, hebben wij in den tekst er geen afdruk van gegeven.

Het wapen van Zaandam.

Gevierendeeld: I in goud een Mercuriusstaf in natuurlijke kleur; II nogmaals gevierendeeld: 1 en 4 in rood een zilveren leeuw, 2 en 3 in zilver een roode leeuw, de leeuwen gewend naar de verticale deelingslijn (Westzaandam); *III een schip in aanbouw, drijvende op een stil water, alles in natuurlijke kleur* (Oostzaandam); *IV in blauw een zilveren haan, rechts gewend.*

Over alles heen een hartschild, doorsneden in drieën: a. *van blauw,* b. *van zwart en* c. *van zilver beladen met drie golvende dwarsbalken van groen.*

Het schild aan de linkerzijde vastgehouden door een aanzienden zittenden leeuw in natuurlijke kleur, gekroond door een Koninklijke kroon, houdende in zijn rechterklauw, boven het schild uitstekende, een opgeheven zwaard van zilver met gouden gevest. Alles op een grasgrond.

Het was in den namiddag des elfden October van het jaar 1811, dat de dorpen Oost- en Westzaandam vereerd werden met een bezoek van Keizer Napoleon en zijne gemalin, die een tweetal dagen vroeger te Amsterdam waren aangekomen. Hoewel reeds te voren door de plaatselijke overheid aan de burgerij bij publicatiën de wijze van ontvangst was voorgeschreven, om dezen dag zoo luisterrijk mogelijk te doen zijn, nl. de woningen te versieren, bij herhaling »leve de Keizer en Keizerin" te roepen, enz., gebeurde er echter van dit alles bijna niets. Wel was er veel volk op de been om den gevreesden vorst te aanschouwen, doch het waren geen blijde vreugdekreten, die den Keizer als welkomstgroet tegemoet klonken, toen hij met zijn gevolg aan wal stapte. Nadat de maire van Westzaandam, Hendrik Christiaan Göbel, den Keizer en de dochter van den heer van Broek de Keizerin met aanspraken begroet hadden, begaf men zich naar het Vorstenburg of Krimp, waar de Keizer volgens zijn verlangen het huisje van Czaar Peter zou bezichtigen. Op den Dam gekomen, bleef de Vorst een oogenblik op de Hooge Sluis staan, geboeid als hij was door het schoone gezicht dat de Achter- of Binnenzaan opleverde met zijn dicht bebouwde oevers, de woningen en »luchthuizen" ten halve verscholen in fraaie tuinen en lommerrijk geboomte, en het breede effen water der »zilveren Sane" gestoffeerd door een menigte vaartuigen van allerlei vorm en grootte, die ter eere van het hooge bezoek met vlaggen en wimpelen getooid waren. Dit gezicht, dat hem zelfs een »sans pareil" ontlokte, boeide hem meer dan de nederige woning, waarin de Keizer aller Russen zich niet ontzien had eenmaal als een eenvoudig werkman verblijf te houden. Slechts kort vertoefde hij hier en vertrok met zijn gevolg weer naar de Amstelstad terug; het geheele bezoek had minder dan een half uur geduurd. Toch ontvingen Oost- en Westzaandam dat jaar een bewijs van 's Keizers genegenheid; beide dorpen werden te samen tot een stad verheven onder den naam Zaandam.

Was dit denkbeeld bij den heerscher opgeweld, toen hij op den Dam staande, zijn oog liet gaan over de beide plaatsen, wier gesteldheid en karakter zoo zeer overeenkwamen, wier bewoners dezelfde middelen van bestaan en bijna dezelfde belangen hadden? Dit is niet te beslissen. Echter werd geoordeeld dat het achtbare hoofd van Westzaandam, die na de vereeniging van de dorpen tot maire der stad Zaandam werd aangesteld, omtrent deze zaak meer scheen te weten. Hoe het zij, en hoevele moeilijkheden in den beginne overwonnen moesten worden, zonder twijfel is Zaandam er

wel bij gevaren, toepassing als het was van de gulden spreuk der vaderen: »Eendracht maakt macht."

Een wapen bezat de nieuwe stad Zaandam toen niet, daar Napoleon geen wapens van steden, dorpen of gewesten erkende. Reeds bij Keizerlijk decreet van 26 Januari 1805 waren deze in zijn rijk, waartoe sedert het jaar 1810 ook ons vaderland behoorde, afgeschaft. Het zegel van alle besturen en openbare machten moest den Keizerlijkdn adelaar tot beeld voeren en den naam der autoriteit tot onderschrift (1). En zoo was ook het zegel van Zaandam, nl. de adelaar, rustende op een bliksemschicht in een cirkel geplaatst en daaromheen het opschrift *Mairie de Zaandam* (*ville*) *Zuiderzee*; de middellijn is 3.3 c.M.

Na de omwenteling in 1813 werden echter ook weder de gemeentewapens hersteld. Bij besluit van 24 December 1814 schreef de Souvereine Vorst voor, dat de Hooge Raad van Adel, welke 24 Juni van dat jaar was ingesteld, een oproeping zou doen aan alle steden, dorpen en heerlijkheden, districten en corporatiën, die voorheen of tot dusverre het gebruik van wapens gehad hadden, om een afteekening daarvan in te zenden, ten einde daarop de Koninklijke bekrachtiging te kunnen erlangen en ingeval zij tot nog toe geen wapen hadden gevoerd, maar dit mochten wenschen, hunne inzichten omtrent de samenstelling van een wapen in te zenden, voor welke registratie dan een zeker recht moest betaald worden.

De oproeping van den Hoogen Raad van Adel had in de Staatscourant plaats onder dagteekening van 5 Januari 1815 en vele steden, dorpen, enz., vooral in Noord-Nederland, gaven daaraan gehoor en onder deze ook de stad Zaandam.

Volgens besluit van 20 Februari 1816 waren de gemeenten in zeven rangen verdeeld, voor zooveel betrof de door haar te voldoene taxe en leges van de acten van bevestiging of verleening. Zaandam werd gerekend tot den vijfden rang te behooren, waarvoor bepaald was dat de taxe *f* 50.— bij verleening van een nieuw en *f* 25.— bij bevestiging van het oude wapen en de leges f 12.— zou bedragen.

Het diploma van het wapen van Zaandam, gedagteekend 26 Juni 1816, luidt als volgt:

Van wege den Koning!

De Hooge Raad van Adel, gebruik makende van de magt aan denzelven verleend, bij besluit van den 20^n February 1816, bevestigt bij dezen de stad Zaandam, ingevolge het door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende wapen: (1)

Zijnde gevierendeeld, het eerste van goud, beladen met de staf van Mercurius, het tweede tegen gevierendeeld, het eerste en vierde van keel, beladen met een Leeuw van zilver, het tweede en derde van zilver beladen met een klimmende Leeuw van keel, het derde een onvoltooid schip, het vierde van Lazuur, waarop een staanden Haan van zilver; voor surtout gefasceerd in drie stukken, het eerste van Lazuur, het tweede van Sabel, en het derde van zilver gegolfd van synople. Het schild gehouden door een gekroonden Leeuw met opgeheven zwaard.

Gedaan in 's-Gravenhage den 26 Juny 1816.
(Get.) MAX. L. D'YVOY VAN MIJDRECHT,
fung. presid.
Ter ordonnantie van den Hoogen Raad,
(Get.) DE WACKER VAN ZON,
Secretaris.

Hoe komt nu Zaandam aan dit wapen?

De Hooge Raad van Adel heeft het niet verleend, daar op het diploma duidelijk te lezen staat, dat de stad door dit college *in het bezit van het wapen bevestigd* wordt. Heeft het stadsbestuur in 1813 bij de onafhankelijkheidsverklaring zich dadelijk een blazoen gekozen? Dit is niet waarschijnlijk, daar de stad zich eerder een zegel zou hebben doen maken, waarin de Hollandsche of Staten leeuw voorkwam, zooals andere Zaanlandsche gemeenten gedaan hebben (2). Misschien is dit ook werkelijk het geval geweest. Het komt mij het meest aannemelijk voor, dat door de oproeping van den Hoogen Raad van Adel van 5 Januari 1815 wakker geschud, de stad zelve een wapen heeft doen ontwerpen en samenstellen en dit ter bekrachtiging aan den Hoogen Raad heeft toegezonden.

Het geheele wapen doet ook denken, dat het door iemand is ontworpen, die geheel op de hoogte was van de geschiedenis, de gesteldheid en de beteekenis van Zaandam. Het blazoen duidt aan door het tweede en derde kwartier, dat de stad gevormd is uit de twee dorpen West- en Oostzaandam, welke onderscheiding toen nog versch in het geheugen lag. Het eerste kwartier met den Mercuriusstaf en het vierde met den haan, het symbool der waakzaamheid, zijn als zinnebeelden van den koophandel, het voornaamste middel van bestaan der bewoners, hier volkomen op hun plaats, terwijl het schijnt, dat wij wat het hartschild betreft aan een voorstelling der Zaan moeten denken.

Zoo zegt B. VAN GEUNS in zijn *Beschrijving van*

(1) Art. 2. Le Sceau de toutes les autorités portera pour type l'aigle impérial tel qu' il formera un des côtés du grand sceau de l'état; et pour légende, le titre de l'autorité publique par la quelle il sera employé. Toch schijnen hier uitzonderingen mede gemaakt te zijn. Zie bijv. VERREYT, *Het geschil over het wapen van 's-Hertogenbosch*, hiervoor, blz. 269.

(1) Hier volgt op het origineel de gekleurde afbeelding van het wapen.

(2) Vergelijk de Hoofdstukken over het wapen van Koog aan de Zaan, Zaandijk en Wormerveer, die hierna volgen.

Zaandam, blz. 136 o. a. van het wapenschild: »het geheel is gedekt met eene afbeelding van den Zaanstroom." Deze schrijver is het ook, die daar ter plaatse het oude Oostzaandammer wapen in het wapenschild van Zaandam alleen beschouwt als een zinnebeeld van den scheepsbouw. Zoo staat in de Fransche tekst: »un vaisseau en charpente, emblême de nos constructions maritimes."

Wat den schildhouder aangaat, wellicht is het denkbeeld ontleend aan den leeuw, die soms voorkwam als support van het wapen van Oostzaandam (1), waaraan men nu de Koninklijke kroon en het zwaard heeft toegevoegd.

Bekend is het hoe de blazoeneringen op de oude diploma's van den Hoogen Raad van Adel door onvolledigheid als anderzins verschillen met de daarop geteekende wapenafbeeldingen. Als reden hiervan moet opgemerkt worden dat de Hooge Raad van Adel, in den beginne met werkzaamheden overladen, de aangelegenheid der gemeentewapens, welke grooten spoed vereischte, aan *ondergeschikten heeft moeten overlaten* (2). Arme gemeentewapens! Wat zijt gij stiefmoederlijk bedeeld.

In de voorrede van de uitgave der *Nederlandsche gemeentewapens* wees baron D'ABLAING VAN GIESSENBURG reeds op dit feit, terwijl de heer KOOPMANS in het artikel over *het wapen van Beverwijk* dit mede deed uitkomen. Ook het wapen van Zaandam levert hiervan een voorbeeld.

Welk wapenteekenaar, al is hij nog zoo kundig in zijn vak, zal zonder ooit een afbeelding van het wapen van Zaandam gezien te hebben, alleen volgens de blazoenering op het diploma daarvan een juiste afbeelding kunnen geven? Men kan gerust zeggen niemand. Een vergelijking met de beschrijving boven dit hoofdstuk zal de onvolledigheid genoegzaam doen uitkomen.

Op de afbeeldingen van het wapen van Zaandam, zelfs de officieele, wordt de leeuw-schildhouder nu eens zittend dan staand afgebeeld. In de blazoenering op het diploma is de stand niet aangegeven, doch op de teekening is hij zittend en dit zal dus de juiste pose zijn. Dat er verschil in bestaat, zal mijns inziens vooral hieraan toe te schrijven zijn, dat zich op het raadhuis te Zaandam een kapitale teekening van het wapen in waterverf bevindt, door een ingezetene geteekend en aan de stad ten geschenke aangeboden, waarop de leeuw, welke zeer fraai in natuurlijke kleur is uitgevoerd, staande is voorgesteld.

Wij vinden hieromtrent in het notulenboek van de vergaderingen van het dagelijksch bestuur op 16 November 1816 het volgende:

»Aanwezig E. v. d. Stadt, president burgemeester, D. Dekker, J. Evenblij, C. Visser, burgemeesters. Ingekomen een Missive van den heer Mr. J. C. Honig van 16 November 1816, waarbij door denzelven wordt aangeboden een door hem eigenhandig geteekend wapen dezer stad. Wordt besloten dit blijk van achting gracieuselijk te accepteeren, van den ontvang honorabel mentie in de Notulen te maken en den zender bij Missive voor dit geschenk op het vriendelijkste de dankerkentenis van dit collegie te betuigen." Op de kant stond: »Teekening van het stadswapen aangeboden door Mr. J. C. Honig."

Wat de teekening betreft, reeds is aangemerkt, dat de leeuw-schildhouder zeer verdienstelijk in natuurlijke kleur is uitgevoerd, de kop is zelfs zeer fraai geslaagd. Het heraldische gedeelte is minder goed, de leeuwen van Westzaandam in het tweede kwartier zijn bepaald leelijk. Onder de teekening staat deze opdracht:

»Van wege den koning der Nederlanden, goedgekeurd door den Hoogen raad van Adel den 26 Junij 1816.

Aan de Edel Achtbare Heeren:

Engel van de Stadt, Dirk Dekker, Jan Evenblij, Cornelis Visser, Burgemeesteren en verdere Bestuurderen wordt dit wapen der stad Zaandam met verschuldigde eerbied opgedragen

Door hunnen ootmoedigen en gehoorzamen Dienaar

16 Nov. 1816. (get.) MR. J. C. HONIG.

Ofschoon wij hiervan in de aangehaalde notulen niets vermeld vinden, geeft deze aanbieding in verband met den aanhef van de inscriptie genoegzamen grond tot de veronderstelling, dat het deze Mr. J. C. Honig is, die ook het wapen heeft ontworpen.

Jacob Cornelis Honig was geboren te Zaandijk 11 Mei 1786 uit het huwelijk van Cornelis Jacobsz. Honig en Moertje Jans Ongelaar. Den 9 Mei 1808 te Leiden als student in de rechten ingeschreven, promoveerde hij 11 Mei 1810 met een dissertatie *Quaestiones varii argumenti*. In 1813 was hij gekozen tot verdediger van degenen, die te Zaandam terechtstonden, beschuldigd als de belhamels te zijn geweest in het oproer tegen Napoleon. Datzelfde jaar sloot hij zich vrijwillig aan bij het corps gardes d'honneur en trok naar Metz (1). Bij den val van Napoleon van daar teruggekeerd, vestigde hij zich als advocaat aan de Zaan en vertrok later naar Overijssel nabij Zwolle, waar hij huwde. Ook wordt zijn naam met twee andere Zaankanters gemeld onder de 600 notabelen in den lande,

(1) Zie *Wapen van Oostzaandam* hiervoor.

(2) W. J. baron D'ABLAING VAN GIESSENBURG, *Nederl. Gemeentewapens. Voorrede*, blz. 16.

(1) Zie over hem G. J. HONIG, *Onkosten van uitrusting van een garde d'honneur*. Algem. Nederl. Familieblad IV. blz. 41.

die in 1814 over de aanneming der eerste grondwet moesten stemmen.

Toen in 1825 te Zwolle evenals op vele andere punten van ons land, de watervloeden de omstreken teisterden, kwam hij met zijn gezin te Zaandijk wonen, alwaar hij 3 September van dat jaar in het ouderlijk huis overleed. Behalve het gemelde wapen van Zaandam, zagen wij bij zijn familieleden te Zaandijk nog eenige aquarellen door hem gemaakt, die mede niet onverdienstelijk zijn. Zooals uit het bovenstaande blijkt, had Honig geen bizondere betrekking op Zaandam, ofschoon hij er dat jaar toevallig woonde. Als de meest daarvoor geschikte persoon zal het gemeentebestuur hem de opdracht gedaan hebben om een wapen voor de stad te ontwerpen. Ten minste veel pleit er voor en niets tegen.

II.

Het gebruik in zegels en afbeeldingen.

Het wapen van Zaandam kenmerkt zich hierdoor, dat het vrij samengesteld is, daarom is het niet gemakkelijk het in beeld weer te geven. Daaraan is het dan ook toe te schrijven, dat de zegels en vooral de afbeeldingen op de kennisgevingen en stembiljetten over het algemeen niet door fraaiheid uitmunten, terwijl slechts zelden dergelijke arbeid aan kunstvaardige handen schijnt te mogen worden toevertrouwd, een opmerking die bij de meeste gemeentebesturen gemaakt kan worden.

De beide zegels van Zaandam, die bestemd zijn om te lakken, zijn nog de beste en het oudere, middellijn 3 c.M., verdient zelfs verreweg de voorkeur bij het nieuwere, middellijn 3.5 c.M., waar de schildhouder al zeer ongelukkig is uitgevallen. Beide hebben tot opschrift *Stad Zaandam*, boven het wapen geplaatst. Behalve een oudere stempel van koper met het wapen, eenigzins ovaal van vorm en geschikt om met inkt te drukken, bestaan er nog twee Indian rubber stempels, middellijn 3.5 c.M., waarop de wapens echter veel slechter van uitvoering zijn. Zij dragen beide tot omschrift: *Gemeentebestuur van Zaandam*.

De clichés met het stadswapen voorzien, die gebruikt worden en vroeger gebruikt werden voor verschillende doeleinden, als kennisgevingen, aanslagbiljetten, verslagen van de raadsvergaderingen, enz. en bij de drie drukkerijen in de gemeente berustende, bedragen te zamen wel omtrent een achttal. Doch geen enkele van deze, die eenigzins door fraaiheid van teekening uitmunt. Waarschijnlijk zijn zij allen naar elkander gemaakt. De leeuw-schildhouder is overal zittend voorgesteld, hetwelk ook op de genoemde zegels het geval is; een verschil levert echter de staart op, welke op de zegels rechtop staat met de pluimen naar buiten gebogen en op genoemde clichés om het lichaam heen krult. Bij het wapenschild moet de opmerking gemaakt worden, dat het veld van het derde kwartier, waarin het Oostzaandammer schip voorkomt, overal als blauw is gearceerd. Ook op de zegels voor lak is dit het geval. De natuurlijk gekleurde, licht blauwe lucht, op de teekeningen in het stadhuis aanwezig, heeft tot deze fout aanleiding gegeven en het gemeentebestuur heeft hier altijd genoegen mede genomen. Het tweede kwartier is bij allen foutief; het is niet het wapen van Westzaandam, maar van Zaandijk, daar de kleuren van de velden 1 en 4 zilver in plaats van rood, 2 en 3 rood in plaats van zilver zijn aangegeven. Ook levert het hartschild verschil op, waarvan echter het diploma van den Hoogen Raad de schuld moet dragen. In de daarop staande afbeelding is het nl. doorsneden in drie stukken blauw, zwart en groen, terwijl in de bijgevoegde beschrijving het benedenste gedeelte van zilver beladen met groene golvende dwarsbalken wordt genoemd. Wat is nu het juiste? Ofschoon over het algemeen bij de gemeentewapens de afbeelding gevolgd wordt, zal men hier toch de beschrijving dienen te volgen, daar deze meer samengesteld is en er dus alle reden is aan een fout van den wapenteekenaar te moeten denken. Er is echter een andere reden, behalve het meer eenvoudige, waarom men aan het hartschild, doorsneden van blauw, zwart en groen de voorkeur zou geven. Het zijn immers deze kleuren, die soms als de stadskleuren aangemerkt worden, zoodat de vlag der stad zou moeten zijn drie banen in de lengte, blauw, zwart en groen. Ofschoon dit tegenwoordig op het stadhuis zelve niet bekend schijnt, vond ik het evenwel vermeld in de verzameling papieren, enz. betrekking hebbende op de in 1874 te Zaandam gehouden tentoonstelling.

Zooals men uit het bovenstaande ziet, is Zaandam niet heel gelukkig geweest met haar wapen. Hoewel het ontwerp niet onverdienstelijk is en volkomen aan de eischen der wapenkunde voldoet, terwijl ons een zoogenaamd landschapwapen is bespaard gebleven, is het toch veel te samengesteld, zoodat het zeer moeilijk is om het in kleine afmetingen af te beelden.

In tegenstelling met de oude stedewapens, die steeds zeer eenvoudig zijn, ziet men nu dadelijk, dat men met een negentiendeeeuwsch wapen van een nieuwe stad te doen heeft; dit is tenminste karakteristiek. Het is echter jammer, dat door de onvolledigheid der wapenbeschrijving op den bevestigingsbrief van den Hoogen Raad van Adel en door het verschil van deze met de daarop voorkomende afbeelding van het wapen, zoo vele verwarringen zijn ontstaan en wel altijd zullen plaats vinden, zoolang dit niet verbeterd wordt.

Het ware tewenschen, dat de gemeentewapens een herziening ondergingen en billijk zou het zijn, dat de oude diploma's door nieuwe verbeterde werden vervangen, zonder dat dit aan de gemeenten kosten veroorzaakte. Indertijd zijn taxe en leges daarvoor behoorlijk betaald en men was daartegenover verplicht ook de opgedragen taak goed te volbrengen, zoodat er niet over zooveel gebreken had behoeven geklaagd te worden als nu het geval is.

Het wapen van Koog aan de Zaan.

Doorsneden: a. in rood twee naar elkander gewende leeuwen van zilver, b. in zilver twee naar elkander gewende leeuwen van rood.

De dorpen aan den westoever van de Zaan gelegen zijn, zooals reeds meer is opgemerkt, eerst na het vertrek der Spanjaarden uit het Noorder Kwartier tot een zeker aanzien gekomen, hetwelk later tot zulk een schoonen bloei mocht vermeerderen. In het jaar 1613 op den 7 Augustus verscheen een zekere Jan Jansz., oud omtrent 62 jaren, met Claes Jansz., oud omtrent 68 jaar, beide buurluiden op de Koog, welke verklaarden voor de oprechte waarheid in plaats van eede, dat aldaar in hun tijd vóór de Spaansche troebelen, niet meer dan vijf huizen stonden en tijdens den oorlog nog slechts twaalf, terwijl men in het gemelde jaar 1613 negen en veertig woningen telde en honderd jaar later reeds omtrent drie honderd.

Koog aan de Zaan, oudtijds alleen de Koog (de Coogh), in het laatst der vorige eeuw ook Koog aan den Zaankant geheeten, ligt aan den oever der Zaan, ten zuiden onmiddelijk grenzende aan de westzijde van Zaandam, waarvan het gescheiden wordt door de Mallegatsluis, welke sluis vroeger nog een weinig meer zuidwaarts was gelegen. Het dorp strekt zich langs den stroom noordwaarts uit tot aan Zaandijk, van welke gemeente het door de Bagijnsloot wordt gescheiden.

Oudtijds had de Koog vele zaken met Zaandijk gemeen, als school en armbestuur, en tegenwoordig worden beide dorpen nog door vele banden met elkander verbonden. Het dorp maakte een deel uit der banne van Westzaanden, het leverde echter in het bansbestuur van alle dorpen het kleinste aandeel, als hebbende nooit een schepen maar slechts één vroedschap, die in zijn dorp tevens als burgemeester regeerde. Men was er echter op bedacht het bestuur in de gemeente te versterken en verkreeg dan ook in 1645 octrooi om den burgemeester een regeering van zeven der gegoedste ingezetenen ter zijde te stellen, die den eigenaardigen naam van parlementsheeren droegen. In dit parlement hadden zoowel doopsgezinden als hervormden zitting.

Van af het jaar 1700 of daaromtrent tot de opheffing in 1795 is door mij van de leden een volledige lijst kunnen samengesteld worden uit het oude resolutieboek van de gemeente.

Het wapen was dat der geheele banne van Westzaanden, nl. gevierendeeld van rood en zilver, elk kwartier beladen met een leeuw van het een in het ander, de leeuwen naar elkander toegewend.

De magistraat van de Koog schijnt in de zeventiende eeuw voor zijn dorp geen zegel zooals Westzaan, Westzaandam en Zaandijk, te hebben laten snijden, voorzien van wapenschild, helm en cimier, tenminste is een dergelijk mij nooit voorgekomen. Wel bevindt zich nog een koperen stempel, middellijn 2.4 c.M., in het gemeentearchief, dat het banswapen vertoont, doch alleen een schild en dagteekenende uit de vorige eeuw. Het is echter slordig bewerkt, terwijl er geen inscriptie op voorkomt.

Onder de vele wijzigingen, die overal plaats hadden wegens de verandering in het staatsbestuur door de omwenteling in 1795, ontving ook het oude bansbestuur een gevoeligen knak. De band, die de verschillende gemeenten onderling te samen hield werd minder hecht, en de dorpen werden meer zelfstandig.

Een patriot uit dien tijd deed ook poging om de dorpen ieder een afzonderlijk wapen te doen aannemen. Wij vinden op een plaat getiteld *Gedenkzuil der zeven Vereenigde Provinciën*, geinvent., getek. en gegraveerd door J. G. VISSER, uitgegeven te Amsterdam bij Visser en Comp. 1796, o. a. verscheidene medaillons met gezichten op steden en dorpen uit de republiek, voorzien van naam en wapen, benevens van een cijfer dat den afstand van Amsterdam aanduidt en waaronder ook alle Zaanlandsche dorpen voorkomen. Aan de Coog (3½), Zaandijk (4) en Wormerveer (4½) wordt echter niet het wapen van de banne van Westzaanden toegeschreven, doch aan ieder een verschillend. Zoo voert de Coog een geit, ziende naar links met een rechts gewend schaap of lam op den rug en een gans in den bek! Jammer voor den ontwerper van dit fraaie wapen, waarvan de beteekenis altijd wel duister zal blijven, is hiervan nooit notitie genomen. Misschien heeft hij het oog gehad op de veeteelt, welke echter nooit in het dorp als hoofdmiddel van bestaan is uitgeoefend geworden.

Tijdens de inlijving van Frankrijk moest ook het bestuur van de Koog gebruik maken van een zegel, middellijn 3.3 c.M., waarop in plaats van het dorpswapen de Keizerlijke adelaar te zien was met het omschrift: *Mairie de Koog aan de Zaan* (*Zuiderzee*).

Na de omwenteling in 1813 liet men een nieuwen

stempel maken, middellijn 3 c.M., evenals de voorgaande geschikt om met inkt te drukken. De Fransche adelaar heeft nu echter plaats moeten maken voor den Hollandschen leeuw, en het randschrift is veranderd in *Noord-Holland. Koog aan de Zaan.*

Toen in 1815 de Hooge Raad van Adel de gemeenten opriep om hun vroeger gebruikte wapens te laten bevestigen, zal de gemeente Koog aan de Zaan wel een afdruk van haar wapenzegel hebben ingezonden, hetwelk wij hierboven vermeld hebben. De Hooge Raad zal echter bij de bevestiging wegens de gelijkvormigheid met andere Zaanlandsche wapens een zekere verandering gemaakt hebben, waardoor het Kooger wapen, hoewel den afkomst uit het banswapen vertoonende, van dat der anderen voldoende is onderscheiden. Op het toen verkregen diploma, gedagteekend 26 Juni 1816 wordt het geblazoeneerd in de vroeger hier te lande gebezigde heraldieke kunsttermen, die de wapenkunde voor niet ingewijden steeds onverstaanbaar maakten.

«In het midden doorsneden, boven van keel met twee geaffronteerde leeuwen van zilver. Het onderste van zilver met twee geaffronteerde leeuwen van keel», of op den tegenwoordig meer gebruikelijke wijze in eenvoudig Hollandsch: doorsneden, boven in rood twee naar elkander gekeerde leeuwen van zilver, onder in zilver twee naar elkaar gewende leeuwen van rood.

De nieuwe zegels vertoonen dan ook dit wapen; zij zijn:

1°. Een cachet om in lak af te drukken.

2°. Een Indian rubberstempel en 3° een droogstempel, welke laatste het meest gebruikt wordt. Van alle drie is de vervaardiging aan goede handen toevertrouwd geweest en in aanmerking genomen dat de leeuw een niet gemakkelijk wapenfiguur is, voornamelijk op dergelijke kleine afmetingen, is over de uitvoering niet te klagen. Zij vertoonen alle drie enkel het wapenschild in een cirkel, waar omheen het omschrift *Gemeente Koog aan de Zaan,* beneden afgesloten door een sterretje; de cirkelranden zijn bij 1° en 3° eenvoudig versierd. Het wapen is goed van afmeting wat hoogte en breedte betreft en het bovenste gedeelte is bij de onder 1° en 3° genoemden als rood gearceerd.

Wat de afbeeldingen op de kennisgevingen der gemeente aangaat, er zijn mij drie verschillende bekend, waarvan één cliché berust op de drukkerij van de firma J. Heynis Tsz. te Zaandijk en de beide andere tegenwoordig op de stoomdrukkerij van den heer E. N. Smit Ez. te Koog aan de Zaan. Het grootste van deze beide, hoogte 9 c.M., heeft gediend als model voor het andere, dat 5 Nov. 1883 bij de firma N. Tetterode te Amsterdam is gemaakt en vrij goed is geslaagd, al missen de leeuwen het heraldiek karakter; doch bij een gemeentewapen mag men waarlijk reeds tevreden zijn geen carricatuur te zien.

Een eigenaardigheid is de Koninklijke kroon, die bij deze drie clichés boven het wapen wordt gebruikt. Wij vinden deze kroon ook terug op het wapenbord der gemeente, dat tegen den gevel van het raadhuis is geplaatst. Hoe men aan deze schilddekking is gekomen blijft een vraag. Langen tijd heeft het een punt van verschil uitgemaakt of de gemeenten wel een kroon mochten gebruiken. De Hooge Raad van Adel oordeelde, dat dit niet het geval was en bij besluit van 20 Februari 1816 zouden alleen de wapenschilden bedoeld zijn, omdat kroonen en schildhouders oorspronkelijk slechts als versierselen waren aangebracht tot aanduiding van de geboorte, de waardigheden of het ambt van degenen welke die teekens voerden. Aan de steden werd het echter toegestaan, omdat deze met het oog op de toenmaals grondwettige verdeeling een hoogeren stand uitmaakten, welke juist door die kroonen en schildhouders werd aangeduid. Ook de Friesche grietenijen werden toen allen om deze redenen van een kroon voorzien. Zoo werd o. a. bij besluit van 22 December 1821 bepaald »dat de versierselen van kroon en tenanten alleen zullen worden toegestaan voor de wapens dier gemeenten, welke in de provinciale staten door een lid of meerdere leden worden vertegenwoordigd, zullende echter deze bepaling niet van toepassing zijn op zoodanige gemeenten, die reeds vóór den jare 1795 soortgelijke versierselen bij hunne wapens voerden en aan welke mitsdien zal worden vergund om dezelve desverkiezende te blijven behouden" (1).

De gemeente Koog aan de Zaan heeft nooit behoord tot deze klasse van gemeenten en ook in vroeger eeuw nooit een Koninklijke kroon boven het wapen gevoerd.

Het diploma van den Hoogen Raad van Adel, dat langen tijd opgevouwen onder andere papieren verborgen lag, is eerst door de zorg van den tegenwoordigen burgemeester, den heer P. B. J. Ferf achter glas

(1) Zie omtrent deze kwestie Mr. W. J. baron D'ABLAING VAN GIESSENBURG, *Nederl. Gemeentewapens,* voorrede en J.B. RIETSTAP, *Herald. Bibliotheek,* 1874 blz. 281, *De wapens van gemeenten, heerlijkheden en corporatiën in Nederland.*

in een lijst geplaatst en hangt nu in de raadkamer van het gemeentehuis. In dit diploma wordt van een kroon volstrekt geen melding gemaakt en op de daarop voorkomende afbeelding van het wapen is zij niet te zien. Het is dus een feit dat de gemeente volstrekt niet gerechtigd is, haar wapen met een kroon, laat staan met de koningskroon te dekken. Men zal dus verstandig doen de fout van een vroeger bestuur te herstellen en de wederrechtelijk in gebruik genomen kroon van het wapenbord in den gevel van het huis der gemeente te nemen en nimmer meer te bezigen.

Ten slotte nog een enkel woord over het kerkelijk zegel der Hervormde gemeente te Koog aan de Zaan. Dit heeft een middellijn van 3.5 c.M. en stelt in een cirkel een hooge rots voor omgeven door water met een tempeltje op den top, omringd door lichtstralen en wolken, terwijl aan den voet een adder kruipt met den kop omhoog. Het omschrift luidt: *Op dese Petra sal ick myn gemeynte bouwen.* Matth. 16 vs. 18.

Ofschoon dit met het wapen niets gemeen heeft, dient het hier toch vermelding, daar bij de overige dorpen ook steeds van deze zinnebeelden sprake is geweest.

Zaandijk.

Gevierendeeld: 1 en 4 van zilver met een rooden leeuw, 2 en 3 van rood met een zilveren leeuw.

De gemeente Zaandijk bezit deze eigenaardigheid, die slechts weinig steden en dorpen met haar gemeen zullen hebben, dat de juiste datum van haar stichting bekend is.

Het was den 20 September 1494, dat voor Jan Willemsz., schout van Westzaanden en Crommenie en zeven schepenen dezer banne een zekere Heynric Pietersz. verscheen, bijgenaamd Oudt-Hein, die, bijgestaan door zijn taalman, het verzoek deed den lagendijk, zijnde den dijk, die ten westen langs de Zaan is gelegd, te mogen «behuysen en te betimmeren, behouwelijck 's Heeren Scouwe te houden, te gaen en te rijden onder Scepenen Coorne».

En bij vonnisse van de schepenbank werd dit verzoek toegestaan en Heynric ontving een giftbrief door den schout bezegeld, alzoo de «scepenen op desen tijdt selven geen seghel en voeren». Oud Heyn bouwde zijn huis op den Lagendijk, zijn vijf zonen Arent, Dirk, Willem, Pieter en Adriaan volgden dit voorbeeld en hun woningen vormden het gehucht, dat langen tijd de Vijf Broêrs werd geheeten. Slechts langzamerhand nam de buurt in omvang toe. In den Spaanschen troebel telde men nog slechts een negentiental huizen, welke bijna allen in dien jammerlijken tijd werden vernield.

Na den aftocht der Spanjaarden uit het Noorderkwartier zochten de gevluchte bewoners, die vooral in het nabijgelegen Wormer een toevluchtsoord gevonden hadden, de verlaten haardsteden weder op en bouwden er op nieuw hun woning, zoodat den 7 Augustus 1613 Pieter Aerjensz., oud omtrent 66 en Jan Pietersz.. oud omtrent 55 jaren, buurluiden op den Zaandijk en zelfs afstammelingen van de stichters van het dorp, als de oprechte waarheid konden verklaren, dat er reeds in dat jaar vijftig huizen gevonden werden. Door een toenemenden bloei van handel en fabrieken, vooral van de papierindustrie, en de vermeerdering van den rijkdom der ingezetenen, werd Zaandijk, in den vorm van een halfrond lief gelegen aan den oever van de zilveren Zaan, «dat pronkjuweel van Zaankands blijde wallen»,

« . . . . . dat men vol glans mag zien
Ten toppunt toe verhoogt, want goud en zilveren stroomen,
Bespoelen zegenrijk haar wijdvermaarde zoomen;
Een ongemeene schat verwekt hier heerlijkheid,
Daar al de glans en eer bijna in Honig leidt».

Aldus en nog in hoogdravender termen bezong een «poëet» in het midden der vorige eeuw «het heerlijk Zaandijk» en bracht op deze wijze zijn hulde aan «dit vermaarde dorp» en «het groot geslacht der Honingen aldaar (1)».

Het dorp was toen echter op het toppunt van zijn bloei en in deze eeuw is de gemeente een tijdperk van achteruitgang tegemoet gegaan, samen als dit veelal gaat met dien der geslachten waarmede het eenmaal groot was geworden.

Zaandijk leverde met de Koog en Wormerveer te samen in de regeering der banne van Westzaanden een vierde gedeelte en had doorgaans een schepen en een vroedschap, die beide in het dorp als burgemeesters regeerden.

Het voerde mede het algemeene wapen der banne en gebruikte het zelfs op een in koper gesneden zegel met helm en cimier, hetwelk tot opschrift had *Dorp . Segel . van : Wessanen* Het is overigens gelijk aan dergelijke zegels door Westzaandam en Westzaan gebruikt. JB. HONIG JSZN. JR., meent dat deze zegels gemaakt zijn in het jaar 1729, toen de ambachtsheer-

---

(1) Wij ontleenen deze regels aan een rijmgedicht: «*De Zaan verheerlijkt en berugt door koopmanschap, het fondament des bestaans der dorpen aan dezelven gelegen, mitsgaders het getal der kerken van allerhande Zoorte, neeringe en handteeringe op ieder der dorpen, principalijk gepleegt.* Aldus in digtmaat gesteldt door KLAAS BUTTER. Westzaandam, 1754. Zie over dit gedicht en den auteur, die een eenvoudig handwerksman van Koog aan de Zaan was, het *Zaanlandsch Jaarboekje* 1853, benevens HONIG, *Studiën*, Dl. I, blz. 374.

lijkheid van Westzaanden en Crommenie door de ingezetenen zelve gekocht werd. Ik vond dit in een aanteekening van zijn hand over het wapen van Zaandijk, doch heb het nergens bevestigd gevonden. Ook duidt het zegel geheel en al een bewerking van de zeventiende eeuw aan. Verder zegt HONIG in gemelde aanteekening: «zoo werd met dit zegel voor alle acten, contraäcten, koopbrieven, enz., ten overstaan des bestuurs altoos gezegeld, totdat bij de inlijving in Frankrijk, ook deze gemeente evenals haar naburen genoodzaakt werd, conform de Fransche wetgeving, het zegel met den Keizerlijken arend te gebruiken». Zaandijk had echter reeds vroeger afstand gedaan van haar wapenzegel. Het invoeren van den adelaar op de zegels was immers reeds bij decreet van 1805 in Frankrijk kenbaar gemaakt. Toen ons land in 1806 onder Louis Napoleon tot het koninkrijk Holland werd verklaard, werden ook Fransche wetten, hoewel eenigszins gewijzigd, hier van toepassing. Op de zegels der autoriteiten, alsmede van gemeenten, ziet men dan ook het wapen van het koninkrijk voorgesteld, omgeven van den naam. Een dergelijk zegel heb ik in de Zaanstreek alleen van Zaandijk gezien. De koperen stempel, middellijn 3.6 c.M., berust nog in het gemeentearchief, hetwelk door de zorg van den tegenwoordigen burgemeester A. Smit Gz. in goeden staat is gebracht.

Het wapen is gevierendeeld: 1 en 4 de leeuw met den pijlbundel of het wapen der zeven vereenigde provinciën, doch gekroond met de Koninklijke kroon, 2 en 3 de adelaar, het wapen van de dynastie der Napoleons. Het schild is omgeven door de keten der orde van de Unie. Aan elke zijde van het schild een hand met den degen der connétables van Frankrijk. Het geheel is omgeven door den Koninklijken mantel, rustende op twee gekruiste scepters en gedekt door de Koninklijke kroon.

Bij de inlijving van Frankrijk in 1810 werd het wapen van Koning Lodewijk vervangen door den adelaar van Keizer Napoleon. Evenals andere gemeenten liet Zaandijk zich een cachet maken om met inkt af te drukken; de vorm wijkt echter van den gewonen af, daar de middellijn gewoonlijk is 3.3 c.M., en die van het Zaandijksche slechts 2.5 c.M. Het omschrift verschilt met die van andere doordat alleen gemeld is *Maire de Zaandijk*, zonder bijvoeging van het departement.

Na de herstelling onzer onafhankelijkheid in 1813 vond deze stempel een rustige plaats in het dorpsarchief en werd er gezegeld in inkt met een nieuw cachet, middellijn 3.4 c.M., vertoonende den Statenleeuw met zwaard en pijlbundel, en gekroond met de Koninklijke kroon. Het randschrift luidt *Gemeente Zaandijk (Prov.ie Noord-Holland).*

In 1815 volgde de oproeping van den Hoogen Raad van Adel; de gemeente gaf daaraan gehoor en ontving het volgende diploma, dat nog in een lijst gevat op de secretarie te zien is.

«Van wege den Koning».

«De Hooge Raad van Adel gebruik makende van de magt aan denzelven verleend, bij besluit van den 20e Februari 1816, bevestigt bij dezen de gemeente van Zaandijk, ingevolge het door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende wapen:

Zijnde gecarteleerd, het eerste en vierde van zilver, beladen met een klimmenden leeuw van keel, het tweede en derde van keel, beladen met een klimmenden leeuw van zilver.

Gedaan in 's-Gravenhage den 22 October 1817.
(Get.) MAX. L. D'YVOY VAN MIJDRECHT.
Ter ordonnantie van den Hoogen Raad
Secretaris,
(Get.) J. DE WACKER VAN ZON.
Geregistreerd den 24 October 1817, bij mij
Secretaris van den Hoogen Raad van Adel
(Get.) DE WACKER VAN ZON.

Zaandijk werd dus in het bezit van haar oud wapen bevestigd, doch men ziet dat wederom een kleine verandering werd aangebracht. Voerde het dorp vroeger evenals de banne van Westzaanden gevierendeeld van rood en zilver, van nu af aan was het van zilver en rood. Hoewel er in de blazoenering op het diploma niet van gesproken wordt, zijn de leeuwen op de bijgevoegde afteekening van het wapen naar de verticale deelingslijn gewend. Het wapen werd in een nieuwen stempel gegraveerd (middellijn 3.5 c.M.), welke veel overeenkomt met het lakcachet van de gemeente Koog aan de Zaan en schijnt door denzelfden graveur gesneden. Het schild is echter minder goed geslaagd, wat afmeting van breedte en hoogte betreft; het is te vierkant. In de velden 2 en 3 zijn de toepasselijke kleurarceeringen aangebracht. Het omschrift luidt: *Gemeente Zaandijk*, gesloten door een sterretje.

Hetzelfde type vertoont de droogstempel, middellijn 3.4 c.M., benevens de beide stempels voor inkt, waarvan de oudste, in koper met middellijn 3.2 c.M., buiten gebruik is gesteld en toen vervangen door een Indian rubber (middellijn 3.5 c.M.). Zij hebben hetzelfde opschrift, doch missen de heraldieke arceeringen.

Een vignet met het tegenwoordig dorpswapen heeft Zaandijk nooit gebruikt. Het wapenbord tegen den gevel van het gemeentehuis, is nog afkomstig uit vroegeren tijd, daar het schild gedekt is door de negenpaarlige kroon, die wij meermalen aantroffen boven het wapen der banne van Westzaanden. Zaandijk heeft hier dus meer recht op dan de Koog op haar Koninklijke kroon. Toch mag de gemeente haar niet voeren, daar de Hooge Raad van Adel het gebruik daarvan niet bij diploma heeft toegekend.

Het wapenbord is van hout en bruinachtig brons geschilderd, het wapen evenwel behoorlijk in rood en zilver, gevat in een gouden rand. Het schild, omgeven door lauwertakken en omkranst door een slinger van eikenbladen, die uit de kroon te voorschijn komt, rust op een arabesk, waarop in vergulde letters *Zaandijk* staat. De kroon is wit van kleur met gouden randen, steenen en paarlen.

Een kerkelijk zegel is te Zaandijk door de Hervormde gemeente nooit gebruikt.

Het wapen van Zaandijk op de meergemelde plaat van 1796 voorkomende, getiteld: *Gedenkzuil der zeven vereenigde Provinciën*, stelt een visch voor. Heeft de ontwerper daarmede het oog gehad op de vischvangst, als zouden hierin ten dien tijde de ingezetenen hun voornaamste bron van bestaan hebben gevonden, dan is dit ten onrechte, of wilde hij een hulde brengen aan het geslacht Vis, een der oudste familiën van Zaandijk, waarvan de leden steeds den burgemeesterszetel hadden bekleed? Dit zou niet onmogelijk zijn; deze familie voerde een visch in haar wapen, welke echter verschillend voorkomt, nl. nu eens een baars, dan weder een walvisch of een monstervisch met twee drakenstaarten. Hoe het zij, dit wapen van Zaandijk komt, in zooverre wij weten, nergens meer voor, zoodat het onnoodig is hier langer bij stil te staan.

(Wordt vervolgd).

GERRIT JAN HONIG.

Curieuse Advertentien uit vroegeren tijd.

's Gravenhaegse Courant N° 96 van 9 Aug. 1720.

Burgemeester en Regeerders der Stad Rotterdam notifieeren een iegelijk dat haer Ed. Gr. Agtb. op de aenstaende jaermarkt die zijn zal den 25 Augustus 1720 binnen haar stad en Jurisdictie van dien, niet zullen admitteren eenige Commedianten, Koordedanssers, Rijfelaers, Draeyborden, etc.

Idem 23 Aug[s] 1720 N°. 102.

Word bekend gemaakt aen alle Dames en Juffrouwen dat de Haegse Kapot- en Balyne-Rokmaker, gedueerende de Kermis van Rotterdam zal komen en te vinden zijn in de Vrankestraet bij van Govert, waer uythangt de 3 Brabanders; zal meedebrengen alderhande Balynen Rokken, zoo van Touw als van Spaens Ried en Elandshair die onverbreekelijk en zeer gemakkelijk zijn.

Hollandsche Historische Courant

1758. Donderdag 16 Februari. Bij de respective boekverkopers, daar deeze couranten worden uitgegeven, is tans te bekomen een *Register* van de voornaamste zaken, zeedert den eersten Juli tot den 31 December 1757, in de wereld en wel voornaamlijk in Europa voorgevallen, en in dezelve op een Historische wijze beschreeven. Elk half jaar van deeze couranten kan, dus met een register voorzien, bijeen gebonden, en als de voornaamste nouvelles van deezen tijd na Oost- en West-Indiën verzondën worden. De prijs is 2 stuivers.

Een souverain *Borstmiddel*, geneezende terstond uyt de grond alle Borst- en Long-qualen, als teering, benaauwde borsten, kort ademinge, bloedspuwen, alle soorten van hoesten, schoon verouderd, maakt de fluymen rijp en doed ze gemaklijk uitlozen, zooals die het gebruykt zal getuygen, à 1 guld. Is te bekomen t' Amst. bij E. Nadeau, apothecar in de kerkstraat bij den Amstel; Rott. de Wed. Palairet, bij de beurs; Delft, Joh. Kock, boekverkoper op de Markt; Groningen, Fr. Brugman, op den hoek van de Havenstraat en Middelburg, J. J. Callenfels.

1758. Zaturdag 25 Februari. Bij A. Olofsen, boek- en muziekverkoper t' Amst. is gedrukt: *VI. Sonaten da Camera a Tré* voor de *Viool, Fluto, Travers* en *Basso Continuo*, voor 3 gl., Noch *Sei Sonate Solos* voor de *Viool* en *Cimbalo*, à f 2—10, beide cierlijk in een goede order uitgevoert, door den Wel-Ervare Compositeur Lebutini na de Nieuwste Gusto gecomponeert; alsmeede vijf fraaye compositiestukjes op de vier Glorieuse Battailjes, bevochten door zijn Konigl. Maj. van Pruissen, ingenaait met een Naam-Cransje er op voor 8 stuiv. te bekomen.

's Gravenhaegse Courant.

1731. 27 Augusty. Gerrit Schoenmaker en Sebastiaan Schram, Makelaars, zullen Woensdag den 5 September t' Amsterd. in de Doelen in de Doelenstraet, aenvangen te verkopen het alom beruchte *Kabinet*, bestaende in een verzameling van zeldzame inwendig geschilderde en ongeschilderde Orientaelse Agaten, Platen, Hegten en andere bijzonderheden, in en uytwendig gesneede Edele Gesteentens, als ook alle de verdere liefhebberij, in veele jaren en met grote kosten bijeen verzameld en nagelaten door Jacob Walraven; waervan de catalogus bij de Makelaers te bekomen is.

1752. 2 Augusty. De Heeren Regenten van de Konst-Schilderskamer, in 's Gravenhage zullen in de maend September 1752, door den Vendumeester Hendrik Verheyden, op de Princegragt boven het Korenhuys verkoopen: Een extra Cabinet Konstige Schilderijen, waer van den dag en het bekomen der Cataloguen nader bekend zal gemaakt werden.

1754. 8 July. Te Amsterdam bij S. van Esveldt, in de Kalverstraet, schuyns over de Gapersteeg, het derde huys van de Roomsche kerk de Papegaey, is gedrukt, en zijn meede in alle de steeden bij de Boekverkopers

te bekomen; als ook te Alkmaer bij J. Maegh, en te Utrecht bij A. van Paddenburg bij den Dom: *De Hollandsche Pamela,* of de *Zegenpralende Deugd;* behelzende de wonderbare gevallen en ontmoetingen van Zoetje Gerbrants, geboren in Holland; die van eene arme en geringe dogter. door haere schoonheyd, vriendelijkheyd en deugd, na het uytstaen van veele quellingen en tegenspoed, eyndelijk opgesteegen is, tot den Hoog-Edelen staet en rang van Gravinne van H.... voorgesteld in eene Verzameling van gemeenzaeme Brieven, van en aen haer geschreeven, nevens eenige tusschenvoegingen van verscheyde zaeken, tot haer leeven behorende; na derzelver dood bijeen gevoegd door een van haere vriendinnen en bezitster van haere handschriften; nu voor de eerste mael in 't ligt gegeven. Versierd met konstige kopere platen; in twee Deelen voor 36 stuyvers.

's Gravenhaegse Courant.

1754. 19 July. Benjamin Ayres, Mathematische Instrumentmaeker van wijlen Sijn Doorlugtige Hoogheyd den Heere Prince van Oranje, maekt hier meede aen alle Liefhebbers bekend, dat hij een machine geinventeerd heeft, door middel van hetwelke men exacte copijen van de zelfde groote, van alle zoorten van plans der fortificatien. schilderijen, etc. maeken en dezelve ook zo zeer kan verkleynen als men wil. De machine is te zien bij Sieur Jean Trost, in de Korte Houtstraet in 's Hage, alwaer de maeker aen de liefhebbers, die hetzelve zullen komen zien, de nodige explicatie zal geeven.

1756. 15 October. De berugte kleyne persoon Wijbrand Lolkes, gebooren te Oosthem in Vriesland, zal morgen avond ten 5 uuren vertrekken, die hem nog gelieven te zien, kunnen zig addresseeren in Blaeuw Jan, en daer zijn ook te koop eenige witte kacketoens en verscheyde Oost-Indische Gediertens.

1756. 22 November. Werd Geadverteerd dat in 's Hage is aengekomen, Joseph Bouman met een weergaloose kraeg *Kanarie-voogels* mooy van veeren en goed van zang, zo wel met als zonder kuyven: Hij is gelogeerd bij Anna Hazemont in het lang Agterom.

De vriendelijke *Nieuwejaers-gift* en gemakkelijke *zak-almanach* in 't Fransch en Nederduytsch voor 't jaer 1757, is bij B. Mourik te Amsterdam in de Nes en in alle steeden weeder te bekomen, de plaetjes verbeelden, *Minorca* en het schieten op 't fort, de gedenkpenning van de *Aerdbeving,* een *Filosooph schietende na de Comeet,* etc. met de Beschrijvinge daerover, waer agter nog andere weetenwaardige Historien, die met veel plaetjes 20 st., in Franse band 14 st. en de minste 6 st.

Varia.

In het zeer belangrijk Tijdschrift: *Bijdragen tot de geschiedenis van Overijssel,* uitgegeven door Mr. J. I. van Doorninck, archivaris van Overijssel en Mr. J. Nanninga Uitterdijk, archivaris van Kampen, te Zwolle bij de erven J. J. Tijl, 1874 tot heden, komt in Dl. I, onder den titel van Ampten, beneficiën, officiën, tractementen, enz. door de regeering van Zwolle begeven, niet minder dan een 60-tal van zoodanige ampten en bedieningen, eene opsomming voor van muntgesellen en officieren van de muntte, procureurs, medicus, heckewaerder, bierdragers, dienaren des goddelijken woords, wagtmeister, scharprigter, wijsemoer, portiers, burgertromslagers, wijsckeren, turfgreve, griffier, houttelder, siekentrooster, roedendragers, bedelaarsweerder, opsiender van de armen, wijndragers, halmeters, dootgravers, vendrig, stads silverwerkschoonhouder, assaieur ijszersnijders bij de munt, bierdragers, constabels, linnenampt, bidders en versoekers ter begrafenis, majoor, stads slotemaker, mutgreveampt, marktmeestersampt, smit, besteder van de vreemde vragtwagens, serviesmeester, steenmeter, musikant op den toren, stratenmaker, koster, aluminpakker en dekker van koopl. goederen, chirurgijn, pluimgreve en baaksteller, bestederschap, overkeurder van silver en goudsmeden, ijkerampt, postmeester, medecijn, stalmeester, afblazer, onderhouder van de stadsdoorn, slotenmaker, en operateur.

VRAGEN.

Wapens gevraagd:

Voor de samenstelling eener kwartierstaat wenscht men de wapens der volgende personen te weten:

Nicolaas Canters, in 1737 tienman van Breda en zijn echtgenoote Catharina Kuyl.

Maria Albertina Luyks of Luycx, geboren te Turnhout en in 1726 gehuwd met Jacobus Roelants.

Eva Selcart, in 1717 gehuwd met Mr. Willem van Kerchem, ontvanger van de verponding van Amsterdam.

Schiedam, R.

BERICHT.

Voorloopig onze dank aan de inzenders van mededeelingen omtrent Virgil Solis. In het volgend nummer zullen deze worden opgenomen.

Zoo ook verschillende andere stukken, die ingezonden zijn en op plaats wachten.

Het huis Putten.

(Op de Veluwe).

Op blz. 125 van den vorigen jaargang vingen wij eene bijdrage tot de genealogie van Putten aan met over te schrijven, wat VAN SPAEN mededeelt van het goed Putten. De verschillende eigenaars daarvan na te gaan, is het doel der tegenwoordige bijdrage.

In genoemd deel, blz. 125—128 en 165—167 (1), gaven wij, wat ons bekend was van de eerste eigenaars, het geslacht:

VAN PUTTEN.

Het daar medegedeelde kan in enkele opzichten aangevuld worden. VAN SPAEN maakt, gelijk bleek, met eenige instemming melding van de meening van AREND TE BOECOP, dat de Puttens uit het Hollandsche geslacht Van Putten zouden afstammen. Over dit geslacht kan men raadplegen een artikel met geslachtslijst en platen van Mr. H. VAN WIJN, in de *Werken van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leyden*, deel 5, blz. 1—59, «Schetze van het Leeven en bedrijf van heer Nikolaes, here van Putten en Strijen», en blz. 61—84, «Schetze van het praelgraf van heer Nikolaes, heer van Putten, en zijner gemalinne Aleida, vrouwe van Strijen». Nog een derde, Brabandsch geslacht van den naam Putten wordt daar (blz. 5, noot h) vermeld, «tgeen reeds in 1346 en misschien vroeger, voorkomt, aen twelk ook *Putten* een dorp niet ver van Mechelen, toebehoorde. Zie hierover BUTKENS, *Troph. de Brab. Supplem. Tom.* 2, *f.* 113».

Wat het gevoelen zelf aangaat, dat er betrekking zou bestaan tusschen het Geldersche en het Hollandsche geslacht Putten, dit komt ons niet waarschijnlijk voor, en wij uitten reeds het vermoeden (blz. 126 en 167, noot 1, van den vorigen jaargang), dat de Geldersche Van Puttens hun naam ontleend hebben aan het bij Ermelo gelegen Putten, welks hof Heer Herberen v. P. in 1363 gelijktijdig met het bij Elburg gelegen huis Putten in leen ontving (blz. 125, 2e kol., ibidem), en dat zij dien naam vervolgens gegeven hebben aan het laatstgenoemde goed.

Als laatsten heer van het eerste geslacht ontmoetten wij Pilgrim van Putten (2), waarschijnlijk gestorven in 1420, die vier dochters had, van welke de oudste, Alijt, «hoerselver buten horen maghen an Reinalt de de Vos van Steenwijc ghemant» had, en daarom bij de magescheid, in 1399 door Pilgrim na den dood zijner vrouw met zijne dochters opgericht, van de opvolging in het heerlijk goed, gericht, enz., werd uitgesloten. De tweede dochter, Otto of Otta, eerst gehuwd met Arnold van Alpen, daarna met Willem van Langerack, had dus na den dood des vaders moeten opvolgen. Doch wij zagen reeds, dat Alijt toch in 1420 met Putten en de gruit te Elburg werd beleend, hoewel haar bezit niet onbetwist bleef, daar haar tak en die harer zuster volgens VAN SPAEN over Putten geschil hadden, dat eindelijk in 1470 werd bijgelegd. Alijt bracht door haar huwelijk Putten aan het tweede geslacht:

DE VOS VAN STEENWIJK.

In het reeds in het vorige artikel aangehaalde handschrift *Liber Genealogiarum in fol. lib. I. M. S. Theodorici a Rhemen* komen op blz. 295 v⁰ de volgende aanteekeningen op het geslacht De Vos van Steenwijk voor:

A⁰ 1401 vixit Johan Voss end Agnes Echteldt, sijn frow.

A⁰ 1426 iss een accoort opgerichtet tusschen die neven Reinolt die Voss in Drente, end Henrick die Vos in Veluwen, warin sie beidersitz oire guider den tidt van ses jair te gebruicken tegens den anderen verbuiten.

A⁰ 1470 attestirt Henrick de Voss v. Steenwijck als leenheer to Putten, dat t' guet Sassenweert luit sijn leenboick al voir 100 jahren van sijn huiss Putten to leene sij ontfangen.

A⁰ 1460 hebben Jan end Roloff de Vos, gebroeder, malkanderen gelafft, oire gedaine scheidinge to willen onderholden end erfflick naleven.

A⁰ 1493 den 2 Augh. hebben Seiger van Voorst

---

(1) Blz. 126, 2e kol., reg. 19 v. ond., leze men voor vlek *vlak;* blz. 128, 2e kol., reg. 15 v. bov., voor 1492, 1392; reg. 18 als voren voor 1492, 1402; en blz. 167, 2e kol., reg. 2 v. ond. voor 2e blz. *blz.*

(2) Ook later komen Van Puttens te Elburg voor, misschien uit een bastaardtak. Wij teekenden aan:

Jan van Putten en sijn maagt werpen tegen eene vordering, door den Pater van het St.-Agnietenconvent te E. tegen hen ingesteld, de exceptie op, dat de Pater niet zonder den Momber mocht procedeeren (Elb. arch., lade 9, No. 20; repliek van den Pater hiertegen z. j. of d.).

Hendrik van Putten schrijft o. a. dat hij niet wist, wanneer hij weder te E. kon komen, en geeft tijding, die is ingeloopen aengaende de malcontenten. (Ibid., lade 21, No. 37, brief z. j. of d., doch met het oog op den inhoud uit het midden der 16e eeuw).

Henrick van Putten c. s. hebben voor het Elburgsch gericht een rechtsgeding tegen Jacob Coopsz. 1557 (VAN MEURS, *Geschiedenis en Rechtsontwikkeling van Elburg* 135 en 136).

Dezelfde, als vullmechtiger Gerriken Bolts, procedeert tegen Henrick van Kurler 1584 (Ibid., 159 twee maal).

Henrick van Putthen, burgemeister der stadt E. 1587 (Ibid. 160).

Johan van Putten. Gedeputeerden des Quartiers verzoeken aan E., om in plaats van hunnen overleden Raedsfrunt Johan van Putten eenen anderen in 't Collegie te deputeren, 30 Sept. 1617 (Brief in het Elburgsch arch., lade 21, No. 88).

van Rechteren end Anna van Bevervoirde, s. fr., gevestet an Roloff de Vos van Steenwijck 70 gh. R. gh. jarlix of 1400 ggh. capitails, die oir sahl. ohm Roloff v. Bevervoirde hadde liggen an die Castileinschap, schultampt end rentampt van Vollenhoe.

A⁰ 1501 iss ein scheidinge getroffen tuschen Henrick, Reinoldt de Voss, end J. Jutte Mulerts, weduwe Roloffs de Voss, wegen vader ende moeders versterff.

A⁰ 1502 doet Jorrien Schenck end J. Anna de Voss, s. fr., renunciatie an J. Jutte Muilerts, wedewe Vos, van 50 h. ℞. jarlix, so sie uit oir guit Batingen hadden.

A⁰ 1501 beleent Berndt van Ittersum die kinder van Roloff die Voss van Steenwijck met alle die leenen soals Roloff van Ittersums (1) voirolderen darmede beleent sijn gewest.

A⁰ 1452 gifft Hendrick de Voss den cloester to Wynsem 1 olden Franckrischen schilt off 3 herenpont jarlix uit die Swarte Mate, onder Wije gelegen.

A⁰ 1433 vixit Wolter Voss, end 1454 (2) Roloff end Jan de Vos, gebroeder.

A⁰ 1439 heefft Arndt de Voss quidtgescholden Henrick de Voss v. Steenwijck van momberschap end alle ansprake so hie tegens hem hadde.

Op dezelfde bladzijde vinden wij vervolgens de volgende genealogie van den tak van het geslacht De Vos van Steenwijk die Putten bezat:

Reiner de Voss von Stehnwijck, s. 1 fr. . . . . . undt . . . . dochter; s. 2 fr. Aleidt, Pelgrum von Putten, heer von Putten undt Puttenstein, undt Jutte von Arnhem dochter; darmet Putten en Puttenstein gekregen. Ende iss metten huiss end herlicheitt Putten, thins, hoirige luide, 26 leenmannen etc. van den hertogh von Gelre belehent A⁰ 1420. End van den bischop von Utrecht wegen Averrijssel beleent met den thenden, groff end smal, to Tellicht in Ermele, dat Borchleen toe Vollenhoe, 32 leenmannen, den smalen thenden dess havess to Putten bij der Elborch, den tyenden to Heerde, to Vorchten, to Wesup, het dagelische gerichte to Hollantshuiss end den thienden aldair, den thins op toe Hollandtshuisse end Campervene, die vischerie in dess greven Rijt, den thenden toe Spanckeren etc., met volle ander thenden end leenen.

ex 1 ux.	ex 2 ux.
Henrick, ontfengt 't leen bij transport sijner suster A⁰ 1446 von den h. v. Gelre, end A⁰ 1457 van den bischop alle dese vorss. leenen.	Hadewich, 1446.

Hermen, 1478, ob. sonder kinder.	Franss, 1507, ob. A⁰ 1524.	. . . . ., i(hr) m(an) Palick von Broickhuisen op Berleham.

Margrett, 1524, i(hr) 1 m(an) Otto, Claess von Haefften undt Wilhelma Pieck sohn; i(hr) 2 m(an) Johan . . . . . von Beest undt . . . . . sohn.

Deze fragment-genealogie komt overeen met eene die voorkomt op blz. 47 v⁰ van een mede in het archief van Rhemenshuizen of den Gelderschen Toren zich bevindend handschrift, getiteld *Genealogiarum lib. III. Steph. a Rhemen d'Olde M.M. S.S.*, in de eerste jaren der 17ᵉ eeuw door Steven van Rhemen opgemaakt. Wij zullen het verder *lib. III* noemen, en het genoemde handschrift zijns broeders, waarin wij het eenmaal (blz. 130) als *Raps.* vonden aangehaald, *lib. I.* Enkele bijvoegingen heeft Steven van Rhemen, als dat Palick van Broeckhuizen drost toe Boeckholt was, en andere die wij op haar plaats zullen vermelden.

Als eerste heer van Putten uit het geslacht De Vos van Steenwijk komt dus Reiner voor, ook Reynalt geheeten. De opgaven betreffende hem, zijne kinderen en verdere nakomelingen worden in onderscheidene punten aangevuld door J. S. MAGNIN, *Onderzoek naar den adel van het geslacht De Vos van Steenwijk in de drie laatste jaren der XIVᵈᵉ eeuw.* Hij en zijn zoon Henric die Voss bezegelen onder de *knechte des lants van Veluwen* in 1436 den Gelderschen verbondsbrief, aldaar als Bijlage XXI afgedrukt, ook voorkomende bij NIJHOFF, *Gedenkwaardigheden*, IV, N⁰ 158. Uit laatstgenoemd werk (N⁰ 20) ziet men ook, dat hertog Arnold van Gelre in 1424 de pandverschrijving van 14 morgen lands in het kerspel Vorchten, gedaan door den hertog Reinald ten behoeve van Reinart de Voss van Steenwijk, bevestigde.

Bij MAGNIN wordt er geene melding van gemaakt, dat Reinalt tweemaal zou gehuwd zijn geweest. Waarschijnlijk is Dirk van Rhemen tot deze meening gekomen, doordat de dochter Hadewich de V. v. S. eerst in Putten schijnt opgevolgd te zijn, vermits zij dit in 1446 aan Henrick de V. v. S. transporteerde; deze laatste zou dan niet uit het huwelijk van Reinalt met Alijt van Putten, maar met eene andere vrouw, gesproten zijn. Dit is echter onjuist, want eene authenthieke opgave, als de beleeningen van de Elburgsche gruit, die wij op blz. 128 van den jaargang III gaven, bevat:

«Aleyt, erve haers vaders, vrou van Reinard de Vos 1420.

Eadem 1424.

Henrick de Vos van Steenwijck, erve sijner moeder 1450».

Hier wordt dus Alijt van Putten uitdrukkelijk zijne

---

(1) *Roloff van Ittersums;* lees waarschijnlijk: Roloff die Voss van Steenwijcks.

(2) 1454; het is ook mogelijk dat er staat 1459.

moeder genoemd. Het is echter vreemd dat eerst de dochter in Putten opgevolgd is.

De derde uit het geslacht De Vos van Steenwijk die Putten bezat was dus Henrick. Van de gruit genoot hij nog geen voordeel, vermits zijne stiefgrootmoeder Jutta van Arnhem, weduwe van Pilgrim van Putten, die daarvan levenslang den tocht had, nog steeds in leven was. Zij had haar recht in 1442, Woensdag na Sint-Maurysdach, levenslang voor 125 Vlaamsche guldens 'sjaars aan Elburg verpacht (1), doch het later, in 1458, aan Johan van Alpen, heer te Hoenpel, overgegeven (2). Toen Henrick de Vos van Steenwijk na haren dood het genot van zijn recht kreeg, geraakte hij daarover al ras in geschil met Elburg, hetwelk door eene uitspraak i. d. Sint-Bonifaciusavont 1468 beëindigd werd (3). Den gescheidbrief hiervan cedeerde Henrick de Vos van Steenwijk Saterdach post Jacobi apostoli 1475 aan zijn neef Johan van Alpen (4). De geschillen tusschen de geslachten De Vos van Steenwijk en Van Alpen waren dus toen blijkbaar geheel bijgelegd.

Henric die Voss Reynalts soen behoort onder de knechten des lands van Veluwe, die in 1436 den Gelderschen verbondsbrief bezegelen (zie hiervoren). Hij wordt op eene cedel van ridders en knechten van omtrent 1460 genoemd onder Doornspijk (5), en verschijnt in 1469 onder ridders en knapen op een quartiersdag (6). In 1454 en 1456 was hij landdrost van Veluwe, doch werd in 1457 uit zijn pandschap gelost (7). Hij was gegoed onder Heerde, want in 1496 gaf Conraet van Leisten voor 4 jaar aan hertog Karel van Gelre de gerechtigheid die hij had (10 heerenponden en 35 malder rogge Harderwijker maat jaarlijks) «to den gueden wilneren (8) Henricks die Voss van Steenwick ind naderhant Hermans die Voss mit sijnen broederen, gelegen in den ampt van Heerde» (9). Op Sunte-Odulphusdach 1452 verkoopt hij aan Elburg een stuk land, in de vrijheid der stad gelegen, voor een edel tinsgoed (10). Men treft hem voorts eenige malen aan onder de bovenstaande losse aanteekeningen op De Vos van Steenwijk, doch later dan 1475, toen hij den gescheidsbrief der gruit aan Johan van Alpen cedeerde, komt hij niet voor. Zijne vrouw heette Grete van Uterwick blijkens de geslachtslijst de Vos van Steenwijk in *lib. III*, 47 v°. Margaretha van Uterwijck noemen haar ook MAGNIN en D'ABLAING blz. 66.

Henrick de Vos van Steenwijk werd opgevolgd door zijn zoon Herman, ridder volgens den *Overijsselschen Almanak voor oudheid en letteren* van 1843, blz. 2, noot 2. Tot dusverre was Putten een onversterkt huis geweest wegens het privilege van Elburg, dat geen slot of timmer op eene mijl afstands van de stad zoude gebouwd worden. Herman deed door tusschenkomst van den stadhouder graaf Adolph van Nassau zijn huis tot een open huis ten behoeve van Maximiliaan van Oostenrijk verklaren, versterkte het en begon toen met zijne broeders de inwoners van Elburg en naburige plaatsen, die aan de zijde van het Egmondsche huis stonden, door plundering en brandschatting te verontrusten, voorgevende dat dit geschiedde om te verhinderen, dat zij Maximiliaans vijanden, die zich te Utrecht, Amersfoort en Nijkerk ophielden, van proviand zouden voorzien. Tot keering van het geweld vereenigden zich daarop de ingezetenen van Harderwijk, Hattem, Elburg en Kampen. Dirk van Linteloe, ritmeester in dienst van den hertog van Kleef, bood zijne hulp aan «om het Vossenestken omver te werpen» (1), en na een beleg van eenige maanden werd het slot in 1483 ingenomen. De geheele bezetting, waaronder Herman zelf, zijne broeders en neef, werden gevangen genomen. De belegeraars hebben (zoo schreef een der broeders later zelf (2)) «dat apenen huysse Sijnre Furstelicker Gen. myt allent dairop was, kleynoit, huysrait, perde, harnys, gedestruyrt, ind alle die geselscap gevangen nedergeworpen ind ungebuerlick ind ungenedelick mede omgegain, dair oeren die bongerden gesoirt (3), die bosch ind holt nedergehouwen gans degher (4) mytten huyse en wechgefoirt, ander erve ind guede gebrant ind woest gelacht». Herman herkreeg zijne vrijheid slechts tegen zwaren prijs. Hij gaf zijn huis te Putten aan de steden Kampen, Harderwijk, Hattem en Elburg over, vergunde dat het zou geslecht worden, en dat de bewoners van Elburg het hout en de steenen zouden weghalen; beloofde daar nooit weder een versterkt huis te zullen zetten, doch slechts twee bouwhuizen, ieder met eene schuur of berg, dat hij ieder restitutie zou doen van hetgeen hem van het huis te Putten ten onrechte ontnomen was en dat hij de burgers dier steden of de ingezetenen der Veluwe van daaruit nooit meer hinderen zou (5). Aan de be-

(1) Elburgsch archief, lade 4, No. 10; vgl. ald. No. 2, en lade 18, No. 11.
(2) Jaarg. III, blz. 128, 2e kolom.
(3) Elb. arch., lade 4, No. 26; minute ald. No. 18; copie, lade 16, No. 36.
(4) Elburgsch arch., lade 11, No. 33.
(5) D'ABLAING VAN GIESSENBURG, *De Ridderschap van Veluwe*, blz. LXIX.
(6) D'ABLAING, blz. LXX.
(7) » blz. XXXII.
(8) *Wilneren*, wijlen.
(9) NIJHOFF, *Gedenkwaardigheden*, VI. No. 181.
(10) Elburgsch arch., lade 1, No. 4.

(1) Elb. arch. lade 3, No. 26.
(2) G. VAN HASSELT, *Roozendaal*, blz. 406; voor 1480 lees 1485.
(3) *Dair oeren die bongerden gesoirt*, lees misschien: dairboeven die bongerden gescoirt, d. i. daarenboven de boomgaarden vernield.
(4) *Degher*, volkomen.
(5) NIJHOFF, *Gedenkwaardigheden*, V, No. 141.

paling dat er op de plaats slechts twee voor het landbouwersbedrijf geschikte woningen zouden mogen opgericht worden, werd echter de hand niet gehouden (1).

Men ontmoet Herman de Voss in 1487 als borchgraaf van Rosendaal (2). Hij schijnt omtrent dien tijd gestorven te zijn en Putten nagelaten te hebben aan zijn broeder.

Pelgrom de Vos van Steenwijk, die ook een lastige buurman voor Elburg en Kampen was; zie E. MOULIN, *Historische Kamper kronyk*, I, 278—282; *Overijsselsche Almanak* van 1843, 8—10, 16, 17; en Elburgsch archief, lade 6, N⁰ 3; lade 16, N⁰ 27 GGG, N⁰ 31 en misschien N⁰ 28 QQ. Hij was evenals zijn voornoemde broeder borchgraaf van Rosendaal, hetgeen hij in 1488 aan de stad Arnhem beloofde, met zijn broeder Frans getrouwelijk voor den Roomschen Koning te zullen bewaren (3). In het bovenstaand genealogisch schema wordt hij niet genoemd, wel echter de broeder die hem schijnt opgevolgd te zijn.

Frans de Vos van Steenwijk. In *lib. III*, 47 v⁰, wordt hij uitdrukkelijk *h. van Putten und Puttenst.* genoemd. Hij werd door aartshertog Maximiliaan tot richter van Arnhem en Veluwenzoom (4) aangesteld, maar daarop door hertog Karel gevangen genomen. De aartshertog benoemde toen een ander in zijne plaats, waardoor na de invrijheidsstelling van De Vos van Steenwijk een proces tusschen de beide belanghebbenden ontstond, hetgeen met het herstel van De Vos eindigde (23 Febr. 1508 (5)). Later verzoende hij zich met zijn landsheer, want men vindt, dat, toen in 1515 de inwoners van Elburg weigerden, hun tyns op den Hof van Putten te betalen, hertog Karel hun dit beval (6). Frans overleed in 1524.

De overmoed der heeren van Putten was thans voorgoed gefnuikt; sedert dezen tijd is volgens VAN SPAEN «Putten niet meer als een Heerlijkheid beschouwd, zijnde alleen een gewoon Heerenhuis in het ampt van Doornspijk, met een groote Leenkamer voorzien».

Hoewel in de geslachtslijsten slechts één kind van Frans de Vos van Steenwijk wordt vermeld, n.l. Margriet, eerst gehuwd met Otto van Haeften, daarna met Johan van Beest, schijnt nog eene dochter te zijn geweest Joffer Katerine de Vos, die in het St.-Agnietenklooster te Elburg trad; want men vindt dat Otto van Haeften een rechtsgeding tegen den Pater van dat klooster voerde over de medegave door genoemde joffer in het klooster gebracht (1).

(1) Van dezen kleinen oorlog gewaagden wij reeds terloops op blz. 166 van den vorigen jaargang, waar wij eenige bronnen aangaven.
(2) VAN SPAEN, *Inleiding*, IV. 180.
(3) VAN HASSELT, *Roozendaal*, 408—411.
(4) Hij was dit o. a. in 1506, zie NIJHOFF, *Gedenkw.*, VI. No. 546.
(5) D'ABLAING, blz. XXXVII en 66.
(6) De brief van *Des anderen daags na Onser Liever Vrouwen conceptionis* 1515 bevind zich in het Elb. arch., lade 16, No. 28 H.

Margriet de Vos van Steenwijk, bij D'ABLAING, blz. 66, vrouw van Putten en Puttenstein genoemd, bracht door haar eerste huwelijk het goed aan het geslacht Van Haeften, waaraan het ook geruimen tijd verbleef. Otto van Haeften was volgens de gen. pl. amptman van Beest. In de geneal. De Vos van Steenwijk in *lib. III*, 47 v⁰, wordt hij gezegd: *H. van Putt. und Puttenst. per uxorem, darmet bel. 1525.* Hiermede wordt dan bedoeld de beleening door den bisschop van Utrecht, want de hertog van Gelre had hem er reeds in 1524 mede beleend, gelijk wij aanstonds zullen zien, wanneer wij zijne geslachtslijst, voorzoover die tot het onderwerp betrekking heeft, zullen mededeelen. Hij leeft nog 10 April 1529, toen hij in een proces was gewikkeld (2).

De tweede man van Margriet de Vos van Steenwijk wordt bij D'ABLAING, t. gen. pl., genoemd Jan van Beest van Renoy, en zijn dood gesteld op 1554. Hij werd blijkens *lib. III*, 47 v⁰, *met Putten und Putt. wegen sijner frauwen bel. 1539.* Op een los blad, liggende bij de genealogie Beest in *lib. I*, 447 v⁰, worden als hunne kinderen opgegeven: Otto, 1561; Maria, i(hr) m(an) Claess van Oesterum, 1561; Gertruidt, 1561, i(hr) m(an) Jackob de Roede.

Margriet zelve wordt het laatst vermeld in eene opdracht van 10 December 1552, voor den richter van 't Oldebroek gepasseerd, ten behoeve van het St.-Agnietenklooster te Elburg «van alle alsulke losse und toeseggen, als zij hadde an alle perselen van guet, gelegen in den Ampte van den Oldebroek, die datselve convent van haer vuerolders in pantschap beseten unde gebruickt heeft, beholtelick een olt groot, dat dat convent alle jaer op Sunte-Martensdach betalen sullen op dat Hoff toe Putten» (3).

(1) Een antwoord van den Pater op den eisch z. j. of d., berust in het Elb. arch. lade 3, No. 85 A. Mede vindt men daar in lade 22, No. 41 B, een *Antwoord van Geertruid Voss op de anspraek en inleyding van Warner Jacobsen*, z. j. of d.; maar het is onzeker of zij eene De Vos van Steenwijk was.
(2) Elburgsch arch., lade 16, No. 28 OO.
(3) Elburgsch arch., lade 3, No. 67.

(Wordt vervolgd).

Aanteekeningen uit de trouwregisters te Sluis.
(*Vervolg*).

29 Sept. 1672. buiten getr. met attest. Martinus Gipson, wed^{r} van Janneke Gerrits met Anna Weyts, wed. van Charel du Rieu.
20 Oct. Dingeman Hendrikse de Coster, wed^{r} van Martijntje Daniels, dien^{de} onder de comp^{ie} v. d'Hr. Boreel met Christijntje Mestdag j. d. van Middelburg.
— Noel le Vassé j. m. van Amiens in Pijcardye dien^{de} onder Captn Bronckhorst met Janneke Bomblé j. d. van Meenen.
27 Oct. ondertr. d'Hr. Antony Edinkhuysen j. m. van Neer Elten, Kapt^{n} van een comp^{ie} voetknegten en Comies van IJzendijke met Jouffr. Anna van Loo j. d. van Amsterdam.
— Dec. getr. met attest. op St. Anna d'Heer Duyst van Voorhoudt schepen der stadt Sluys en 's landts ontfanger, wed^{r} van Joffr. Anna Centra de Ritsier met Joffr. Josijna van Sluys wed. van Cornelis Zitterman, schepen der stad Aardenburg.
— Jan. 1673. attest. gegeven om te tr. te Middelburg Johannes de Pauw, wed^{r} van Sara de Raadt met Geesje Dijkmans j. d. van Wezel.
— tr. met attest. te Vlissingen David Martinet j. m. van Sluys met Elisabeth Jordaans, wed. van Noel Nemegheer.
16 Feb. Aart Booms, wed^{r} van Maritjen Roelandts, dien^{de} onder de comp. van d'Hr. van der Lek, Gouverneur deser Stede met Madeleentje Meins, wed. van Jan Vlaming.
6 April. ondertr. François de Meester, j. m. van Vlissingen met Janneke Calf, j, d. van Sluys.
20 Mey attest. gegeven om te tr. tot Oostburgh, d'Hr. Mr Cornelius Apollony, wed^{r} van Jouffr. Helena Verhelst, auditeur van 't garnisoen onder het Gouvernement van Sluys met Jouffr. Willemyna Vincense, wed. v. d'Hr. Elias van der Moete.
31 May 1673. Thimotheus Grunenberg, j. m. van Stergent in Pommeren, chirugijn onder de comp^{ie} v. d'Hr. Kapt. Bax met Lijsbeth Merrit j. d. van Sluys.
25 May. ondertr. Guiliame de Biels, wed^{r} van Cathelijne Mestdag met Anna de Wolf, j. d. van Sluys.
24 Juni. ondertr. Jan Vergouwe, j. m. van der Hofstede met Maria Marinis, wed. van Pieter Cordon.
26 July. Abraham Craeye, j. m. van 't Retrenchement met Anna Sanct. Arragon, wed^{e} van Abraham Sandra.
— attest. om te Goes te tr. Marten Martens, wed^{r}. van Sara de Coninck met Maria van Ossewaarde, j. d. van Goes.
31 Aug. Aart Booms, wed^{r} van Madeleentje Mens met Tirese Gineber, wed. van Lieven van Daalen.
5 Oct. attest. om te tr. op Lapscheure, Marijn Rooseboom, woonachtig op de parochie van Lapschuur met Catelijne Vermeesch, wed. van Gillis Bultig.
2 Nov. Abraham Burg Grave, j. m. van Sluys met Catharina Peursen, j. d. van Klundert.
2 Nov. Pieter Beegra, j. m. dien^{de} onder de comp^{ie} v. d'Hr. Capt. Boekhoven met Isabeau van de Kasteele, wed. van Patrik Conjar.
2 Nov. Pieter Aschats, j. m. dien^{de} onder de comp^{ie} v. d'Hr. van der Schuur, commandeur op 't Retrenchement met Pieternella Cornelia Verlatene, moedwilliglijk en malitieuselijk van Jan de Vlieger.
7 Dec. Pieter Blankert, wed^{r} van Suzanna Lorou en Tanneke Jacobs.
21 — Jonkh^{r} Gijsbrecht van Groenenburg, wed^{r} van Elisabeth Looyssens met Catharina Pierrot, j. d. van Oostburg.
28 Maart 1674. Jan Hamilton de Gissery, j. m. van Maastricht, vaandrig van de comp^{ie} v. d'Hr. kapteyn Teynagel met Suzanna van Brienen, geboortig van Sluys.
25 April 1674. Jacob St. Arragon j. m. van Sluys met Jobina Kunen, wed^{e} van Nicolaas de Vos.
23 May. Jacobus Streefkerke j. m. van Strien met Janneke Willemoens j. d. van Sluys.
14 Juni. Jan de Bare, wed^{r} van Christina de Lange, wonende Bewestereede met Josijntje Vermeer, wed^{e} van Reynier Korck.
10 May ondertr. Pieter van de Kasteele j. m. van Arlebeke, dien^{de} onder de comp^{ie} van d'Hr. Kapt. Johan Holscher met Catelijne Pieters, wed^{e} van Pieter Aubert.
8 Aug. d'Heer en Meester Maximiliaan Engels, pensionaris 's lands van den Vrije met Jouff^{r} Catharina Kretenbach j. d. van Middelburg.
18 Oct. Jacob Servaas, konstabel alhier wed^{r} van Lijsbeth du Kattel met Lijsbeth Klaessen, wed^{e} van Adriaan Bombeke.
— Jan Tack, j. m. van Axel, dien^{de} onder de comp^{ie} van d'Hr. Vassy met Marie van Voorde j. d. van IJzendijke.
10 Jan^{i} 1675. Benjamin Mageron j. m. van Bergen op Zoom, woonende ter Tholen met Johanna Clara van Lith j. d. van Lillo.
10 Jan. Hendrik van Kerkhoven, wed^{r} van Catharina Sanders, cap^{e} des armes onder de comp^{ie} v. d'Hr. Captn Parpontier liggende op 't Sas van Gent met Dirkje Jans Rondijk, wed^{e} van Jan Cornelissen van der Borst.
9 May. Jan de Smit j. m. van Sluys met Josijntje van de Casteele, wed^{e} van Pieter le Roy.
4 April ondertr. — attest. om te tr. te Aardenburg. Johannes van Galen j. m. van Hasersou, Sergeant

onder de compie v. d'Hr. Lieut. Colonel Cauw met Janneke Bertholf j. d. van Sluys.

4 April. Cornelis de Man j. m. van Cuylenburg met Sara Laurens van Middelburg.

19 Juni 1675. d'Hr. Isaac de la Voye j. m. van Amsterdam met Juffr. Josijne Tayspel j. d. van Sluys.

9 Juni attest. om te tr. te Aardenburg. Jan van den Broecke j. m., diende onder d'Hr. Captn Parduin met Pieternella Resoir j. d. van Sluys.

23 Juni. attest. om te tr. te Middelburg. Abraham Everts, wedr van Sluys met Francijntje Wayts, wede van David Knockaert.

22 Aug. een briefje gegeven om te tr. in Zeelandt. Ambrosius le Duc, Lieutenant van de Comp. van d'Hr. Lieut. Collonel Cauw met Adriana Grijson, wede van Colijn . . . . . .

21 Sept. attest. gegeven om te tr. op Biervliet d'Hr. Justus Zuidland, captn van een compie te voet met Jouffr. Maria de la Palma, wede van wijlen d'Hr. Capt. Pieter Borrendamme.

— attest. gegeven om te tr. te Rotterdam. Gijsbrecht van Zuilen van Nijvelt, jongman uit 's Gravenhage woonende alhier, met Geertruit van Wassenhove j. d. woonende tot Rotterdam.

— Hendrik Willem Bouman j. m., Lieutenant met Johanna van Domslaar j. d.

29 April 1676. d'Hr. Martinus Martens j. m. woonende tot Middelborg met Jouffr. Maria van Dorth j. d. beide geboortig van Sluys.

21 May. Nicolas de Koninck, diende onder de compie van Sijn Excelltie d'Hr. van de Leck, j. m. van Plasschendaele met Josijntje van de Casteele j. d. van Sluys.

7 Juny. attest. gegeven om te Hattem te tr. Jacob van de Wall j. m. van Sluys met Hillegond van Leeuwen j. d.

2 July. Tijs Tijssen wedr van Jannetje Frans, diende onder Hr. Capt. la Fevre met Neeltje Jans, geboortig van Beverwijck.

5 July 1676 attest. om te Maldegem te tr. Pieter Spa, wedr woonende in Bewester Eede met Margaretha Cloet, woonende te Maldegem.

29 July. Lauwerens de Munk j. m. van Sluys met Jannetje Huygen j. d. van Zuidzande.

3 Sept. Heyndrik Roelandts de Roo van Rotterdam, diende onder de compie v. d'Hr. Pieter Lefevre met Cateline Augustin, geboortig van Hulst.

23 Aug. attest. gegeven om te tr. op St. Anne. Christiaan Bouvy, wedr van Lisbeth Willems met Amelia Pierott j. d. van Aardenburg.

5 Dec, Wilhem Wilhems Moens j. m. van Sluys, diende onder Captn Justus Zuydland met Tanneke in de Bende j. d. mede van Sluys.

7 Jani 1677. Jonkhr Jan de Hubert, Heer van Rengerskerke, Ritmr en Major van een Regiment Peerden, j. m. van Middelborg met Jonkvr Anna Eleonora Stavenisse van Noortgouwe j. d. van Sluys.

4 Feb. Anthony van Harpen j. m. Sergeant onder de compie v. d'Hr. van der Mercke met Magdalena Kemper j. d. van Sluys.

4 Mrt. Caspar Reiswich wedr, Lieutenant onder de compie v. d'Hr. van Bokhoven met Marie van Will, wede van Niclaas Nidic.

31 Mrt. Anthony Vrijthof, wedr van Anna de Munk met Catharina van de Venne, wede van Johannes Ellieul.

31 Mrt. Johannes van Wissem j. m. van Middelburg met Helena van de Venne j. d. van Groede.

18 Mrt. ondertr. Matthijs van Ouffelt, wedr Capiteyn d'armes onder de compie v. d'Hr. Captn Jacob van der Heyden met Trijntje Geerlings, wede van Anthony Brevoort.

14 April 1677. D. Abraham Loosveld Dienaar des H. Evangeliums op 't Retrenchement met Jouffr. Adriana Duist van Voorhoud j. d. van Haarlem.

18 July attest. gegeven om te tr. te St. Anne. Jan Domman j. m. van Hamborgh, diende onder de compie v. d'Hr. Captn Eysma met Helena de Groof, wede van Daniel Coene.

24 July attest. gegeven om te Dordrecht te tr. Jonkheer Cornelis de Boot, Heer van Bingaertskerke, Loodijk en Cadsant, oud Burgemeester en schepen slands van den Vrije met Jonkvrouwe Cornelia Droste, geboren tot Heusden en woonagtig tot Dordregt.

11 Aug. Johannes ter Waey j. m. van Deutecom met Tannetje de Jonge j. d. van Sluys.

— Jacob Mesure j. m. van Doornick diende onder de compie v. d'Hr. Beaumont met Christine Judith j. d. van Cortrijke.

24 Aug. attest. gegeven om op 't Sas te trouwen. Jacob Brakel, wedr van Maria Wijngaarden, Lieutenant onder de compie v. d'Hr. Jacob van der Heide met Johanna van Alenburg, wede van Gillis van Dageren.

26 Aug. Jan Boverie j. m. diende onder de compie van wijlen d'Hr. Captn van der Camp met Anna Maria van Hille j. d. van Nijpkerke.

19 Septr. Leendert Coenraads j. m. diende onder de de compie van wijlen d'Hr. Capt. van der Camp met Pieternella Koppernols j. d. van Thiel, won. op ter Hofstede.

— Jacob Bogaart, wedr van Cornelia Ketelaer, wonende tot Vlissingen met Jouffr. Françoise Engels j. d. van alhier.

21 Oct. Frederick Baltser, adelborst onder de compie v. d'Hr. Capt. A. van Olffen met Elisabeth Raamaker j. d. van Rijnberk.

28 Oct. 1677. Roulé la Paln (Palu?) j. m. adelborst onder de comp^{ie} v. d'Hr. Capt. Rammelman met Klaasje la Croix, wed. van Gilles Roules.

27 Oct. Edzard Frederik van Grevink, j. m. vaandrig v. d'Hr, Capt. Boxel met Jouffr. Agnes Maria de Wepsche, j. d. van 't Sas van Gent.

4 Nov. Johannes Chassijn, wed^{r} van Johanna Verkouteren, majoor en commys op Liefjes Hoek met Jouffr. Sara Blokeel, j. d. woonende alhier.

26 Dec. Jonkh^{r} Anthony Steven Rammelman, j. m. Lieutenant van een comp^{ie} peerden van d'Hr. Majoor Hendrik Benthink onder 't regiment van d'Heer van 's Gravenmoer, in garnizoen tot Geertruydenberg met Jouffr. Françoise Lips, j. d. van alhier.

20 Jan. 1678. D'Hr. Willem de Rechteren van Hemert, Capt. zijnde van 't Sticht Utrecht met Juffr. Johanna Maria van der Mast, j. d. van den Haegh, won. alhier.

24 Mrt. Cornelis Raadt, j. m. van Brugge, dien^{de} onder d'Hr. Capt. van der Heyden met Jannetje Aanselles, wed. van Lieven van de Viever, wonende alhier.

30 Mrt. Abram Verheyne, wed^{r} van Anna Rasson met Sara Kraey, j. d. beide alhier.

13 April. D'Hr. Mr Johan Kostenobel, oud Schepen en raad der stad Middelburg met Jouffr. Catharina Ellieul, j. d. van alhier.

— April. Martien Pieper, dien^{de} onder de comp^{ie} v. d'Hr. Capt. Hendrik van Solgauw met Anna Misbergen, wed. van Willem Rademaker.

11 Mey. Cornelis Camby, j.m. van Isendijke met Martijna Mertini, j. d. van Sluys.

18 Mey. attest. gegeven om op Bresjes te tr. d'Heer Meester Abraham van den Bussche, j. m. griffier 's Lands van den Vrije met Jouffr. Johanna van Groensveld, j. d. van Breskens, woonende aldaar.

26 Mey. Jacob de Raadt, j. m. van Loo, dien^{de} onder de comp^{ie} v. d'Hr. Capt. van der Swalme met Lauwerijne De Roo, wed. van Goudefroy Tack won. alhier.

19 Mei 1678. getr. te Leyden de Hr. en Mr Abraham van Dorth, advocaat schepen 's lants van den Vrije ende Rentm^{r} van de Espargnes, won. alhier met Juffr. Elisabeth Steek, wed. van Pieter Veranneman, won. tot Leyden.

24 Aug. attest. gegeven naar Aardenburg, Adriaen Damitze Kleiman, j. m. Oostbrug, wonende alhier met Martina Salomons, j. d. van Aerdenburg.

27 Aug. D'Hr. Barnaart Engelsz., griffier der stadt Sluys, wed^{r} van Juffr. Catarina Parent, met Juffr. Margarita Krull, j. d. geboortig van Swol, won. in 's-Gravenhage, met attest. gekomen van daar.

10 Nov. Evert Jurriens, j. g. adelborst onder de comp^{ie} v. d'Hr. Capt Anthonius van Ufften (?) met Aeltjen Grim, j. d. van Rijnbergh.

3 Nov. Hermen Janen, j. m. adelborst onder de comp^{ie} v. d'Hr. van Valkenburg, Luitenant-Collonel met Anna Everts, j. d. van alhier.

9 Feb. 1679. Cornelis van Gein, j. m. van Huissen met Berbera Naerssens, wed. van Leendert van de Krane, beyde won. alhier.

5 Jan. Willem Janssen, Schout, j. g. van Maeslandsluys met Maaitje Cornelis, wed. van Claes Arensen Roos.

18 Jan. Leendert Veerman, j. m. serg^{t} onder de comp^{ie} v. d'Hr. Capt. Hubregt van Vrijbergen met Anna Swaneveld, j. d. van Corteric.

24 Febr. Reynier Galles, Hooftman, wed^{r} van Tanneken de Haan met Pieternella Gommers, j. d. van alhier; attest. gegeven om op IJzendijke te tr.

2 Maart. Isaak Taelman, j. m. van Vlissingen met Cathalijntje Raes, wed. van Jan Outerman.

3 April. Mattheus Maertens, wed^{r} van Adriaantjen del Corne met Grietje Goossen, j. d. van IJzendijke.

3 Maart 1679. Christiaan van der Linden, wed^{r} van Jeurintje Peursen met Anthonette l'Epine, wed^{e} van Claes Dirksz.

23 Mrt. D'Hr. en Meester Nathaneel de Bacquere j. m. met Jouffr. Johanna Helena Ellieul j. d. beide van alhier.

10 April attest. geg. Andries Pennebroek, wed^{r} van Jouffr. Anna Putte, Luitenant onder d'Hr. Captn van der Heiden met Jouffr. Anna Jacoba Ketjens j. d. van Antwerpen, won. tot Brugge.

11 Mey. Johannes van de Kasteele j. m. van Sluys met Leuntje Gouts j. d. mede van alhier.

10 Mey. Andries van Calker j. m. van IJzendijcke met Magalijntje Gommes j. d. van Sluys, beyde won alhier.

24 Mey. Geerard Kuylenborg j. m. met Jouffr. Martha Engels j. d.

13 Juny. Philip Pijcart, wed^{r} van Anna van der Meer, dien^{de} onder de comp^{ie} v. d'Hr. Captn Tiddinga met Zelia Allaars, wed^{e} van Andries de Sitter won. alhier.

29 Juni. Jan Deyer j. m. van Bergen op Zoom, dien^{de} onder de comp^{ie} v. d'Hr. Schout bij nacht Cornelis Eversen met Elysabeth Taelmans j. d. van Vlissingen, won. t' Axel.

12 Aug. attest. gegeven nae den oudeman (Waterland oudeman) Hendrik Averkamp j. m. Lieutenant onder de comp^{ie} van Capt. Bernhart Ketel met Marta Kant j. d. won. beyde alhier.

26 Oct. Harmen Schuyrman j. m., dien^{de} onder de comp^{ie} van Captn Aytsma met Pieternella de Keyser j. d. won. alhier.

29 Oct. attest. gegeven om te Middelburg te tr. Johannes de Laeter j. m. van Dordrecht met Jouffr. Margrita Maria Hauweel j. d. van Sluys.

15 Nov. 1679. Erasmus de Frae j. m. met Magdalena Agasich j. d. won. beyde alhier.

14 Dec. Willem Boers j. m. vendrich van de comp^{ie} van Lieutenant Collonel Cabeljau met Johanna van Thuyl j. d. van Bommel.

— attest. gegeven om tot Middelburg te tr. den l. dag des jaars 1679 aan d'Hr. Meester Abram van Dorth advocaat, schepen slants van den Vrije, wed^{r} van Juff. Elysabeth Sterck met Juffr. Johanna de Vos, wed^{e} van Meester Johan Ingelsen, won. tot Middelborg.

11 Jan. 1680. François van der Schuyre, wed^{r} van Mary de Jardin met Trijntje Jansen, won. beyde alhier.

7 Jan. attest. gegeven om tot Brugge te tr. Reny du Bois, wed^{r}, Vaandrig onder de comp^{ie} van sijn Excell. d'Hr. van der Lek Gouverneur, met Eleonora le Grand, won. tot Brugge.

6 Mrt. Jannis Loysz, wed^{r} van Anna de Pree met Anna van Gotthen j. d. van Sluis.

20 Mrt. Johannes Doncker j. m. met Elisabeth Jans, j. d. beyde won. alhier.

20 Mrt. David Maeljaerts j. m. met Jacomijne Pauls j. d. beyde won. alhier.

3 April. H.m^{r} Cornelis Hoogwerff j. m. van Dirixlandt, won. aldaar, met Juffr. Catharina Maartens j. d. van alhier.

3 April Jannis van Ouwegem, wed^{r} met Françoise Locqué j. d. beyde won. alhier.

28 Aug. Magchiel Nimmegeer j. g. van Sluys met Catherina Sanders j. d. van Sluys.

19 Sept. Cornelis Hendrick Singers j. m. van 's Hertogen Bosch met Marie Geertruid Schutt j. d. van Nittepien in Denemarken.

20 Nov. 1680. D^{s} Adrianus Beukelaar j. m., Bedienaar des Goddelicken Woordts tot Tholen met Juffr. Isabella Weyts j. d. van alhier.

4 Dec. Hendrick Rademaker, wed^{r} van Tjerkjen Tjercks, sergt^{t} onder de compie v. d'Hr. Captn Ockinga met Cornelia Moelders, wed^{e} van Hendrick Hoffscholt.

28 Dec. D'Hr. Cornelis Braem, Lieuten^{t} onder de comp^{ie} van d'Hr. Captn van Gelder j. m. van Lillo met Juffr. Sara Cant j. d. won. alhier.

9 Jan^{i} 1681. Dirk Teyller j. m. van Nimwegen, Lieutenant onder de comp. van d'Hr. Captn Cornelis de Perponcé met Jacoba Sneeuwaart wed^{e} van Jacob Koop.

22 Jan^{i} Coert van Oostendorp, j. m. Lieutenant onder de comp^{ie} van d'Hr. Captn W. de Haas, liggende op 't Sas van Gent met Martha Jordaens j. d. van alhier.

6 Feb. attest. gegeven om te Middelburg te tr. Anthony Mertens j. m. met Pieternella Kousemaker j. d. van Middelburch.

7 Juni. attest. gegeven om buyten te tr. Willem Bours, wed^{r} van Johanna van Tuyl, vaendrig onder de comp^{ie} van d'Hr. Lieutenant Collonel Kabeljauw met Maria Wielandt, wed^{e} van Hubertus van Oosten.

25 Mey. attest. gegeven bij D^{s} Montanus om buyten te tr. en sijn ten selven dage getr. op St. Anna: Jonker Wolfert Wanroy uyt den Ham j. m. van Uytrecht, vendrich onder 't Regiment van d'Hr. Colon. Zidnisky met Juffr. Jacoba van Pijlworm j. d. won. alhier.

27 Aug. 1681. Getuigenis gegeven om buiten te mogen tr. David van der Mussele, wed^{r} van Dorothea Looke, voorganger deser Gemeente met Sara Kalf j. d. van alhier.

11 Septr. Jan Lammers j. m. van Zaffelare, dien^{de} onder de comp^{ie} v. d'Hr. Majoor Vassy met Josijne van den Eede j. d. van Moerspuye.

14 Sept. attest. gegeven om op Z. Zande te tr. door d^{s} Berdenis: Pieter Herrebouwt, wed^{r} van Willelemijntje Versevel, won. op Zuytsande met Tannetjen ter Mote j. d. won. alhier.

30 Oct. François van der Groen j. m., dien^{de} onder de comp^{ie} v. d'Heer Maximiliaan van Steenhuysen met Jacomijntjen Willemoens, wed^{e} van Adriaen Marechal.

27 Nov. Clement van Casteel j. m., schrijver onder de comp^{ie} v. d'Hr. Captn Roubergen met Maria Panis j. d. won. alhier.

15 Dec. Bij D^{s} Berdenis attest. gegeven om tot Aerdenburg te mogen tr. den 14^{n} Dec. 1681, doch sijn den 15^{n} Dec. 1681 op St. Cruys getr.: Jannes Elias, wed^{r} van Maria van Noorthoff met Geertruyt Teerlings, wed^{e} Gerhart Locqué, won. beyde alhier.

15 Dec. d'Hr. Pieter Kredenbach, Dr Medicinae en schepen 's lands van den Vrie, j. m. met Juffr. Helena Cornelia Weyts j. d. won. beyde alhier.

24 Dec. Jan de Smith, wed^{r} van Josijntje van de Kasteele met Pieternella van Ouwerschelde, wed^{e} van Jacob Gautier.

1 Jan^{i} 1682. Jacob Simons j. m. dien^{de} onder de comp van Captn Perponcier met Margriete de Haen, wed^{e} van Jan Blankert.

1 Jan^{i}. Stoffel de Nijs j. m. adelborst onder de comp^{ie} van Captn Perponchier met Catelijntje Aernouwts, wed^{e} van Joost de Zwaan.

11 Dec. 1681. Leunis Ariens, wed^{r} van Adriaenken Jacobs met Anneken Jansz j. d.

Sluis. J. A. Dorrenboom.

(Wordt vervolgd).

Geslacht de Meyer.

Wapen: In blauw een golvende dwarsbalk van zilver, in het schildhoofd vergezeld van drie groene boomen, geplaatst op een terras van hetzelfde, en in den voet van een zilveren kraanvogel, staande op een gouden bal, den rechterpoot opgeheven (1).

I. Pieter van Hoorn de Meyer, geboren te Middelburg 21 Mei 1752, wijnkooper aldaar, sterft te Middelburg 2 Juni 1803, zoon van Jacobus de Meyer, wijnkooper te Middelburg en van Katharina van Hoorn. Hij huwt te Middelburg 12 Juli 1782 met Cornelia Diederica Prumers, geboren te Middelburg 17 October 1760, aldaar overleden 27 Mei 1842, dochter van Walraad Prumers en van Johanna Maria Securius. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren:

1°. Jacobus Prumers de Meyer die volgt II.

2°. Johannes Abraham de Meyer, die volgt II*bis*.

3°. Herman Pieter de Meyer, geboren te Middelburg 19 Februari 1787 en aldaar overleden 25 Juli 1788.

4°. Pieter Marinus de Meyer, volgt II*ter*.

5°. Paulus Hendrik de Meyer, die volgt II*quat*.

II. Jacobus Prumers de Meyer, geboren te Middelburg 8 Mei 1783, sterft aldaar 29 Januari 1842. Hij huwt te Middelburg 12 Augustus 1806 met Anna Petronella Bos, geboren te Middelburg 18 Februari 1780, en aldaar overleden 5 Januari 1836, dochter van Anthony Bos en van Elisabeth Mus. Uit dit huwelijk zijn geboren drie kinderen:

1°. Pieter Johannes de Meyer, geboren te Middelburg 20 September 1807 en aldaar overleden 15 Juli 1816.

2°. Johanna Elisabeth de Meyer, geboren te Middelburg 19 Januari 1811 en aldaar overleden 9 September 1833; zij huwt te Middelburg 12 Augustus 1830 met Jan Pieter Soute, gedoopt te Middelburg 27 Juni 1806, overleden te Overschie 26 Maart 1876, zoon van Pieter Soute en van Anna Kooman. Jan Pieter Soute hertrouwde met Neeltje Bernardina de Cloedt. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren.

3°. Johannes Hendrik de Meyer, geboren te Middelburg 22 Juli 1813, overleden aldaar 20 November 1814.

II*bis*. Johannes Abraham de Meyer, geboren te Middelburg 16 Februari 1785, overleden te Katwijk aan Zee 6 Juli 1840, medicinae doctor te Katwijk, gepromoveerd te Leiden 2 Maart 1811, huwt te Leiden den 10 Mei 1811 (kerkelijk ingezegend door den predikant Nicolaas Schotsman) met Geertruida Henrietta de Graaf, geboren te Leiden 21 Maart 1787 en aldaar overleden 26 October 1847; dochter van Nicolaas de Graaf, fabrikant te Leiden en van Elisabeth Jacoba Akerval. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren:

1°. Cornelia Jacoba de Meyer, geboren te Katwijk 20 April 1812, woont thans te 's-Gravenhage, huwde te Voorschoten 21 Maart 1849 met Jan Willem Daniël Versfelt, geboren 15 Februari 1806 te Hazerswoude, oud officier, ontvanger der rijksbelastingen, laatst te Schiedam, versierd met het Metalen Kruis, overleden 22 Maart 1863 te Schiedam, zoon van Arnoldus Versfelt, ontvanger der rijksbelastingen, laatst te Leiden en van Helena Sijbrands. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren:

A. Elisabeth Maria Gerardina Versfelt, geboren te Voorschoten 5 Januari 1851, woont nu te 's-Gravenhage en

B. Thomas Gerrit Versfelt, geboren te Voorschoten 26 Augustus 1855, ontvanger der rijksbelastingen, achtereenvolgens te Wouw, Diever, Breskens, Domburg en Weert, huwt 4 Mei 1886 te Düsseldorf met Johanna Jacoba Carbasius, geboren te Meppel 13 December 1858, dochter van Dirk Carbasius, postdirecteur, laatst te Alkmaar en van Anna Meemeling (1).

2°. Elizabeth Hermina de Meyer, geboren te Katwijk 20 Augustus 1813, aldaar overleden 14 October 1818;

3°. Johannes Hendrik de Meyer, geboren te Katwijk 16 April 1815, overleden aldaar 23 Februari 1827.

4°. Nicolaas Abraham de Meyer, geboren te Katwijk 5 Juli 1817, overleden aldaar 11 September 1817.

5°. Herman Willem de Meyer, geboren te Katwijk 16 Februari 1819, aldaar overleden 13 Juli 1819.

6°. Herman Willem de Meyer, geboren te Katwijk 1 April 1820, overleden aldaar 20 September 1820.

7°. Willem Herman de Meyer, geboren te Katwijk 14 September 1821, overleden te Voorburg 30 Juli 1850, student in de medicijnen aan de hoogeschool te Leiden, huwde 11 April 1849 te Leiden met Alida Johanna Walle, geboren te Leiden 11 December 1825, overleden te Rotterdam 26 December 1855, dochter van Jan Christoffel Walle en van Sara de Graaf; dit huwelijk is kinderloos gebleven. Alida Johanna Walle, weduwe Willem Herman de Meyer, hertrouwde met Gerrit van der Graaf.

8°. Elisabeth Jacoba de Meyer, geboren te Katwijk 25 November 1825, overleden aldaar 24 Juli 1826.

9°. Johannes Hendrik de Meyer, geboren te Katwijk 19 Juli 1828, overleden aldaar 27 Augustus 1829.

(1) Zie J. B. RIETSTAP, *Armorial Général*; 2e uitgave: Meyer (de), Middelburg.

(1) Zie geslacht Carbasius in A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche Geslachten.*

II*ter*. Pieter Marinus de Meyer, geboren te Middelburg 25 October 1790, overleden te Colijnsplaat 23 Augustus 1816, huwt te Middelburg 5 Juni 1815 met Magdalena van Eldijk, geboren te Amsterdam 9 Maart 1785, overleden te Middelburg 20 Juli 1855, dochter van Christoffel van Eldijk en van Geertruida Droogendijk. Uit dit huwelijk zijn twee dochters geboren:

1°. Pieternella Marina de Meyer, geboren te Middelburg 11 Februari 1810, overleden aldaar 28 Maart 1879, huwde te Colijnsplaat 16 Juni 1827 met Jacobus van Schaik, geboren te Colijnsplaat 11 December 1805, aldaar overleden 1 September 1847, zoon van Jacob van Schaik en van Dina Vendeville.

2°. Geertruida de Meyer, geboren te Middelburg 2 Augustus 1811, overleden aldaar 24 Januari 1875, huwde te Colijnsplaat 28 Maart 1832 met Jan van der Weel, geboren te Colijnsplaat 3 Augustus 1808, overleden te Nieuwland 23 September 1843, zoon van Adriaan van der Weel en van Josina Jansze van Drielle.

II*quat*. Paulus Hendrik de Meyer, geboren te Middelburg 23 Mei 1794, wijnhandelaar aldaar, overleden te Middelburg 9 Maart 1851, huwde 1° te Middelburg 20 Januari 1825 met Esther Maria de Feyter, geboren te Middelburg 13 November 1805, aldaar overleden 31 Augustus 1825, dochter van Jan de Feyter en van Esther Maria Beydals. Hertrouwde te Haarlem 19 Juli 1827 met Neeltje Debora Brink, geboren te Haarlem 23 November 1805, overleden te Middelburg 2 Augustus 1845, dochter van Herman Sybrand Brink en van Sara Dijserinck. Uit het eerste huwelijk is één en uit het tweede zijn negen kinderen geboren:

1°. Cornelis Pieter de Meyer, geboren te Middelburg 28 Mei 1825, predikant bij de Nederlandsche Hervormde gemeente te Maurik, huwt te Zierikzee 2 Mei 1856 met Hester van den Thoorn, geboren te Zierikzee 21 Januari 1826, dochter van Cornelis van den Thoorn en van Hester Sevenhuysen. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren.

2°. Cornelia Diederica de Meyer, geboren te Middelburg 13 Mei 1828, aldaar overleden ongehuwd 2 Juli 1847.

3°. Hermina Sara de Meyer, geboren te Middelburg 2 Augustus 1829, aldaar overleden 13 Augustus 1829.

4°. Herman Sijbrand de Meyer, geboren te Middelburg 31 Augustus 1830, overleden aldaar ongehuwd 6 Februari 1864.

5°. Johannes Hendrik de Meyer, geboren te Middelburg 8 October 1831, huwde aldaar 16 Maart 1859 met Maria van de Ree, geboren te Middelburg 15 Januari 1832, dochter van Frans Pieter van de Ree en van Pieternella Johanna van Assendelft; uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren.

6°. Egbert Marinus de Meyer, geboren te Middelburg 23 November 1832, aldaar overleden 16 Maart 1843.

7°. Paulina Hendrica de Meyer, geboren te Middelburg 2 Mei 1834, huwde aldaar 28 Juli 1869 met Herbert Pieter van de Ree, geboren te Middelburg 29 Juni 1830, zoon van Frans Pieter van de Ree en van Pieternella Johanna van Assendelft. Uit dit huwelijk is geboren ééne dochter:

A. Neeltje Debora van de Ree, geboren te Middelburg 16 October 1870, aldaar overleden 3 Januari 1871.

8°. Jacobus Pieter de Meyer, geboren te Middelburg 8 Mei 1836, aldaar overleden 30 Maart 1841.

9°. Diederik Cornelis de Meyer, geboren te Middelburg 12 Mei 1840, ongehuwd overleden te Vlissingen 18 December 1868.

10°. Jacobus Pieter de Meyer, geboren te Middelburg 15 Augustus 1841 en aldaar overleden 13 November 1851.

Weert bij Roermond, T. G. VERSFELT.

BRIEF

van Hermannus Boerhaave aan Frederik Ruysch.

In het Februari-nummer van dit Familieblad las ik in de aankondiging van Het leven van professor F. Ruysch, het ongunstig en waarschijnlijk onbillijk oordeel van Haller over de verstandelijke vermogens van den Amsterdamschen geleerde in 1726. Zijn «Thesaurus anatomicus» toch schreef hij na dien tijd, en in 1727 werd hij benoemd tot Lid der Academie van Wetenschappen te Parijs. Maar een brief van Boerhaave, door mij bewaard bij diens éénige en hoogst zeldzame portretten in mijn verzameling. Troost, bewijst hoezeer de wereldberoemde man hem nog in 1728, wegens zijne kunde, hoogschatte. In menig opzicht is deze brief merkwaardig.

Uit een psychologisch oogpunt, om de beleefde wijze waarop Boerhaave den confrater de les leest; om den bondigen stijl, niettegenstaande de schrijver toen reeds gedrukt ging onder een doodelijk lichaamslijden; om het eigenaardig briefcachet, een cirkel tusschen twee palmtakken met het randschrift «Simplex sigillum veri»; en daarbij, om het specimen van weidsche adresseering dier dagen:

«WelEdele, hooggeleerde Heere,
den Heere
FREDERICUS RUYSCH
wijdberoemd Hoogleeraar
der Anatomie, Botanie, Chirurgie.

Mijn seer lieve, en waarde Vriend.

Het is wel med bittere smertelijkheid, dat ik heb het ongeluk van te hooren het ongemak UwEd. overgekomen in soo hooge ouderdom! God schenke genaadiglijk sijn afgebeede seegen tot spoedige geneesing deser quaal! Hij heevd Uw soo lang med heyl bekroond, gesteld tot een geseegend werktuyg van de verbreyding sijnes lofs, med te ontdekken de verborge wonderen in het t' saamen stel van dieren, gewasschen, en vooral menschen. Hoe meenigmaal heevd Uw weldoende Heere Uw gered, als menschen hulp, en wijsheid te kort schoot? nu schijnd nog een wonder over te sijn om ook dit te geneesen. Had ik niet geweesd overkropt van onvermijdelijk werk, soo had ik al over lang beantwoord Uwe seer aangenaame, leersaame en stigtende brieven; te gelijk had gij ook med danksegging te rug gekreegen Uwe brieven noopende de ontleeding der gewasschen. Dog ik wilde geduurig dien inhoud nog al eens overweegen, eer ik antwoorde, en dat voor al wel daarom, dewijl ik meen, dat Malpighius voor lang heefd beschreeven, dat de bladen bestaan uyt drie onderscheyden deelen, die vliesgewijs op den ander leggen, waar van de twee buytenste, als onse opperhuyt, het derde vol vaten sijnde, bevatten. Hij heefd ook door schrivt en afbeelding, getoond de wondere weeging der vaten in deselve, tot de klijnste ruytjes toe; daarom dan dunkt mij, dat het gantsch niet te raaden was, over die saaken te schrijven naar Paris: want gij hebt altijd maar getoond voorheen sulke saaken, die van niemand te vooren ontdekt waaren; waardoor gij ook overal de welverdiende eernaam verkreegen hebt van een authentiqe schrijver te sijn, doch geenszins een uytschrijver. Daar legd Uw ten hoogsten aangeleegen, dat gij deese naam behoud. Dog soo gij behaagen had om te schrijven aan de Koninklijke academy, soo doed aan deselve een omstandig verhaal van de verscheyde stand der klierdeelen in 's menschen ligchaam, toonend hoe die alle naa onse eerste geboorte groot, in de afgeleevde ouderdom te niet gaan. Als gij hier in op ordere brengd UwEd. rijke bevindingen door het gantsche lijv van man en vrouw, suld gij iet seggen, dat voorbijgegaan is door anderen, opgemerkt door UwEd., en wel van de uyterste nuttigheid. Was ik vrij en bij uw, het soud goed sijn. Vaar wel in Gods lievde! Ik blijv altijd

Mijn seer lieve, en waarde Vriend,
UwEdl. hds. ootmoedigste dienaar
H. BOERHAAVE.

Poelgeest 17 $\frac{30}{3}$ 28.

Medegedeeld door A. VER HUELL.

De wapens der Zaanlandsche gemeenten.
(Vervolg).

Het wapen van Wormerveer.

Gevierendeeld: 1 en 4 in rood een zilveren leeuw, 2 en 3 in zilver een roode leeuw.

Wormerveer ligt aan den westoever der Zaan en volgt noordwaarts op Zaandijk. Oudtijds, omstreeks het jaar 1500, toen daar een vijftiental visscherswoningen nog slechts een buurt vormden, droeg het den naam van Zaan, doch reeds spoedig daarna werd die veranderd in Wormerveer, wegens de overvaart naar het volkrijke en welvarende dorp Wormer aan de overzijde der rivier.

In den Spaanschen oorlog werd Wormerveer, dat reeds in het bezit van een kapel was, geheel verwoest, doch daarna wederom opgebouwd zijnde, werd het, ruimschoots in de algemeene welvaart deelende, een der belangrijkste dorpen van de Zaanstreek en nog steeds mag de gemeente op den naam van «Kooprijk Wormerveer» aanspraak maken.

In de regeering der banne van Westzaanden leverde het met de Koog en Zaandijk een vierde of één schepen en twee vroedschappen, die in het dorp zelve aangemerkt werden als burgemeesters.

Het wapen van het dorp Wormerveer was mede gelijk aan dat der banne. Van een zegel uit vroegeren tijd is mij nooit iets voorgekomen en kan ik tot mijn leedwezen daaromtrent niets meedeelen. Misschien is het een en ander verloren gegaan bij het bouwen van het nieuwe raadhuis in 1828.

Op de meergemelde plaat der *VII Vereenigde Provinciën* uit het jaar 1796 heeft de ontwerper Wormerveer ook een afzonderlijk wapen gegeven, voorstellende twee eenhoorns, rustig naast elkander staande, de achterste ziende naar rechts, de voorste naar links gericht, doch de kop naar de heraldieke rechterzijde van het schild gewend.

Na de omwenteling in 1813 nam Wormerveer evenals Koog aan de Zaan en Zaandijk niet dadelijk het vroeger gevoerde banswapen in haar zegel op, maar liet zich

een cachet maken, middellijn 3.4 c.M., met den Staten Leeuw, geheel gelijk als op het dergelijk zegel van Zaandijk, met het randschrift *Gemeente Wormerveer*.

In 1816 of daaromtrent vroeg de gemeente bevestiging van haar oud wapen aan en deze werd haar gegeven, zelfs onveranderd, zoodat Wormerveer en Westzaan volkomen gelijke wapens voeren. Het diploma is echter verloren gegaan.

Het zegel, in lak afgedrukt, is van dezelfde grootte en vorm als dat van Koog aan de Zaan. Beide verschillen alleen in omschrift, hetwelk is: *Gemeente Wormerveer*. Het eerste en vierde kwartier draagt de roode kleurarceering. Er zijn mij verder twee inktstempels bekend, waarvan één weder geheel gelijk is aan de Indian rubber stempels van Koog en Zaandijk, evenals deze zonder aanduiding van kleuren. Het omschrift luidt weder *Gemeente Wormerveer*, in een cirkel geplaatst, beneden afgesloten door een sterretje.

De andere stempel, middellijn 3.3 cM., nog wel de nieuwste en thans in gebruik, vertoont een verschrikkelijk leelijk wapenschild, op gelijke wijze als het hieronder afgebeelde gedrukte zegel versierd, doch veel slechter van uitvoering, daar het van onderen breeder van vorm is dan van boven, de kwartieren, waarvan het eerste en vierde rood zijn gearceerd, nog meer ongelijk van grootte en de leeuwen zeer slecht van uitvoering zijn. De rand en de inscriptie zijn gelijk aan de hier bijgevoegde afbeelding.

Dit zegel, waarvan het cliché ons door den heer J. van Ramshorst Azn. te Wormerveer, op wiens drukkerij het berust, welwillend ten gebruike is afgestaan, wordt afzonderlijk gebruikt op de stembiljetten van de verkiezingen voor den gemeenteraad, met bijvoeging van het wapen van Zaandam op die voor de verkiezing van een lid voor de Provinciale Staten en met het wapen van Haarlem op de stembiljetten voor de verkiezingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Op dezelfde drukkerij is nog een blokje, waarop alleen het wapen is gesneden, geheel gelijk aan het bovenstaande, dat gedrukt wordt op de gemeentelijke aanslagbiljetten en ook in den linker bovenhoek voor brieven van de gemeente, alsmede op kleine publicaties. Een fout in deze beide wapens is, dat de leeuwen in het tweede en derde kwartier zwart zijn gemaakt; zij behoorden met loodrechte streepjes gearceerd te zijn, daar hunne kleur rood is.

Overigens wordt algemeen op kennisgevingen der gemeente het grootere wapen gebruikt, boven dit artikel afgedrukt, dat voor een gemeentewapen voor een dergelijk doel dienende, vrij goed van uitvoering is. De leeuwen in het tweede en derde kwartier behoorden echter als rood gearceerd te zijn, nu zijn zij van zilver.

Wij vinden nog het wapen der gemeente in den gevel van het in 1828 gebouwde raadhuis. Het schild is hier gedekt door een gouden kroon met vijf paarlen. Voor het wederrechtelijk voeren van deze kroon boven het wapen kunnen wij verwijzen naar het hieromtrent medegedeelde in het artikel over het wapen van de gemeente Koog aan de Zaan.

Het wapen van Westzaan (1).

Gevierendeeld: 1 en 4 in rood een zilveren leeuw, 2 en 3 in zilver een roode leeuw.

Westzaan is het oudste dorp der geheele banne van Westzaanden, welke dan ook van deze plaats de naam ontvangen heeft. In de zeventiende eeuw en later werd het dorp ter onderscheiding dan ook Westzaan aan den regel genoemd (2). Langzamerhand is het na den val van het dorp Zaenden een welvarende plaats geworden, waar behalve het boerenbedrijf met binnenlandsche visscherij, ook koophandel en zeevaart werden uitgeoefend. Het deelde in de jaren 1573 en 1574 ruimschoots in de oorlogsrampen en werd door de Spanjaarden bijna geheel plat gebrand, doch daarna werd het weder herbouwd, terwijl de bewoners met vernieuwden ijver de vroegere bezigheden weder hervatten en daardoor hun dorp een tijdperk van grooten bloei deden beleven, waarvan nu nog slechts een schaduw over is.

De regeering der banne bestond uit een schout, zeven schepenen en zestien vroedschappen. Zooals reeds meer is opgemerkt, had het dorp Westzaan daarin voor de eene helft en de vijf overige dorpen voor de andere helft aandeel.

Het wapen is het van ouds door de banne gevoerd gevierendeeld schild van rood en zilver, elk kwartier beladen met een leeuw van het een in het ander, de leeuwen gewend naar de verticale deelingslijn.

(1) Vgl. bij dit artikel vooral het Hoofdstuk over het *Wapen der banne van Westzaanden*, hiervoor blz. 189.

(2) Zie, Idem blz. 189a.

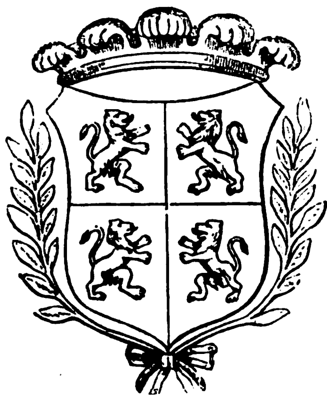
In vrij groote afmeting is het wapen te vinden in den voorgevel van de in 1740 gebouwde kerk. Het is het wapenschild in de toepasselijke kleuren geschilderd en omgeven door groen geverfde lauwertakken onder de schildpunt verbonden, terwijl het schild van boven gedekt is door een bladerkroon van dezelfde kleur.

Het oude zegel door den magistraat gebruikt, is reeds meer dan eens vermeld geworden en is afgebeeld op de plaat met Zaanlandsche gemeentezegels. De zegeldrukker berust nog op de gemeente secretarie van Westzaan.

Het tegenwoordig zegel in lak, gemaakt na de bevestiging van het wapen, waarvan echter de acte niet meer op het raadhuis aanwezig is, vertoont in een cirkel het wapenschild, dat van boven en aan de zijde afgerond is; het eerste en vierde kwartier zijn rood gearceerd. Het omschrift luidt: *Gemeente Westzaan.* Over het algemeen is de uitvoering minder goed dan van de dergelijke zegels van de Koog, Zaandijk en Wormerveer.

De droogstempel is geheel gelijk aan den bovenstaande, zoodat een lakafdruk bij de vervaardiging van deze als model zal gediend hebben.

Nog is er een ander koperen cachet, middellijn 3.— c.M, om met inkt te zegelen, hetwelk een rond veld vertoont in vier gelijke gedeelten verdeeld door een verticale en een horizontale lijn, elk vierendeel beladen met een leeuw gewend naar de loodlijn. Daarom heen is als randschrift *Gemeente Westzaan* geplaatst. De uitvoering is vrij slordig.

Voor de afbeelding van het wapen op de gemeentepublicaties, dat tegenwoordig gebruikt wordt, schijnt tot model gekozen te zijn de wapenvoorstelling in den kerkgevel, boven beschreven. Wij vinden ten minste de lauwertakken en de bladerkroon daarop terug. Aanduiding van kleuren ontbreekt. Ook deze is alles behalve fraai. Een afbeelding gaat hierbij, daartoe in staat gesteld door de heeren Gebrs. de Jong te Westzaan, op wier drukkerij het cliché wordt bewaard. Nog wordt een wapen in kleiner afmeting gebruikt, hoogte 2.— c.M., gelijk aan de voorgaande afbeelding, alleen zijn het eerste en vierde kwartier rood gearceerd.

Het kerkelijk zegel van de Hervormde gemeente te Westzaan stelt voor het Agnus Dei, n.l. een lam in den linkervoorpoot een vaan houdende en heeft tot omschrift: *Ziet het lam Gods* en onder *Joannis 1. vers 29.* In plaats van deze latere vermelding stond op een ouder zegel: *Sig. Eccl. Westzaan.* Afbeeldingen van deze zegels zijn mij onbekend, doch de beschrijving is te vinden in het *Kerkhistorisch Archief* verzameld door N. G. KIST en W. MOLL, Dl. I blz. 496 en dl. III blz. 311.

Het wapen van Krommenie (1).

In zilver vier leeuwen, geplaatst 2 en 2, de eerste en vierde van rood, de tweede en derde van zwart.

Het dorp Krommenie, oudtijds meest Crommenie geschreven, was verreweg het voornaamste gedeelte der banne van dezen naam, waartoe nog behoorden Krommeniedijk, Krommeniehorn en de Busch.

Tegenwoordig is dit alles ééne gemeente, daar in 1816 zelfs Krommeniedijk, dat nog een zeker tijdperk van bloei heeft beleefd, deszelfs bestaan als burgerlijke gemeente verloor.

Het wapen van het dorp Krommenie was dat der banne, in welks bezit de gemeente op haar verzoek door den Hoogen Raad van Adel bij diploma van 26 Juni 1816 bevestigd is geworden.

De blazoeneering luidt aldus: «van zilver waarop vier klimmende leeuwen, ter regter boven en ter linker benedenkant van keel, die ter linker boven en ter regter benedenkant van sabel.»

Het zilveren cachet van 1657 met het wapen, vermeld op blz. 192 en afgebeeld op de zegelplaat, wordt nog steeds op de secretarie gebruikt, terwijl een nieuwe stempel van Indian rubber is vervaardigd geworden, dat mede alleen het wapenschild vertoont en tot omschrift heeft: *Gemeente Krommenie.* Deze staat in bewerking verre achter bij het cachet uit de zeventiende eeuw, dat veel fraaier en flinker bewerkt is. Tegenwoordig worden geen afbeeldingen van het wapen op de gemeente-publicaties gebruikt. Ook van vroeger zijn zij mij niet bekend, of het moest dat zijn, beschreven op blz. 271 en afgebeeld op blz. 270 hiervoren.

(1) Vgl. het artikel *Het wapen van de banne van Crommenie en Crommeniedijk*, hiervoor blz. 191

Het wapen van Oostzaan.

In goud een zwarte drietandige vork of mestgaffel, op iederen tand een groene kaas.

Het dorp Oostzaan, ruim een half uur gaans ten oosten van Zaandam gelegen, is zeer oud en komt reeds in de negende eeuw voor, doch eerst na den val van het dorp Zaanden kreeg het meerder uitgebreidheid en werd weldra het hoofddorp der banne ten oosten van den Zaanstroom. Het deelde ook ruimschoots in de welvaart, die de geheele Zaanstreek in de zeventiende eeuw door handel en nijverheid mocht beleven. Steeds bleven echter landbouw en veeteelt, alsmede het bleeken van lijnwaad, hoofdmiddelen van bestaan. In het zuidelijk gedeelte van het dorp woonden de meeste kooplieden, industrieelen en reeders, zoowel van Groenland- en Straat-Davisvaarders, als van schepen naar de Oost- en Middellandsche Zeeën en elders.

VAN OLLEFEN in zijne *Beschrijving van Oostzaanen* zegt van de bezigheden ten slotte en hiermede komen wij ook op ons onderwerp: «de kaasmakerij is denkelijk zeer aanzienlijk geweest, indien het tenminste eenigen grond heeft, dat het dorp zijn wapen daaraan zoude ontleend hebben».

Vreemd is het, dat deze schrijver, die over het algemeen met een zekere voorliefde spreekt van Oostzaanen, geen melding maakt van het verhaal van den Oostzaner vrijbuiter, hetgeen omstandig is beschreven geworden bij het wapen der banne van Oostzaanden en Oostzaandam, alwaar uitvoerig over den oorsprong van het wapenfiguur wordt gehandeld.

Het wapen kwam in vroegere eeuwen veelvuldig in het dorp afgebeeld voor en was den bewoners dus wel bekend. Dit zal dan ook de reden geweest zijn, dat het gemeentebestuur in 1815 bij de aanvraag om bevestiging van het wapen goede gegevens inzond, zoodat wij nu nog het vroeger wapen zoo goed als geheel in zijn oude en passende kleuren terug mogen vinden en het algemeene goud en blauw missen, waardoor vele van onze Nederlandsche gemeentewapens zooveel van hun historische waarde hebben verloren.

VAN OLLEFEN zegt dat het wapen gevonden werd met het jaartal 1665 in den gevel van het schoolgebouw bij de kerk, terwijl het toenmalige vrij aanzienlijke raadhuis pronkte met het wapen des dorps in een hardsteen uitgehouwen.

Boven het weeshuis was mede het dorpswapen aangebracht, terwijl ook binnen dit gebouw een wapenvoorstelling was geplaatst, welke beide door het gemeentebestuur in 1874 zijn ingezonden op de Zaanlandsche tentoonstelling, het eene door de regenten van het weeshuis, het andere door het gemeentebestuur. Het eerste (N° 1027) is door mij gezien. Het draagt het opschrift Anno 1760 en bestaat uit het wapen, nl. schild, helm en dekkleeden, terwijl aan weerszijden zich twee dolfijnen bevinden.

Het wapenschild is een gouden veld door een groenen rand omgeven; de vork heeft een groenen steel en zwarte ijzers, op elke spits een groene kaas. De helm is grijs met roode voering, goud getralied en gesnoerd, terwijl de dekkleeden van een groene en gouden kleur zijn. De dolfijnen zijn blauwachtig, zwart geschaduwd en wit gehoogd met roode staarten en bekken.

De burgemeester van Oostzaan had de goedheid mij te melden, dat het wapen, door het gemeentebestuur ingezonden, niet meer naar Oostzaan is teruggebracht, doch dat bij onderzoek is gebleken, dat het een stuk zandsteen was, waarop het wapen in kleuren was aangebracht. Bij de verbouwing van het weeshuis had deze steen zijn plaats boven de deur of hoofdingang niet meer terug gekregen.

Dit komt niet geheel overeen met hetgeen in den catalogus der tentoonstelling staat, waar gezegd wordt, dat het wapenbord, door de gemeente ingezonden (N° 1181) in het weeshuis en de voorstelling met het jaartal 1760 hierboven beschreven, boven de deur van het weeshuis was geplaatst. Ik houd dit echter voor eene vergissing, daar de steen wel buiten in den gevel en het houten bord van binnen boven een deur zal geplaatst geweest zijn.

Het wapen van Oostzaan werd vroeger ook eenigszins anders voorgesteld, nl. drie dwarsbalken waaroverheen de vork, zooals een cliché met afbeelding van het wapen, op kennisgevingen gedrukt en volgens de rococo of schelpstijl uit de vorige eeuw dagteekende, te zien geeft.

De hierbij gaande afbeelding is naar dit cliché gemaakt, doch geeft den stijl als anderzins niet zoo goed weer als het grootere, waarvan de hoogte 8.6 cM. is. Het blokje, waarin het wapentje is gesneden, is ons door de firma G. Dekker Cz. te Zaandam afgestaan om het hier op te nemen. Ook het grootere berustte vroeger op deze drukkerij, tenminste de afbeelding komt voor op stukken aldaar gedrukt. Behalve in het zegeltje van de banne van Oostzaan

en Oostzaandam, hiervoren beschreven en op de plaat afgebeeld, zijn deze dwarsbalken mij nooit meer voorgekomen.

Toen in 1815 de aanvraag om bevestiging gedaan werd, maakte de burgemeester er ook geen melding van. Deze aanvrage werd betrekkelijk spoedig verzonden, maar toch niet vóór en aleer een tweede aanmaning van hooger hand tot de nalatige gemeenten was gericht.

Deze was van den volgenden inhoud:

N°. $\frac{1099}{5979}$. *Haarlem*, den 18 October 1815.

Door de Hoogen Raad van Adel geïnformeerd zijnde, dat veele Steeden, Dorpen, Heerlijkheden, Districten en Corporatien dezer Provincie nalatig zijn gebleven omtrent het inzenden der opgaven van hunne Wapens, 't zij ter bevestiging derzelve of tot verkrijging van nieuwe, ingevolge de gedane advertentie door voorn. Hoogen Raad van Adel, te vinden in de *Staatscourant* van den 12 January ll, heb ik de eer UEd. daar aan bij deze te herinneren, met verzoek om voor zoo verre dit uwe Gemeente of eenig Dorp, Heerlijkheid, District of Corporatie binnen dezelve mogt regardeeren, alsdan te willen zorgen dat daar aan nog ten spoedigste voldaan worde.

De Staatsraad Gouverneur
van Noord-Holland,
(get.) VAN TETS VAN GOUDRIAAN.

De toenmalige burgemeester, de heer C. Avis, verzond daarop de volgende missive.

N°. 80. *Oostzaan* den 25 Oct. 1815.

Ter voldoening aan UWel. Ed. Advertentie van den 5 January ll. en Aanschrijving van de Heer Gouverneur van Noordholland van den 18 dezer N°. $\frac{1099}{5979}$ is het volgende dienende:

Het Dorp Oostzaan heeft tot dus verre het gebruik van een Wapen gehad als in Margine is afgetekend, zijnde een drietande vork of Greep waarmede de Mest over het Land geslegt wordt, met een kaas aan ieder tand. De kleur van het Wapenschild is geel of goud, de kaazen aan de vork zijn groen. De oorspronk en verkrijging van het zelve is ons niet bekend, zeer waarschijnlijk is het van de vee en akkerbouw, waar uit dit Dorp voornamelijk bestaat, ontleend.

Verzoek hier op de Confirmatie en Registratie van onzen geliefden Koning te mogen erlangen.

De Burgemeester van Oostzaan.

Aan de Wel Edel. Hooge Raad
van Adel in 's-Gravenhage.

Ter zijde van den brief staat in het brievenboek een schetsje van het wapen.

Men ziet uit deze aanvraag, dat de toen heerschende meening omtrent den oorsprong van het wapen was, dat het ontleend was aan den vee- en akkerbouw. De schrijvers uit dien tijd, het laatst der 18ᵉ eeuw, LOOSJES en VAN OLLEFEN vermelden dit ook, SOETEBOOM echter niet; deze verhaalt het vrijbuitersavontuur in den Spaanschen oorlog. Nog zijn er te Oostzaan, die de afkomst hooger willen zoeken, nl. in den tijd van het Kaas- en Broodsvolk, waarvan ook de Oostzaanders een deel hebben uitgemaakt.

De vork was dan het wapen, waarmede zij den strijd voerden en de kaas het zinnebeeld, waaraan zij hunnen naam ontleenden.

Deze opstand is echter den deelnemers zoo slecht bekomen, dat zij elke herinnering daaraan eerder zullen verbannen hebben, dan deze in hunne blazoenen en vanen te vereeuwigen. In plaats van het voordeel, dat de oproerige Noord-Hollanders zich gedroomd hadden te zullen verkrijgen, werden hunne voorrechten verbeurd verklaard en moesten zij een hooge boete in geld betalen, waarin Oostzaanden met Westzaanden en Krommenie te samen voor 9000 kroonen bijdroegen.

Het diploma, dat de gemeente Oostzaan verkreeg, luidt als volgt:

Van wege den Koning.

De Hooge Raad van Adel, gebruik makende van de magt aan denzelven verleend, bij besluit van den 20sten Februari 1816, bevestigt bij dezen de Gemeente van Oostzaanen ingevolge het, door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende wapen: zijnde van goud beladen met een drietandige vork van sabel aan welkers punten drie kazen van synople.

Gedaan in 's Gravenhage den 26 Juni 1816.
(get.) MAX. L. D'YVOY VAN MIJDRECHT,
fungde President.
Ter ordonnantie van den Hoogen Raad
(get.) DE WACKER VAN ZON,
Secretaris.

Aan de achterzijde staat vermeld:
Geregistreerd den 1 Juli 1816
Bij mij Secretaris van den Hoogen Raad
van Adel,
(get.) DE WACKER VAN ZON.

Tegenwoordig worden ter secretarie twee cachetten gebruikt voor inkt en lak. Beide zijn even groot en eenigszins ovaal van vorm, nl. 2.9 c.M. de grootste

hoogte en 2.6 c.M. de grootste breedte; het opschrift luidt: *Gemeente Oostzaan*. Op den lakstempel is het schild gestippeld om de gouden kleur aan te duiden.

Reeds vroeger is aangemerkt, dat het zinnebeeld der Hervormde gemeente te Oostzaan niet in verband staat met het wapen van het dorp. Het stelt voor een stijgenden adelaar met het omschrift *Sublimiora Petamus*, dat wil zeggen «laat ons naar het hoogere streven». Het cliché berust nog op de drukkerij der firma Dekker te Zaandam; het is ons daarom aangenaam een afbeelding ervan hier te kunnen opnemen en het daardoor meer algemeen bekend te maken tot betere kennis der kerkelijke zegels van ons land, waarvan het gebruik langzamerhand verminderd is.

Krommeniedijk, Krommeniehorn en de Busch.

Deze plaatsen, waarvan slechts de eerstgenoemde op den naam van dorp kan aanspraak maken (1), waren eertijds met Krommenie tot een banne vereenigd en vormen sedert 1816 te samen één gemeente, voerende dus geen eigen wapen, terwijl zij vroeger het wapen der banne als het hunne moesten aanmerken.

Het is mij ook nooit voorgekomen, dat iemand voor deze plaatsen een afzonderlijk wapen heeft uitgedacht, zooals dit wel met een paar andere buurten in de Zaanstreek het geval is en zooals wij reeds hebben opgemerkt bij de wapens van de Koog, Zaandijk en Wormerveer.

Knollendam.

Deze plaats, aan het noordelijkste gedeelte van de Zaan gelegen, wordt door den stroom in twee gedeelten gescheiden, nl. Oost- en West-Knollendam. Oost-Knollendam heeft steeds onder de banne van Wormer behoord en West-Knollendam onder die van Westzaanden en werd zelfs als één met het dorp Westzaan aangemerkt.

Dit is echter in het begin dezer eeuw veranderd, waarna het gerekend wordt als met Wormerveer één

(1) Zie over Krommeniedijk en over den vroegeren toestand van deze plaats de bijdrage van G. A(vis) Dz. in het *Zaanlandsch Jaarboekje* 1842, blz. 43.

gemeente uit te maken. Oost- en West-Knollendam hebben dus geen eigen wapen, terwijl zij vroeger het wapen der bannen, waartoe zij behoorden, moesten voeren.

Toch wordt in de Zaanlanden aan Knollendam een wapen toegeschreven, nl. in rood drie zilveren knollen met groen loof, geplaatst 2 en 1, waarvan niemand anders dan de kastelein in de herberg «Het Wapen van Knollendam», in het oostelijk gedeelte van het dorp, de schepper zal geweest zijn. Daar in 1796 VAN OLLEFEN van Oost-Knollendam meldt, dat er geen herbergen gevonden worden, moet men opmaken, dat de vinding nog van nieuwe dagteekening is. Ik zou hiervan wellicht geen melding gemaakt hebben, als dit wapen niet min of meer een officieel karakter had aangenomen, nadat de commissie van de Zaanlandsche tentoonstelling ook het bovenbeschreven blazoen nevens de wapens der Zaanlandsche gemeenten als decoratie in een der zalen had geplaatst en het ook in het *Gedenkalbum voor de commissieleden* is opgenomen geworden.

Het Kalf.

Het Kalf, oudtijds Haalders- of Hollaardsbroek geheeten, is een buurt ten oosten der Zaan aan de Poel gelegen, vroeger een deel uitmakende van de banne van Oostzaanden en nu der gemeente Zaandam.

Een eigen wapen heeft het nooit gevoerd, hoewel er soms een voor uitgedacht is. Wij behoeven bijna niet te zeggen dat het wapenfiguur een kalf voorstelt. Een voorbeeld vinden wij in een der vaandels van het gewapend burgergenootschap te Oostzaandam op het Kalf, in 1795 vereerd, en beschreven als volgt (1):

«Het Vaandel is wit, zijnde in 't midden door Klaas Zwager treffelijk en zindelijk geschilderd de vrijheid, liggende voor haare voeten het Juk en de Kluisters gebroken; naast haar staat ter eene zijde de Haan, verbeeldende de Waakzaamheid, ter andere zijde de Bijenkorf met Bijen, het beeld van iever en vlijt, als ook de Colom, vertonende de standvastigheid. Ook ziet men nog een onvolmaakt schip, het wapen van Oostzaandam en een Kalf, het wapen van de plaats het Kalf».

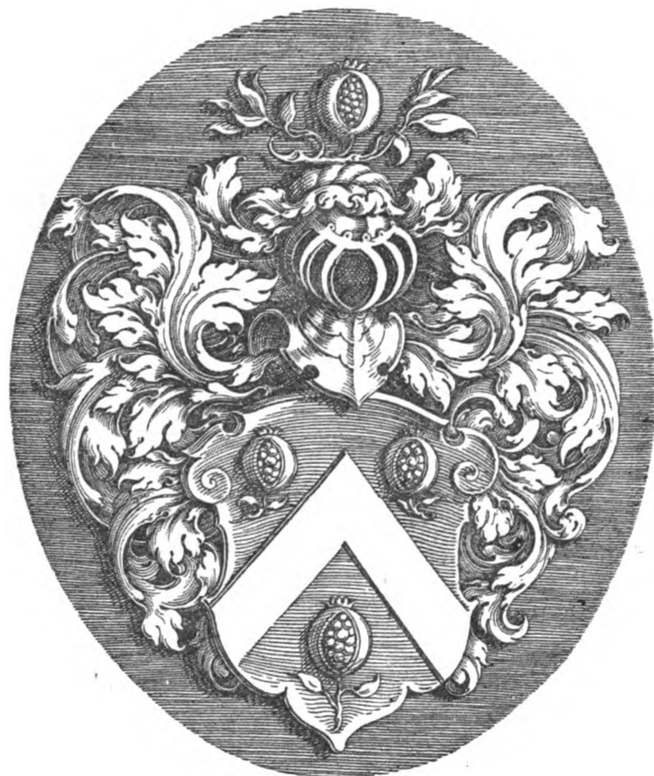
Een tijdgenoot, nl. de Nederlandsche Stad- en Dorpbeschrijver, zegt bij de beschrijving van het Kalf, door hem een groote buurt genoemd, uitdrukkelijk: «Een afzonderlijk wapen heeft het Kalf niet».

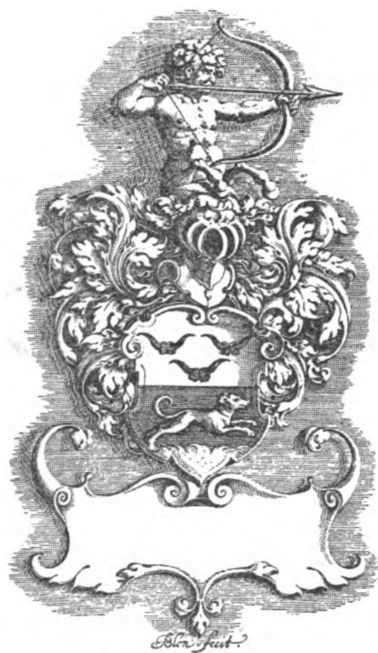
(1) *Zegefeest der Burgerschutterij te Oostzaandam op 't Kalf, bij het ontvangen van het Vaandel aan haar vereerd door de Burgeresse Neeltje de Vries, uit naam harer grootmoeder de Burgeresse Gruurtje Jut, Huisvrouw van den Burger Klaas Taan de Jonge op Zondag* 12 *Juli* 1795. Te Zaandam, Gedrukt bij den Burger A. Tolk op den Hoogen dijk.

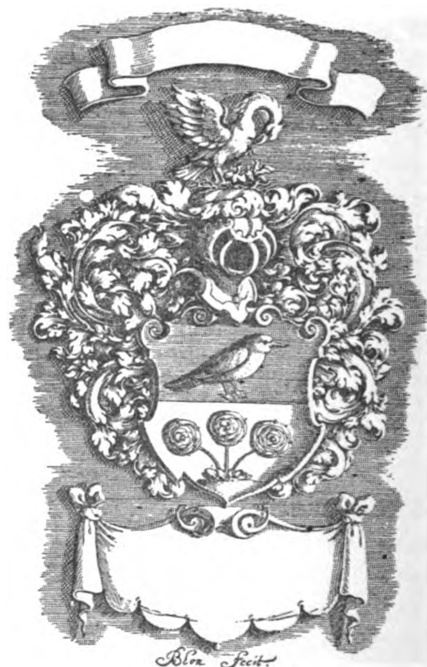
(Wordt vervolgd).

GERRIT JAN HONIG.

Behoort bij N°. 11 van het Algemeen Nederlandsch Familieblad, 4e Jaargang 1887.

WAPENS ONTWORPEN EN GEGRAVEERD

DOOR

MICHEL LE BLON.

Wapengravuren van Michel le Blon.

(Hierbij een plaat).

De plaat bij dit nummer gevoegd bevat een drietal wapengravuren van den beroemden Hollandschen graveur Michel le Blon, van wien in den jaargang 1885 een levensschets met eenige bijzonderheden omtrent zijn arbeid en zijn geslacht voorkomen.

Van deze bijdrage, welke de aandacht van de beoefenaren van kunst en heraldiek, zoowel hier te lande als in het buitenland heeft mogen ondervinden, werd een vertaling met de bijbehoorende plaat opgenomen in het orgaan van den Königl. Kaiserl. Verein *Adler* te Weenen.

Wij ontvingen tevens van enkele zijden aanvullingen van verschillenden aard, die, tot één geheel verwerkt, in een volgende aflevering zullen medegedeeld worden. De kleinste der wapens, die in dit nummer voorkomen, zijn reproducties van een tweetal, die tot een collectie van zes dergelijke behooren, welke voor een aanzienlijken prijs dit jaar door ons is aangekocht. Van de vier overige zal later een plaat verschijnen. Waarschijnlijk zijn zij door le Blon ontworpen en vervaardigd om als modellen te dienen voor wapenteekenaars, vooal voor hen, die bijdragen leverden in Alba amicorum. Het tweede wapen dat op de plaat voorkomt, is het stamwapen der familie Huydecoper, doorsneden met van Gemen. Wij houden ons voor mededeeling der namen van de andere familiën aanbevolen (1).

Het ruitschild in de heraldiek.

De plaat behoorende bij N°. 10 van dezen jaargang geeft ons de acht kwartieren te aanschouwen van den jeugdigen Koning van Spanje, naar het ontwerp van den heer Olivier de Sorra te Parijs, zich noemende, «Peintre Céramiste du Conseil Héraldique de France».

Die titel heeft een goeden klank en doet vermoeden dat in het republikeinsche Frankrijk eene instelling bestaat, die waakt voor de belangen van den Adel, welke aldaar niet is opgeheven; maar aangezien een raad uit onderscheidene personen dient te zijn samengesteld om een *Raad* te vormen en de heer de Sorra in zijn prospectus geen der leden van dit lichaam vermeldt, maakt het op mij den indruk, dat *hij* de eenige vertegenwoordiger, zoo niet de schepper, is van dezen Conseil Héraldique, daar hij, wanneer zoodanig college wezenlijk bestond, wel niet in gebreke zou zijn gebleven (volgens gebruik) den president, thesaurier en secretaris te noemen (2).

(1) Het grootste dezer wapens heeft wel eenige overeenkomst met het wapen der familie Bogaert (Vergelijk RIETSTAP, *Armorial Général*).

(2) Wij dienen op te merken dat, de *Conseil Héraldique de France* wel degelijk bestaat; voorzitter is Oscar vicomte de Poli. Binnenkort zal een Annuaire verschijnen van deze instelling, die nader besproken zal worden evenals andere belangrijke geschriften door den voorzitter geschreven. RED.

Wij leven in een tijd van reclame en willen het daarom den te Parijs gevestigden Spanjaard niet euvel duiden, dat hij ook dit middel bezigt om zijn inrichting voor Faiënces Héraldiques — want dit is eigenlijk de hoofdzaak — bekend te doen worden en productief te maken. Indien hij zijn vak grondig verstaat en goed werk levert, schaadt die kleine ijdelheid niemand en mag hij in navolging van den grooten monarch, met een variant op diens bekend gezegde, bij zich zelf denken: le Conseil, c'est moi!

Wat hiervan zij, hij toont een ijverig beoefenaar te wezen van de heraldieke kunst en niet misdeeld te zijn van smaak.

Men zou meer van hem moeten zien, in andere en strengere stijlen bewerkt, om een oordeel te kunnen uitspreken over zijn *weten*, maar, wat hij hier geeft in omtrek, mag over het geheel genomen verdienstelijk heeten en zal, in kleuren, ongetwijfeld zich behaaglijk aan het oog voordoen en een schitterend effect maken.

Niettemin acht ik het geen zeer gelukkige inspiratie van den ontwerper der teekening aan de vrouwelijke schilden den ruitvorm te hebben gegeven; in mijn oog is hierin iets onwaars, omdat ik altijd heb gemeend, dat deze meer bepaald voor *jonkvrouwen* bestemd is en de zeldzame afwijkingen van dien regel heb aangemerkt als dwalingen van den teekenaar, schilder of beeldhouwer.

Niet in de gelegenheid zijnde den meest geaccrediteerden en oudsten schrijver over „La Science de la noblesse" (MENESTRIER) omtrent dit punt te raadplegen, heb ik ter hand genomen *Handboek der Wapenkunde*, door J. B. RIETSTAP en *Manuel du Blason* door JULES PAUTET DU PAROIS, waarin ik vind, dat in sommige landen het gebruik van het ruitschild aan de gehuwde vrouwen en weduwen door de heraldieke regelen niet ontzegd is. Daarentegen zegt een veel ouder Fransch schrijver uit de eerste helft der voorgaande eeuw in *Blason ou art héraldique* (denkelijk een onderdeel van een destijds uitgegeven fraai geillustreerde encyclopedie in folio) het volgende: «Les écus accollés sont pour les femmes. L'écu en lozange est pour les filles et marque de la virginité», wat meer overeenkomt met mijn gevoelen.

Is dit de *betere* regel, dan zal men het met mij eens zijn, dat laatstgenoemde eigenschap bij een *kwartierstaat*, tegelijk met het symbool, geheel vervalt en een ruitschild dus daarin misplaatst is; maar al mocht dit nu eens niet het geval zijn — wat ik in het midden wil laten — dan nog zou ik de toepassing van dien vorm uit een aesthetisch oogpunt afraden, omdat deze schildsoort door zijn afloopende zijden te weinig ruimte biedt om een wapen behoorlijk af te beelden, 't geen vooral sterk in het oog valt waar het een gevierendeeld wapen of een met veel figuren betreft.

Het kan zijn dat de Spaansche heraldiek ruitschilden voor vrouwen verlangt, hoewel ik meen dit te mogen betwijfelen, doch zeker behooren zij niet te huis in een goed ingerichten Nederlandschen kwartierstaat. Ik wijs met nadruk hierop, omdat deze of gene liefhebber, door het aardige voorbeeld verlokt, lust zou kunnen gevoelen naar dit model een anderen kwartierstaat te ontwerpen en dan meenen iets uitstekends te hebben voortgebracht in Franschen stijl. Men is zoo licht geneigd om wat uit den vreemde komt en er goed uitziet zonder nader onderzoek te houden voor onverbeterlijk, terwijl het op den keper beschouwd soms te wenschen overlaat.

Dit is ook het geval met den besproken kwartierstaat, die wel als motief kan dienen, mits men de ruitschilden vervange door gewone aan elkander gelijk, en niet zoo als hier, van drieërlei fatsoen.

Ondanks Bourgondischen invloed en Spaansche overheersching is onze heraldiek noch Fransch noch Spaansch geworden, maar in hoofdzaak Germaansch gebleven; overtuigend blijkt dit uit de zegels der ridderschappen van den aanvang der zestiende eeuw, nog aan charters voorhanden en een betere bron voor de studie der wapenkunde in haren bloeitijd, dan de latere papieren heraldiek.

Nederlandsche en Duitsche edelen uit dien tijd lieten hunne wapens op dezelfde wijze afbeelden en zijn deze alleen door de inschriften van elkaar te onderkennen.

Die karaktertrek heeft zich, in het algemeen genomen, tot den huidigen dag gehandhaafd en wint het in sierlijkheid van voorstelling en juistheid van opvatting verre van die der latijnsche rassen, wier heraldiek zeer verbasterd is.

Of men het erkennen wil of niet, een feit is het dat aan Duitschland de eer toekomt de wapenkunde weer in haar ouden luister te hebben hersteld, ook dat wij Nederlanders van Germaanschen oorsprong zijn en dus, in navolging der voorvaderen, beter doen ons te houden aan *die* richting, dan verkeerdheden over te nemen van moderne Fransche of Engelsche vinding; want men vergete niet dat de heraldiek ontstond in de middeleeuwen en men dus den blik daarheen moet wenden om der waarheid getrouw te blijven.

En om nog eens op het ruitschild terug te komen, men late dit uitsluitend aan de jonkvrouwen, wanneer het wapen, dat zij voeren, er niet door misvormd wordt, wat als hoofdvoorwaarde hierbij in het oog moet worden gehouden.

J. A. KOOPMANS.

Virgil Solis.

Aan de heeren Dr. M. F. A. G. Campbell, P. J. Frederiks, graaf Maurin Nahuys, J. B. Rietstap en J. D. Wagner, danken wij eenige belangrijke mededeelingen omtrent Virgil Solis, een zeer verdienstelijk Zuidduitsch kunstenaar.

Virgil of Virgilius Solis, in 1514 en volgens Doppelmayer te Neurenberg geboren, overleed aldaar 1 Augustus 1562. Hij is als graveur, etser, schilder, verluchter en teekenaar beroemd. Het aantal zijner hout- en kopergravuren beschreven bedraagt omtrent 1350. Zijn voorstellingen zijn zoowel aan de bijbelsche als aan de wereldlijke geschiedenis, zoowel aan de mythologie als aan het dagelijksch leven ontleend; zoo vervaardigde hij allegorieën, portretten, jachten, dierstukken, alsmede wapens en ornamenten, de laatste hoofdzakelijk als modellen voor uitoefenaars der kunstnijverheid, in het bijzonder voor goudsmeden (1).

Daar hij zijn ontwerpen veelal door anderen liet uitwerken, wachte men zich echter om alles aan hem toe te schrijven wat zijn naamteekening of zijn monogram draagt.

BARTSCH noemt van hem in zijn *Peintre Graveur* (1e editie, Weenen 1808), Dl. IX, blz. 242—323, behalve 10 werken met houtsneden een 558-tal kopergravuren.

Als eerste nommer van die houtsneden-verzamelingen geeft BARTSCH op: «*Biblische Figuren des alten und neuen Testaments; ganz künstlich gerissen durch den weit berühmten* VERGILIUM SOLIS *zu Nürnberg, Frankfurt 1560. Durch David Zephelium, Johan Raschen, etc.*» 4°.

Deze eerste editie bevat 147 houtsneden. De 2e druk verscheen vijf jaren later en heeft als titel:

«*Biblische Figuren des alten Testaments; ganz künstlich gerissen durch den weit berühmten* VERGILIUM SOLIS, *Maler und Kunststecher zu Nürnberg*. 1565. *Getruckt zu Frankfurt am Mayn, durch Johannem Wolfium*». Daarbij behoort een tweede stuk met den titel: *Bibl. Figuren des neuen Testaments*, enz.

Het eerste stuk bevat 100, het tweede stuk 116 houtsneden en dus 69 meer dan de editie van 1560.

Volgens de inleiding van dezen druk stierf Solis rijk.

Zijne vrouw Dorothea N. N. is overleden te Neurenberg in 1556; in een handschrift in het Germaansch Museum aldaar wordt zij schilderes genoemd.

Onder zijn portret, door den Meester B. I. (= ?) gegraveerd, staat het volgende:

Virgilius Solis war ich gnannt.
Mein Kunst in aller Welt bekannt.

(1) In de *Heraldische Kunstblätter* von F. WARNECKE komen o. a. ook fac-similes voor van teekeningen van Virgil Solis.

Mit meiner Hand ich erfurbracht,
Das Mancher Künstler ward gemacht.
Die Künstler mich Vater hiessen,
Ihn' zu dienen war ich g'fliessen.
Mit Mahl'n, Stech'n, illuminieren,
Mit Reissen, Aetz'n und Visieren.
Es thät mir's keiner gleich mit Arbeit fein;
D'rum hiess ich billig Solis, Allein.
Doch war in meinem 48 Jahr,
Und 62 die Jahre'zahl Christi war,
Fordert'mich Gott ab dieser Welt:
Bin nun unter die Seligen g'zählt.

Op het gebied der heraldiek maakte hij zich nog verdienstelijk door het uitgeven van eenige wapenwerken, als:

1°. Wappenbüchlein zu Ehren der Rom. Kay. und Kü. Mt. auch Bäbtslicher Heyligkeit, sambt anndern der Fürnemsten auslendischen Königreichen, Churfürsten, Fürsten und gemeinen Stenden. Darauff des Heyl Röm. Reychs, grundreste gepflanzet und geordnet ist, souil (d. i. so viel) der selven Wappen zu bekhumen sind gewesen, mit jren namen und farben. Zu Nurmberg truckts Firgilius Solis (1555).

NB. De kleuren zijn bij de wapens, waarvan de geheele collectie uit 51 bladen bestaat, door letters aangegeven. Naar wij meenen is van dit boekje eenigen tijd geleden een fac-simile uitgave verschenen evenals van het Wappen- und Stambuch van Jost Amman.

2°. Libellus Scutorum Sen Signorum publicorum regnorum ac statuum Sacri Romani imperii.

3°. Wappenbuch der Schlüsselfelden und ihrer Sippschaft, 1551 (65 bladen).

Het wapen voorkomende op de plaat in N°. 9 van dezen jaargang zou, volgens mededeeling van graaf Maurin Nahuys, dat zijn der familie Waldeck in Zwaben, voerende:

In rood een zilveren vlucht. Helmteeken: eene uitkomende vrouw, gekleed van rood, de armen vervangen door twee zilveren vleugels: Dekkleeden: zilver en rood.

Een ander Zwabensch geslacht, Nothaft von Frauenberg, voert volkomen hetzelfde wapen, alleen als helmteeken in plaats van eene ongearmde, doch gevleugelde vrouw, een ongearmden moor, de armen eveneens vervangen door vleugels.

Testament van René de Chalon.

Dr. M. F. A. G. Campbell deelt ons mede, naar aanleiding van het naschrift onder het artikel in het vorig nummer, getiteld Testament van René de Châlon, dat dit reeds in 1702 in 4° uitgegeven is, doch overgezet in het Nederlandsch. De volledige titel van dat geschrift laten wij hier volgen:

Testamenten en Codicille van de Doorlugtige Princen van Orangen, Philibert van Chalon, en René van Chalon, Gemaakt en door haar overlijden bekrachtigt, waar in ten vollen haar Uytterste Willen uytgedrukt syn.

In 's Gravenhage Gedrukt bij Gerrit Rammazeyn, Boekdrucker in de Houtstraet by het Pleyn, in 't Schermstraetje, 1702. En zijn ook te bekomen bij Meyndert Uytwerf, Boekverkooper.

De vertaling is geheel volledig, daaruit kan men zelfs de onduidelijkheden in den aanvang van den Franschen tekst toelichten, zooals de namen der heerlijkheden en ook het woord comstitue, waarvoor men moet lezen constitué. Immers de Hollandsche tekst zegt: »God dank in volle lijfs en verstandsdispositie geconstitueerd«.

Wij danken den heer Campbell ten zeerste voor deze aanwijzing en houden ons voor het vervolg aanbevolen.

Geslacht van Hoey.

Op de geslachtlijst dier familie, voorkomende blz. 65—70 van dit tijdschrift, wordt blz. 67 vermeld: »Boudewijn van Hoey Schilthouwer van Oostée (zoon van Adolf en Johanna de Bosson), geboren te Lingen (Westphalen) 19 Novenber 1798, gesneuveld op de Citadel van Antwerpen 15 December 1832 als kapitein der artillerie.«

Hieraan kan ik nog het volgende toevoegen:

Hij trad in dienst als kadet bij het 2e bataljon artillerie van linie . . . . 7 April 1814.
2e luitenant bij het 4e bat. land-militie 11 Juli 1814.
1e idem „ „ „ „ nat. „ 19 Juli 1816.
2e kapitein „ „ „ „ „ „ 28 Dec. 1826.
1e idem bij het 3e bat. art. nat. militie 5 Jan. 1830.

Hij maakte van 1830—1832 bij het mobiele leger den veldtocht mede in België en werd den 28. Nobember 1831 benoemd tot ridder 4e kl. der Militaire Willemsorde en was ook gerechtigd tot het dragen van het Metalen Kruis.

Hij sneuvelde den 13 (niet den 15) December 1832 op de Citadel van Antwerpen in de linkerface van het bastion Toledo (no. 2), terwijl hij bezig was met

over de borstwering heen de werking van het geschutvuur zijner batterij gade te slaan.

Zijn stoffelijk overschot werd met dat der andere gesneuvelde Nederl. officieren bij de verdediging der Citadel van Antwerpen, wegens slooping dier sterkte, op verzoek der Nederl. Regeering den 17 Maart 1871 opgegraven en met groote plechtigheid den 21 Aug. 1871 door een Nederl. eskader afgehaald en den daaropvolgenden dag op het kerkhof te Ginneken bijgezet.

Ter zijner gedachtenis en van zijn collega den kapitein der artillerie Cornelis Diederik Adriaan Schutter, gesneuveld den 19 December 1832, nagenoeg op dezelfde plaats op de Citadel, is door de officieren van hun korps een monument opgericht in de nieuwe kerk te Delft.

Rotterdam. CH. C. V. VERREIJT.

Geslacht Brouwer.

Johannes Brouwer, ontvanger te Zutphen, zoon van Pieter Menno Brouwer, ontvanger-generaal van de grietenij Rauwerderhem en van Uilkje Vilda, geboren of gedoopt te . . . . den . . . . begraven 5 December 1768 te Zutphen in de Groote Kerk, huwde . . . . Wilhelmyna Versfelt, dochter van Johan Versfelt, grondbezitter te 's-Hertogenbosch en van Janetta Verbeeck, gedoopt te 's-Hertogenbosch 4 December 1709, begraven 21 Juli 1783 te Zutphen in de Groote Kerk.

Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren.

Kan iemand mij ook opgeven wanneer en waar Johannes Brouwer geboren en gehuwd is, benevens het openstaande aanvullen?

Weert. T. G. VERSFELT,
Ontvanger der Rijksbelastingen.

Emigranten in Zuid-Afrika.

Te Kaapstad wordt eene tentoonstelling gehouden van curiositeiten en reliquiën van Hugenoten en andere familiën.

Onder de artikelen, die tentoongesteld zouden worden. zegt de *Zuid-Afrikaan*, zijn heel wat van zeer belangwekkenden aard, als zeer oude zijden en satijnen kleedingstukken, prachtige oude vazen, enz. van porselein, twee verzamelingen porselein uit de *Haarlem*, een schip dat in de Tafelbaai in 1648 vergaan is, twee karaffen van geslepen glas, die door Koning George III van Engeland voor den keizer van China bestemd waren en door het vergaan van het schip in handen gekomen waren van kolonel Chauldwell en later aan Dr. Faure behoord hebben; een fruitschaal, die aan lord Charles Somerset behoord heeft, prachtig handwerk van koralen, een menigte portretten en oude schilderijen, waaronder tien portretten van was gemaakt; schilderijen van den Hollandschen gouverneur Rhenius en echtgenoote, 1791 tot 1793, en een schilderij, waarop door het aanwenden van schuiven vijf verschillende platen te voorschijn worden gebracht, die keurig gemaakt is; een menigte gouden en andere kostbare reliquieën waaronder een medaille door Dr. Heyns op de universiteit te Leiden verworven en andere kleinodiën, die men nu gewoonlijk niet meer ziet, zooals bon-bondoosjes van alle soorten en eenige andere reliquieën van den stichter der Hollandsche Luthersche Kerk, Strandstraat.

Onder de oude boeken, waar een menigte van te zien zijn, zal men er vinden van de jaren 1685 en 1782, waar men wel eenige uren lang met genoegen in zal kunnen zitten bladeren en meteen zal kunnen zien dat de ouden de pen goed wisten te hanteeren, daar één boek niets bevat dan proeven van het fijnste schrijfwerk.

Volgens de *Cape Mercury* bevindt zich op deze tentoonstelling ook een boek van honderd jaren oud over de Aardrijkskunde, waarin de tegenwoordige goudvelden van Barberton worden aangewezen.

(Flandria).

Boekbeoordeelingen en aankondigingen.

Jhr. C. A. VAN SYPESTEYN, *Het merkwaardig beleg van Ostende, 5 Juli 1601—22 September 1604.* 's-Gravenhage, W. P. van Stockum & Zoon, 1887 (1).

Zeer zeker mag de belegering van Ostende aanspraak maken op den naam van merkwaardig beleg en een nieuw verhaal van deze gebeurtenis, welke eenmaal in zoo groote mate de aandacht van de tijdgenooten op zich gevestigd hield en hunne bewondering gaande maakte, die een leerschool was voor de krijgslieden voor aanval en verdediging, kan niet dan met belangstelling worden begroet.

Met welk een onversaagde dapperheid, met welk een verachting van alle doodsgevaren en bewonderenswaardige volharding hebben de belegeraars, geoefend in de krijgsschool van Prins Maurits. de aan hun zorg en moed toevertrouwde vesting meer dan drie jaren lang verdedigd. En met niet minder groote dapperheid

---

(1) Van denzelfden schrijver komen hoogst merkwaardige, geschiedkundige bijdragen voor als feuilleton in het *Dagblad van Zuid-Holland.* 't Is te hopen, dat deze later afzonderlijk zullen verschijnen, want stellig bezitten zij blijvende waarde. Uitgeknipt uit de courant, is het toch in een te onbehagelijke vorm.

en doodsverachting en onbezweken ijver hebben de belegeraars onder bevel van Spinola, den bekwamen veldheer der Spanjaarden, poging in het werk gesteld om de sterke stad, die den bijnaam van Klein-Troje had ontvangen, in hun macht te krijgen.

Na een worsteling van drie jaren en tachtig dagen gaf Ostende zich over, de belegerden verlieten met krijgseer de stad, welke door de Spanjaarden bezet werd. Zij vonden er niets dan puinhoopen, geen huis stond meer overeind, terwijl van de oorspronkelijke bevolking nog slechts twee personen waren overgebleven.

Het beleg had aan beide zijden te samen een verlies van meer dan 140.000 menschenlevens berokkend, waaronder vele bevelhebbers van naam en erkende dapperheid en verdiensten.

In een der bijlagen geeft de auteur een lijst der gouverneurs, kolonels, luitenant-kolonels en kapiteins, die aan de Staatsche zijde bij het beleg gestreden hebben, terwijl achter hunne namen met teekens is aangegeven of zij gesneuveld zijn, zwaar gekwetst of aan de gevolgen van bekomen wonden zijn bezweken. Men moet zich verwonderen hoe zich telkens vrijwilligers aanboden om naar de bedreigde stad te vertrekken en de verdediging te steunen, waarvan wij in dit boek zoovele voorbeelden vinden opgeteekend. Voor de kennis van verscheidene personen uit dezen tijd vinden wij een menigte bijzonderheden door den schrijver medegedeeld, zoodat deze uitgave ook voor beoefenaars van genealogie zijn verdiensten heeft.

De auteur heeft nu en dan de ons inzien verkeerde mode gevolgd om in de geslachtsnamen voorzetsels als *van*, *de* en dergelijke met een hoofdletter te schrijven, doch dit stelsel zeer inconsequent toegepast.

Zoo vinden wij naast elkander gedrukt op blz. 115: Steven van Voorst en Erick Van Sypesteyn en twee regels verder Thymen Van Volbergen, Charles de Goyer en Govert van Eyck, enz.

De beknopte en toch duidelijke en zeer aanschouwelijke wijze waarop Jhr. van Sypesteyn het beleg van Ostende verhaalt, is niet dan te roemen. Bovendien is het werk prettig geschreven, zoodat men eenmaal met lezen begonnen het niet licht uit de hand legt. Vele aanhalingen uit verslagen en geschriften van tijdgenooten staven het medegedeelde, o. a. het journaal van Philip Fleming, secretaris van den gouverneur en auditeur militair, die bijna onafgebroken het beleg heeft bijgewoond. De schrijver heeft bovendien, de onuitgegeven bronnen op archieven, met den besten uitslag geraadpleegd. Wij kunnen ieder de kennismaking met dit boekje ten zeerste aanbevelen; niemand zal zich de lezing beklagen dezer beschrijving van dit belangwekkend tafereel uit den tachtigjarigen strijd tegen Spanje.

Verslagen omtrent 's-Rijks oude archieven. VIII. 1885. 's-Gravenhage, 1887. 8o.

Verslagen omtrent 's-Rijks verzamelingen van geschiedenis en kunst. VIII. 1885, 's-Gravenhage, 1887. 8o.

Deze twee verslagen, van Regeeringswege uitgegeven hebben sedert kort het licht gezien. Het is wel spijtig dat die verslagen zoo laat verschijnen, aan de belangrijkheid doet dit echter minder af. Het eerstgenoemde verslag bevat, behalve eene breedvoerige opsomming van hetgeen op de oud-provinciale archieven voorviel, ook een rapport betreffende het Rijksarchief te 's-Gravenhage en de oude gemeente-archieven in Zuid-Holland (over 1884) en in Noord-Brabant over 1885.

Het is een gelukkig verschijnsel, dat de dignitarissen met lust en ijver de hun opgedragen taak volvoeren en dat er meer en meer toe wordt overgegaan, dat kleinere gemeenten, die geen archivaris kunnen bekostigen, hunne archieven deponeeren in de Rijks-archieven hunner provincien. Veel voordeel zal dit toch gaandeweg opleveren, vernietiging zal voorkomen worden. Jaren geleden werd door ons een onderzoek ingesteld in de archieven te Oosterhout en Heusden, alstoen gaven wij den betrokken burgemeesters in raad ordening hunner archieven aan te vragen; het verslag over 1885 deelt thans mede dat zulks dan ook geschied is. De inventaris van Heusden is gedrukt en voor belangstellenden verkrijgbaar; gaarne zouden wij echter gezien hebben, dat die breedvoeriger was in het licht gegeven, de belangstellenden zouden daarbij meer baat gevonden hebben (1). Die van Oosterhout hebben wij nog niet onder de oogen gehad, doch wij hopen, dat die zal afsteken bij den inventaris van Heusden;

Sedert de laatste jaren zijn de archiefgebouwen veel, ja zeer veel verbeterd; met genoegen hebben wij gezien dat het Rijks-archief van Noord-Brabant wederom een aanmerkelijke nitbreiding zal ondergaan. Het is wenschelijk dat zulks ook weldra zal geschieden met het Overijsselsch archief, want ontstaat daar brand dan kan bijna niets gered worden, daarvan kan men zeker zijn. De archivaris en zijn adjunct zijn wel voorzichtig genoeg, maar de buren konden de zaak hier wel eens bederven. Als er een archief is, dat betere localiteit noodig heeft, dan is dit voorzeker dat van Overijssel.

Het tweede van de hier bedoelde verslagen bevat 1°. de lijdensgeschiedenis en de wording van het Rijks-Museum, voorts een verslag van de daarin geborgen kunstschatten zooals schilderijen, prenten, geschied- en kunstvoorwerpen. Het blijkt, dat veel door schenkingen wordt verkregen en dat tevens veel wordt aangekocht. De overige rapporten aan Z. Exc. den Minister uitgebracht betreffen het Koninklijk Kabinet van schilderijen te 's-Gravenhage, het Rijks-Museum van Oud-

(1) Vergelijk blz. 252 van dezen jaargang.

heden te Leiden, het Rijks-Ethnographisch Museum, het Rijks-Kabinet van teekeningen, prenten en pleisterbeelden, beide aldaar. Het Koninklijk Kabinet van penningen en gesneden steenen en het museum Gevangen poort, beide te 's-Gravenhage. De aanwinsten bij al deze instellingen zijn ook aanmerkelijk te noemen. Meer en meer leert het ons zien, dat door goedgeaarde vaderlanders waarde wordt gehecht aan ons musea.

Wat nu verder de verslagen betreft, eene zaak zouden wij gaarne veranderd wenschen te zien, n. l.: dat de voorzetsels der familienamen, die in deze geschriften voorkomen, met kleine letters werden gedrukt. Elders bebben wij het nut daarvan reeds aangetoond en behoeven wij hier dus, wat dit betreft, niet in herhaling te treden.

Beide verslagen zijn uiterst goedkoop gesteld: zij zijn slechts f 0.25 per stuk en worden in veler handen gewenscht.

DAVID VAN DER KELLEN JR., *Gids voor de bezoekers van het Nederlandsch-Museum voor Geschiedenis en Kunst*, Amsterdam, Seyffardt's boekhandel, z. j. (1887) f 1.—

In aansluiting met de beide hierboven behandelde verslagen vermeenen wij goed te doen door te wijzen op een Gids, die ten volle dien naam verdient.

Op een aangename bovendien gemakkelijke wijze worden wij door den Directeur, van dit gedeelte, rondgeleid door een vijf-en-twintigtal zalen, gevuld met allerlei voorwerpen van kunst en kunstnijverheid uit verschillende tijdperken.

De wandeling door die zalen wordt werkelijk door de beschrijving en toelichting van den zaakkundige veraangenaamd en ontegenzeggelijk zal het boekdeeltje gunstig werken bij een bezoek.

Het plan bestaat, zoowel bij den bewerker als den uitgever, een vervolg aan dezen Gids toe te voegen, dat later voor de koopers gratis zal verkrijgbaar zijn en een wandeling over de binnenplaats zal omvatten; vergissen wij ons niet, dan zijn die voorwerpen voor een groot deel afkomstig van de modelkamer van Marine te 's-Gravenhage.

Een paar zaken dienen wij op te merken, nl.: 1° dat weldra ook een Fransche uitgaaf zal verschijnen en 2° dat bij een herdruk een vel druk aan den Gids zal worden toegevoegd, met een inhoudstafel der voorwerpen, en 3° zou het niet onbelangrijk zijn, indien de nagemaakte voorwerpen op de een of andere manier van de origineele werden onderscheiden, b.v. de ééne letter cursief, de andere gewoon of iets dergelijks. Een beschrijving der wapens, met zoo mogelijk vermelding van den naam der familiën, die deze voerden, zou eveneens zeer de waarde verhoogen. De kennis der wapenkunde werd daar door meer verspreid, terwijl de kennis van personen en familiën, aan wien de voorwerpen hebben behoord of op wier last ze zijn vervaardigd, deze voorwerpen voor velen des te aantrekkelijker en belangrijker zal maken. Deze laatste opmerkingen zullen ongetwijfeld de studie ten goede komen.

Deutscher Kalender 1888 von E. DOEPLER dem Jüngeren mit Beiträgen von ERNST VON WILDENBRUCH und JULIUS WOLFF. Verlag von Reinhold Kühn, Berlin.

Münchener Kalender, 1888. Selbstverlag des Central Vereins für Kirchenbau in München.

Ik heb beide kalenders voor mij liggen. Vergis ik mij niet, dan is de eerstgenoemde, wat de platen en verdere versieringen betreft, gelijk aan den «*Deutscher Kalender*» voor 1887. Ik meen dit althans te moeten opmaken uit de aankondigingen van dien kalender, die ik in enkele tijdschriften zag en die vergezeld gingen van de reproductie van een der platen, die ook weder in den kalender voor 1888 voorkomt. Dit ten behoeve van de bezitters van Doeplers werk over 1887; ik zelf kreeg toen de aankondigingen zoo laat onder de oogen, dat ik geen exemplaar van het zoo zeer begeerde boekje kon machtig worden.

Thans echter bezit ik Doeplers kalender over 1888 en ik aarzel niet dien een meesterstuk van den eersten rang te noemen.

De titelplaat vertoont de Duitsche maagd, het wapen van Duitschland houdende en met dat van Berlijn aan den voet. De kalender zelf wordt voorafgegaan door een gespierd gedicht van Julius Wolff, getiteld: «Die Kaiserhäuser» met een symboliek-heraldieke omlijsting van Doepler. Dan volgt de kalender in twaalf maandtafels, alle keurig omlijst. Tegenover elke tafel tooverde de onnavolgbare teekenstift van Doepler eene kleurige symboliek-heraldieke prent, betrekking hebbende op een der twaalf keizershuizen, waarvan Julius Wolff zong. De minst gelukkige voorstelling is mijns inziens, die van «die Karolinger». Als hoofdwapen komt daarop voor het monogramatisch handteeken van keizer Karel de Groote in rood op een veld van zilver. Zelfs de «Vollziehungsstrich» ontbreekt niet. Veel heeft zoo'n monogram nu niet met heraldiek te maken en de door en door kundige en krachtvolle kunstenaar zal zich dit teeken wel ten nutte hebben gemaakt, daar waar, bij zoo oud eene stof, beter ontbrak. Deze kleine opmerking daargelaten, geloof ik niet, dat de meest zwartgallige criticus iets op des heeren Doeplers werk zou weten af te dingen.

Achter den kalender volgt een gedicht van Ernst von Wildenbruch, getiteld: «Die Erstürming Angermünde's durch Friedrich I (Hohenzollern) vom Brandenburg gegen Herzog Casimir von Pommern».

Doepler alweder teekende bij dit gedicht eene toepasselijke prent in den trant van een middeleeuwsch

miniatuur. Daarop volgt het wapen van het Duitsche rijk, omgeven door de wapens der twintig Duitsche staten en eindelijk wordt de kalender besloten door eene symboliek-heraldieke voorstelling der boekdrukkunst.

Al de teekeningen en omlijstingen zijn even stijlen karaktervol, meesterstukjes van wapenkunst, zooals alleen Doepler die ontwerpen en uitvoeren kan.

Alleen Doepler? Ik zoude haast zeggen ook O. H., want de begaafde teekenaar, die zich achter deze initialen verbergt (wie is hij?) teekende de platen, die den «*Münchener Kalender*» versieren en die eveneens van overgroote verdiensten getuigen.

De titel vertoont het wapen van het jaar met den monnik uit het wapen van München als helmteeken. Voorts geeft ons de kalender nog de wapens der twaalf maanden, waarvan de figuren en meestal ook de helmteekens ontleend zijn aan den Dierenriem. Sommige helmteekens zijn symbolieke voorstellingen der maand, waartoe het wapen behoort.

Zoo heeft Januari een der drie koningen en wel Melchior „het moorken", Februari een uil met een zotskap, als doelende op carnaval, October de wijnmaand, eene allergelukkigste heraldieke voorstelling van een wijngaard tot helmteeken. Mei vertoont in het wapen den Tweeling en als helmteeken eene dubbele heraldieke lelie in éένe reep, als eene aardig gevonden tweede voorstelling van het wapenfiguur. Juni heeft de Kreeft in het schild en een visch met een sleutel in den bek als helmteeken; dit laatste zeker doelende op den apostel Petrus, wiens gedachtenis met die van Paulus in deze maand wordt gevierd.

Ik durf een ieder, die zich met wapenkunst bezig houdt, uitdrukkelijk aan te raden zich beide kalenders aan te schaffen. Elk hunner kost slechts zestig cent en voor die waarlijk geringe prijs komt hij in het bezit van een paar prachtige boekjes, die hem van groot nut zullen zijn. Want alles, wat beide kalenders ons te zien geven, bezit karakter. Er steekt in dat alles iets pittigs, iets kernachtigs, dat weldadig aandoet vooral wanneer we zat gekeken zijn aan al het flauwe karakterlooze, lamlendige, dat wij vooral hier te lande op het gebied der heraldiek te aanschouwen krijgen. Wapenkunst blijft ook in onze democratische eeuw een machtig en dikwerf onvervangbaar middel tot versiering; ze strekt tot *ont*siering, wanneer ze wordt toegepast door den onkundige en smaaklooze, die ons plaatst voor belachelijke anachronismen en akelige misgeboorten gelijk maar al te dikwijls het geval is. Welnu, een ieder, die zich bezig houdt met heraldiek, — hetzij uit den aard van zijn beroep, hetzij daartoe gedrongen door liefde tot de kunst, — kan uit de beide besproken boekjes en smaak en kennis opdoen.

Helmond. AUG. SASSEN.

Inhoud Tijdschriften.

Maandblad van het Genealogisch-Heraldiek Genootschap „De Nederlandsche Leeuw", V[e] jaargang 1887.

N°. 1. Nieuw benoemde leden; Verheffingen in den adelstand; Het wapen van Limburg; Friesch wapenboek (met een plaat); Aanteekeningen betreffende de ambachtsheerlijkheid van der Nisse; Geslacht Papo; Aanteekeningen Zeeuwsche familiën betreffende; Familieberichten; Portret en wapen van Z. M. den Koning.

N°. 2. Nieuw benoemde leden; Verslag der algemeene vergadering van 12 Maart 1887; De Zeeuwsche familie Snoep; Waalsche gemeenten in Engeland; Kerkregisters; De Geldersche volks-almanak; Familieberichten.

N°. 3. Nieuw benoemd lid; Boekwerken enz. ontvangen voor de bibliotheek en het archief; Mr. Jan Ignatius Daniël Nepveu; Geslacht Joachimi; Het Armorial Général van J. B. Rietstap; Het Amsterdamsche geslacht van Couwenhoven en de afstammelingen daarvan; Het nieuwe wapenzegel van Kerkrade; Zegel der directeuren van de Noordkust van Afrika, Anno 1662; Secretarissen der stad Goes; Verdrag tusschen de Duitsche orde balye van Utrecht en de stad Doesburg, Anno 1614; van Hemert; Familieberichten.

N°. 4. Nieuw benoemde leden; Genealogische aanteekeningen betreffende de familiën van Valkenburg en Hennevelt, 1725—1824; Genealogische aanteekeningen betreffende het geslacht van Ossewaerde; Familieberichten.

N°. 5. Geslacht Schrijver; Genealogiën samengesteld door de gebroeders van Atteveld: Oude Ridder, Grauwert; Familieberichten.

N°. 6. Nieuw benoemde leden; Boekwerken, enz. ontvangen voor de bibliotheek en het archief; Eenige beleeningen van het huis Hindersteyn; Een onbekend wapen; Geslacht Beeldsnijder, genealogisch journaal of dagregister; Familieberichten.

N°. 7. Nieuw benoemd lid; Van den adeldom bij Boegineezen en Makassaren; Geslacht van de Spiegel; De Macar; Eenige aanteekeningen uit de zoogenaamde huwelijksleggers of ondertrouwboeken der gemeente 's-Gravenhage: Familieberichten.

N°. 8. Braziliaansche pretensiën; Iets over de wapens en zegels van Jean hertog van Touraine en Jacoba van Beyeren; Afstammelingen van Jan Ruysch; Familieberichten.

N°. 9. Nieuwbenoemde leden; Boekwerken, enz. ontvangen voor de bibliotheek en het archief; Eenige aanteekeningen betreffende het geslacht Ruychrok (ook Ruygrok geschreven); De waarheid omtrent de familie Nahuys en van Nahuys; De heerlijkheid Hijsselaar; Margaretha van Asseliers; Conrad; Familieberichten.

De Maasgouw. Orgaan voor Limburgsche Geschiedenis, Taal- en Letterkunde. 9e jaargang.

N⁰. 37. Latijnsche scholen te Maastricht; Theaterstukken en opera's te Maastricht gedrukt of geschreven in de 18e eeuw en de Maastrichter componist François Leonard Rouweyzer; Godfried Molanus.

N⁰. 38. Werken van François Bernard, den schrijver van de Geschiedenis van het theater te Maastricht.

N⁰. 39. De schutterij te Neer; De beurzenstichter Gerard van Schelbergen uit Venlo.

N°. 40. Henri Welters; Drie cocarden te Maastricht in Mei 1814.

N°. 41. Het adellijk stift van Munsterbilsen; Testament van Jr. Jan Frans de Pollart te Roermond.

N°. 42. Het gemeentezegel van Gronsfeld; Maastrichter en andere couranten in de Stadsbibliotheek en op het Rijksarchief te Maastricht; Stadhuis te Venlo; Testament van den generaal van Hees.

N°. 43. Leonardus Quijten, stichter eener studiebeurs te Leuven; Testament van Arnold Markgraaf Schenk van Nijdeggen; Testament van Christoffel, baron van Cortenbach; Testament van Ignatius Driessens van Op-Heyden.

N°. 44. Testament van Frans Arnold graaf van Hoensbroek en diens huisvrouw Maria Anna Sophia gravin van Schönborn.

N°. 45. Aanteekeningen op het voormalig Kleefsch dorp Heyen, nu gemeente Bergen; Diefstal in de kerk te Erkelens in 1733; Een gouden spreuk.

N°. 46 zal later volgen.

N°. 47. Genealogie der familie Wennekers; Waleram van Schellart, heer van Schinnen.

N°. 48. Opheffing der Jesuitenorde te Maastricht in 1773; Valuas de oudste burger van Venlo; Lodewijk van Gronsveld, stichter eener vicarie te Wurtsburg in 1323.

Tijdschrift voor Noord-Brabantsche Geschiedenis, Taal- en Letterkunde, IIIe jaargang. 1887.

N°. 23 en 24. Inhuldiging van den landcommandeur van Gemert in 1786 (vervolg en slot); Naamregister (1).

De Nederlandsche Heraut. Tijdschrift op het gebied van Geslacht-, Wapen- en Zegelkunde. IVe Jaargang.

1e afl. Necrologie; Wat is waarheid? De beweerde afstamming der familiën Nahuys en van Nahuys uit het Dynasten Geslacht Ahaus uit den Huize Horstmar; De lijdensgeschiedenis van een adelfonds; Het wapen voor de Koppelpoort te Amersfoort; Aanvulling en verbetering van de genealogie van Mewen; Verzameling van manuscripten; Bernsche verlichting of adelvrees; de Coligny.

2e afl. Necrologie; Nog iets over de aanspraken op het Prinsdom Oranje; Het geslacht Dedel en de afstamming van Paus Adriaan VI; Het verbreken en begraven der wapens van uitgestorven adellijke geslachten; Zegels van leenmannen der Heeren en van Schepenen van Breda (met aanteekeningen); Titels van eenige souvereinen in Europa.

Oud-Holland. Nieuwe Bijdragen voor de Geschiedenis der Nederlandsche Kunst, Letterkunde, Nijverheid, enz., onder redactie van Mr. N. de Roever en van A. Bredius. Ve jaargang.

1e afl. Cornelis van der Voort, eene eerste poging tot het terugvinden van zijn werk als portretschilder, met naschrift; Een Overijsselsch Album amicorum der 16e eeuw; Johannes Cabeljauw, de eerste hoogleeraar in de rechtsgeleerdheid te Amsterdam; Paulus Lesire; De rariteitenkamer, verbonden aan 't Amsterdamsch gemeente-archief; De portretschilder Rudolph van Grol; De schilder Jan de Groot; Het sterfjaar van den beeldhouwer Adriaen de Vries; Een bezoek van den ridder Adriaen van der Werff, kunstschilder, in 1710.

2e afl. Albert Jansz. Vinckenbrinck (met een plaat); Casper van Baerle, IV, (1631—1635); De Onze-Lieve-Vrouwetoren te Amersfoort; Arent van Buchel's res pictoriae, aanteekeningen betreffende kunst en kunstenaars; Aanteekeningen omtrent eenige Dordrechtsche schilders,

3e afl. Hendrick Gerritsz.; De Opera te Amsterdam; Vier Kamper schilders: Ernst Maeler, Mechtelt toe Boecop, Bernhard Vollenhove en Steven van Duyven (met facsimiles); Rembrandt, nieuwe bijdragen tot zijne levensgeschiedenis (met facsimiles).

Archief voor de Geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht. XVe deel. 1887.

2e afl. Een kleine bijdrage uit het archief van Berne tot de geschiedenis der abdij van Mariënweerd; Toestand der Hollandsche Zending tijdens de eerste helft der 18e eeuw; Aanteekeningen op Lindeborn's Historia Episcopatus Daventriensis.

3e afl. De abdij van Orval als kweekschool van Jansenisten en als de oorsprong van de Jansenistische priory te Rijnwijk; Privati e ristrettissimi ragguagli che all'Emo e Rmo Sigr Card di Pietro profetto della Sac. Congne. di Prop. Fide umilia relativemente alle Missioni di Olanda Luigi Ciamberlani Vice-Supor delle medesime.

Bijdragen voor de Geschiedenis van het Bisdom Haarlem. XIV deel (1).

1e. afl. Uit de Akten van het Haarlemsche Kapittel (vervolg); Brieven van Baljuwen enz. ten antwoord op een aanschrijven of eene missive der Edel. Mogende

(1) Hiermede wordt dit hoogst belangrijk tijdschrift geeindigd. De hoofdopsteller de Heer Aug. Sassen zal in het vervolg een jaarboek uitgeven.

(1) Door het in ruil treden zal achtereenvolgens de inhoud van dit tijdschrift door ons worden opgenomen.

Gec. Raden van Zuid-Holland; Limmen (vervolg en slot); Pastoors van Schagen.

2ᵉ. afl. Naamlijst der Roomsche Priesters te Amsterdam door den stedelijken raad toegelaten tusschen 1730 en 1794; Naamlijst der Oud-Roomsche Priesters te Amsterdam door den stedelijken raad toegelaten tusschen 1730 en 1794; Zedenspiegel; Geschiedkundige schets van Wassenaar; Bijdragen voor de kerkelijke geschiedenis van Oudewater uit de 16ᵉ en 17ᵉ eeuwen; Uit de „Handelingen der particuliere Synodi van Noord-Holland" 1657—1671; Uit de Acten Classis Amstelodamensis.

3ᵉ afl. Uit de Annales Belgici van Franciscus van Dusseldorp; De kerk der Roomsch-Katholieken, „op de Nieuwe Zyts Agterburgwal bij de Korte Lijnbaensteeg" te Amsterdam.

Verslagen en mededeelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen. Derde reeks. Vierde deel.

1ᵉ stuk. Gewone vergaderingen, gehouden 13 Dec. 1886 en 10 Jan. 1887; Verslag over eene verhandeling aangeboden door Dr. M. Th. Houtsma; De gezamende hand naar de oud-Nederlandsche rechten; De beteekenis van Êa en zijne verhouding tot Maruduk en Nabû; Over twee middelnederlandsche woorden; Kritische aanteekeningen op Velleins Paterculus.

2ᵉ stuk. Gewone vergaderingen, gehouden 14 Februari, 14 Maart, 18 April en 9 Mei 1887; Het begrip van Souvereiniteit; Bijdrage tot de dagteekening der Edda-liederen; Verslag over een verzoek der oudheidkundige vereeniging te Jogjakarta; Bericht over den wedstrijd in Latijnsche poëzie; Programma certamini poetici.

Catalogus der verzamelingen Bilderdijk en van Lennep, aanwezig in de boekerij der Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam. 1887.

Verzameling Bilderdijk: Bibliographie; Biographie; Dichtwerken; Tooneelspelen; Proza; Taalkundige werken; Handschriften; Bijdragen in proza en poëzie en werken van andere schrijvers en van gemengden inhoud.

Verzameling van Lennep: Bibliographie; Biographie; Verzamelingen; Romantische werken; Dramatische werken; Geschiedkundige werken; Geschriften van verschillenden inhoud; Bijlagen; Handschriften.

Jaarboek van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen, gevestigd te Amsterdam, voor 1886.

Staat der Akademie op 4 April 1886; Alphabethische lijst der gewone leden, correspondenten in de overzeesche bezittingen van het rijk en buitenlandsche leden der Akademie, sedert hare oprichting in 1851; Lijst der binnen- en buitenlandsche akademiën, geleerde genootschappen en instellingen, waarmede de Koninklijke Akademie van Wetenschappen door ruiling van uitgegeven werken in verbinding is; Reglement voor de Akademie; Reglementen van orde voor de afdeelingen wis- en natuurkundige en taal-, letter-, geschiedkundige en wijsgeerige wetenschappen, met bericht omtrent de wijziging in de algemeene bepalingen; Brief van het bestuur der Akademie aan de leden; Vrijdom van briefport; Programma Hoeufftiane; Proces-verbaal van de vereenigde vergadering der beide afdeelingen van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen, gehouden 24 April 1886; Rekeningen en verantwoording over 1885—1886 met memorie van toelichting; Verslag over het gehouden beheer; Begrooting van inkomsten en uitgaven van 1 April 1886 tot Ultᵒ Maart 1887; Verslag aangaande de boekerij en het munt- en penningkabinet; Overgang van den voorrang der Akademie op de afdeeling voor de taal-, letter-, geschiedkundige en wijsgeerige wetenschappen; Levensbericht van W. J. A. Jonckbloet; Levensschets van Dr. J. H. Holwerda; Levensbericht van Aem. W. Wybrands.

Tijdschrift voor Geschiedenis, onder redactie van A. M. Kollewijn Nz., IIᵉ jaargang. 1887.

2ᵉ afl. Bulgarije en de Oostersche questie; Het leenstelsel; Frankrijk tijdens de Restauratie, 1815—1830; Waarom waren de Gothen Arianen?; Inhoud van Tijdschriften; Beantwoorde vragen.

3ᵉ afl. Het tijdelijk karakter der Unie van Utrecht; De bronnen der namenvorming; Mededeelingen; Beantwoorde vragen.

4ᵉ afl. Het geding van het halssnoer; Twee hoofdstukken uit Froudes Oceana; Mededeelingen; Beantwoorde vragen.

5ᵉ afl. De pas van Caudium (met een kaartje); Een kijkje in de huishouding van een edelman in de tweede helft der XIVᵉ eeuw.

6ᵉ afl. De laatste dagen van het verblijf van Karel II in de republiek der Vereenigde Nederlanden; De molenaar Arnold; Mededeelingen; Beantwoorde vragen.

Archief voor Nederlandsche Kunstgeschiedenis, onder redactie van Fr. D. O. Obreen. 6ᵉ deel.

afl. 13—17. Het portret der weduwe van den admiraal Zwartenhond (met een plaat); Een laatste woord over het geslacht Crabeth; Schilderij van den zeestrijd op de Zuiderzee in 1573 te Hoorn; Het naamboek van het St. Lucasgild te Amersfoort; Iets over een «anatomie» van Pieter van Mierevelt; Kunsthistorische bijdragen uit het Delftsch archief; Een portret van Herman van der Myn; Arnold Houbraken en zijne kinderen; François Carree en zijne zonen.

afl. 18—20. Bladwijzer.

7ᵉ deel. afl. 1—6. Nalezing op F. Muller's catalogus van Nederlandsche historieprenten; Schilderijen van Marcellus Fogolinus; Het drijfwerk van Matthias Melin; Nog eens de schildersconfrerie «Pictura» te 's-Gravenhage; Een portret van Petrus Dathenus.

Monatsblatt der Kais. Kön. Heraldischen Gesellschaft «Adler».

N⁰. 79. Mittheilungen der Gesellschaft; Altes und Neues; Ergänzungen zu Familiengeschichten

N⁰. 80. Mittheilungen der Gesellschaft; Ueber den gegenwärtigen Stand des genealogischen Studiums in Deutschland und Oestenreich.

N⁰. 81 volgt later.

N⁰. 82. Mittheilungen der Gesellschaft; Notices généalogiques tournaissiennes dressées sur titres par le comte P. A. du Chastel de la Howardries-Neuvireuil; Literatur.

N⁰. 83. Mittheilungen der Gesellschaft; Ein vergessenes Grab; Der heraldische Nachlass Salver's; Bericht über die XXXII. Generalversammlung des Gesammtvereines der Deutschen Geschichts- und Alterthumsvereine zu Mainz; Die Kleinodien der Schützengesellschaften; Literatur.

Der Deutsche Herold. Zeitschrift für Heraldik, Sphragistik und Genealogie. Organ des Vereins «Herold» in Berlin. XVIII. Jahrgang 1887.

N⁰. 6. Bericht über die Sitzung vom 19. April, und über die Sitzung vom 3. Mai 1887; Mittelalterliche Siegelstempel; Das Stadion'sche Wappenbuch; Wappenbrief der Familie Döderlein; Münzwappen der Grafen von Berg aus dem Hause Wassenaer; Nachtrage und Erweiterungen zu dem Beitrag N⁰ 4 d. j. Seite 44; die Genealogie der v. Reichenau zu Reichenau betreffend; Deutsche Adelige in den Kurlandischen Revisionslisten; Familien-Chronik.

N⁰. 7—8. Bericht über die Sitzung vom 17. Mei und die Sitzung vom 7. Juni 1887; System und Ausgabe der genealogischen Forschung; Die Grafen von Krasne-Krasinki; Stammtafel der Familie Bauermeister (auch Baurmeister); Jubelfest der Familie von Kröcher; Familien-Chronik.

N⁰. 9. Bericht über die Sitzung vom 21. Juni 1887; Die Ahnenproben; Eine mittelalterliche Siegelkapsel; Ein Teppich mit Ahnenwappen; Beitrage zur süddeutschen Adelsgeschichte; Familien-Chronik.

N⁰. 10. Bericht über die Sitzung vom 5. Juli 1887; Die deutsche Adelheid, Gemahlin des heiligen Ladislaus; Aebte von Heisterbach; Beitrage zur Bayerischen Adelsgeschichte; Familien-Chronik.

Vierteljahrschrift für Heraldik, Sphragistik und Genealogie. Herausgegeben vom Verein «Herold» zu Berlin. XV. Jahrg. 1887.

Heft 2. Regesten des Geschlechts von Aufsess bis zum Jahre 1400; Pommersche Studierende auf der Universität Heidelberg; Personal-Auszug aus «Vollständische Geschichte aller Königlich Preusischen Regimenter», Halle, Johann Gottfried Trampe; Inhalt-Verzeichnisse der dem «Herold» zugegangenen Tauschschriften.

Heft. 3. Vom Ursprung der Natzmer; Genealogie in Ungarn seit 1883; Inventarium Aller Weylandt des Hoch- und Wolgebornen Herren Herren Georg Leo Freyherren zu Stauffen; Genealogische collectanien; Inhalts-Verzeichnisse der dem «Herold» zugegangenen Tauschschriften.

Deutsches Adelsblatt. Wochenschrift für die Interessen des christlichen Adels. Vᵉ Jahrgang. 1887.

N⁰. 23. Adel verpflichtet (Feuilleton); Hausordnung auf den Ordensburgen in Mittelalter; Ritter Heinz von Lüder (Vergangenheit); Familien-Nachrichten.

N⁰. 24. Alter Adel, Rittermäszigkeit und Ritterbürtigkeit; Adel verpflichtet (Feuilleton); Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 25. Neue Auslassungen der Herren Hochfarber und Hensel über Ausnutzung ihrer landwirthschaftlichen Lehrsätze Grosz-, Mittel- und Kleinbesitz; Die Burgen; Familien-Nachrichten.

N⁰. 26. Der Adel im Lichte der Kritik; Adel verpflichtet (Feuilleton); Das Ende eines deutsche Kaiserpalastes; Familien-Nachrichten.

N⁰. 27. Auf altem Besitz; Adel verpflichtet (Feuilleton); Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 28, volgt later.

N⁰. 29. Ein Wort für Adelsreform aus dem Jahre 1886; Adel verpflichtet; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 30. Zur Geschichte der Adelsreform; Aus dem Hofleben des XVI. Jahrhunderts; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 31, volgt later.

N⁰. 32. Der Adel im Lichte der Kritik; Der Junker im Gewande des Sprüchworts; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 33. Das historische Moment im Standesbewusztsein; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 34. Therese du Moulin; Aus dem Standesleben; Literatur, Kunst und öffentliches Leben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 35. Zur Geschichte der mittelalterlichen Kultur und Sitte; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 36. Grosze Herren; Von den Rechten und Pflichten des Adelstandes; Ueber Wappenbriefe; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 37. «Naturrecht» und «historisches recht»; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 38. Zur Geschichte der Adelsreform; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 39. Zur Reformbewegung im deutschen Adel; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 40. Zum Wiegenfeste unserer Kaiserin; Aus dem Leben des groszen Königs (Feuilleton); Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 41 volgt later.

N°. 42. Deutsche Adelsgenossenschaft; Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

N⁰. 43. Zum 18 Oktober; Vom adligen Grundbesitz; Kurze Geschichte der Stadt und Herrschaft Krappitz in Oberschlesien; Aus dem Standesleben; Familiennachrichten.

N°. 44. Aus dem Standesleben; Ein Orden für adelige Damen vom Jahre 1652; Familien-Nachrichten.

N°. 45. Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten,

N°. 46. Aus dem Standesleben; Familien-Nachrichten.

Anzeiger des germanischen Nationalmuseums. II. Band. 1887.

Nr. 3. Einige Gold- und Silbergefasse aus dem Schatze im germanischen Museum; Ein geistliches Mittel gegen die Pestilenz aus dem 15. Jahrhundert.

Nr. 4. Zur Geschichte der ältesten Feuerwaffen, Die Skulpturensammlung des germanischen Nationalmuseums und ihre Berücksichtigung in W. Bode's Geschichte der deutschen Plastik; Ein Bucheinband mit Goldpressungen; Mittelalterlicher Bratspiesshalter.

Nr. 5. Zwei Rococoöfen im germanischen Museum; Die beiden Deckel eines Bucheinbandes vom Jahre 1686; Nurnberger Maler des 16. Jahrhunderts.

Jahrbuch der Gesellschaft für bildende Kunst und vaterländische Altertumer zu Emden. Siebender Band. 1887.

Zweites Helft. Bericht eines Gesandten der Stadt Emdem am französischen Hofe zur Zeit der Wassergeusen; Ist Emden der Geburtsort des Malers Ludolf Backhuyzen; Heinrich Bernhard von dem Appel; Beiträge zur ostfriesischen Reformations-, Kirchen- und Litteraturgeschichte; Kleinere Mitteilungen; Verzeichnis der am 1. Juli 1887 vorhandenen Mitglieder; Verzeichnis der auswärtigen Vereine und gelehrten Gesellschaften, mit denen die Gesellschaft in Schriftenaustausch steht.

Zeitschrift des Harz-Vereins für Geschichte und Altertumskunde. Zwanzigster Jahrgang. 1887.

Erste Halfte. Die Grafen des Schwabengaus im 10. und 11. Jahrhundert; Geschichte des Schlosses und der Stadt Allstedt; Grenzen und Gliederung der Mansfelder Mundart; Die Herren und Grafen von Arnstein; Erklärung der Namen der auf dem anhaltischen Harze befindlichen Gewässer, Berge, Thäler, Forst- und Ferdorte, Wüstungen u. s. w.; Ueber einige vorgeschichtlichtliche Funde von der Osthälfte der Aschersleber See; Kleine Beiträge zur Wappen- und Siegelkunde; Vermischtes; Vereinsbericht vom Juli 1886 bis Juni 1887.

Neues Lausitzisches Magazin. Dreiundsechszigster Band. 1887.

Erstes Heft. Fortsetzung der Geschichte des Oberlausitzer Adel und seiner Güter von Mitte des 16. Jahrhunderts bis 1620; Das Quellgebiet der Gorlitzer Neisze oder der Zagost und seine Bevölkerung.

Bulletin de la Société Héraldique et Généalogique de France. 8ᵉ année 1887.

Avril. Notices sur les familles nobles; Familles féodales: Bulhon, Bullion de Bereins, La Forest-Bulhon; Familles quasi-féodales: Cadoine de Gabriac; Familles anoblies: Bullion de Bonnelles, du Gaigneau, Astier; Familles en possession de noblesse: Astier de Sobirats, Les familles du Parlement de Paris: de la Moignon, de Longueil de Maisons, le Nain, Portail; Distinctions honorifiques; Notes d'état civil nobiliaire: Mariages et décès du moi d'avril; Le comte Maxence de Damas; La présidente de Saint-Bon; Le Legs Desaix; La millième Semaine littéraire de M. de Pontmartin; Notes de l'administration.

Mai, volgt later.

Juin. Nomenclature de toutes les familles françaises titrées, avec l'indication de l'origine et de la valeur de leurs titres; Joly de Bammeville; Surville-Lattier; La Belle; Channac-Lansac et Narbenne-Lara; Sobirats; Mariages et décès du moi de juin; Le comte de Ladolle; Le marquis de Pazzis; Recueil des lettres adressées au baron Gerard, peintre d'histoire. Note de l'administration.

Juillet. Notices sur les familles nobles; Familles quasi-féodales: Morel de Foucaucourt et de Boncourt Picot de Vaulogé; Familles anoblies: Morel de Vindé, Peschart d'Ambly, Picot de Dampierre; Familles en possession de noblesse: Faucher (de Bollène), Faucher de la Ligerie; Familles qui n'ont pas fait de preuves de noblesse et qui n'ont pas voté en 1789: Faucher (d'Arles), Gabriac; Mariages et décès du mois de juillet; Le comte de Montferrand; Les Chivré, marquis de la Barre de Bierné; La statue d'Urbain II; Philippe du Bourg; Histoire de Vierzon; Biographie de Robert Assire.

Août. Familles féodales: Beaufranchet; Familles quasi-féodales: Lauzanne, l'Huillier de Lamardelle; Familles anoblis: Grossin de Bouville, Guardia; Lestang de Parades; Hugo de Spitzemberg, en Lorraine; Briyck; van Polsbroeck; de Witt; Le nobiliaire de Picardie; Mariages et décés du moi d'août; Les Noces d'or; Une profession religieuse; Funérailles du général de Sonis; Le prince Pierre de Sayn-Wittgenstein; Note de l'administration.

Messager des Sciences historiques ou Archives des Arts et de la Bibliographie de la Belgique. Année 1887.

2ᵉ livr. La restauration du Château des Comtes, à Gand; La naissance et les premières années de Jacqueline de Bavière, son mariage avec Jean, duc de Touraine,

puis Dauphin de France; Archives gantoises. Les jésuites à Gand au XVIe siècle; Variétés; Chronique.

3e livr. Histoire de la Gilde souveraine et chevalière des Escrimeurs, dit Chef-confrérie de St.-Michel à Gand; Dévastations dans l'Église des Célestins d'Heverlé-lez-Louvain en 1796; Un mémoire contemporain sur la question des corporations aux Pays-Bas à la fin du siècle dernier; Archives gantoises; Le territoire des Aduatuques; Variétés; Chronique.

Bulletin Historique et Littéraire de la Société de l'Histoire du Protestantisme Français, VIe année 1887.

N°. 6. Étienne Lecourt, curé de Condé-sur-Sarthe, brûlé à Rouen le 12 dec. 1533; Les premiers épisodes de la restauration du culte protestant à Rouen (1783-1791); Imprimeurs et libraires rouennais et dieppois protestants, avant 1789; L'église Saint-Eloi á Rouen (temple des protestants) vers 1840.

N°. 7. L'archevêque de Sens, la Sorbonne et les luthériens en 1545; Les préludes de l'édit de tolérance un discours de la chevalière d'Éon sur le rappel des protestants, prononcé au conseil de France en 1775; Henri IV et l'Allemagne, d'après les mémoires et la correspondance de Jacques Bongars; Salnars' Harmonia confessionum fidel; Les conséquences de la révocation de l'Edit de Nantes en Provence et en Dauphiné-Rolond et Jean Cavalier; M. Alexandre Lombard.

N°. 8. La petite fille d'Agrippa d'Aubigné devant la légende et l'histoire; L'amiral et la Saint-Barthélemy; Requêtes adressées aux États Généraux de Hollande par les prisonniers sortis depuis peu des prisons de France, 17 août 1688; Lettre d'Antoine Court á Basnage sur les assemblées, 1722; Voyage d'un proposant, de Lausanne à Couhé en Poitou(1775); Études historiques sur le XVIe et le XVIIe siècle en France; Guerres de religion. Le capitaine Merle; Louis XIV et l'Église protestante de Strasbourg au moment de la Révocation (1685—1686); Fragment de la guerre des Camisards (1692—1709); Friedrichsdorff et Canterbury; Première commémoration du centenaire de l'Édit de tolérance de 1787; Victor Hugo, M. Guizot et l'édit de 1787; M. le pasteur Abric-Encontre.

N°. 9. Une ambassade vaudoise, la duchesse Savoie et Chassincourt (1561); Lettre de M. Gabriel Dumont, Chapelain de l'ambassade des Pays-Bas à Paris, sur les Assemblées (1745); Un intérieur de pasteur du désert en Poitou: Tranchée (Jean), dit Fortunière; Correspondance de Louise de Colligny, princesse d'Orange; Jean François Sallvard; Mr. Eugène Réaume.

N°. 10. Le centenaire de l'édit de tolérance de 1787; Le clergé catholique et les protestants français, 1775, 1780, 1788; Le gouvernement et les protestants français en 1786 et 1787; Le Parlement de Paris et l'édit de 1787; Instructions de Rabaut St.-Etienne aux pasteurs du Langnedoc au sujet de l'édit de tolérance, 1788 (avec portrait); Les partisans et les adversaires de l'édit de tolérance; A propos de la première commémoration de l'édit de tolérance à Fonmorte, le 14 août 1887; Nos gravures: Louis XVI, roi de France, accorde aux protestants le droit d'indigénat.

Annales de l'Académie d'Archéologie de Belgique. 4e série. tome II.

1re livraison. Vie domestique d'un seigneur châtelain du moyen âge.

Archives Héraldiques et Sigillographiques. Publiées à Neuchâtel par MAURICE TRIPET, *Héraldiste*, 1887.

N°. 6. Légendes héraldiques; Ancien vitrail de l'église collégiale de Neuchâtel; Nicolas Halter; Bibliographie; Notes sur les Armoiries de quelques Familles neuchâteloises; Médaille commemorative des «Serment Réciproques novembre (1786)".

N°. 7. Maison de Neuchâtel.

N°. 8. L'art héraldique en Suisse.

N°. 9 et 10. Anciens sceaux valaisans; Bibliographie; Couleurs et livrées neuchâteloises; Zur Statistik Schweizerischer Kunstdenkmäler; Saint-fridolin; La nouvelle bannière de la société de Belles-Lettres; Armoiries de Villiers; Ancienne bannière.

Bulletin de la Commission pour l'Histoire des Églises Wallonnes. Tome III (1).

1e livr. L'église wallonne d'Utrecht; Liste des églises wallonnes des Pays-Bas et des pasteurs, qui les ont desservies; Généalogie de la famille La Lause; Testament de Jean le Batteux; La sortie de France du pasteur Samuel de Chaufepié; Rapport sur les travaux de la commission dans l'année 1886—1887, présenté á la Réunion des Députés des églises wallonnes de Middelbourg.

The New-York Genealogical and Biographical Record. 1887. Vol XVIII.

N°. 3. Sir William Pipperrell; Marriages at St.-Mary-le-Strand, 1609; The Eigenbrodts of New-York; The Grave-stone of Mary Willet; The Agreement between Joseph Ormiston and James Alexander; Gen. George Sears Greene; Patent from Governor Fletcher to Samuel Bayard; Notes and Queries; Obituary.

N°. 4. The First Century of Columbia College; The Descent of Sir Peter Warren; Mariages at St. Mary-le-Strand, Londen, from A. D. 1609 to A D. 1625; Philip Frenêau; Will of James Alexander; Notes and Queries; Obituary.

---

(1) Door in ruil treden met de Commissie zal voortaan de inhoud van dit tijdschrift worden opgenomen.

Het huis Putten.

(Bij Elburg).

(Vervolg).

Alvorens tot de behandeling der familie van Haeften over te gaan, moeten wij melding maken van eene aanteekening, volgens welke in 1524 nog met Putten zou beleend zijn een lid van het geslacht:

BROICKHUISEN TO BERLEHAM,

voerende in zilver een zwarte schuinbalk, en wel te onderscheiden van de andere Geldersche familie Van Broekhuyzen, die in den Nederlandschen adel werd opgenomen.

De genealogie van dit geslacht toch, in *lib. I*, 102, vangt aldus aan:

Palick, s. fr......., Henrick de Voss van Steenwick to Putten undt ..... dochter. — Steven, 1380.

Steven, 1518.	Gijssbert, to Berleham, droste t' Anholt, s. fr. Margret Kockman. Bel. A⁰ 1524, als erve sijns oms Frans de Vos van Steenwick, met Putten, etc., Ostendorp, etc., 36 leenmannen.	....., i(hr) m(an)..... Veltbrugh.

6 kinderen, o. a. Gijssberdt, to Berleham, geh. met Margret van Heeckeren; vgl. *Her. Bibl.*, 1882, blz. 58. Bij geen van alle wordt echter van Putten verder gewag gemaakt. — ....., vrow to Nuiss.

Het verdient opmerking, dat dit gedeelte der geslachtslijst niet altijd zoo geluid heeft, maar door bijvoeging en verandering van eene latere hand zoo geworden is. Het is duidelijk zichtbaar, dat Dirk van Rhemen oorspronkelijk geschreven had:

Palick, s. fr...... — Steven, 1380.

Steven, 1418.	Gijssbert, to Berleham, s. fr. Margret Kockman.	....„ i(hr) m(an)..... Veltbrugh

6 kinderen als boven. — ....., vrow to Nuiss.

Zoo begint ook de genealogie in *lib. III*, 57. De afstamming kan, ook zoo, bezwaarlijk juist zijn; er schijnt verwarring te zijn ontstaan doordat eenige generatiën achter elkander Gijsbert heetten; Gijsbert, wiens kinderen, bij Margret Kockman, in de 16ᵉ eeuw leefden, kan niet dezelfde zijn als Gijsbert, zoon van Palick, wiens broeder in 1380 voorkomt. D'ABLAING VAN GIESSENBURG, *Bannerheeren en Ridderschap van Zutphen*, blz. 3 en 6, voegt er eene generatie bij en geeft de afstamming aldus:

(Palick tr...... van Gendt)?

Gijsbert (landdrost?), tr. Berta de Vos van Steenwijk, d. v. Hendrik, heer tot Putten, in ridderschap van Veluwe, en Margriet van Uterwijck. Zij leeft 1482.

Gijsbert, heer tot Barlham, drost van Anholt, tr. Margriet Cockmans, d.v...... en..... van der Borg. Zij is weduwe 1539.

Gijsbert, heer tot Barlham, tr. Margriet van Heeckeren (kwartieren op blz. 6).	Reinier, heer tot Stockhorst, tr. Wilhelmina van Merwick (kwartieren op blz. 3).

Hoe de afstamming ook behoort te zijn, het blijkt dat noch de oorspronkelijke handschriften, noch D'ABLAING, melding maken van eene beleening met Putten van den zoon van Van Broekhuizen en Berta de Vos van Steenwijk. Ook MAGNIN, die het wel zou hebben medegedeeld, indien het hem bekend ware geweest, omdat hij voornamelijk over de Puttensche De Vos van Steenwijks handelt, zwijgt er van. Hij noemt in overeenstemming met D'ABLAING den gemaal van Berta de Vos van Steenwijk Gijsbert, en niet Palick, van Broekhuizen.

Het schijnt in allen geval vreemd, dat Gijssbert van Broekhuizen erfgenaam van zijn oom Frans de Vos van Steenwijk wordt genoemd, terwijl deze toch eene dochter naliet, die vrouw van Putten was en wier beide echtgenooten met dat goed beleend werden, de eerste nog in hetzelfde jaar (1524), waarin de beleening van Broekhuizen zou hebben plaats gehad.

Wij kunnen thans overgaan tot het geslacht:

VAN HAEFTEN.

Reeds in 1467, 17 Juli, vindt men dat Willem van Haeften en zijne huisvrouw voor den richter in 't Oldebroek een aldaar gelegen erve opdragen aan het St.-Agnietenconvent binnen Elburg (1). Het staat niet vast, dat hij behoort tot de familie, wier geslachtslijst, ontleend aan *lib I*, blz. 161 v⁰ en 162, zooveel zij ons kan dienen, hier volgt:

Claess van Hafften in den Nesche, s. fr. A⁰ 1497 (2) Wilhelm, Arndt Pieck van Asperen, undt Catarina van Polanen undt Asperen docht., q̄. postea nupsit Jaspero Baxen. Ille ob. A. 1496.

Otto, op 't Hoege huiss to Beest, s. fr. Margrett, Franss de Voss von Stehnwick, her van Putten end Puttenstein, undt..... dochter, darmet de herlicheitt Putten end Puttenstein bekommen, dar er A⁰ 1524 van den fursten van Gelre end A⁰ 1525 van den bischop

(1) Elburgsch archief, lade 3 No. 4.

(2) Met het oog op het volgende jaartal 1496 is het jaar 1473, dat D'ABLAING, *De Ridderschap van Veluwe*, blz. 66, voor het huwelijk opgeeft, aannemelijker.

van Utrecht, van ein ieder mit de helffte, belehnt iss worden.

Willem van Haefften, her van Putten undt Puttenstein, darmit er A° 1554 belehnt iss; s. fr. Dorothea, Gert von Soulen undt Dorothea von Rossum docht.

Otto v. H., h. van Putten undt Puttenstein, 1564, s. fr. Margriet, Arndt toe Bockop undt Margriet von Oldenbarneveldt dochter.	Dorothea, i(hr) m(an) Willem, Class van Haefften undt Henrich Storm sohn, wedewer.

Willem.	Johan.	Hilleken, i(hr) m(an)..... von Meckeren.	Arndtien, i(hr) m(an).......

Uit deze lijst leert men voldoende de opvolging in Putten kennen tot den tijd dat Dirk van Rhemen zijn werk schreef (eerste jaren der 17ᵉ eeuw). Slechts weinig hebben wij er aan toe te voegen:

De eerste generatie namen wij alleen over, om de ouders van den eersten heer uit dit geslacht te doen kennen.

Over Otto v. H. en zijne gemalin Margriet de Vos van Steenwijk handelden wij reeds. Behalve hunnen zoon hadden zij ook eene dochter Wilhelmina, gehuwd met Cornelis van Wijhe (D'ABLAING, 69).

Zijn zoon en opvolger Junckher Willem van Haeften procedeert in 1558 voor het gericht van Elburg tegen Jan van Wijnbergen (1), en eveneens tegen Juncker Anthonis van Tellicht mit die weduwe van Vloithdorp (2). Junffer Lambert van Vloethdorp voert in het zelfde jaar aldaar een geding tegen Willem van Haeften (3). In 1560 vindt men nogmaals een proces van Willem v. H., als eischer, tegen Jan van Wijnberghen (4). Als «Willem van Haefften Ottenszoon» geeft hij in 1564 bij request aan het Hof van Gelderland te kennen (5), dat hij in zeker proces den magistraat van Elburg voor partijdig hield, weshalve hij verzoekt, dat het Hof denzelven mocht constringeeren, de zaak ter beslissing naar Elburgs Hoofdstad (Zutphen) op te zenden. Het Hof schreef 12 Juli van dat jaar in dien geest aan Elburg (6). Op dit geschil zal ook betrekking hebben een ongedateerd stuk (7), waarbij Willem van Haeften aan het Hof bericht gaf betreffende de «possessie die zijn vooralders gehad hebben van die strijdige wynt en moelenplaets», waarover hij met Elburg procedeerde; en 's Hofs tusschenkomst inriep.

Willems echtgenoote wordt in de genealogie Soulen (*lib I*, 182) ook genoemd Dorothea, doch dat is later nog door de zelfde hand veranderd in Heilwich. Het wapen van dat geslacht wordt daar opgegeven: *ein witt kreutze in ein roet veldt*. Het *Armorial*, 2ᵉ uitg., geeft de kleuren juist omgekeerd, doch zij komen overeen met die van het Rotterdamsche geslacht Van Zoelen (waaruit Groeninx van Zoelen), waarmede ons geslacht echter wel in geene betrekking zal staan.

Verdere bijzonderheden aangaande Willem van Haeften, zijn tweede huwelijk en de daaruit vermoedelijk geboren dochter, geeft D'ABLAING, 66.

Ook voor den derden heer van Putten uit het huis Haeften, Otto, vergelijke men zijn kwartierstaat op blz. 120 van genoemd werk, dat ons verder het meeste licht over de latere opvolging zal moeten verschaffen.

Otto werd opgevolgd door zijn oudsten zoon Willem van Haeften, die in 1623 ongehuwd overleed; zijn kwartierstaat bij D'ABLAING, 252.

Of Otto's tweede zoon Johan, in 1623 gehuwd met Margriet van Dongen, daarna met het goed beleend is, wordt niet uitdrukkelijk vermeld. Van dezen Johan van Haeften bij genoemde vrouw vindt men twee zoons:

Otto van Haeften, heer van Putten en Puttenstein, die als erfgenaam dier goederen nalaat zijn broeder

Willem van Haeften, beleend in 1647; zijn kwartierstaat bij D'ABLAING, 303. Als leenheer des hofs en huis tot Putten verkoopt hij in 1679 het Jofferentiend in de buurschap Ossendorp en Eket aan Syward van Wijnbergen, heer van Olden-Aller (1). Voor zijne huwelijken en verdere bijzonderheden verwijzen wij naar D'ABLAING. Hij had drie kinderen:

1. Johan van Haeften, die volgt.
2. Elisabeth Agnes van Haeften, tr. Casijn van Ulger.
3. Robert van Haeften, heer van half Putten (naar het schijnt als opvolger zijns aanstonds te noemen broeders), dat hij in 1687 aan zijne schoonzuster, die volgt, verkoopt; tr. Theodora Anna van Broeckhuysen.

Johan van Haeften, zooeven genoemd, heer van Putten en Puttenstein bij overdracht zijns vaders 1681, overleden 1682. Bij zijn dood schijnt zijn zoon de helft van Putten verkregen te hebben, en zijn broeder de andere helft, daar het anders onverklaarbaar is hoe deze (gelijk wij zooeven zagen) heer van half-Putten was (2).

(1) VAN MEURS, 137.
(2) Ibid.
(3) Ibid., 138.
(4) Ibid., 149.
(5) Elburgsch archief, lade 17, No. 15 A.
(6) De brief is uitgegeven door R. BONDAM in zijn *Specimen jur. publ. Belg. de Provocationibus plerarumque urbium Gelricarum ad tribunal Zutphaniense* (1778), blz. 34.
(7) Elburgsch archief, lade 9, No. 25.

(1) Volgens den *Overijsselschen Almanak* van 1843, blz. 10, waar de weinig betrouwbare schrijver hem tot eersten eigenaar van Putten uit het geslacht Van Haeften maakt.

(2) Zooals wij boven bij den eersten De Vos van Steenwijk van Putten zagen, beleende de hertog van Gelre met het huis, de heerlijkheid, enz., en de bisschop van Utrecht, wegens Overijssel, met de smalle tienden van den Hof enz.; ook de eerste Van Haeften van Putten werd in 1524 door den hertog en in 1525 door den bisschop, ieder met de helft, beleend (zie hiervoren).

Huwde Mechtild Agnes (of Anna (1)) Schaep, dochter van Hendrik Schaep (2) en van Elisabeth Cunegonda van Haeften van Verwolde volgens D'ABLAING, 303 en 350, en *Navorscher*, 1854, Bijblad, laatste blz., of van Wolter Schaap en Joanna Voorne volgens VAN DOORNINCK, *Geslachtk. aanteekeningen ten aanzien v. d. Gecommitteerden ten Landdage v. Overijs.*, blz. 293. Zij erft half Putten van haren zoon en koopt het overige in 1687 van haren zwager.

Uit hun huwelijk werd geboren:

Willem Wouter van Haeften, heer van half Putten, jong gestorven.

Mechtild Agnes (of Anna) Schaep, vrouw van Putten, hertrouwt na den dood van Johan van Haeften met Christiaan van Lennep en bracht daardoor het goed in het geslacht:

VAN LENNEP.

Tot dusverre had Putten sedert de oudste tijden, waarvan de geschiedenis spreekt, wel aan verschillende geslachten behoord, doch was steeds in het zelfde bloed gebleven; thans kwam het weder door erfenis aan een nieuwen stam, doch daarmee tevens in nieuw bloed. Ook ontmoetten wij tot nu toe Putten met Puttenstein in een onafscheidelijk verband, doch van het laatste wordt verder geen gewag gemaakt. Hieruit valt misschien af te leiden, dat het omstreeks dezen tijd in vreemde handen is gekomen. Hoe de beide goederen zich in de eerste helft der 18ᵉ eeuw vertoonden, leert de *Tegenwoordige Staat van Gelderland* (1741), blz. 500 en 501: «In de nabuurschap van Elburg en Oosterwolde, staan twee Heerenhuizen, Putten en Puttenstein. *Putten* heeft een zeer oude Leenkamer. Het Huis is ook oud en van weinig aanzien. Men ziet er eenen ronden groenen heuvel bij, op welken eenige boomen staan, en alwaar zich de grondslagen van 't oud Kasteel Putten vertoonen. Men wil dat een Manslagtige, op deezen heuvel, zes weeken lijfberging zou mogen genieten. *Puttenstein* was weleer een vermaard Kasteel, 't welk, in de veertiende eeuwe, door den Bisschop van Utrecht, Arend van Hoorn, strengelijk belegerd, overmeesterd en omver gehaald werd. Het tegenwoordig Puttenstein is een nieuw Gebouw, en op de grondslagen van 't oude Huis gestigt».

Christiaan van Lennep verhief in 1702 den halven Beekakker, en de helft van de 9 mudden haverland, gelegen in de buurschap Bissel, ten Zutfenschen leen (3). Zijne kwartieren en verdere opgaven worden gevonden bij D'ABLAING, 350. Hij overleed in 1713 en liet na:

1. Johanna Catharina (volgens D'ABLAING en *Navorscher*, gen. pl.ⁿ) of Johanna Catharina Elisabeth (volgens VAN DOORNINCK. 341) van Lennep, vrouw van Putten, huwde George Werner Jacob van Lennep, was weduwe in 1733 en stierf kinderloos in 1774 (1).

2. Juriana (2) Cunera Roderica van Lennep, vrouw van Putten, geb. in 1692, trouwt in 1725 Christoffer (3) Daniel van Coeverden en bracht het goed in zijn geslacht:

VAN COEVERDEN.

De genealogie van dit geslacht komt voor in de *Herald. Bibl.* van 1883. Men vindt daar (blz. 305) en bij VAN DOORNINCK (blz. 393) nadere opgaven nopens Christoffer Daniel van Coeverden en Juriana Cunera Roderica van Lennep. Deze stierf 15 Sept. 1780 en was, voorzooverre bekend, de laatste van haren stam.

Hun oudste zoon was:

Arent Christ. (4) van Coeverden, gedoopt te Elburg 28 December 1723; hij wordt 1 April 1774 na doode zijner tante Johanna Catharina Elisabeth van Lennep, douairière van Lennep, door Overijssel met de leenkamer van den huize Putten verlijd (5), en bewoonde met zijn gezin het goed. Den 23ᵉⁿ Mei 1785 sloot hij huwelijksvoorwaarden met «Henderikjen van Piekeren, nu genaamd van Lennep», bij wie hij toen reeds een zoon, hierna te noemen, verwekt had. Haar naam doet vermoeden dat zij door bastaardij uit het geslacht Van Lennep was gesproten. Arent Christ. van Coeverden, over wien men verder zie de *Herald. Bibl.* en VAN DOORNINCK (341 en 342) overleed 23 Februari 1799, omtrent 74 jaar oud (6), te Elburg. Zijne weduwe maakte in eene advertentie in de *Haarl. Ct.*, gedateerd van den huize Putten 26 Aug. 1810, bekend dat haar oudste zoon, de vóór het huwelijk geboren Arend Christiaan van Coeverden, 's daags te voren op 27-jarigen leeftijd (in het IJ) verdronken was. Zij zelve overleed, 72 jaar oud, 4 Juni 1826 op den huize Putten (7), verscheiden kinderen nalatende, die het goed spoedig daarna verkocht schijnen te hebben.

Alvorens van het geslacht van Coeverden af te stap-

(1) Zoo wordt zij ook genoemd in *Navorscher*, 1854, Bijblad, laatste bladzijde.

(2) In D'ABLAING, *Bannerheeren en Ridderschap van Zutphen*, blz. 80, komt hij voor als: Hendrik Schaep tot Dam van Hellendoorn.

(3) Volgens den *Overijss. Alm.* van 1843, blz. 10.

(1) De *Navorscher* heeft abusievelijk 1744.

(2) Zij zal zoo geheeten hebben naar haren grootvader Jurrien van Lennep; onjuist schijnen daarom *Johanna* (D'ABLAING) en *Juliana* (*Navorscher*).

(3) D'ABLAING en de *Navorscher* hebben, naar het schijnt, ten onrechte *Christiaan;* volgens *Herald. Bibl.* 1883, blz. 305, *Christoffel.*

(4) Christoffer of Christiaan? *Herald. Bibl.* heeft *Christiaan.*

(5) VAN DOORNINCK, 341.

(6) Indien de bovenstaande datum van zijn doop juist is, moet hij minstens 75 jaar oud geweest zijn, toen hij stierf.

(7) In de *Herald. Bibl.* staat *te Putten*, waaronder niets anders kan verstaan worden dan het Overveluwsche dorp van dien naam; men leze daar dus *op Putten.*

pen, moeten wij nog vermelden, dat de heer H. G. HAASLOOP WERNER, die van 1842 tot 1864 te Elburg woonde, in eene bijdrage over de gewelddadigheden van Herman en Pelgrom de Vos van Steenwijk van Putten, voorkomende in den *Overijsselschen Almanak* van 1843, mededeelt (1) dat door de familie van Coeverden op de grondslagen van het oude huis een in modernen trant gebouwd heerenhuis werd gezet, hetwelk, toen hij dat schreef (1842), door aankoop in eigendom werd bezeten en bewoond door den heer baron van Hugenpoth tot den Berenclaauw.

Als volgend geslacht hebben wij dus te noemen:

VAN HUGENPOTH.

Of het onmiddellijk aan de Van Coeverdens opvolgde, is ons niet bekend. De nieuwe heer van Putten was volgens eene fragment-genealogie van Hugenpoth in de *Herald. Bibl.* van 1880 (2):

Alexander Anton baron van Hugenpoth tot den Berenclaauw, zoon van Walrad Otto en van diens 2e vrouw Sara Warmoldine baronnesse von Maneil, geb. 23 Aug. 1805 te Groningen. Slechts gedurende eenige jaren, wordt daar gezegd, was hij eigenaar van het huis te Putten; in 1851 reeds werd zijn oudste kind te Lobith geboren.

Zoo wij ons niet vergissen, diende Putten toen eenigen tijd voor jongens-kostschool en kwam vervolgens door koop aan een lid van de familie:

(1) Blz. 10.
(2) Zie blz. 23.

RAMBONNET,

n.l. Lodewijk Frederik Rambonnet, gehuwd met Alida Vitringa, weduwe van Gijsbert Willem Gerhard Gaymans (1), van wie een zoon:

F. L. Rambonnet, tot 1880 lid van den gemeenteraad en wethouder te Elburg, thans met zijn gezin het landgoed bewoont.

Het huis, zooals het even buiten Elburg, rechts op korten afstand van den Zuiderzeeschen straatweg, in hoog geboomte gelegen is, maakt een niet onaardigen indruk.

Wij mogen niet eindigen zonder onzen dank te betuigen aan de edele bezitster der kostbare nalatenschap van de genealogiën van Rhemen, Mevrouw de douairière baronnes van Rhemen van Rhemenshuizen geb. Leembruggen, op de Geldersche Toren, die de onder haar berustende schatten niet ongebruikt laat liggen, maar ze reeds dikwijls (getuige zoo menige bijdrage in de Geldersche Volksalmanakken en ook deze bijdrage) dienstbaar stelde aan de vermeerdering onzer kennis van het voorgeslacht.

(1) Zie *Herald. Bibl.*, 1881, blz. 271, en VORSTERMAN VAN OYEN, *Stam- en Wapenboek*, geslacht Gaymans.

(Ingezonden).

De wapens der Zaanlandsche gemeenten.
(Vervolg en slot).

De Polder- en Dijkbesturen.

In het werk van Mr. W. J. baron D'ABLAING VAN GIESSENBURG over de *Nederlandsche gemeentewapens*, zijn ook de wapens der polder- en dijkbesturen opgenomen, welke door den Hoogen Raad van Adel bekrachtigd en verleend zijn. Van de vele dezer colleges, die in de Zaanlanden bestaan (1), is echter geen wapenafbeelding in genoemd werk aanwezig. Toch neemt het bestuur van den polder Westzaan de vrijheid een wapenzegel te gebruiken. Het is een Indian rubberstempel geheel gelijk aan die van Koog aan de Zaan, Zaandijk en Wormerveer, middellijn 3.5 c.M. Het omschrift luidt *Polder Westzaan;* het wapen is een gevierendeeld schild, elk kwartier beladen met een leeuw, gewend naar de verticale deelingslijn. Dit wapen zal natuurlijk geen ander zijn dan dat der vroegere banne van Westzaanden. Zoolang het echter niet is geregistreerd, mag het ook niet officieel gebruikt worden.

Het wapen der gemeente Wijde Wormer is in een blauw veld een schaap met een klaverblad in den bek, staande op een los terras, vergezeld van een paling in den schildvoet, alles van rood. Dit is in hoofdzaak het oude wapen van het waterschap de Wormer. Doch van waar die roode kleur? Was het goud, dan vonden wij hierin de kleuren van het rijkswapen terug. De oude kleuren waren anders, indien tenminste een in tempore gekleurd exemplaar van de *Caerte van de Wormer door* L. VAN TEYLINGEN *Anno 1627, geamplieert en gecorrigeert door* A. DEUR *in den jare 1668*, de juiste kleuren aangeeft. Het echte Noord-Hollandsch landschapwapen is in een natuurlijk gekleurd veld een naar rechts ziend schaap met een klaverblad in den bek, staande op een terras aan de kant eener sloot; op het terras, nabij het water, ligt een paling. Het schild is gedekt door een gekroonden helm met een uitkomenden gouden leeuw met rooden bek tot helmteeken, terwijl de kleur der dekkleeden is groen en goud. Niettegenstaande deze ridderlijke schilddekking geeft het wel zoo een vredelievend aanzien, dan het gebaarde manshoofd met zijn oorlogzuchtige herinneringen in het aloude wapen van het dorp Wormer.

(1) In het *Jaarboekje voor de provincie Noord-Holland ten dienste der gemeente-, dijk-, waterschap- en andere besturen*, worden er een vijf-en-twintigtal genoemd.

NASCHRIFT.

Het wapen en kerkelijk zegel van Wormer.

Bij al hetgene over het wapenfiguur van Wormer is medegedeeld, is nog verzuimd geworden melding te maken, dat sommigen in het manshoofd willen zien den Christuskop, omwonden met den zweetdoek. Deze voorstelling, zegt men, komt in Duitschland meermalen voor. Ik kan dit niet tegenspreken, doch dat men aan deze voorstelling bij het wapen van het dorp Wormer moet denken, acht ik niet aannemelijk.

Wanneer eenmaal de regenten van het dorp in het zegel en wapen des dorps een kerkelijke voorstelling hadden willen opnemen, dan zou dit eerder het beeld zijn geweest van St. Odulphus, den zoozeer gevierden beschermheilige van het dorp.

Tot bovengenoemde meening, die ik reeds gemeld vind in een brief (a° 1843) van den toenmaligen burgemeester van Wormer aan den redacteur van het *Zaanlandsch Jaarboekje*, welke eenige kritische beschouwingen bevatte over het artikel van HERALDICUS over het wapen van Wormer, heeft ongetwijfeld het zegel der Hervormde gemeente aanleiding gegeven. Mijns inziens dankt dit symbool zijn ontstaan aan het dorpswapen, dat reeds een manshoofd voorstelde.

Dit kerkelijk zegel is zonder twijfel gemaakt naar het zegel van de magistraat van 1573, de schildvorm is bijvoorbeeld geheel gelijk. Evenals dit bij andere kerkelijke gemeenten het geval was, maakte men er een godsdienstige voorstelling van, door een toepasselijke spreuk, die meestal aan de bijbel ontleend was als randschrift om het wapenfiguur te plaatsen (1). Voorbeelden hebben ons ook de kerkelijke zegels van Beverwijk, Westzaandam en Oostzaandam geleverd. Nog noem ik als voorbeeld het zegel der Hervormde gemeente te Hoorn, omdat het op dezelfde wijze gevormd is als dat van Wormer. Het is nl. het wapen der stad Hoorn, voerende een hoorn, met het randschrift: *Christus is de hoorn der zaligheid.* En dat van Wormer is het wapen van het dorp Wormer, voerende een manshoofd, met het randschrift: *Christus is het hoofd der gemeente.*

Zooals men ziet is de wijze van vorming uit de plaatselijke wapens bij beide gemeenten dezelfde.

(1) In sommiger oogen waren de kerkelijke zegels, voorzien van het wapen der plaats, niet de best gekozen zinnebeelden. De Zeeuwsche synode van 1591 keurde dan ook het gebruik van de zinnebeelden af, «dye eenighe ghemeynschap hebben met Landen ofte steden seghelen» (Zie Dr. E. LAURILLARD, *Iets over de kerkelijke zegels der Hervormden. Maandblad van het Genealogisch-Heraldiek genootschap «de Nederl. Leeuw»*, 1884, blz. 2.

Het ruitschild in de heraldiek.

Aan de Redaktie van het Algemeen Nederlandsch Familieblad.

Met groote verwondering heb ik in uw IVe Jaargang N°. 11 gelezen, dat aan de vrouw het ruitvormig wapenschild betwist wordt. Laat mij beginnen met te zeggen in welke opzichten ik het met den schrijver eens ben.

Ik keur met hem af het ruitvormig wapenschild op quartierstaten te gebruiken. Dit heeft men, zoo-ver ik weet, vóor de XIXe Eeuw ook nooit gedaan (1). Men raadplege vooral den vorm der wapenquartieren op grafmonumenten. 't Is natuurlijk: men beeldt in die wapens niet de personen af, maar de familiën, de quartieren. Alle deskundigen weten, wat men daardoor verstaat. Maar als ergends een echtpaar begraven ligt, en gij hebt, bij de quartieren, den gewonen schildvorm aangetroffen, en het echtpaar wordt door een gekoppeld wapen, *Allianzwappen,* voorgesteld en hunne familie daarin gerezumeerd, dan heeft men toch doorgaands, naast den gewonen schildvorm voor den man, de ruit voor de vrouw aangebracht, tot in de XVIIe Eeuw (2).

Éen voorbeeld uit honderden. Hugue le Cocq, Seigneur de la Haye, Raad en Sekretaris van Keizer Maximiliaan, Philips den Schoone en Karel den V (als Prins), maître de compte te Rijsel, trouwt met Anne l'Estorré. Een triptykon in de kollegiale kerk te Rijsel wijst de rustplaats der familie aan. De schilder toont, onder de geopende luiken, de quartieren in gewonen schildvorm.

Ter heraldische rechter zijde staat, onder de hoofdvoorstelling, het wapen van den Ridder: van zilver, met een stappenden haan van sabel. Uit den helm met lamfer rijst de haan. Ter linker zijde vindt men een ruit, gedeeld: I Le Cocq: II van lazuur met een keper van goud, vergezeld van 3 5-blad-bloemen van 't zelfde. Slingerkoorden zijn aan den top van 't schild bevestigd: het wapen der vrouw.

Gaarne geef ik den schrijver toe, dat ruitschilden zich moeilijk leenen om de wapenfiguren naar eisch voor te stellen. 't Is dus licht verklaarbaar, dat men, in de laatste twee eeuwen, het ovaal daarvoor in de plaats heeft gezet.

Het rijselsche triptykon staat in de «*D. Warande*», Dl. VI, blz. 132.

(1) Wel zijn mij quartierstaten van de XVIIIe Eeuw bekend, waarop de moeders door ovale schilden worden aangeduid.

(2) Vgl. op blz. 128*b* van dezen jaargang de noot der Redactie.

A., 6 Dec. '87. ALB. TH.

Geslacht Rothschild.

In een te New-York verschenen lijvig boekdeel, de „Geschiedenis van het huis Rothschild" bevattende, en waarop *De Tijd* de aandacht vestigt, verhaalt de schrijver, de heer Reeves, onder anderen de volgende wetenswaardige bijzonderheden van den Engelschen Rothschild, Nathan Mayer. In 1815 begrijpende dat het lot van Europa afhing van den eersten veldslag, dien de verbondenen tegen het leger van Napoleon I gingen leveren, en op de schranderheid van zijne correspondenten weinig vertrouwende, vestigde hij zich in die dagen te Brussel. Zijn vriend en associé, hertog van Wellington, zond eene estafette, om hem de overwinning van het Engelsche leger te berichten. Onmiddelijk — 't was middernacht — vertrok de bankier naar Ostende, en ging daar onder een slagregen scheep naar Londen, waar hij vier-en-twintig uren vóor den officieelen koerier arriveerde. Hij veinsde de diepste verslagenheid, weigerde eenige mededeeling te doen, maar begon zoo in het oogloopend op de Beurs te verkoopen, dat de geheele Beurs zijn voorbeeld volgde en van de hand zette wat ze kon. En al wat ze verkocht, liet Nathan ondershands weer opkoopen. Toen men den volgenden dag het resultaat van den slag van Waterloo vernam hadden de Beursmannen eenige honderde millioenen verloren, die overgegaan waren in de geldzakken van de Rothschilds en . . . . Wellington.

Ofschoon (omdat?) deze Beursmanoeuvre en de kolossale voordeelen, die er uit voortvloeiden, te Londen bekend waren, bejegende de Bank van Engeland het bankiershuis Rothschild & Co. steeds met groote koelheid.

Op zekeren dag liet zij aan Nathan weten dat zij voortaan geen wissels van Rothschild meer disconteerde, „omdat zij geen zaken deed met particulieren." Nathan liet in Engeland alle 5-pondsbanknoten van de Bank van Engeland, die men kon vinden, opkoopen. Toen hij in het bezit er van was, vertoonde hij zich op zekeren dag bij de opening der bureaux aan de kas der Bank. Een banknoot uit zijne portefeuille nemende, vroeg hij daarvoor goud. Men gaf het hem. Na zich van de echtheid der vijf goudstukken te hebben vergewist, liet hij een tweede banknoot wisselen, en zoo bleef hij den ganschen dag uit zijne onuitputtelijke portefeuille nieuwe banknoten te voorschijn halen. Bij het sluiten van de kas deelde hij mede dat hij den volgenden dag zou terugkomen. Daar negen van zijne bedienden op dezelfde wijze te werk gingen aan de negen andere loketten der kas, had de Bank van Engeland den geheelen dag gewerkt voor Mayer Rothschild, aan welke firma zij, zonder eenig voordeel, meer dan 6 millioen in goud had uitbetaald. Den volgenden dag

zoodra de Bank open was, stond Nathan er weer en gaf den kassier kennis dat hij minstens nog twee maanden elken dag zou verschijnen; want hij had er hoegenaamd geen trek in om elf millioen pond aan banknoten van een Bank, die geen zaken met hem wilde doen, in kas te houden.

De raad van administratie der Bank kwam hierop in buitengewone vergadering bijeen, en deed wat ze niet laten kon: ze capituleerde. Sedert bleef het Huis Rothschild in onafgebroken handelsrelatie met de Bank van Engeland.

Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage van 27 Oct. 1887.

Genealogie van het geslacht van Gennep.

In het eerste deel van het *Algemeen Nederlandsch Familieblad*, aflevering 139, komt een genealogie van het geslacht van Gennep voor. Door deze te vergelijken met eenige familiebescheiden in mijn bezit, kwam ik tot de volgende aanvullingen en verbeteringen, die ik geef, juist zooals ik die gevonden heb. Tijd en gelegenheid tot het inzien van registers ontbreken mij.

Blz. 3. *a:* De dochter van Justinus van Gennep en Katharina van der Hoeven vind ik genoemd *Henriëtta* Theodora, geboren 14 Februari 1739.

Idem: Elisabeth van Gennep, dochter van Cornelis en Geertruid Brand, is geboren 21 Maart 1738.

Idem: Haar zuster Johanna is geboren 24 Juni 1740.

Blz. 3. *b:* Haar zuster Cornelia is geboren 13 September 1742.

Idem: Johannes van Gennep, commies ten comptoire van de Generaliteit, adsistent bij de collecte te 's-Gravenhage, vertrekt omstreeks 1786 naar Indië, waar hij overlijd, nalatende vijf kinderen. Mr. Ewout Brand, commies ter secretarie van Holland verzocht voor de drie jongsten opneming in het Burger-weeshuis te 's-Gravenhage. Dit verzoek werd 5 Januari 1789 door de regenten afgewezen. Hij huwt 30 Mei 1771 Geertruid Kruyff, weduwe Nicolaes Horeman, geboren 7 April 1741. Hunne kinderen waren:

1°. Geertruid van Gennep, geboren te 's-Gravenhage 19 Augustus 1771 (sic!)
2°. Johanna van Gennep, geboren alsvoren 16 Februari 1774.
3°. Cornelia Anna van Gennep, geboren alsvoren 13 Januari 1776.
4°. Maagje van Gennep, geboren alsvoren 6 Dec. 1778.
5°. Simon Cornelis van Gennep, geboren alsvoren 31 Januari 1781.

Idem. Cornelis van Gennep, predikant te Hardingsveld, geboren 26 Augustus 1726, overleden 22 Maart 1789, huwde 25 Augustus 1761 met Catharina Ouwens, geboren 9 Augustus en gedoopt 10 Augustus 1732. Hunne kinderen waren:

1°. Arnoldus Theodorus van Gennep, geboren 22 September 1762 en overleden 15 October 1762.
2°. Clasina Cornelia van Gennep, geboren 24 September 1763.
3°. Theodora Elisabeth van Gennep, geb. 11 Augustus 1765, overleden 26 Augustus 1765.
4°. Simon van Gennep, die volgt.
5°. Arnoldus van Gennep, geboren 6 October 1768.
6°. Catharina Cornelia van Gennep, geboren 21 Juni 1771, overleden 24 October 1773.

Simon van Gennep, zoon van Cornelis van Gennep en Catharina Ouwens, geboren 4 Augustus 1766, huwt 16 Mei 1795 met Johanna Geertruida Schilham. Hunne kinderen waren:

1°. Cornelis Nicolaas van Gennep, geboren 11 Maart 1800, overleden 30 Mei 1800.
2°. Cornelis Simon Nicolaas van Gennep, geboren 16 April 1803.

Blz. 5. *a:* Willem Anthony van Gennep, zoon van Cornelis van Gennep en van Geertruid Brand, huwt 19 Mei 1774 met Susanna Hoedt.

Tevens vind ik nog vermeld: Willem Anthony van Gennep Cornelisz. huwt 23 Mei 1784 met Justina Adriana Hoedt. Deze schijnt dus een zoon te zijn van den predikant van Hardingsveld en kan in het jaar 1764 geboren zijn.

Ten slotte vind ik nog vermeld, maar weet niet te plaatsen:

Elisabeth van Gennep, dochter van?, geboren 28 April 1734, gehuwd met N. N. Pijts of Rijts en

Anna Maria van Gennep, dochter van?, huwt Dr. Metz den 26 Juni 1770.

Mr. J. E. VAN SOMEREN BRAND.

Varia (1).

In de te Zwolle 25 Okt. l.l. gehouden 60^{e} vergadering der Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch recht en geschiedenis, zijn o. a, tot leden benoemd: mr. P. de Josselin de Jong, te 's-Hertogenbosch; Jhr. P. A. van den Velden, secretaris van den Hoogen Raad van Adel; mr. J. Wessel Boer, advocaat te Hoogeveen; L. Schouten Hz., predikant te Utrecht, en J. D. Wagner, kapitein der artillerie te Willemstad.

Omtrent het plan „tot het verzamelen van mededeelingen en berichten aangaande oude zeden en

(1) Deze drie berichten zijn overgenomen uit het *Dagblad van Zuid Holland en 's-Gravenhage* van 27 Oct. 1887.

gewoonten, sagen en taal", is, na breedvoerige gedachtenwisseling, besloten eene commissie te benoemen om plannen te ontwerpen tot het verzamelen van gegevens aangaande zeden en gebruiken, liederen, levenswijze, taal, enz. in Overijssel en aan deze commissie een crediet te verleenen van f 50. Tot leden der commissie zijn benoemd de hh. N. A. Cramer, mr. A. Telting, F. Buitenrust Hettema en mr. J. W. Mulder, terwijl hun het recht gegeven is zich leden toe te voegen.

Men schrijft ons uit Breda:

De heer Charles de Bourbon heeft geprotesteerd tegen de aangifte van het overlijden van zijnen broeder Adelbert, op grond, dat uit die aangifte niet blijkt van diens rechten als afstammeling van Lodewijk XVI, daar toch zijn overleden vader ingeschreven staat als Hertog van Normandië. Daar de overledene drie zoons heeft nagelaten, wenscht de heer Charles de Bourbon die zoons eenmaal het wettig bewijs te doen bezitten, dat zij van Koninklijke afkomst zijn.

Uit de afdeelingen der Tweede Kamer is de vraag aan de Regeering gesteld: welke bezwaren er tegen zouden bestaan, dat de directeur van Zr. Ms. Kabinet gemachtigd werd om aan personen, die zich op geschiedkundige studiën toeleggen, inzage te verleenen van Staatsstukken, waaraan nog slechts een historisch belang verbonden is.

VRAGEN.

Werdenier.

Wie kent het wapen der familie Werdenier, voorheen in Holland gevestigd, thans uitgestorven?

M.

Van Strijen.

Wie kan mededeelen, wie de voorouders waren van Sophia van Strijen? Zij trouwt 1° den Ambassadeur le Leu de Wilhem van Abcoude en trouwt 2° in 1775 Johan Godfried Schilling, raad van politie in Suriname, zoon van Dr. Johan Godfried Schilling en Catharina van Oort.

En de voorouders en afstammelingen van Johannes van Strijen en Sophia Heynen?

v. S.

Geslacht van Valkenburg.

Wie heeft de goedheid inlichtingen te geven, betreffende het Haagsche en Haarlemsche geslacht van Valkenburg (vergelijk *Nederl. Leeuw*, 1887 N°. 4 (1)).

Wapen Greup.

Het wapen van Greup is een wiel. Kan iemand ook de kleuren opgeven, benevens het helmteeken en de kleur der dekkleeden. Het komt o. a. voor op een cachet verbonden met het wapen van Coets.

Voor mededeelingen omtrent de genealogie van dit geslacht houden wij ons ook aanbevolen.

BLADWIJZER OP DE FAMILIENAMEN.

A.

Aa (de) 231, 232.
Aa (van der) 42, 80, 81, 114, 153, 158.
Aachteman 248.
Aalburg (van) 256.
Aanselles 287.
Aartsen 180.
Abbing 107.
Abbring 124.
Abcou (van) 204.
Abcoude (van) 248.
Abeele (van den) 180.
Abels 197.
Abberdaan 257.
Aberson (van der Hardt) 155.
Ablaing (d') 283, 284, 309, 310, 311.
Ablaing van Giessenburg (d') 47, 79, 99, 146, 222, 273, 276, 309, 313.
Abrahams 8, 197.
Abric-Encontre 308.
Abzac (Adhemar d') 168.
Achlumanes 179.
Achtervelt 87.
Ackermans 124.
Adams 73.
Adert 55.
Adriaansen 225.
Adriaenssens 37.
Adriani 52.
Aeken (van) 184.
Aelberts 3, 36.
Aerden (van Dam van) 216.
Aernouds 63.
Aernouwts 288.
Aerssen (van) 86, 248.
Aert (van der) 8.
Aeswijn (van) 248.
Agasich 288.
Aggere (de) 230, 231.
Agoult 54.
Agoult d'Olières 54.
Agten (van) 44.
Ahaus 304.
Ahuys (van) 50.
Aikema 174.
Aken (van) 19, 69, 80.
Akersloot 3, 187.
Akerval 289.
Alberdingk Thijm 2, 27, 83, 226, 235, 314.
Alberts 152.
Aldegonde (St.) 249, 250.
Alderwereld (van) 216.
Alderwerelt (van) 70, 217.
Alebeeck 253, 254.
Alenburg 286.
Alewijn 124.
Alexander 308.
Allaars 287.
Allaart 182.
Allan 185.
Allard 28, 226, 227, 259.
Allart 178.
Allem (van) 44.
Aller 18, 248.
Almonde (van) 94, 213, 214, 215, 216.
Alphen (van) 15, 44, 65, 107, 155, 281, 284.
Alphen (Vignon van) 176.
Alsted 137.
Alten (van) 8.
Altena 133.
Althoff 167.
Alting 248.
Alvarès 269.
Ambly (Péchart d') 307.
Ambiorix 46.
Amelot 247.
Am Ende 234.
Amerongen (van) 248.
Amerongen (Borre van) 248.
Amerongen (Taets van) 108, 156.
Amerongh (van) 60.
Amia 186.
Amman 299.
Ampt 200.
Amstel van Mijnden (van) 248.
Ancen (van) 82.
Andel (de) 230.
Andrau 68.
André 170.
Andreal 27, 174.
Andreae van Dale 142.
Andrée 105.
Andrieux 269.
Andriesse 197.
Andriessen 182, 197.
Anemaet 124.
Anger 212.
Anker 138.
Anselmus 243.
Anspach 27.
Antheunis 182.
Anthonisse 31, 32.
Apollony 285.
Appel (von dem) 307.
Appeldoorn 31.
Apeldoorn (van) 154.
Appelius 148.
Appels 172.
Appeltere 37.
Appelteren 37, 38.
Appeltern 37, 38.
Appelthoorn 4.
Arckel (van) 97.
Arckenbout 94.
Arend 130.
Arendonck 10.
Arensze 213.
Arentze 93.
Ariëns 185, 288.
Arkel (van) 97, 142.
Arler (van) 248.
Armaillé (la Forest d') 168.
Armstrong 256.
Arnhem (van) 37, 248, 282, 283.
Arnouts 63.
Arnstein (von) 307.
Arragon 178, 180, 183, 285.
Arragon (St.) 72, 285.
Arras 54.
Arras de Prouilly 54.
Arteberwoet (Oste van) 37.
Asbeck (van) 207.
Aschats 285.
Asonville (d') 71.
Asperen (van) 102, 124.
Asperen (von Polanen und) 309.
Asselaer 72.
Asseliers 303.
Assendelft 186.
Assendelft (van) 70, 123, 186, 187, 188, 290.
Assendelft de Coningh (van) 176.
Assendelft (Deutz van) 41.
Assigné (d') 178.
Assire 307.
Astier 307.
Astier de Sobirats 307.
Athlone 143.
Atteveld 303.
Auber 258.
Aubert 42, 285.
Aubigny (d') 56.
Augier 25.
Augustin 286.
Aunis 168.
Auricanus 269.
Auxbrebis 159.

Avaray (d') 168.
Avennes (van) 77.
Averkamp 287.
Avesaet (Vosch van) 88.
Avezaeth (van) 40.
Aviau de Pioliant 54.
Avis 296.
Avrincourt (de Vignon d') 107.
Ayres 280.
Aytsma 287.
Ayttanus 248.

B.

Baan (van der) 2, 195, 246.
Baart de la Faille 146.
Baartmans 32.
Baceler 37.
Bachiene 197.
Backer 34, 108, 159, 213.
Backer (de) 72.
Backer Overbeek 139.
Backere (de) 262.
Backers 178.
Backerseest 126.
Backhuyzen 307.
Bacot de Romand 54.
Bacquere 181.
Bacquere (de) 72, 181, 287.
Baerle (van) 19, 52, 164, 217, 304.
Baermans 32.
Baert 182.
Baerts 182.
Baetseler 37.
Bailleux 73.
Bailliard 72.
Bake 139.
Bakelgem 180.
Bakenes (van) 186.
Bakenis (Geltsak van) 185.
Baker 115.
Bakker 3, 144.
Bakkers 225.
Bal 159.
Balck 59.
Balcke (van den) 73.
Baldtan 71.
Balen 116, 233, 248, 261.
Balfour 179.
Balguérie 111.
Ballieus 74.
Balster 286.
Balveren (van) 173, 176.
Bambeke (van) 242.
Bammeville (de) 307.
Bancken (van) 227.
Bane (van) 180.
Banggen 163.
Bankers 112.
Bannier 174.
Banninck 248.
Banta 250.
Bar (de) 55.
Barafort 168.
Barbantane (Puget de) 168.
Barchmam Wuytiers 243.
Bardon 81.
Bare (de) 285.
Barens 8.
Barkey 197.
Barlaeus 248.
Barlees 178, 179.
Barnaart 287.
Barnaege 248.
Barnevelt (van) 66, 70, 97, 184.
Barra 71, 72, 180.
Barre de Bierné (de la) 307.
Bart 56.
Barten 185.
Bartholotti van den Heuvel 152, 166.
Bartolotti 236.
Bartsch 298.
Bavière (de) 55.
Barville 74.
Bas (de) 42, 164, 165.
Basel (Merssen Senn van) 107.
Basel (Senn van) 108.
Basini 230.
Basmooth 161.
Bassecour (de la) 216.
Basters 29, 35.
Bastert 2, 269.
Bastingius 184.
Basijn 74.
Batenburch (van) 38, 39.
Batenburg (van Bronckhorst en) 104.
Batenburg (Imbyzen van) 34.
Batteux (le) 308.
Bau 102, 104.
Baud 126, 200.
Bauman 30, 169.
Baumans 157.
Bauwman 178.
Baüyn d'Angervilliers et de Perreuse 54.
Bauzart 71.
Bayard 308.
Bays (de) 242.
Bax 12, 16, 185, 216, 240, 285.
Baxen 309.
Beaufort 74.
Beaufranchet 307.
Beaulieu 146, 186.
Beaumont 181, 248, 286.
Beaumont (van) 77, 100, 133, 134, 136, 159, 191, 210, 211, 262.
Beauquarne 71.
Beck 70.
Becker 100, 164, 212, 231.
Bechevel (de) dit Blagny 73.
Beckfelt (Holmberg de) 106.
Becking 202.
Beckman 124.
Beckman 145.
Becquer 140.
Beeck (van der) 248.
Beeck van Coesfelt (ter) 85.
Beeckman 111.
Beecq (van) 159.
Beeckmans 111.
Beegra 285.
Beek (van) 44.
Beek (van der Hart) 148.
Beekman 145, 179, 200, 238.
Beelaerts van Blokland 107.
Beeldemaker 205.
Beels 216, 242.
Beeldsnijder 303.
Beeldsnijder van Voshol 248.
Beem (van) 19.
Beer (de) 73, 248.
Beernaarts 180.
Beest 60.
Beest (von) 282, 284.
Beest (Heemskerck van) 240.
Beets 199.
Behault 212.
Béhic 269.
Beinhem (van) 248.
Beke (de) 231.
Beker 138.
Bekker 132, 143.
Bekkers 68.
Bel (van) 106.
Bel (van der) 64.
Belinfante 50.
Belle 8, 65, 179.
Belle (van) 144, 181.
Bellefroid (de) 124.
Bellinchove (van) 18.
Belten 51.
Beltens 164.
Beltes 163.
Bemmel 248.
Bende (in de) 286.
Bensons (de) 111.
Bensy 243.
Bente (van) 179.
Bentheim (van) 37.
Benthien 87.
Benthink 287.
Bentinck 86, 99, 159, 243, 244, 248.
Berch 163.
Berchem 8.
Berchem (de) 248.
Berchem (van) 71, 93, 97, 216.
Berchem (Wemmer van) 27.
Berck 180.
Berckel (de) 236.
Berckel (van) 19, 234, 236.
Berckhout (Tedingh van) 214.
Berckhuys (van Delden ten) 5.
Berckman 6.
Berckmans de Weert 156.
Berdenis 179, 288.
Bereins (Bullion de) 307.
Berendrecht 71, 72, 73.
Berends 255.
Beresteyn (van) 229.

Berg 244.
Berg (van) 139.
Berg (van den) 102, 142, 244.
Berge (van den) 72, 181, 214, 215.
Bergen (van) 111, 259.
Bergeon 86.
Berger 194.
Bergh (van der) 21, 65, 104, 123, 133, 135, 136, 152.
Berghuis 195.
Bergsma 124, 174, 202.
Beringhen (van) 37.
Berith 40.
Berk 183.
Berkel (de) 230, 231, 232, 235.
Berkel (van) 235, 236.
Berkhey (Francq van) 196.
Berkheyden 196.
Berkhout 240.
Berleham (to) 309.
Berlo 185.
Bernaege 6.
Bernaer (de) 73.
Bernagien 233.
Bernard 15, 304.
Bernartius 248.
Berthold 5.
Bertholf 181, 286.
Berts 141.
Berwout 231.
Besana (de) 243.
Bessels 252*a*.
Beth 108.
Bettelem 48.
Betz 207.
Beukelaar 63, 288.
Beuningen (van) 131, 132, 236, 237.
Beuningen van Helsdingen (van) 132
Beuninger 40.
Beusichem (van) 143.
Beveren (van) 71, 158, 197, 236.
Bevier 194.
Bevervoirde (van) 282.
Beversluys (Hambroeck alias van) 248.
Beverwijck (van) 261, 262, 286.
Beverwijk (van) 261, [illegible]
Beydals 290.
Beye (de) 43.
Beyen 200.
Beyeren (van) 100, 109, 303.
Beyeren van Schagen (van) 129.
Beyerinck 174.
Beyers 71.
Beynen (Koolemans) 238.
Beysselaer 195.
Beyssen (van den) 103.
Bèze (de) 55, 56, 168.
Biben 124.
Biche (de la) 37.
Bicker 42, 129, 163, 164.
Bickers 158, 159.
Bickingen (van) 72.
Biels (de) 285.
Bierman 197.
Bierné (de la Barre de) 307.
Biershoeck (van) 71.
Biesheuvel (van) 27.
Biestraten (van der) 11, 12.
Bigge 73.
Bilderdijk 305.
Bilfinger 106.
Billiet 178.
Billy (Crespin de la) 54.
Bilt (van der) 56, 194.
Bilt (Versélewel van der) 194.
Bisseau 179.
Bisschop 159.
Bitter (de) 144.
Blaaubeen 117.
Blaauw 88, 202.
Bladel (de) 230.
Blaeuw 9.
Blanc de Chateauvillard (le) 167.
Blanckerts 179. 181.
Blancq (le) 37,
Blancquaert 180.
Blankaart 181, 182.
Blankaarts 179.
Blankaert 179.
Blanken 44, 88.
Blanken (van Lakerveld) 67.
Blankers 180.
Blankert 180, 182, 216, 285, 288.
Bleheym (de) 184.
Bles van Nouhuys 238.
Bleykersduyn (van) 61.
Bleyswijck (van) 138.
Blinckersduyn 61.
Blink 157.
Block 227.
Block (de) 73.
Block (Hondorf) 67.
Blockhuys 16.
Blocklant (van) 227.
Bloemaert 65.
Bloemendael (van) 151.
Bloemert 248.
Blois 100.
Blois (van) 77.
Blok 142.
Blokeel 287.
Blokkeel 142.
Blom 27, 74, 234.
Blommetier 34.
Blon (le) 297.
Blond (le) 37.
Blondeel 3, 4, 74.
Blondeel (de Jonge) 3.
Blootenburch (van) 234.
Blooteling 86.
Blotenburg (Warry van) 216.
Blowitz (de) 269.
Bloys van Treslong 105.
Blij (de) 181.
Blyenburg (van) 169, 212.
Blijswijck (van) 86.
Bochhove (van) 257.
Bock 107.
Bock (de) 106.
Bockholt (van) 216.
Bockhorst 94.
Bocxhorn 248.
Bod 55.
Boddaert 171, 194.
Bode 307.
Boden ('s) 225.
Bodenlaen 212.
Bodery 182.
Boecop (van) 140, 248.
Boecop (te) 281, 304.
Boekhoeve (van) 178.
Boekhoven 178, 285.
Boelaart 179.
Boelaarts 180.
Boelen 248.
Boelendam (van Els tot) 159.
Boer 71, 248.
Boer (Wessel) 315.
Boer (de) 205.
Boerhaave 290, 291.
Boers 153, 288.
Boerte (de) 179.
Boes 106.
Boest (Roever) 232.
Boetselaer 71.
Boetzelaer (van den) 37, 87, 103, 105.
Boeuff (de) 170.
Boey 33.
Bogaard (van den) 172.
Bogaart 286.
Bogaerd 93.
Bogaerd (van den) 11, 111, 112.
Bogaert 71, 96, 111, 112, 179, 297.
Bogaert (van) 179.
Bogard 248.
Bogart 111, 112.
Bogel 146.
Bogert (van den) 51, 111, 112.
Bohlius 50.
Bois (du) 43, 71, 73, 124, 182, 227, 228, 248, 288.
Bois (Poirrier du) 30.
Bokhove (van) 179.
Bokhoven 182, 286.
Bokkel (ten) 70.
Bol 8, 165.
Bolaan 65.
Boldingh 207.
Bolhé 72.
Bolk 141.
Bolken 200.
Bolleman 60.
Bologne (de) 52.
Bolomey 240.
Bolwerk 141.
Bombeke 285.
Bombergen (van) 71, 72.
Bomblé 285.
Bommel 130.
Bommel (van) 58.
Bommelaer 64.

Bondam 227, 251, 310.
Bongars 308.
Bonk 255.
Bonn 199.
Bonnelles (Bullion de) 307.
Bonnet 197.
Bönninghausen (von) 17, 110, 166.
Boogaard 257.
Boogert (van den) 138.
Booker 108.
Boom 48, 213.
Booms 142, 182, 285.
Boon Mesch (van der) 183.
Boonacker 200.
Boone 193.
Boonsaayer 204.
Boor 164.
Boort (van) 204.
Boot (de) 73, 85, 210, 261, 262.
Boot van Weesel 262.
Boot (de) 179, 181, 182, 286.
Booth (de) 243.
Booy (de) 15.
Bor 235.
Borch 248.
Borchgreeft (de) 248.
Boreel 285.
Borreel 180.
Borg (van den) 181, 309.
Borgmans 228.
Bormans 44, 143, 158.
Born 16.
Borre 164.
Borre van Amerongen 248.
Borreman 43.
Borrendamme 286.
Borrewater 15.
Borselaer 72.
Borsele (van) 97.
Borselen (van) 188, 211.
Borsius 127.
Borssum Waalkes 27.
Borst (van der) 285.
Borstius 137.
Bos 124, 240, 289.
Bos (van den) 59, 62.
Bosboom 106.
Bosch 142, 143, 146, 155, 159.
Bosch (du) 148.
Bosch (ten) 242, 245.
Bosch (van) 36.
Bosch (van den) 36, 39.
Bosch (Kallenberg van den) 176.
Boschhuysen (van) 49.
Bosschaart 142, 143.
Bosschaert 52.
Bossche (Sas van den) 34, 60.
Bossein 181.
Bosselaer 105.
Bosson (de) 67, 68, 299.
Bossu 28.
Bossus 39.
Bosvelt (van) 130, 172.
Boswel 124.
Bot 257.
Bothlingk 174.
Botselaer (van den) 103, 105.
Botter van Snellenborch 248.
Boucé 112.
Boucheporn (de) 167.
Bouckhorst (van) 94.
Bouckhoven 74.
Boudewijns 158.
Bouman 205, 280, 286.
Bouquet 212.
Bourbon (de) 55, 316.
Bourg (du) 307.
Bourgoendien 61.
Bourgondië 242.
Bourgondië (van) 37, 104, 105.
Bourgoigne (van) 61.
Bourgongne (van) 61, 265.
Bours 288.
Bourse 169.
Boursse 197.
Bousquet 111, 146.
Boutin de Valouse 168,
Bouville (Grossin de) 307.
Bouvy 286.
Bouwens 31, 39, 178, 180, 237.
Bouwheer 51.
Boverie 286.
Bovetius 187.
Bovy 181.
Boxel 287.
Boxmans 44.
Boxsel (de) 230.
Boyé 179.
Braakenburg 2.
Braakman 238.
Braam 178.
Braams 179.
Braauw 182.
Bracle (van) 37.
Braconier 60, 111.
Brade 124.
Braem 288.
Brahé 197.
Brakel 144, 286.
Brakel (Wolff van) 38.
Brakell (de Vaynes van) 154.
Bramen (van) 214.
Brand 143, 159, 165, 181.
Brand (van Someren) 315.
Brands 315.
Brandis 248.
Brandis (Brender à) 217.
Brandligt 106.
Brandt 181.
Brans 15.
Brants 84.
Brasser 214.
Braudius 248.
Braun 141, 168.
Brauw (de) 73.
Brauw (Muys) de 43.
Breda (van) 80, 139, 140.
Bredenburgh 97.
Brederode (van) 6, 187.
Bredius 52, 208, 344.
Bree (de) 50.
Breeman van der Hagen 214, 215.
Breen (van) 144.
Bregogne (van) 61.
Brender à Brandis 217.
Brens 182.
Breskens 287.
Bresser 217.
Brest 182.
Breszer 80.
Breugel (van) 199.
Brevoort 286.
Breydel 178, 179, 242, 243.
Briel 213, 214, 215.
Brielle 33.
Brienen (van) 72, 248, 285.
Brienen Manson 159.
Brienen van Ramerus (van) 146.
Bries (de) 36.
Briets 164.
Brimeu 105.
Brimeu (van) 101.
Brinck 248.
Brink 143, 290.
Brink (ten) 161.
Brinkman 157.
Brinville 74.
Britz (de) 36.
Briyck 307.
Broca 168.
Broc 107 146.
Brodier 139.
Broeck (ten) 71.
Broeck (van de) 232.
Broecke (van den) 179, 180, 182, 286.
Broeckhuysen 248.
Broeckhuysen (van) 309, 210
Broegel (de) 233.
Broek (van) 271.
Broek (van den) 60, 238, 255.
Broekert (de) 194.
Broekhuyzen (van)
Broekhuyse (van) 234.
Broekman 58.
Broers 107. 128, 129.
Broickhuisen 282.
Broickhuisen to Berleam, 309.
Bronkhorst 183, 248, 285.
Bronckhorst (van) 103, 126, 159, 227.
Bronckhorst en Batenburg (van) 140
Brossaert 171.
Brouck (van den) 33, 34, 60, 184.
Broucke (van den) 181.
Brouckere (de) 180.
Brouckhoven (van) 11.
Broun 72.
Brousson 55, 168.
Brouwer 62, 126, 185, 202, 214, 300.
Brouwers 9, 11, 195, 224.
Brouwerse 72.
Browne 74, 205.

Broy (la) 63.
Brucken Fock (von) 238.
Brugge (van) 95, 97.
Bruggen (ter) 248.
Bruggen (van der) 164.
Brugman 279.
Bruheese (Campen van) 71.
Bruin (de) 182, 238.
Bruinvis 28, 41, 49, 82.
Bruneels 178.
Brunsveld van Hulten 124.
Brunville 73.
Bruslé 54.
Brusset 168.
Bruyn (de) 14, 136, 137, 148, 153, 156, 174, 176, 186, 250.
Bruyningh 226, 252a.
Bruiningh Wildeland 144.
Bruynsteen 18.
Brymnau (von) 103, 105.
Bualia 63.
Buat (de) 52.
Buchel (van) 304.
Buckingham 168.
Buddingh 237.
Bueil (Grimaldi de) 54.
Buedt 248.
Buitenrust Hettema 27.
Bulhon 307.
Bulhon (La Forest) 307.
Bullion de Bereins 307.
Bullion de Bonnelles 307.
Bultig 285.
Bulting 178.
Buma (van) 27.
Bungeld 184.
Bungenburg 139.
Burch (van der) 57, 84.
Burg 236.
Burg (ter) 260.
Burgers 73.
Burgersdijk 32.
Burggraaf 181.
Burggraef 10.
Burggrave 74, 178, 181.
Burgh (van) 248.
Burgsteeden (van) 238.
Burgvliet 215.
Burine (de Veye de) 124, 126.
Burkens 51.
Bus 35.
Busken 106.
Busken Huet 106.
Bussche (van den) 72, 74, 179, 287.
Bussche van Langemark (van den) 182.
Buth 40.
Butkens 101, 265, 281.
Butten (van) 215.
Butter 277.
Buttkens 281.
Buvry (de) 258, 259, 260.
Buvry van Groenberg (de) 260.
Buxken 230.
Buyckx 72.
Buys 213, 214.
Buyser 139.
Bye (de) 73, 85, 86.
Byland (van) 252a.
Bylandt (van) 37, 173, 248.
Bylant (van) 97.
Byler 248.
Bijll (van der) 138.
Byma 71.
Byns 258.
Bijsens 73.
Bijstervelt (van) 44.
Bijvangh 93, 95.

C.

Cabau 159.
Cabbeljaau 156.
Cabeliau 248.
Cabeljau 288.
Cabeljauw 304.
Cadogan (van) 99.
Cadoine de Gabriac 307.
Caen 73, 180.
Caland 159, 260.
Calant 73.
Caldenbach 186.
Calf 72, 285.
Calker (van) 287.
Calkoen 152.
Callenburg 43.
Callenfels 197, 279.
Calvin 55.
Cambier 126.
Camby 287.
Camer 45.
Camer (van der) 185, 186, 187, 188.
Camerlingh 88, 148.
Camerlingh (Canter) 199.
Cammen (van der) 233.
Camp (van der) 286.
Campbell 51, 298, 299.
Campe 158.
Campe (van) 42, 158.
Campen (de) 232, 233.
Campen (van) 44, 59, 165, 181.
Campen van Bruheese 71.
Campen (Schagen van) 245.
Campen (Voet van) 245.
Campo (del) 174.
Campo gen. Camp (del) 148.
Camports 171.
Can (de) 72.
Cane 180.
Canet 269.
Canisius 183.
Cannegieter 27.
Canneman 174.
Cansselaers 74.
Cant 288.
Canter Camerlingh 199.
Canter Cremers 200, 280.
Canters 280.
Canzelaers 73.
Capelle 73.
Cappel 73.
Capellen (van) 107, 138, 139.
Capellen (van der) 108, 152.
Capelli (Paravicini di) 205.
Carbasius 289.
Carels 74.
Carelton 95.
Carleton 114.
Carlier 227.
Carnou 179.
Caron 63.
Caron (de) 248.
Carpenter 248.
Carpentier 32, 71, 131, 181.
Carré 51.
Carree 305.
Carsten 146.
Casaubon 168.
Casembroot 71.
Cassa 59.
Cassel (Hessen) 144.
Casteel (van) 74, 288.
Casteele (van de) 74, 285, 286.
Castel (van) 60.
Castelain 37.
Casteren (de) 233.
Castillon 100.
Cats 72, 86, 87.
Cats (de) 181.
Cats (van) 86, 99.
Catte 72, 74.
Cattenburgh (van) 39, 40, 70, 108.
Catz 181.
Caue 72.
Caulier 141.
Cauw 286.
Centra (de la Rivière de) 180.
Centra de Ritsier 285.
Centraet 179.
Cerff (de) 40.
Cesteloo 72.
Ceters (van) 93, 94, 95.
Ceulen (van) 216.
Ceulsbroeck 248.
Ceynenburg (van) 62.
Chalon (de) 262, 263, 264, 299.
Chamberlin 50.
Chambge (du) 37.
Chamier 55.
Chamillart de la Suze 54.
Chandon 197.
Chapel 55.
Chassijn 287.
Chastel de la Howardries Neuvireuil (du) 37, 306.
Chateauvillard (Le Blanc de) 167.
Châtillon 77, 100.
Chaufepié (de) 308.
Chevalier 73.
Chifflet 56.
Chombach 235.
Choret 248.

Chortes 35, 36, 62.
Christaens 242.
Cihot 238.
Cilley 235.
Cilly 235.
Cioli 242.
Citters (van) 68.
Csartoryski 167.
Claesen 181.
Claessen 71.
Claessens 71.
Clair (le) 5.
Clant 65.
Clarion 168.
Claris 73.
Claussequin 55.
Cleef (van) 130, 160.
Cleesman 62.
Clement 193.
Clement (van der Poest) 256, 257.
Clements 132.
Clepole de Norbourg 63.
Clerc (de) 87.
Clermont 111.
Clerq (le) 71, 73.
Cleuterbouck 214.
Cleve (van) 103.
Clevesteyn (van) 65.
Cleyburch 214.
Cleyn 217.
Cleynael 232.
Cleynhens 79.
Cleypole de Norbourough 63.
Clifford 130.
Cloeck 159, 246.
Cloedt (de) 289.
Cloet 73, 286.
Cloete (van der) 43.
Cloeting 62.
Clooterboeck 214.
Clotterbooke 36, 214, 215.
Closson 248.
Cluysenaar 208.
Clijpole 63.
Cluyzen (van der) 104.
Cnode 231.
Cnopius (van Davelaar) 176.
Cobmoyer 215.
Cochius 124.
Cock, 72, 183.
Cock (de) 232, 233.
Cock van Opijnen (de) 103, 105.
Cock (ter) 255.
Cocken 196.
Cockmans 309.
Cocq 4, 252*a*.
Cocq (de) 6, 248.
Codde 258.
Coedyx 63.
Coegelen 181.
Coelemey 6.
Coelwagen 248.
Coene 286.
Coenen 215.
Coenen van 's Gravensloot 209.
Coenraads 183, 286.
Coesfelt 248.
Coesfelt (ter Beek van) 85.
Coesveld (van) 61.
Coets 67, 315.
Coeverden (van) 311, 312.
Coevorden (van) 82.
Coeymans 162.
Coffin 56.
Colen 232, 233.
Coligny (de) 304.
Collard 202.
Colligny (de) 56, 308.
Collot d'Escury 80.
Colmschote 117.
Colsaert 73.
Colthoff 69, 238.
Colijn 36.
Colvius 138.
Comans 33, 43, 44.
Comans (Hartingh) 63.
Combarel 167.
Commers 72.
Commersteyn 93, 94, 95, 213, 214, 215.
Comte (le) 42.
Coninck 128, 129.
Coninck (de) 248, 285.
Coning 35.
Coningh (van Assendelft de) 176.
Conjar 285.
Conjets 181.
Conrad 200, 203.
Constant Rebecque (de) 200.
Conijn 29.
Cool 202.
Cool (van) 248.
Coolhaas 228, 259.
Cool-Haas 228.
Coolen 67.
Coolen van Hoey 67.
Cools 70.
Coomans 122.
Coop 179.
Coopen 248.
Coopsen 153.
Coornwinder 43.
Coot (van) 252*a*.
Cop 180.
Copjes 219.
Coppenool 74.
Copper 214.
Coppert 214.
Coptiit 231.
Coptite 230, 231.
Coptiten 231.
Cornbach (von) 212.
Cordemans 146.
Cordon 285.
Coren 19
Corget 73.
Cornabé 124.
Corne (del) 72, 73, 287.
Cornelis 225.
Cornelisze 96.
Cornulier-Lucinière 167.
Corput (de) 262.
Corsten 148.
Cortenbach (van) 102, 104, 304.
Cortenbergh (Raesvelt tot) 159.
Coste (de la) 63.
Coster 35, 49, 109, 251.
Coster (de) 227, 285.
Costerius 168.
Cosijns 181.
Coudenhoven (van) 94, 213.
Coulster 19.
Coursac de Petel 167.
Court (de la) 159.
Cousebant 17.
Cousins 242.
Coutere (de) 71.
Couwenburg (van) 64, 107.
Couwenburch (van) 64.
Couwenhove (van) 74.
Couwenhoven (van) 213, 215, 252*a*.
Coymans 45, 161, 162, 163, 164, 169, 170, 187, 237, 243.
Crabb 206.
Crabeth 305.
Crachtwijck 17.
Craen 213, 226.
Craendonc (de) 231.
Craenenburch (van) 248.
Craenendoncq (van) 103.
Craeye 285.
Cramer 68, 80, 144, 202, 316.
Crane (de) 44, 197, 198.
Cranen 226.
Crap (van der) 216.
Crayesteyn (van) 250.
Crayvelt 197.
Cremers (Canter) 200, 280.
Crespin de Billy 54.
Crespin de la Woivre 54.
Cretser (de) 62.
Creutz 189.
Crevenhoven 163.
Crimmon 31.
Crocq (de) 43.
Crocq (du) 43, 44.
Crocus 248.
Croeger 74.
Croese 182.
Croesen 235
Croesert 96.
Croiset 88.
Croix 287.
Croix (de la) 71, 73, 168.
Crol 182.
Cromhout 176.
Crommelin 18.
Cronenburg (van) 51.
Croockewit 206, 209.
Croonenburg (van) 261, 262.
Crosby 168.
Crousers 96.

Croy (van) 103.
Croyze 81.
Cruck (van der) 6.
Crul 12.
Cruyck (van der) 159.
Cruysse (van der) 69.
Cruysse van Hoey (van der) 68, 69.
Cruysselberghe (van) 29.
Cruyswijk 70.
Crijns 61, 96.
Curel 167.
Culemborg (van) 101, 104.
Culemburch 248.
Cunis 73.
Cunitz 55.
Cupere (de) 204.
Cuperinus 235.
Curtius (Donker) 42, 206.
Cuyck 248.
Cuyck (van) 29, 30.
Cuyk (van) 29, 30.
Cuyl (van der) 182.
Cuylenburgh 171.
Cuypers 128.
Cusance (de) 104.

D.

Daasdonck 234.
Dach 71, 246, 259, 260.
Dachverlies 232.
Daesdonck (de) 248.
Dageren (van) 286.
Dale (Andreae van) 142.
Dalemans 113, 116.
Dalen (van) 285.
Dam (van) 159, 169, 197, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 214, 215, 216, 250.
Dam van Aerden (van) 216.
Damas (de) 307.
Dambenoy (Forstner van) 202.
Damen 112.
Damme (van) 74, 131.
Dammers 9.
Dammieus 130.
Danckaerts 258, 259, 260.
Dandelen 146.
Danes 37.
Daniëls 178, 285.
Daniëlsen 180.
Dankers 181.
Danoodt 247.
Dans 248.
Dansio (van) 62.
Dapper 181.
D'ardien 73.
Dathenus 305.
Dauw 106.
Davelaar Copius (van) 176.
Davidsen 197.
Decker 51.
Deckers 74.
Dedel 26, 304.
Deden (van) 176, 248.
Dees 258.
Deinsen (van) 181.
Deketh 126.
Dekker 220, 270, 272, 294.
Delacourt 159.
Delafield 56.
Delcourt 245.
Delden ten Berckhuys (van) 5.
Delen (van) 248.
Delmanhorstius 248.
Delprat 111, 126.
Demmeni 108.
Dempel 196.
Denfert-Rochereau 269.
Dentzsch (von) 174.
Deny 71.
Derks 109.
Derramont 159.
Desmaisières 126.
Despot 148.
Deulle 265.
Deurne (van) 28.
Deusen (van) 111, 112.
Deutz 163.
Deutz van Assendelft 41.
Deventer (de) 232, 233.
Deventer (van) 176.
Deyer 287.
Deym 66, 158, 215.
Deyselman 107.
Deysen (van) 181.
Dibbets 113, 116, 181.
Dibbetz 146, 262.
Dicbier 103, 231, 232.
Dichte 261.
Dickx 45. 123.
Die (de) 167.
Diemen (van) 63.
Diemers 184.
Diepen (van) 63.
Diependal (van) 248.
Dierlings 179.
Diert 261.
Diesbach (von) 53.
Dikx 129, 185, 186, 187, 188.
Dinter (Hesselt van) 186.
Dionyssen 9.
Dirckx 260.
Dirken 14.
Dirks 108, 181.
Dirkxen 182.
Dirx 258.
Dispotijn (van) 29.
Divonne (Forest de) 168.
Divoorden (van) 214.
Dixmunde (van) 37.
Dobbelaer 73.
Dobbelijn 60.
Döderlein 306.
Dodraco (de) 230.
Doedes 51.
Doens 73.
Doepler 302, 303.
Doernick (van) 248.
Does (van der) 70, 248, 250.
Does (Schuyll van der) 165.
Doesburg (van) 140, 142, 143, 144.
Doesburgh (van) 112.
Doetinghem (van) 248.
Doetmijnnuyt 43.
Dol van Ourijk 6, 7.
Dole (van) 3.
Dolen (van) 3.
Dolier 168.
Dölleman 206.
Dolre (van) 5.
Domman 286.
Dompièrre (Picot de) 307.
Dompzeler 248.
Domselaar (Hogendijk van) 217.
Domslaar (van) 286.
Domus 16.
Donck (van der) 72.
Doncker 288.
Donckers 10, 11.
Dongen (van) 10.
Donghelberghe (van) 248.
Donk 58.
Donker Curtius 42, 206.
Donon 269.
Donraat 43.
Dontklocke 242.
Doole (van) 3.
Doolen (van) 3.
Doom 165.
Dooremans 138.
Doorman 238.
Doorn (van) 172.
Doorne (van) 104.
Doorninck 109.
Doorninck (van) 166, 176, 243, 280. 311.
Doornwerth (van) 38.
Doorslag (van den) 253.
Doosse 137.
Dorlot 181.
Dorp de Groot (van) 237.
Dorrenboom, 2, 74, 288.
Dorst 254.
Dort (van) 159.
Dorth (van) 182, 183, 184, 286, 287, 288.
Dortmond 142.
Dortmont (van) 71.
Doubels 178.
Doublet 19.
Doubleth 159.
Doudan 15.
Douglas 74, 168.
Douw 111, 112.
Douze (de la) 168.
Dox 111.
Drabbe 200.
Dresen 176.
Dresselaar 197.
Dresselhuis 198.
Dresselius 24.

Driel (van) 257.
Drielle (van) 290.
Driendijk 255, 256.
Dries 131.
Dries (de) 248.
Driessens van op-Heyden 304.
Droeze (Haver) 202.
Droge 44.
Droogbrood 245.
Droogendijk 290.
Drossado 33.
Droste 286.
Drummond 56.
Druynen (van) 148.
Druyvesteyn 45, 123, 130.
Drijfhout 5, 6, 59.
Duaci 248.
Dubois 181.
Duc (le) 286.
Ducotel 182.
Duermont 184.
Duist van Voorhoudt 180, 286.
Duivenvoorde 99.
Dullaert 261, 262.
Dumont 308.
Dumorieu 24.
Duncan 111.
Duncker 52.
Dunois 158.
Dupeyrou 111.
Duraeus 141.
Duran 158.
Dureau de Vaulcomte 54.
Dürer 49, 53.
Durrieu 269.
Dury 258.
Durijn 141.
Dusseldorp (van) 305.
Dussen (van der) 105, 202, 248.
Dutelius 63.
Dutilloeul 146.
Duuren (van) 243.
Duurnagel van Vroyland (van) 242.
Duvelaer 178.
Duverden (van) 262.
Duwer 248.
Duyck 135, 178, 248.
Duyff 73.
Duyffhuys (van) 187.
Duyker 141.
Duykers 72.
Duyn (van) 146.
Duyn (van der) 43, 44, 99.
Duysel (van) 58.
Duyst van Voorhout 97, 285.
Duyts 164.
Duyven (van) 304.
Duyvenée 146.
Duyvens 36.
Duvenvoorde (van) 248.
Duyver 74.
Dycke (van) 258.
Dijk (van) 64, 214, 215.
Dijkers 254.
Dijkmans 285.
Dijserinck 290.
Dijemen 248.

E.

Ebeling 105.
Eccelesia (d') 193.
Echteldt 281.
Echten (Holthe tot) 27.
Eck (van) 30, 44, 208, 242, 243, 245, 254.
Eck tot Nergena (van) 60.
Eck (van Panthaleon van) 200, 240, 248.
Eckhardt 126, 148.
Eckman 225.
Eckringa 88.
Edewaard 254.
Edinkhuysen 285.
Edmeston 94.
Eeckhoven (van) 16.
Eede (van den) 288.
Eekhout 67, 126.
Eelde (van) 171.
Eeman 13.
Eeten (van) 69.
Eewijk (van) 115.
Efferen (van) 103.
Eggert 133.
Egginck 152.
Egmond 133, 215.
Egmont 248.
Egmont van der Nieuborgh 71.
Egter 202.
Eichholtz 88.
Eick (de) 232.
Eickholt 148.
Eickstedt (von) 54.
Eikendal 62.
Eindhoven (van) 142, 143, 144.
Einghen 248.
Einsiedell (von) 248.
Ekama 84, 185.
Eland 200.
Eldijk (van) 290.
Elgershuysen 252*a*.
Elias 288.
Elissen 269.
Ellieul 71, 180, 182, 287.
Elliot 144.
Els tot Boelenham (van) 159.
Elsbach 109.
Elsevier 234.
Elsman 194.
Elst (van der) 183.
Emants 66.
Emden 48.
Emden (van) 240.
Emmenes (van) 181.
Emmius 183.
Empereur (l') 72.
Empereur d'Oppyck (l') 215.
Empereurs (l') 181.
Empl zu Rattenberg 54.
Encontre (Abric-) 308.
Ende (Am) 234.
Enderlein 176.
Engelbrechtsen 49.
Engelbronner 80.
Engele 43.
Engelen 124, 246.
Engelhardt 88.
Engels 138, 178, 179, 181, 285, 286, 287.
Engelijng 43.
Engremont (d') 244.
Enschedé 128, 130, 185.
Enspyck (Pieck tot) 159.
Entrevon (d') 168.
Epen (van) 131.
Epinè (l') 287.
Eppes 186.
Eps (van) 112.
Erlach (d') 248.
Ermerins 68, 200, 202.
Erney 181.
Erp (d') 232, 233.
Erp (van) 9, 19, 70.
Erpe (de) 230, 231.
Erpekom (van) 141.
Erpenbeek 88.
Erskeyne 143.
Erzey 124.
Es (van) 44.
Esau 88.
Esch (van der) 70.
Escury (Collot d') 80.
Espinasse (de l') 238.
Espine (l') 168.
Essele 74.
Essen (van) 186.
Esser 174.
Esveldt (van) 279.
Etten (van) 12.
Evenblij 273.
Everdingen (van) 65.
Evers 88.
Evers (Staats) 19, 27.
Eversdijk 182, 193.
Eversen 287.
Everson 73, 74.
Everwijn 73, 246, 248, 252*a*, 286, 287.
Everzwijn 233.
Ewitz 72.
Ewsum (van) 73.
Ewijck (van) 68.
Eybens (Surville d') 168.
Eybergen (van) 151.
Eyck (de) 233.
Eyck (ten) 111, 112.
Eyck (van) 236.
Eycke (van den) 178.
Eycken (van der) 248.
Eyckhout (van den) 73.
Eyk (van) 18, 67.
Eyk (van der) 216.

Eykendaal 63.
Eynde (van den) 261, 262.
Eynden (van den) 180.
Eyndhouts 233.
Eys (van) 5, 111.
Eysma 286.
Eyssen (Frantzen van) 90.
Eytelwijn 154.
Eytsma 44.
Eywerven (van) 245.

F.

Faas 179.
Faasse 254.
Faber 141.
Faber van Riemsdijk 107.
Fabius 29, 202.
Fabricius 167.
Fabricius van Leyenburg 18.
Fadra 71.
Faes 34.
Fagel 158, 159.
Fahne 109.
Faille (de la) 105.
Faille (Baart de la) 146.
Falck 139.
Falckensteyn (van) 212.
Fallot (Laurillard dit) 43, 124.
Fangman 207.
Fasseau 72.
Faucher d'Arcles 307.
Faucher de Bollène 307.
Faucher de la Ligerie 307.
Faure 111, 240, 300.
Fay 212.
Fay (le) 172.
Fayet de Chabannes 54.
Fayet de Gabriac 54.
Fayet (Nougarède de) 54.
Fayet de Peychault 54.
Fayet de Serris 54.
Feenstra 160.
Feerden (van) 96.
Feirabant 257.
Feith 2, 106, 148.
Felice (de) 110.
Ferf 276.
Ferre 31.
Ferrières 111.
Ferwerda 116.
Fevre (le) 286.
Feyt 193.
Feyter (de) 290.
Fick 55.
Filiou 182.
Fisenne 111.
Fittz 258.
Fitzner 206.
Fleming 301.
Fliening 44.
Floriszon 74.
Flou (du) 73.
Flugh 212.
Flye (de la) 242.
Flye de la Gangerie (de le) 242, 243.
Focani 234.
Fock (von Brücken) 238.
Focks 74.
Fogolinus 305.
Fontain 131, 132.
Fontaine 73.
Fontaine (la) 171.
Fontaine (de la) 132.
Fontein Tuinhout 265.
Fontein Verschuir 41.
Foreest (van) 123, 199, 248.
Forest (la) 168.
Forest d'Armaillé 168.
Forest Bulhon (la) 307.
Forest de Divonne 168.
Forestié 110.
Forstar 248.
Forstner van Dambenoy 202.
Fossaty 44.
Foucaut 55.
Foucaucourt (Morel de) 307.
Fouw (de) 194.
Frae (de) 288.
France (de) 110, 111.
Franchessin 54.
Franck 226.
Franckenberg en Proschlitz 107.
Franckendale (van) 72.
Francq 71.
Francq (le) 198.
Francq van Berkhey 196.
Fransen 181.
Frantzen van Eyssen 90.
Fraye (de) 61.
Fredericksen 71.
Frederiks 164, 237.
Frederix 204.
Freese 167.
Freisheim (van) 186, 187.
Fremery (de) 106, 139.
Freneau 308.
Fremijn 8.
Fresne (du) 234.
Fridagh 173.
Froterma 65.
Frontenius 141, 142.
Froger 174.
Fruin 236.
Fruyn 160.
Fruytier 197.
Fruytiers 193.
Frylinck 139.
Fuyck (van der) 215.

G.

Gabriac (Cadoine de) 307.
Gabriac (Fayet de) 54.
Gabry 137.
Gaigneau (du) 307.
Gaillard 171.
Galen (van) 261, 262, 285.
Galen (de Lurnay tot) 184.
Gall 212.
Galles 287.
Gand (de) 168.
Gangerie (de le Flye dela) 242, 243.
Gans 213, 234.
Garcin 197.
Garde Saint-Angel (de la) 168.
Gardijn 161.
Gareisen 248.
Garmincx 74.
Garisson 111.
Gautier 288.
Gaymans 313.
Gallas 155, 215, 216.
Gebuis 254.
Geel 107.
Geer (de) 164, 169, 172.
Geer (van der) 152.
Geerlings 286.
Geerloff 197.
Geerts 14, 28.
Gein 287.
Gelder (de) 53, 110.
Gelder (van) 5, 38, 182, 248, 288.
Gelder (Smidt van) 82.
Gelkerken 172.
Gellecum 248.
Gellinchuysen 213.
Gelre (van) 282, 283.
Gelselaar 113.
Geltsak van Bakenis 185, 188.
Gemert (van) 52, 105.
Genard 161, 225.
Gendre (le) 168.
Gendt (van) 309.
Gendt (Merkus van) 146.
Geneppe (de) 182.
Gennep (van) 315.
Gent (van) 137, 248.
Gentman (van) 143.
George 174.
Gerardts 107.
Gerbade 235.
Gerbode (de) 214.
Gerhard 111.
Gerhardi 197.
Gerlings 18, 45, 123, 130.
Germain 56, 168.
Gerrits 36, 178, 181, 184, 285.
Gerritse 20, 21, 23.
Geselle 57.
Gestel (de) 231.
Geuns (van) 272.
Gevaerts 216.
Gevelaer 42.
Gey van Pittius 124.
Geysweit 184.
Gheel (de) 231.
Gheerts 227.
Ghemert (de) 230, 231.
Ghent (van) 103.
Ghestel (de) 233.
Ghestel (van) 230.

Ghim 212.
Ghijben 202, 245.
Ghijs 215.
Ghijsselen 231, 232.
Giebert 15.
Gier (de) 40.
Giessenburg (d' Ablaing van) 47, 79, 99, 146, 222, 273, 276.
Gilles 4, 5, 37.
Gillon 158.
Gils 10, 11.
Gineber 285.
Gipson 285.
Gisbrechts 180.
Gissery (Hamilton de) 285.
Glarges (de) 248.
Göbel 271.
Gobles 226.
Goblet 124.
Goch (van) 3.
Gockinga 106.
Godin 126, 248.
Godijn 71, 164.
Gofou 180.
Goede (de) 179.
Goedesoon 181.
Goens (van) 34, 36.
Goes 178.
Goes (van der) 148, 176, 180, 181, 213, 217.
Goesdorp 63.
Gollofkin 33.
Gollofkijn 33.
Golowkin (van) 4.
Golstein (van) 248.
Goltz 81.
Goltzius 51.
Gomar 216.
Gomarus 215.
Gommes 287.
Gonlag 211.
Goor Hinloopen (van) 208.
Goossen 287.
Goosens 182.
Gorcum (van) 26, 205.
Gordon 44, 72, 143, 182.
Gordon (Hanozet) 137, 138.
Goris 9.
Gorkum (van) 82.
Gorstius 237.
Gort 195.
Gorter 28.
Gosaen 182.
Goske 31, 32.
Goslinga 248.
Gotten (van) 71.
Gotthen (van) 288.
Gottlob 105.
Gottorp (Holstein) 144.
Goud 85.
Gouda Quint 27.
Goudriaen (van) 159.
Goujon 55.
Gouthoeven 99.
Gouts 287.
Goutsmidt 213.
Goutsmit 215.
Goutswaert 213, 248.
Gouverneur 14.
Gouw (ter) 77, 79, 82, 160.
Govaart 245.
Govaerts 15.
Goverden 11, 12.
Govert (van) 279.
Govers 181.
Goyer (de) 187, 301.
Graaf (de) 36, 108, 221, 257, 286, 289.
Graaf (van de) 65, 141.
Graaf (van der) 250, 289.
Graaff (de) 36, 43, 216, 253, 254, 255, 256, 257.
Graaff (van) de 234.
Gracht (van der) 158, 212.
Grade 251.
Graeff (de) 40, 164.
Graevius 143, 170.
Graham 126.
Grand (le) 288.
Graswinckel 248.
Gratama 27, 107.
Gratama (Oldenhuys) 27.
Grauwert 248, 303.
Grave 285.
Gravezande (van 's) 197, 216.
Gravezande (Storm van 's) 234.
Gregier 112.
Grenier 56.
Grenu 178.
Greup 315.
Greve 172.
Greve (de) 184.
Grevers 29.
Grevink 287.
Griethuysen (van) 106.
Griethuyzen 171.
Grim 287.
Grimaldi de Bueil 54.
Grimauld de Tailefer 4.
Grinvis 107.
Groen 178, 181.
Groen (van der) 288.
Groeneman 196.
Groenenberg (van) 258, 259, 260.
Groenenberg (de Buvry van) 260.
Groenenberg (van den Heede van) 260.
Groenenburg (van) 285.
Groenendijk (van) 44.
Groenesteyn 65.
Groenevelt 4, 44.
Groenewal 106.
Groenewegen 257.
Groenincx van Soelen 173.
Groenings 178.
Groeninx van Zoelen 310.
Groensveld 287.
Groesbeck 111, 112.
Grofsteyn 71.
Grol (van) 304.
Gronde (van de) 130.
Gronsveldt (van) 304.
Groot (de) 159, 237, 304.
Groot (van Dorp de) 237.
Groot (Hofstede de) 108.
Grootenhuis 238.
Grootenraay (van) 68.
Grootveld (van) 65.
Grossin de Bouville 307.
Grovesteins (van) 31.
Grovestins (van) 31.
Grovestins (Sirtema van) 173.
Groulart (de) 234.
Groulart (von Scheydt de) 139.
Gruiter van Groenewoude (de) 143
Grumer 248.
Grunebosch 67.
Grunenberg 285.
Grijp (van der) 137.
Gruyter (de) 26, 142.
Gruytters 16.
Gryson 286.
Guardia 307.
Guelincx 166.
Gueperi 71.
Gugius 159.
Guizot 308.
Guldewagen 18, 123.
Gunterslaer 232.
Gunther 67.
Gunther Beckman 145.
Guyliker (de) 64.
Guyot 25, 26, 111, 160.
Gijben 9.
Gijsberti Hodenpijl 2, 200, 238.
Gijsberts 184.
Gijselaar (de) 232.
Gijselinck 74.
Gijzen 198.

H.

Haage (van der) 131.
Haage (ten) 113, 114, 116.
Haan (de) 45, 148, 182, 287.
Haan Hugenholtz (de) 106.
Haansbergen (van) 30, 31.
Haar (van) der 207.
Haar (ter) 28.
Haarlem (van) 262.
Haarst (van) 237.
Haas (de) 288.
Haasloop Werner 312.
Haastrecht (van) 102, 104.
Haax 43.
Habt (d') 72.
Hackee 6.
Hackfort 248.
Hackstroh 240.
Haeck 231.
Haeften (van) 104, 282, 284, 309, 310, 311.

Haeghen (van) 151, 154.
Haen (de) 248, 288.
Haenenborch (de) 233.
Haensbergen (van) 30.
Haer (van der) 158.
Haere (van de) 48.
Haersma van Vierssen 105.
Haersolte (van) 248.
Haerting de Marquette (van) 4.
Haes (de) 8, 162, 164, 178, 179, 214, 215, 245.
Haesebroeck 154, 176.
Haesebroeck (van) 73.
Haesebroecx 71.
Haestert (van) 30.
Hafften (van) 309.
Hage 215.
Hage (van) 64.
Hage (Schoonder) 87.
Hagen (van) 64.
Hagen (van der) 236.
Hagen (Breeman van der) 214, 215.
Hagoort 66.
Hain (van) 206.
Hair (ab) 248.
Hale (van) 71.
Halen (van) 143.
Halewech 166.
Halewijn (van) 72.
Haller 50, 290.
Hallingh 4, 33, 59, 215.
Halmael (van) 26.
Hals 18.
Halter 308.
Halteren (van) 204.
Ham (van den) 106, 197.
Harnbroeck alias van Beversluys 248.
Hamer (de) 195.
Hamilton 44.
Hamilton de Gissery 285.
Hamme (Wijten) 248.
Hammen (van) 73.
Handelmann 27.
Hanegraaff 205.
Hannes (Thye) 174.
Hannonville 55.
Hannut (de) 184.
Hanozet 137.
Hanozet Gordon 137, 138.
Hansen 71.
Hanswijk (van) 176.
Hardenbergh (van) 159.
Hardenbroek (van) 58.
Harderwijck (van) 248.
Hardenbroek (van) 5, 58, 108.
Hardt Aberson (van der) 155.
Haren (de) 232.
Haren (van) 111.
Harencarspel (van) 75.
Harg 178.
Haring 220.
Haringh 158.
Harinkmans 193.
Harlingen 172.
Harmelen (van) 43, 44.
Harmsen 155.
Harn (van) 17.
Harpen (van) 286.
Harris 182
Harskamp 113, 114, 115, 116.
Harstat (van) 248.
Hart (van der) 74.
Hart Beeb (van der) 148.
Hartigvelt 213, 215.
Hartingh 174.
Hartingh Comans 63.
Hartman Franzenshuld (Edlen von) 53.
Hartogh Heys van Zouteveen 2, 26, 27.
Hartzink 141, 142.
Harvant (d') 139.
Harzele (van) 43.
Hasart 179.
Hase (de) 163.
Hasebroek 81.
Haselaer 87.
Hasius 258
Haspels 178.
Hasselaar 250.
Hasseldonck 248.
Hasselt (van) 176, 283.
Haton 95.
Hattart (van den) 268.
Hatting 212.
Hatting (van) 212.
Hattingh (van) 212.
Hattink 17, 109.
Hattum (van) 3.
Haultijn (d') 178.
Hauptmann 133.
Hauselaer 71.
Hausen (von) 251.
Hausmann 269.
Hauweel 72, 73, 287.
Havart 141, 144.
Havelaar 200.
Haven (van) 52.
Haver Droese 202.
Haye (de la) 71, 72.
Hazemont 280.
Hedel (de) 232, 233.
Hedouville 54.
Hee (van) 73.
Heeckeren (van) 152, 154, 309.
Heeckeren van Brandsenburg (van) 105.
Heede (van den) 178, 242, 260.
Heede van Groenenberg (van den) 260.
HeedevanGruythuizen(vanden)260.
Heede de Jonge (van den) 72.
Heel (van) 43, 44, 73.
Heemse (van) 166.
Heemsinck 93.
Heemskerck (van) 205, 218.
Heemskerk van Beest 240.
Heemskerk 43.
Heemskerk (van) 159.
Heeneman 36, 57, 217.
Heenvliet (van) 50.
Heer (de) 7.
Heerde (van) 38
Heerder 255.
Heerdt (van) 33, 154.
Heeren ('s) 104.
Heerki 230.
Hees (van) 304.
Heeswijk (van) 15.
Heetvelde (van den) 226, 248.
Heide (van der) 286.
Heiden (van der) 287.
Heidenrijk 240.
Heime 231.
Heinrichs 246.
Heinsink 144.
Heinsius 52, 266.
Heisterbach (von) 306.
Hell (van) 37, 248.
Helleman 106.
Hellemans 14.
Helm (van der) 171.
Helms 180.
Helsdingen (van) 142, 216.
Helsdingen (van Beuningen van) 132.
Helvink 24.
Hemert (van) 90, 197, 303.
Hemert tot Dingshof (van) 148.
Hemert (de Rechteren van) 287.
Hemmes 124.
Hemkes 202.
Hendricksen 111.
Hendriksen 181.
Hendrix 8.
Henegouwen (van) 100.
Henghel (van) 142.
Hennequin 88, 126.
Hennevanger 138.
Hennevelt 303.
Henrard (le Juste) 146.
Hensberch (van) 204.
Hensbergen (van) 186, 187.
Herde (de) 178.
Herdenraat 212.
Herdink 107.
Heren ('s) 233.
Herff 126.
Herff (van) 88.
Herfkens 160.
Herklots 206.
Hermans 101, 105, 231, 233, 235, 236, 266.
Heronia (van) 248.
Herouar 158.
Herrebount 288.
Herselen (van) 43.
Herskamp 116.
Hertoge Orsmael (de) 72.
Herwerden (van) 40, 108.
Hes (van) 248.

Heshuysen 176.
Hesselt van Dinter 186.
Hessen-Cassel 144.
Hettema (Buitenrust) 27, 316.
Heufke 67.
Heukelom 248.
Heul (van der) 8, 213.
Heule 212.
Heumen (ab) 233.
Heurn (van) 126, 235, 248,266,268.
Heusden (van) 140, 163, 200, 207, 238.
Heussen (van) 226.
Heuvel (van den) 43, 139.
Heuvel (Bartholotti van den) 152, 166.
Heuvell (van den) 57.
Heyblom 6.
Heyden (van der) 142, 286, 287.
Heyden (von) 17.
Heykamp 250.
Heylesieg 151.
Heym 105, 231, 232, 233.
Heym (van der) 44.
Heyman 212.
Heymans 10.
Heyn 94.
Heyningen (van) 247.
Heynis 24, 276.
Heys van Zouteveen (Hartogh) 2, 26, 27.
Heyns 300.
Heytman 6.
Heyweghen 248.
Hezemans 2, 266.
Hezeacker (de) 231.
Hilaire (Saint) 72.
Hildebrandt 251.
Hiel 87.
Hil 182.
Hille (van) 179, 286.
Hillegenaars 181.
Hilt 16.
Hinckart 248.
Hinckerts 232
Hinloopen (van Goor) 208.
Hinlopen 164.
Hioolen 202.
Hirzel 50.
Hobius 195.
Hoboke (van) 102.
Hoboken (van) 205, 244.
Hodenpijl 62.
Hodenpijl (Gijsberti) 2, 200, 238.
Hoeck (van) 213.
Hoecke 72.
Hoedemaker 26, 36.
Hoedt 215.
Hoefmans 44.
Hoefnagel 181.
Hoek 198.
Hoek (van) 240.
Hoek (van der) 68.
Hoekelem (de) 231.
Hoensbroeck (van) 103.
Hoensbroek 304.
Hoerne (van) 101, 102, 103.
Hoesch (die) 233.
Hoet (ten) 202.
Hoeufft 159, 193.
Hoeve (van der) 159.
Hoevel (van de) 232.
Hoeven 176.
Hoeven (van der) 33, 315.
Hoevenaar 70.
Hoey 299.
Hoey (van) 65, 66, 67, 68, 69, 70, 245.
Hoey (Coolen van) 67.
Hoey (van Cruysse van) 68, 69.
Hoey Schilthouwer (van) 66, 67, 68, 69, 70.
Hoey (van Schilthouwer van Oonstee) 67, 299.
Hoey Smith 66.
Hofdijk 219.
Hoff (von) 174.
Hoffer 248.
Hoffman 146.
Hoffscholt 288.
Hofman 7.
Hofmann 208.
Hofstede 108.
Hofstede de Groot 108.
Hofsteede (ter) 170.
Hogeboom 59.
Hogelande 248.
Hogeman 83.
Hogendorp 209.
Hogendorp (van) 70.
Hogendijk van Domselaar 217.
Hogerwaerd 57.
Hogerwaard (de Lille) 238.
Hogguer 131.
Hojel 105.
Holdinga (van) 248.
Hollander (den) 108.
Hollebeek 39, 197.
Holleman 139.
Holmberg de Beckfelt 106.
Holscher 285.
Holstein-Gottorp 144.
Holster 207.
Holt (ten) 72.
Holtappel 248.
Holthe tot Echten 27.
Holthuys 88.
Holtmans 152.
Holtzschue 176.
Holwerda 305.
Holy (Muys van) 248.
Holzman 154.
Hom (van der Lijp gend.) 212.
Homan Verhoef 238.
Homerigh 81.
Homoet de Jonge 132.
Honaert (van der) 59.
Hondorf Block 67.
Honert (van den) 60.
Honig 2, 20, 21, 22, 24, 41, 42, 46, 48, 98, 100, 135, 136, 190, 191, 219, 223, 273, 274, 277, 278, 279, 296.
Honig Ongelaar 41.
Honselaar (van der Velde gezegd) 160.
Hont (de) 233.
Honthem (van) 248.
Hoocht (van der) 64.
Hoof (van) 16.
Hooff (van) 124, 148, 176.
Hooft 158, 227.
Hooft ('t) 5.
Hoog 217.
Hoog (van der) 64.
Hoogboot 165.
Hooge (de) 71.
Hooge (van der) 158.
Hoogenboom 59, 182.
Hoogendoorn (van) 130.
Hoogendijk 207, 217.
Hoogerwaard 57.
Hoogerwerff 215.
Hoogstraten (van) 18, 33, 52, 184, 240.
Hoogwerff 216, 253, 288.
Hoogwerff (van) 213. 215.
Hook (van der) 24.
Hoorn (van) 5, 107, 196, 289.
Hoorn de Meyer (van) 289
Hoornbeek 258.
Hoos 227.
Hooy 196.
Hop (van) 85.
Hopkoopers 182.
Hoppinck 60, 61.
Hopping 60.
Hoppingh 60.
Hora Siccama 176.
Horenbeeck (de) 233.
Horn (van der) 18.
Horne (van) 103, 104, 105.
Hornes (de) 102, 103, 104.
Horst (van der) 220.
Horstmar 304.
Hottinger 88.
Houbraken 305.
Houcke (van) 213.
Houf (van der) 62.
Hough 56.
Housema 72.
Houss tot de Rees 151.
Hout (van den) 30.
Houten (van) 6, 178, 180.
Houtgraaf 139.
Houtkoop 207.
Houtman 162.
Houtsma 305.
Houttum (van) 14.
Houttuyn 141.
Houtwever 137.
Houve (van der) 181.

Houven (van) 33.
Houven van Oordt (van) 26.
Houven (van der) 208.
Houweel 183.
Houwert 253.
Hovaer 71.
Hove (van) 26.
Hovius 248.
Hovy 107.
Howardries (du Chastel de la) 306
Howardries-Neuvireuil (du Chastel de la) 37.
Hoxwier (van) 37, 248.
Hoy 17.
Hoy de la Rochette (de) 88.
Hoyer 216, 217.
Hoyinck 248.
Hubert 178, 234.
Hubert (d') 269.
Hubert (de) 286.
Huberti 11.
Huberts 73, 154.
Hubrechtsen 181.
Hude (van der) 93.
Huelle (la) 81.
Huessen (van) 163, 164.
Huet 60, 106, 197.
Huet (van) 6.
Huet (Busken) 106.
Huffnagel 238.
Hugenholtz (de Haan) 106.
Hugenpoth (van) 312.
Hugenpoth tot den Berenclaauw (van) 312.
Hugens 73, 158.
Hugens van Zuylichem 159.
Huguenin 126.
Huigens 86.
Huillier de Lamardelle (l') 307.
Huisman 141, 142.
Hulck (van der) 97.
Hulet 126.
Hulle (van) 257.
Hulscher 178.
Hulshout 129.
Hulst (van) 256.
Hulst van Keulen 160.
Hulten (Brunsveld van) 124.
Hulter (de) 81.
Husman 137.
Hutchinson 70.
Huwett (van) 6.
Huybert (de) 260.
Huybrechts 93.
Huybrechtsen 180.
Huydecoper 163, 164, 169, 297.
Huyge 258.
Huygens 19, 52, 73, 180, 186, 187, 197, 216, 236, 248, 286.
Hijmans 233.
Hijnden (de) 232.

I.

Imbijzen van Batenburg (van) 34.
Imhoff (van) 212.
Immanuels 195.
Immerseel (van) 104.
Immerseele (van) 179.
Immerzeel (van) 104.
Indewey 107.
Ingelsen 288.
Ingen (van) 88, 148.
Ingré 55.
Inthyma 72.
Intima (van) 72.
Isebos 74.
Isendoorn (van) 246.
Iseren 248.
Iserloon 74.
Iserman 214.
Isselmuden (van) 248.
Issels 137.
Iterson 139.
Ittersum (van) 107, 282.

J.

Jackson (van de Lande) 146.
Jacobi 143.
Jacobs 6, 93, 257, 285, 288.
Jacobsen 71, 284.
Jacobsze 96, 213.
Jacops 184.
Jager (de) 97, 217.
Jakobs 181.
Jans 71, 72, 93, 95, 184.
Janse 195.
Jansen 72, 73, 80, 112, 179, 180, 181, 243, 287, 288.
Janssen 15, 287.
Janssens 15, 16.
Jansze 213.
Jardin (de) 288.
Jardin (du) 248.
Jaspers 74, 178, 193.
Javel 55.
Jeckschot 104.
Jeekschot 104.
Jeger (die) 233.
Jenein 181, 182.
Jentink 202.
Jeude (de) 73.
Jeronimi 95.
Jeude (van Lidth de) 90.
Jever (van) 186.
Jezus 168.
Joachimi 303.
Jode (de) 4, 33, 36, 57, 60.
Joesten 103.
Jolly 146.
Jonckbloet 305.
Jonckers 146.
Jong (de) 34, 262.
Jonge 196.
Jonge (de) 71, 72, 74, 107, 160, 162, 194, 225, 266, 286.
Jonge (Blondeel de) 3.
Jonge van Ellemeet (de) 214.
Jonge (van den Heede de) 72.
Jonge (Homoet de) 132.
Jonge (Laccher de) 258.
Jongejan 255.
Jongewaard 134, 189.
Jongh (de) 95, 158, 185, 186, 188, 202, 214, 215.
Jonghe (de) 248.
Jonker 27, 254.
Jonkers 257.
Joos 182.
Jooss 146.
Joosten 178.
Joppe 254.
Joppen 32.
Jordaan 180, 181.
Jordaans 178, 180, 182, 285.
Jordaens 72, 178, 180, 288.
Jordens 176.
Joris 180.
Jorissen 19, 42.
Jorisze 93, 214, 269.
Josselin de Jong 315.
Judith 286.
Jukkers de Roode 190.
Juliaans 172.
Junius 210.
Jurgiens 74.
Jurriens 180, 287.
Juste Henrard (le) 146.
Jut 42, 296.

K.

Kaathoven (van) 206.
Kadisch (von) 251.
Kaiser 202, 215.
Kalcker (van) 185.
Kaldenbach (van) 186.
Kalf 132, 288.
Kalff 200, 247.
Kaljauw 288.
Kallenberg van den Bosch 176.
Kamerling 182.
Kampen (van) 180, 181.
Kant 287.
Karsseboom 144.
Kasteele (van de) 238, 285, 287, 288.
Kasteele (Post van de) 73.
Kate (ten) 28.
Kats 197.
Kats (van) 86.
Katte 178.
Kattel (du) 285.
Kattenburg (van) 143.
Katzenellenbogen (von 53.
Kau 182.
Kaulier 141, 142.
Keeck (Homan) 87.
Keer 174, 252*a*.
Keetlaer 193, 194, 195, 196.
Kegelingh 94, 96, 97.
Kegelings 96, 97.

Kehanje 182.
Keirsmaeckers 16.
Keiser 174.
Keizersweert (van) 204.
Kelckhoven (van) 139, 140.
Kelderman 204.
Keldonc (de) 230.
Kelfkens 184.
Kellen (van der) 302.
Kemp 71.
Kemp (van der) 44, 146.
Kempen (van) 202.
Kempenaer (de) 58.
Kemper 286.
Keppel 144.
Keppel (van) 154, 248.
Kepper 202.
Kerby 243.
Kerc (van) 62.
Kerchem (van) 165, 280.
Kerckhove (van de) 178.
Kerkhem (van) 262.
Kerkhoff 28, 40, 209.
Kerkhoff (van de) 126.
Kerkhoven (van) 285.
Kerkwijk (van) 107, 146, 200.
Kern 52.
Kerry 95.
Kersauson 54.
Kessel (de) 232.
Kessel (van) 34, 37, 212.
Kesteren (van) 88, 174.
Ketel 53, 68, 287.
Ketelaer 178, 286.
Ketjens 287.
Kettingh 34.
Keulen (Hulst van) 160.
Keuls (van) 71.
Keunen 179.
Kevelaer 215.
Keyser 44, 215, 256.
Keyser (de) 163, 248.
Kielhuysen 8.
Kien 182.
Kievit 8, 146.
Kievyt 248.
Killegreu 158.
Killegreve 72.
Killenaar 44.
Killery 212.
Kist 219, 293.
Klaessen 285.
Klaver (van) 86.
Kleef (van) 105.
Kleiman 287.
Klerck 176.
Kleyburgh 216.
Kleynhens 238.
Klinkhamer 200.
Klobbie 238.
Kloet 179.
Klomp 165.
Kloppenburg 138.
Kluit 58, 213.
Kluppell 207.
Klijnsma 124, 176.
Knibbe 126, 143.
Knippenberg 166.
Knockaert 286.
Knockaerts 182.
Knocke (van) 74.
Knol 209.
Knoop 17.
Knoppert 248.
Knottenbelt 208.
Knotter 165.
Knuttel 51.
Knuyver 19.
Knyser (de) 287.
Korbizier 142.
Kock 171, 260, 279.
Kock (de) 106, 170, 181, 245.
Kockman 309.
Koehoorn (van) 143.
Koelman 142.
Koen 28.
Koenraad 255.
Koenraats 180.
Koesaart 143.
Koesvelt (van) 61.
Kogelenberg (van) 197.
Kok 76.
Kokelaer (de) 258.
Kolck (de) 73.
Kolff 145, 237.
Kolk (van der) 65.
Kollewijn 52, 305.
Kollins 143.
Kommer (de) 73.
Koninck (de) 286.
Koning 35.
Konings 14, 181.
Konijnenburg (van) 43.
Kool 124, 176, 202.
Koolemans Beynen 238.
Kooman 289.
Koonink 113.
Koop 182, 288.
Koopmans 2, 27, 78, 105, 210, 211, 273, 298.
Kooy 44.
Kop 180, 181.
Kopmels 107.
Koppernols 286.
Kops (van) 126.
Korbeel 196.
Korck 385.
Kortenbos (van) 216.
Korthals 141.
Korvink 253.
Kostenobel 287.
Koster 35, 200.
Koster (de) 247.
Koumans Smeding 139.
Kousemaker 288.
Koussemaecker (de) 180.
Kouwenhove (van) 181.
Koymans 163.
Kraat 200.
Kraatz 84.
Kraey 287.
Kraft 22, 23.
Kramers 205.
Krane (van de) 287.
Kranen 226.
Kranendonk 70.
Krasinki (Krasne) 306.
Krasne Krasinki 306.
Krayenhoff 88, 124.
Krayenhoff van de Leur 148.
Krebbers 27.
Kredenbach 288.
Krelhuysen 8.
Kremer 2, 27.
Kretenbach 285.
Kriek 44.
Kriestorf (de) 248.
Kröcker (von) 306.
Kröder 208.
Kroef 197, 206.
Kroes 144.
Kroezen 143.
Krom 166, 251.
Kromhout 200.
Krul 50.
Krull 287.
Kruyf 141, 315.
Kruyff (de) 126, 202.
Kruyne 217.
Kruys (van der) 62.
Kruysse 108.
Kruysselbergen 30.
Kruyt 31.
Krijnenburg 196.
Krijts 140.
Kuhn 302.
Kuilenburg 238.
Kun (van der) 61, 62.
Kune 178, 183.
Kunen 285.
Kuyck (van) 29.
Kuyk (van) 29.
Kuyl 280.
Kuylenborg 287.
Kuyper 27.
Kuyper (de) 132, 176, 205.
Kuypers 70.
Kuysten 233.
Kijmmell 27, 82.
Kijmmell (Oldenhuis) 107).
Kijndt 37.

L.

Laan (van der) 43, 141, 142.
Laccher de Jonge 258.
Lachmondt (van) 248.
Lack (de) 44.
Lacoste 111.
Laeckencooper 214, 215.
Laen (van der) 93, 248.
Laeter (de) 287.

Lakencooper 215.
Lakerveld Blanken (van) 67.
Lakus 141.
Lamardelle (l'Huillier de) 307.
Lamberechts 12.
Lamberts 65.
Lambinon 216.
Lambrechtsen 197.
Lammens 194.
Lammers 288.
Lams 22, 23, 48, 221.
Lance (la) 61.
Lancvelt 231.
Lancvelt (de) 231.
Landas (Sweerts de) 66, 176, 235.
Lande Jackson (van de) 146.
Lange (de) 16, 48, 106, 107, 285.
Langendelft 58.
Langenhouwer 95.
Langenhuysen 27.
Langereis 216.
Langeveld 237.
Langevelt 60.
Langevelt (van) 179.
Langnouwen 93, 95.
Lankhout 240.
Lannoy 74.
Lannoy (van) 104, 237.
Lans 145.
Lansvel 61.
Lansing 111, 112.
Lantmans 180.
Lantskroon (van) 248.
Lapidia (Model de) 230.
Larcher 51.
Lare (van) 226.
Lares 196.
Lasonder 107.
Lasson 33.
Last 65.
Lathe 36.
Lattier (Surville de) 168, 307.
Launay (de) 235.
Laurens 286.
Laurillard 313.
Laurillard dit Fallot 43, 124.
Lause (la) 308.
Lauzanne 307.
Lawick (van) 248.
Lebret 206.
Leek (van de) 286.
Leek (van der) 236.
Lecourt 308.
Ledeboer 26.
Leefdael (van) 103, 105.
Leemans 52, 69.
Leembruggen 312.
Leemput 172.
Leenaerts 11.
Leenhof (van) 237.
Leening 217.
Leenmans 215.
Leesberg 84.
Leeuw (de) 174, 232.
Leeuw (van der) 3.
Leeuwen (van) 63, 84, 116, 132, 161, 165, 196, 198, 214, 216, 236, 248, 286.
Leeuwen (van Leyden van) 215.
Leeuwarden (van) 71.
Lefèbre 88.
Lefèbre de Montigny 88.
Lefèvre 286.
Leidekker 179.
Leitschuh 49.
Lek (van der) 285, 288.
Leli 74.
Lelievelt 213.
Lely 182.
Lely (van der) 144.
Lelyveld (van) 126.
Lemens (van) 162, 163.
Lemmens (van) 162, 163.
Lemson Pijnacker 90.
Lenaerts 9, 10.
Lenaertsze 93.
Lennep (van) 128, 212, 305, 311.
Lennep (Therlaen van) 212.
Lense 59.
Lentfrinck 130.
Lentfrink 44.
Leonius 248.
Lepin 182.
Lerou 181.
Lesire 304.
Lespine de Soussigny 168.
Lespinasse 111.
Lesseps (de) 269.
Lesturgeon 124.
Lestevenon 244.
Lethor 131, 132.
Leu de Wilhem (le) 186, 187, 316.
Leusden 143.
Levijns 74.
Lexmond (van) 67.
Leyden (van) 49, 70, 97.
Leyden van Leeuwen (van) 215.
Leyen (von) 54.
Leys 258.
Libburg (van) 182.
Lichtenberg 31.
Lichtenbergh (van) 31.
Liderbagh 212.
Lidt (van) 180.
Lidth de Jeude (van) 90.
Lieffde (de) 159.
Liefmans 10, 11.
Liefting 44.
Lieftink 197.
Liens 197, 198.
Lier (van) 82.
Liera (de) 198.
Lière (van) 129.
Lievens 72.
Ligerie (Faucher de la) 307.
Lightenvelt 155.
Ligtermoet 138.
Liliënstern (Rühle von) 88.
Lille Hogerwaard (de) 238.
Limborch van der Meersch 174.
Limburg Stirum (van) 108, 146, 148.
Linde (de) 95.
Linde (ter) 182.
Lindeborn 83, 141.
Lindemans 138.
Linden (van) 248.
Linden (van der) 32, 159, 188, 287.
Lindener 58.
Lindo 202.
Lingen (van der) 73, 74.
Linkenbach 7, 8.
Linschoten (Strick van) 106, 108.
Lint (van) 172.
Linteloe (van) 283.
Lion 76.
Lippe (van der) 143.
Lips 73, 178, 258, 287.
Lipsius 248, 262.
Lissen 16.
Lisweghe (van) 73.
Lith (van) 285.
Lobell (de) 234.
Löben Sels 169, 172.
Löben tot Spaensweert 151.
Lobry 88, 146.
Locqué 73, 179, 182, 288.
Lodder 255.
Lodensteyn (van) 43, 138, 159.
Lodewijckx 13, 15, 16.
Loeff 233.
Loeff (de) 260.
Loeff (van der) 200.
Loeten (van der) 213, 214.
Logner 137.
Lolkes 280.
Lommel (van) 226, 227, 247.
Longedach 260.
Longeville 54.
Longueil de Maisons 307.
Lonqueyssie (de) 269.
Loo (de) 197.
Loo (van) 71, 74, 187, 248, 285.
Looke 288.
Looman 72, 181.
Loon (de) 233.
Loon (van) 2, 3, 9—17, 27, 97, 137, 183, 266.
Looper (de) 180.
Loopes 80.
Loosjes 99, 219.
Loosveld 286.
Looten 132.
Loover 130.
Looyssens 285.
Lopse 122.
Lorentz 200.
Lorenz 156.
Lorié 27.
Lorou 285.
Lorraine (de) 263.

Lose (de) 230.
Losel 44.
Losses (de) 55.
Lotichius 194.
Lottrijn 243.
Louis 182.
Loukers 64.
Loven 144.
Loysz 288.
Lozière (Pelet de la) 167.
Lu (die) 232.
Luchtenberg (van) 143.
Luchtenburch (van) 31.
Luchtenburg (van) 182.
Lucinière (de Cornulier) 167.
Lüder (von) 306.
Ludic 230.
Luedinx 232.
Luiten Schulenburg (van) 29.
Lunengs 180.
Luls 231.
Lurnay tot Galen (de) 184.
Lus 234.
Luthers 74.
Lux 71.
Luycx 71, 280.
Luyks 280.
Luyten 30, 178.
Lijbergen 6.
Lyere (van) 248.
Lijn (van der) 159.
Lijnsele (van) 71.
Lijnden (van) 107.
Lyonnet 111.
Lijp gend. Hom (van der) 212.
Lijsters 248.

M.

Maaldrink 124.
Maanen (van) 139, 174.
Maanhoud 181.
Maanhoudt 182.
Maarschalk 106.
Maartens 288.
Maartense 209.
Maas 59, 106.
Macco 111.
Macdonald 251.
Mach (von) 53.
Mackenzie 66.
Mackonie 137.
Macropedius 268.
Madoets 37.
Maechelini 230.
Maegh 280.
Maeler 304.
Maeljaerts 288.
Maelstede 248.
Maerscale 225.
Maerschalcks 74.
Maertens 72, 73, 287.
Maertensze 93.
Maes 10, 14, 16, 31, 32, 33, 58.
Maes (van der) 130.
Maesackel (van) 38.
Maessen 252a.
Maffé (de) 244.
Mageron 215.
Magerus 285.
Magnin 82, 282, 283.
Magnus 248.
Mahieu 124.
Maiar (de) 303.
Maillardier 71.
Maintenon (de) 168.
Maisons (Longueil de) 307.
Makkink 238.
Malapert 212.
Maldegem 198.
Maldeghem (van) 243.
Maldrick (van) 184.
Male (van) 37.
Melgro Salmo (de) 104.
Malsen (van) 103.
Mameren (van) 39.
Man (de) 40, 71, 88, 124, 179, 181, 244, 286.
Mander (van) 28.
Mandere (van der) 245.
Maneil 312.
Mangelaar 178, 179, 180, 182.
Mangelaars 178, 180.
Mangelaers 72, 73.
Manmaecker 72.
Mannée 193.
Mannes 48,
Mannijs 61.
Manson (Brienen) 159.
Mansvelt 62, 105.
Marcella 200.
Marcellus 66.
Marck (van der) 105, 237.
Marcus 80, 81.
Marcus (Seba) 80.
Marcijs 93.
Mare (de) 232.
Mare (le) 181.
Marechal 288.
Marekant 195.
Marez (de) 142.
Maria 198.
Mariano 206.
Mariënburg (van) 261, 262.
Marinis 285.
Marinissen 180.
Marken (van) 67.
Marle (van) 202.
Markesteyn 137.
Marnix 249, 250.
Maronier 71.
Marony 179.
Marquette (van Haerting de) 4.
Marron 26.
Marsilius 83.
Marsselaer (van) 193.
Martens 15, 94, 146, 156, 285, 286.
Martinau 72.
Martignac (de) 54.
Martini 159, 184, 231.
Martinet 182, 285.
Martinus 166.
Mascheck 124.
Masclé 178.
Maseyc 62.
Masins 44.
Masius 43.
Masklee 74.
Mason 93, 94, 95, 214.
Masscheck 146, 148.
Masseur 124.
Massing 140, 234.
Massow Parenbecke (von) 54.
Massow 146.
Mast (van der) 213, 287.
Matança (de) 183.
Mate (ter) 288.
Matthisius 96, 97.
Matugnon 44.
Mauregnault (de) 51, 259.
Maurits 184.
Mayer 314.
Mayer Rothschild 314.
Mazel 126.
Mazerat 269.
Meckeren (von) 310.
Mecklenburg Schwerin 28.
Mecklenburg Strelitz 28.
Medeau 181.
Medevoort (van) 28.
Meemeling 289.
Meens (van) 14.
Meer (van der) 18, 69, 73, 94, 95, 97, 209, 213, 287.
Meerlant 72.
Meerling 113.
Meerloo (van) 31.
Meermans 228.
Meersch (Limborgh van der 174.
Meersen 179.
Meerten (van) 248.
Meerthen (van) 248.
Mees 26, 90, 106.
Meester (de) 285.
Meeuwestein 23.
Meier 240.
Meinhardt 124.
Meins 285.
Mekern 146, 206.
Melfiaure (de) 93.
Melin 305.
Melle (van) 183.
Melvill 216.
Mennens 37.
Mens 285.
Mensing 113.
Mentink 29.
Merchijs 163.
Mercke (van den) 103, 286.
Merct (van der) 250.
Merkus van Gendt 148.

Merle 308.
Merendonc (van den) 231.
Merree 146.
Merode (de) 102, 104.
Merrit 285.
Merssen Senn van Basel 107.
Mertens 179, 288.
Mertini 287.
Merwe (van) 113.
Merwick (van) 309.
Mesch (van der Boon) 183.
Messchaert 44.
Mesiers 182.
Mestdag 285.
Mesure 286.
Methorst 66.
Metz 184, 315.
Meulders 182.
Meulenaar (de) 242, 259.
Meulen (van der) 182.
Meurs 206, 207.
Meurs (van) 19, 281, 310.
Meursinge 238.
Meuskens (Smits gezegd) 212.
Mewen (van) 52, 304.
Mey (de) 30.
Mey (van der) 146, 178, 179.
Meyburg 36.
Meyer 27, 179.
Meyer (de) 180, 182, 289, 290.
Meyer (van der) 183.
Meyer (van Hoorn de) 289.
Meyer (Prumers de) 289.
Meyleman 82, 83.
Meys 213.
Michielse 163.
Michiels 40, 245.
Middegael (de) 232.
Middelbeeck 6.
Mieden (van der) 19, 86.
Mierevelt (van) 305.
Millee 5.
Millet (de) 36.
Milline 103, 232.
Mingelen (van) 109.
Miniut 132.
Minne 73.
Minne (van der) 217.
Minoris 83.
Minsen 244.
Mirell (de) 216.
Misbergen 287.
Mock 146.
Model de Lapidia 230.
Moelders 288.
Moens 180, 243, 286.
Moerman 72.
Moete (van der) 285.
Motte-Fouqué (de la) 168.
Moezel (van der) 31.
Moens 286.
Moignon (de la) 307.
Mol 48, 103.
Mol (de) 74.
Molanus 52, 166, 304.
Molder (de) 17.
Molders 226.
Moldrup 167.
Molengraaff 196.
Molengraeff 228.
Molentiel 253, 254, 257.
Molewater 215, 216.
Molkeman 181.
Moll 83, 293.
Mom 37.
Monargus 115, 116.
Monceaux 71, 72.
Monchy (de) 26, 90.
Money 71.
Moninx 101.
Monix 232, 233.
Monnicks 35.
Monrouw 179.
Monsjou 197.
Montaiglon 55.
Montanus 288.
Montens 41, 85.
Montferrand (de) 307.
Monti 80.
Montigny (Lefèbre de) 88.
Montmorency 104.
Moock 73
Moock (van) 178, 202.
Moor 71.
Moor (de) 124, 143, 144, 178, 237, 268, 260.
Moorman 182.
Moot 208.
Moreau 72.
Morel 195.
Morel de Foucaucourt 307.
Morel de Vinde 307.
Moretus 56.
Moris 16.
Mortangne de Pell 186.
Mortier 64.
Mossel 51, 174, 202.
Mosselman 37.
Mostaert 51.
Mot (de la) 181.
Mota 93.
Mott 56.
Motte (la) 182, 197.
Mouchard 126.
Moucheron (de) 214.
Moulin 284.
Moulin (du) 306.
Mounier 111, 174.
Mourik 280.
Mourik (van) 138.
Moutmaker 141.
Moy (de) 161.
Muelen (van der) 2, 8, 27, 36, 64, 66, 87, 169, 170, 171, 172, 195, 243.
Mühlen (von) 126.
Muilman 80, 81, 82, 128, 129.
Mulder 6, 7, 171, 316.
Mulder (Rouwenhorst) 107.
Mulders 40, 226.
Mulert 51.
Mulerts 282.
Muller 6, 59, 87, 109, 160, 250, 305.
Munck (de) 72, 178, 245, 268.
Munk (de) 286.
Munniks 113, 116.
Munster 72.
Munten 52.
Muntendam 172.
Munter 99.
Muntijngh 95.
Muntz 151, 152, 154.
Muny (van) 72, 73.
Muralt (de) 66.
Murmellius 268.
Mus 289.
Muschart 126.
Mussebroek 179.
Mussele (van der) 288.
Mutsaers 13.
Muydanus 248.
Muylman 80, 81, 82, 128, 129.
Muys de Brauw 43.
Muys van Holy 248.
Muyt 44.
Mijddachten (van) 248.
Mijdrecht (d'Yvoy van) 272, 278, 295.
Myle (van der) 248.
Myn (van der) 305.
Mijne 64.
Mys 81, 256, 257.
Mysberg 238.

N.

Naaltwijck (van) 50, 51.
Naber 165.
Nabuer 184.
Nachtegael 212.
Nacken 227.
Nadeau 279.
Naeben 184.
Naeldwijck 248.
Naemloos 16.
Naerssens 287.
Naesthoven (van) 158.
Nagel 234.
Nagell (van) 107.
Naghenius 7.
Nahuys 249, 250, 298, 299, 303, 304.
Nahuys (van) 249, 303, 304.
Nahuys (von) 2.
Nain (le) 307.
Nairac 51.
Nanning 146.
Nanninga Uitterdijk 25, 82, 144, 280.
Nanningh 247.

Napels (van) 186.
Napoleon 25, 48.
Narcillae (Pandin de) 54.
Nassau 52, 179, 263, 265.
Nassau (van) 158, 187.
Nassau (Oranje) zie kwartierstaat in N°. 1, 47.
Naz 158, 159.
Neck (van) 70, 163.
Necker 71.
Nederburgh 202.
Neelen 48.
Neercassel (van) 65, 66.
Negeman 179.
Negemans 178, 179.
Neinsel 230.
Neiszen 238.
Nek 142.
Nelemans 202.
Nellestein (van) 143, 156.
Nemegeer 71, 74, 180, 285.
Nemmeger 178.
Nemegheer 180, 182, 183, 286.
Neminger 178.
Nepveu 303.
Nepveu (Roosmale) 156.
Nergena (van Eck tot) 60.
Nes (van) 111, 112.
Neufville (de) 45, 123, 161.
Neuhuisen (à) 248.
Neut (van der) 131.
Neuvireuil (du Chastel de la Howardries) 37.
Neuwieller 139.
Neve 231.
Nevens 9, 10.
Nicault 248.
Nicolas 128, 130.
Nidic 286.
Niel (van) 38, 39. 40, 41, 160.
Nierop 220.
Nierop (van) 18, 123.
Nierstrasz 200.
Niet (te) 19.
Nieuborgh (van) 71, 103.
Nieuborgh (Egmont van der) 71, 103.
Nieuland 35.
Nieuwenhuysen 44.
Nieuwenhuyzen 10.
Nieuwkasteel (van) 208.
Nieuwpoort (van de) 113, 115,116.
Nieuwstadt (van der) 213.
Nievelt (van) 96:
Nilo 144.
Nimmegeer 288.
Nimmegeers 74.
Ninaker 124.
Ninckhoven 164.
Nispen (van) 158.
Nisse (van der) 51.
Nobel 240.
Nobelaer 159.
Nocque 213, 214.
Noede 231.
Noerden (van) 39, 43.
Nolthenius 176, 214.
Noordduyn 109.
Noorden 195.
Noorden (van) 44, 195.
Noordt (van) 180.
Noorduyn 238.
Noordwijk (van) 181.
Noordziek 107.
Noot 146.
Noort (de) 233.
Noort (van) 178.
Noort (van der) 214.
Noortdijk 143.
Noorthoff 288.
Noortwijk (van) 181.
Noot (van der) 248.
Nooth 39.
Noordbeek 132.
Norbourough (Cleypoole de) 63.
Norden (van) 81.
Nort (de) 55.
Nougarède de Fayet 54.
Nouhuys 27.
Nouhuys (Bles van) 238.
Noy 151.
Nuz 158.
Nijendaal 141, 152.
Nijekercke (van) 226.
Nijenrode 248.
Nyevelt (van Zuylen van) 26. 249.
Nijhof 250.
Nijmegen (van) 138:
Nijpoort (van der) 142.
Nijs 85.
Nijs (de) 288.
Nijhoff 27, 51, 84, 156, 160, 282, 283.

O.

Oberíns 184.
Obreen 2, 53, 70, 305.
Ockinga 288.
Oem van Wijngaerden 113, 115, 116.
Oerle (de) 234.
Oesterum (van) 284.
Oestrum (van) 248.
Oetelaer (van den) 102, 104.
Oetgens 164.
Oetgens van Waveren 5.
Offerhaus 88.
Ogiers 178.
Oikenart (d') 54.
Oirle (van) 44.
Oldeman 220.
Olden (van) 19.
Oldenbarneveld (van) 4, 51, 209.
Oldenbarnevelt (Loep van 248.
Oldenbarneveld gend. Tullingh (van) 64, 206, 310.
Oldenburgh 70.
Oldenhuys Gratama 27.
Oldenhuis Kymmell 107.
Oldenseel (van) 5.
Oldhof 180.
Olen 158.
Oleviers 180.
Olieres (Agoult d') 54.
Olivier 178.
Oljers 183.
Ollefen (van) 20, 24, 46, 47, 48, 133, 190, 218, 222, 223, 270, 286, 294, 295, 296.
Olmius 151, 152.
Olofsen 279.
Olsthoorn 34, 35.
Olycan 186, 187.
Ongelaar 41, 273.
Ongelaar (Honig) 41.
Onnen 238.
Oomheyn 190.
Ooms 58.
Oordt (van) 26, 146.
Oordt van Bunschoten (van) 26.
Oordt (van der Houven van) 26.
Oorschot (van) 138.
Oort (van) 26, 316.
Oortman 170, 181.
Oortwijn 124.
Oosdorp (van) 159.
Oosten (van) 217, 288.
Oostendorp 288.
Oosterdijk 44, 172.
Oosterga 142.
Oosterhoudt (van) 146.
Oosterhout (van) 207.
Oosterwijk (van) 179.
Oostee (van) 67.
Oostee (van Hoey Schilthouwer van) 67.
Oostzee (Schilthouwer van) 67.
Oothout 111, 112.
Opalphens 186.
Ophem 248.
Ophemer 182.
Opstal (van) 14.
Oppyck (l'Empereur d') 215.
Opijnen (de Cock van) 103, 105.
Opzoomer 50.
Oranges 28.
Oranje 5, 28, 47, 59, 101, 103, 158, 165, 196, 264, 265, 280, 299, 304.
Oranje Nassau, zie kwartierstaat in N°. 1, 47.
Orlenburg (zu) 248.
Ormea 214.
Ormiston 308.
Orsmaele (de Hertoghe) 72.
Orteghem 215.
Os (de) 233.
Os (van) 102, 103, 207, 208.
Ossa (von) 167.
Ossewaarde 194.
Ossewaarde (van) 285.

Ossewaerde (van) 303.
Oste van Arteberwoet 37.
Otte (van) 63.
Ottensteen (van) 3.
Otters 246.
Ottesze 93.
Ottijn 181.
Ouden (de) 230.
Oudenbarnevelt (van) 64.
Oudenhoven (van) 101, 235, 236.
Ouffelt (van) 286.
Ouroch 212.
Ourijk (van) 6, 7.
Ourijk (Dol van) 6. 7.
Outen (van) 72.
Outerman 287.
Outheusden (van) 57.
Outhoff (van) 32.
Outhoorn 141.
Outshoorn (van) 70, 159, 245.
Ouwegem (van) 288.
Ouwenhoven (van) 262, 266, 267, 268.
Ouwens 65, 315.
Ouwerling 28.
Ouwermans 179.
Ouwerschelde (van) 288.
Ouwerwets 141.
Overbeek (Backer) 139.
Overduyn (van) 29.
Overheyn 214.
Overkamp 142.
Overloop 138.
Overman 170.
Overtvelt (van) 180.
Overveldt (van) 65.
Overwater 256.
Oye (Schimmelpenninck van der) 27, 159, 200.
Oyen (van) 99, 108.
Oyen (Vorsterman van) 1, 3, 27, 49, 66, 99, 226, 228, 237, 243, 289.
Oyens 108.
Oyers 132.

P.

Paauw (de) 258, 259.
Paddenburgh (van) 280.
Paddenburg 172.
Paedsiën 184.
Paepen 16.
Paets 9, 181.
Paeuw (de) 179.
Paffenrode (van) 248.
Page 87.
Pagnet 262.
Palairet 279.
Palm (van der) 199.
Palma (de la) 286.
Palu (la) 287.
Paneel 61.
Panny 261, 262.
Pandelaer 159.
Pandin de Narcillac 54.
Panhuys (van) 51, 238.
Panhuyzen 163.
Panier 262.
Panis 288.
Pannecoeks 248.
Panthaleon van Eck (van) 200, 240, 248.
Pantser 66.
Papo 303.
Papin 168.
Paradijs 71, 73, 178.
Paravicini di Capelli 205.
Parduin 286.
Parenbecke (von Massow) 54.
Parent 71, 72, 73, 178, 181, 287.
Parents 180.
Paridon 43.
Parois (du) 297.
Parpontier 285.
Parreau 111.
Parret 248.
Parijs (van) 37, 247.
Parriz (de) 307.
Parsons 111.
Parweys (van) 104.
Passchiersen 198.
Passert 17.
Pasteur 124.
Pastoor 73.
Pastor 111.
Pastré (Jouët) 269.
Pater 61.
Patvoorde (de) 242.
Pau (de) 71, 73, 182.
Pauls 288.
Paus (de) 258.
Pauw 128, 131, 159, 170, 193, 248.
Pauw Zwanenbeek 126.
Pauw (de) 183, 285.
Pauwels 181.
Payen 138.
Péchart d'Ambly 307.
Peene (van) 4, 73.
Peenen (van) 4.
Peereboom 208.
Pelet 167.
Pelet (Coursac de) 167.
Pelet de la Lozière 167.
Peletier 238.
Pelgrim 233.
Pelgrom 232, 233.
Pelisson 187.
Pell 186.
Pell (Mortangne de) 186.
Pelleken (van) 162.
Pels 232.
Pels (van der) 58, 59.
Pels Rijcken 108, 238.
Pelser 111.
Penen (van) 4.
Pennebroek 287.
Pennecampe (van Portman tot den) 184.
Pennins 43.
Peperstrate (van) 179.
Péreire 269.
Perizonius 145, 216.
Perponcé (de) 288.
Perponchier 288.
Perponcier 288.
Perre (van de) 158.
Perroy 180.
Persijn 59, 63, 248.
Peters 183.
Petit 111.
Petit (de) 148.
Petri 44, 240.
Pettenegg (von) 251.
Peursem (van) 66, 70.
Peursen 285, 287.
Peuyenbroeck (van) 259.
Peychault (Fayet de) 54.
Phaff 126.
Philippart 106.
Phillips 208.
Piccardt 122, 176.
Pichegru 24.
Pichot 57, 245.
Pickere (de) 162, 163, 237.
Picot de Dampièrre 307.
Picot de Vaulogé 307.
Pieck 17, 282, 309.
Pieck van Enspijck 159.
Piekeren (van) 311.
Pieper 287.
Pierens 245.
Pierlinck 40, 183, 184, 185.
Pierlink 183, 184.
Pierlincx 184.
Pierlinx 183.
Pierot 285.
Pierott 286.
Pierson 53, 108, 148, 238.
Pietermaat 106.
Pieters 8, 14, 74, 138, 164, 178, 285.
Pieterhouck (van) 4.
Pieterson 186.
Pietersze 93.
Pike 56.
Pilé 181.
Piolant (Aviau de) 54.
Piper 234.
Pipperell 308.
Pirard 124.
Pistorius 178.
Piters 181.
Pité (Villers de) 17.
Pittius (Gey van) 124.
Plaat (van der) 88, 185, 191.
Plaet (van der) 185.
Plaethe (van der) 182.
Plancke (van der) 73.
Plancken 9.
Plancque (la) 132
Platteels 242.

Platter 53.
Plas (van der) 27.
Plets 180.
Plettenburch 248.
Plevier 194, 197.
Pleyte 51.
Pleytte 27.
Ploeger 48.
Ploegh 48.
Ploeghmans 9.
Plasse (van der) 258.
Plotho (von) 167.
Poecke (van) 180.
Poederoyen (van) 254.
Poel (van der) 111, 112, 215, 216.
Poelmann 106.
Poest Clement (van der) 256, 257.
Poirrier du Bois 30.
Poison 62.
Polanen und Asperen 309.
Polder (van de) 124, 176.
Polens 62.
Poli (de) 269, 297.
Poll (van de) 2, 28, 199.
Poll (van der) 248.
Pollart (de) 304.
Pollen 106.
Pollion 260.
Polsbroeck (van) 307.
Polvliet 2, 38, 70, 87, 200, 202, 245, 307.
Pommern (von) 302.
Pompe 65, 67, 69, 206.
Pontmartin (de) 307.
Poolinck 178.
Pooré 181.
Poortermans 215, 216.
Portail 307.
Porte (de la) 71, 148, 202.
Portmann tot den Pennecampe (van) 184.
Pörtners 144.
Portonero 248.
Portugal (van) 105.
Post 5, 50, 209.
Post van de Kasteele 73.
Posthuis 248.
Poth (van der) 213.
Potkammer 196.
Pôttickh 251.
Poucke (van) 179.
Pouchoud 132.
Praat 180.
Pracomtal 168.
Pracomtal de Soussey 168.
Praets 12, 13.
Praner 196.
Pré (du) 180.
Pree (de) 288.
Pré (du) 131, 132.
Prehn (van) 200.
Premeeke 182.
Prempart 266.
Preuyt 217.
Prez (de) 236.
Prickman 215.
Prié (du) 73, 74.
Priese 44.
Prince 174.
Prince (de) 72, 73, 180, 182.
Prins 97, 106, 248.
Pronckert 169.
Prooyen (van) 254.
Proschlitz (Franckenberg en) 107.
Prot 30.
Prouilly (Arras de) 54.
Provoost 73, 74, 226, 258.
Prumers 289.
Prumers de Meyer 289.
Pruyn 56.
Pruys 74.
Pruyt 184.
Puadellis (van) 132.
Puget de Barbantane 168.
Puppius 219.
Put (de) 182.
Putmans 144.
Putte 287.
Putte (van der) 178, 179.
Putten (van) 281, 282, 283.
Putze 226, 227.
Puys 179.
Puyt (de) 74.
Pycart 287.
Pyckevet 231.
Pijket 72.
Pijl 43, 259.
Pijll 6, 17, 62.
Pijls van Rees 72.
Pijlworm 178, 288.
Pijnacker 248.
Pijnacker (Lemzon) 90.
Pijnappel 232, 233.
Pyrmont (Waldeck) zie kwartierstaat in N°. 1.

Q.

Quackenbush 111, 112.
Quackesteyn (van) 85.
Quadt 249.
Quadt van Wickradt 152.
Quack 27.
Quarles 19, 70, 86.
Quarles de Quarles 238.
Quarles van Ufford 19, 202, 238.
Quellin 104.
Quint 171.
Quint (Gouda) 27.
Quirijnsze 214.
Quisthoudt 148.

R.

Raadt 287.
Raadt (de) 2, 140, 285, 287.
Raamaker 286.
Raas 181.
Raat (de) 186, 187.
Raay (de) 152.
Raaymakers 14, 15, 16.
Rabaut 56.
Rabus 143.
Rademacker 155.
Rademaker 226, 287, 288.
Raede (de) 284.
Raes 287.
Raesfelt 249.
Raesvelt (van) 94, 159.
Raesvelt tot Cortenbergh (van) 159.
Raet 231.
Raet (de) 44, 73, 74, 128, 129, 164, 187.
Rahder 238.
Ram 68.
Ram (de) 71.
Ramakers 153.
Rambonnet 312.
Ramerus (van Brienen van) 146.
Ramhorst (van) 292.
Rammazeyn 299.
Rammelman 287.
Ramp 131, 249.
Ramperti 25.
Randwijck (van) 174.
Ranke 55.
Ranke (von) 156, 157, 158.
Ranst 163.
Ranst (van) 102, 104.
Rantwijk 3.
Rapin Thoiras 186.
Rappard (van) 2, 126, 144, 248.
Rasson 287.
Raupach 105.
Rauwenhoff 124.
Raveels 225.
Ravens 66.
Raveschot (van) 242.
Ravesteyn (van) 18, 159.
Ray 163.
Reael 236.
Reaume 308.
Rebecque (de Constant) 200.
Rechteren (van) 108, 227.
Rechteren van Hemert (de) 287.
Reclaes 62.
Redinghoven 167.
Ree (van de) 290.
Reede (van) 142.
Rees 44.
Rees (van) 73, 74.
Rees (Pijls van) 72.
Rees (Waetjes van) 71.
Reese 240.
Reichenau (von) 167.
Reichmann zu 316.
Reigersman 208.
Reinalda 174.
Reiswich 286.
Remart 164.
Remmets 212.

Remijnse 194.
Renaut 43.
Renesse 219.
Renesse (de) 102, 104, 106.
Rengers 252*a*.
Rentergem (van) 73, 182.
Resoir 286.
Rest (van) 216.
Retberg (von) 251.
Reu (de) 178.
Reup (de) 179.
Reuse 178.
Reus (de) 59.
Reuslijn (de) 34.
Reuszeck (von) 167.
Reuwers 63.
Reuth 28.
Reverhorst 6.
Reynders 73.
Reynen 37, 184.
Reynell 155.
Reynst 163.
Reyt (van de) 43.
Rhedinger 249.
Rhemen (van) 107, 282, 309, 310, 312.
Rhemen tot Rhemenshuizen (van) 312.
Rhenius 300.
Rhode 37.
Rhijn (van) 43, 44, 176.
Ribbius 143.
Richard 71, 73.
Richardin 44.
Richards 108.
Richgheard 74.
Richoufftz 54.
Ridder (de) 16, 202.
Riele (van) 213, 214.
Riemer (de) 198.
Riemsdijk (van) 200.
Riemsdijk (Faber van) 107.
Riethoven (van) 11
Rietstap 2, 66, 70, 82, 212, 260, 276, 289, 297, 298, 303.
Rietveld 200.
Rieu (de) 178.
Rieu (du) 228, 285.
Rigail 111.
Riggen 226.
Ripperda 151.
Ritsert 179.
Ritsier (Centra de) 285.
Rivecourt 153.
Riviere (van) 181.
Rivière de Centra (de la) 180.
Ro (de) 12.
Robbert 31.
Robert 13.
Robijn 8.
Rochefort 180.
Rochefort (de) 108, 194.
Rochell 174,
Rocherau (Denfert) 269.
Rochette 56.
Rochette (de Hoy de la) 88.
Rocquette 44.
Roda 7.
Rodenburch 249.
Rodesteyn 114.
Rodolff 73.
Roecken 113.
Roedtringh 250.
Roeff 44.
Roeland 73.
Roelands 44.
Roelandt 180.
Roelants 280.
Roeling 57.
Roeloffs Valk 249.
Roelofsz 208, 209.
Roemers 62.
Roempot 232.
Roering 57.
Roesmont 231.
Roest 43, 165, 216, 217.
Roets 198.
Roever 230.
Roever (de) 2, 27, 39, 40, 41, 52, 160, 232, 304.
Roever Boest 232.
Rogge 109.
Rogier 179.
Rogné 181.
Rolandus 57, 58.
Rollandt 182, 183.
Rollin 227.
Roloffs 282.
Romand (Bacot de) 54.
Rombouts 233.
Römer van Terwanten 107.
Romswinckel 81, 169.
Rommel 251.
Rondijk 285.
Roo (de) 286, 287.
Roo van Westmaas (de) 84.
Roock (de) 235.
Roode (de) 190.
Roodt (de) 180.
Rooman 181.
Roonhuyse 50.
Roorda 51, 240.
Roos 287.
Rooseboom 145, 182, 202, 285.
Rooselaer 180.
Roosenboom 3.
Roosenburg 207.
Roosmale 144.
Roosmale Nepveu 156.
Rootbeen 19.
Rooyen (Servaas van) 2, 246.
Rosa 158.
Rose 108, 148.
Rosenboom 3.
Ross 152.
Rossem (van) 26, 176, 206.
Rossum (van) 27, 310.
Rost 30.
Rost van Tonningen 183.
Rostand 269.
Rothschild (de) 269 314, 315.
Rots 29, 30.
Roubaert 246.
Roubergen 288.
Roudijk 181.
Rouck (de) 265, 267.
Rouffaer 139.
Rouillon 71.
Roules 287.
Roussel 55, 72, 73.
Rouwenhorst Mulder 107.
Rouwenoort (van) 151, 152, 154.
Rouveroy (van) 104.
Rouweyzer 304.
Roux (le) 164.
Rovaart (van de) 255.
Rover 230, 231.
Rovers 12.
Roy (de) 65, 197.
Roy (le) 285.
Roy van Zuydewijn (de) 106.
Royaards 139.
Royen (van) 123, 240.
Royers 204.
Rubbens 73.
Rubens 62.
Ruddenvoorde 242.
Rudolphy 158.
Rühle von Liliënstern 88.
Ruigrok van de Werve 131.
Ruland 132.
Rumbeke (van) 181.
Runen (van) 82.
Rutgers 52, 56, 71.
Rutherfoort 197.
Rutting 171.
Ruychrok 303.
Ruygrok 303.
Ruyl 159.
Ruys 72, 158.
Ruysch 50, 182, 234, 249, 290, 303.
Ruyschenvelt 71.
Ruyser 141.
Ruyssenvelt 74.
Ruytenburg (van) 70.
Ruyter (de) 61, 178.
Ruyven (van Wassenaer van) 87.
Ruyven (van) 99.
Ruwerts 62.
Rijcken (Pels) 108, 238.
Rijckewaert 114, 115.
Rijk (van) 32.
Rijke (de) 32, 197.
Rijken 237.
Rijkhals 43.
Rijkmans 131.
Rijks 243.
Rijkwaard 142.
Rijneman 93, 95.
Rijn (van) 243.
Rijnen 19.

Rijnge (van den) 73.
Rijngraeff 71, 72.
Rijperbant 249.
Rypperda 140.
Rijsbergen (van) 240.
Rijsenborch (van) 105.
Rijsterborgh 146.
Rijswijk 249.

S.

Sabbinge 193.
Sadolet 55.
Saez 165.
Saintonge 168.
Saksen Weimar (van) 148.
Sale (de la) 72.
Sallvard 308.
Salm (van der) 216.
Salm (de Malgro) 104.
Salome 260.
Salomons 287.
Salverda 107.
Sammer 249.
Sampson 225.
Samson 43.
Sandalin 178.
Sandberg 148.
Sande (van de) 10.
Sandelin 178, 249.
Sanden (van) 6.
Sanders 285, 288.
Sandersleben (von) 167.
Sandick 106.
Sandifort 124, 217.
Sandiz 131.
Sandonnini 55.
Sandra 178, 179, 180, 181, 216, 285.
Sands 74, 168.
Sanne 43.
Sant (van 't) 202.
Santarragon 181.
Santen (van) 180.
Santhorst 249.
Santinck 197.
Sarragons 72, 47, 178.
Sas 34, 60.
Sas van den Bossche 34, 60.
Sassen 2, 52, 303, 304.
Sayn-Witgensteyn (de) 307.
Sayer 235.
Schaap 191.
Schack (van) 207.
Schadenberg (de) 61.
Schadijk (van) 184.
Schaep 152, 311.
Schaepman 224.
Schaerdenburgh 39.
Schagen (van Beyeren van) 129.
Schagen van Campen 245.
Schaick (van) 111, 172.
Schaik (van) 290.
Schalcken 53.
Schalken 63, 200.
Schalkwijk (van) 269.
Schalkwijk à Velden 269.
Schans 179, 182.
Schas 18, 123, 159.
Schatens 68.
Schatter 235.
Schatz 184.
Schauburg (Snouckaert van) 108.
Schayck (van) 111, 172.
Scheers 40.
Scheffer 70, 105, 213, 238, 244, 256.
Schellart 184, 304.
Schelle (van) 124.
Schellinger 159.
Scheltema 50.
Schenck 282.
Schenk van Nijdeggen 304.
Schepen (de) 73.
Schepers 143.
Schermbeeck 73.
Schermbeek (van) 202.
Schermerhorn 111, 112.
Scherpencamp 252*a*
Schermer 195.
Scherpenzeel (van) 19.
Schets 102.
Schevel 230.
Schevichaven (van) 238.
Schey 181.
Scheydt de Groulart (von) 139.
Schieter (de) 242, 260.
Schilder (de) 72, 74.
Schilder 231.
Schilham 315.
Schill 145.
Schiller 224.
Schilling 249, 316.
Schildt (van der) 217.
Schilthouwer 66, 68.
Schilthouwer van Hoey 66, 67, 68, 69, 70.
Schilthouwer van Oostee 67.
Schilthouwer van Oostee (van Hoey) 67. 299.
Schimmelpenninck 153, 154, 249.
Schimmelpenninck van der Oye 27, 159, 200.
Schimpf 108.
Schinne (van) 144.
Schippers 256.
Schmitten (ter) 144.
Schmolck 165.
Schmöle 240.
Schmoutziguer 148.
Schneider 141.
Schoenmaker 279.
Schoesetter (de) 197.
Schöfer 174.
Scholten 63, 182, 202.
Scholtis 184.
Scholtz 167.
Schonck 19.
Schönborn 306.
Schoock 38.
Schoolwijck (van) 150.
Schoonder Hage 87.
Schoonhoven 171.
Schoonhoven (van) 33.
Schoor 27.
Schoor (van) 96, 213.
Schore 263.
Schorer 51.
Schorrenburg 58.
Schorter 35.
Schorters 35.
Schortes 35.
Schortus 62.
Schot 153, 261, 262.
Schotsman 289.
Schout 18.
Schouten 143, 181, 315.
Schouwen 255, 256.
Schouwer 131.
Schram 279.
Schrams 178.
Schrassert 249.
Schreffert 74.
Schreuder 140.
Schrieck 73.
Schriek 74.
Schrinder 74.
Schrobbeling 214.
Schröder 87, 110.
Schroyesteyn 172.
Schrijver 303.
Schuer (van der) 3, 179.
Schueren (de van der) 106, 154.
Schuil 240.
Schulenburg (van Luiten) 29.
Schuler 139.
Schuller 88.
Schultz 108, 198.
Schultze 88.
Schurmans 249.
Schut 65, 66, 182, 200, 227, 228.
Schutt 288.
Schutte 180.
Schutter 300.
Schuur (van der) 285.
Schuuren (van der) 180.
Schuurman 200, 202.
Schuyl de Walhorn 234.
Schuylenburg (van) 3, 129.
Schuyll 163, 164.
Schuyll van der Does 165.
Schuyre (de van der) 288.
Schuyrman 287.
Schuyrmans 158.
Scilder 230, 231, 232.
Scoten (van) 99.
Screivel 230.
Scrivers 246.
Sears 56.
Seba 80, 81.
Seba Marcus 80.

Sebel 32.
Securius 289.
Sed (van de) 46.
Segers 11, 233.
Segveld (van) 36.
Seghers 56.
Segwaert 262.
Selcart 280.
Sels 150, 151, 152, 154.
Sels (Löben) 169, 172.
Sem 213, 214.
Semy 80.
Sens 308.
Senn van Basel 108.
Senn van Basel (Merssen) 107.
Serooskerke (van) 249.
Seroyen 141.
Serre 167.
Serres (de) 168.
Serris (Fayet de) 54.
Serrurier 67.
Servaas 182, 282.
Servaas van Rooyen 2, 246.
Sesselaar 171.
Seullins 159.
Sevender (van) 113.
Sevenhuysen 290.
Seyffardt 148, 302.
Sheerenberg 30.
Siccama (Hora) 176.
Sickinga 43.
Siderius 88.
Sidlenitzky 181.
Sieverts 195.
Sigesmont 3.
Sigismund 3.
Sille (de) 106, 139, 220, 227.
Simmor 141.
Simon 15.
Simons 16, 181, 237, 288.
Simpelaer (de) 178.
Simpelaers 74.
Singers 288.
Sinkelaar 100.
Sirtema van Grovestins 173.
Sisseren (van) 108.
Sitter (de) 287.
Sitters 71.
Six 130, 164, 202, 237.
Sixtus 178, 179, 182.
Slaets 215.
Slatius 249.
Sleenler (van) 249.
Slicher 111.
Slichers 258.
Slingerlant (van) 215.
Slis 256.
Sloot (van der) 197.
Slooten 27.
Sluymer 178.
Sluys 178.
Sluys (van) 285.
Sluys (van der) 216.
Sluysken 246.
Sluyter 180.
Smallegange 212.
Smaling (van der) 61.
Smalingh (van der) 29.
Smalling (van der) 4.
Smeding (Koumans) 139.
Smeer 105.
Smeets 146.
Smeth (de) 108.
Smetius 152.
Smets 97.
Smidt van Gelder 82.
Smissaert 148, 106.
Smit 196, 276.
Smith 56, 66, 141, 142, 207.
Smith (Hoey) 66.
Smith (de) 288.
Smits 10, 62, 107, 184.
Smits gezegd Menskens 212.
Smout 97, 184.
Smul 196.
Smuls 178.
Smijter (de) 258.
Snabel 71, 73.
Snakenburch 97.
Sneeuwaart 288.
Sneeuwaert 179.
Snellen 84, 216.
Snellenborch (Botter van) 248.
Snellebrand 28.
Snels 74.
Snevens 36.
Snoeck 65, 68, 69, 88, 174.
Snoek 130.
Snoek (van der) 30, 138.
Snoep 303.
Snouc 30.
Snouck 249.
Snouckaert van Schauburg 108.
Snijders 238.
Sob 180.
Sobirats (Astier de) 307.
Soelen (Groenincx van) 173.
Soemeren (van) 233.
Soest (van) 172, 257.
Soetebier 193.
Soeteboom 20, 22, 23, 24, 46, 47, 52, 88, 99, 134, 135, 136, 218, 219, 221, 222, 295.
Soeterwoude (van) 165.
Soetius 269.
Soetwater 193.
Sohier 212.
Söhngen 237.
Soiron 146.
Soissons (van) 100.
Soldt (van) 164.
Sole (de) 230.
Solemme (de) 142.
Solgauw (van) 287.
Solis (Virgil) 280, 298.
Sollingius 166.
Sollewijn 72, 181.
Someren (van) 52, 233.
Someren Brand (van) 315.
Somers 88.
Son (de) 230.
Son (van) 8, 12, 32, 63, 214.
Sonds 72.
Sonoy 20, 219.
Sonsbeeck (van) 28, 244.
Sonsbeeck (Verheye van) 107.
Sonis (de) 307.
Sont (de) 178.
Sorgen (van) 208, 245.
Sormani 15.
Sorra (de) 269, 297.
Sorre (van) 249.
Souburgh 144.
Soulen (van) 310.
Soury 107.
Soussey (Pracomtal de) 168.
Soussigny (Lespine de) 168.
Soute 289.
Soutelande (van) 60.
Spa 286.
Spaen (van) 63, 108, 281, 284.
Specht 171.
Speckham 223.
Spee 254.
Speelman 33, 44.
Speelmans 180.
Spek (van der) 138, 182.
Spiegel (van de) 303.
Spierinc 232.
Spina (de) 230, 231.
Spinola 301.
Spitzemberg (de) 307.
Splinter 158.
Spoor 144.
Spoorwater 211.
Sporck 3.
Spranger 163.
Sprangers 12.
Sprenger 3, 197, 260.
Springer 260.
Spuelde (van) 249.
Spuydijk 257.
Spijc (van) 5.
Spijck (van) 5.
Spijcx 6.
Spijtloef 249.
Staats Evers 19, 27.
Stadt (van de) 273.
Stael 249.
Stakebroec 233.
Stalpert 74.
Stam 44.
Staring 152, 153, 154.
Stampioen 43.
Star (van de) 182.
Starke 251.
Starke (von) 28.
Starp (van der) 259.
Stauffen (zu) 306.
Staveren (van) 144.
Stavenisse 73.

Stavenisse van Noortgouwe 286.
Steck 38, 40.
Steegh (van der) 39, 40.
Steegman 138.
Steek 287.
Steelandt 178, 181.
Steelant 249.
Steelant (van) 141, 144.
Steen 178, 179.
Steen (van den) 249, 262.
Steenbergen (van) 182.
Steenbergen alias van der Hulst 249.
Steencamp 6.
Steengracht 156, 198.
Steenhuysen 214.
Steenhuysen (van) 94, 95, 96, 97, 288.
Steenis 65.
Steenlant (van) 71.
Steensels (van) 180.
Steenwech 230, 231.
Steenwyk (Vos van) 106, 107, 309, 310, 311, 312.
Stegen (van der) 233.
Steiniker 57.
Stempel 230.
Stepraet (van) 246.
Sterck 288.
Sterke (de) 70, 245.
Sterling 238.
Stern 269.
Sterthenius 159.
Steucker 57.
Steuff 6.
Steuker 57.
Stevensz 179.
Steyn 130, 187, 206.
Stichtenaar 181.
Stierken 230.
Stierling 245.
Stippius 32.
Stirken 231.
Stirum (van Limburg) 108. 146, 148.
Stöberlein 80.
Stockum (van) 300.
Stoffe (van der) 165.
Stoffels 181.
Stok (van der) 148.
Stolk 176.
Stoltenberch 249.
Stoltenhoff 139.
Stoop 257.
Stoppels 258.
Storm van 's Gravezande 234.
Storm van Wena 17.
Straaten (de Voogd van der) 2.
Straete (van) 164.
Stralen (van) 128.
Stralen (van der) 226.
Stranden (van der) 215.
Straten (van der) 206.
Streefkerke 285.
Strick 249.
Strick (van der) 213.
Strick van Linschoten 106, 108.
Strickland 54.
Strodt 252*a*.
Struvius 266.
Struyff 225.
Strijen (van) 139, 281, 316.
Stuart 74.
Stuerman 159.
Stul 182.
Sturler 195.
Sturms 200.
Stuten 238.
Suchten (von) 167.
Suermondt 156.
Superville (de) 56.
Surck 159.
Surendonk 60.
Suringar 105.
Surnimon 208.
Surville d'Eybens 168.
Surville 168.
Surville Lattier 168, 307.
Suyerbeeck (van) 249.
Suylen (van) 35.
Suys 71.
Suze (Chamillart de la) 55.
Swaan 107, 141, 202.
Swaanswijk (van) 180.
Swaenswijk 131.
Swaerdecroon 249.
Swaerdekroon 113.
Swagemaekers 15.
Swalme (van der) 287.
Swalmius 216.
Swanenburg 43.
Swanenburgh (van) 163.
Swaneveld 287.
Swart 40, 73.
Swartendijk 172.
Swavink 245.
Sweerts 66, 234.
Sweerts de Landas 66, 176, 235.
Sweeten (van) 17.
Swegen 197.
Swerius 179.
Swieten (van) 188, 249.
Swinderen (van) 105.
Swinnas 213, 214.
Swijnas 180.
Sybrandi 157.
Sybrands 289.
Sylvius 129, 131, 132.
Symonis 232.
Sijn (van) 160.
Sypesteyn 176, 186.
Sijthoff 245.

T.

Taal 216.
Taats 18.
Tack 11, 179, 285, 287.
Taconis 109.
Tacx 13.
Tael 213. 214, 215.
Taelman 287.
Taelmans 287.
Taerling 213.
Taets van Amerongen 108, 156.
Taeyspil 179.
Tailefer (Grimauld de) 4.
Talmous 249.
Talcott 111, 112.
Talbot 126.
Tamson Yalden 86.
Tant 15.
Tarée 30, 31.
Tassin 158.
Taubenheim (von) 212.
Taurel 110.
Taurinus 113, 114, 115, 116.
Tavernier 56.
Tayspel 73, 286.
Tayspil 73, 74, 179, 180.
Tedingh van Berckhout 214.
Teerlinck 72.
Teerlings 288.
Teffelen (van) 234.
Teghelaar 74.
Teige 251.
Tekman 170.
Tellicht (van) 310.
Temminck 126.
Tempelaar 234.
Tengnagel 249,
Tengnagell (van) 152.
Terhaer 34.
Terham 179.
Terlaak 207.
Terhé 182.
Termaat 172.
Tersteegge 180.
Terwanten (Römer van) 107.
Teske 28.
Tesson 28.
Testart 186.
Testas 111, 156.
Tetrode 107.
Tets van Goudriaan 295.
Tetterode 81, 107, 276.
Teunis 182, 257.
Teyler 84.
Teylingen (van) 200, 235, 313.
Teyller 288.
Teynagel 285.
Thayer 56.
Themans 130.
Themmen 126.
Therlaen van Lennep 212.
Theur (de la) 163.
Thuessink (Thomassen á) 67.
Thiedeman 151, 154.
Thiel (van) 8, 29.
Thielens 131.
Thienen (van) 234, 249.
Thiens 252*a*, 262.

Thierens 138.
Thierry 100.
Thil (van) 8.
Thin 249.
Thobias 178.
Thoff (van) 158.
Thoiras (Rapin) 186.
Thol (van) 8.
Tholinck 39.
Tholl (van) 106.
Thomassen 185.
Thomassen à Thuessink 67.
Thomeze (de) 63.
Thonissen 180.
Thooft 74, 85.
Thoorn (van den) 290.
Thor (le) 236.
Thorbecke 139, 153.
Thorndicke 206.
Thors 269.
Thulden (à) 233.
Thummius 68.
Thuret 155.
Thuyl (van) 288.
Thye Hannes 174.
Thijm (Alberdingk) 2, 27, 28, 83, 226, 235, 313.
Thijms 72.
Thijssen 36.
Thijssens 74.
Tibouts 71.
Tiddinga 287.
Tiedeman 151.
Tiel 236.
Tiel (van) 8.
Tiele 51, 71.
Tielkini 231.
Tielman 39.
Tielmans 233.
Tigchelman 255.
Tiit 230.
Tik 183.
Tilanus 202.
Tileman 39.
Till (van) 58, 238.
Timmer 48.
Timmerman 198.
Timmermans 13, 15.
Timmers 186, 187.
Tingen (van) 6.
Tingere (de) 178.
Tips 160.
Tjalinck 34.
Tjassens 105, 106.
Tjercks 288.
Tol 34.
Tol (van) 171.
Tol (van den) 254.
Toleynden 249.
Tolinc 232.
Tolk 296.
Toll 4, 5, 34.
Toll (van) 34.
Tolver 161.
Tombe (des) 106, 172.
Tongerlo (van) 85.
Tonningen (van) 34.
Tonningen (Rost van) 183.
Tooren (van der) 44.
Toorenenbergen (van) 51.
Touche (la) 55.
Toulon (van) 245.
Tour (la) 64.
Tour (du) 123.
Touraine (van) 303.
Tourinus 114.
Toussaint 106.
Toussaints 182.
Trainer 249.
Trampe 306.
Trani (de) 54.
Trappentier 159.
Tratsaert 258.
Traudenius 178, 179.
Treslong (Bloys van) 105.
Treutelaar 179.
Triest (de) 246.
Trigland 114.
Trimoille (de) 249.
Trip 105, 106, 164, 215, 243.
Tripal 71.
Tripet 308.
Tromp 213, 214, 215, 216, 236.
Trompert 137.
Trost 280.
Troy 259.
Tuiningh 165.
Tulleken 26, 70, 234.
Tullingh (Oldenbarneveld gen[t]) 70.
Turck 261, 262.
Turken 131.
Tussin 158.
Tuyll (van) 181, 242, 288.
Tuynhout (Fontein) 265.
Twiss 66, 205.
Tydeman 26, 151.
Tijgers 181.
Tijl 280.
Tijssen 180, 286.
Tijssinga 97.

U.

Ubing 170.
Udemans 260.
Uden (de) 231, 232.
Udents 39, 40.
Uffelen (van) 225, 287.
Ufford (Quarles van) 202, 238.
Uhlenbeck 174.
Uitterdijk (Nanninga) 25, 82, 109, 144, 166, 280.
Ulenbroeck 74.
Ulft (van der) 65.
Ulger (van) 310.
Upgaut (van) 249.
Upwich (van der) 130.
Utenbroeck 73.
Uterwick (van) 283.
Uytenbogaart 74, 114.
Uytenweerde 38.
Uytermark 88.
Uyttenhove 71.
Uytwerf 245, 299.

V.

Vaillant 124, 174.
Valckenaar 126, 234.
Valckenburch (van) 163.
Valckenburg (van) 187, 303, 316.
Valk (van der) 257.
Valk (Roeloffs) 240.
Valle (del) 249.
Vallee 62.
Vallombrosa 54.
Valter 88, 126, 176.
Vanevelt (van) 249.
Vassé (le) 285.
Vassy 285, 288.
Vasthoff 215.
Vaulcomte (Dureau de) 54.
Vaulogé (Picot de) 307.
Vauvelles 55.
Vaux (de) 148.
Vaynes van Brakell (de) 154.
Vechel (de) 233.
Vechten (van) 111, 112.
Veegens 197, 209.
Veeke (van der) 96.
Veen (de) 87.
Veen (van) 39, 204.
Veeneman 159.
Veer (de) 198.
Veer (van de) 80.
Veeren 237.
Veerman 287.
Veermans 71.
Velde (van den) 233.
Velde gezegd Honselaar (van den) 160.
Veldeke (van) 51.
Velden (van den) 77, 269, 315.
Velden (Schalkwijk à) 269.
Velouw (van de) 19.
Velsen (van) 36, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 100, 183, 213, 245.
Veltbrugh 309.
Velzen 70.
Ven (van de) 233.
Vendeville 290.
Verduchêne 174.
Venendaal 34.
Venlo 214.
Venne (van de) 28, 182.
Vepier 71.
Verachter 266.
Veranneman 287.
Verbeeck 213, 249, 300.
Verbergh 193.
Verbies 214.

Verboom 69.
Verbruggen 137, 163.
Verbrugh 240.
Verburgt 200.
Verdele 7.
Verdion 36.
Verdole 7.
Verdouw 258.
Verdure (la) 73.
Verduyst 71.
Verelst 197, 198.
Vergauwe 182.
Vergolst 178.
Vergouts 16.
Vergouwe 285.
Vergraft 249.
Verheirbruggen 15.
Verheke 180.
Verhelst 285.
Verheye van Sonsbeeck 107.
Verheyen 15.
Verheyen van Estevelt 13.
Verheyne 287.
Verhoef (Homan) 238.
Verhorst 184.
Ver-Huell 27, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 291.
Verhulp 255.
Verhulst 72, 163.
Verkat 195.
Verkerk 171.
Verkouteren 287.
Verlasius 60.
Verlatene 215.
Verleye 74.
Verlinde 198.
Vermaes 138.
Vermaire 198.
Vermeer 143, 285.
Vermeesch 285.
Vermeulen 72, 160, 246.
Vermijlen 148.
Verschoor 43, 44, 137, 138, 139, 169, 170, 171, 172, 209.
Verschrage 74.
Verschragen 182.
Verschuir 41, 182.
Verschuir (Fontein) 41.
Verschuuring 65.
Verschuyl 58.
Versélewel 194.
Versélewel van der Bilt 194.
Versevel 288.
Versfelt 2, 233, 289, 290, 300.
Versluys 197.
Verspringels 245.
Versteeg 238.
Versteegh 124.
Versteeven 207, 208.
Verster 140, 234.
Verstraete 62.
Verstraten 10.
Verstruyven 12.
Vesanevelt (van) 95.
Vertaing 101, 102, 104, 235.
Vet 44.
Veth (du) 43, 181.
Vervaete 71, 73.
Vervaten 72.
Vervooren 65.
Verwey 131.
Verwijs 207.
Vey (de) 72, 179, 180, 181.
Veye (de) 174.
Veye de Burine (de) 124, 126.
Vierssen (Haersma van) 105.
Viervant 200.
Vierzon (de) 307.
Viever (van de) 287.
Vidal 111.
Vignon van Alphen 176.
Vignon d'Avrincourt (de) 107.
Vil (de) 182.
Vilda 300.
Villattes 111, 128.
Villers de Pité (de) 17.
Ville (ter) 152.
Villeneuve (de) 87, 111.
Villermont 56.
Vilters 249.
Vinc 29.
Vincense 285.
Vinck 39, 73.
Vinckenbrinck 304.
Vindé (Morel de) 307.
Viquens (de) 34.
Virgil Solis 280, 298.
Viri 178.
Viri (de) 74.
Viruly 97, 205.
Visagie 206.
Visscher (de) 74, 162, 163, 164.
Visser 180, 240, 273, 275.
Visser (de) 44.
Vissers 256.
Vitelius 249.
Vitringa 312.
Vladeracke (de) 230, 231.
Vladeracken (van) 103, 105, 232, 234, 233.
Vladeraecen (van) 233.
Vlaminck 180.
Vlaming 71, 152, 179, 180, 285.
Vlamings 180.
Vleeschouers 71.
Vlenbrouc 62.
Vlieger (de) 285.
Vlierden (van) 249.
Vlierden (de) 234.
Vlierden (van) 18.
Vlies (van der) 146.
Vliet (van) 62.
Vlochoven 231.
Vloethdorp (van) 310.
Vloo (de) 182.
Vloots 234.
Vloten (van) 172.
Vlugt (van der) 255.
Voet 19, 70, 169, 242, 243, 244, 245.
Voet van Campen 245.
Voeth 249.
Vogel 4.
Vogel (de) 5, 141, 213.
Vogelaar 51.
Vogelenzang 240.
Volbergen 71, 74, 179.
Volbergen (van) 301.
Volbergh 72.
Vollenhove 140, 304.
Vollenhoven (van) 84, 139, 143, 144, 173.
Vollevens 57, 58.
Vondel 52, 166, 224, 225, 226, 227, 228.
Vondel (van den) 27, 28, 197, 225, 246, 247.
Vonk 142.
Voocht (de) 62.
Voogd 216.
Voogd van der Straaten (de) 2.
Voogel 113, 115.
Vooght (de) 37.
Voogt (de) 242, 243.
Voorburgh (van) 159.
Voorde (van) 285.
Voorduin 200.
Voorhout (Duyst van) 97, 180.
Voorne 311.
Voors (van) 73.
Voorst (van) 281, 301.
Voorst tot Voorst (van) 148.
Voort (van der) 141, 164, 184, 187, 304.
Vormeseele 242.
Vorssel 9.
Vorst (van der) 249.
Vorsterman 99.
Vorsterman van Oyen 1, 27, 49, 226, 228, 237, 243, 245, 257, 289, 312.
Vos (de) 17, 71, 72, 181, 182, 196, 281, 282, 284, 285, 288.
Vos 17, 40, 197, 233.
Vos van Steenwijk (de) 106, 107, 281, 282, 283, 284, 309, 310.
Vosch 34.
Vosch van Avesaet 88.
Vosmaer 81.
Voss (de) 282, 283, 284.
Voss 281, 282, 284.
Voss van Steenwick 309.
Voss van Steenwijk (de) 281, 282, 283.
Vosser 113, 116.
Voye (de la) 286.
Vranck 226.
Vredenburch (van) 159.
Vries (de) 34, 39, 51, 74, 123, 144, 161, 179, 296, 304.
Vriesch van Rhenen 40.
Vriese 208.

Vriese (de) 205.
Vroeschepen (van) 242.
Vrolijkhert 197.
Vroom (de) 43.
Vroyland (van Duurnagel van) 242.
Vry (de) 204.
Vrijbergen (van) 180, 181, 287.
Vrijthof 286.
Vucht (de) 232.
Vught (van) 14.
Vuytwijk 249.

W.

Waal (de) 174, 199.
Waalkes (Borssum) 27.
Waarden (van) 152.
Wachtendonk (van) 97.
Wachtensleven 62.
Wacker van Zon (de) 272, 278, 295.
Wadere (de) 230.
Wael (de) 15.
Waelle (van der) 73.
Waelput 55.
Waelwyck (van) 103.
Waert (de) 6.
Waesberge (van) 251.
Waetjes van Rees 71.
Waey (ter) 286.
Waeyen (van der) 45.
Wagenaar 210.
Wagner 298, 316.
Wake (de) 265.
Wal (van der) 179.
Walburgh van Boekhoven 178.
Walcheren (van) 215.
Waldeck 299.
Waldeck Pyrmont (zie kwartierstaat in N°. 1).
Walen 262.
Walevelt 64, 85, 86.
Walewijn 57.
Walhorn (Schuyl de) 234.
Wall (van de) 286.
Walle 289.
Waller 145, 238.
Walrave 178.
Walraven 244, 279.
Walyen 99.
Walré (van) 128.
Walwerk 149.
Wanroy 288.
Wapperom 32.
Warbol 214, 215.
Warmenhuysen 6.
Warmond (van) 44.
Warnaer 178.
Warnecke 298.
Warren 308.
Warry 216.
Warry van Blotenburg 216.
Wasch 261.
Wassenaar (van) 17, 43, 86, 87, 99, 102, 104, 159, 173, 306.
Wassenaer Catwijck (van) 173, 176.
Wassenaar van Duivervoirde (van) 129.
Wassenaer van Ruyven (van) 87.
Wassenhove (van) 286.
Wassenhove 249.
Water (van de) 231, 233.
Waveren (Oetgens van) 5.
Way 72.
Waylwijck 249.
Wayts 286.
Wede (van) 141.
Weed 111.
Weeda 256.
Weede (van) 143, 152.
Weegewaerd 61, 62.
Weel (van) 13, 240, 256.
Weel (van der) 290.
Weelden (van) 109.
Weemen (van) 107.
Weerdenborch (van) 105.
Weerdenburch 249.
Weert (Berckmans de) 156.
Weerts 154.
Wees (van) 246.
Weesel (van) 243, 262.
Weesel (Boot van) 262.
Weffelbergh 212.
Wegem (van) 71.
Wegewaert 61, 64.
Weichs zu Wenne (von und zu) 17.
Weichsweller (de) 269.
Weimar (van Saksen) 148.
Weitenhiller (von) 251.
Welhouck 213.
Welle (van) 249.
Wellenbergh 139.
Welsink 174.
Welters 304.
Wemmer van Berchem 27.
Wena (Storm van) 17.
Wenckebach 240.
Wenckum 249.
Wendell 111, 112.
Wenincum (van) 249.
Wennekers 304.
Wenning 27.
Wenshem (van) 249.
Wepsche (de) 287.
Werchan 273.
Werdenborch (van) 102.
Werdenier 316.
Werdole 78.
Werke (van de) 65.
Werken (van de) 43.
Wernan 249.
Wernard 172.
Werner 27, 38, 107.
Werner (Haasloop) 312.
Werther 228.
Wertner 251.
Werve (Ruigrok van de) 131.
Werven (van der) 139.
Wesel (van) 249.
Wessel Boer 315.
Wessels 151.
Westenberg 240.
Wester 27.
Westerborg 174.
Westerhoff 197.
Westerholt (van) 249.
Westerhout (van) 43.
Westerman 200.
Westerwijk 194.
Weyer (van de) 9.
Weyland 80.
Weyler 238.
Weymaers 72.
Weymersch (van) 243, 245.
Weys 126.
Weytingh 25.
Weyts 73, 74, 178, 182, 183, 285, 288.
Wezijn 75.
Wicherlinck 166.
Wickradt (Quadt van) 152.
Wiedeking 171.
Wieghwaert 34.
Wiel (van der) 141.
Wielandt 288.
Wielen (van der) 143.
Wierdsma 140.
Wieringen (van) 207.
Wierts 172.
Wigmans 64.
Wilbrenninck 107.
Wilde (de) 250.
Wildeland (Bruining) 144.
Wildeman 81.
Wildenbrüch (von) 302.
Wilfoort 74.
Wilhem (le Leu de) 185, 186, 316.
Wilhelmius 197.
Will (van) 286.
Willaars 106.
Willegen (van) 93, 94, 97.
Willemier 32.
Willemoens 285, 288.
Willems 96, 96, 137, 181, 197, 257.
Willemsz 178.
Willerswist 212.
Willet 308.
Wilma 94, 96, 214.
Wils 155, 195.
Wilson 56.
Wilt (van der) 43.
Wiltens 64.
Wiltvank 143.
Wind (van der) 197.
Winden (van) 31.
Windt (de) 182.
Wingen (van) 165.
Wingerden (van) 70, 197.
Winhoff 166.
Winke 260.
Winkler 27.

Winter (de) 24, 25, 26, 140, 142, 143, 214, 215, 216.
Wirot 176.
Wischel 151.
Wiskerke (van) 195.
Wispelaer (de) 72.
Wispelweg 197.
Wissem (van) 286.
Wist (de) 113, 115.
Wit (de) 9, 59, 72, 74, 141, 178, 213, 217.
Wit Merrée (de) 146.
Wittgensteyn (de Sayn) 307.
With (de) 38, 39, 139, 144, 158, 159.
Witkamp 48, 79.
Witsenborg 124.
Witt (de) 30, 34, 56, 87, 307.
Witte 249.
Witte (de) 9, 12, 60, 159.
Witten 249.
Wittert 106.
Witteveen 202.
Witz 256.
Waensel (van) 124.
Woeringen (van) 43.
Woivre (Crespin de la) 54.
Woldenborch (à) 249.
Woldenborch (van) 151, 154.
Wolf 3, 249.
Wolf (de) 226, 285.
Wolff 3, 38, 302.
Wolff van Brakel 38.
Wolff (de) 225.
Wölffer 244.
Wolffgang van Brederode 187.
Wolfswinkel (van) 36, 57, 171.
Wolters 151.
Wolthers 183.
Wopkens 197.
Wou (van) 165, 249.
Woumans 16.
Wout (van 't) 26.
Wouters 6, 45, 124.
Woutersen 72.
Wulff (de) 73, 74.
Wuytiers (Barchman) 243.
Wijbrands 305.
Wijck 249.
Wijck (van) 103.
Wyck (van der) 88, 90, 124, 126, 174.
Wijchers 178.
Wijckhuys 95.
Wijgaert 249.
Wijhe 249.
Wijhe (van) 310.
Wijn (van) 211, 281.
Wijnants 85.
Wijnberge 73, 74.
Wijnbergen 179.
Wijnbergen (van) 249, 310.
Wijnen 246.
Wijngaarden 286.
Wijngaerde (van) 114, 115.
Wijngaerden (Oem van) 113, 115, 116.
Wijngaerts 37.
Wijnkelman 242.
Wijnoxbergen (van) 11.
Wijnpersse (van de) 252*a*.
Wijs (de) 44, 176, 238.
Wijten Hamme 248.

IJ.

Yair 197.
Yalden (Tamson) 86.
Yck 43.
Ykendaal 62, 63.
Ymersele 102.
York (van) 128.
Yperen (van) 142.
Yzendoorn (van) 216.
Yssel 244.
Ysseldijk (van) 19.
Yvoy van Mijdrecht (d') 272, 278, 295.
Yzendijk (van) 245.
Yzerman 292.

Z.

Zaayer 255.
Zael 212.
Zaenden (van) 98, 99, 100, 218.
Zandt (van der) 40.
Zanen 99.
Zanen (van) 186, 187.
Zanottus 80.
Zanten (van) 249.
Zebel 32.
Zeeghers (de) 249.
Zesensis 26.
Ziegel 43.
Zitterman 285.
Zoelen (van) 207.
Zoelen (Groeninx van) 310.
Zoemeren (van) 233.
Zomer 142.
Zon (van) 12, 44, 144.
Zon (de Wacker van) 272, 278, 295.
Zonne 44.
Zorreth 106.
Zuidland 286.
Zuilen van Nijvelt (van) 286.
Zurk (van) 35.
Zuydewijn 230.
Zuydewijn (de Roy) 106.
Zuydland 286.
Zuyle (van) 35.
Zuylem (van) 35.
Zuylen (van) 35, 229.
Zuylen van Nyenrode 249.
Zuylen van Nyevelt (van) 26, 286.
Zuylichem (Hugens van) 159.
Zwaan (de) 288.
Zwanenbeec (Pauw) 126.
Zwanenburg (van) 197.
Zwartenhond 305.
Zweenen 181,
Zwezeringe (de) 249.
Zijll (van) 249.
Zijpe (van der) 249.
Zijpestein (van) 143.

